

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑ

ΗΤΟΙ

ΕΞΙΧΝΙΑΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΕΞ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΩΤΕΡΑΣ
ΝΟΥΒΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΥΗΝΗΝ ΚΑΤΑΡΑΚΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ,
ΚΑΙ ΕΚ ΤΟΥΤΟΥ ΑΧΡΙ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΘΑΛΑΣΣΗΣ. ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΕΝ ΕΚΑΣΤΗ ΑΡΧΑΙΑΙ ΠΟΛΕΙ ΠΑΡΑ ΤΑΣ ΔΥΟ ΟΧΘΑΣ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΤΕΡΑΣΤΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΤΙ ΘΕΑΜΑ-
ΤΩΝ, ΠΕΡΙ ΠΕΡΟΓΑΥΦΩΝ, ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ, ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΤΕ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΤΟΝ ΜΕ-
ΓΑΝ ΚΑΙ ΚΛΘΕΞΗΣ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

ΣΥΛΛΕΧΘΕΝΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΣ, ΠΡΟΣΘΗΚΑΙΣ ΤΕ ΚΑΙ
ΣΗΜΕΙΩΜΑΣΙ ΠΑΟΥΤΙΣΘΕΝΤΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙΣ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ

Π. Κ. Κ. ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

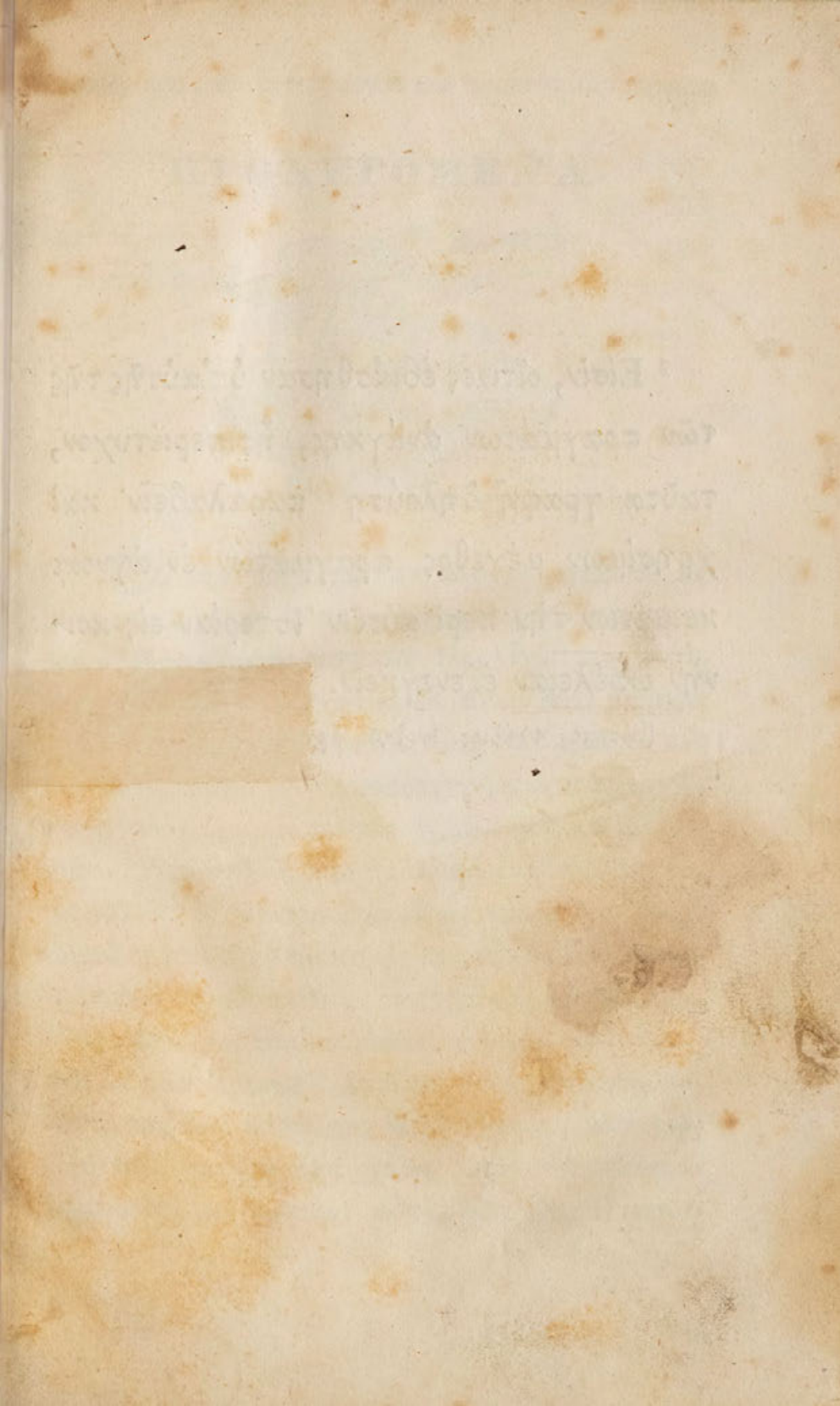

ΕΝ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ι. Α. ΚΟΣΜΕΤΟΥ,
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟ Ε. ΠΑΝΑ.

1841.

ΔΡΕ

» Εἰσὶν, οἵτινες ἐβιάσθησαν ὑπ' αὐτῆς τῆς
τῶν πραγμάτων ἀνάγκης, ἥς περιέτυχον,
ταῦτα γραφῇ δηλοῦσθαι παραλαβεῖν· καὶ
χρησίμων μέγεθος πραγμάτων ἐν ἀγνοίᾳ
κειμένων τὴν περὶ αὐτῶν Ἱστορίαν εἰς κοι-
νὴν ὠφέλειαν ἐξενεγκεῖν.

(Ἰώσηπος Φλάβιος. Ἰουδαϊκ. Ἀρχαιολ. ἐν τῷ προοίμ.)

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐντύπωσιν προξενεῖ εἰς καθέκασον φιλομαθῆ καὶ ἠανάμνησις τοῦ ὀνόματος, καὶ ἡ ἀξιοπερίεργος Ἱστορία τῆς Αἰγύπτου· διότι ἡ γῆ αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ ἑστία, ὡς εἰπεῖν τῶν μαθήσεων καὶ τῶν τεχνῶν τῆς τε Ἑλλάδος, καὶ ἐπομένως τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Τὸ περισσότερον μέρος τῆς Ἀσίας, καὶ σχεδὸν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἦσαν βεβυθισμένοι εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας, ἐν ᾧ ἡ Αἴγυπτος διὰ τοσοῦτων συνετῶν Βασιλέων, καὶ Σοφῶν Ἱερέων ἤκμαζε κατὰ τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν δόξαν ἢ Αὐτοκρατορία τῆς Αἰγύπτου, ἣτις πρὸ τοῦ Ψαμμιτίχου διεκλονίσθη καὶ ἔπαθεν ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιδρομῶν τῶν Ποιμένων Ἀράβων, τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ τῶν Ἀσσυρίων κατὰ τὴν θείαν Γραφήν, κατεσπορθήθη καὶ κατεστράφη τέλος ὑπὸ τοῦ σκληροῦ Καμβύσου, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν ἐπομένως Περσῶν.

ὑποδουλωθεῖσα ἢ γῆ αὐτῆ ὑπὸ τοιούτων νικητῶν, τῶν ἀνατρεψάντων ὅλην τὴν ὑπεροχὴν τῶν καλῶν τῆς, καὶ παραλυσάντων τό, τε πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν αὐτῆς σύστημα, ὑποταχθεῖσα εἶτα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου (μετὰ θάνατον ὅμως τοῦ ὁποίου ἀνέλαβεν αὐτὴ ἐπὶ Πτολεμαίων μίαν νέαν ὑπαρξιν ἐπίσημον), ὑποπεσοῦσα ἔπειτα εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Βυζαντίου, κυριευθεῖσα ἐπομένως ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων Ἀράβων, ἐγένετο ἐναλλάξ τὸ θέατρον τῶν φώτων καὶ τῆς εὐδαιμονίας, τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς δυστυχίας.

Ἡ Αἴγυπτος, διὰ τέλη πολιτικὰ, ἦτον διὰ παντὸς κεκαλυμμένη ὑφ' ἑνὸς παχυλοῦ μυστηριώδους πέπλου, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου παρατηροῦντες αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες μόλις ἐδυνήθησαν νὰ λάβωσι γνώσεις τινὰς τὰς ὁποίας εἰς ἡμᾶς μετέδωκαν· αὐτοὶ πρῶτον μὲν ἦσαν ἀμαθεῖς τῆς ἐγγωρίου γλώσσης, δεῦτερον δὲ δὲν ἐδύναντο νὰ ὑπερνικήσωσι καὶ τὰς δυσχερείας τῶν Αἰγυπτίων, οἱ ὁποῖοι αὐστηρῶς ἀπεμπόδιζον τὸ νὰ παρεισδύσωσιν οἱ ξένοι εἰς τὰ τῆς ἐπικρατείας των· διὰ δὲ τὰ τοιαῦτα κωλύματα, ἔπεται, ὅτι αἱ διηγήσεις αὐτῶν περὶ Αἰγύπτου δὲν ἔχουσι καθ' ὅλα τὸ ἀξιόπιστον.

Οἱ ἀρχαῖοι Βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὸν Σικελιώτην **Διόδωρον Βιβλ. Α'** καὶ τὸν **Στράβωνα**

Βιβλ. ΙΖ'. ἀπεμάκρυνον μεθ' ὄσης προσοχῆς τοὺς ξένους ἀπὸ τὰ ἔνδον τῆς ἐπικρατείας των, εὐχαριστούμενοι εἰς μόνον τὰ πλούτη τῆς γῆς αὐτῶν· καὶ ἡ τῆς τοιαύτης πολιτικῆς ἀπαγορεύσεως ἀυστηρότης ὠφέλησε τὰ μέγιστα τοὺς Φοίνικας, ὡς πλουτήσαντας καὶ ἐνδυναμωθέντας διὰ τοῦ κατὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, καὶ τοῦ κατὰ τὴν Ἐρυθρὰν αὐτῶν ἐμπορίου.

Οἱ δὲ Ἱερεῖς οἱ διακρατοῦντες τὰς πρώτας τάξεις τῆς Βασιλείας καὶ ἔχοντες τὰς πρώτας ἀξίας, φρονοῦντες ὅτι ἡ εὐτυχία τοῦ λαοῦ ἐξήρτητο ἐκ τῆς διατηρήσεως τῶν τοπικῶν ἐθίμων, συνεισέφερον καὶ αὐτοὶ τὰ μέγιστα εἰς τὸ νὰ διακόψωσι πᾶσαν κοινωνίαν μεταξὺ τῶν ἄλλων Ἐθνῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων· αὐτὸ δὲ τὸ θεμελιῶδες ἀξίωμα τῆς τῶν Αἰγυπτίων μισοξένου πολιτικῆς, διατηρεῖται μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν παρὰ τοῖς Σίνοις· αἱ δὲ δυστυχεῖς ἐκβάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπομένως ἐξηφάνησαν διὰ παντὸς τὴν τῶν Αἰγυπτίων ἐλευθερίαν, ἐδικαίωσαν πληρέστατα τὴν γνώμην αὐτὴν τῶν Ἱερέων, καὶ ἐβεβαίωσαν τοὺς περὶ τούτου αὐτῶν φόβους.

Τῆς πτώσεως τῆς Βασιλείας ταύτης τὰ προοίμια ἤρξαντο, ὅτε ὁ Ψαμμίτιχος τὸ πρῶτον καὶ ὁ Ἀμασις ἐπομένως εὐκόλυναν τὴν κοινωνίαν καὶ τὰς σχέσεις τῶν Αἰγυπτίων μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

Ἐπὶ τῶν Φαραῶ Βασιλέων τῶν πρὸ τῶν ῥηθέντων τὸ τάγμα τῶν Ἱερῶν πολυπληθές ὄν καὶ ἰσχυρόν, μὲ ὄλας τὰς δυνάμεις τῆς ἐπιβρότης του, ἀνθίστατο καὶ διεκώλυεν αὐστηρῶς τὴν μετὰ τῶν ἄλλων Ἐθνῶν ἐπιμιξίαν, διότι, καθὼς οἱ παρὰ Ἴνδοις Βραχμάνες, οὕτω καὶ τὸ τάγμα αὐτὸ ἦτον ὁ ταμίας καὶ τῆς θρησκείας, καὶ τῶν γνώσεων, καὶ διεκράτει εἰς ἓν εἶδος ὑποταγῆς καὶ αὐτοὺς τοὺς Βασιλεῖς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, καὶ διώκει τὴν Αἴγυπτον θεοκρατικῶς κατὰ τὸν Διόδωρον. Εἰς τὸν ροῦν τοῦ χρόνου τὸν μεταξὺ Καμβύσου καὶ Ἀλεξάνδρου, ἡ Αἴγυπτος κατέστη θέατρον πολιτικῶν συνεχῶν πολέμων· αἱ καταβαλλόμεναι διηνεκῶς δυνάμεις ὑπὸ ἀναφλεγομένης ἐφέσεως πολλῶν ἀρχηγῶν τῆς Αἰγύπτου, πρὸς ἀπολύτρωσιν τῆς αὐτῶν πατρίδος ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Περσῶν, ἐπέφερον εἰς ταύτην τὴν δυστυχῆ γῆν κακὰ μέγιστα, ὡς ἐπακόλουθα συνήθως αὐτὰ ἄφευκτα τῶν ἐπαναστάσεων, καὶ τῆς πεισματώδους ἀντιστάσεως ἑνὸς λαοῦ, ὅστις διέσωζε τὴν μνήμην ἀνεξάλειπτον τῆς προτέρας αὐτοῦ δόξης καὶ ἀνεξαρτησίας· μεταξὺ δὲ τῶν τοσούτων δυστυχημάτων, οἱ Αἰγύπτιοι ἐξουσιαζόμενοι παρὰ ξένων Βασιλέων, ἐλησμόνησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰς διατυπώσεις καὶ τὰ ἔθιμα τῶν προγόνων των, καὶ ἔκτοτε οὐδὲν αἴτιον διεκώλυε πλέον τὴν περιέργειαν τῶν κατερ-

χομένων εἰς τὴν Αἴγυπτον ξένων, καὶ ἐκ τούτων
 μάλιστα τῶν Σοφῶν τῆς Ἑλλάδος ἕνεκα νεωτέρων
 γνώσεων, οἱ ὅποιοι εἰς τὰς σχολὰς τῶν ὑστεροχρό-
 νων Ἰερῶν φοιτῶντες, ἐγένοντο οἱ Φιλόσοφοι, οἱ
 Μαθηματικοί, καὶ οἱ Νομοθέται τῆς πατρίδος των·
 οἷον ὁ Ὀρφεύς, ὁ Μουσαῖος, ὁ Μελάμπους, ὁ Δαί-
 δαλος, ὁ ποιητὴς Ὅμηρος, Λυκοῦργος ὁ Σπαρτιά-
 τής, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, Σόλων ὁ Αθηναῖος, Πυθα-
 γόρας ὁ Σάμιος, Πλάτων ὁ Κλεινός, Αναξαγόρας ὁ
 Κλαζομένιος, Εὐδόξος ὁ Κνίδιος καὶ Μαθηματικός,
 Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρήτης, Οἰνοπίδης ὁ Χῖος καὶ
 ἄλλοι· ἀλλ' αὐτοὶ ὅσας ἰδέας νεωτέρων γνώσεων
 καὶ μαθήσεων παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἰερῶν παρέ-
 λαβον, διότι τὰς ἐξηκρίδωσαν, καὶ τὰ τυχόντα
 μεγάλα ἀνέδειξαν, ἀπέκτησαν διὰ τὴν τοῦ νοῦς
 αὐτῶν ὀξύτητα, μνήμην ἀθάνατον. (α)

Ὁ δὲ μετὰ τούτους Ἡρόδοτος ὁ Ἀλικαρνασεύς

(α) Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ Χαλδαῖοι εἶχον μὲν γνώσεις ἐπιστημῶν
 καὶ μαθήσεων πρὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' αὐταὶ ἦσαν συρραλισμέναι
 καὶ περιωρισμέναι εἰς μικρὸν ἀριθμὸν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, διότι
 μετήρχοντο ταύτας πρὸς μόνην ἐπίδειξιν τῆς αὐτῶν σοφίας, καὶ
 τῆς ἐντεῦθεν ὑπολήψεως πρὸς αὐτοὺς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ἐ-
 κάλυπτον αὐτὰς ἐπιμελῶς, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, ὑφ' ἑνὸς παχυλοῦ
 μυστηριώδους πέπλου· ἀλλ' οἱ Ἕλληνας ἐφάνησαν οἱ διαφρήξαντες
 πρῶτοι τὸν τοιοῦτον πέπλον, ὡς διδάξαντες δημοσίῳ καὶ παρα-
 δόντες φανερώς τὰς ἐπιστήμας καὶ μαθήσεις.

συνέγραψεν ὅσα εἶδεν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἴκουσε παρὰ τῶν Ἱερέων, καὶ εἰς τὸ σύγγραμμα τούτου εὗρισκομεν κατὰ πρῶτον τὰ τῶν τῆς Αἰγύπτου πόλεων ὀνόματα μεταφρασμένα Ἑλληνιστί· μεταξύ δὲ τῶν πολλῶν τόπων καὶ πόλεων τῆς Αἰγύπτου, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ δεῦτερον βιβλίον τῆς αὐτοῦ Ἱστορίας, καὶ τοὶ διεφθαρμένων τῶν Αἰγυπτιακῶν ὀνομασιῶν, πέντε μόναι πόλεις μεταφράσθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φωνήν, τούτέστιν Ἐρμούπολις ἢ μεγάλη, τὸ Πηλοῦσιον, ἢ Ἡλιοῦπολις, ἢ Κροχοδειλοῦπολις, καὶ ἡ μικρὰ Ἐρμούπολις· ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν Αἰγυπτιακῶν τούτων ὀνομάτων τῶν μεταφρασμένων Ἑλληνιστί, ἠϋξήθη εἰς τοὺς μετὰ τὸν Ἡρόδοτον περιηγησαμένους τὴν Αἰγύπτον καὶ συγγράψαντας τὰ περὶ αὐτῆς· καὶ ὁ Στράβων ἐπονομάζει Αφροδιτούπολιν καὶ Πανόπολιν τὰς δύο ἐκεῖνας πόλεις, τὰς ὁποίας ὁ Ἡρόδοτος σημειοῖ Αἰγυπτιαστὶ Χέμις, καὶ Ἀρτάβηχις, φθορὰ τοῦ Χμίν, καὶ τοῦ Ἄθωρ - βάκι.

Ὁ Ἀλέξανδρος, νικητὴς τῶν Περσῶν, ἔφερεν εἰς τὴν Αἰγύπτον τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ τῆς δυναστείας αὐτῶν (τούτέστι τῶν Πτολεμαίων), ἐξέλιπον ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ τὰ ὑστατα ἶχνη τῆς ἀρχαίας δικαίσεως, καὶ αὐτῶν τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐθίμων· πάντα ἀνεξαιρέτως προσέλαβον μορφήν Ἑλληνικὴν· τὸ αἷμα τῶν Αἰγυπτίων ἐνοθεύθη διὰ τῆς ἐ-

πιμιξίας καὶ τῶν γαμικῶν συναφειῶν μετὰ τῶν Μακεδόνων· ὁ πρὸς τὰς μαθήσεις ἔρως ἐναρκώθη μεταξὺ τῶν ἐντοπίων, αἱ Σχολαὶ ἐρημώθησαν, τὸ τάγμα τῶν Ἱερέων περιορίσθη εἰς μόνον τὰ τῆς ἱεροπραξίας του, καὶ παρημέλησε διόλου τὴν σπουδὴν καὶ μάθησιν, τὴν τοσοῦτον ἐπιμελουμένην παρὰ τῶν αὐτῶν προγόνων εἰς διάστημα πολλῶν αἰώνων.

Μετὰ τὴν τελείαν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐγένοντο μεγάλα μεταβολαί· οἱ Ἕλληνες μετέφρασαν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν τὰ ὀνόματα τῶν περισσοτέρων πόλεων τῆς Αἴγυπτου, τὰς ὁποίας ἄλλως πως δὲν ἐγνώριζον πλέον, εἰ μὴ ἐπ' ὀνόματι τῶν διεφθαρμένων πολυάκις μετωνυμιῶν· καὶ αὐτὴ ἡ τῶν ὀνομάτων μεταλλαγὴ κυριωτέρως προῆλθεν ἐκ τούτου, διότι οἱ Ἕλληνες ἠγωνίσθησαν εἰς τὸ νὰ ἐφεύρωσι σχέσεις μεταξὺ τῆς ἑαυτῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἑθνῶν θρησκείας· κατὰ δὲ τὸ τοιοῦτον αὐτῶν ἀξίωμα, ἐζήτησαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ εἰς τὴν τῶν Αἰγυπτίων θρησκείαν, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι τοὺς εὗρον· τοιοῦτοτρόπως δὲ ἡ Ἀθῶρ τῶν Αἰγυπτίων ἐνομίσθη ὡς ἡ αὐτῶν Ἀφροδίτη, ὁ Ἀμμὼν, ὡς ὁ αὐτῶν Ζεὺς, ὁ Φθὰ, ὡς ὁ αὐτῶν Ἥφαιστος, ἡ Νεϋτ, ὡς ἡ αὐτῶν Ἀθηνᾶ, ὁ Χῶρ ἢ Ἴλρος, ὡς ὁ αὐτῶν Ἀπόλλων· ὁ Θῶουθ, ἢ Θῶθ, ὡς ὁ αὐτῶν Ἑρμῆς· καὶ τέλος ἡ

Ισις και ὁ Οσιρις, ὡς τὰ ὀνόματα Ἡλίου και Σελήνης.

Οἱ Ἕλληνες διότι δὲν ἐννόουν τὴν τῶν Αἴγυπτίων γλῶσσαν, τὴν ὀμιλουμένην και γραφομένην διὰ πολλοῦ και μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Βασιλείας αὐτῶν, δὲν ἐδύναντο οὔτε ὀρθῶς νὰ γράψωσιν, οὔτε ἀκριβῶς νὰ μεταφράσωσι τὰ τῶν πόλεων ὀνόματα τῆς Αἰγύπτου· ὅθεν διὰ νὰ μάθῃ τις τὴν Αἰγύπτον ἐπ' ἀκριβείᾳ μὲ μόνον τὸ μέσον τῶν Ἑλλήνων Συγγραφέων δὲν δύναται· οὐχί, διότι πρέπει νὰ παροραθῶσιν ὅσα περὶ αὐτῆς συνέγραψαν, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ διευκρινηθῶσιν.

Ἡ ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐρεύνης και διευκρινήσεως ὠφέλεια προσήλωσε τὸν νοῦν σοφῶν τινῶν ἀνδρῶν τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν δέκατον ἑβδομον και δέκατον ὀγδοον αἰῶνα, τῶν ἐνασχοληθέντων εἰς τὴν περὶ ἀρχαιολογίας τῆς Αἰγύπτου μελέτην· ἀλλ' αὐτοὶ συνέγραψαν κατὰ μέρος μόνον και ἐπιπολαίως περὶ ταύτης· οἱ δὲ τούτων πόνοι καθὰ ἀτελεῖς, δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὸ νὰ μάθωμεν ἐντελῶς τὴν Αἰγύπτον, τὴν πρὸ τῆς ἐκστρατείας και ἐφόδου τοῦ Καμβύσου, διότι οὔτε ἐσημείωσαν, οὔτε ἀπέδειξαν τὴν πρὸς τὰς ἐναλήθους Αἰγυπτιακὰς ὀνομασίας ἀναφορὰν τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων, διότι ἡ ἐκτέλεσις ἐνὸς τοιούτου και τηλικούτου ἀναγκαίου συγγράμματος ὑπέκειτο [εἰς μεγάλας

δυσκολίας· ἀλλὰ χάρις εἰς τοὺς νεωτέρους, τοὺς γενομένους δι' ἀτρύτων πόνων ἐγκρατεῖς τῆς Κοπτικῆς γλώσσης, τοὺς ἐγκύφαντας διὰ βαθυτάτης μελέτης εἰς τὰς περὶ τῶν ἀρχαίων πόλεων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν ὀνομασιῶν αὐτῶν ἐξιχνιάσεις μὲ ἰκανὴν ἐπίδοσιν, καὶ χορηγήσαντας εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν Συγγραμμάτων των, τὴν τῶν περισσοτέρων ὀνομασιῶν γνῶσιν.

Ἡ τῶν Κοπτῶν γλῶσσα εἶναι ἡ αὐτὴ τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, γεγραμμένη διὰ **χαρακτήρων** τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβηταρίου, καὶ διασωζομένη εἰς πολυπληθῆ χειρόγραφα ἐμπεριέχοντα ἅπαντα, Λειτουργίας, Μαρτυρολόγια, τὴν Παλαιάν τε καὶ Νέαν Διαθήκην, καὶ τινὰς Γραμματικὰς καὶ Λεξικὰ Κοπτοαραβικά. Ταῦτα δὲ τὰ εἰς πολλὰς Ἑυρωπαϊκὰς Βιβλιοθήκας κείμενα χειρόγραφα, μαρτυροῦσι τρανώτατα, ὅτι ἡ Αἰγυπτιακὴ γλῶσσα διετηρήθη καὶ ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν Περσῶν, καὶ ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων Πτολεμαίων, καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης, καὶ τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἐπὶ τῶν Αράβων, καὶ ἐπὶ τῶν Συρσασίων Σουλτάνων, καὶ ἐπὶ τῶν Ὀθωμανῶν μέχρι τοῦ 13. αἰῶνος, καθ' οὗς χρόνους εἰσέτι αὐτὴ ὠμιλεῖτο εἰς τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον παρὰ τῶν Κοπτῶν.

Πάντες οἱ ἐννοοῦντες τὴν Κοπτικὴν, καὶ καταγινώμενοι εἰς τὴν σπουδὴν τῆς γλώσσης ταύτης,

εἶναι ἐντελῶς πεπεισμένοι περὶ τῆς ταυτότητος αὐτῆς μετὰ τῆς γλώσσης τῶν ἀρχαίων Οἰκητόρων τῶν Θεῶν, καὶ τῆς Μέμφειος, αἱ περισσότεραι λέξεις, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὰ Συγγράμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὡς λέξεις ἰδίαί τῆς Αἴγυπτιακῆς φωνῆς, εὐρίσκονται καὶ εἰς τὴν νῦν Κοπτικὴν μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν· ἔτι δὲ καὶ τὰ περισσότερα ὀνόματα τῶν ἀρχαίων Φαραὼ βασιλέων, κατὰ τὸν χρονολογικὸν κανόνα τοῦ Μανεθῶνος, (α) ἔχουσι καὶ αὐτὰ τὴν αὐτὴν ἐξήγησιν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Κοπτῶν.

Ἄνευ περισσοτέρων λόγων καὶ ἄλλων ἀποδείξεων περὶ τῆς γνώμης ταύτης, φέρεται μόνον πρὸς ἔνδειξιν περίτρανον, ἡ εἰς Ραχῆτιον εὐρεθεῖσα ἐπιγραφὴ ἐπὶ τῆς παρελθούσης ἐκστρατείας τῶν Γάλλων εἰς Αἴγυπτον, τὴν ὁποίαν ἡ τῶν ὀπλων τύχη παρέδωκεν εἰς τοὺς Ἀγγλους, τοὺς ἐκστρατεύσαντας τῷ 1801 ἔτει, κατὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Γάλλων ὡς μέγα καὶ πολύτιμον λάφυρον· τοῦτο δὲ τὸ ἀξιόλογον καὶ ἀξιοπεριέργον μνημεῖον τῆς ἀρχαιότητος,

---

(α) Μανεθῶς Αἰγύπτιος, κατήγετο ἐκ Σεβεννύτου, ἢ Διοσπόλεως καὶ Θεῶν κῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, καὶ ἱεροῦς χρηματικῆς Πλουσιπόλεως, συνεγράψατο τὴν πατριὸν αὐτοῦ ἱστορίαν Ἑλληνιστί, τῆς ὁποίας ἀποσπασμάτιά τινα κεῖνται παρὰ τῷ Γιωσήφῳ, Εὐσεβίῳ, καὶ εἰς τὴν τοῦ Συγγέλλου χρονολογίαν· ἤχμασε 210 χρόνους πρὸ Χριστοῦ ἐπὶ τῶν Μετολεμαίων.

εἶναι ἐν ἐπάνω εἰς πέτραν γεγλυμμένον τρίγλωσσον θέσπισμα τῶν Ἱερέων τῆς Αἰγύπτου, ἐμπεριέχον μεγάλας τιμὰς πρὸς τὸν νέον Βασιλέα Πτολεμαῖον τὸν Ἐπιφανῆ, καὶ καταγεγραμμένον μὲ χαρακτῆρας ἱερογλυφικούς μὲ τοὺς τῆς κοινῆς γλώσσης τῶν Αἰγυπτίων, (α) καὶ τοὺς Ἑλληνικούς· εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιγραφὴν αἱ λέξεις Χέμι (Αἰγυπτος), Φοούρο [β] (Βασιλεὺς), Νισρφιούι (Ναοί), Οὐήδι (Ἱερεὺς), Γουήβ (Ἱέρεια), Ἡπ (φόρος), Μερ (γενναῖν) Ἀνούτι (θεῖον), ὡς λέξεις οὖσαι καθαρὰι τῶν Κοπτῶν, καὶ ἄλλαι ἔτι φράσεις ἐντελῶς σύμφωνοι μὲ τὴν τῶν Κοπτῶν γραμματικὴν, βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ τούτων γλῶσσα εἶναι ἡ τῶν Αἰγυπτίων ἀρχαία.

(α) Περὶ δὲ τῶν στοιχείων τῶν γραμμάτων, τῶν τε ἱερογλυφικῶν καὶ τῶν δημοτικῶν κοινῶν, λέγει καὶ ὁ Πρόδοτος Β:βλ. Β', ταῦτα· "Αἰγύπτιοι γράμματα γράφουσιν, καὶ λογιζόνται ψήφοισιν. Ἕλληνας μὲν, ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ, ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ ποιοῦντες ταῦτα, αὐτοὶ μὲν φατὶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ ποιεῖν, Ἕλληνας δὲ ἐπ' ἀριστερά· διφαῆοισι χροῶνται· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἱερά, τὰ δὲ δημοτικά καλεῖται." φαίνεται δὲ ἐκ τῆς μικρυρίας τοῦ ἱστορικοῦ τούτου, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι προτοῦ νὰ δεξιῶσι τὰ 24 στοιχεῖα τῶν Ἑλλήνων, κατ' ἔθος τῶν Ἀσιαῶν ἐλλῶν, ἔγραφον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά.

(β) Περὶ Φοούρω ἢ Προούρω Αἰγυπτιαστὶ· δηλοῦντος Βασιλέα, ὁ Φλάβιος περὶ Ἰουδακ. Αρχαιολ. Β:βλ. Η', λέγει ταῦτα· "ἵνα τὴν ἄγνοιαν ἀφέλω καὶ ποιήσω τοῦ ὀνόματος φανεράν τὴν αἰτίαν· ὁ Φαράω κατ' Αἰγυπτίους βασιλέα σημάζει."

Ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τῶν τε Περσῶν, Ἑλλήνων, καὶ
 Ρωμαίων, τὰ ἀσθενῆ ἐγκαταλείμματα τοῦ ἔθνους
 τῶν Αἰγυπτίων διεφύλαττον εἰσέτι τὰς αὐτὰς ἀρ-
 χαίας ὀνομασίας τῶν πόλεων τῆς πατρίδος αὐτῶν,
 αἱ δὲ Ἑλληνικαὶ μετωνυμίαι τῶν Αἰγυπτιακῶν
 πόλεων, ἔλαβον τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ
 ἀποίκους Ἑλληνας. Ταύτας δὲ τὰς τῶν Ἑλλήνων
 μετωνυμίας ἐδέχθησαν ἐπομένως καὶ οἱ παλαιοὶ
 Ρωμαῖοι καὶ ἐπειδὴ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν
 ἐγνώριζον τὴν Αἴγυπτον, εἰμὴ δι' αὐτῶν τῶν Ἑλ-
 λήνων καὶ Ρωμαίων, τὰ ὀνόματα μὲ τὰ ὁποῖα ἐκά-
 λουν αὐτὰς τὰς πόλεις οἱ αὐτόχθονες, εἰς ἡμᾶς δὲν
 διεσώθησαν· ὅταν ἐπὶ τοῦ Καλίφου Ομερ υἱοῦ Χα-
 τὰπ, ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Ἀμερ Ἑπν-Ἑλ-Ἄς, ὑ-
 πέταξε τὴν Αἴγυπτον τῷ 639 ἔτει, καὶ τῆς Εγί-
 ρας τῷ 18, οἱ Ἀραβες ἔχοντες ἀνέκαθεν μικρὰς
 σχέσεις μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων, ἀφῆκαν
 εἰς τὰς πόλεις ἄνευ φθορᾶς καὶ μεταλλαγῆς τὰς
 αὐτὰς Αἰγυπτιακὰς ὀνομασίας, μὲ τὰς ὁποίας ὠνό-
 μαζον αὐτὰς οἱ Κόπται, καθὼς διὰ τὸν αὐτὸν λό-
 γον καὶ οἱ Ρωμαῖοι διεφύλαξαν τὰς τῶν Ἑλλήνων
 ὀνομασίας. Ἐκτὸς δὲ τούτου, οἱ Κόπται, Ἰακωβῖται
 ὄντες τὴν αἵρεσιν, (α) καὶ μισοῦντες τοὺς Ἑλληνας

(α) Ἰακωβὸς Σύρος τὸ γένος, μαθητὴς κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα
 Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς, μονοφυσίτης, μίαν μόνην φύσιν, μίαν
 μόνην θέλησιν καὶ ἐνέργειαν ἐν τῷ Χριστῷ Σλατρημῶν.

ἐξουσιαστάς αὐτῶν, ὡς ὄπαδοί αὐτοῖ ἀλλων δογμάτων διαφερόντων τῶν Ορθοδόξων Ἑλλήνων, οὗς ὠνόμαζον Μελκίτας, ἤτοι Βασιλικούς, διότι ὑπήκουσαν εἰς τὸ θέσπισμα τοῦ Αὐτοκράτορος Μαρκιανοῦ, δεχθέντες τὴν τετάρτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, διευκόλυναν εἰς τοὺς Ἄραβας τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου· ὁ δὲ στρατηγὸς Ἀμερ εὐχαριστηθεὶς εἰς τὴν τοιαύτην τῶν Κοπτῶν προθυμίαν, καὶ ὢν πολεμικὸς μᾶλλον, ἢ πολιτικὸς, ἐνεπιστεύθη καὶ ἐνεχείρισεν εἰς τοὺς Κόπτας τὴν φροντίδα τῆς περὶ τῶν φόρων συλλογῆς, τοὺς ὁποίους εἰς τὰς κατ' Αἴγυπτον πόλεις καὶ χωρία ἐπέθηκε· τὰ δὲ περὶ τῆς συνεισφορᾶς ταύτης κατάστιχα καταστρωθέντα παρὰ τῶν Κοπτῶν μετὰ τὰς Αἰγυπτιακὰς ὀνομασίας τῶν πόλεων καὶ χωρίων, ἐδέχθησαν καὶ οἱ Ἄραβες ταύτας, μετὰ τινος ὅμως μετασχηματισμοῦ· καὶ τοῦτο αὐτὸ σαφηνίζει τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τὰ περὶ τῶν πόλεων καὶ χωρίων Ἀραβικὰ ὀνόματα ἔχουσιν ὁμοιότητα μετὰ τῶν Αἰγυπτιακῶν, ἢ Κοπτικῶν, καὶ διαφέρουσι διόλου τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων.

Παρατηρητέον δὲ, ὅτι τὰ Αἰγυπτιακὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, σπανίως πολλὰ ἔχουσιν ὁμοιότητά τινα μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομασιῶν, καὶ ἢ τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴ μεθερμῆνευσις εἶναι ἄνευ βίσεως, καὶ διόλου ἀσύμφωνος μετὰ τὰς αἰτιολογίας

καὶ τὰς περιστάσεις ἐκάστης Αἰγυπτιακῆς πόλεως· εἰπώθη ἀνωτέρω, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐξεζήτουν νὰ εὕρωσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὴν θρησκευτικὴν λατρείαν τῶν Αἰγυπτίων· αἱ δὲ προλήψεις αὐτῶν κατέπεισαν αὐτοὺς, ὥστε νὰ ὑπολάβωσιν, ὅτι εὕρον τάχα αὐτοὺς· αὐτοὶ διότι ἦσαν ἄπειροι τῆς τῶν Αἰγυπτίων γλώσσης, τὰ τῶν πόλεων ὀνόματα ἐφαίνοντο εἰς αὐτοὺς βάρβαρα, καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν αὐτῶν τὴν συνειθισμένην εἰς τὸν εὐφωγον ἦχον τῆς μελωδικῆς αὐτῶν γλώσσης, τραχέα καὶ κακόφωνα, διὸ καὶ ἠθέλησαν νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὰς τὰς πόλεις τὰς πλέον συμφώνους ὀνομασίας μὲ τὸν ἰδιωτισμὸν τῆς τε γλώσσης αὐτῶν καὶ τῶν ἐννοιῶν. Παρατηροῦντες ἔτι αὐτοὶ μετὰ προσοχῆς ὅποια ἦτον ἡ κυριωτέρα θεότης ἢ λατρευομένη εἰς ἐκάστην πόλιν τῆς Αἰγύπτου, ἐπωνόμασαν αὐτὰς μὲ ἐκείνας τὰς ἑαυτῶν θεότητας, τὰς ὁποίας ἐνόμισαν ὡς συμφώνους μετὰ τῶν Αἰγυπτιακῶν· ἐκ δὲ τούτου προέκυψεν, ὅτι δύο πόλεις, αἵτινες παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἔφερον τὸ αὐτὸ ὄνομα, παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις εἶχον αὐτὸ διαφορετικώτερον· τοιοῦτοτρόπως δὲ ἢ κατὰ τὴν κατωτέρω Αἰγυπτὸν Ἐρμούπολις, τῶν Ἑλλήνων ἢ μικρὰ, ὠνομάζετο παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Πτιμενχόρ, ἢ δὲ κατὰ τὴν Ἐπτάνομον ἢ μεσαίαν Αἰγυπτὸν κειμένη μεῖζων, ἐκαλεῖτο Σχοῦμι· ὡσαύτως καὶ αἱ τρεῖς παρ' Ἑλ-

λησιν Ἀφροδιτουπόλεις, ἢ μὲν κατὰ τὸ Δέλτα, ἐκαλεῖτο παρ' Αἰγυπτίοις Ἀθὼρ-βάκι, ἢ δὲ κατὰ τὴν Ἑπτάνομον Τπίχ, καὶ ἢ κατὰ Θηβαῖδα κειμένη Ἀσφύν· καὶ ἄνευ περισσοτέρων ἄλλων τοιούτων ἀποδείξεων, τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων Λεοντόπολις, Πηλούσιον καὶ Ἡλιούπολις, εἶναι τὰ μόνα, τὰ διαφυλάττοντα ἐντελῶς τὴν σημασίαν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος, τὰς δὲ ἄλλας Αἰγυπτιακὰς ὀνομασίας τῶν πόλεων, οἱ Ἕλληνες διὰ τὴν ῥηθεῖσαν κακοφωνίαν, μετεσχημάτισαν καὶ μετέβαλον. Ἐτι δὲ καὶ ἡ διαφορὰ τῆς προφορᾶς συνετέλεσε καὶ αὐτὴ μᾶλλον εἰς τὴν φθορὰν τῶν Αἰγυπτιακῶν ὀνομάτων· τὸ Ἑλληνικὸν Ἀλφαθητάριον περιορισμένον ὄν, ὡς πρὸς ἐκεῖνο τὸ τῶν Αἰγυπτίων δὲν εἶχε στοιχεῖα κατάλληλα πρὸς ἑκφρασιν τῶν καμπῶν ὄλων καὶ στροφῶν τῆς τραχυτάτης Αἰγυπτιακῆς γλώσσης· πολλὰ ψηφία ταύτης, ἐπειδὴ καὶ ἦσαν ξένα εἰς τοὺς Ἕλληνας, κατηναγκάσθησαν αὐτοὶ ἔνεκα τούτου νὰ μεταχειρισθῶσιν ἀντ' ἐκείνων τὰ ἴδια, ὅσα δηλαδὴ ἀπέδιδον σχεδὸν τὸν αὐτὸν φθόγγον· ἢ δασύτης τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ψηφίου X, προφερομένου ἄνωρι παρὰ τοῖς Κόπταις, ἦτον εἰς αὐτοὺς ἀγνώριστος, διὸ παραλιπόντες τὸ τοιοῦτον τραχύτατον ψηφίον, ἐσχημάτισαν τὴν λέξιν Ὠρι, ἢ Ἰδρος· τὸ Αἰγυπτιακὸν ψηφίον ἔτι τὸ κείμενον μεταξὺ τοῦ Σ, καὶ τοῦ Ζ τραχὺ, διότι

ἡ φθορὰ
 τοῦ

τσ

δὲν ἐσυμφῶνει μὲ κἀνὲν ψηφίον Ἑλληνικόν, ἀντί-
 τούτου μετεχειρίσθησαν ποτὲ μὲν τὸ Τ, ποτὲ δὲ τὸ
 Σ, καθὼς τοῦτο φαίνεται ἀπὸ τοῦ ὀνόματος Σζε-
 μνούτι, προφερομένου παρὰ τῶν Ἑλλήνων Σεβέν-
 νυτος, καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος Σζάνι, προφερομένου
 Τάνις· ἔτι δὲ μὴ δυνάμενοι αὐτοὶ νὰ προφέρωσι
 καὶ τὸ Αἰγυπτιακὸν δασύτατον στοιχεῖον τῶν δύο
 ΣΣ, μετεχειρίσθησαν τὸ Χ, οἷον ἀντὶ ἔσχίμι, Χέμ-
 μις, καὶ ἀντὶ ἔσιννούσιρι, Χενόσιρις, τούτέστι
 Κοισσός-Οσίρειως.

Καὶ ἐὰν οἱ Ἕλληνες μετήλλαξαν τὰ Αἰγυπτιακὰ
 ὀνόματα, διότι τὸ Ἀλφαβητάριον αὐτῶν δὲν ἦτον
 τοσοῦτον ἱκανόν, ὥστε νὰ σχηματίσῃ ὅλους τοὺς
 φύγγους τῶν Αἰγυπτιακῶν στοιχείων, δὲν ἦτον
 ὁμῶς καὶ τὸ τῶν Ἀράβων τοιοῦτον· τὸ ἔθνος αὐτό
 πρῶτον μὲν, διὰ τὰς ἐκ γειτόνων μετὰ τῶν Αἰγυ-
 πτίων ἀνέκαθεν σχέσεις αὐτοῦ καὶ τὰ ἐμπορικὰ
 συναλλάγματα, εἶχε καὶ πολλὰς λέξεις κοινὰς μετ'
 αὐτῶν· δεύτερον δὲ, τὸ τῶν Ἀράβων Ἀλφαβητά-
 ριον εἶναι ἰσάριθμον σχεδὸν μετὰ τοῦ τῶν Αἰγυ-
 πτίων, καθὼς καὶ μετὰ τοῦ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς
 Ἀσίας Ἀλφαβηταρίου, ἐν ᾧ τὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ
 τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης εἶναι ἐλλειπέες σχη-
 ματισμοῦ τινῶν στοιχείων, τῶν διὰ τοῦ λάρυγγος
 μάλιστα προφερομένων.

Ἡ παρὰ τῶν Ἀράβων γενομένη μεταβολὴ εἰς

τὰ Αἰγυπτιακὰ ὀνόματα εἶναι πολλὰ μικρά· καὶ ἐπειδὴ τὸ Π, Ο, εἶναι εἰς αὐτοὺς ἄγνωστα, μεταχειρίσθησαν ἀντὶ τούτων, τὸ μὲν ΜΠΕ αὐτῶν στοιχεῖον ἀντὶ τοῦ Π, τὸ δὲ ΑΛΪΦ, ἀντὶ τοῦ Ο, καθὼς καὶ ἀντὶ τοῦ Θ, καὶ Τ, τὸ ΝΔΑΛ· παρατηρητέον ὡσαύτως, ὅτι οἱ Αραβες προέταξαν διὰ τὴν εὐφωνίαν τῶν πρώτων στοιχείων αὐτῶν τὸ ΑΛΪΦ κατ' ἀρχὰς ὄλων τῶν ὄσων ἐδέχθησαν Αἰγυπτιακῶν ὀνομάτων, οἷον Ἀβουσίρ, Ἀτχφίχ, Ακχμίν, Ασνά, Ἀσουάν, καὶ ἄλλων πολλῶν.

Τὸ δὲ Ἀλφαβητάριον, τὸ ἀρχαῖον τῶν Αἰγυπτίων συνίστατο ἐκ στοιχείων εἴκοσι καὶ πέντε, καὶ ἐχρῶντο τοῦτο αὐτοὶ μέχρι τοῦ τρίτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ὅτε γενόμενοι αὐτοὶ Χριστιανοί, ἐδέχθησαν ὁμοῦ μετὰ τῆς θρησκείας καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων εἰκοσιτέσσαρα ψηφία, ἐξ ὧν τὰ μὲν δέκα καὶ ὀκτὼ ἦσαν ὁμόφωνα μετὰ τῶν πρώτων αὐτῶν γραμμάτων, τὰ δὲ λοιπὰ ἕξ, τὸ Γ, Δ, Ζ, Ξ, Υ, Ψ, ἦσαν ξένα εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, διὸ καὶ μεταχειρίζοντο ταῦτα εἰς ὅσας λέξεις ἔγραφον Ἑλληνικὰς· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ τῶν Ἑλλήνων εἰκοσιτέσσαρα ψηφία δὲν ἦσαν ἱκανὰ νὰ σχηματίσωσιν ὅλας τὰς στροφὰς καὶ προφορὰς τῶν φθόγγων τῆς Αἰγυπτιακῆς αὐτῶν γλώσσης, προσέθηκαν ἀναγκαίως εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων εἰκοσιτέσσαρα, καὶ ἕτερα ἑπτὰ στοιχεῖα ἐκ τοῦ ἰδίου ἀρχαίου αὐτῶν

ιή.

δημοτικῷ Ἀλφαβηταρίου, ὅσα δηλαδὴ ἐσχημά-
τιζον τὰς καμπὰς τῆς γλώσσης αὐτῶν καὶ τοὺς
φθόγγους ἐκείνους, τοὺς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν
ξένους καὶ ἀήθεις, καὶ οὕτω συνεκρότησαν τὸ νέον
αὐτῶν Ἀλφαβητάριον, ἐκ τριάκοντα καὶ ἐνὸς ψη-
φίων, τὸ ὁποῖον εἰς ἡμᾶς διεσώθη.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων, περὶ δὲ τῶν τεχνῶν
τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐπιστημῶν, διὰ τῶν ὁποίων
ἀνήγειρον τοσαῦτα θάμβος προξενοῦντα μνημεῖα,
καταγράψαντες ἐπ' αὐτὰ καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν
ἱστορίαν δι' ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν σημείων,
τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγνωσις, διὰ τσοῦτων ἤδη αἰώ-
νων, ἐνομίζετο ὡς ἀδιάλυτον αἴνιγμα, ἐκθέτονται
τὰ ἐφεξῆς.

Ἐξ ὅτου ἡ Φιλολογία καὶ Ἀρχαιολογία πρὸς
ταῖς ἄλλαις μαθήσεσιν, ἤρξατο πρὸ δύο σχεδὸν
αἰῶνων ἐκ φιλοτίμου ἀμίλλης νὰ προσδεύη διὰ βα-
θυτάτης σκέψεως καὶ ἀκριβολογίας, ὁ ἔρως αὐτὸς
τῆς τῶν ἀρχαίων ἐξιχνιάσεως, καρπὸς ἀκαμάτου
φιλολογίας, ὑπέκκαυσε καὶ ὑπερέβησε πολλοὺς τῶν
ἐν Εὐρώπῃ πεπαιδευμένων, καὶ παρέσυρε καὶ ἕως
εἰς αὐτὰς τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου, πρὸς ἐξι-
στόρησιν τῶν πολυπόνων ἐκείνων δαπανηρῶν καὶ
τεραστίων ἔργων τῶν Φαραῶ Βασιλέων· ἀλλ' αἱ
διὰ τσοῦτων χρόνων ἀκριβεῖς αὐτῶν παρατηρή-
σεις, δὲν ἐχορήγησαν εἰς ἡμᾶς ἰδέας ἄλλας πλήρεις,

καὶ δείγματα τῶν πόνων αὐτῶν σαφέστερα, εἰμὴ τὴν περὶ τοῦ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς συστήματος τῶν Αἰγυπτίων πληροφορίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ὑπολείπεται τὸ κυριώτερον, τοῦτέστιν οἱ κανόνες διὰ τῶν ὁποίων ἐγένοντο οἱ κατ'ἐκλογὴν σχηματισμοὶ καὶ καλλωπισμοὶ κατὰ τὸν δοθέντα προσδιορισμὸν, εἰς ἕκαστον εἶδος τῶν θαυμασίων ἐκείνων οἰκοδομῶν.

Οἱ δὲν Εὐρώπῃ πεσπαιδευμένοι ἔτη ἤδη πεντήκοντα καὶ ἐπέκεινα, πρὸ τῆς εὐρέσεως, ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Γάλλων εἰς Αἴγυπτον, τοῦ προδρῆθέντος ἐπισήμου παλαιογραφικοῦ ὑπομνήματος κατὰ τὸ 'Ραχῆτιον, ἢ ψηφίσματος ἐκείνου τριγλώσσου τῶν Αἰγυπτίων Ἱερέων, τοῦ χορηγήσαντος εἰς τοὺς ἀρχαιολόγους Σοφοὺς ἄνδρας, ἐκ παραθέσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ, ιδέας νέας καὶ πληροφορίας περὶ ἀναπτύξεως τῶν ἱερογλυφικῶν σημείων, ἠγνόουν αὐτοὶ εἰσέτι, ὅτι τὰ ἐπάνω τῶν μνημείων τῆς Αἰγύπτου γεγλυμμένα τσαῦτα Ἱερογλυφικὰ σημεῖα ἦσαν ἐκ τούτων καὶ φωνητικὰ, ἀναγόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ἔθνους· καὶ πεπεισμένοι, ὅτι οὐδέποτε θέλουν φθάσει οἱ ἄνθρωποι εἰς κατάληψιν αὐτῆς καὶ ἀνάγνωσιν τῶν ἱερογλυφικῶν αὐτῶν σημείων, ἠμέλησαν διόλου, καὶ οὐδὲ ἐφρόντισαν περὶ τούτου, τοῦ γὰ ἀντιγράψωσι μετ' ἀκριβείας

τάς ἐκτεταμένας διὰ χαρακτήρων ἱερογλυφικῶν ταύτας ἐπιγραφάς, τὰς ἐπὶ τὰ διάφορα ἐκεῖνα πρόσωπα τῶν ἱστορικῶν ἀναγλύφων γεγλυμμένας.

Μεταξὺ δὲ ἐκείνων τῶν ἀπείρων σειρῶν τῶν ἀναγλύφων, τῶν διασωζομένων εἰσέτι εἰς τὰ λυπηρὰ ἐρείπια τῶν κατὰ τὰς Θήβας Φαραωνητικῶν μεγαλοπρεπῶν παλατίων, παρίσταται καταγεγραμμένη Ἱερογλυφικῶς καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ὅλη ἡ ἱστορία τῶν τῆς δεκάτης ὀγδόης λεγομένης δυναστείας, τῆς καὶ μόνης ἐπισήμου καὶ ἐκδήλου ὡς ἀρχηγέτιδος καὶ προδόλου τῶν ὑφισταμένων μέχρι τούτου τεραστίων μνημείων τῶν λαμπροτέρων Φαραὼ Βασιλέων, τῶν ὁποίων ἡ ἐποχὴ εἶναι ἐπίσης ἡ μόνη ἀξιομνημόνευτος, ὡς ἐκ τῶν ἀναγλύφων δῆλον, τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἱστορίας διότι τὸ ἔθνος αὐτὸ ἀπὸ φιλοδοξίαν ὑπερβάλλουσαν, ἠθέλησε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπερηφάνοις καταπληκτικοῖς αὐτοῦ ἔργοις, τὸ νὰ ἀναγινώσκωσιν οἱ ἄνθρωποι τῶν ἐπομένων αἰώνων, ἐπάνω εἰς τοὺς τοίχους τῶν παλατίων τὴν ἱστορίαν τῶν ἐνδοξοτέρων αὐτῶν Βασιλέων· καὶ τῷ ὄντι εἶναι τὸ μόνον ἔθνος τὸ ὁποῖον ἐξέτεινε τὰς τολμηρὰς αὐτοῦ ἐπιχειρήσεις καὶ μέχρι τούτου, ὥστε νὰ καταγράψῃ ἐπὶ τὰς πέτρας τοιαῦτα μεγάλα πράγματα μὲ τόσην πλατυτάτην ἔκθεσιν, τὰ ὁποῖα ὑποκρύπτουσι τὸ κυριώτερον μέρος τῆς Αἰγυπτιακῆς ἱστορίας, τὴν

ὅποιαν οἱ ἀρχαῖοι οἱ περὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν
 δυναστειῶν αὐτῆς συγγράψαντες, ὃ, τε Ἡρόδοτος,
 ὁ ἱερεὺς Ἡλιουπόλεως Μανεθῶς, Διόδωρος ὁ Σικε-
 λιώτης, Στράβων Γεωγράφος, Ιούλιος ὁ Ἀφρικα-
 νός, καὶ αὐτὸς ὁ Παμφίλου Εὐσέβιος εἰς ἡμᾶς
 ἀπεσιώπησαν.

Ἄλλὰ πρὸς ἔρευναν, συλλογὴν καὶ ἀνάγνωσιν
 αὐτῶν τῶν ἀποσιωπηθέντων ὑπομνημάτων τῶν
 καταγεγραμμένων ἐπὶ τὰ τοσαῦτα μνημεῖα, τὰ
 ἐξιστοροῦντα καὶ ἀνακηρύττοντα τὴν ἀρχαίῃν
 ἡμερότητα τῶν ὀπισθοῦν πεπολιτισμένων ἠθῶν,
 καὶ τὴν ἐκ τούτων πρόοδον εἰς τὰς μαθήσεις καὶ
 τέχνας, τὰ ὅποια ἔμελλον νὰ φέρωσι τοὺς κατ' ἔ-
 φεσιν καρπούς, καὶ νὰ διαχύσωσι τὸ ἐκζητούμενον
 φῶς ἐπὶ τὸ βαθύτατον σκότος τῶν ἀρχαιοτάτων
 χρόνων, χρεῖα τον ἀνδρὸς εἰδήμονος καὶ ἐμπείρου
 τῶν Ἱερογλυφικῶν σημείων, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς ἀνα-
 γνώσεως τούτων νὰ διασαφηνίσῃ τὰ ἀσαφῆ, καὶ
 νὰ διαλευκάνῃ τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα σκοτεινὰ τῶν
 καταγεγραμμένων Ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν, κει-
 μένων ἐπάνω τῶν ἀπείρων μνημεῖων καὶ ἀναγλύ-
 φων, τῶν διασωζομένων καὶ κατὰ τὰς δύο ὄχθας
 τοῦ Νείλου, καὶ μὴ κατεδαφισθέντων εἰσέτι, καθὼς
 κατὰ δυστυχίαν, ἄλλα τούτων πολλὰ κατεστρά-
 φησαν τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα ἐγέννησεν ἡ Γαλλία,
 ὅστις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἀφοσιώσατο ἑαυτὸν εἰς τὴν
 μάθησιν καὶ γνῶσιν τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀρχαίας

γλώσσης, τῆς ὁποίας ἐγκρατῆς γενόμενος, εἰσεχώρησε δι' αὐτῆς εἰς τὸ ἄδυτον τῶν ἱερογλυφικῶν σημείων καὶ νομιζομένων ὡς ἀπορρήτων καὶ ἀνερμηνεύτων, ἐγνώρισε τέλος πόνῳ πολλῷ καὶ ἀκριβεῖ παρατηρήσει καὶ συγκρίσει, τὴν ἀληθῆ σημασίαν καὶ ἔννοιαν ἐνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ φωνητικῶν χαρακτήρων ἐκ τῶν τριῶν τάξεων, τούτέστι τῶν κυρίως Ἱερογλυφικῶν, τῶν Ἰσρατικῶν, καὶ τῶν Δημοτικῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἀνέγνω πρῶτον διάφορα ὀνόματα Αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης, Πτολεμαίων, Περσῶν βασιλέων, καὶ τῶν Φαραῶν, καὶ ἐπομένως ἀνέδραμεν εἰς ἀνάγνωσιν καὶ ἐρμηνείαν πολλῶν ἐπιγραφῶν Αἰγυπτιακῶν ἀρχαίων, ὡς ἐκ τῶν πονημάτων αὐτοῦ δῆλον· κατώρθωσε τῷ 1828 ἔτει, δι' ἀδείας καὶ τρόπων τῆς Γαλλικῆς διοικήσεως, καὶ ἀπῆλθε κατὰ τὸν ἐκ παιδὸς θερμὸν αὐτοῦ πόθον, πρὸς ἐξιστόρησιν καὶ παρατήρησιν αὐτοφσεῖ τῶν κατὰ τὰς Θήβας καὶ κατὰ τὴν Νουβίην ὑφισταμένων θαυμαστῶν καὶ ἐξαισιῶν Φαραωνητικῶν ἔργων, ἀνέγνω τὰς ἐπ' αὐτὰ ἐπιγραφὰς, καὶ προσεπορίσατο ἐξ αὐτῶν γνώσεις ἐπιστημονικὰς παντοδαπὰς τῆς ἱστορίας τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ἔθνους· μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Γαλλίαν, ἀφρηπάγη ὑπὸ τοῦ θανάτου τῷ τεσσαρακοστῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἐγκαταλείψας ὁ πρόβουλος αὐτὸς ἐκ νέου τῆς τῶν Ἱερογλυφικῶν χαρακτήρων ἀναγνώσεως Σαμπολιῶν, μνήμην τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀτελεύτητον.

Ἐκ τῶν ἀξιολογούμενων τούτου περιγραφῶν καὶ ἐξιχνιάσεων, καὶ ἄλλων ἔτι πρὸ τούτου καὶ μετὰ τούτου περιηγητῶν καὶ συγγραφέων, ἐρανισάμεθα τὰ κυριώτερα, τὰ ὅποια μετὰ προσθήκης σημειωμάτων ἐκ τῆς αὐτοψεί καὶ ἡμῶν παρατηρήσεως, ἐκτιθέμεθα καθ' εἰρμόν εἰς τὴν βίβλον ταύτην, πρὸς ἰδέαν καὶ πληροφροσίαν καὶ τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν, εἰς ὅσους αὐτῶν ἔρως ἐντέθηκται Φιλολογίας, καὶ Ἀρχαιολογίας, καὶ ἔφσεις εἰς τὸ νὰ μάθωσι ξένα, θαυμαστά καὶ ἀνήκουστα διὰ μέσου τῶν Ἱερογλυφικῶν χαρακτήρων, τῶν καταγεγραμμένων πρὸ Χριστοῦ περὶ τοὺς δεκαεπτὰ αἰῶνας ἐπὶ τὰ τσαῦτα ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον μνημεῖα, τὰ ὡς μαρτύρια ταῦτα ὄντα παλαιάτατα καὶ περίτρανα τοῦ τε ἀρχαίου πολιτισμοῦ τῶν πρώτων Αἴγυπτίων, τῆς τούτων προόδου εἰς τὰς μαθήσεις καὶ τέχνας, καὶ τῶν ἐκστρατειῶν τῶν Βασιλέων αὐτῶν Φαραῶν, κατὰ διαφόρων ἐθνῶν Ἀσιανῶν, τοῦτέστι Σκυθῶν, Ἀσσυρίων, Βάκτρων, Ἰνδῶν καὶ ἄλλων, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τοσοῦτων ἄλλων Ἐθνῶν, τῶν εἰς τὰ ἐνδότερα αἰκούντων τῆς Ἀφρικῆς, τῆς ὀλίγον εἰσέτι εἰς ἡμᾶς γνωστῆς· τὰ πολλὰ ὀνόματα τῶν Ἀσιανῶν αὐτῶν λαῶν καὶ τὰ τῶν Ἀφρικανῶν καθίστανται ὑποθέσεις νέων ἐξιχνιάσεων κατὰ τὴν Γεωγραφίαν, πρὸς σύνθεσιν πίνακος ἐθνογραφικοῦ τοῦ κόσμου κατὰ τὴν πλέον ἀρχαίαν περίοδον τῆς αὐτοῦ ἱστορίας· δὲν εἶναι ὁμοίως δυσχερὲς νὰ γνω-

ρισθῆ ἢ ἐκ παραλλήλου συνωνυμία τῶν κατ' Αἰγυπτίους ὀνομασιῶν αὐτῶν τῶν λαῶν μετὰ τῶν ὀνομάτων, τῶν ἀναφερομένων παρὰ τῶν Ἑλλήνων Γεωγράφων, καὶ πρὸ πάντων μετ' ἐκείνων τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὰ τῆς θείας Γραφῆς βιβλία.

Ἡ κατὰ Γεωγραφικὴν τάξιν ἔκθεσις τῆς παρούσης βίβλου περιγράφει γενικῶς τὰ τῆς Αἰγύπτου ἄρχεται ἀπὸ τῶν ὀρίων τῆς κατωτέρας Νουβίης, καὶ τοῦ δευτέρου καταράκτου, συμπεριλαμβάνει τὰ κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Λιβύην ὄρια τῆς ἄνω Αἰγύπτου, ἔτι δὲ καὶ τὰς τρεῖς Ὀάσεις, καὶ τελευτᾷ μέχρι τῆς Μεσογείου θαλάσσης· σαφηνίζει τὰς τῶν ἀρχαίων ὀνομασίας περὶ τοῦ ποταμοῦ Νείλου, καὶ προτίνει τὰς γνώμας τῶν νεωτέρων περὶ τῶν ἀρχῶν τούτου· δεικνύει τὰς διαιρέσεις τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ ποταμοῦ αὐτῆς, ἐξισορεῖ λεπτομερῶς τὰ ἐν ἐκάσῃ πόλει ἀρχεῖα, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὰ κατὰ τὰς περικρότους ποτὲ Θήβας καὶ τὰ κατὰ τὴν Νουβίην διασωζόμενα μεγαλοπρεπῆ ἀξιάγαστα μνημεῖα καὶ γιγαντιαῖα ἐκπλήξεως ἄξια ἔργα, Ναῶν, Παλατιῶν, Τάφων, λελατομημένων Σπηλαίων, Κολοσσῶν, Ὀβελίσκων, Σφιγγῶν, καὶ τὴν πλυθὴν τὴν ἄμετρον τῶν εἰς αὐτὰ, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τοὺς κατὰ τὰς Θήβας θεῶς ἀξίους τάφους τῶν Φαραῶν, ἀναγλύφων, τῶν παριστανόντων τὰς τε τῶν Βασιλέων αὐτῶν ἐπισήμους πράξεις, πολλὰς διαφόρους μορφὰς καὶ ἄλλας ἀξιοπεριέργους σκη-

νάς, θριάμβων, τελετῶν, πανηγύρεων, καὶ τὸ θαυμασιώτερον, τὴν τῶν Αἰγυπτίων ψυχολογίαν, τὰς μετὰ θάνατον ποινὰς καὶ τὰ βραβεῖα, τούτῃσι τὸ περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς δόγμα, ὡς ἀρχαῖον, καὶ οὐχὶ νεώτερον, ὥς τινες φρονοῦσι παραλόγως. Ἐπὶ δὲ τούτοις σημεῖοι τὰς ἐποχὰς τῆς θεμελιώσεως ἐκάστου μνημείου ῥητῶς ὑπὸ ποίων διηγεῖται τὰ περὶ τῆς Μοίριδος λίμνης, τὰ περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Νεῖλου μέχρι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης διώρυγος ἐκείνης, τὰ περὶ τοῦ Λαβυρίνθου, καὶ τὰ περὶ τῶν Πυραμίδων, τῶν μεταξὺ τῶν θαυμασίων τῶν ἀρχαίων χρόνων ἀριθμουμένων, καὶ προξενουσῶν ἐκπληξίν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διὰ τὴν ἔκτασιν τῶν γιγαντιαίων αὐτῶν διαμετρήσεων.

Ἐμπεριέχει τέλος τὰ γεγονότα ἐπὶ τῶν Φαραῶν, ἐπὶ τῶν Περσῶν, τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν ἐπὶ τῶν φιλοκόσμων Πτολεμαίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνεδιώσατο ἡ Αἴγυπτος, καὶ ἐπανέλαβε νέαν περίοδον δόξης καὶ λαμπρότητος, οἵτινες σεβασθέντες μὲ πολιτικὸν φρόνημα τὰ τῶν Αἰγυπτίων καθεστῶτα καὶ νόμιμα, τὰ τε εἰς τὴν θρησκείαν αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ ἔθιμα, καὶ τὰς τέχνας ἀναγόμενα, ἀνεκαίνισαν καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Νουβίην πολλοὺς Ναοὺς, καθόντας ὑπὸ τῆς φανητιώδους σκληρότητος τῶν Περσῶν, καὶ ἄλλους ἐκ θεμελίων ἀνήγειραν πρὸς τιμὴν τῶν τῆς Αἴγυπτου ψευδοθεοτήτων, καθὼς ἀπὸ τῶν ἀνα-

καλυφθεισῶν ἐπὶ τῶν προτύλων αὐτῶν τῶν Νεῶν Ἑλληνιστὶ καταγεγραμμένων ἐπιγραφῶν, (τῶν εἰς τὴν βίβλον ταύτην ἀναφερομένων), διατρανοῦται ἢ παρ' ἐκάστου αὐτῶν τῶν Πτολεμαίων γενομένη ἀνέγερσις ἐκ καινῆς, ἢ ἐπισκευή· τὸ αὐτὸ δὲ ἀνοχῆς φρόνημα ἐνδείξατο πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ ὁ μετὰ τὴν ὑστάτην Αἰγύπτου βασίλισσαν διαβόητον ἐκείνην καὶ ἀπέγονον τῶν Πτολεμαίων Κλεοπάτραν, ἔξουσίασας τῆς Αἰγύπτου Καίσαρ Αὐγουστος, καὶ καθεξῆς οἱ τῆς Ῥώμης Αὐτοκράτορες, οἵτινες εἰς τοὺς ναοὺς τῶν Αἰγυπτίων καὶ εἰς ἄλλας ἔτι οἰκοδομὰς, ἐγκατέλιπον ὡσαύτως καὶ αὐτοὶ ἔχνη ὑπομνηστικὰ καὶ τῆς αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ πορείας καὶ διαβάσεως· τελευταῖον ἐπάγεται εἰς τὴν Γεωγραφικὴν ἔκθεσιν ταύτην ὡς σφραγίς, ἢ κατάκτησις τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τὸν Ἀράδων Μουσουλμάνων ἐπὶ τοῦ Καλίφου Ὁμερ-Χατάπ, στρατηγοῦντος τοῦ Ἄμερ Ἐπν· Ελ Ἄς τῷ 639 [ἔτει, καὶ ἡ περιγραφή πόλεων τινῶν τῆς νῦν Αἰγύπτου.

Σημειωτέον δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθῆσιν, ὅτι εἰς τὰ κατὰ τὰς Θήβας ἄπειρα ἀνάγλυφα, τὰ παριστῶντα μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰς τῶν τῆς δεκάτης ὀγδόης Φαραῶ βασιλείων ἐκστρατείας, καὶ τοὺς κατὰ τοσοῦτων ἐθνῶν θριάμβους αὐτῶν, ὡς ἐρρέθη, οὐδὲ εὐρέθη ἢ κατ' εὐχὴν ἐκζητουμένη δι' ἀναγλύφων ἱστορία τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς Αἰγύπτου

παρὰ τοῦ πρώτου τῆς ῥηθείσης δυναστείας Ἀμόσεως, ἀπὸ τὸν διὰ τοσοῦτων πολλῶν χρόνων ζυγὸν τῶν Ποιμένων Ὑκόνες λεγομένων· ὡς συμβεβηκὸς αὐτὸ τοιοῦτον, τὸ ὅποιον ἔχει μεγάλην συνάφειαν μὲ τὰ συμβάντα ὡς πρὸς τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον, τὴν ἔλευσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ τὴν δουλείαν τῶν Ἑβραίων· μὲ ὅλον τὸ ὅτι εἰς τὸ κατὰ τὰς Ἀνατολικὰς Θῆβας παμμέγιστον παλάτιον (Καρνάκ τανῦν) ἢ μᾶλλον αὐτὸ πόλιν, πλήρη μνημείων ἑξαισίων, ἀνεγνηγερμένων καθ' ὅλην τὴν Φαραωνιτικὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ κατὰ διαφόρους περιόδους παρὰ τῆς ΙΗ'. ΙΘ'. Κ'. ΚΑ'. καὶ ΚΒ'. δυναστείας, μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων ἐκεῖσε καθιστορισμένων νικῶν καὶ τροπαίων τῶν Φαραῶ, θεωρεῖται γεγλυμμένος καὶ ὁ θρίαμβος τοῦ Φαραῶ, Σισόνχως, κατὰ δὲ τὴν θείαν Γραφὴν Σουσακεῖμ, τοῦ κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος τῆς βασιλείας Ῥοβοᾶμ υἱοῦ Σολομῶντος ἐκπορθήσαντος τὴν Ἱερουσαλήμ 990 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, λεηλατήσαντος τὸν Ναὸν καὶ τὰ τοῦ Ἰούδα βασίλεια, καὶ μετακομίσαντος τὰ πλούτη καὶ τὰ ἀναθήματα εἰς Αἴγυπτον.

Ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ βασιλεῖς ποιμένες Ὑκ-σῶς, στερεωτέρως μᾶλλον καθιδρύθησαν εἰς τὴν κατωτέραν Αἴγυπτον, τυχόν ἢ παριστῶσα τοὺς πολέμους κατ' αὐτῶν, καὶ τέλος τὴν ἀποβολὴν τούτων ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἱστορία ἦτον καταγεγραμμένη παρὰ

κη.

τῶν καταπολεμησάντων καὶ ἀποβαλόντων αὐτούς Ἀμόσεως καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀμενόφ τοῦ πρώτου ἀπογόνων τῶν Αἰγυπτίων ἐκείνων Βασιλέων τῆς δεκάτης [ἑκτῆς δυναστείας, τῶν ὁποίων οἱ ξένοι αὐτοὶ ἤρπασαν τὸν θρόνον, καὶ σήμεωμένη δι' ἀναγλύφων, ἢ εἰς τοὺς ναοὺς καὶ βασιλικοὺς οἴκους τῆς Μέμφεως, ἢ τῆς Τάνεως, ἢ εἰς τὴν Ἄναριν, τὴν καθ' ἑλληνας Ἡρῶ καὶ Ἡρωούπολιν, καὶ κατ' Ἀραβας τανῦν Ἀπου-Κεσσείδ, κειμένην κατὰ τὸ μέρος Σαλεχιέ, πόλιν ποτὲ εὐρύχωρον, χωρητικὴν στρατοπέδου, περιτετειχισμένην καὶ καλῶς ὀχυρωμένην· ἀλλ' αὐταὶ αἱ πόλεις κατηδαφίσθησαν καὶ ἐξηφανίσθησαν, καὶ ἂν ὑπῆρχον τοιαῦτα ὑπομνήματα, συνετρίβησαν καὶ συναπωλέσθησαν καὶ αὐτὰ μὲ τὰς ῥηθείσας ὁμοῦ πόλεις.

Ἄλλ' ἐφ' ἅπασιν τούτοις τοῖς συμπερασμοῖς περὶ τούτου, δὲν εἶναι ἔξω πιθανότητος καὶ τὸ ἐφεξῆς οἱ Αἰγύπτιοι, ἔθνος εἰς ἄκρον δεισιδαῖμον καὶ ματαιόφρον, οἱ ὅποιοι διὰ μόνην κενοδοξίαν νικήσαντες τόσας δυσκολίας, ἐγείραντες τοιαῦτα τεράστια μνημεῖα, καὶ καταγράψαντες ἐπ' αὐτὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκστρατειῶν αὐτῶν καὶ θριάμβων, διὰ νὰ ὑψωθῶσιν ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα ἔθνη, ἴσως κατὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησαν νὰ φανῶσι τοσοῦτον εἰλικρινεῖς, ὥστε καὶ τὰ βλάψαντα αὐτούς καὶ ταπεινώσαντα νὰ ἐγχαράξωσι, καὶ οὕτω νὰ ἀποδείξωσι τοὺς μὲν θεοὺς αὐτῶν ἀσθενεῖς, τὴν δὲ

θησκείαν αὐτῶν ψευδῆ πρὸς αἰσχύνην αὐτῶν.

Μέχρι τῆς δεκάτης ὀγδῆς ἑκατονταετηρίδος, οἱ Ἱστορίαν συγγράφοντες διεφύλαττον τὸν τῆς θησκείας ὑψηλὸν καὶ ἔξοχον χαρακτήρα· ἀλλ' οἱ πρὸ τοῦ τέλους ταύτης καὶ καθεξῆς νεώτεροι Ἱστοριογράφοι καὶ ἀρχαιολόγοι, οὐδὲ ἐχρωμάτισάν τὰ αὐτῶν συγγράμματα μὲ τὰς ιδέας τῆς θησκείας, καὶ οὐδὲ μνημονεύουσι ταύτης σπουδαίως, ἀλλὰ παροδικῶς καὶ ἐπιπολαίως.

Πάντες σχεδὸν οἱ νεώτεροι ἀπὸ τὸν χριστιανισμόν ἀπομακρυνόμενοι, οἱ μὲν πολεμοῦσιν αὐτὸν, οἱ δὲ δεικνύουσιν ἓν εἶδος ἀδιαφορίας, τὸ ὁποῖον φέρει τέλος πάντων τὴν νέκρωσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον αἴσθημα.

Οὐδεὶς τούτων τῶν Συγγραφέων τῶν νεωτέρων συνδέει τὰ ἱστορούμενα μετὰ τῆς θησκείας, οὐδεὶς ἀνάγει τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις εἰς τὰς βουλὰς καὶ ἀποφάσεις τῆς θείας καὶ αἰωνίου Σοφίας, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν αὐταὶ ἐξήρτηνται· αὐτοὶ ἐρευνῶντες καὶ πολυπραγμονοῦντες τὰ τῆς ἀρχαιότητος, μῆτε ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ φανέρωσιν τῶν πλέον ἀρχαίων ἱερῶν παραδόσεων, τῶν ἀνιουσῶν διὰ τῆς ὁμοφώνου μαρτυρίας ὄλων τῶν αἰώνων, ἄχρι Μωϋσέως, καὶ ἐπικυρουσῶν τὰς τούτου ῥήσεις, τὰς διακηρυττούσας ἐκπεφασμένως τὴν τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ ἐξαστράφασαν δύναμιν, τὴν καὶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον παραγαγόντα τῷ

μένω λόγῳ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, καὶ τὴν γῆν κατοικηθεῖσαν αὐθις μετὰ τὸν κατακλυσμὸν κατ' ὀλίγον παρὰ τῶν υἱῶν καὶ ἀπογόνων τοῦ Νῶε, καθὼς καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Αἴγυπτον, τὴν ὑποτεθειμένην ὡς οἰκισθεῖσαν εὐχὶ παρὰ τοῦ Μεσρέμ ἢ Μεσραῖμ, δευτέρου υἱοῦ τοῦ Χάμ κατὰ τὴν τῆς θείας Γραφῆς ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐξ ἀποίκων δῆθεν Αἰθιοπῶν, κατὰ τὴν σφαλερὰν καὶ ἀλόγιστον γνώμην αὐτῶν τῶν νεωτέρων, τῶν κατὰ τῆς ἀδιαφύεστου ἱερᾶς ἱστορίας ἀντιστρατευομένων, καὶ παντὶ τρόπῳ ἀγωνιζομένων εἰς τὸ νὰ ἀποδώσωσι ταῦτα πάντα εἰς ἄλλας βεβιασμένας ἀρχὰς καὶ ἀνυπάρχτους αἰτίας, καὶ οὕτω νὰ ἀκυρώσωσι τὴν τοῦ Κόσμου κτίσιν, τὸν Κατακλυσμὸν, τὸν συνοικισμὸν τῆς γῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν ἐπιτήμων συμβάντων τὸ κῦρος, τὸ παραδοθὲν εἰς ἡμᾶς παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων τοῦ κόσμου σεπτῶν βιβλίων, μὲ ὄλον τὸ ὅτι ἱκανοὶ ἐκ τούτων Φυσιολόγοι, οἱ παρεισδύσαντες καὶ προχωρήσαντες εἰς τὰ τῆς φύσεως μυστήρια, εὔρον ἐπάνω τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων, καὶ εἰς τὰ βαθύτερα τῆς γῆς τὰ τοῦ κατακλυσμοῦ περίτραπεα δείγματα.

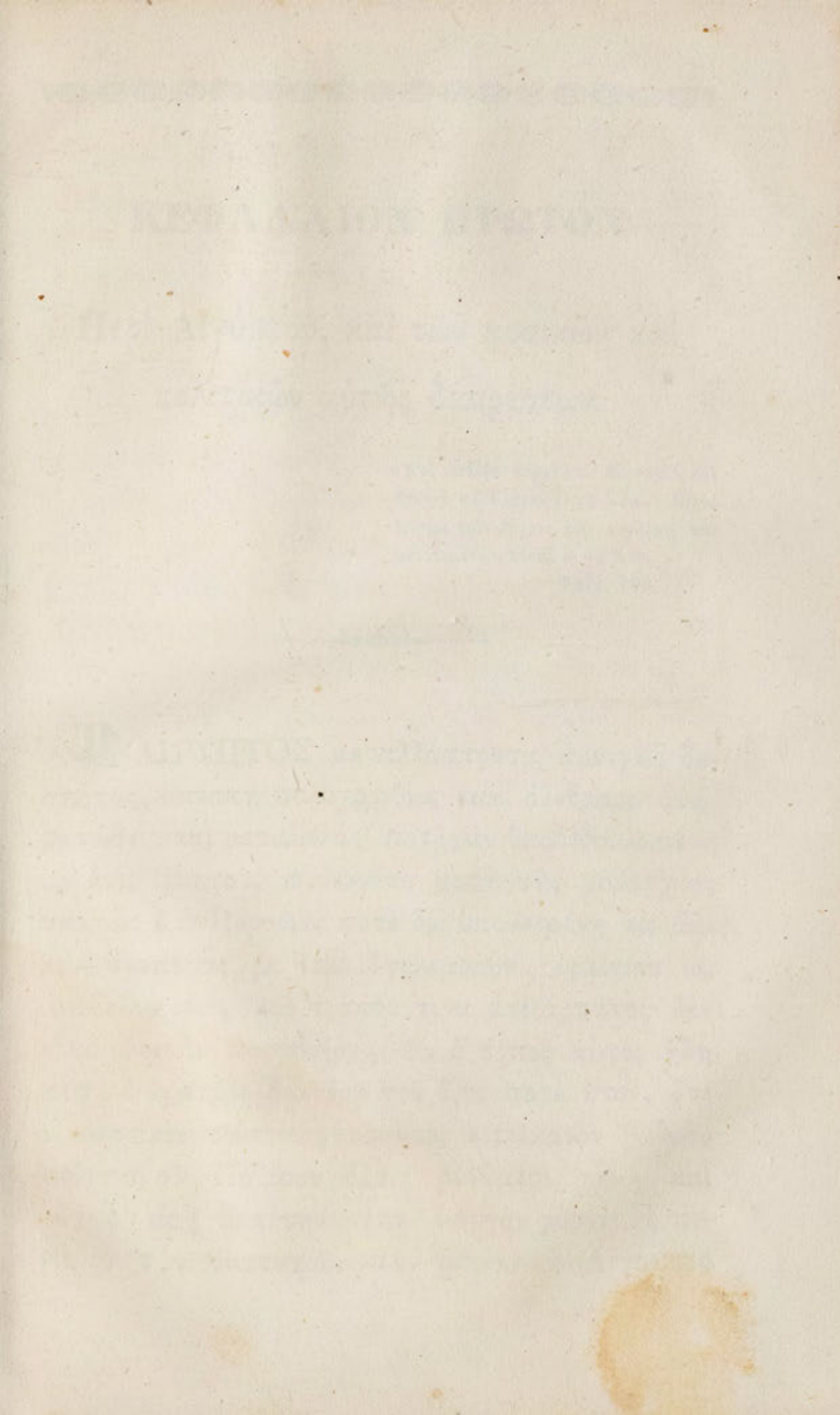
Ἡ περὶ τὴν ἱστορίαν ἔρευνα αὐτῶν τῶν νεωτέρων, ἐὰν ἀνήρχετο εἰς τὰς πρώτας βεβιασμένας ἐκείνας καὶ ἐναλήθους ἀρχὰς, ἀναμφιβόλως ἔθελε προπαρασκευάσει τὰ τῶν ἀνθρώπων πνεύματα, καὶ πρὸ πάντων τὴν νεολαίαν πρὸς τὰς τῆς θρησκείας ἱε-

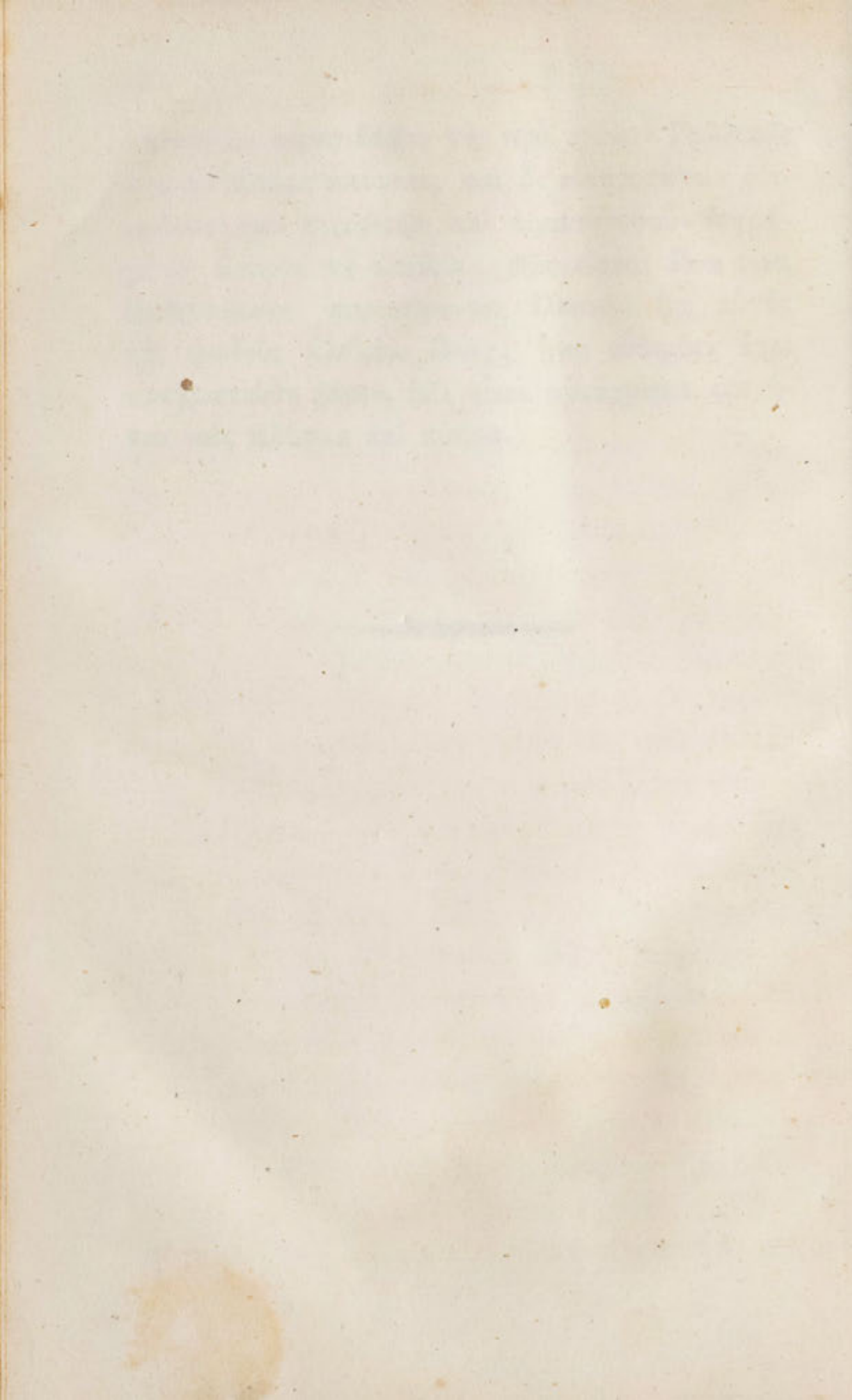
ρὸς ἀληθείας, χωρὶς τῶν ὁποίων εἶναι ἀδύνατον
 νὰ στηριχθῇ αὐτὴ ποτὲ εἰς τὴν πίστιν καὶ χρη-
 στοθήειαν· ἀλλ' αὐτὸς δὲν εἶναι κατὰ δυστυχίαν
 ὁ σκοπὸς τῶν νεωτέρων τὴν σήμερον, διὰ δὲ τοῦτο
 καὶ ἀπὸ τὰ συγγράμματα αὐτῶν διόλου ἀποκλείε-
 ται ἡ τῶν Ἑβραίων ἱστορία, ἡ βάσις αὐτῆ τῆς
 Χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἄλλων μαθήσεων,
 τῶν κακῶς παραδιδομένων ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς διε-
 φθαρμένοις καιροῖς εἰς τὴν νεολαίαν, καὶ ἐστερημέ-
 νων πάσης θρησκευτικῆς ἰδέας καὶ Εὐαγγελικῆς
 ἐπιρροῆς, ἐπήγασεν ἡ τῆς ἠθικῆς διαφθορὰ, καὶ τῶν
 ἐκ ταύτης φρικτῶν ἀνοσιουργημάτων ἡ συνέπεια
 ἐκορυφώθη μέχρι τοσούτου, ὥστε ἡ ἱστορία τῶν
 παρελθόντων αἰώνων μῆτε παρέδωκεν εἰς ἡμᾶς
 τοιαῦτα παρόμοια κακὰ, τοῦτέστι τὸν κατὰ θρη-
 σκειᾶς καὶ τῶν ὑπουργῶν ταύτης χλευασμὸν καὶ
 διωγμὸν, τὴν διηνεκῆ πάλιν κατὰ τῶν ἀρχῆθεν
 νομίμων καθεστώτων τῆς κοινῆς εὐταξίας, τὴν
 ἐμμανῆ σπουδὴν πρὸς ἕκδοσιν καὶ διάδοσιν ἐφη-
 μερίδων καὶ βιβλίων κακοηθεστάτων, τῶν μὴ
 διαχωρίζοντων τὸ, τε δίκαιον καὶ ἄδικον, καὶ τῶν
 δικαιολογούντων ἕκαστον κρίμα καὶ ἐπίβουλον ἔγ-
 κλημα, τὸ καταρτιζόμενον κατὰ τῆς κοινῆς ταύ-
 τῆς εὐταξίας καὶ τῆς εἰρηνείας εὐτυχοῦς τῆς τῶν
 ἀνθρώπων ὀμηγύρεως καταστάσεως· ἀξιώματα
 στασιώδη, ἐλεεινὰ καὶ ἀποτρόπαια, τὰ ὅποια τὸ

ἀποφώλιον τέρας ἐκεῖνο τῆς πρὸ χρόνων Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἀπέτεκε, καὶ δι' οἰκτροτάτων φρικωδεστάτων συμφορῶν καὶ αἱματοχυσιῶν ἐσφράγισεν ἄπορον τῇ ἀληθείᾳ, πῶς εἰσέτι ἔθνη τινα ἐξαπατώμενα παρασύρονται ἐλεινῶς ὑπ' αὐτῆς τῆς ψευδοῦς ὀλεθρίου ιδέας, ἣτις οὐδεμίαν ἔχει πραγματιώδη βάσιν, ἀλλ' εἶναι αὐτόχρομα φρενῆ-του νοὸς πλάσμα καὶ κύημα.

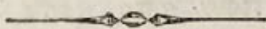

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ Αἰγύπτου, καὶ τῶν φυσικῶν καὶ
πολιτικῶν αὐτῆς διαιρέσεων.

» Καὶ εἰσῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον, καὶ
Ἰανὼβ παρώκησεν ἐν γῆ Χάμ. . . Ἔθετο
Κύριος τοὺς λόγους τῶν σημείων, καὶ
τῶν τεράτων αὐτοῦ ἐν γῆ Χάμ. »

Ψαλμ. 104.

Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ μεταλλάττουσα συνεχῶς δε-
σπότας, ὑπέστη πολυχρονίους καὶ ὀλεθρίους ἀνα-
σατώσεις καὶ μεταβολάς· ποτὲ μὲν ὑποδεδουλωμένη
ὑφ' ἐνὸς νικητοῦ, συνενοῦτο μετὰ τῆς μοναρχίας
του, ὡς ἐπὶ Περσῶν, ποτὲ δὲ ὑποκειμένη εἰς ἄλ-
λους δισπότας, ὡς ἐπὶ Πτολεμαίων, ἐφαίνετο ὡς
ἀναβεβιωκεία, καὶ τρόπον τινα ἀνεξάρτητος· δὲν
εἶναι λοιπὸν παράδοξον, ἂν ὁ τύπος αὐτὸς ἤδη
κατὰ διάρκειαν διαφέρῃ τοῦ ὅτι ποτὲ ἦτον, ὅτε
οἱ κάτοικοι τούτου φθάσαντες εἰς ἰκανὸν βαθμὸν
πολιτισμοῦ ἐβόηθον ὀλαὶς δυνάμεσι τὴν, καὶ
αὐτὰς εἰς ἰσοπαλεῖαν γῆν ἐνεργὸν φύσιν· ἡ πε-
ρίοδος τῶν δυστυχιῶν τὴν ὁποίαν ἡ Αἴγυπτος

διέτρεξε, μετέλλαξε τὸ περισσότερον μέρος τῆς ἐκτάσεώς της, καὶ ἠλάττωσε τὰ ἀπὸ τῆς εὐφορίας αὐτῆς πλούτη· ὁ λαὸς, ὅστις κατῴκει αὐτὴν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς εὐδαιμονίας αὐτῆς, ἀφῆκεν ἐπᾶνω εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου ἶχνη ἀθάνατα τῆς ὑπάρξεώς του, ἀλλὰ κτηνώδη ἐκτρώματα ἀνθρώπων (1) καταπατοῦσι τὴν σήμερον τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια, καὶ θαυμαστὰ μνημεῖα, τὰ ὅποια ἤγειραν ποτὲ ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους τολμῶσι νῦν ὀνομάζωσιν αὐτῶν προγόνους.

Ἡ Αἴγυπτος, κυρίως εἰπεῖν εἶναι ὡς μία κοιλὰς ἐπιμήκιστος, ἣ ὁποία ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον, ἐν μέσῳ ἔχουσα τὸν Νεῖλον, ἔκτασιν ἔχει ἐξ γεωγραφικῶν μοιρῶν, ἥτοι λευγῶν τῆς Γαλλίας διακοσίων (2), πρὸς δὲ τὸ κατ' ἄρκτον πέρασ ταύτης τῆς κοιλάδος εὐρυνομένη ἡ γῆ, διανοίγει διάφορα ῥεῖθρα, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ ποταμὸς διαιρούμενος, εἰσβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

Ἡ Αἴγυπτος περιορίζεται, ἀπὸ μὲν τῆς Μεσημ-

(1) Τῶν Κοιπῶν.

(2) Ἡ τῶν Περσιῶν λεύγα, εἶναι ἴση μὲ δύο Ἰταλικά μίλια, καὶ περίπου μ' ἐν ὀκταμήριον· εἰς δὲ βαθμὸς Γεωγραφικοῦ κύκλου, ἢ μοίρας, περιέχει λεύγας μὲν εἰκοσιεπτά, καὶ ἐν τετρατημῆριον, μίλια δὲ Ἰταλικά ἐξήκοντα· διὸ ἡ λεύγα πρὸς τὸ Ἰταλικὸν μίλιον, λόγον ἔχει ὄν 28 $\frac{1}{4}$ πρὸς 60.

θρίας ὑπὸ τοῦ πρώτου λεγομένου καταράκτου τοῦ Νείλου, τοῦ μεταξὺ Συήνης καὶ τῶν Φιλῶν τῆς νήσου, κειμένου ὑπὸ τὴν 24 Γεωγραφικὴν μοίραν καὶ 51 λεπτά· ἀπὸ δὲ τῆς Ἄρκτου ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἣτις καταβρέχει τὰ παράλια ταύτης, καὶ δέχεται δι' ἑπτὰ στομάτων τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου· ἀπὸ δὲ τῆς Δύσεως ὑπὸ μιᾶς σειρᾶς ὀρέων, τῶν διαχωριζόντων ταύτην ἀπὸ τῶν ψάμμων τῆς Λιβύης· καὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν ὑπὸ τῆς σειρᾶς τῶν Ἀραβικῶν ὀρέων, τῶν παραλληλιζομένων μετὰ τῶν ἀπέναντι προειρημένων τῆς Λιβύης.

Ἄλλ' αὐτὰ τὰ παρὰ τῆς φύσεως ὄρια τῆς Αἰγύπτου δὲν ἦσαν πάντοτε καὶ πολιτικά· ἡ φιλοδοξία τῶν ὁμόρων ἐθνῶν, καθὼς πότε ἐδυνήθη ταῦτα τὰ πολιτικὰ ὄρια νὰ περιορίσῃ, οὕτω καὶ ἡ περὶ τοὺς πολέμους θερμότης Βασιλέων τινῶν τῆς Αἰγύπτου ἴσχυσε νὰ τὰ παρεκτείνῃ· ἐν μέρος τῆς Λιβύης ὑπέκειτο ἀνέκαθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Αἰγυπτίων Βασιλέων, τοῦτέστιν ὁ τόπος ἐκεῖνος, ὃς τις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς κυρίας λεγομένης Αἰγύπτου μέχρι Σιουάχ, καὶ Οὐαχάτ, ἦτοι τῶν τριῶν Ὀάσεων· τὰ τῶν Αἰγυπτιακῶν οἰκοδομημάτων ἐρείπια, τὰ ὅποια οἱ νεώτεροι περιηγηταὶ εὔρον εἰς αὐτὰς τὰς Ὀάσεις, αἴρουσι πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τούτου.

Ἐπὶ τῆς δόξης καὶ δυνάμεως τῆς Αἰγύπτου, τοῦτέστι μέχρι τοῦ μεγάλου Σεσώστριος καὶ τοῦ

οἰοῦ τοῦ Ῥάμφιως, ἔτη πρὸ Χριστοῦ 1300, τὰ πρὸς Μεσημβρίαν ὄρια ταύτης ἐκτάθησαν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Νουβίης, καὶ ἄχρι τῶν ὀρίων τῆς Αἰθιοπίας, ἑκατὸν λεύγας μακρὰν ἄνωθεν τῆς Συήνης καὶ τοῦ δευτέρου καταράκτου· ἐνδειξίς δὲ τούτου ὅτι καθ' ὅλην τὴν ἀνωτέραν Νουβίην καὶ μέχρι τῶν ὀρίων τῆς Αἰθιοπίας θεωροῦνται εἰσέτι πληθὺς μεγαλοπρεπῶν Αἰγυπτιακῶν ἐρειπίων καὶ μνημείων· ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἐκτεταμένη δύναμις καὶ ἐξουσία τῆς τῶν Αἰγυπτίων δυναστείας, ἐξησθένησεν ἐπομένως βαθμηδόν, ἐπὶ τῶν διαδόχων τῶν ῥηθέντων Φαραῶν Βασιλέων, καὶ περιορίσθη εἰς μόνην τὴν κυρίως λεγομένην Αἴγυπτον, τούτέστιν ἀπὸ τῶν ἄνωθεν μερῶν τῆς Συήνης μέχρι τῆς Μεσογείου.

Μορὰς
Ἡ Αἴγυπτος πρὸς ἀνατολὰς ἐξουσίαζε καὶ τῆς φυλάς τῶν πλανητῶν Ἀράβων, τῶν κατασκηνοῦντων μεταξὺ τοῦ Νείλου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ἀλλ' αὐτὴ φαίνεται δὲν ἦτον ἐκ τούτου τοῦ μέρους ὡς ὠρισμένον ὄριον τῆς τῶν Αἰγυπτίων δυναστείας· ταύτην μὲν οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ νῦν Κόπται, εἰς τὸν ψαλτῆρα αὐτῶν 105 ψαλμόν, καὶ 135, ὀνομάζουσι Φιόμ-Ἀνισσαρί, οἱ δὲ Ἀραβες Ἐλ-Πάχαρ-Ἴλ-Ἀχμαρ· ἐρρήθη, ὅτι ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα δὲν ἦτον τὰ ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ τούτου μέρους ὄρια τῆς Αἰγυπτιακῆς δυναστείας· ὁ περίφημος περιηγητῆς Κάρστεν Νεβοῦρ εἰς τὴν ὁδοιπορίαν τῆς περιηγήσεως αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ Σίναϊον ὄρος, ἀνεκάλυψε πρὸς

δύσιν τῆς κοιλάδος καλουμένης παρὰ τῶν Ἀράβων Πενί-Σαυάλα, καὶ πρὸς Ἀνατολὰς τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἐν μνημεῖον παράδοξον τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, ἐπάνω τῆς κορυφῆς ἑνὸς ὑψηλοῦ ὄρους καλουμένου παρὰ τῶν περίξ φυλῶν Ἀράβων Δζέπελ ἐλ-Μοκιάεπε ἤτοι ὄρος γεγραμμένον· τοῦτο δὲ τὸ ἀρχαῖον μνημεῖον εἶναι ἐν εὐρύχωρον οἰκοδόμημα, ἐμπεριέχον καὶ ἔνδον τούτου καὶ περίξ ἓνα μέγαν ἀριθμὸν λίθων ἐπιταφίων πεπληρωμένων Ἱερογλυφικῶν, ἐχόντων ἕξ καὶ ἑπτὰ ποδῶν ὕψος· ἡ δὲ γλυφὴ τῶν Ἱερογλυφικῶν εἶναι τόσον ἔντεχνος, ὅσον καὶ ἡ εἰς τοὺς κατὰ τὴν Θηβαίδα Νασούς θαυμαζομένη.

Τὸ κοιμητήριον αὐτὸ ὡς πολλὰ ἀρχαῖον, ἀποδεικνύει ἀναντιρρήτως, τὸ ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι κατῴκησαν ἕξ ἀμνημονεύτων χρόνων τὰ Ἀνατολικά παράλια τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου· ἀλλὰ τὸ νὰ ἀποικισθῶσι τῆς πατρίδος αὐτῶν, κατηνάγκασαν ἀναμφισβόλως αὐτοὺς ἰσχυρὰ τυχερὰ ἐμπορικὰ αἰτία. ἔπεται λοιπὸν, ὅτι ταῦτα (εἰὰν αἱ ἔξω τῶν περάτων τοιαῦται ἀποικίαι δὲν ἦσαν συστήματα στρατιωτικά, τεταγμένα πρὸς διαφύλαξιν τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τῶν Ἀράβων.) Τὰ ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου κέρδη ἦσαν τόσον μεγάλα, ὥστε ἐν ἔθνος, οἷον τὸ τῶν Αἰγυπτίων, τοσοῦτον φιλόπατρι, ἄλλως πως δὲν ἐδύνατο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ νὰ ὑπερνικήσῃ πρὸ πάντων.

καὶ τὰς πολιτικὰς δυσχερείας, αἱ ὁποῖαι ἀπεμπόδιζον τὴν μετὰ τῶν ἕξω κοινωνίαν.

Τὰ κατὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν παράλια τῆς Αἰγύπτου, ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν Λιβύην πόλεως Παραιτωνίου (1), ἕως τῆς παραθαλασσίου ἐκεῖθεν τοῦ Πηλουσίου λίμνης Σιρῶνιδος, καὶ περαιτέρω ἄχρι τῆς Παλαιστίνης, δὲν εἶχον ἀσφαλεῖς λιμένας πρὸς τοὺς πλέοντας (2), διὸ καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν Αἰγυπτίων, τοῦ ὁποίου οἱ κυριώτεροι κλάδοι ἐχορήγουν

(1) Τὸ Παραιτώνιον αὐτὸ ἐπὶ Πτολεμαίων διὰ τὴν θέσιν τὴν παράλιον καὶ τὸν λιμένα του, ἦτον ἐπίσημον· κατοχυρωμένον παρ' αἰτῶν, ὡς ἄλλος Προμαχὼν κατὰ τὸ μέρος τὸ δυτικὸν τῆς Αἰγύπτου, καθὼς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ μέρους τὸ Πηλούσιον ἐσχάτως ἀνεκάλυψαν εἰς αὐτὸ ἀξιωματικὰ ἔργα τινὰ ἐρείπια· ἄθλιος ἦδη τόπος, ἀπέχων ἱκανὸν διάστημα πρὸς δύσιν τῆς Ἀλεξανδρείας καλούμενος παρὰ τῶν Ἀράβων Ἀλ-Παρατούν.

(2) Ἀπὸ γὰρ Παραιτωνίου τῆς Λιβύης ἕως Ἰόππης τῆς ἐν τῇ κοίλῃ Συρίας, οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἀσφαλῆ λιμένα πλὴν τοῦ (κατὰ τὴν Ἀλεξανδρείαν) Φάρου. Διοδ. Βιβλ. Α'. καὶ τῷ ἔντι ὅλη ἡ παραθαλασσία ἀπὸ τοῦ ἐκεῖθεν τῆς Ἀλεξανδρείας (ἐκτὸς ταύτης) πρὸς Λιβύην μέρους ἄχρι Παλαιστίνης, Φοινίκης καὶ Συρίας ὑστερεῖται λιμένων· πρόκεινται γὰρ πρὸ τῆς Ἰόππης ἀρχαῖοθεν πέτραι φορηταί, καθὼς καὶ πρὸ τῆς Τύρου, Σιδῶνος, Βηρυτοῦ καὶ ἄλλων πόλεων κατὰ Συρίαν παραλίαν, ἀλλ' αὐταὶ ἐχρησίμευον ἐπὶ τρικυμιῶν, καὶ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος εἰς τὰ μικρὰ τοῦ τότε χρόνου πλοῖα· ἀλλ' ἤδη μέγαν κίνδυνον διατρέχουσιν ἐν καιρῷ χειμῶνος, μάλιστα τὰ πλέοντα τὸ τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας πέλαγος· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ γείτων τῆς Συρίας Κύπρος οὐδένα λιμένα ἔχει εὐορμον καὶ ἀσφαλῆ.

εἰς αὐτοὺς τὴν κοινωνίαν καὶ σχέσιν μετὰ τῆς εὐ-
 δαίμονος Ἀραβίας καὶ Αἰθιοπίας καὶ Ἰνδίας, κα-
 τεβίασεν αὐτοὺς νὰ κατοικήσωσι ἵπαρα τὴν Ἐρυ-
 θρὰν θάλασσαν ἐπὶ Ψαμμιτίχου καὶ ἐπὶ Πτολε-
 μαίων μάλιστα, καὶ νὰ ἐκτανθῶσιν ὡς ἄποικοι μέ-
 χρι καὶ τῆς Πετραίας Ἀραβίας, καθὼς ποτε καὶ οἱ
 Φοίνικες.

Ἡ τῆς Αἰγύπτου θέσις διαιρεῖ αὐτὴν φυσικῶς
 εἰς δύο κυριώτερα μέρη, τουτέστιν εἰς ἀνωτέραν
 καὶ κατωτέραν Αἴγυπτον· ὁ δὲ ροῦς τοῦ Νείλου
 εἶναι τὸ αἴτιον τῆς τοιαύτης διαιρέσεως· ἐφ' ὅσον ὁ
 ποταμὸς αὐτός, ἀφ' οὗ διατρέξῃ τὸν πρῶτον κατα-
 ράκτην, φέρεται εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ, ἢ Αἴγυπτος
 εἶναι ὡς ἄλλη κοιλάς ἐκτεταμένη μὲν, ἀλλὰ με-
 τρίου πλάτους· ὅταν δὲ αὐτὸς φθάσῃ κατὰ τὴν
 κορυφὴν τοῦ Δέλτα διαιρεῖται εἰς δύο ρεῖθρα, ἢ
 δύο κυριωτέρους, ὡς εἰπεῖν, κλάδους, καὶ οὕτως
 εἰσβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον· καὶ αὕτη ἢ διαίρεσις
 τοῦ ποταμοῦ διαγράφει τὰ ὄρια τῆς ἀνωτέρας Αἰ-
 γύπτου πρὸς Ἄρκτον, καὶ τὰ τῆς κάτω πρὸς Με-
 σημβρίαν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα μέχρι θα-
 λάσσης· οἱ δὲ δύο ζυγοὶ τῶν ὀρέων, οἱ ὁποῖοι πε-
 ριστοιχοῦσι τὰς δύο ὄχθας τοῦ Νείλου, καθ' ὅλην
 τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον, μεταλάττουσιν εἰς τὴν
 κάτω τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν· ὁ κατὰ τὴν Ἀραβίαν
 ζυγὸς κλίνει πρὸς ἄνεμον Καικίαν, (Γραικολεβάντε
 καὶ ὁ κατὰ τὴν Διόβην πρὸς ἄνεμον Ἀργέστην.

(Πονέντε μαίστρο)· καὶ ὁ μὲν πρῶτος τελευτᾷ εἰς τὰ περίξ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὁ δὲ ἄλλος κατὰ τὴν Μαρσώτιδα, ἢ Μαρσίαν λίμνην.

Ἐπὶ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ἡ Αἴγυπτος διαιρεῖτο εἰς τρία μέρη, εἰς τὸ Δέλτα, ἢ τὴν κάτω Αἴγυπτον, εἰς τὴν Μεσαίαν, ἢ ἐπτάνομον, καὶ εἰς τὴν Θεβαΐδα, ἢ ἀνωτέραν Αἴγυπτον· ἄδηλον μὲν, ἂν ἡ τοιαύτη διαίρεσις ὑπῆρχε καὶ ἐπὶ τῶν Φαραῶν Βασιλέων, διότι οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τούτου ὁ Ἡρόδοτος, δῆλον δὲ, ὅτι ἀνέκαθεν ἡ Αἴγυπτος διαιρεῖτο εἰς πολλὰς ἐπαρχίας, καλουμένας Νομοὺς, τῶν ὁποίων καθ' ἕκαστος ἐκαλεῖτο ἐπ' ὀνόματι τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν διέτριβεν ὁ Νομάρχης· τὸν Νομὸν ἐκάλουσιν οἱ Αἰγύπτιοι Πθόσς, καὶ ἡ ὀνομασία αὕτη εἶναι ταυτοσήμαντος μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς· ὁ ἀριθμὸς τῶν Νομῶν ἔλαβε μεταβολὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς παρὰ τῶν ἀλλεπαλλήλως ἐξουσιασάντων τὴν Αἴγυπτον· ἐν δὲ τῷ πολυχρονίῳ διαστήματι τῶν πολλῶν Δεσποτῶν, καὶ τῶν τοσοῦτων ταραχῶν καὶ μεταβολῶν, πολλαὶ τῶν ἐπισήμων πόλεων τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῶν Φαραῶν Βασιλέων, ἀπέβαλον τὴν αὐτῶν λαμπρότητα, καὶ σχεδὸν ἠφανίσθησαν, καὶ ἄλλαι νέαι Πόλεις ἀντ' ἐκείνων ἀνηγέρθησαν· καὶ πάλιν ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι ἀρχαίῳθεν ἦσαν ἀσήμαντοι, συνωρίσθησαν καὶ ἠυξήθησαν. Ἐπὶ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ἡ Ῥακῶτις, καὶ ἡ Βίζα, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τῆς δυνα-

στείας τῶν Αἰγυπτίων ἦταν κῶμαι ἄσημοι, ἐγένοντο μετὰ ταῦτα πόλεις περιφανεῖς καὶ πρωτεύουσαι, καὶ τὴν μὲν πρώτην ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἐκάλεσεν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἠύξησε τὴν περιοχὴν τῆς, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ἀφιέρωσε τὴν δευτέραν εἰς τὸν περιλημμένον αὐτοῦ Ἀντίνοον.

Κατὰ τὸν Σικελιώτην Διόδωρον, ὁ Σέσωστρις Ῥαμεσσῆ ἐγένετο ὁ πρῶτος, ὁ διαιρέσας τὴν Αἴγυπτον εἰς τριάκοντα ἕξ Νομαρχίας, ἀλλὰ κατὰ τὸν Στράβωνα φαίνεται, ὅτι ἡ τοιαύτη διαίρεσις προηγεῖτο τοῦ Σεσώστριος· οἱ παρὰ τῶν Νομῶν ἀπεσταλμένοι συνήρχοντο εἰς τὸν κατὰ τὸ κέντρον τῶν τριάκοντα ἕξ αὐτῶν Νομῶν κείμενον Λαβύρινθον, ὁ ὁποῖος ἦτον μέγα καὶ ἐκτεταμένον ὑπόγειον Παλάτιον, πρὸς σκέψιν τῶν ἐν γένει ὑποθέσεων τῆς Βασιλείας ἐπὶ ἐπισήμων περιστάσεων· ἐκάστη τῶν τριῶν ῥηθιῶν μεγάλων διαιρέσεων, ὑποδιαιρεῖτο εἰς ἰδιαιτέρας διοικήσεις· ἡ Θηβαῖς ἐμπεριεῖχε Νομαρχίας δέκα, ἡ Μεσαία Αἴγυπτος δέκα καὶ ἕξ, καὶ ἡ κατωτέρα δέκα· οἱ ἐπὶ Πτολεμαίων καὶ Ῥωμαίων Γεωγράφοι ἐσημείωσαν μόνον τὰ ὀνόματα τῶν Νομῶν τῶν διασωζομένων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν αὐτοὶ συνέγραψαν· καὶ μ' ὅλον τὸ ὅτι αἱ ὀνομασίαι τῶν τριάκοντα καὶ ἕξ Νομῶν, τῶν ἐπὶ τῶν Φαραὼ ἀρχαϊκῶν ἐκείνων εἰς ἡμᾶς δὲν διεσώθησαν, θέλουσιν ὁμως γίνῃ γνωσταὶ τοῦλάχιστον αἱ πρωτεύουσαι Πόλεις τούτων εἰς τὴν ἐφεξῆς περὶ τούτου πραγματείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περὶ ὀνόματος τῆς Αἰγύπτου.

ⓘ ἀρχηγὸς τῶν ποιητῶν ἀθάνατος τῆ μνήμη Ὅμηρος, πρῶτος ὠνόμασε τὴν γῆν ταύτην Αἴγυπτον, ἐπομένως δὲ καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων Συγγραφεῖς τὸ αὐτὸ ὄνομα ἀπέδωκαν εἰς τὸ ὠραῖον αὐτὸ μέρος τῆς Ἀφρικῆς, τὸ ἀρδευόμενον ὑπὸ τοῦ Νείλου· τούτων δὲ τῶν Συγγραφέων καὶ Γεωγράφων τινὲς ἐπεβάλλοντο νὰ διασαφήσωσι καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως.

Κατὰ μὲν τὸν Βυζάντιον Στέφανον, ἡ Αἴγυπτος ὠνομάσθη παρὰ Αἰγύπτου υἱοῦ Βῆλου, ὁ ὁποῖος βασιλεύσας τεσσαράκοντα τρεῖς χρόνους, καὶ καταστρεψάμενος τὴν τῶν Μελαμπόδων καλουμένην ταύτην χώραν, τὴν ὠνόμασεν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ Αἴγυπτον· ἀλλ' οἱ συγγράψαντες καὶ χρονολογήσαντες τὰ τῆς Αἰγύπτου Ἑλληνας, οὔτε ἀριθμοῦσι τοιοῦτον Βασιλέα Βῆλον μεταξὺ τῶν Βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, ὑπὸ δὲ τῷ ὀνόματι τούτῳ ἀναφέρουσιν ἓνα τῶν πρώτων Βασιλέων τῆς Βαβυλῶνος· τούτων δὲ οἱ περισσότεροι παράγουσι τὸ ὄνομα ἀπὸ Αἰγύπτου ἀδελφοῦ τοῦ Δαναοῦ Βασιλέως Αἰγύπτου,

καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων τραγωδοὶ ἐξιστόρησαν τὴν αἰτίαν τῆς μεταξὺ τούτων τῶν ἀδελφῶν διαφορᾶς, καὶ τὰ πραχθέντα τῶν πενήκοντα θυγατέρων Δαναίδων κατὰ τῶν πενήκοντα υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου ἀνδρῶν αὐτῶν, οὗ ἕνεκα κατηναγκάσθη ὁ Δαναός, ὡς σύμβουλος τῆς κακουργίας, νὰ ἀναχωρήσῃ τῆς Αἰγύπτου μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος περιπλανώμενος διὰ πολλοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατήντησεν εἰς Ἄργος, ὅπου κατέκουν οἱ Πελασγοὶ· ἀλλ' ὁ Αἰσχύλος εἰς τὴν τραγωδίαν τῶν ἱκετῶν λέγει, ὅτι αἱ Δαναίδες δὲν ἐφόνευσαν τοὺς υἱοὺς τοῦ Αἰγύπτου, ἀλλ' ὅτι ἀνεχώρησαν τῆς Αἰγύπτου, διὰ νὰ μὴ βιασθῶσι νὰ ὑπανδρευθῶσι τοὺς υἱοὺς τοῦ ῥηθέντος.

Ὁ χρονολογικὸς κανὼν τῶν Βασιλέων τῆς Αἰγύπτου οὐδένα ἐμπεριέχει Βασιλέα ὑπὸ τῷ ὀνόματι Αἴγυπτος· τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα καὶ τὸ τοῦ Δαναοῦ εἶναι ὀνόματα μᾶλλον Ἑλληνικὰ, ἢ Αἰγυπτιακὰ, καὶ τοῦτο αὐτὸ πληροφοροῦμεθα παρὰ τοῦ Μανεθῶνος ἱερέως καὶ Συγγραφέως τῆς Αἰγύπτου, τοῦ ὁποῦ ἀπόσπασμα ἀναφέρει Ἰώσηπος ὁ Φλάβιος ἐν τῷ κατὰ Ἀπίωνος λόγῳ Α'. ὅστις λέγει, ὅτι ὁ Ἄρμαϊς καὶ Σέσωστρις εἶναι οἱ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι Δαναός καὶ Αἴγυπτος· κατ' αὐτὸν ὁ Σέσωστρις Ῥαμεσσή υἱὸς τοῦ τρίτου Ἀμενόφιως, ἐκστρατεύσας ἔξω τῆς Αἰγύπτου, ἀφῆκεν εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἄρμαϊν τὴν διοίκησιν τῆς Βασιλείας· ἀλλ'

ὁ ἀχάριστος αὐτὸς κατετυράννησε τὴν Αἴγυπτον ὀμότατα, καὶ ἐφαντάσθη τὴν Βασιλείαν· ὁ Ῥαμεσσῆς πληροφορηθεὶς περὶ τῆς κακοηθείας καὶ τῶν δολίων σκοπῶν τοῦ ἀδελφοῦ, ἐτάχυνε τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς Αἴγυπτον· ὁ δὲ Ἀρμάϊς φοβηθεὶς ἀνεχώρησε τῆς Αἴγυπτου, καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ὠνομάσθη Δαναός· ἡ δὲ ἐποχὴ αὕτη, ἐπειδὴ συμπίπτει κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, καθ' οὓς ὁ Σέσωστρις ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὰ παρὰ τοῦ Μανεθῶνος ἐξιστορούμενα ἔχουσι πιθανότητος.

Ὁ Λεξικογράφος Ἡσύχιος, φαίνεται ὡς ἐξηγῶν τὸ αἴτιον, δι' οὗ ὠνομάσθη ὁ τόπος αὐτὸς Αἴγυπτος· αὐτὸς λέγει· «Αἴγυπτος, ὁ Νεῖλος ὁ ποταμός, ἀφ' οὗ καὶ ἡ χώρα ὑπὸ τῶν Νεωτέρων Αἴγυπτος ἐκλήθη» ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ, ἡ ἀρχαιότης γνωρίζει, ὅτι Αἴγυπτος ὠνομάζετο ὁ Νεῖλος· ἡ Αἴγυπτος δὲν εἶναι τὸ μόνον παράδειγμα μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ἀπὸ τοῦ ὀνόματος ἐνὸς Ποταμοῦ, ὠνομάσθη καὶ ὅλος ὁ τόπος, διότι καὶ ἡ μεγάλη Ἠπειρος τῶν Ἰνδιῶν ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἰνδοῦ, ὃς τις ῥέει κατὰ τὸ δυτικὸν ταύτης μέρος.

Πολλοὶ τῶν νεωτέρων συγγραφέων ἐπεχείρισαν μὲν νὰ ἐτοιμολογήσωσι τὸ ὄνομα Αἴγυπτος, ἀλλ' ἐτροπολόγησαν μᾶλλον αὐτὸ κατὰ τὴν αὐτῶν φαντασίαν, πρὸ τοῦ νὰ βασανίσωσι τὸ, ἐὰν τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶναι Ἑλληνικόν, ἢ Αἴγυπτιακόν, ἐξ οὗ

καὶ ἐπήγασαν αἱ τοσαῦται διαφοραί· οἱ μὲν ὑπο-
 λαβόντες αὐτὸ ὡς Ἑλληνικόν, δοξάζουσιν, ὅτε δη-
 λοῖ τὸν Κοπτῶν, διὰ τὸν λόγον, ὅτι αἶα λαμ-
 βάνεται συνεχῶς παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἀντὶ τοῦ
 γαῖα, καὶ ἀπὸ τοῦ, γυπτός, σχηματίζεται εὐκό-
 λως τὸ ὄνομα Αἴγυπτος, τουτέστι γῆ Κοπτῶν·
 ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἀνασκευάζεται διὰ τῶν ἐφεξῆς
 λόγων, πρῶτον μὲν τὸ ὄνομα Αἴγυπτος ἀνήκει ἀ-
 νέκαθεν εἰς τὸν Νεῖλον· καὶ ἐπειδὴ καταχρηστι-
 κῶς ἐπομένως ὠνομάσθη ὅλη ἡ γῆ ἐκείνη μὲ αὐτὸ
 τὸ ὄνομα, ἄρα δὲν δύναται νὰ ἐτοιμολογηθῇ, ἀντὶ
 γῆς Κοπτῶν· δεύτερον δὲ, ἡ Κοπτὸς ἦτον μία πό-
 λις τῆς ἀνωτέρας Αἴγυπτου, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα
 ἐγνώσθη βραδέως παρὰ τῶν Ἑλλήνων, διότι οἱ κα-
 τελθόντες τούτων εἰς τὴν Αἴγυπτον κατὰ τοὺς
 πρώτους χρόνους, δὲν εἰσεχώρησαν περαιτέρω τῆς
 Μέμφως, ἡ ὁποία ἀφίσταται ἑκατὸν σχεδὸν ὥρας
 μακρὰν τῆς Κοπτῆ Πόλεως· τέλος δὲ πάντων,
 εἰάν οἱ Ἕλληνες ἤθελον τὴν τοῦ ὀνόματος τῆς Αἴ-
 γυπτου παραγωγὴν ἀπὸ τίνος τῶν αὐτῆς πόλεων,
 ἀναμφιβόλως ἤθελον ἐκλέξῃ μιαν ἐξ ἐκείνων τῶν
 κατὰ τὴν κατωτέραν Αἴγυπτον, ὡς γνωστῶν εἰς
 αὐτοὺς, ἢ κατ' ἐξοχὴν τὴν Πόλιν τῶν ἑκατοντα-
 πύλων Θηβῶν, τὴν ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ὀμήρου
 παρ' αὐτοῖς πολυθρύλλητον.

Ἡ γνώμη τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθησαν οἱ σπουδά-
 σαντες τὴν τῶν Κοπτῶν γλῶσσαν Σοφοί τινες τῆς

Εὐρώπης, εἶναι ἐκείνη ἢ τοῦ πεπαιδευμένου Ἀββᾶ
 Ῥενεδῶ, ὃς τις εἰς τὸ Σύγγραμμα αὐτοῦ καλούμε-
 γον Συλλογὴ τῶν ἀνατολικῶν λειτουργιῶν, ἀγω-
 νίζεται νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ λέξις Κόπτ, εἶναι φθορὰ
 τῆς λέξεως Αἴγυπτος· οἱ παρατηροῦντες, λέγει ὁ
 ῥηθεὶς, τὰς μεταξὺ τούτων τῶν ὀνομάτων διαφορὰς,
 καὶ ἀφαιροῦντες τὴν συλλαβὴν, αι, καὶ ος, εὐρί-
 σκουσι παραμένουσαν μόνην τὴν λέξιν Γυπτ, ἣτις
 κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει τοῦ Κόπτ, διότι οἱ Αἰ-
 γύπτιοι, ἀντὶ τοῦ ψηφίου Γ, χρῶνται ἀείποτε τὸ
 Κ, ἐπειδὴ οὐ μόνον ὑστερεῖται τὸ Ἀλφαβητάριον
 αὐτῶν τοῦ στοιχείου Γ, ἀλλ' οὔτε δύνανται νὰ λα-
 ρυγγίσωσιν αὐτό· μὲ ὄλα ταῦτα τὰ ὑποθετικά, δὲν
 δυνάμεθα νὰ ἀπορρίψωμεν τὴν γνώμην τοῦ Ἡσυχίου
 τοῦ πληροφοροῦντος ἡμᾶς, ὅτι τὸ ὄνομα Αἴγυπτος
 ἦτον ἴδιον ἀνέκαθεν τοῦ Νείλου, καὶ ὅτι ἐπομένως
 ἐγένετο τῆς ὅλης Αἰγύπτου· τὸ δὲ ὄνομα Κόπτ μὲ
 τὸ ὁποῖον ὠνόμασαν οἱ Ἄραβες τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ
 χριστιανούς Ἰακωβίτας, οὐδέποτε ἦτον ἐν χρήσει
 παρὰ τοῖς Κόπταις, καὶ οὔτε εὐρίσκεται τοιοῦτον
 ὄνομα εἰς τὰ σωζόμενα Αἰγυπτιακὰ χειρόγραφα· (1)
 ὅτι δὲ οἱ Αἰγύπτιοι οὐδέποτε ὠνόμασαν τὴν πα-

(1) Ἡ τσαύτη παρεξήγησις προέρχεται ἀπὸ τὴν ἄνοιαν τῆς
 ἐναλήθου σημασίας τῆς λέξεως Κόπτ, ἣτις παράγεται ἀπὸ τοῦ
 κόπτω, διότι οἱ ἡμέτεροι οὕτως ὠνόμασαν τοὺς Αἰγυπτίους χρι-
 στιανούς Κόπτας, ὡς ἀποκόψαντας ἑαυτοὺς καὶ ἀποχωρήσαντας
 τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ τὸ τέλος τοῦ πέμπτου

τρίδα αὐτῶν μὲ τοιοῦτον ὄνομα Κόπτ, πρόκειται ἡ ἰσχυρὰ μαρτυρία τοῦ Πλουτάρχου, ἐν τῷ περὶ Ἰσιδος, καὶ Ὀσίριδος, ὃς τις πληροφορεῖ ἡμᾶς, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐπ' ἄλλω ὀνόματι ἐγνώριζον τὴν Αἴγυπτον· καὶ αὐτὸ τὸ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ὄνομα εἶναι τὸ μόνον, δι' οὗ ἡ Αἴγυπτος διακρίνεται εἰς ὄλας τὰς Αἰγυπτιακὰς μεταφράσεις τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ χειρόγραφα τῆς αὐτῆς γλώσσης.

Ἀλλὰ πρὸ τοῦ νὰ διασαφισθῇ τὸ ἐνάληθες ὄνομα τῆς Αἰγύπτου καὶ ἡ τούτου σημασία, ὡς ἀναγκαῖον κρίνεται νὰ ἀναλυθῶσι καὶ ἄλλα τινὰ ὀνόματα μὲ τὰ ὁποῖα ἐπωνομάσθη αὐτὸς ὁ τόπος παρὰ τῶν Ἑλλήνων, Φοινίκων, Ἑβραίων, Περσῶν καὶ Ἀράβων.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὀνομάτων, ἡ μᾶλλον ἐπιθέτων, τὰ ὁποῖα οἱ Ἕλληνες ἀπέδωκαν εἰς τὴν Αἴγυ-

αἰῶνος, διὰ τῆς τῶν Μονοφυσιτῶν αἵρέσεως. Οἱ τὴν κακοδοξίαν ταύτην νοσήσαντες Αἰγύπτιοι, διότι χλευάζοντες ἐκάλουν τοὺς ὀρθοδόξους Μελχίτας, ἤτοι βασιλικούς, ὡς δεχθέντας τὴν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Μαρκιανοῦ συναθροισθεῖσαν τετάρτην οἰκουμένην Σύνοδον, τὴν τοὺς μίαν φύσιν ἐν χριστῷ φρονούντας ἀναθεματίσκαν, ὠνόμασαν καὶ αὐτοὶ κατ' ἴσιν χλευήν, τοὺς ἀντιδοξοῦντας αὐτοὺς καὶ ἀποκοπέοντας ἀπ' αὐτῶν. τὸν μὲν ἓνα Κόπτην, τοὺς δὲ πολλοὺς Κόπτας· τὴν δὲ κοινὴν ταύτην εἰθισθεῖσαν παρὰ πᾶσιν ὀνομασίαν, παραλαβόντες οἱ τὴν Αἴγυπτον ἐξουσιάσαντες Ἀράβες, ὠνόμασαν καὶ αὐτοὶ τοὺς Αἰγυπτίους αὐτοὺς Κίπτι.

πτον, ἐκ τούτων πολλά ἔλαβον τὰς ἀρχὰς ἐξ ἀρχαίας αὐτῶν παραδόσεως περὶ τοῦ τόπου τούτου· οἷον Ἀερία κατὰ τὸν Βυζάντιον Στέφανον, καὶ Ποταμίτης, ἢ Ποταμία ἀπὸ τοῦ διαφήμου αὐτῆς Ποταμοῦ· ὁ δὲ Εὐστάθιος ὁμοῦ καὶ ὁ Στέφανος καλοῦσιν αὐτὴν Ἀετίαν ἀπὸ τινος Ἰνδοῦ Ἀετοῦ λεγμένου· ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὄνομα Ἀετία ἢ Ἀετός, καθὼς καὶ τὸ Αἴγυπτος, εἶναι ἐκεῖνο τὸ τοῦ Νεῖλου, τὸ ὁποῖον ἀπεδόθη εἰς αὐτὸν διὰ τὴν ὀξυτάτην ὄρμην αὐτοῦ κατὰ τὸν Διόδωρον. Ἡ τῆς Αἰγύπτου ἱστορία, διότι ἦτον ἀρχαιοτέρα τῆς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὁ τόπος αὐτὸς συνωκίσθη πρὸ τῆς Ἑλλάδος, ἐπωνόμασαν οἱ Ἕλληνες τὴν Αἰγύπτον κατὰ τὸν Στέφανον καὶ Ὠγυγίαν, δηλοῦσαν πρᾶγμα κατὰ πολλὰ ἀρχαῖον, καὶ ἀνερχόμενον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ Ὠγυγίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατ' αὐτοὺς ὁ κατακλυσμὸς ἐγένετο, καθότι παρ' αὐτοῖς ἡ ἐποχὴ αὐτὴ ἦτον ἡ πλέον ἀφεστηκεῖα τῆς αὐτῶν ἱστορίας.

Αὕτη ὠνομάσθη καὶ Ἐφαιστία· τὸ παρ' Αἰγυπτίοις ὄνομα τοῦ ποιητοῦ Θεοῦ, ἦτον Φθὰ, τὸ ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ὑπέλαβον ὡς τὸ τοῦ Ἐφαιστου, ἐὰν δὲ αὐτὸ παράγεται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ, ἐπιταὶ νὰ εἶναι συνώνυμον τοῦ Πάφτι, ἢ Παφνούτι (ἐξ οὗ τὸ ὄνομα Παφνούτιος, μὲ τὸ ὁποῖον ὠνομάσθησαν πολλοὶ τῶν ἁγίων Αἰγυπτίαι), τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν Θεόν, καὶ λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Πικάχι ἀνούτι, τουτέστι γῆ, ἢ τό-

προς Θεοῦ· τὸ δὲ ὄνομα αὐτὸ παραβάλλεται μετὰ
 τῶν ἐπιθέτων, τῶν ἀποδιδομένων καὶ παρ' ἡμῶν
 εἰς τὸν πανάγαθον Θεόν, καὶ ἡ Αἴγυπτος ἐπίσης
 ἐδύνατο νὰ ὠνομασθῆ τόπος Θεοῦ, διότι οὕτως ηὐ-
 δόκησε νὰ εὐεργετῆ αὐτὴν διὰ τοῦ θαυμασίου φαι-
 νομένου τῶν τοῦ Νεῖλου ἐτησίων ἀναβάσεων, τῶν
 καρποφορουσῶν αὐτὴν, καὶ ἀναμφιδόλως ἄνευ τού-
 των, ὁ τόπος αὐτὸς ὁ τόσον εὐκαρπος καὶ πλούσιος,
 ἤθελεν εἶναι μία βαθεῖα καὶ ἐκτεταμένη ἀμμώδης
 ἐρημία· οἱ Αἰγύπτιοι αἰσθανόμενοι ταύτην τὴν εὐ-
 εργεσίαν καὶ χάριν, ἀπέδωκαν ταύτην εἰς τὸν προ-
 νοητὴν Θεόν ὑπὸ τῷ ὀνόματι Φθὰ, ὅθεν οἱ Ἕλλη-
 νες παρήγαγον τὸ ἐπώνυμον Ἡφαιστεία, πιστεύ-
 σαντες ὅτι ὁ παρ' Αἰγυπτίους Φθὰ, ἦτον ὁ αὐτῶν
 Ἡφαιστος. ὠνομάσθη ὡσαύτως, κατὰ τὸν Στέ-
 φανον, ἡ Αἴγυπτος παρὰ τῶν Ἑλλήνων Μελάμβο-
 λος, διὰ τὸ μελανοειδὲς τῶν βόλων τῆς γῆς αὐτῆς·
 καὶ κατωτέρω θέλομεν ἰδῆ, ὅτι τὸ ἐπίθετον αὐτὸ,
 εἶναι ἡ ἀληθὴς μετάφρασις τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνό-
 ματος τῆς Αἰγύπτου· κατὰ τὸν αὐτὸν Τοπογράφον
 οἱ Φοῖνικες ἐκάλουν αὐτὴν Μύαρα· Τοῦτο δὲ τὸ ὀ-
 νομα ἐφθάρη παρὰ τῶν ἀντιγραφῶν, καὶ κατ' ἀρ-
 χὰς ὀρθογράφητο Μύσρα ἀπὸ τοῦ Μίσρ, τὸ ὀπριον
 ὄνομα οἱ τῆς Ἀσίας λαοὶ ἀπέδιδον πρὸ αἰώνων, καὶ
 ἀποδίδουσιν εἰσέτι εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Οἱ Ἑβραῖοι ἐγνώριζαν αὐτὴν ὑπὸ τῷ ὀνόματι
 Μεσραῖμ, καὶ Μεσραῖμ, καὶ οἱ Ἀραβες ὀνομάζου-

σιν αὐτὴν μέχρι ταύτης Μίση· αἱ δὲ δύο αὐταὶ λέξεις, φαίνεται, ὅτι παράγονται ἀπὸ μίαν ἀρχήν. οἱ μὲν Ἑβραῖοι πρεσβεύουσιν (ὡσαύτως καὶ οἱ χριστιανοί) ἀδιστακτως κατὰ τὴν θείαν Γραφήν, ὅτι ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ Μεσραΐμ υἱοῦ τοῦ Χάμ, ὃς τις μετὰ τὸν κατακλυσμόν συνώκησε τὴν Αἴγυπτον· οἱ δὲ Ἄραβες, κατὰ τὸν Ἄπδ-Ἄρασσίτ-Ἐλ-Βακούϊ (1) παρὰ τοῦ Μίση υἱοῦ τοῦ Μεσραΐμ, υἱοῦ τοῦ Χάμ, υἱοῦ τοῦ Νῶε.

Εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον τῶν Βασιλειῶν, κεφ'. ΙΘ'. ἀντὶ Μεσραΐμ ἡ λέξις Ματζούρ, ἢ Μασσοῦρ, καὶ ἐπειδὴ αὐταὶ αἱ δύο λέξεις εἶναι συνώνυμοι, δοξάζουσιν οἱ Ῥαδίνοι, ὅτι ἡ Αἴγυπτος ὠνομάσθη οὕτω, διὰ τὴν φυσικὴν αὐτῆς ὀχυρότητα· τὸ δὲ Μασσοῦρ, παράγεται ἀπὸ τοῦ Ἑβραϊκοῦ Σοῦρ, ἢ Τσοῦρ, καὶ δηλοῖ τόπον ἰσχυρόν, διότι ἡ Αἴγυπτος περικυκλουμένη ὑπὸ θαλασσῶν καὶ ἐρήμων, φαίνεται ὡς ἀπρόσβλητος· ἡ δὲ πόλις τῆς Τύρου ἐπειδὴ ὠνομάσθη παρὰ τῶν Φοινίκων Σοῦρ, ἔχει ἡ λέξις αὕτη τὴν αὐτὴν ἀρχὴν διὰ τὸ ὀχυρόν τῆς θέσεως αὐτῆς, διὸ καὶ κατὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων Ἱστορικούς, ὁ ἔφορος Θεὸς τῆς Πόλεως ταύτης ἦτον ὁ Ηρακλῆς· ἡ μονοσύλλαβος λέξις Σζόρ, εἶναι

(1) Ἄπδ' Ἄρασσίτ-Ἐλ-Βακούϊ, εἰς τὴν Γεωγραφίαν αὐτοῦ ἐπιγραφομένην, βίβλος ἐκλήτουσα τὰς παραδόσεις περὶ τῶν θαυμασιῶν τοῦ παντοδυνάμου Βασιλέως (Θεοῦ)· ὁ ῥηθεὶς ἔζη περὶ τὰ τέλη τοῦ ὀγδόου καὶ ἀρχὰς τοῦ ἐνάτου αἰῶνος τῆς Ἑγίρας.

Αἰγυπτιακῆ, καὶ δηλοῖ ὡσαύτως ἰσχυρόν· ἀλλ' ἐὰν αὐτὴ εἶναι τῷ ὄντι Αἰγυπτιακῆ, καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐδανείσθησαν ταύτην παρὰ τῶν Ἑβραίων, ἢ αὐτο παρ' ἐκείνων, τοῦτο μὲν μένει ἀδιάλυτον, εἶναι δὲ βέβαιον, ὅτι Μίσρ, Μασσοῦρ, καὶ Μεσραῖμ ἦσαν τὰ ὀνόματα, διὰ τῶν ὁποίων τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔθνη, ὅσον οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Ἀσσύριοι, καὶ οἱ Ἀραβες ἐγνώριζον τὴν Αἴγυπτον· ἔτι δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Πέρσαι ὠνόμαζον τὴν Αἴγυπτον Μεσρεδῖ, τὸ ὁποῖον εἶναι σύμφωνον μετὰ τοῦ Μεσραῖμ καὶ τοῦ Μίσρ.

Ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος, ὀνομάζει τὴν Αἴγυπτον Χεμία, καὶ ἀφαιρουμένου τοῦ λήγοντος α, Χέμι, ἢ Χῆμη καὶ κατὰ συγκοπὴν Χμί· καὶ τοῦτο αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐπειδὴ κεῖται εἰς τὰ Κοπτικὰ Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, καὶ εἰς τὰ χειρόγραφα τῶν Μαρτυρολογίων, καὶ τοῦ Λαυσαϊκοῦ, εἶναι τὸ ἀρχαῖον τῆς Αἴγυπτου· ἢ δὲ τοιαύτη σημασία παρατηρεῖται μεταξὺ ὄλων τῶν Ἐθνῶν τῆς Ἀσίας, τὰ ὁποῖα παράγουσι τὸ ὄνομα τῆς χώρας αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῆς θέσεως καὶ τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τινος ἄλλης περιστάσεως ἀναφορικῆς εἰς αὐτήν· «ἢ Αἴγυπτος, λέγει ὁ Ἡρόδοτος βιβλ. β'. εἶναι ἀνόμιος διόλου τῇ ὁμόρῳ Ἀραβία, τῇ Λιβύῃ, καὶ τῇ Συρίᾳ· τὸ ἔδαφος αὐτῆς συνίσταται ἀπὸ μελαίνης γῆς δισκασμένης καὶ εὐκολοθρύπτου,

μορφωθείσης ἀπὸ τῆς ἥς καταφέρει ὁ Νεῖλος Ἴλος ἐκ τῆς Αἰθιοπίας, ἣν καὶ ἐπισωρεύει διὰ τῆς κατ' ἔτος πλημμύρας· ἡ παρατήρησις αὐτῆ τοῦ Ἀλικαρνασείως ἱστορικοῦ, ἐπιβεβαιοῦται καὶ παρὰ τῶν νεωτέρων τῶν περιελθόντων τὴν Αἴγυπτον· τοῦτο δὲ τὸ μελανοειδὲς χρῶμα τῆς Ἴλος τοῦ Νείλου ὑπεκίνησε καὶ τὸν Οὐίργιλιον, Γεωργικῶν βιβλ. Δ'. νὰ γράψῃ τάδε.

» . . . . . ἡ δ' ὀπόθεν ψάμμος κατιοῦσα
 » μέλαινα, λιπαίνει Αἴγυπτον χλοερήν. »

Ἐνακα δὲ ταύτης τῆς ιδιότητος οἱ πρῶτοι μετὰ Μεσραϊμ οἰκῆτορες τῆς Αἰγύπτου ὠνόμασαν τὴν χώραν Χάμ, Χάμι, Χήμι καὶ Χμί· τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα ἐγνώριζον οἱ τῶν ἐλλήνων Συγγραφεῖς, διότι καὶ ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος λέγει· «ἔτι τὴν Αἴγυπτον ἐν ταῖς μάλιστα Μεγάγγειον οὔσαν, ὡσπερ τὸ μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, Χήμι-α καλοῦσιν.» ὀρθώτερον δ' ἐδύνατο νὰ εἴπῃ ὁ Χαιρωνεύς, «Πιχήμε (1) Ἀμβάλ.» δηλοῦντος, τὸ μὲν Πι-

(1) Ἀπὸ τοῦ χήμι παρήχθη τὸ ὄνομα χημεία· ἡ δὲ ἐπιστήμη αὕτη ἔλαβε τὰς ἀρχὰς παρὰ τῶν Αἰγυπτίων· ὁ Αὐτοκράτωρ Διοκλητιανὸς ἐν Αἰγύπτῳ διατρίβων, κατέκαυσεν ὅλας τὰς βίβλους τῆς χημείας τὰς γεγραμμένας παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων· ἴδε τὸν Σουΐδαν εἰς τὴν λέξιν χημεία, καὶ εἰς τὴν, Διοκλητιανός.
 Ἐὰν πολυπραγμονήσωμεν τὴν τῶν ξύλων καὶ ἀνθρώπων ποσότητα, τῶν καταναλισκομένων εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὰς μικρὰς τῆς χημείας ἐργασίας, πρέπει νὰ θαυμάσωμεν, βλέποντες τοὺς

χῆμι, μέλαν, τὸ δὲ Ἀμβάλ, τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἢ τῶν ὀφθαλμῶν· αἱ ὀνομασίαι αὐταί, Χάμι, Χάμι καὶ Χῆμι διαφέρουσι μόνον κατὰ τὴν ὀρθογραφίαν, καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν σημασίαν τὴν συνώνυμον μὲ τὸ μέλαν· τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶναι τόσον ἀρχαῖον, ὅσον καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἔθνους, διὰ δὲ τοῦτο καὶ οἱ Ἕλληνες πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιθέτοις, ἐπωνόμασαν τέλος τὴν Αἴγυπτον καὶ μὲ τὸ ἀληθές ὄνομα αὐτῆς Ἐρμοχύμιον καὶ Μελάμβρολον κατὰ τὸν αὐτὸν Στέφανον, καὶ χώραν Μελαμπόδων κατὰ τὸν Εὐστάθιον, τουτέστιν ἡ χώρα τῶν ἐχόντων πόδας μέλανας, ἢ τῶν κατοικούντων γῆν μελαίνην.

Τέλος δὲ ὡς τελεία λαμβάνεται ἀπόδειξις καὶ τὸ

Αἰγυπτίους ἐκτελούντας διὰ τοσοῦτον ἀσθενούς ὕλης τῶν ὕδατων ξηρῶν φυτῶν καὶ τῶν βολβίτων ἀξιολογὰ ἔργα, τὰ ἀπὸ τὴν χωνεῖν τῶν μετάλλων γινόμενα, καὶ μὲ τὴν τελειότητα, ὅσην ἐμρύνουσι τὰ ἀπὸ ὀπτῆν γῆν κατασκευασμένα εἰδῶλα, καὶ ἄλλα, καὶ ἐργαζομένους αὐτοὺς τὴν καλουμένην Πορκελλάναν· καὶ τὸ παραδυσώτερον, διότι τὸ τῆς ὕλης κατῆς ἐπικάλυμμα, ἀπαιτεῖ διὰ τὴν λειότητα καὶ στιλπνότητα, μεγίστην ἰσότητά, συνέσιαν, καὶ πυρὸς δύναμιν· τὸ δὲ χυμικὸν τοῦτο ἔργον τῶν Αἰγυπτίων, δεικνύει ὅτι αὐτοὶ ἐγίνωσκον ἐντελῶς τὴν χυμικὴν τέχνην· τόσον δὲ ἐπιστημόνως ἦσαν κατασκευασμένοι οἱ φούρνοι, οἱ ὅποιοι μὲ ὄλην τὴν ἔλλειψιν τῆς διαφιλείας τῶν ξύλων καὶ ευκολίας, ἠἴξανον καὶ διετήρουν τὴν ἀναγκασίαν θερμότητα, ὅσον τὴν σήμερον μόλις δυνάμεθα καὶ τὸ κατανοήσωμεν, ὡς ἀγνοοῦντες τὸ τούτου σχῆμα, καὶ τὸν τῆς χρήσεως αὐτῶν τρόπον.

τοῦ Προφητάνακτος Δαβίδ, ὅς τις ἐν τῷ 104 ψαλ-
 μῷ δις καλεῖ τὴν Αἴγυπτον γῆν Χάμ, τὴν οὕτως
 ὀνομαζομένην ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του 1030 ἔτη πρό
 Χριστοῦ καὶ ἐπέκεινα, καὶ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ
 τῶν Ἑβραίων. Χάμ ἢ χάμι (μέλαν), ἔχει μεγάλην
 τὴν ἀναφορὰν καὶ ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὸν Χάμ,
 γεννήτορα τοῦ Μεσραῖμ ἢ Μεσραῖμ διὸ καὶ πολλὰ
 πιθανὸν τὸ, ὅτι ὁ Μεσραῖμ ὁμοῦ μετὰ τοῦ πατρός του
 Χάμ ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον, τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς ὤκησε
 καὶ εἰς αὐτὴν πρῶτος ἐβασίλευσε, καὶ ὅτι διὰ τὴν
 ἀναφορὰν ἐκ περιστάσεως, καὶ τοῦ ὀνόματος Χάμ,
 δηλοῦντος μέλας, καὶ τῆς ιδιότητος τῆς γῆς, ὠνο-
 μάσθη παρὰ τῶν πρώτων οἰκιστῶν ἡ Αἴγυπτος
 Χάμ, ἢ Χάμι· οἱ τῆς θύραθεν δὲν δύνανται νὰ εὑ-
 ρωσι τὴν τῶν γενῶν ἀρχὴν, εἰμὴ εἰς τὴν τῶν υἱῶν
 καὶ ἐγγόνων τοῦ Νῶε γενεαλογίαν, καὶ ἔνδειξις
 τὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀποδοθὲν εἰς τὴν Αἴγυπτον,
 Χεμία ἐν τῷ περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίρεως, καὶ ἐν τῷ
 τοῦ Ἀμμωνος, τοῦ τοσοῦτον περιφανοῦς μαντείου
 εἰς τὴν Λυβίην, βλέπομεν ὡσαύτως τὸ τοῦ Χάμ
 ὄνομα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Περὶ τοῦ Νείλου

Μεταξὺ τῶν πολλῶν παραδόξων φαινομένων, τῶν ἐφελκόντων τὴν προσοχὴν τῶν παρατηρητῶν εἰς τὰ περὶ τῆς Αἰγύπτου, ὁ Νεῖλος ἐπέχει τὴν πρώτην τάξιν· ὁ μέγας αὐτὸς Ποταμὸς διὰ τῶν περιοδικῶν αὐτοῦ ἀναβάσεων προξενεῖ τὴν εὐτυχίαν, καὶ ὡς εἰπεῖν τὴν ζωὴν εἰς τὴν γῆν τὴν ὁποίαν ἀρδεύει, καὶ ἄνευ τούτου αἱ τῆς Αἰγύπτου εὐφοροὶ πεδιάδες, ἤθελεν εἶναι μία ἐκτεταμένη ψαμμώδης ἔρημος. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐγίνωσκον ταύτην τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅτι ἄνευ τοῦ Νείλου ἡ γῆ αὐτῶν, οὐ μόνον ἤθελεν εἶναι ἄγονος, ἀλλὰ καὶ ἀκατοίκητος, διὸ καὶ εὐγνωμονοῦντες προσέφερον ἐν εἶδος λατρείας εἰς τὰ ἀγαθοποιὰ ὕδατα τοῦ Ποταμοῦ τούτου.

Τὰ τῆς Εὐρώπης ἔθνη διὰ πολλοῦ ἠγνόουν τὰς ἐκροὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν εἰσέτι αἱ γινῶμαι περὶ τούτων μερίζονται, ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἐδυνήθησαν νὰ καθορίσωσι μετὰ πληρεστάτης ἀκριβείας τὸ μέρος ἐκείνου τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου αὐταὶ ὑπάρχουσι· καὶ οὐ θαυμαστὸν, ἐὰν οἱ Ἕλληνες τῶν ὁποίων αἱ περὶ Γεωγραφίας εἰδήσεις δὲν ἦσαν

παρά τοσοῦτον ἐκτεταμέναι, παρ' ὅσον εἶναι αἱ τῶν νεωτέρων, ἀφῆκαν διὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν εἰς ἡμᾶς περὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Νείλου εἰδήσεις ἀντιφατικὰς καὶ συγκεχυμένας.

Ὁ Ἡρόδοτος, ὅτε περιηγεῖτο τὴν Αἴγυπτον, ἠρώτησε καὶ ἐξέτασε πολλοὺς ἱερογραμματεῖς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ κατοίκους τῆς Λιβύης περὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Νείλου, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἔμαθεν, εἰμὴ μύθους γελοιώδεις περὶ τούτου, τοὺς ὁποίους διηγεῖται εἰς τὸ δεῦτερον τῶν αὐτοῦ βιβλίων· ὁ δὲ Διόδωρος λέγει, ὅτι ὁ Νεῖλος ἔχει τὰς πηγὰς του' εἰς τόπους ἀοράτους, οἱ ὅποιοι κεῖνται κατὰ τὴν ἐσχάτην Αἰθιοπίαν, εἰς ἔρημον χώραν καὶ ἀπρόσιτον διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν καυμάτων· ὡσαύτως καὶ ὁ Στράβων ἐφρόνει, ὅτι ὁ Νεῖλος ἐλάμβανε τὰς ἀρχὰς του κατὰ τὴν Μαυριτανίαν εἰς ἓνα τόπον κατοικούμενον ὑπὸ τεράτων καὶ ἀγρίων θηρίων· οἱ Γεωγράφοι καὶ Ἱστορικοὶ τῶν ἐλλήνων, καὶ τοὶ διαφέροντες τὰς γνώμας πρὸς ἀλλήλους, κατὰ τοῦτο μόνον εἶναι σύμφωνοι, ὅτι ὁ Νεῖλος ἔχει τὰς αὐτοῦ πηγὰς εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, οἱ Ἰησουῖται τῆς Πορτογαλλίας ὀδηγούμενοι ὑπὸ θρησκευτικοῦ ζήλου, καὶ ἀπλήστου φιλοτιμίας εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀβυσσινίας, ἐνόμισαν, ὅτι ἀνεκάλυψαν τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Γουάμα γῆν Σακάλαν· εἰς ταύτην τὴν γνώμην

συμφρονήσαντες και ἄλλοι ἐπομένως, καθώρισαν ταύτας τὰς ἐκροάς, καθὼς και οἱ Ἰησουῖται, ὑπὸ τὴν 10 Γεωγραφικὴν μοῖραν και 59 λεπτά τοῦ εὔρους, και προσθέτουσιν, ὅτι ὁ Νεῖλος διατρέχων τὴν Αἰθιοπίαν εἰσβάλλει εἰς μέγα τινα Ποταμὸν, ὃν οἱ Ἀραβες καλοῦσι Πάχρ-Ἰλ-Ἀπιὰδ (ἄσπρο-πόταμον)· ὁ Ποταμὸς αὐτὸς ὁμοίως φρονεῖται παρὰ πολλῶν Γεωγράφων, ὅτι εἶναι ὁ ἀληθὴς Νεῖλος, και ὁ στοχασμὸς περὶ τούτου εἶναι ὁ τῶν πλέον πεφωτισμένων τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος.

Ἡ ἐν Λονδίνῳ ἐταιρεία, οὕτω δὴ λεγομένη τῆς Ἀφρικῆς, τίθησι τὰς ἀρχὰς τοῦ ῥηθέντος ἄσπρο-ποτάμου, ἢ μᾶλλον τοῦ Νεῖλου πρὸς Μεσημβρίαν, τῆς Δαρφούρ εἰς τὴν χώραν τῆς Δόνκα ὑπὸ τὴν 25 γεωγραφικὴν μοῖραν τοῦ μήκους, και τὴν 8 τοῦ βορείου εὔρους. 2 μοῖρας περίπου κατὰ νότον τῶν ἀρχῶν τοῦ Ποταμοῦ Ἀπάδι, ὃν οἱ Ἰησουῖται και ἄλλοι ὑπέλαβον ὡς Νεῖλον· δοθείσης δὲ τῆς γνώ-μης ταύτης, ἢ ὁποία φαίνεται θεμελιωμένη ἐπὶ τὰ πράγματα, ἔπεται ὅτι οἱ δύο ποταμοὶ Ἀπάδι και Τακαζὲ οἱ ποτιζόντες τὴν Ἀβυσσινίαν εἶναι ὁ Ἀ-στάπους και ὁ Ἀσταβόρας, οἱ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων εἰσβάλλοντες εἰς τὸν Νεῖλον· ἢ δὲ τούτων εἰσβολὴ γίνεται πλησίον τοῦ τόπου λεγο-μένου Ἰαλάκ, οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Νουαβιάχ, ἣν ὁ περίφημος περιηγητὴς Γάλλος δ' Ἀνμβιλ ὑ-ποθέτει ὡς τὴν ἀρχαίαν Μερόην· οἱ Ἰησουῖται και

οἱ μετ' αὐτοὺς λοιποὶ εἰς μάτην ἄρα ὑπέλαβον, ὅτι διέρρηξαν τὸ κάλυμμα, τὸ ὅτιοιον διὰ τοσοῦτων αἰώνων ἔκρυπτεν εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν διάγνωσιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Ποταμοῦ τῆς Αἰγύπτου· διότι αἱ ἐνδείξεις αἱ ἐπιτρέψασαι τὴν Ἀφρικανὴν ἑταιρείαν ἐν Λονδίῳ διὰ νὰ καθορίσῃ σχεδὸν τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀσπροποτάμου, ἢ Νείλου πιστοποιοῦσι μᾶλλον τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν περιηγητῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῶν συναποδημησάντων μετὰ τῶν ἐμπορικῶν φορτίων (κερβαίων) τῆς τε Πουρνοῦ καὶ ἄλλων πλησιοχώρων μερῶν τῶν ἐκροῶν τούτου τοῦ Ἀσπροποτάμου, ἐκ τῶν ὁποίων μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ τούτου Νείλου εἰς τὴν Μεσόγειον, λογίζεται τὸ διάστημα 1440 γεωγραφικῶν μιλίων κατὰ γραμμὴν εὐθείαν. (1)

(1) Νεώτεροι τινὲς ὑποθέτουσιν, ὅτι ὁ κατὰ τὴν Γουινεάν τῆς Ἀφρικῆς ἐπίσημος ποταμὸς Νίγρος ἢ Νίγερ, καλούμενος ἐντοπίως Δζαλίπα ἢ Ζολίπα, ὁ λαμβάνων τὰς ἀρχὰς του ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Γουινεάν δύο τόπων Κουράνκο καὶ Σολιμάν, κειμένων ὑπὸ τὴν 8 καὶ 9 μοίραν τοῦ βορείου πλάτους, καὶ 11 καὶ 12 τοῦ Δυτικοῦ τῶν Παρισίων μήκους, καὶ ῥέων ἀπὸ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολὰς, σχηματίζει ἐκεῖθεν τῆς Πόλεως Σέγο, εὐρυχωροτάτην τινα λίμνην, καλουμένην ἐπιτοπίως Βάχερ-Σολδάν, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα ῥέοντα πρὸς Ἀνατολὰς, συμπεριλαμβάνοντα καὶ τοὺς κατ' Αἰθιοπίαν καὶ Ἀβουσιναίαν ποταμοὺς, καὶ μάλιστα τὸν ῥηθέντα Πάχερ-Ἐλ-Ἀπιὰδ, τὸν καταρ' ῥέοντα ἀπὸ τῶν λεγομένων ὄρεων τῆς Σελήνης καὶ κυρίως Νεῖλον, καὶ αὐξανόμενα, συνιστῶσι τοιουτοτρόπως τὸν μέγαν Ποταμὸν τῆς Αἰγύπτου· ἀλλὰ τὸ περὶ τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης ταύτης χρήζει ἐκκληθεστέρας πληροφορίας·

Κατὰ νεωτέρας πληροφορίας ὁ μέγας αὐτὸς ποταμὸς ἔχει τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ ἀπὸ τὰ κατὰ τὴν Ἄβυσσινίαν λεγόμενα ὄρη τῆς Σελήνης, Τζέπελ-Ἐλ-Κάμαρ κατ' Ἄραβας, ὅπου καὶ ὀνομάζεται ἀσπροπόταμος, Πάχρ-Ἰλ-Ἀπιὰδ, ὑπὸ δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο διαπερνᾷ τὴν ἐπαρχίαν κατοικουμένην ὑπὸ ἀγρίων καὶ ἀκοινωνήτων μαύρων, Δόνγα, τὴν χώραν τῶν δυνατῶν Χελούκων μαύρων, καὶ κατὰ τοὺς λόγους, ἀνθρωποφάγων· τὴν κατοικουμένην ἐπίσης ὑπὸ εἰδωλολατρῶν μαύρων χώραν Δένδα, καὶ ἀφ' οὗ διέληθ' ἐκ δεξιῶν τὴν εἰς τὸ Βασίλειον ποτὲ Σενναῶν χώραν Δάρ-Ἐλ-Ἀἴζ κατὰ τὴν ἀνωτέραν Νουβίην, καὶ ἀφίση ἐξ ἀριστερῶν τὴν ἐπαρχίαν Κορτοφάν, συνενοῦται ἐκ δεξιῶν μὲ τὸν ἀπὸ Ἄβυσσινίας καταρρέοντα ἕτερον ποταμὸν Κυανὸν λεγόμενον, Πάχρ-Ἰλ-Ἐζράκ, τὸν ὁποῖον ἐσφαλμένως ὑπέλαβον ὡς Νεῖλον· μετὰ δὲ τὴν συνένωσιν τοῦ μετὰ τοῦ δευτέρου ρηθέντος ποταμοῦ, λαμβάνει τὸ ὄνομα Νεῖλος, καὶ διέρχεται ῥέων ἐπ' ὀνόματι τούτῳ διὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἀνωτέρας Νουβίης (τῆς ὑποτεταγμένης ἤδη εἰς τὸ κράτος τῆς Αἰγύπτου) Χαλφαῖ, Χένδι, Δάμερ, Δόνγολα, Δέρρι καὶ ἄλλας πόλεις ταύτης τῆς χώρας, ἐκνεύει ἔπειτα πρὸς Ἄρκτον, καὶ διαρρέων καταφέρεται εἰς τὸν κατὰ τὴν κατωτέραν Νουβίην δεύτερον (ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῆς Αἰγύπτου) καταράκτην, Οὐάδι-Χάλφα, διέρχεται εἶτα κατὰ μῆκος ὅλην τὴν κατω-

τέραν Νουβίην, καὶ διαγράφων διαφόρους ἐλιγμούς καθ' ὄλον τὸν ροῦν αὐτοῦ συγκλείεται τέλος εἰς στενὴν ἐντομὴν δύο σειρῶν ὀρέων, διὰ τῶν ὁποίων καταφέρεται εἰς τὸν πρῶτον καταράκτην ἄνωθεν τῆς Συήνης, Ἀσουάν.

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον περὶ πολλοῦ αὐτὸν τὸν καταράκτην, περὶ οὗ διεθρύλλουν ὅτι ὁ ἦχος αὐτοῦ ἦτον φοβερός, καὶ ἠκούετο μακρόθεν· ἀλλὰ τὰ περὶ τοῦ τοιοῦτου φαινομένου λαλούμενα καὶ μαγαλυνόμενα κατ' ἀρέσκειαν ἐκάστου παράδοξα, αἱ πληροφορίαι τῶν νεωτέρων περιηγητῶν ἀπέδειξαν κενὰ καὶ μάταια· παρὰ τῶν Ἀράβων καλεῖται ὁ μὲν πρῶτος καταράκτης Χελάλ, ὁ δὲ κατὰ τὴν Νουβίην δευτερός Οὐάδι Χάλφα· τὸ πλάτος τοῦ Νείλου κατὰ τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ πρώτου καταράκτου εἶναι διαστήματος σχεδὸν ἐνὸς μιλίου· τὸ περὶ τὰς ὄχθας τοῦ Ποταμοῦ ὄρος διευθυνόμενον πρὸς τὸν καταράκτην, διακόπτεται κατὰ κάθετον εἰς τὸν Νεῖλον, καὶ πάλιν ἀναφαίνεται κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ποταμοῦ, σχηματίζον πληθὺν σκοπέλων ἐγγὺς ἀλλήλων, ἐξ ὧν πολλοὶ τούτων εἶναι ὡς ἄλλα νησίδια· κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ ποταμοῦ, κυριωτέρως οἱ σκόπελοι εἶναι οἱ πλέον πλησιάζοντες πρὸς ἀλλήλους, καὶ οἱ πλέον ἀπότομοι, οἱ ὅποιοι αὐξάνουσι τὰ ἐμπόδια τῶν ρευμάτων· τοιοῦτοτρόπως δὲ ὁ Νεῖλος ἀνακοπτόμενος καὶ ἀπεμποδιζόμενος ὑπὸ τοιοῦτων διαφραγμάτων δέκα ἄλλεπαλ-

λήλων νησιδίων, προσβάλλει μεθ' ὀρμῆς κατ' αὐτῶν, ἀνυψοῦται, ὑπερπηδᾷ αὐτὰ, καὶ οὕτω σχηματίζει μίαν σειρὰν μικρῶν καταράκτων ἐνός καὶ ἡμίσεως ποδός κατὰ τὸ ὕψος· κατὰ δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ ποταμοῦ, διότι τὰ διαφράγματα δὲν εἶναι τοσοῦτον πολλὰ, ἐπὶ τῆς ἀναβάσεως τούτου, τὰ πλοιάρια διαπλέουσιν ἀκωλύτως δι' ἀνεωγμένων ἰστίων, τὸ δὲ περιεργότερον πολλοὶ ἀπότομοι βράχοι περὶ τὸν καταράκτην, εἶναι πλήρεις ἱερογλυφικῶν σημειῶν· αἱ δὲ ἰδέαι τῶν ἀρχαίων καὶ αἱ ψευδοδοξασίαι τῶν κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας νεωτέρων, δεικνύουσι, πόσα δύναται ἡ ἀπάτη! διότι ὁ διαθρυλλούμενος πρῶτος αὐτὸς καταράκτης τοῦ Νείλου ὁ τόσον φοβερός ποτε, μόλις εἶναι προσοχῆς ἄξιος.

Ὁ Νεῖλος ἀφ' οὗ ὑπερπηδήσῃ τοὺς ἀποτόμους ἐκείνους σκοπέλους μᾶλλον, ἢ νήσους, διατρέχει τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ Μεσημβρίας πρὸς Ἄρκτον, περιριζόμενος εἰς μίαν μόνην κοίτην διεσπαρμένην ἐκ νήσων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιστήμων ἕως τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα· ἐντεῦθεν δὲ διασχίζεται εἰς διάφορα ρεῖθρα ἢ κλάδους, οἵτινες ἀρχαιότεν ἦσαν ἑπτὰ, καὶ περὶ τῶν ὁποίων θέλει πληροφορηθῆ ὁ φιλιαναγνώστης εἰς τὸ περὶ τῆς κατωτέρας Αἴγυπτου κεφάλαιον. Κατὰ τὰς νεωτέρας ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις, τὸ μὲν Δαμιάτι κεῖται ὑπὸ τὴν 31 καὶ 25 λεπτὰ γεωγραφικὴν μοῖραν τοῦ μή-

κους, ἡ δὲ Συήνη ὑπὸ τὴν 24 καὶ λεπτὰ 5. ἐπιτετα-
λοιπόν, ὅτι ὁ Νεῖλος διατρέχει κατ' εὐθείαν γραμμὴν
ἐπέκεινα τῶν 180 λευγῶν εἰς τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου.

Ἐπὶ τῶν θερινῶν τροπῶν τοῦ ἡλίου, ὁ Νεῖλος
ἐξερχόμενος τῆς ὄχθης αὐτοῦ ἐπλημμύρει οὐ μόνον
τὴν ἀνωτέραν Αἰγυπτον, τὴν Μεσαίαν καὶ τὸ
Δέλτα, ἀλλὰ καὶ μέρος τῆς κατὰ Διόβην γῆς, καὶ
τινας τόπους τῆς Αἰγυπτιακῆς Ἀραβίας, καὶ ἐκά-
λυπτεν ἡ τῶν ὑδάτων αὐτοῦ πλημμύρα ἐν διά-
στημα δύο ἡμερῶν κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ἡ δὲ τοι-
αύτη ἕκτακτος ἀνάβασις καὶ αὐξήσις καταβρέχου-
σα τὴν κατάξηρον γῆν ὑπὸ τοῦ φλογεροῦ ἡλίου,
προὔξενε τὴν μεγάλην ἐκείνην εὐφορίαν, διὰ τὴν
ὁποίαν ἡ Αἰγυπτος ἐπωνομάσθη ἡ σιτοθήκη τῆς
Ἀσίας καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας· περὶ δὲ
τῆς τοῦ Νεῖλου περιοδικῆς ἀναβάσεως, οἱ ἱερεῖς
τῶν Αἰγυπτίων, ἢ ἐγίνωσκον τὸ αἴτιον ταύτης,
καὶ ἔκρυπτον τὴν ἀλήθειαν εἰς τοὺς τυχόντας, διὰ
να δώσωσι περὶ τοῦ ποταμοῦ ὑψηλοτέρας ἰδέας, ἢ
καὶ αὐτοὶ μετὰ τὴν κατάπτωσιν τῆς αὐτῶν Βα-
σιλείας καταντήσαντες εἰς ἀμάθειαν, ἀπώλεσαν
τὴν διάγνωσιν τῶν φυσικῶν αἰτιῶν τοῦ φαινομέ-
νου τούτου· ἢ οὕτω λοιπόν, ἢ ἄλλως, καὶ οἱ Ἑλ-
ληνες οἱ κατελθόντες εἰς Αἰγυπτον, καὶ συνανα-
στραφέντες μετὰ τῶν ἱερέων, δὲν ἐδυνήθησαν να
λάβωσι πλήρεις καὶ ἀληθεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ
πράγματος τούτου. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, Εὐθυμενῆς ὁ

Μασσαλιώτης, Ἀναξαγόρας, Δημόκριτος, Ἡρόδοτος καὶ ἄλλοι ἐκθέτουσι τὰς διαφοροὺς αὐτῶν δοξασίας περὶ τοῦ φαινομένου τούτου, τὰς ὁποίας ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ τῶν ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις βιβλ'. Δ'. ἀναφέρει· ἀλλὰ τὸ θαυμαστὸν καὶ ἀξιοσημείωτον, ὁ πρεσβυγενὴς τούτων ἀπάντων τῶν ῥηθέντων Ὅμηρος δεικνύει, ὅτι ἐγίνωσκε τὸ πραγματιῶδες αἴτιον τῆς τοιαύτης ἀναβάσεως, διότι ἐπινομάζει τὸν Νεῖλον Διῖπετῆ, ὡς ἀπὸ Διὸς πίπτον τὸ ὕδωρ καὶ πληροῦμενον· (« Αἰγύπτιοι διῖπετέος ποταμοῖο. ») Ὁ Νεῖλος, ὡς προεῖρήθη, λαμβάνει τὰς ἀρχὰς του ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν Ἀβυσσινίαν καλουμένων ὀρέων τῆς Σελήνης, καταρρέει διὰ τῆς Ἀφρικῆς ἐν διαστήματι 600 ὥρῶν καὶ ἐπέκεινα, εἰσέρχεται εἰς τὴν Αἴγυπτον, διατρέχει 200 ἔτι ὥρας δι' αὐτῆς, καὶ εἰσβάλλει τέλος εἰς τὴν Μεσόγειον· πρὸ δὲ τῆς τούτου εἰσβολῆς εἰς τὴν θάλασσαν ὥρας πενήτηκοντα, διαιρεῖται εἰς ῥεῖθρα δύο μεγάλα, εἰσβάλλοντα τὰ μὲν εἰς Ῥαχήτι, τὸ δὲ εἰς Δαμιάτι, ἀπέχοντα ὥρας ἐξήκοντα ἀπ' ἀλλήλων· οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι πνέοντες συνήθως ἀπ' Ἀρκτου πρὸς Μεσημβρίαν κατὰ Μάϊον, Ἰούλιον καὶ Ἰούλιον, τὰ περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νεῖλου εἰς τὴν θάλασσαν ἐπισωρευόμενα νέφη, ὠθοῦσι σφοδρῶς διὰ τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὰ ῥηθέντα ὑψηλὰ ὄρη τῆς Ἀβυσσινίας, ὅπου συνεπισωρευόμενα διαβρῆγγυνται εἰς βροχὰς κατὰ Ἰούλιον, Αὐγούστον καὶ Σεπτέμ-

βριον, και προξενουσι το θαυμασιον φαινόμενον αυ-
το της του Νείλου πλημμύρας· αρχεται αυτη συ-
νήθως κατα τον Αιγυπτιακόν μηνα Έπιφι, και
συμπληρουται κατα τον Θωϊθ, η Πιοφι· η δε τοι-
αυτη περιοδική εποχή συμπίπτει επί των ήμερών
ήμων περι τα τέλη του Ιουνίου, και εκτείνεται
μέχρι Σεπτεμβριου.

Το ύδωρ του Νείλου, αφ' ου κατασταλάξη και
καθαρισθῃ, είναι το πλέον υγιεινόν της γῆς· ο πη-
λός τον όποιον ο ποταμός καταφέρει επί της ανα-
βάσεως αυτου είναι μέλας· η δε δύναμις του ήλιου
καταξηραίνουσα αυτον, τον αποκαθιστά κυτρινοϋ-
πομέλανον· τουτον δε ο Ποταμός καταθέτει κατα
σειρας όριζοντίους, κατα το μάλλον και ήττον πε-
πυκνωμένας· οι αρχαιοι Αιγύπτιοι εδόξαζον, ότι
εκ του πηλου τουτου οι πρόγονοι αυτων εγεννήθη-
σαν, κατα τον Διόδωρον βιβλ'. Α'.

Ο Νείλος διαφόρως επωνομάσθη παρα των Έλ-
λήνων, και ο Τζέτζης εις Λυκόφρονα επαριθμει τας
ονομασίας ουτως· α ο Νείλος τρις μετωνομάσθη,
πρότερον γάρ Ωκεανός αυτός εκαλειτο, δεύτερον
Αστός, ότι όξέως επέρρευσε, τρίτον Αιγυπτος, το
δε Νείλος εστι νέον.» Ο Σικελλιώτης Διόδωρος
βιβλ'. Α'. πληροφορει εις ήμας, ότι το αρχαιότερον
όνομα του Ποταμου ήτον Ωκεάμης, ως τουτο όρα-
ται ουτω γεγραμμένον εις τα αρχαια χειρόγραφα
του Συγγραφείως τουτου, και όχι καθως οι παλαιοι

ἀντιγραφεῖς, καὶ οἱ ὄπαδοι τούτων νεώτεροι δια-
φθείραντες τὴν λέξιν, ἀντὶ Ὠκεάμης, ἔγραψαν κα-
κῶς καὶ γράφουσιν Ὠκεάνης, ὑπολαβόντες, ὅτι οἱ
Αἰγύπτιοι ἐπωνόμασαν τοιουτοτρόπως τὸν ποταμὸν
αὐτῶν, διότι ἐδόξαζον τάχα αὐτοὶ αὐτόν, ὡς μεί-
ζονα τῶν λοιπῶν ποταμῶν τῆς γῆς, καὶ μὲ τὸν
Ὠκεανὸν ὅμοιον· ἀλλ' οἱ Αἰγύπτιοι δὲν ἐφρόνου
καθὼς καὶ οἱ Ἕλληνας, τὸ τοῦ Ὀμήρου (Φ) . . .
. . . Ὠκεάνιο.

εἰς οὐπὲρ πάντες ποταμοὶ, καὶ πᾶσα θάλασσα,
καὶ πᾶσαι κρῆναι, καὶ φρέατα μακρὰ νάουσιν.»
Διότι ἢ πρὸς τὴν θάλασσαν κατὰ τὰς ἀπαγορεύσεις
τῶν ἱερέων, ὡς προσῥέθη, ἀποστροφή αὐτῶν, τὴν
ὁποίαν ἐπίστευον ὡς κατοικίαν τοῦ Τυφῶνος, (δαί-
μονος κακοποιοῦ,) δὲν ἐπέτρεπεν εἰς αὐτοὺς νὰ
διασημάνωσι διὰ τοιούτου βδελυροῦ ὀνόματος τὸν
Νεῖλον, παρὰ τοῦ ὁποίου ἀπελάμβανον τσοαύτας
εὐεργεσίας.

Ὁ Σσαμπολλιῶν ἐστοχάζετο, ὅτι Ὠκεάμης εἶ-
ναι λέξις Αἰγυπτιακῆ, παραγομένη ἀπὸ τῆς οὐκά-
μι, ἢ μᾶλλον οὐχάμι, μέλας· διότι κατὰ τὸν Εὐ-
στάθιον (ψευδοπλούταρχος περὶ Ποταμῶν), ὁ Νεῖ-
λος ἐπωνομάσθη καὶ μέλας παρὰ τῶν Αἰγυπτίων·
ὅθεν ἢ Αἰγυπτιακῆ αὕτη λέξις οὐκάμι, ἢ οὐχάμι,
μετεφράσθη Ἑλληνιστὶ ὀρθότατα μέλας. Τὸ δεύτε-
ρον ὄνομα, ἢ μᾶλλον ἐπίθετον Ἄετός, λέγει ὁ Διό-
δωρος, ὅτι διεδέχθη ὁ Νεῖλος μετὰ τὸ Ὠκεάμης.

ὠνομάσθη δὲ Ἄστὸς κατὰ τὸν Τζέτζην, διὰ τὴν ὀξύτητα καὶ βιαίαν ὀρμὴν τῶν ῥευμάτων αὐτοῦ κατὰ τόπους· τὸ δὲ Ἑλληνικὸν τοῦτο ὄνομα διεφύλαξαν, διεφθαρμένως ὁμως, καὶ οἱ Κόπται, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς λέξεως Πιαούτι καὶ κοινῶς Ἄούτι, ἐσήμαινον τὸν Νεῖλον, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις, τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀναμφιβόλως προσέφερετο Παχὼν (Ἄστὸς.) Περὶ δὲ τοῦ τρίτου ὀνόματος τοῦ Ποταμοῦ Αἰγύπτου, προσῆβήθησαν αἱ διάφοραι γνώμαι τῶν νεωτέρων· τοῦτο δὲ τὸ ἐν χρήσει ὄνομα παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις Ἑλλησιν, οἷον παρὰ τῷ Ὀμήρῳ, καὶ πιθανῶς παρὰ τοῖς συγχρόνοις αὐτοῦ, διεδέχθη ἐκεῖνο τὸ τοῦ Νεῖλου, ἀναφερόμενον παρὰ τοῦ Ἡσιόδου, Ἡροδότου, Διοδώρου, Στράβωνος καὶ πολλῶν ἄλλων.

Οἱ παλαιοὶ καὶ νεώτεροι διαμερίζονται τὰς γνώμας περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀνόματος τούτου· ὁ Διόδωρος βεβαιεῖ, ὅτι ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Νειλέως ὠνομάσθη καὶ ὁ ποταμὸς Νεῖλος· ἀλλ' ὁ χρονολογικὸς κανὼν τοῦ Μανεθῶνος δὲν ἀναφέρει τοιοῦτον ὄνομα βασιλέως· ἐπιταὶ λοιπὸν, ὅτι αὐτὸς ὁ καλούμενος παρὰ τοῖς Ἑλλησι Νειλεὺς, ὠνομάζετο ἄλλως πως παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, καθὼς ὁ τῆς δεκάτης ἐννάτης δυναστείας πρῶτος βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Θούρις, ὠνομάζετο παρὰ τοῖς Ἑλλησι πρωτεὺς, οὕτω, πιθανόν, ὁ Νεῖλος ἦτον μὲν εἰς τῶν Βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, εἶχε δὲ

καὶ ἄλλας ἐπωνυμίας, κατὰ τὴν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων συνήθειαν τῶν Ἀσιανῶν, τὴν κοινὴν οὖσαν καὶ εἰς τοὺς Βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου· ὁ μέγας Σέσωστρις ἐπωνυμεῖτο καὶ Ῥαμεσσῆ, καὶ ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸς Σέθωσις, ἢ Σέσωστρις, Ῥαμφίς, ἢ Ῥαμεσσῆ καὶ Φέρων, καὶ βεβαιότερον Μηνέφθα.

Ὁ περὶ τῶν βασιλευσάντων εἰς τὰς μεγάλας Θήβας κατάλογος, ὁ διασωθεὶς εἰς ἡμᾶς παρὰ τοῦ Ἐρατοσθένους, φαίνεται ὅτι ἐπιβεβαιοῖ τὰ προβαλλόμενα, λέγει δὲ αὐτὸς, «Θηβαίων ἐβασίλευσε Φρουρῶν, ἥτοι Νεῖλος» ὅς τις ἀριθμεῖται τριακοστός ἕβδομος τῆς τῶν Θηβῶν δυναστείας· τοῦτο μὲν δεικνύει, ὅτι αὐτὸς ὠνομάζετο ἀδιαφόρως Φρουρῶν ἢ Νεῖλος, ἀλλὰ δὲν παριστᾷ μετὰ βεβαιότητες, ὅτι παρ' αὐτοῦ ὠνομάσθη καὶ ὁ ποταμὸς Νεῖλος· καθὼς καὶ ἡ ἔτυμολογία τῶν ὑπολαμβανόντων, ὅτι τὸ Νεῖλος σύγκειται ἐκ δύο Ἑλληνικῶν λέξεων, Νε-ιλυν, διὰ τὸν δν καταφέρει ἐπὶ τῶν κατ' ἔτος αὐτοῦ ἀναβάσεων, νέον πηλόν, ἢ ὁποῖα εἶναι μᾶλλον ἔτυμολογία τεχνικῆ, ἢ βᾶσιμος.

Τέλος πάντων οἱ Ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ὠνόμαζον τὸν Νεῖλον Ἰάρο (ποταμὸς)· τὸ ὄνομα δὲ αὐτὸ καὶ οἱ Ἑβραῖοι παραλαβόντες, ἐκάλουν αὐτὸν Ἰάρ· καὶ οἱ ἀπόγονοι ὡσαύτως τῶν Αἰγυπτίων Κόπται, διεφύλαξαν τὴν αὐτὴν περὶ τοῦ ποταμοῦ ὀνομασίαν Ἰάρο, ἢ Φιάρο εἰς τὰ αὐτῶν μαρτυρολόγια, διη-

γούμενοι περί τινων θανατωθέντων Κοπτῶν ὑπὲρ
 τοῦ δόγματος αὐτῶν τῷ ΙΒ'. καὶ ΙΓ'. αἰῶνι ἐπι-
 τῶν Σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου.

Καὶ ταῦτα μὲν περί τῶν παρ' Αἰγυπτίους, Ἑλ-
 λησι καὶ ἄλλοις διαφόρων ὀνομάτων τοῦ Νείλου,
 τὸν ὁποῖον καὶ ἡ θεία Γραφή ὀνομάζει Γεὼν, καὶ
 τὸ Ἀλεξανδριανὸν χρονολογικὸν Γεὼν Θεβατδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Νουβίης τῆς κατωτέρας, Ὀμόρου τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, ἣτις διαιρεῖται εἰς μέρη δύο, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον καλεῖται παρὰ τῶν Ἀράβων Οὐάδι-Κενούς, τὸ δὲ δεύτερον Οὐάδι-Νδεπούδ, καὶ ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τοῦ Νείλου μεταξὺ τοῦ καταράκτου Οὐάδι-Χάλφα, καὶ τῆς Ἀσουάν, (Συήνης), ἐτέρου, καλουμένων κοινῶς πρώτου καὶ δευτέρου καταράκτου.

Ἡ Οὐάδι-Χάλφα, κεῖται ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τοῦ δευτέρου καταράκτου κατὰ τὴν δυτικὴν περαιάν τοῦ Νείλου, ὅπου ὄρῳνται ἐρσίπια Ναῶν καὶ μιᾶς Πόλεως μεγάλης· ὁ εἷς ἐκ τῶν Ναῶν τούτων ἠκοδομήθη ἐπὶ τοῦ Φαραῶ Ἀμενόφιος τοῦ Β'. υἱοῦ καὶ διαδόχου Τουθμώσεως τοῦ Γ'. (Μοίριδος), εἰς τὸν ὁποῖον ἔκαμεν ἀφιερώσεις τινὰς ὁ μέγας Ῥαμεσσῆς, Σέσωστρις κατὰ τὰς ἐπιγραφὰς, ἐσχάτως δὲ καὶ ὁ τῆς ΚΙ'. δυναστείας Φαραῶ Ὀσορτάσεν ἢ Ὀσώρθων, εἰς τὸν ὁποῖον αἱ θεότητες τῆς Νου-

θίης παρέδωκαν ταύτης τὰς ἐπαρχίας· οἷον τὴν Σααμικ, Ὀσάου, Σσοάτ, Ὀσσαρκίν, Κὸς καὶ ἄλλας τρεῖς ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἐξέτριψεν ὁ χρόνος· ὁ δ' ἄλλος καὶ μείζων πρὸς Μεσημβρίαν κατεδαφισμένος ἐπίσης Ναός, ὠκοδομήθη ἐπὶ Φαραῶ Τουθμώσεως τοῦ τρίτου (Μοίριδος)· ἡ δὲ κρημισθεῖσα Αἰγύπτιος αὐτόσε μεγάλη Πόλις καὶ ἐρημωθεῖσα, ἐκαλεῖτο Πεένι, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Φαραῶ, ὡς μεθόριον τῆς Νουβίης, εἶχον στρατιωτικὰς δυνάμεις πρὸς ὑποταγὴν τῶν μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου καταράκτου λαῶν.

Ἰζέπελ-Ἀδδὲχ· ὅπου θεωρεῖται εἰς Ναός ἐσκαμμένος εἰς ἀπότομον· τὰ περισσότερα τούτου ἀνάγλυφα εἶχον ἐπικαλυφθῆ ποτὲ παρὰ τῶν Κοπτῶν μὲ ἄσβεστον, οἷτινες εἶχον καταστήσει τὸν ἐθνικὸν τοῦτον Ναὸν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐζωγράφησαν τοὺς τοίχους τῆς μὲ μορφὰς ἀγίων, καὶ πρὸ πάντων μὲ τὴν τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἀλλὰ πεσόντος τοῦ ἀσβέστου, ἀνεκαλύφθησαν τὰ ἀνάγλυφα καὶ ἀνεγνώσθησαν αἱ Ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαί, ὅτι τὸ τέμενος αὐτὸ ἦτον ἀφιερωμένον εἰς τὴν τῶν Αἰγυπτίων Θεότητα Θῶθ παρὰ τοῦ Φαραῶ Ὠρου, υἱοῦ Ἀμενόφως τοῦ καὶ Μέμνονος.

Ἰψανπούλ, ὅπου κεῖνται τὰ πλέον ἐξαιρετα μνημεῖα τῆς Νουβίης τουτέστι δύο Ναοὶ ἐσκαμμένοι εἰς ἀπότομον πέτραν, πλήρεις ἀναγλύφων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μικρότερος εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν

Ἄθωρ παρὰ τῆς Νοφρὲ-Ἄρι, γυναικὸς Ῥαμσση τοῦ μεγάλου ἢ Σεσώστριως, κεκαλλωπισμένος ἔ-
 ζωθεν διὰ μιᾶς ἐξαιρέτου προόψεως, πρὸ τῆς ὁποίας
 ὑφοῦνται ἕξ κολοσσοί, ὕψος ἔχοντες ὁ καθείς περι-
 τοὺς τριακονταπέντε πόδας, ἑσκαμμένοι ἐπίσης
 εἰς τὴν αὐτὴν πέτραν, φέροντες τὴν μορφήν τοῦ
 Φαραὼ Σεσώστριως, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ
 ἔχοντες εἰς τοὺς πόδας ἕνα τῶν υἱῶν αὐτῶν, οἱ δ'
 ἄλλοι τὰς μορφὰς τῶν θυγατέρων του μετ' ἐπιγρα-
 φῆς τῶν ὀνομάτων αὐτῶν· ὁ δὲ μεγαλῆτερος Ναὸς
 εἶναι ἐν τῶν κλεινῶν θαυμασίων, διότι ἡ μόνη ἐρ-
 γασία τῆς τοιαύτης πολυτόνου λατομίας καὶ ἐκ-
 φορᾶς τῆς τοσαύτης ὕλης, ἐξιστᾷ τὸν νοῦν τὸν
 ἀνθρώπινον· ἡ πρόοψις τούτου καλλωπίζεται διὰ
 τεσσάρων κολοσσῶν καθημένων, ἐχόντων ὕψος ὑ-
 πὲρ τοὺς ἐξήκοντα πόδας, πάντες λελατομημένοι
 ἐντέχνως, καὶ θαυμασμοῦ ἄξιοι, παρῶρησιάζοντες
 καὶ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν Σέσωστριν· τοιαύτη μὲν εἶναι
 ἡ εἴσοδος, τὰ δὲ ἐνδὸν θαυμασιώτερα· ἀλλὰ τὸ νὰ
 παραισδύσῃ τις διὰ τῆς μικρᾶς ἐκείνης εἰσόδου,
 τὴν ὁποίαν μέλλει νὰ ἀνοίξῃ, διότι ὁλος ὁ Πυλὼν
 εἶναι κεκαλυμμένος ἀπὸ τῆς ἐπισωρευομένης ἄμμου,
 εἶναι μοχθηρὸν καὶ ἐπίπονον, καὶ τὸ νὰ εἰσέλθῃ
 ὡς εἰς μίαν κάμινον ἕνεκα τοῦ ἐμπεριεχομένου κε-
 κλεισμένου ἀφορήτου φλογώδους ἀέρος, εἶναι ἡ με-
 γαλητέρα βάσανος· εἰς αὐτὸν δὲ τὸ ὀρυκτὸν σπή-
 λαιον ἢ ἄντρον, πρῶτον ὑπάρχει μία αὐλὴ βαστα-

ζομένη ὑπὸ ὀκτὼ παχυτάτων κατασκευαστῶν τετραγώνων στηριγμάτων, πρὸ τῶν ὁποίων κεῖνται ἄλλοι τόσοι κολοσσοὶ ὕψους ποδῶν τριάκοντα, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν μορφήν τοῦ αὐτοῦ μεγάλου Ῥαμσσή· ὅλοι δὲ οἱ τοῖχοι αὐτῆς τῆς εὐρυχώρου αὐλῆς εἶναι πλήρεις ἱστορικῶν ἀναγλύφων, ἀναφορικῶν εἰς τὰς τοῦ Φαραὼ τούτου κατὰ τὴν Ἀφρικὴν κατακτήσεις, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἐφ' ἐνὸς ἀναγλύφου θριαμβευτικὸν αὐτοῦ ἄρμα, περιστοιχούμενον ἀπὸ μίαν πληθὺν αἰχμαλώτων μαύρων, φυσικοῦ ἀναστήματος, παριστᾷ μίαν συναρμογὴν καὶ συνένωσιν πλήρη ἐξαιρέτου χάριτος· αἱ δὲ λοιπαὶ αὐλαὶ μετρούμεναι δεκαεξὶ εἶναι πεπληρωμέναι θρησκευτικῶν ἀναγλύφων ἀξιοπεριέργων· εἰς δὲ τὸν μυχὸν τοῦ Ναοῦ ἡ ἀδύτου, ὄρῳνται καθήμενοι τέσσαρες λαξευτοὶ ἀνδριάντες τέχνης γλαφυρᾶς, παρρησιάζοντες τὸν Ἀμμωνα·Ρά, τὸν Φρέ, τὸν Πτάχ, καὶ τὸν Ῥαμσσή καθήμενον ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Ἰπριν, ἡ τῶν ἀρχαίων Γεωγράφων Πρῆμνις, πόλις ποτὲ καλῶς ὀχυρομένη· εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχουσι τέσσαρα ἄντρα λελατομημένα κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐπίσης εἰς τὰς ἀποτόμους· τὸ ἀρχαιότερον τούτων ἀνέρχεται εἰς τοὺς χρόνους Τουθμώσεως τοῦ Α'. ἔτη πρὸ Χριστοῦ 1600, καὶ ἐπέκεινα· κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τούτου κεῖνται τέσσαρα σχήματα· παριστῶντα τὸν Ἱερακοκέφαλον Θῶθ δις, καὶ τὸν ῥηθέντα Φαραὼ δις· τὸ δὲ δεύτερον ἄντρον ἀνάγε-

ται εἰς τὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας τοῦ Μοίριδος, τοῦ ὁποίου ὁ ἀνδριάς εἶναι καθήμενος ἐν μέσῳ τοῦ Θῶθ καὶ τῆς Σατὲ (Ἦρας τῶν Αἰγυπτίων). τὸ δὲ τρίτον ἄντρον ὠρύχθη ἐπὶ Ἀμενόφω τοῦ β'. κατὰ τὸν μυχὸν τούτου ἴσταται ὁ ἀνδριάς τοῦ Φαραὼ τούτου ἐν μέσῳ δύο ἡγεμόνων ὑπεξουσιῶν, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἐπιγράφεται Ὅσορσατὲ, καὶ ὃς τις προσφέρει πρὸς τὸν Φαραὼ αὐτὸν τοὺς φόρους τῶν πρὸς Μεσημβρίαν μερῶν, καὶ τὰ τούτων φυσικὰ προϊόντα, τουτέστι λέοντας, λαγωούς καὶ ἄλλα. τὸ δὲ τέταρτον ἄντρον ἐλατομήθη ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ῥαμσσή, ὅπου θεωρεῖται αὐτὸς καθήμενος ἐν μέσῳ τοῦ Ἱερακοκεφάλου Ἐρμουῦ, καὶ τῆς Σατὲ (Ἦρας).

Δέρι, ἢ καὶ πρωτεύουσα τανῦν τῆς Νουβίης, ὅπου καὶ ὁ διοικητὴς ταύτης διημερεύει. κεῖται αὐτόσε εἷς ὠραῖος Ναὸς ἐσκαμμένος εἰς ἀπότομον πέτραν, εἰς τὸν ὁποῖον διατηροῦνται εἰσέτι τινὰ ἀνάγλυφα τῶν τοῦ Σισώστριως κατακτῆσεων, ὅπου φαίνονται γεγλυμμένα τὰ ὀνόματα καὶ οἱ τίτλοι τῶν ἐπτὰ αὐτοῦ παίδων, καὶ ὀκτὼ θυγατέρων. Εἰς Δέρι εἶναι τόσοι πολλοὶ καὶ ὑψηλοὶ ἐπὶ τοσοῦτον Φοίνικες, ὥστε εἰς κανένα ἄλλο μέρος τῆς Αἰγύπτου ὅμοιοι δὲν ὑπάρχουσι. συνεικάζεται λοιπὸν μήπως καὶ ἡ Δέρι εἶναι ἢ τῶν ἀρχαίων κατὰ Νουβίην πόλις Φοινικῶν.

Ἀμάδα· ὁ Ναὸς ταύτης ὠκοδομήθη παρὰ τοῦ Μοίριδος, κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἐπιγραφάς, ὁ ὁποῖος

ἐν ᾧ ἔτι οἰκοδομεῖτο, ἀπέθανεν· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Ἀμένωφισ ἐξηκολούθησε μὲν τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν κατέλαβεν ὁ θάνατος πρὸ τοῦ τέλους ταύτης· ὁ δὲ μετ' αὐτὸν Γούθμωσις ὁ Δ'. ἀνεπλήρωσε τὰ ἐλλείποντα καὶ τὸν ἐτελείωσε· τὰ ἀνάγλυφα τοῦ Ναοῦ τούτου εἶναι ἔργα τῆς ἐξαιρέτου ἐποχῆς τῶν Αἰγυπτιακῶν τεχνῶν, καὶ ὑπέρκεινται πολλῶν ἄλλων.

Οὐάδι-Ἐσσαπούα, τουτέστι κοιλὰς λεόντων, τοιοῦτοτρόπως δὲ ὠνομάσθη, ἔνεκα τῶν Σφιγγῶν τῶν καλλωπιζόντων ποτὲ τὸν περίπατον ἐνός αὐτόσε μνημείου, κατασκευασθέντος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σεσώστριως, τοῦ ὁποίου τέσσαρες κολοσσοί, δύο μὲν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δύο σειρῶν τῶν Σφιγγῶν, καὶ δύο εἰς τὸ τέλος τούτων θεωροῦνται ὄρθιοι πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Φρῆ (Ἡλίου), καὶ τοῦ Φθᾶ (Ἡφαίστου.)

» Δακκέχ, ἡ τῶν ἀρχαίων ψέλχη· ἀπὸ τινων ἀρχαίων γεγλυμμένων εἰς τὸν ἐνταῦθα Ναὸν Ἱερογλυφικῶν, ἐμφαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸς ὠκοδομήθη παρὰ τοῦ φιλοκόσμου Μοίριδος· μετὰ δὲ ταῦτα, τὴν πρώτην αὐτὴν ὠκοδόμησεν ὁ ἐπὶ δευτέρου Πτολομαίου τοῦ Φιλαδέλφου ἔτη πρὸ Χριστοῦ 280 γενόμενος Βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν Ἐργαμένης, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὸν Διόδωρον βιβλ. Γ'. ἠλευθέρωσε τὴν Αἰθιοπίαν ἀπὸ τῆς Θεοκρατικῆς ἐξουσίας, δι' ὠμοτάτου ὁμῶς τρόπου, ἀποσφάξας ὅλους τοὺς ἰσ-

ρῆς τῆς χώρας ἐκείνης· ἡ Νουβίη, μετὰ τὴν πτώ-
 σιν τῆς ΚΣ'. τῶν Σαϊτῶν δυναστείας, ἔτη πρὸ
 Χριστοῦ 520, καὶ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου
 ὑπὸ Περσῶν, ἀπέρριψε τὴν εἰς Αἴγυπτον ὑποταγὴν
 τῆς, καὶ ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Αἰθίοπας μέχρι τοῦ
 τρίτου Πτολομαίου Εὐεργέτου τοῦ πρώτου, ὃς τις
 διὰ τῶν ἐκστρατειῶν του συνήνωσε πάλιν αὐτὴν
 μετὰ τῆς Αἰγύπτου· τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν αὐτὸς
 ὁ Ναὸς ὁ μετὰ τὸν Μοῖριν καλλωπισθεὶς μετὰ
 προσθηκῶν παρὰ τοῦ τῶν Αἰθίοπων βασιλέως Ἐρ-
 γαμένου, κατὰ συνέχειαν ἐπεσκευάσθη ὡσαύτως
 καὶ προσεκαλλωπίσθη παρὰ τε τοῦ ῥηθέντος Ἐερ-
 γέτου, τοῦ υἱοῦ του Φιλοπάτορος, καὶ τοῦ ἐγγόνου
 τούτου Ἐεργέτου τοῦ Β'. καὶ ἐν ὑστέροις παρὰ τοῦ
 Αὐτοκράτορος Αὐγούστου.

Χιρσσε-Χουσσάν, ἢ Χιρφ-Χουσεῖν, ἡ παλαιὰ
 Χίρις· ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἄλλο Ῥαμέσσειον, οἰκοδο-
 μηθὲν μεγαλοπρεπῶς παρὰ Ῥαμεσσῆ τοῦ μεγάλου,
 καὶ ἀνατεθὲν παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν Φθᾶ (Ἡφαιστον),
 ἤδη δὲ κατηδαφίσθη τὸ περισσότερον τούτου μέ-
 ρος, καὶ τὸ λοιπὸν κεῖται Ἐρεῖπιον, ὅπου θεωροῦν-
 ται εἰσέτι ἀνάγλυφα ἐξαιρέτου ἐργασίας.

Δανδούρ, ὅπου ὑπάρχει Ναὸς ἀτελής ἀπὸ τῶν
 ἡμερῶν τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐγούστου· τὰ ἀντικρὺ
 δὲ τῆς Δανδούρ ἄντρα ἀποδίδουσι μίαν Ἡχώ θαυ-
 μασίαν, ἡ ὅποια ἐπαναλαμβάνει τὰ φωνούμενα

βροντοφώνως καὶ καθαρώτατα μέχρι τῶν ἑνδεκα συλλαβῶν.

Καλαπσσέ, ἡ ἀρχαία Γάλμις, κειμένη ἀμέσως κατὰ κάθετον τοῦ τροπικοῦ· ὁ ἐνταῦθα Ναός ὁ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ὄρου καὶ τῆς Ἴσιδος Μανδούλης ἀνατεθειμένος, δεικνύει ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τρεῖς διαφοροὺς ἐποχὰς οἰκοδομῆς· τὴν μὲν ἐπὶ Ἀμενόφιως τοῦ Β', διαδόχου τοῦ Μοίριδος γενομένην, τὴν δὲ δευτέραν ἐπὶ Πτολεμαίων, καὶ τὴν ὑστάτην ἐπὶ Αὐγούστου, Γαζου, Ἰουλίου, καὶ Τραϊανοῦ· τὰ δὲ τοῦ Ναοῦ αὐτοῦ ἀνάγλυφα ὄρωνται βεβαμμένα μετὰ χρώματος κυανοῦ· τὸ δὲ ἄδυτον καὶ ἡ πρό τούτου αὐλὴ ἦσαν ἀμφοτέρωθεν κεχρυσωμένα· τὸ ὄνομα Γάλμις ἀναγινώσκεται καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ Ναῷ ἐπιγραφὰς, ὅς τις Ναός ἐχρησίμειυσε ποτὲ καὶ ὡς ἐκκλησία χριστιανῶν· οἱ κάτοικοι τοῦ μεγαλητέρου ἤδη τούτου χωρίου τῆς κάτω Νουβίης ἀριθμοῦνται περὶ τὰς διακοσίας φαρμηλίας.

Πλησίον δὲ τῆς Καλαπσσέ κεῖται ἐν ἀξιοπερίεργον μνημεῖον εἰς τὸ χωρίον Πέτ-Οὐάλι, ὅπου θαυμάζονται τὰ ἱστορικὰ τούτου ἀνάγλυφα τὰ καλλωπιζόντα αὐτό· οἱ δὲ Πίνακες τῶν ἀναγλύφων ἀνάγονται εἰς τὰς ἐκστρατείας τὰς κατὰ τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Ἀφρικανῶν τοῦ Σεσῶστριως, νέου ἔτι αὐτοῦ ὄντος, καὶ σταλέντος παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ῥαμσσή κατὰ τὸν Διόδωρον, βιβλ. Α'. μετὰ τὴν τῶν πολλῶν ἄλλων καταγεγλυμμένων νικῶν

καὶ τροπαίων κατὰ Ἀράβων καὶ Αἰθίοπων, καὶ τοῦ θριάμβου του, ὁρᾶται ὁ Σέσωστρις ἄγων καὶ παρρησιάζων εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ τὸν βασιλέα τῶν Αἰθίοπων, ἐπιγραφόμενον Ἀμενεμόφ υἱὸν τοῦ Ποέρη αἰχμάλωτον, καὶ ἔμπροσθεν τοῦ Φαραῶ ἐπὶ τραπεζῶν κείμενα λάφυρα ἢ δασμούς, ἀλύτους χρυσᾶς, δέρματα Πανθήρων, τεμάχια Ἐβένου, σάκκους πεπληρωμένους χρυσῆς κόνεως, ὀδόντας Ἐλεφάντων, πτερὰ στρουθοκαμήλων, τόξα καὶ βέλη, σκεύη πολύτιμα καὶ ἄλλα πολλὰ· μετὰ δὲ τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦς, ἔπονται ἀγόμενα τὰ ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀφρικῆς θηρία καὶ ἄλλα, οἷον λέοντες, Πανθήρες, στρουθοκάμηλοι, Πίθηκες, καὶ Καμηλοπάρδαλεις, πάντα δὲ ταῦτα εἶναι μὲ ὄλην τὴν ἐντέλειαν γλαφυρῶς λελαζευμένα· ἡ δὲ ἐκστρατεία εἶναι ἡ αὐτῆ, περὶ ἧς ἀναφέρει, ὡς προῖρήθη, ὁ Διόδωρος κατὰ τῶν Αἰθίοπων, τοὺς ὁποίους καταπολεμήσας ὁ Σέσωστρις, ἠνάγκασεν αὐτοὺς φόρους τελεῖν Ἐβενον, καὶ χρυσόν, καὶ τῶν Ἐλεφάντων τοὺς ὀδόντας. Ἐπάνω τῶν ἱστορικῶν ἀναγλύφων τοῦ θριάμβου τοῦ Ῥαμεσσῆ, τῶν ἀγομένων αἰχμαλώτων Αἰθίοπων τὸ ὄνομα ἐπιγράφεται δι' ἱερογλυφικῶν ψηφίων Χουσί, ἧτοι Χουσαῖοι οἱ ἀπὸ τοῦ Χοῦς καταγόμενοι Αἰθίοπες, τοῦ ὁποίου οἱ ἀπόγονοι κατὰ τὴν Ἱερὰν Γραφὴν, καὶ τοὺς θύραθεν, ἐκτανθέντες κατὰ μεσημβρίαν, καὶ κατοικήσαντες κατ' ἀρχὰς τὴν ἔρημον Ἀραβίαν ἕως τῆς ἐρυθρᾶς

θαλάσσης, διεπέρασαν ἔπειτα ταύτην καὶ προεχώρησαν εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν γνωρίζομένην διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Αἰθιοπίας.

Καρδάσσι ἢ Κόρδα· ἐνταῦθα ὑπάρχει εἰς μικρὸς Ναὸς ἄνευ ἀναγλύφων τῆς Ἰσιδος ἀσήμαντος.

Ταφὰκ, ἢ ἀρχαία Τάφισ, ἢ Δάπις (Φώτ. Κώδ Π.), καὶ ὁ εἰς αὐτὴν Ναὸς ἄνευ ἀναγλύφων καὶ Ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν, κατὰ δὲ τὸ μόρφωμα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς δεικνύεται, ὅτι αὐτὸς οἰκοδομήθη ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης.

Δεπούδ, ἢ Δεπουδέ· τὸ ἐνταῦθα διὰ τριῶν Προπύλων μικρῶν κτίριον ἀνέκειτο εἰς τὸν Ἄμμων-ῥά καὶ εἰς τὴν Ἄθωρ, καὶ ἐκ παρέργου εἰς τὸν Ὅσιριν καὶ εἰς τὴν Ἰσην· τοῦ ὁποίου τὸ περισσότερον μέρος κατεσκεύασε βασιλεὺς τις τῆς Αἰθιοπίας καλούμενος Ἄθαραμών ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι ἦτον προκάτοχος, ἢ διάδοχος ἄμεσος τοῦ ῥηθέντος εἰς Δακκέχ (Ψέλχιν), Ἐργαμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Περὶ τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, περὶ Ὀρίων, περὶ Διαιρέσεων αὐτῆς, καὶ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ αὐτῆς ὀνόματος.

»Ἡ νῆσος Φίλαι εἶναι τὰ κατὰ Μεσημβρίαν μὲν ὄρια τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, κατ' Ἄρκτον δὲ ἡ κορυφή τοῦ Δέλτα· τοῦτο δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα κεῖται ἐντὸς τῆς 24 καὶ τῆς 30 Γεωγραφικῆς μοίρας, καὶ συμπεριλαμβάνει 150 καὶ ἔτι πρὸς, Γαλλικὰς λεύγας ἀπὸ Μεσημβρίας πρὸς Ἄρκτον· ὅλον αὐτὸ τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου εἶναι ὡς μία κοιλὰς πλάτους ἀνομοίου, κατὰ μέσον τῆς ὁποίας ὁ Νεῖλος περιοριζόμενος εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ, σχεδιάζει διαρρέων ἐλιγμοὺς καὶ καμπὰς πολυαριθμοὺς· αὐτὴ δὲ ἡ κοιλὰς ποτὲ μὲν εὐρύνεται εἰς διάστημα ἰκανὸν κατὰ τινὰ μέρη, ποτὲ δὲ κατὰ πολλὰ στενοῦται· κατὰ τὴν Ἑρμωνθιν καὶ Ἀσφυνην, ταυτέστι μεταξὺ τῶν δύο τούτων ποτὲ Πόλεων, οἱ δύο ζυγοὶ τῶν ὀρέων οἱ σχηματίζοντες ταύτην τὴν κοιλάδα, τοσοῦτον προσεγγίζουσι πρὸς ἀλλήλους, ὥς τὸ μεταξὺ αὐτῶν στενὸν διάστημα, διὰ τοῦ ὁποίου

ρέει ὁ Νεῖλος, πολλάκις γίνεται ἀπλευστον διὰ τὴν μεγάλην ἐνταῦθα ὀρμὴν τῶν ὑδάτων, καὶ οἱ ὅδοι-πόροι καταναγκάζονται νὰ ἐκκλίνωσι τῆς παραποταμίου ὁδοῦ, καὶ νὰ περιέλθωσι τὸν κατὰ Λιβύην ζυγόν, διὰ νὰ καταντήσωσιν εἰς τὴν Ἄσφυνην καὶ Λατόπολιν· οἱ Ἄραβες ὀνομάζουσι ταῦτα τὰ προσεγγίζοντα πρὸς ἄλληλα κατὰ πρόσωπον ὄρη Δζεπλεῖν, ἧτοι τῶν δύο ὀρέων.

Ἡ ἀνωτέρα Αἴγυπτος φαίνεται ὅτι ἦτον τὸ μέρος τῆς βασιλείας ταύτης, τὸ πλεόν συνοικισμένον ἀρχαιοθεν· καὶ τῷ ὄντι εἰς αὐτὸ περιέχονται Πόλεις ἀρχαῖαι, οἷον αἱ Θῆβαι, ἡ Κοπτὸς, ἡ Πανόπολις, τὸ μέγα παλάτιον τῆς Καρνάκ, καὶ περιπλέον οἱ Ναοὶ τῆς Κουρνού καὶ τῆς Μεδινὲ-Ταπού· τὰ μνημεῖα ταῦτα τὰ ὁποῖα κεῖνται εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Θηβῶν, εἶναι μὲν ἀξιοπερίεργα διὰ τε τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν αὐτῶν μεγαλοπρέπειαν, τὴν χαρακτηρίζουσιν τὴν τῶν Αἰγυπτίων ἀρχιτεκτονικὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· ἀλλ' εἰς αὐτὰ παρατηρεῖται ἡ νηπιότης τῆς τέχνης καὶ ἡ πρώτη σπουδὴ καὶ δοκιμὴ τῶν Αἰγυπτίων πρὸς τὰ ὠραῖα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς σχήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διαπρεπέστατα ἐμφαίνονται εἰς τοὺς ναοὺς τῆς τε Λιτοπέλως καὶ τῆς Τεντυρίδος τοὺς ὠραιότερους καὶ ἐντελεστέρους τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ Ἕλληνες διήρουν τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον εἰς δύο μέρη, εἰς Ἐπτάνομον καὶ εἰς Θηβαίδα· τὸ

μὲν πρῶτον ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τῶν συνιστῶν-
των αὐτὸ ἑπτὰ Νομῶν, τουτέστι τῆς Μέμφιδος,
Ἀφροδιτουπόλεως, Κροκοδειλοπόλεως, Ἡρακλεου-
πόλεως τῆς μεγάλης, Ὀξυρύνγχου, Κυνοπόλεως,
καὶ Ἑρμουπόλεως τῆς μεγάλης, κειμένων ἀπ' Ἀρ-
κτου πρὸς Μεσημβρίαν· τὸ δ' ἄλλο μέρος ἐκάλου
οἱ Ἕλληνες Θηβαΐδα ἀπὸ τῶν μεγάλων Θηβῶν,
καὶ ἐκτείνετο ἀπὸ τοῦ Λυκοπολίτου Νομοῦ, ἕως
τῶν Μεσημβρινῶν περάτων τῆς Αἰγύπτου.

Εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ διαίρεσις αὐτῆ τῆς
ἀνωτέρας Αἰγύπτου, δὲν ἀνέρχεται ἕως τῶν χρό-
νων τῶν βασιλέων, τῶν καταγομένων ἐκ τοῦ αὐ-
τοῦ γένους τῶν Αἰγυπτίων· ὁ δὲ Ἡρόδοτος, ὁ πε-
ριηγησάμενος τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς
τῶν Περσῶν δυναστείας, οὐδὲ ἀναφέρει περὶ τούτου,
μ' ὄλον τὸ ὅτι ἀναφέρει συνεχῶς τὰς κατὰ τὴν ἀνω-
τέραν Αἴγυπτον κειμένας Πόλεις· διὸ καὶ συνεικά-
ζεται, ὅτι αὐτῆ ὠνομάζετο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων
ἀρχαιοθὲν Μάρις, διότι οὕτω γράφεται εἰς ὅλα τὰ
Κοπτικὰ βιβλία.

Ἡ λέξις Μάρις σύγκειται ἐκ δύο Αἰγυπτιακῶν
λέξεων ἀπὸ τῆς Μὰ ἢ Πίμα (τόπος), καὶ τῆς λέ-
ξεως Ῥίς, δηλούσης Μεσημβρίαν· καὶ τῶ ὄντι ἡ
ἀνωτέρα Αἴγυπτος κεῖται πρὸς Μεσημβρίαν τοῦ
Δέλτα καὶ τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου· τὸ ὄνομα
Μάρις ἀναφέρεται εἰς ὅλην τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον,
συμπεριλαμβάνον ὡσαύτως καὶ τὴν Θηβαΐδα, καὶ

εἶναι ἐντελῶς σύμφωνον μετὰ τοῦ Σσαῖδ τῶν Ἀράβων ἢ Αἴγυπτος, κατὰ τοὺς Γεωγράφους Ἄραβας, ἢ Μεσημβρινή, ἄρχεται ἀπὸ τῆς Καῖρου Πόλεως καὶ τῆς Δζίζαχ, κοινῶς Γκίζα (χωρίου πρὸς δύσιν τῆς Καῖρου κειμένου ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ, πλησίον τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται αἱ Πυραμίδες), καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῶν καταρακτῶν.

Οἱ Ἄραβες τανῦν διαιροῦσι τὸ Σσαῖδ ἢ τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον εἰς τρία μέρη· τὸ μὲν πρῶτον ὀνομάζουσι Σσαῖδ-Ἐλ-Οὐάτχα, καὶ συμπεριλαμβάνει τὴν χώραν καὶ τὰς Πόλεις τὰς μεταξὺ τῆς Καῖρου Πόλεως καὶ τῆς Ἀπουτίγ (Ἄβοτις), τὸ δὲ δεύτερον ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Ἀπουτίγ, ἕως τῆς Κέφτχ (Κοπτοῦ), καὶ καλοῦσι Σσαῖδ-Ἐλ-Ἄουσσάτχ, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἄνω Αἴγυπτου ἕως τῆς Ἄσουάν (Συήνης) ὀνομάζουσι Σσαῖδ-Ἐλ-Ἀάλα, τουτέστι τὸ πλεον ὑψηλὸν Σσαῖδ.

Ὅρη τῆς ἀνωτέρας καὶ τῆς Μεσαίας Αἴγυπτου.

Αἱ δύο σειραὶ τῶν ὀρέων αἱ καθορίζουσαι τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον κατὰ Ἀνατολὰς καὶ κατὰ Δύσιν εἶναι γνωσταὶ ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα ζυγὸς ὁ κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ ὁ κατὰ τὴν Λιβύην· ἀλλ' εἶναι καὶ τοῦτο ἀναμφίβολον, ὅτι κατὰ τὰ διάφορα ὕψη τούτων, εἶχον αὐτοὶ οἱ ζυγοὶ καὶ ἴδια

ὀνόματα ἀπὸ τῶν γειτνιαζουσῶν εἰς αὐτοὺς Πό-
λεων ἐξ Ἀνατολῶν καὶ ἐκ Δύσεως τοῦ Νείλου.

Μεταξὺ τῆς Συήνης καὶ τῆς Ἐλεφαντίνης νήσου
εἶναι δύο ὄρη τὰ ὁποῖα ὁ Ἡρόδοτος βιβλ. Β'. κα-
τὰ τοὺς πρὸς αὐτὸν λόγους τοῦ ἱερογραμματέως τῆς
Σαΐος, ὀνομάζει Μόφι καὶ Χρόφι· ταῦτα δὲ τὰ Αἴ-
γυπτιακὰ ὀνόματα ὀρθογράφονται Μούφι καὶ Χρόφ,
καὶ δηλοῦσι τὸ μὲν καλόν, τὸ δὲ κακόν· ἀλλ' αὐ-
τῇ ἢ τοῦ καλοῦ κατ' ἀντίθεσιν τοῦ κακοῦ ὀνομα-
σία τῶν δύο αὐτῶν ὄρέων, ἐλήφθη βεβαίως ἀπὸ το-
πικῶν τινῶν περιστάσεων ἀγνώστων εἰς ἡμᾶς.

Τὸ κείμενον ὄρος πρὸς τὰ μεσημβριανὰ ἔσχατα
τῆς Θηβαΐδος, ἐγγὺς τῆς Συήνης, ὑστάτης ταύτης
Πόλεως τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου κατὰ Μεσημ-
βριαν, ὀνομάζεται εἰς τὸν Κοπτιστὶ βίον Παύλου
τοῦ ἐρημίτου Μεροεῖτ.

Τὸ δὲ κατὰ Λιβύην ὄρος τὸ ἀντικρὺ τῆς Πόλεως
Σνέ (Λατοπόλεως), ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ἐκ ταύ-
της τῆς Πόλεως, ὡς τοῦτο ὁράται εἰς τὸν Κοπτι-
στὶ βίον καὶ τὰς πράξεις τοῦ ὀσίου Παχωμίου· «ὁ
ὄσιος αὐτὸς ἀναστὰς ἐπορεύθη μετὰ τινῶν ἀδελφῶν
Ἀν-πτώου, εἰς τὸ ὄρος, Ἀν-Σνέ, τῆς Σνέ· τὸ πέ-
ριξ τῆς Πόλεως Ἐρμωνθίδος (Ἐρμόντ) ὄρος ἐκα-
λεῖτο Σσέμι· ἔτι δὲ διὰ τῶν τριῶν ὀνομάτων Ψεσ-
σποχέ, Ῥοτασσάνσ καὶ Τερίβ, ὀνομάζονται αἱ
τρεῖς κορυφαὶ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ ζυγοῦ τῶν
ὄρέων, τοῦ κειμένου μεταξὺ τῆς Ἐρμωνθίδος καὶ

τῆς μικρᾶς Ἀπολλωνοπόλεως (Κός-πέρπερ): περίξ δὲ τῆς ὑστάτης Πόλεως ταύτης, τὸ κατὰ τὴν Ἀραβίαν κείμενον ὄρος ἐγνωρίζετο ὑπὸ τὸ ὄνομα Χασσέ. ἀνωθεν μὲν τῆς μικρᾶς Κροκοδειλουπόλεως (Ἀτριπὲ), πλησίον δὲ τῆς Πανοπόλεως (Σχμίν), ὃ κατὰ τὴν Λιβύην ζυγὸς ἐκαλεῖτο παρ' Αἰγυπτίοις Πτόου-ἄν-Ἀτριπὲ, ὄρος Ἀθρίβεως ἀπὸ τῆς Πόλεως ταύτης. ὡσαύτως ἡ Σισούτ (Λυκόπολις), Πιόμ (ὁ νομὸς τῆς Κροκοδειλουπόλεως), καὶ ἡ κωμόπολις Τιλόςζι, μετέδωκαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὰ γειτνιαζόμενα ὄρη: τὸ δὲ καθορίζον τὴν Μέμφιν πρὸς δύσιν ὄρος ἐκαλεῖτο Πισόμι. ὄλαι δὲ αἰρήθεισαι ὀνομασίαι τῶν ὄρέων ἐλήφθησαν ἀπὸ τοῦ βίου ὡσαύτως τοῦ ὀσίου Παχωμίου Κοπτιστί.

Πόλεις τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου.

Ἐπὶ τῶν Φαραὼ βασιλείων, ἡ ἀνωτέρα Αἰγύπτου, ὡς προεῖρήθη, διαιρεῖτο εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ τῆς Θεβαίδος καὶ εἰς τὸ τῆς Μεσαίας Αἰγύπτου: καὶ πάλιν ὑποδιαιρεῖτο τὸ μὲν πρῶτον εἰς δέκα Πθόσσ, ἧτοι Νομοί, τὸ δὲ δεύτερον εἰς δέκα καὶ ἕξ. ταῦτα δὲ τὰ δύο μέρη ἔσονται ἐφεξῆς ἡ πραγματεία δύο τμημάτων τῶν συνισζόντων τὸ Κεφάλαιον τοῦτο, ἡ δὲ ἐκάστη Πόλις ἰδιαίτερον ἄρθρον, σημειοῦν τὸ, τε Ἑλληνικόν, τὸ Αἰγυπτιακόν, καὶ Ἀραβικόν ὄνομα ἐκάστου τόπου, τὴν περιγραφὴν τῶν Ναῶν

ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων ἀρχαιοτήτων, μετὰ δὲ ταῦτα τὰ πρῶτα τμήματα, ἔπεται ἐν τρίτον βραχύτατον δηλωτικόν τῶν πρωτεύουσῶν Πόλεων τῶν εἴκοσι καὶ ἕξ Νομῶν τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου.

Τμήμα πρῶτον.

Μετὰ τὴν κατωτέραν Νουβίην καὶ ἀρχὴν τῆς Αἰγύπτου, ὁ Νεῖλος διασχίζεται ὑπὸ πολλῶν νήσων, σχεδιαζομένων παρὰ τῶν κοκκωτῶν (ἀπὸ γρανίτην) ἀποτόμων πετρῶν, ὑψουμένων ἀνωθεν τῶν ὑδάτων· ὁ ἀριθμὸς τῶν νήσων τούτων εἶναι πολὺς, ἀλλ' αἱ ἐπισημότεραι τούτων εἶναι ἀκεῖναι αἱ γνωσταὶ εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐπ' ὀνόματι Τάκομψος, Φίλαι, καὶ Ἐλεφαντίνη· καὶ πρῶτον περὶ τῆς μεθορίου τῆς Νουβίης καὶ Αἰγύπτου Πόλεως Παρεμβολῆς.

Παρεμβολή.

Ἐπάνω τῶν ὀρίων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Νουβίης, δέκα ὥρας μακρὰν πρὸς Μεσημβρίαν τῆς Συήνης, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν περσίδα τοῦ Νεῖλου ἔκειτο ἡ Πόλις Παρεμβολή, ἡ ὁποία ὠνομάσθη οὕτω, διότι εἰς αὐτὴν (πιθανὸν καὶ ἐπὶ τῶν Φαραῶ), ἐπὶ Πτολεμαίων, καὶ ἐπομένως ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης κατώκει ἀείποτε ἐν ἰκανόν σῶμα στρατιωτῶν πρὸς διαφύλαξιν τῶν ὀρίων. εἰς αὐτὴν τὴν Πόλιν θεωροῦνται τὰ λείψανα ἐνός ἀρχαί-

ου Ναοῦ μετὰ τριῶν Προπύλων, ἢ Προπυλαίων· ὁ Ναὸς αὐτὸς εἶναι ἀρχαιότερος τῶν λοιπῶν περίξ αὐτοῦ οἰκοδομῶν τοῦ τε Προνάου καὶ τῶν Προπυλαίων· καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι καταρχὰς ἢ τῶν Αἰγυπτιακῶν Ναῶν κατασκευὴ ἦτον μικρὰ καὶ συνεσταλμένη, ἀλλ' ἢ πληθὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἢ τούτων πλουσιότης ἀξαναομένη ὀλίγον κατ' ὀλίγον, προσέθηκε μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς πρώτους ἀρχαίους Ναοὺς ἐκάστης Πόλεως καὶ συνῆψεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἄλλας ἔτι οἰκοδομὰς καταστήσασα αὐτοὺς εὐρυχώρους διὰ μεγαλοπρεπῶν Προνάων ἢ Προπυλαίων· ἐφ' ἑνὸς δὲ τῶν εἰς τὸν Ναὸν τοῦτον τριῶν Προπυλαίων, θεωρεῖται καταγεγραμμένη ἢ Ἑλληνισί τετριμμένη ἐπιγραφὴ αὕτη.

» Ὑπὲρ βασιλέως Πτολεμαίου καὶ βασιλίσσης Κλεοπότρας, τῆς βασιλέως ἀδελφῆς καὶ γυναικὸς, Θεῶν » Φιλομητόρων, Ἰσιδι καὶ Σεράπιδι καὶ τοῖς συν- » νάοις Θεοῖς.

Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Ναοὶ ἦσαν συνήθως ἀφιερωμένοι εἰς ἓνα, σπανίως δὲ καὶ εἰς δύο τῶν κυριωτέρων θεῶν τῶν Αἰγυπτίων, οἷον, ἢ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ὀσίριδος, ἢ τῆς Ἰσιδος, ἢ τοῦ Σεράπειως, ἢ καὶ τῶν ἄλλων· ἀλλὰ πρὸς τῇ κυριωτέρᾳ ταύτῃ θεότητι τοῦ Ναοῦ, οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὸν αὐτὸν Ναὸν ἐσεβάζοντο καὶ ἄλλας θεότητας· καὶ αὐτοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς σημειούμενοι ἄνευ ὀνόματος μὲ μόνας τὰς λέξεις ταύτας « καὶ τοῖς Συγγάοις Θεοῖς.

Ὁ δὲ κατὰ τὴν ἄνωθεν ἐπιγραφὴν Πτολεμαῖος καὶ ἡ ἀδελφὴ καὶ γυνὴ αὐτοῦ Κλεοπάτρα ἦσαν τέκνα Πτολεμαίου τοῦ Ἐπιφανοῦς· ἐβασίλευσεν ὁ Φιλομήτωρ μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτη πρὸ Χριστοῦ 181, ἑξαετῆς ἢ ἑπταετῆς τὴν ἡλικίαν καὶ κατὰ τοὺς Μακεδονικοὺς Νόμους· ἐνυμφεύθη τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ μετὰ ἔνδεκα χρόνους τῆς βασιλείας αὐτοῦ· φαίνεται λοιπὸν, ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν Χρόνον τῶν γάμων του, πρὸ τοῦ νὰ γεννήσῃ τέκνον, οἱ κάτοικοι τῆς Πόλεως Παρεμβολῆς ἀνέστησαν τὰ τοῦ Ναοῦ αὐτῶν Προπύλαια εἰς τὴν Ἰσιν καὶ εἰς τὸν Σέραπιν, διὰ δὲ τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, οὔτε μνεῖα γίνεται τέκνων, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐν Κύπρῳ πρὸ τῆς πύλης τῆς Κιτίων Μητροπόλεως ὀρωμένῃν ἐφ' ἑνὸς στυλοπάτου, εἰς τὴν ὁποίαν μνημονεύονται καὶ τὰ τέκνα τοῦ Φιλομήτορος· συμπίπτει δὲ ἡ τοῦ Ναοῦ τούτου ἐπιγραφὴ τῷ 163 ἔτει πρὸ Χριστοῦ.

Τάχομψος--Ταχιμσάχ.

Μεταξὺ τῆς ῥηθείσης πόλεως Παρεμβολῆς καὶ τῆς νήσου τῶν Φιλῶν κεῖται ἡ νῆσος Τάχομψος· ταύτην κατώκουν κοινῶς ποτὲ, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ὡς ἐγγὺς τῶν ὀρίων, καὶ οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ μὲν εἰς τὴν κατὰ τὰ Μεσημβρινὸν μέρος τῆς νήσου κώμην, οἱ δὲ Αἰγύπτιοι εἰς τὴν κατ' Ἄρκτον περὶ τῆς ὁποίας Στέφανος ὁ Βυζάν-

τιος λέγει « Τάκομφος, κώμη ἐν τοῖς ὄρισις Αἴγυπτιῶν καὶ Αἰθιοπῶν πρὸς τῇ Φιλίᾳ νήσῳ.

Ἡ Ἑλληνικὴ λέξις Τάκομφος, ἢ Μετάκομφος εἶναι φθορὰ τῆς Αἴγυπτιακῆς λέξεως Ταχιμσάχ, ἢ Μετχεμσάχ, δηλοῦσης κατοικίαν Κροκοδείλων, διότι πέριξ ταύτης τῆς νήσου ἐτρέφοντο ποτὲ Κροκόδειλοι· οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐθεώρουν τὴν Τάκομφον, ὡς προφυλακὴν τῆς ἐφεξῆς ἱερᾶς παρ' αὐτοῖς νήσου τῶν Φιλῶν.

ΘΗΒΑΙΣ

Νῆσος τῶν Φιλῶν—Μανλάκ Αἴγυπτιαστὶ—
Πιλὰκ Κοπτιστὶ— Τζεζιρέτ-ἐλ-Πιρπέ
τανῦν, καὶ Μπιλάκ.

Πρὸ τοῦ καταράκτου 1500 ὀργυιάς ἄνωθεν πρὸς Μεσημβρίαν, κεῖται ἡ νῆσος Φίλαι ὑπὸ τὴν 24. Γεωγραφικὴν μοῖραν καὶ λεπτόν ἐν τοῦ πλάτους, καὶ τὴν 30. καὶ 34. λεπτὰ τοῦ μήκους κατὰ τὸν Μεσημβρινὸν τῶν Παρισίων· ταύτης δὲ τὸ μὲν μήκος εἶναι ὀργυιῶν 192. τὸ δὲ πλάτος κατὰ τόπους 68. πρὸς τὸ Μεσημβρινὸν μέρος τῆς νήσου ταύτης θεωροῦνται τὰ κυριώτερα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, καὶ τεῖχη τεθεμελιωμένα κύκλω τῶν βράχων, τὰ

ὅποια περιέφραττον αὐτὴν πανταχόθεν· μεταξύ δὲ τῶν τοσοῦτων εἰς αὐτὴν μνημείων, ἴστανται εἰσέτι πέντε Ναοὶ ἡμιφθαρεῖς, ἐξ ὧν ὁ εἷς καὶ μέγιστος ἦτον ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἰσιν.

Δέκα καὶ ἕξ κίονες ἔχοντες δύο ποδῶν καὶ τριῶν δακτύλων περιφέρειαν, καὶ δεκατεσσάρων ποδῶν καὶ ἕξ δακτύλων ὕψος, ἐσχημάτιζον ἐν τετράγωνον ὑπαιθρον, πρὸ τοῦ ὁποίου ἴσταντο δύο ὀβελίσκοι· εἰσῆρχοντο δὲ εἰς τὸν κυριώτερον Ναὸν τῆς Ἰσιδος διὰ μέσου δύο στοῶν παραλλήλων, σχηματιζομένων ὑπὸ Κιόνων πεπληρωμένων ἀναγλύφων βεβαμμένων· ἡ τοῦ Ναοῦ εἴσοδος συνέχεται μετὰ τῶν ῥηθειςῶν δύο περιστύλων στοῶν· δύο Λέοντες ἐκ κοκκωτοῦ λίθου κολοσσώδους μεγέθους, κείμενοι πρὸ δύο μονολίθων ὀβελίσκων ὕψος 44. ποδῶν ἔχόντων, πεπληρωμένων ἀναγλύφων καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτῶν πλειράς, ἐφανέρωναν τὴν εἰς τὸν Ναὸν πρώτην εἴσοδον.

Ἡ δὲ εἴσοδος αὕτη ἦτον ἐν μέγα προπύλαιον, εὖρος ἔχον 118. ποδῶν καὶ 54. ὕψος, τοῦ ὁποίου ὄλη ἡ ἐπιφάνεια εἶναι πλήρεις ἀναγλύφων· τοῦτο δὲ συνίσταται ἐκ δύο μεγίστων οἰκοδομημάτων διαχωρισμένων διὰ μιᾶς πύλης, ἐχούσης ἐπὶ κεφαλῆς μίαν κορωνίδα Αἰγυπτιακῆς κατασκευῆς, διὰ τῆς ὁποίας εἰσῆρχοντο εἰς μίαν αὐλὴν, περιοριζομένην, ἀπὸ μὲν δύσεως ἀπὸ ἓνα μικρὸν Ναὸν κεκαλλωπισμένον διόγκτῳ κίωνων, ἐξ Ἀνατολῶν δὲ ἀπὸ μίαν

στοάν δέκα ὡσαύτως κίωνων, παράλληλον πρὸς τὸν ἀπέναντι ἕτερον μικρὸν Ναόν· διὰ δὲ ταύτης τῆς δευτέρας αὐλῆς ἤρχοντο εἰς δεύτερον προπύλαιον μικροτέρας ἀναλογίας τοῦ πρώτου, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ εἴσοδος εἰς μίαν στοάν ἐκ δέκα κίωνων, πεπληρομένων, καθὼς καὶ οἱ περὶ τὰ δύο πλάγια τοῖχοι, ἀναγλύφων βεβαμμένων διὰ χρωμάτων ὠραίων· τέλος δὲ πάντων μετὰ πολλὰς ἄλλας αὐλὰς ἤρχοντο εἰς τὸ ἔσχατον τοῦ Ναοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ δύο γωνίαι ἐσχημάτιζον δύο πασάδας ἢ Ναῖσκους μονολίθους, ἐμπεριέχοντας τὰ σύμβολα τῆς ψευδοθεότητος τῶν Αἰγυπτίων Ἰσιδος· ὁ Ναὸς αὐτὸς σώζεται μὲν εἰσέτι ὀλομελής, ἀλλὰ βεβλαμμένος τὰ μέγιστα.

Εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς τρεῖς Ναοὺς ἐν Φίλαις σώζονται εἰσέτι αἱ στοαὶ ἢ Πρόναοι, εἰς δὲ τὸν μικρότερον ἐκ τῶν τριῶν Ναὸν (τοῦ ὁποίου τὸ Προπύλαιον συνιστάμενον ἐκ δύο μόνων κοίωνων, ὕψος ἔχει ποδῶν 15 καὶ πλάτος 8.), ἐπάνω τῆς Πύλης ὁρᾶται ἡ ἐφεξῆς ἑλληνιστὶ ἐπιγραφή.

» Βασιλεὺς Πτολεμαῖος καὶ Βασίλισσα Κλεοπάτρα
 » ἡ ἀδελφή, καὶ Βασίλισσα Κλεοπάτρα ἡ γυνή,
 » Θεοὶ Εὐεργέται, Ἀφροδίτη ».

Κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ὁ Πτολεμαῖος αὐτὸς εἶναι εὐεργέτης ὁ β', ὁ καὶ Φύσκων ἀλλ' αὐτῇ μνημονεύει δύο Βασιλισσῶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ ὀνόματι, τῆς μὲν μιᾶς ἀδελφῆς, τῆς δὲ ἄλλης

γυναικὸς τοῦ βασιλέως· ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη δεικνύει ὅτι ἡ ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως δὲν ἦτον γυνὴ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ εἶχον ἀμφότεραι τίτλον βασιλισσῶν· ἡ δὲ τοιαύτη ἀπορία διαλύεται οὕτως.

Εὐεργέτης ὁ β'· αὐτὸς, μετὰ θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος ἔτη πρὸ Χριστοῦ 147, ἔφθασε δρομαίως ἀπὸ τῆς Λιβύης ὀπλησμένη χειρὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον· ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ καὶ χήρα τοῦ Φηλομήτορος Κλεοπάτρα, μὴ δυναμένη νὰ ἀντιπαραταχθῆ, παραχωρεῖ εἰς αὐτὸν τὸν θρόνον ἐπὶ συμφωνίᾳ, ὥς νὰ λάβῃ αὐτὴν εἰς γυναῖκα· ἀλλὰ μετὰ ἕνα χρόνον τῆς νυμφεύσεως αὐτοῦ μετ' αὐτῆς καὶ μετὰ τὸ γεννηῖσαι αὐτῷ υἱόν, ἀποβάλλει αὐτὴν καὶ νυμφεύεται τὴν θυγατέρα αὐτῆς καὶ ἀνεψιὰν αὐτοῦ Κλεοπάτραν. ἰδοὺ λοιπὸν αἱ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν δύο Κλεοπάτραι· ἡ ἀποβεβλημένη αὐτῆ ἀδελφὴ μὴ ὑποφέρουσα τὴν τοιαύτην αἰσχύνην, διεγείρει τοὺς φιλοῦντας αὐτὴν Ἄλεξανδρεῖς κατὰ τοῦ Φύσκωνος, ἀποδιώκεται αὐτὸς τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ μένει αὐτὴ μόνη βασίλισσα. ἀλλὰ μὲ ὄλους αὐτῆς τοὺς τρόπους, μὴ δυναμένη νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἀδελφὸν ἀπὸ τοῦ νὰ μὴν ἐπαναλάβῃ τὴν βασιλείαν, καταναγκάζεται νὰ ἀπομακρυνθῆ, καὶ νὰ ἀπέλθῃ πρὸς Δημήτριον βασιλέα τῆς Συρίας τὸν ἄνδρα τῆς δευτέρας θυγατρὸς τῆς. ὁ δὲ Εὐεργέτης μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν

αὐτοῦ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, βλέπων ὅτι ἡ ἀδελφή αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ εἶχεν ἰσχυράν φατρίαν, ἐστοχάσθη ὡς μόνον τρόπον τῆς ἡσυχίας αὐτοῦ, νὰ εἰρηνεύσῃ μετ' αὐτῆς· γενομένης λοιπὸν τῆς διαλλαγῆς, ἐπανέκαμψεν αὐτὴ εἰς Αἴγυπτον πρὸς τὸν ἀδελφόν· μετὰ δὲ τὴν διαλλαγὴν ταύτην, ἐτάχθη τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ νὰ ἐκφωνῆται καὶ νὰ ἐπιγράφηται ὡς βασιλίσσης πρὸ τοῦ ὀνόματος τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

Ὁ Εὐεργέτης λυτρωθεὶς τῶν ἔσω καὶ ἔξω αὐτοῦ ἐχθρῶν, καὶ σεβαζόμενος, καθὼς καὶ ὁ Προκάτοχος αὐτοῦ καὶ ἀδελφός, τὴν τῶν Αἰγυπτίων θρησκείαν, κατὰ μίμησιν αὐτοῦ τοῦ Φιλομήτορος, τοῦ ἀνακαινίσαντος τὸν ἐν Ἀνταιουπόλει μέγιστον Ναόν, ἠκοδόμησε καὶ αὐτός, ἔτη πρὸ Χριστοῦ 125, εἰς τὰς Φίλας, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Αἰγυπτίων, τὸν μικρὸν αὐτὸν Ναόν, ἀφιερώσας αὐτὸν εἰς τὴν Ἀθῶν, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν Ἀφροδίτην.

Περὶ ἑνὸς Ὀβελίσκου ἐν Φίλαις.

Ἄγγλος τις περιηγητῆς ὀνόματι Οὐνὲξ τῷ 1815 ἔτει, ἀνεκάλυψεν ἕνα Ὀβελίσκον ἐκ κοκκωτοῦ λίθου, κείμενον καὶ κεχωσμένον ὑπὸ τὴν ψάμμον ἔμπροσθεν τοῦ ῥηθέντος μεγάλου Προπυλαίου τοῦ Ναοῦ τῆς Ἰσιδος· ἐπὶ μιᾶς πλευρᾶς τοῦ στυλοπάτου τοῦ Ὀβελίσκου τούτου ἦτον καταγεγραμμένη μία ἀναφορὰ τῶν Ἱερέων τοῦ Ναοῦ τῆς Ἰσιδος

πρὸς τὸν ῥηθέντα Πτολεμαῖον Εὐεργέτην τὸν Β'. ὁ χρόνος ταύτης τῆς ἀναφορᾶς συμπίπτει εἰς τὸ πρὸ Χριστοῦ 125 ἔτος, καθ' ὃν χρόνον ὁ Φύσκων αὐτὸς ὠκοδόμησε τὸν ἐν Φίλαις προῤῥηθέντα μικρὸν Ναόν, διότι καὶ εἰς ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἱερέων, ἀναφέρονται καὶ αἱ δύο ὠσαύτως Κλεοπάτραι· ἔχει δὲ ἡ ἐπιγραφὴ οὕτω.

«Βασιλεῖ Πτολεμαίω καὶ Βασιλίσση Κλεοπάτρα τῇ ἀδελφῇ, καὶ Βασιλίσση Κλεοπάτρα τῇ γυναικὶ Θεοῖς «Εὐεργέταις χαίρειν· οἱ ἱερεῖς τῆς ἐν τῷ Ἀβάτῳ (1), » καὶ ἐν Φίλαις Ἰσιδος, Θεᾶς μεγίστης· ἐπεὶ οἱ παρε- » πιδημοῦντες εἰς τὰς Φίλας στρατηγοὶ καὶ ἐπιστά- » ται, καὶ Θεβάρχαι καὶ βασιλικοὶ Γραμματεῖς,

(1) Ἀβάτον, αὐτὴ ἦτον μικροτάτη νῆσος πλησιεστάτη εἰς τὰς Φίλας, ἄβατος πᾶσι καὶ ἀπροσπέλαστος, κατὰ τὸν Πλούταρχον, ἐν τῷ περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τινα ὀρισμένον καιρὸν οἱ ἱερεῖς διαβαίνοντες ἐναγιάζον καὶ κατέστεφον τὸν νομιζόμενον τάφον αὐτόθι τοῦ Ὀσίριδος, μὲ τὸ αὐτὸ φυτὸν τῆς μηθίδης, τὸ κατὰ τὸ μέγεθος ὑψηλότερον τῆς ἐλαίας, μὲ τὸ ὁποῖον περιεσκιάζετο ὁ τάφος· κατὰ δὲ τὸν Σικελιώτην Διόδωρον Βιβλ'. Α', εἰς αὐτὸ τὸ νησίδιον οἱ ἱερεῖς ἐδείκνυον τὸν τάφον τοῦ Ὀσίριδος κοινῇ τιμώμενον, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν 360 κρατῆρας, τοὺς ὁποίους οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι ἱερεῖς ἐγέμιζον γάλακτος, καὶ ἐθρήνουν, ἀνακαλούμενοι τὰ ὀνόματα τῶν Θεῶν Ὀσίριδος καὶ Ἰσιδος· οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Θεβαΐδος ὡς μέγιστον ὄρκον ἐνόμιζον, εἴαν τις ἐξ αὐτῶν ἤθελεν ὑμῶσθαι τὸν εἰς τὴν νῆσον ταύτην Ὀσιριν.

» καὶ ἐπιστάται Φυλακῆτων (1), καὶ οἱ ἄλλοι
 » πραγματικοὶ πάντες, καὶ αἱ ἀκολουθοῦσαι δυνά-
 » μεις, καὶ ἡ λοιπὴ ὑπηρεσία (2), ἀναγκάζουσιν ἡ-
 » μᾶς παρουσίας (3) αὐτοῖς ποιῆσθαι οὐχ ἐκόντας·
 » καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου συμβαίνει ἐλαττωθῆναι τὸ
 » ἱερόν, καὶ κινδυνεύειν ἡμᾶς τοῦ μὴ ἔχειν τὰ νο-
 » μιζόμενα πρὸς τὰς γινομένας ὑπὲρ τε ὑμῶν καὶ
 » τῶν τέκνων θυσίας καὶ σπονδάς· δεόμεθα ὑμῶν,
 » θεῶν μεγίστων, ἐὰν φαίνεται, συντάξαι Νουμη-
 » νίῳ τῷ Συγγενεῖ, καὶ ἐπιστολογράφῳ, γράψαι λό-
 » χῳ τῷ Συγγενεῖ (4) καὶ στρατηγῷ τῆς Θηβαί-
 »δος, μὴ παρενοχλεῖν ἡμᾶς πρὸς ταῦτα μηδ' ἄλλῳ
 » μηδενὶ ἐπιτρέπειν τὸ αὐτὸ ποιῆν, καὶ ἡμῖν δι-

(1) Ἐπιστάται Φυλακῆτων, οἷον οἱ Φυλακῆται, οἱ ἐπιστάται τῶν στρατευμάτων, οἱ πρὸς φύλαξιν αὐτοῦ τοῦ μέρους μεταξὺ τῆς Παρεμβολῆς καὶ τῶν Φιλῶν τεταγμένοι ἐναντίον τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Νουβαίων· ἡ δὲ τοιαύτη στρατιωτικὴ φυλακὴ κατὰ τὸ μέρος αὐτὸ τῶν ὀρίων τῆς Αἰγύπτου ἦτον καθορισμένη κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, καὶ ἐπὶ τῶν Φαρακῶ Βασιλέων, καὶ ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, κατὰ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν, καὶ τέλος ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης κατὰ τὸν Στράβωνα βιβλ'. ΙΖ'.

(2) Οὐ μόνον οἱ ἐπιστάται τῶν στρατευμάτων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ στρατὸς (αἱ δυνάμεις), καὶ ὅλοι οἱ ἀκόλουθοι (ὑπηρεσία) τῶν ὀφφικιαλέων τῆς διοικήσεως ἐξημίουν τὸν Ναόν, διὸ καὶ ἡ κατακραυγὴ τῶν ἱερέων ἦτον δικαιοτάτη.

(3) Παρουσίας, τουτέστι συνεισφοράς, πληρωμᾶς, δόσεις.

(4) Συγγενεῖ· αὐτὸς ἦτον εἰς τίτλος ἔντιμος, διδόμενος τότε παρὰ τῶν Βασιλέων πρὸς τοὺς διαφέροντας ἀξιοματικούς αὐτῶν·

» δόναι τοὺς καθήκοντας περὶ τούτων χρηματι-
 » σμούς (1) ἐν οἷς ἐπιχωρηγῆσαι ἡμῖν ἀναθῆναι σή-
 » λην, ἐν ἣ ἀναγράψωμεν τὴν γενοεῖαν ἡμῖν ὑφ' ὑ-
 » μῶν περὶ τούτων φιλανθρωπίαν, ἵνα ἡ ὑμετέρα
 » χάρις ἀείμνηστος ὑπάρχη παρ' ἡμῖν εἰς τὸν ἅπαν-
 » τα χρόνον. τούτου δὲ γενομένου, ἐσόμεθα καὶ ἐν
 » τούτοις, καὶ τὸ Ἱερὸν τὸ τῆς Ἰσιδος εὐεργετημένοι,

Εὐτυχεῖτε.

Ἐνδειξίς δὲ τοῦ ὅτι οἱ Ἱερεῖς τῆς Ἰσιδος ἔλαβον
 ὅσα ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Πτολεμαίου Εὐεργέτου,

τοῦτο δὲ τὸ ἔθος παρέλαβον καὶ οἱ Μακεδόνες τῆς Αἰγύπτου πα-
 ρὰ τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. εἶναι γνωστὸν ὅτι
 ὁ Δαρεῖος εἰς τὴν μάχην τῶν Ἀρβήλων κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου,
 εἶχε περὶ αὐτὸν κατὰ τὸν Διόδωρον, τὸν Ἀρρίανόν, καὶ τὸν Ἀθή-
 ναιον, ἐν δυνατώτατον σῶμα πολεμιστῶν, οἵτινες ἐκαλοῦντο Συγ-
 γενεῖς τοῦ Βασιλέως. Ἰώσηπος ὁ Φλάβιος Κεφάλ. ΙΔ'. διηγεῖται
 τὴν συνομιλίαν Δαρεῖου τοῦ Ἰστιάσπεως μετὰ τριῶν αὐτοῦ σω-
 ματοφυλάκων, ὅς τις ὑπέσχετο εἰς ἐκεῖνον, ὅς τις ἐξ αὐτῶν τῶν
 τριῶν ἤθελε δώσει τὴν ἀληθεστέραν καὶ συνετωτέραν ἀπόκρισιν
 περὶ ᾧ αὐτὸς ἐμελλε νὰ προτείνῃ, νικητήριον γέρας, πρὸς τοῖς
 ἄλλοις καὶ τὸν τίτλον τοῦ Συγγενοῦς. «καὶ Συγγενῆς μου κλη-
 θήσεται., ὁ δὲ Ἀρρίανός Κεφάλ. Ζ'. λέγει, ὅτι, ὅταν ὁ Κηλ-
 λίνης στρατηγὸς τοῦ Ἰππικοῦ σώματος προσεκλαύθη εἰς τὸν Ἀ-
 λέξανδρον ἐν ὀνόματι τῶν στρατιωτῶν του, ἀπεκρίθη ὁ Ἀλέξαν-
 δρος, «ἀλλ' ὑμᾶς τε ξύμπαντας ἐμαυτῷ τίθεμαι Συγγενεῖς.,

(1) Χρηματισμούς, δηλοῖ ἀπόρασιν τῆς ἐξουσίας, καὶ κατὰ τὸν
 Ἡσύχιον, χρηματισμὸς σημαίνει νομοθεσίαν, ἢ μᾶλλον νομοθέ-

πρόκειται ἡ ὑψωσις τοῦ Ὁβελίσκου τούτου ἔμπροσθεν τοῦ Προπυλαίου τοῦ Ναοῦ, καὶ ἡ διὰ τῆς τοιαύτης στηλογραφίας κοινοποιήσις καὶ διακήρυξις τῆς ἀναφορᾶς. ὁ Εὐεργέτης ἐφάνη προστάτης τῆς θρησκείας τῶν Αἰγυπτίων, ὡς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Φιλομήτωρ· οἱ Πτολεμαῖοι σχεδὸν πάντες οὐδέποτε παρείδον ἢ ἐπελάθοντο τὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου παράδειγμα, ὅστις τοσοῦτον εὐστόχως ἐφύρε τὸν τρόπον τῆς τῶν Αἰγυπτίων εὐχαρίστου ὑποταγῆς εἰς τὴν αὐτοῦ δυναστείαν, ὥς ὡς πρῶτον αὐτοῦ ἔργον ἐνόμισεν ἐν Αἰγύπτῳ νὰ προσφέρῃ θυσίας εἰς τὸν βουὴν Ἄπιν.

Ὁ ῥηθεὶς Ὁβελίσκος καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτοῦ πλευρᾶς εἶναι πλήρης Ἱερογλύφων. ἡ δὲ τούτων ἔννοια ἴσως δὲν διαλαμβάνει τὴν ῥηθεῖσαν Ἑλληνιστὶ ἀναφορὰν τῶν Ἱερέων, ἀλλὰ τὰς ἐκφράσεις τῆς εὐχαριστίας τῶν Ἱερέων πρὸς τε τὴν Ἰσιν καὶ τὸν Πτολεμαῖον, ἔνεκα τῆς ἧς ἀπήλαυσαν χάριτος κατὰ τὴν ἰκεσίαν αὐτῶν.

Ὁ εὐρετῆς τοῦ Ὁβελίσκου τούτου καὶ τῆς ἐπιγραφῆς μετεκόμισε τῷ 1816 ἔτει, καὶ τὸν Ὁβελίσκον καὶ τὸ αὐτοῦ ἐκ κοκκωτοῦ λίθου συλόπατον μετὰ κόπου καὶ καταβολῆς ἀδράς εἰς Ἀγγλίαν.

τημακ' ὄθεν οἱ καθήκοντες χρηματισμοὶ ἐννοοῦνται ἐνταῦθα, αἱ κατὰ τὸ ἔθος τότε τῆς Αἰγύπτου ἔγγραφοι τῆς ἐξουσίας ἀποφάσεις καὶ ἐπιταγαί, τὰς ὁποίας ὁ ἐπιστολογράφος κατ' ἐπιταγὴν ἔμελλε νὰ γράφῃ καὶ νὰ δώσῃ πρὸς τοὺς Ἱερεῖς διὰ τὴν αὐτῶν ἀσφάλειαν.

Ἐπάνω τοῦ Προπύλου ἢ Προπυλαίου τοῦ μεγάλου ῥηθέντος Ναοῦ τῆς Ἰσιδος ὁράται ἡ Ἑλληνιστὶ ἐπιγραφὴ αὕτη.

« Βασιλέως Πτολεμαίου, Θεοῦ, Φιλοπάτορος, Φιλαδέλφου, καὶ τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν τέκνων « τὸ προσκύνημα τῇ Ἰσιδι κυρία ὁ ἔγραψε Λυσίμαχος πάρεδρος (ἔτος) ΙΒ'. (κατὰ μῆνα) Μεσσορί.

Κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἡ λέξις βασιλέως, ἀποδίδεται εἰς τὸ προσκύνημα, οἷον τοῦ βασιλέως τὸ προσκύνημα· καὶ ἐκ τούτου πληροφοροῦμεθα, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε τὸν ῥηθέντα Λυσίμαχον ἐπιτροπικῶς, διὰ νὰ προσφέρῃ τὰς λατρείας αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰσιν· ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ Πτολεμαῖος αὐτός; ἄρα ὁ ἐκ τῶν Πτολεμαίων τέταρτος ὁ Φιλοπάτωρ; ἀλλ' αὐτὸς εἶχεν ἓνα μόνον υἱὸν Πτολεμαῖον τὸν ἐπιφανῆ, ἡ δὲ ἐπιγραφὴ λέγει, καὶ τῶν τέκνων· ὅθεν κατὰ πάντα λόγον ἡ ἐποχὴ τοῦ ΙΒ' ἔτους τῆς βασιλείας κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν, ἀνάγεται εἰς τὸν Πτολεμαῖον τὸν Αὐλητὴν, νόθον υἱὸν τοῦ δευτέρου Σωτῆρος· ὁ Αὐλητῆς αὐτὸς ἐβασίλευσεν ἀπὸ 81. μέχρι τοῦ 58. ἔτους πρὸ Χριστοῦ, ὁ δὲ δωδέκατος χρόνος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καθ' ὃν κατεγράφη ἡ ἐπιγραφὴ, συμπίπτει τῷ 70. ἔτει πρὸ Χριστοῦ· μετὰ χρόνους δὲ 24 τῆς βασιλείας τούτου, τουτέστι πρὸ Χριστοῦ 58 ἔτη, οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἀπέβαλον αὐτὸν τοῦ Θρόνου, καὶ ἔκλεξαν

βασιλίσσεις αὐτῶν τὰς δύο αὐτοῦ θυγατέρας τὴν Βερνίκην, καὶ τὴν Περικροτον ἐκείνην διὰ τοὺς ἔρωτας αὐτῆς, ὑστάτην Κλεοπάτραν, ἐξ ὧν ἡ μὲν νεωτέρα ἢ Κλεοπάτρα μόλις ἦτον ἰχρόνων δεκα-
 τεσσάρων, ἡ δὲ πρεσβυτέρα δεκαπέντε.

Μία ἐτέρα ἐπιγραφὴ ἐπάνω ἐνός τῶν ἐν Φίλαις δύο ἐκ κοκκωτοῦ λίθου Ὀβελίσκων, δι' ἐρυθρῶν στοιχείων καταγεγραμμένη, περιέχει τάδε.

Βασιλέως Πτολεμαίου, Θεοῦ, νέου Διονυσίου,
 Φιλοπάτορος καὶ Φιλαδέλφου καὶ τῶν τέκνων,
 τὸ προσκύνημα παρὰ τῆ κυρία Ἰσιδι καὶ
 τοῖς Συννάοις Θεοῖς. Θεόδοτος Ἀγρσιφῶν-
 τος Ἀχαιοῦ ἀπὸ Πατρῶν πεποίηκεν.

Ἡ μὲν πρώτη ρηθεῖσα ἐπιγραφὴ ἀποδίδωσιν εἰς τὸν Αὐλητὴν δύο ἐπωνυμίας, Φιλομήτορα, καὶ Φιλάδελφον, ἡ δὲ δευτέρα καὶ τρίτον ἐπιθέτον, Νέον Διονύσιον· ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη δεικνύει, ὅτι μετὰ δύο ἐπιθέτων ἐπωνομάσθη καθ' ὃν χρόνον ἀνηγορεύθη βασιλεὺς, τὸν δὲ τίτλον Νέος Διονύσιος, ἡ Βάκχος ἔλαβε μετὰ ταῦτα, ὃν τρόπον καὶ ἡ ἀξία αὐτοῦ θυγάτηρ Κλεοπάτρα κατὰ τὸν δέκατον καὶ ἕκτον χρόνον τῆς βασιλείας αὐτῆς ἐπωνομάσθη Νέα Ἰσις· ἐτι δὲ εἰς μὲν τὴν πρώτην ἐπιγραφὴν γίνεται μνεῖα τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν τέκνων, εἰς δὲ τὴν δευτέραν μόνον τὰ τέκνα· δεῖγμα δὲ τοῦτο, ὅτι ὅτε ἡ δευτέρα ἐπιγραφὴ ἐγράφη, ὁ Αὐλητῆς ἦ.

τον χηρέων· ἡ δὲ ἱστορία παρσιώπησε τὸ ὄνομα τῆς βασιλίσσης γυναικὸς αὐτοῦ· αὐτὸς ἔμελλε νὰ λάβῃ καὶ δευτέραν γυναῖκα, κατὰ τὸν Ἀπιανὸν ἐν τῷ περὶ πολέμων τοῦ Μιθριδάτου, τὴν θυγατέρα τοῦ Μιθριδάτου αὐτοῦ τοῦ Εὐπάτορος, ὡσαύτως καὶ ὁ ἕτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ Πτολεμαῖος Βασιλεὺς τῆς Κύπρου τὴν ἄλλην θυγατέρα τοῦ Μιθριδάτου, καὶ μάλιστα ἦσαν καὶ ἐνεγγυημένοι μετὰ τῶν Πτολεμαίων· ἀλλὰ, ἔτη πρὸ Χριστοῦ 63, ὁ τοῦ Μιθριδάτου θάνατος διέλυσε καὶ τὸ συνοικέσιον αὐτό, καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ κεκρυμμένην συμμαχίαν τῶν δύο αὐτῶν Πτολεμαίων κατὰ τῶν ἀσπόνδων τοῦ Μιθριδάτου ἐχθρῶν Ῥωμαίων.

Ὁ πρῶτος Πυλὼν τοῦ μεγάλου Ναοῦ τῆς Ἰσιδος κατεσκευάσθη παρὰ τοῦ Φιλομήτορος, ἀντὶ τοῦ προὔπαρχοντος αὐτόσε ἐτέρου ἀρχαιοτέρου, ἐγεργθέντος παρὰ τοῦ ὑστάτου δυστυχοῦς Φαραὼ Νεκτανέβου, τοῦ ἐκβληθέντος ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐφόδου εἰς Αἴγυπτον τῶν Περσῶν· ὁ δὲ Πρόναος ἀνηγέρθη παρὰ Εὐεργέτου τοῦ δευτέρου· τὰ δὲ ἀνάγλυφα τοῦ Προπυλαίου, ἐγένοντο κατὰ διαφόρους καιροὺς· τινὰ μὲν τούτων μετὰ τὸν Πτολεμαῖον Ἀλέξανδρον τὸν πρῶτον, υἱὸν Εὐεργέτου τοῦ Β', καὶ ἀδελφὸν σωτῆρος τοῦ Β', τουτέστι πρὸ Χριστοῦ 107 καὶ 89 ἔτη, ἀλλὰ δὲ πρὸ τοῦ δωδεκάτου ἔτους τῆς βασιλείας τοῦ Αὐλητοῦ 70 χρόνους πρὸ Χριστοῦ, καὶ τὰ λοιπὰ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης Αὐγούστου καὶ

Τιβεριού, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβάφησαν πάντα ταῦτα τὰ ἀνάγλυφα μετὰ διαφόρων χρωμάτων, τῶν ὁποίων ὑφίστανται εἰσέτι ἐγκαταλείμματα. Πλησίον τῶν Φιλῶν εἶναι καὶ ἕτερον Νησιδίον καλούμενον τὴν σήμερον μὲν Πεχιγιέ, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ σωζομένας ἐπιγραφὰς δι' Ἰερογλυφικῶν φωνητικῶν σημείων, ὠνομάζετο Σνέμ· τὸ νησιδίον αὐτὸ ἐτιμᾶτο ὡσαύτως ὑπὸ τῶν δεισιδαιμόνων Αἰγυπτίων ὡς προσκύνημα, καὶ ἔτρεχον πανταχόθεν τῆς Αἰγύπτου εἰς αὐτὸ οἱ προσκυνηταί· ὁ ἐν ταῦθα Ναὸς ἦτον ἀριερωμένος εἰς τον Κνούφην καὶ εἰς τὴν Ἀθῶρ, καὶ ἀνηγέρθη προηγουμένως παρὰ τοῦ Φαραὸ Ἀμενόριος τοῦ Β'. εἰς τὰ τούτου ἐρείπια κεῖνται καὶ τὰ λείψανα ἐνὸς ἀνδριάντος κολοσσώδους τοῦ ῥηθέντος Φαραῶ· καθ' ὅλους τοὺς βράχους αὐτόσε, τοὺς συνισταμένους ἀπὸ τὸν πλέον ὠραῖον κοκκωτὸν (Γρανίτην) λίθον, θεωροῦνται καταγεγραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων προσκυνητῶν, καὶ μεταξὺ τούτων, μεγάλων ἀνδρῶν καὶ Βασιλέων.

Ἐκ τῶν πολλῶν τούτων ἀρχαιοτήτων συνεικάζεται, ὁποῖον σέβας προσέφερον οἱ Αἰγύπτιοι, ὡσαύτως καὶ τὴν ἣν εἶχον ὑπόληψιν, κολακεύοντες τὰς προλήψεις, καὶ οἱ Πτολεμαῖοι, καὶ ἐν ὑστέροις οἱ τῆς ἀρχαίας Ῥώμης Αὐτοκράτορες, πρὸς τὴν μικρὰν ταύτην Νῆσον τῶν Φιλῶν (1), τῆς ὁποίας

(1) Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστιανὸς κατὰ τὸ 530 ἔτος, καθ' ὃν χρόνον ἐπέφερε τὴν ὑσάτην πληγὴν εἰς τὴν διαρκοῦσαν εἰσέτι εἰ-

το ὄνομα γράφεται διαφόρως· ὁ μὲν Στραβων καλεῖ αὐτὴν Φύλας, ὁ δὲ Πλούταρχος Φίλαι, Στέφανος ὁ Βυζάντιος Φίλαν, καὶ εἰς τὴν σημείωσιν τῶν ἀξιωματῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας Φιλίς· ἡ δὲ διαφορὰ αὐτῆ τῆς ὀρθογραφίας δεικνύει, ὅτι τὸ ὄνομα δὲν εἶναι Ἑλληνικόν. Ὁ Γεώργιος Ζοέγα παράγει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ῥήματος Φέλχ ἢ Φόλχ, δηλοῦντος προσβάλλειν, διὰ τὴν κατὰ τῶν βράχων τῆς νήσου ταύτης προσβολὴν δῆθεν τῶν ὑδάτων τοῦ Νείλου· ἀλλὰ κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς θέσεως ἤδη τῶν Φιλῶν, δὲν φαίνεται ἡ τοῦ ποταμοῦ κατ' αὐτῆς προσβολὴ μεγάλη, καὶ πιθανόν, οἱ Αἰγύπτιοι ὠνόμασαν αὐτὴν οὕτω διὰ τὴν ἐγγύτητα τῆς νήσου εἰς τὸν καταράκτην· τὸ δὲ ἀληθὲς Αἰγυπτιακὸν ὄνομα ταύτης κατὰ τὰς τῶν Κοπτῶν βίβλους, εἶναι Πελάκ, ἢ Πιλάκ, καὶ δηλοῖ ὄριον, ἢ τόπον ἀφεστηκότα· καὶ τοιαύτη ἦτον ἡ τῆς νήσου ταύτης θέσις ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Αἰγυ-

δωλολατρείαν, ἐξόντωσε διὰ τοῦ ἐπισήμου ἐκείνου Ναρσῆ τοῦ Περσαρμενίου, ἀρχιστρατηγοῦντος τῷ τότε ἐπὶ τὰ ὄρια τῆς Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας, καὶ τὴν εἰς τὴν νῆσον ταύτην τῶν Φιλῶν ἐμφωλεύσασαν μᾶλλον μετ' ἐπιμονῆς μεγάλης δεισιδαιμονίαν· ἀπηγόρευσε σφοδρῶς, τῇ προσταγῇ τοῦ Αὐτοκράτορος, τὴν εἰς τὸν Νεῶν αὐτὸν τῆς Ἰσιδος εἰσοδὸν τοῦ λοιποῦ· κατέρριψε μέρος τοῦ Ναοῦ, ἐφυλάκωσε τοὺς ἀντισταμένους καὶ ἀντιλέγοντας Ἰερεῖς, καὶ ἀπέπεμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸ εἶδωλον τῆς τοῦ Ἰσιδος καὶ τῶν ἄλλων ψευδοθεοτήτων τῆς νήσου ταύτης, ὅπου ἡ εἰδωλομανία, ὡς εἰς ἔμφικισμένον τόπον εἶχεν εἰσέτι τὸ καταφύγιόν της.

πτίων· οἱ Ἄραβες τανῦν καλοῦσιν αὐτὴν Δζεζιρέτ-
 ἔλ-Πιρπέ, τουτέστι νῆσον τοῦ Ναοῦ, διότι Πιρπέ
 κατὰ τὴν τῶν ἀρχαίων Θηβαίων διάλεκτον δηλοῖ
 ναόν, καὶ ἐκ τούτου παρέλαβον τὴν λέξιν καὶ οἱ
 Ἄραβες.

Σήτις Νῆσος πλησίον τοῦ Καταράκτου.

Γερμανός τις τῷ 1817 ἔτει καθιστορῶν τὰς τῆς
 Αἰγύπτου ἀρχαιότητος, ἀνεκάλυψεν εἰς μίαν σμι-
 κροτάτην Νῆσον πλησίον τοῦ καταράκτου τὰ ἐ-
 ρεῖπια ἐνὸς κατεδαφισθέντος Ναοῦ, ἅτινα μόλις ἐφαί-
 νοντο ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· μεταξὺ δὲ τῶν
 λειψάνων τῆς στοᾶς τοῦ Ναοῦ εὔρεν ἓνα λίθον Θη-
 βαϊκὸν μελανοειδοῦς χρώματος τριῶν ποδῶν καὶ
 ἑπτὰ δακτύλων ἔχοντα ὕψος, ἐνὸς ποδὸς καὶ δέκα
 δακτύλων εὔρος, καὶ πέντε δακτύλων καὶ ἡμίσεως
 βάθος, ἐπὶ τὸν ὁποῖον ἦτον γεγλυμμένη μία Ἑλλη-
 νικὴ ἐπιγραφὴ, διαλαμβάνουσα ὅτι οἷ, τε βασιλικοὶ
 τῶν στρατευμάτων καὶ ἄλλων ὑπουργιῶν ἄνδρες
 ἐπὶ Εὐεργέτου τοῦ Β΄, κατέβαλον ἐκ συνεισφορᾶς
 αὐτῶν τὰ πρὸς τὰς θυσίας καὶ σπονδὰς τῶν ἐπι-
 τοπίων θεοτήτων ἀναγκαῖα χρήματα· τὸ μνημεῖον
 αὐτὸ εἶναι ἀξιοπεριέργον, ὡς ἐμπεριέχον ἰδικὰς τι-
 νὰς νεωτέρας ἀνακαλύψεις, καὶ πρὸ πάντων τὴν
 ἐπισημοτέραν πληροφορίαν περὶ τῶν ἀναφερομένων
 ὀνομάτων τῶν ἐπιτοπίων Θεοτήτων, συνωνυμου-

μένων μετὰ τῶν Θεῶν τῶν Ἑλλήνων· ἔχει δὲ ἡ ἐπιγραφὴ οὕτως.

» Ὑπὲρ Βασιλέως Πτολεμαίου καὶ Βασιλίσ-
 » σης Κλεοπάτρας τῆς ἀδελφῆς, Θεῶν
 » Εὐεργετῶν καὶ τῶν τέκνων. Ἡρωίδης Δη-
 » μοφῶντος Βερνικεύς, ὁ ἀρχισωματοφύ-
 » λαξ καὶ στρατηγός, καὶ οἱ Συνάγοντες ἐν
 » Σήτει τῇ τοῦ Διονύσου Νήσῳ Βασιλισταί, ὧν
 » τὰ ὀνόματα ὑπόκειται, Χνούβει (1) τῷ
 » καὶ Ἀμμωνι, Σάτει τῇ καὶ Ἡρα, Ἀνούκει
 » τῇ καὶ Ἐστία, Πετεμπαμέντει τῷ καὶ
 » Διονύσῳ, Πετενσήτει τῷ καὶ Κρόνῳ, Πε-
 » τενσήνει τῷ καὶ Ἑρμῆι (2), Θεοῖς μεγά-
 » λοις, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐπὶ τοῦ Καταρά-
 » κτου δαίμοσι, τὴν στήλην, καὶ τὰς πρὸς

(1) Χνούφης, ἢ Χνούβις ἐπίσης ὠνομάζετο ὁ Ζεὺς αὐτὸς καὶ Ἀμμων, ὁ ὑπὸ τὸ σχῆμα ποτὲ μὲν κερατοφόρου Κριοῦ, ποτὲ δὲ ὄφρος γλυφόμενος ἢ ἱστορούμενος.

(2) Τὰ τρία ὀνόματα ταῦτα Πετεμπαμέντις, Πετενσήτις καὶ Πετενσήνις, πιθανόν, ὅτι εἶναι ἐπίθετα μᾶλλον αὐτῶν τῶν Θεοτήτων, ἢ ὀνόματα αὐτῶν κύρια, ὁ Κνούφης καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐλατρεύοντο ἰδιαιτέρως εἰς τὰ ὄρια τῆς Αἰγύπτου καὶ Λιβυθίας· καὶ ἡ κυριωτέρα Θεότης τῆς κατὰ τὴν Νουβίην πόλεως Δάκ-Κέχ, ἣτις ἦτον ἡ πάλαι ψέλχη, κειμένης ἀνωτέρω τῆς Συήνης, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀφίσταται εἴκοσι ὥρας, ἦτον ὁ Ἑρμῆς, Πυτνώβις, ἢ Παῦτνούφης καλούμενος ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων· καὶ δῆλον τοῦτο ἔκ τῶν ἐρεξῆς δύο ἐπιγραφῶν, τὰς εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ εἰς Δάκ-Κέχ Ναοῦ ὄρωμένης.

- » θυσίας καὶ σπονδὰς τὰς ἐσομένας ἐν τῇ
 » Συνόδῳ, κατὰ τὰς πρώτας ἐννιάτας τοῦ
 » μηνὸς ἐκάστου εἰσηνηγεμένα χρήματα,
 » ἐπὶ Παπίου τοῦ Ἀμμωνίου προστάτου, καὶ
 » Διονυσίου τοῦ Ἀπολλωνίου ἱερέως τῆς Συνόδου.
 » Ἡρώιδης Δημοφῶντος, Σεραπίων Ἀμμωνίου,
 » Ἀμμώνιος Ἀπολλωνίου, Ἑρμίας Ἀμμωνίου,
 » Ἀσκληπιάδης Πτολεμαίου. Ξενιάδης Σωκράτους.
 » Παπίας Ἀμμωνίου.
 » Διονύσιος Ἀπολλωνίου, Διονύσιος Ἀμμωνίου,
 » Ἀρμόδιος Βασιλείου Νησιώτης.
 » Φιλάμμων Φιλάμμωνος.
 » Ἀμμώνιος Ἀπολλωνίου.
 » Πετειαίησις Φανούφιος. Διονύσιος Ἀπολλωνίου.
 » Δωρίων Ἀπολλωνίου.
 » Ψένχνουβις Πελλίου. Ἀσκληπιάδης Διονυσίου.
 » Πανίσκος Κεφαλῶνος, Διονύσιος Σωκράτους,
 » Εὐμενῆς Διονυσίου.

», Θεῶ μεγίστῳ Ἑμεῖ Πυτνύιδι, Αἰγύπτου συνορίην καὶ Αἰ-
 », θιόπων μετέχοντι· τὴν περὶ τὸν Ναὸν χύσασιν ἐποίησεν ἱερεὺς
 », ἀνὴρ μομιτημένος Ἀκύλας Σατουρνεῖνος Οὐετρανός, εὐξάμενος
 », ῥῶσιν καὶ τέχνοις καὶ γαμετῆ,

», Τὸ προσκύνημα Πετόησις ἱερουργὸς ποιῶ παρὰ τῆ κυρίῳ Πιϋ-
 », τνούφι. Ἐκ δὲ τούτων τῶν δύο ἐπιγραφῶν βεβαιούται, ὅτι ὁ Ἑρ-
 », μῆς παρ' Αἰγυπτίοις ὠνομάζετο οὕτω· τὸ δὲ Πετενσήνις κατὰ
 », τὴν ἐπιγραφὴν, εἶναι ἐν ἐπίθετον, καὶ οὐχὶ τὸ καθ' αὐτὸ Αἰγυ-
 », πτιακὸν ὄνομα τοῦ Ἑρμοῦ.

- » Ψενόηρις Πετήσιος. Ἀπολλώνιος Ἰτάκου.
- » Πρωτάρχος Πρωτάρχου. Πελλίας Ζμενιχνούβιος.
- » Σεραπίων Ἀπολλωνίου.
- » Διονύσιος Κεφαλῶνος.
- » Παχνότης Τοτέους.
- » Πελλίας Πελλίου.

Ὁ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην Πτολεμαῖος εἶναι Ἐυεργέτης ὁ β΄· ἡ δὲ βασίλισσα Κλεοπάτρα καὶ ἀδελφὴ, εἶναι ἡ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Φιλομήτορος θυγάτηρ, καὶ τοῦ Ἐυεργέτου ἀνεψία· καὶ εἰς μὲν τὴν ἐν Φίλαις ἐπιγραφὴν μνημονεύονται, ὡς προεῖρήθη, δύο Κλεοπάτραι, ὧν ἡ μία ἦτον ἡ πρώτη αὐτοῦ γυνὴ καὶ ἀδελφὴ, ἡ δὲ ἄλλη ἀνεψία καὶ δευτέρα αὐτοῦ γυναῖκα· καὶ ἐπειδὴ εἰς ταύτην τὴν ἐν Σήτει τῇ νήσῳ ἐπιγραφὴν λέγεται τὸ, καὶ τῶν τέκνων, καὶ οὐδὲ μνεῖα γίνεται τῆς πρώτης γυναικὸς Κλεοπάτρας, συνάγεται ἐκ τούτου ὅτι, αὐτὴ μὲν ἀπέθανεν, ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτῆς εἶναι ἡ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην Βασίλισσα Κλεοπάτρα, ἐκ τῆς ὁποίας ὁ Ἐυεργέτης ἐγέννησεν ἕξ τέκνα, δύο υἱοὺς καὶ τέσσαρας θυγατέρας· ὁ δὲ χρόνος ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς συμπίπτει τῷ 117 ἔτει πρὸ Χριστοῦ, πρότινων χρόνων τοῦ θανάτου τοῦ Ἐυεργέτου. (1)

(1) Εἰσέτις ἔργον ἦτον τὸ νὰ φιλαχθῇ ἡ σειρά καὶ τῶν ὀνομάτων καὶ τῆς ἱστορίας τῶν Πτολεμαίων αὐτῶν κατὰ τὰς ἐποχὰς τῶν χρόνων καθ' οὓς ἐβασίλευσαν· ἀλλ' ἡ ἀπὸ τῆς ἀνωτέρας

Οἱ δὲ κατὰ τὰς ἀνωτέρω ὑπογραφάς, οἷτε βασιλισταὶ, ἢ μᾶλλον βασιλικοὶ ὄφφικιάλιοι, καὶ οἱ ἄλλοι ξένοι καὶ ἐντόπιοι, οἱ καταβαλόντες ἐκ συνεισφορᾶς τὰ χρήματα, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ Σήτει ταύτῃ τῇ νήσῳ τοῦ Διονύσου ἢ Βάκχου εὐρέθη ἡ ἐπιγραφὴ, ἔπεται, ὅτι εἰς αὐτὴν συνήχθησαν, καὶ ἐψηφίσαντο τὸν κοινὸν ἔρανον, καὶ εἰς αὐτὴν ἀνέστησαν τὴν στήλην, καὶ ἀνέθεντο ταύτην εἰς τὰς ψευδοθεότηας, τὰς ὁποίας εἰς αὐτὸ τὸ Νησίδιον ἐλάτρευον.

Σήτις δὲ, ἢ Σέτις, εἶναι ὄνομα Αἰγυπτιακόν, καθὼς καὶ ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ὀνόματος τῆς Θεότητος Πετενσήτις τοῦτο δῆλον, καὶ σημαίνει ἴσως ἡ Νῆσον Διονύσου, ἢ καταράκτην.

Ἐλεφαντίνη - Τζεζιρέτ - Ἴλ - Σάγ τανῦν.

Τῆς νήσου ταύτης, τὸ μὲν μῆκος εἶναι 700. ὀργυιῶν, τὸ δὲ πλάτος 200. τῆς δὲ κυρίως Πόλεως Ἐλεφαντίνης, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἡ νῆσος ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν, ἡ περίμετρος ἐκτείνεται ἕως 400 σχεδὸν ὀργυιῶν· εἰς αὐτὴν θεωροῦνται εἰσέτι, τρεῖς μικροὶ ναοὶ στηριζόμενοι ἐπὶ ἀψίδων καὶ κιόνων, ἐξ

Αἰγύπτου καὶ τῶν Καταρακτῶν ἐκ Μεσημβρίας κατὰ γραμμὴν εὐθεῖαν πρὸς Ἄρκτον μέχρι θαλάσσης βαδίζουσα περιγραφὴ αὐτῆ τῶν πόλεων τῆς Αἰγύπτου, διακωλύει καὶ δὲν ἐπιτρέπει τὸ νὰ ὑπερπηδήσῃ τις τὰς Πόλεις, διὰ τὴν τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν πρακτικῶν τῶν Πτολεμαίων τούτων κατὰ τὰς ἐπιγραφὰς ἱστορίαν.

ὧν ὁ εὐρυχωρότερος κατὰ τὸν Στράβωνα, ἀνέκει-
το εἰς τὸν Κνήφ, Κνήφ, ἢ Κνούφιν τὸν καὶ Ἄμ-
μωνα, τὸν ὁποῖον ἰδιαίτερος ἐλάτρευον οἱ κάτοι-
κοι τῆς Θηβαΐδος, ὡς ἀγαθοδαίμονα, ὑπὸ μὲν τὸ
ἔμβλημα ὄφως κυκλικὸν σχῆμα ἔχοντος, ὡς
Κνούφιν, ὑπὸ δὲ τὸ τοῦ Κριομόρφου, ὡς Ἄμμω-
να. οἱ δύο περὶ τὴν κυριωτέραν πύλην τοῦ Ναοῦ
τοῦ Ἄμμωνος κοκκωτοὶ λίθοι, ἴστανται εἰσέτι
καταγεγραμμένοι μὲ συμβολικὰ ἀνάγλυφα καὶ ἱ-
ερογλυφικά, καὶ καθ' ὅλον τὸν Ναὸν τὰ ἀνάγλυφα
παριστῶσι τὸν Ἄμμωνα ὑπὸ τὸ σχῆμα Κριοῦ
κερατοφόρου (1). εἰς ἓν μέρος τοῦ Ναοῦ θεωρεῖται
ἡ αὐτὴ θεότης ἔνδον ἐνὸς Ναΐσκου, ὡς ἐν θαλάμῳ.
ἡ δὲ ἔννοια τοῦ τοιοῦτου ἀναγλύφου ἀναφέρεται ἀ-
ναμφιδόλως εἰς τὴν τελετὴν ἐκείνην τὴν περιγρα-
φομένην παρὰ τοῦ Διοδώρου εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώ-
του αὐτοῦ βιβλίου, εἰς τὴν ὁποίαν κατ' ἔτος πα-
νήγυριν οἱ ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων μετέφερον τὸν
Νατοσκον, ἢ θάλαμον αὐτὸν τοῦ Διὸς, ἢ Ἄμμωνος
διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν περαιάν τῆς Λιβύης, καὶ
μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπέστρεφον αὐτὸν πάλιν εἰς τὸν
κατὰ τὴν Ἐλαφατίνην Ναὸν, δεικνύοντες δι' αὐ-

(1) Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου Εὐαγγελ'. Προπαρχικ'. βιβλ'. Γ'.
λέγει. "Κατὰ δὲ τὴν Ἐλεφαντίνην Πόλιν τετίμηται ἄγαλμα,
πεπλασμένον μὲν, ἀλλ' ἀνδρικόλον καὶ κοθήμενον, κυανοῦν τε τὴν
χροιάν, κεφαλὴν δὲ Κριοῦ κεκτημένον, καὶ βασίλειον, κέρατα
πράγεια ἔχον, οἷς ἔπεισι κύκλος δυσκοειδής.,"

τοῦ, τὴν θεότητα ὡς ἐρχομένην κατὰ πᾶν ἔτος νεωστὶ δῆθεν ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας.

Εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἔνδον ἐνὸς ἐπίτηδες κατασκευασμένου φρέατος ἀρχαιοθεν, ἐπάνω τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ἴσταται εἰσέτι τὸ Νειλομέτριον μολιθον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὄρῳνται σεσημειωμένοι κατὰ γραμμὰς αἱ μέγισται, μεσαῖαι καὶ ἐλάχισται ἀναβάσεις τοῦ Νείλου· ὅταν δὲ ἔφθανον εἰς 21 πήχεις (1) αὐταί, τότε τὸ μέτρον τῆς ἀναβάσεως ἐλογίζετο πλήρες, καὶ πᾶσα ἡ Αἴγυπτος πλουσίως ἔκαρποφόρει· ἀλλ' ὅταν ἐξ ἐναντίας, ἢ ὑπέρκειτο ἢ ἐτήσιος ἀνάβασις τῶν 24 πήχεων, ἢ ἦττον συνέβαινε τῶν 18 πήχεων, ἢ τοιαύτη ἀνάβασις ἐπέφερον ἀφορίαν καὶ ζημίαν μεγάλην. ἐπὶ τοῦ τοίχους τοῦ φρέατος τούτου ἀρχαῖαι τινες τετριμμέ- ναι ὑπὸ τοῦ μακροῦ χρόνου ἐπιγραφαὶ διασώζονται εἰσέτι, ὡς ὑπομνήματα τῶν τελείων ἀναβάσεων. μεταξὺ δὲ τούτων ὁράται ἡ ἀμέσως ἄνωθεν τῶν 24 πήχεων καταγεγραμμένη ἐφεξῆς ἐπιγραφή.

- » Ἡδε ἡ τοῦ Νείλου ἀνάβασις ἔτει . . . Λουκίνου.
 » Σεπτιμίου Σεουήρου, Εὐσεβοῦς, Περτίνακος, Σε-
 » βαστοῦ τοῦ κυρίου. ἐπὶ Οὐλπίου Πριμιανοῦ τοῦ
 » λαμπροτάτου Ἡγεμόνος. πήχεις ΚΔ, παλαισοί.
 » Δ, δάκτυλοι. . .

---

(1) Πήχυς ἐνταῦθα ἐννοεῖται ἡ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι δακτύλων ἔκτασις.

Εἰς τὴν νῆσον ταύτην φαίνονται λατομεῖα λίθου κοκκωτοῦ ἢ σπυρίτου· τὸ ταύτης Αἰγυπτιακὸν ὄνομα εἶναι ἄγνωστον, καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν Ἀράβων τανῦν Ἰζεζιρέτ-Ἰλ-Σάγ, τουτέστι νῆσος διηθησιμένη, καὶ κεῖται ἀπέναντι τῆς Συήνης.

Πρὸ τῆς περιγραφῆς τῆς Συήνης, δεόν νὰ μὴ σιωπηθῶσι καὶ αἱ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου ἐφεξῆς ἀρχαιότητες· ἔνδεκα ὥρας ἄνωθεν τῆς Συήνης πρὸς Μεσημβρίαν, εἰς τὸ μέρος τὸ καλούμενον παρὰ τῶν Ἀράβων Γάρδας ἢ Καρτάσι, φαίνονται λατομεῖα μεγάλα ἀπὸ τε τῶν πολλῶν ὀρυγμάτων καὶ τῶν ἐναπολειφθέντων ἔργων· εἰς μίαν δὲ ἀπότομον πέτραν λελατομημένην ὁράται ἐν σπήλαιον ὀρυκτὸν, τοῦ ὁποίου εἶναι κατασκευασμένη ἡ πύλη κατὰ τὸν Αἰγυπτιακὸν τρόπον· περὶ δὲ ταύτην ἐπάνω τοῦ τοίχου θεωροῦνται Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαὶ περὶ τὰς ἑκατὸν, χαραχθεῖσαι παρὰ τῶν ἐλθόντων εἰς προσκύνησιν τῆς ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ λατρευομένης Ἰσιδος· ἐκ δὲ τούτων σημειοῦται μόνον ἡ ἐφεξῆς καὶ ὁμοία σχεδὸν μετὰς λοιπὰς.

- » Τὸ προσκύνημα Αὐρηλίου Σωτῆρος τοῦ καὶ Ἰούσου,
 » εὐεργετηθεὶς ὑπὸ τῆς κυρίας μυριωνόμου Ἰσιδος
 » Θεᾶς μεγίστης, καὶ ἱερεὺς Τόμου· ἔτους ΚΒ...
 » Φαρμουθὶ ΙΓ. ἐπ' ἀγαθῷ.

Τόμου, ἐνταῦθα ὁ γράψας τὴν ἐπιγραφὴν ἐννοεῖ τὸν τόπον ὄλον τῶν λιθοτομιῶν, ὅς τις κατὰ τὴν

σημασίαν τοῦ πράγματος ὠνομάζετο Τόμος ἀπὸ τῆς τομῆς τῶν λίθων· τὸ δὲ ἔτος KB, εἶναι τὸ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ, τὸ ὁποῖον συμπίπτει τῷ 133 ἔτει μετὰ Χριστὸν κατὰ Ἀπρίλλιον.

Συήνη-Σουάν-Ἀσουάν τανῦν.

Συήνη Πόλις ποτὲ ἐπὶ τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου κειμένη, καὶ ὑστάτη τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῶν ὀρίων, τὴν ὁποίαν ἀναφέρων ὁ Στέφανος ὁ Βιζάντιος λέγει· «Συήνη, Πόλις Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας ἐπὶ τῷ Νείλῳ» καὶ εἰς τῆς ὁποίας τὴν πρὸ ποδῶν ἐνός βουνοῦ θέσιν κεῖται τανῦν ἡ κώμη Ἀσουάν. αὐτὴ ἐμπεριεῖχε πολλὰς οἰκοδομὰς καὶ Ναοὺς εὐρυχώρους μετὰ μεγαλοπρεπῶν Προπυλαίων τῶν ὁποίων οὐδὲ ἴχνος παρέμεινε, ἀλλὰ πάντα κατεσκάφησαν καὶ ἐξηφανίσθησαν. κεῖται ἡ Συήνη κατ' εὐθείαν ὑπὸ τὸν τροπικὸν τοῦ Καρκίνου, ὑπὸ τὴν 24 μοίραν 5 λεπτὰ καὶ 23 ὑπόλεπτα τοῦ Γεωγραφικοῦ πλάτους, καὶ εἶναι γνώμων τῶν θερινῶν τροπῶν τοῦ Ἡλίου, καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς διέρχεται τότε τὸ κατὰ κορυφὴν σημεῖον, τὰ σώματα γίνονται ἄσκια περὶ Μεσημβρίαν, καθὼς καὶ τὸ βάθος τῶν εἰς τὴν πόλιν ταύτην φρεάτιων φωτίζεται κατὰ κάθετον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ μέσην ἡμέραν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Περίξ τῆς Συήνης ἦσαν τὰ θαυμάσια ἐκείνα

Λατομεία τοῦ σπυρίτου ἢ κοκκωτοῦ (Γρανίτου) λίθου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οἱ Αἰγύπτιοι ἔκοπτον τοὺς πλέον μεγάλους Ὀβελίσκους, καὶ τὰ λοιπὰ τεράσια σώματα τῶν μονολίθων. μεταξὺ δὲ τῶν αὐτόθι ἐγκαταλειμμάτων θεωρεῖται εἰς ὀλόκληρος Ὀβελίσκος μῆκος ἔχων ὑπὲρ τοὺς 55 πόδας, καὶ προσκείμενος ἀτελής εἰς τὴν ῥιζιμαίαν φυσικὴν εἰσέτι αὐτοῦ πέτραν, μαρτυρεῖ τὰς δυνάμεις καὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῶν Αἰγυπτίων. ἀπὸ δὲ ταῦτα τὰ λατομεία ἐκόπη ὀλομελής καὶ ὁ εἰς τὰς Δυτικὰς Θήβας ὑψωθείς θαυμάσιος ἐκεῖνος Κολοσσὸς μᾶλλον ἢ ἀνδριάς τοῦ βασιλέως Ὀσυμανδίου τοῦ κυρίως εἰπεῖν Ἀμενώφ τοῦ Γ'.

Τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τῆς Πόλεως ταύτης ἦτον Σουάν, οἱ δὲ Ἀραβες προσέθηκαν εἰς τὸ σύμφωνον Σ, τὸ ψηφίον αὐτῶν ἀλίφ, καὶ προφέρουσι τὴν λέξιν Ἀσουάν.

Ἔμβος-Ἄμβο-Κόουμ ὄμπου τανῦν.

Μετὰ τοὺς βράχους τῆς Συήνης, εἰς τοὺς καταπλέοντας τὸν ποταμὸν, ὀκτῶ ὥρας μακρὰν τῆς Συήνης κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου δεξιόθεν, κεῖται ἡ Ἔμβος, πρωτεύουσα καὶ ἐπίσημος ποτὲ Πόλις καὶ ἐπὶ τῶν Ἀυτοκρατόρων εἰσέτι τῆς Ῥώμης, τοῦ Νομοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον συμπεριλαμβάνετο καὶ ἡ Συήνη. τῆς Ἔμβου ταύτης

τὰ ἐρείπια μαρτυροῦσι τὴν τῶν οἰκοδομῶν αὐτῆς μεγαλοπρέπειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν ἰδρυμένοι δύο Ναοί, ἐκ τούτων ὁ πρὸς τὸν Ποταμὸν νεύων Ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔχει μὲν μῆκος 185 ποδῶν, πλάτος δὲ 114. ὁ πρῶτος Πρόναος, ἢ Προπύλαιον τούτου συνίσταται ἀπὸ δεκαπέντε κίονας δέκα καὶ ὀκτὼ πόδας ἔχοντας περιφέρειαν καὶ τριάκοντα ἐπτὰ ὕψος, τὸ δὲ ἐπόμενον δεύτερον Προπύλαιον, συνίσταται ἀπὸ δέκα κίονας· περὶ δὲ τὴν ἔνδον Παρωροφίδα τοῦ Ναοῦ, θεωρεῖται καταγεγραμμένη ἐντελῶς καὶ καλῶς ἡ ἑλληνιστὶ ἐπιγραφὴ αὕτη,

» Ὑπὲρ βασιλέως Πτολεμαίου καὶ βα-
 » σιλίσσης Κλεοπάτρας τῆς ἀδελφῆς,
 » Θεῶν Φιλομητόρων, καὶ τῶν τέκνων,
 » Ἀρωῆραι Θεῶ μεγάλῳ Ἀπόλλωνι καὶ
 » τοῖς Συννάοις Θεοῖς· τὸν Σηκόν, οἱ ἐν
 » τῷ Ὀμβίτῃ τασσόμενοι πεζοὶ τε καὶ ἵππεις
 » καὶ οἱ ἄλλοι, εὐνοίας ἕνεκα τῆς εἰς αὐτούς.

Ἐπειδὴ εἰς ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν μνεῖα γίνε-
 ται καὶ τῶν τέκνων τοῦ Πτολεμαίου Φιλομήτορος,
 ἡ ἐποχὴ τῆς ἀνακαινήσεως τοῦ ἀρχαίου τούτου
 Ναοῦ τῶν Αἰγυπτίων, παρεμπίπτει μεταξὺ τῶν
 γάμων τοῦ Φιλομήτορος μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ
 Κλεοπάτρας καὶ τοῦ χρόνου τοῦ θανάτου αὐτοῦ,
 τουτέστι μεταξὺ τοῦ 164, καὶ τοῦ 147 ἔτους πρὸ
 Χριστοῦ.

Οἱ εἰς τὸν Ὀμβίτην Νομὸν τεταγμένοι πρὸς δια-
 φύλαξιν τῶν κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ὀρίων τῆς Αἰ-
 γύπτου στρατιῶται πεζοὶ τε καὶ ἵππεις μετὰ τῶν
 ἄλλων τῶν εἰς τὰς βασιλικὰς ὑπουργίας κατὰ τὸν
 Νομὸν τοῦτον εὐρισκομένων, πρὸς εὐχαριστίαν
 χάριτος τινος πρὸς αὐτοὺς γενομένης παρὰ τοῦ Ἄ-
 ρωήρου ἢ Ἀπόλλωνος, ἀνεκαίνισαν τὸν ἀρχαῖον
 τοῦτον Ναὸν, καὶ ἐκαλλώπισαν αὐτὸν μετὰ ἀνα-
 γλύφων καὶ ζωγραφιῶν διαφόρων.

Πρὸς Ἄρκτον τοῦ ῥηθέντος Ναοῦ ἔκειτο ὁ δεύ-
 τερος καὶ μικρότερος ἕτερος Ναὸς ἀνατεθειμένος εἰς
 τὴν Ἴσιν, ὡς ἀπὸ τὰ γυναικεῖα ἀνάγλυφα, τὰ ἐπὶ
 τὰ Κιονόκρανα ὀρώμενα τοῦτο δῆλον· ἀρχαιόθεν
 αὐτῇ ἢ Πόλις συνεκοινώνει μὲ τὸν Νεῖλον διὰ μιᾶς
 διώρυγος, ἐπομένως δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτον ἐπλη-
 σίασεν εἰς αὐτὴν, ὥστε κατέρριψεν ἐν τῶν Προ-
 θύρων τῆς περιοχῆς τῶν Ναῶν, καὶ ἐπαπειλεῖ καὶ
 τῶν λοιπῶν τὸν κρημνισμόν.

Οἱ Κόπται δὲν παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς τὴν ὀρθο-
 γραφίαν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος τῆς Πόλεως
 ταύτης, ἢ ὅποια ἀναμφιβόλως ἐγράφετο Ἄμβου ἢ
 Ὀμβου, ὄνομα τὸ ὅποῖον φέρουσιν εἰσέτι τὰ ἐρεί-
 πια αὐτῆς, καλούμενα παρὰ τῶν Ἀράβων Κόουμ-
 Ὀμπου, τουτέστι Σκοπιὰ τῆς Ὀμβου.

Ἡ ἀφίερσις κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ἀνάγεται εἰς
 τὸν Ἄρωήρη ἢ Ἀπόλλωνα Θεὸν μέγιστον· ἢ λέ-
 ξις Ἀπόλλων εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ Αἰγυπτιακόν

ὄνομα Ἀρωήρης, καὶ τοῦτο βεβαίουμεθα παρὰ τοῦ Πλουτάρχου ἐν τῷ περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος. «ὄν πρεσβύτερον Ὄρον ὑπὸ Αἰγυπτίων, Ἀπόλλωνα δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων καλεῖσθαι.»

Ὁ Ναὸς αὐτὸς διαφέρει τῶν ἄλλων Αἰγυπτιακῶν Ναῶν, διότι κατὰ μῆκος εἶναι διηρημένος εἰς δύο ἐντελῶς σύμμετρα μέρη, σχηματίζων δύο ἰσодιαιτέρους Ναοὺς, διακεχωρισμένους δι' ἀψίδων, συνημμένων καθ' ὅλον τὸν ἄξωνα τοῦ κτηρίου· παρατηρεῖται εἰσέτι ὅτι τὸ μέτωπον τοῦ Ναοῦ ἔχει δύο σφαίρας πτερωτὰς (1) κατὰ τὴν αὐτὴν γραμμὴν παραλλήλως τοῦ μετώπου, τεθειμένας ἐπάνω τῆς εἰς τὸν Ναὸν εἰσόδου τῶν δύο τούτων διηρημένων μερῶν· ὁ Ναὸς οὗτος, τοῦ ὁποίου τὰ ἐρείπια προξενούσι μεγίστην ἐντύπωσιν, ὑπῆρχεν εἰς ἕξ Θεότητας τῶν Αἰγυπτίων ἀνατεθειμένος, ἀνὰ τρεῖς εἰς ἑκάστην τῶν τούτου εἰς δύο διαιρέσεων· καὶ εἰς μὲν τὸ ἐν μέρος ἐλατρεύετο ὡς Ἰερακόμορφος ὁ γηραιὸς Σεθ-εκ-ρά, ἦτοι ὁ Κρόνος, ἢ Ἀθὼρ ἦτοι ἢ Ἀφροδίτη, καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς Κγόνς-χόρ, εἰς δὲ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Ἀρωήρης, ἦτοι ὁ Ἀπόλλων ἢ Τσονε-νουφρὲ καὶ ὁ ταύτης υἱὸς Πνεβχώ· καὶ αὗται ἦσαν

(1) Ἐπάνω τῆς πύλης ἑκάστου εἰδωλείου οἱ Αἰγύπτιοι εἴθιζον νὰ καταγράφωσι ποτὲ μὲν μίαν σφαῖραν πτερωτὴν, ὡς σύμβολον τῆς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ κινήσεως, ποτὲ δὲ τὸν οὐραῖον Ἀγαθοδαίμονα (Ὀσίριν) ὑπὸ τὸ ἔμβλημα ὄφειν ἐπὶ τῶν οὐραίων αὐτῶν ἰσταμένων, καὶ ἐχόντων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μίαν σφαῖραν.

αἱ κύριαι Θεότητες τῆς Ὁμβου· ὁ δὲ Κροκόδειλος ὁ κεχαραγμένος εἰς τὰ νομίσματα ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης τοῦ Νομοῦ Ὁμβίτου, εἶναι τὸ ἔμβλημα τοῦ ῥηθέντος Κροκοδειλοκεφάλου Σεβέκ-ρά. εἶναι δὲ γνωστὸν, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Ὁμβου ἐτίμων μέγας τὸν Κροκόδειλον, ἢ δὲ πρὸς αὐτὸ τὸ ἀμφίδιον θηρίον λατρεία, ἀναμφιδόλως ἤ-τον, ὡς ἐρέθη, συμβολικῆ.

Σίλσιλις—Σζολσζέλ—Ττζέπελ Σούλσουλε
τανῦν.

Ἀντικρὺ εἰς τὴν περαίαν τῆς Αἰθύης καὶ οὐ μακρὰν τῆς Ὁμβου, ἔκειτο ἡ Σίλσιλις· ὁ Νεῖλος κατὰ τὸ μέρος τοῦτο στενούμενος μᾶλλον ὑπὸ τῶν δύο ἀντιπροσώπων προσεχῶν ζυγῶν τῶν Ὁρέων τῶν τε Ἀραβικῶν καὶ Λιβυκῶν, τῶν περιοριζόντων αὐτὸν καθ' ὅλην τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον, προσβάλλει μετὰ μεγάλης ὀρμῆς· περὶ τοὺς πρόποδας τοῦ Λιβυκοῦ ζυγοῦ εὐρίσκετο ἡ Σίλσιλις, πέριξ τῆς ὁποίας φαίνονται ὀρύγματα λατομίων τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων βαθύτατα, τῶν ὁποίων ἡ εἴσοδος εἶναι εὐπρεπῶς καλλωπισμένη μετὰ μικρῶν Πυλώνων ἐκ λαξευτῶν λίθων· μετὰ δὲ τὴν ἐξαγωγήν τῶν ἀπείρων λίθων, διὰ τῶν ὁποίων τὰ τῶσαῦτα τεράστια οἰκοδομήματα εἰς τὴν Ὁμβὴν ἠγέρθησαν, εἰς ὅλας ἐκείνας τὰς κενὰς ὁδοὺς τῶν λα-

τομίων αὐτῶν, οἱ τῶν Θεῶν Βασιλεῖς κατεσκευάσαν Ναΐδια, στοὰς εὐπρεπισμένας μὲ πολυειδῆ ἀνάγλυφα, καὶ ταφεῖα· οἱ δὲ Ναϊσκοὶ κατεσκευάσθησαν κατὰ τὰς ἐπιγραφάς, παρά τε τοῦ Ἀμενόφωτος τοῦ καὶ Μέμνονος, Ὡρου, Ῥαμεσσῆ τοῦ μεγάλου, τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ῥάμψεως τοῦ καὶ Ῥαμεσσῆ Μεί Ἀροῦν, βασιλέων τῆς μεγαλουργοῦ δεκάτης ὀγδόης δυναστείας· οἱ λελατομημένοι αὐτοὶ Ναϊσκοὶ μὲ χάριν κομψότητος, ἦσαν ἀφιερωμένοι εἰς τὸν Νεῖλον, τὸν ὁποῖον ὡς Θεὸν ἐλάτρευον, καὶ ἐκάλουν Χάπι Μῶϋ, τουτέστι ζωοποιοῦ πατρὸς ὕδωρ.

Οἱ Αἰγύπτιοι ὠνόμαζον τὴν κωμόπολιν ταύτην Σζολσζέλ, δηλούσης τῆς λέξεως μετὰ λόγου διὰ τὴν στενότητα τοῦ τόπου, φραγμὸν· οἱ δὲ Ἀραβεὶς εὐρίσκοντες ὁμοιότητά τινα μεταξὺ τῆς ὀνομασίας ταύτης καὶ τῆς λέξεως αὐτῶν Σούλσουλε (ἀλύσεως), ὠνόμασαν τὸν τόπον αὐτὸν Δζέπελ Σούλσουλε, ἦτοι ὄρος ἀλύσεως· καὶ διὰ τὴν ἐπαληθεύσασιν τὸ πρᾶγμα, ἔπλασαν ὅτι ἐνταῦθα ποτὲ ὁ Νεῖλος ἐκλείετο διὰ μιᾶς ἀλύσεως ἐκτεινομένης ἀπὸ τῆς μιᾶς ὀχθῆς τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τὴν ἄλλην.

Ἄπολλωνόπολις ἡ μεγάλη-Ἀτῶ,

Ἐδφοῦ τανῦν.

Ἡ πόλις αὐτὴ κεῖται κατὰ τὴν δυτικὴν ὀχθὴν τοῦ Νεῖλου, ἀπέχουσα ἐν τριτημόριον λεύγας ἀπὸ

τούτου· ἡ πληθὺς καὶ ἡ ὠραιότης τῶν μνημείων αὐτῆς μαρτυροῦσι ταύτην ὡς Πόλιν ποτὲ ἐπίσημον· οἱ δὲ Ἕλληνες πιστοὶ εἰς τὸ σύστημα αὐτῶν, τὸ νὰ ἀνάγῃσι τὰ πάντα εἰς τὴν αὐτῶν θρησκείαν, ὠνόμασαν αὐτὴν Ἀπόλλωνος Πόλιν.

Ὁ κυριώτερος Ναὸς τῆς πόλεως ταύτης παρεβάλλετο κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν μὲ τοὺς εἰς Θήβας καὶ τοὺς εἰς Μέμφιν Ναοὺς· τὸ μὲν μῆκος τούτου ἦτον 424 ποδῶν, τὸ δὲ πλάτος 212. τὸ ὕψος τῶν ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ πρώτου Πυλῶνος κειμένων δύο Ὁβελίσκων ὑπέρκειται τῶν 107 ποδῶν, αἱ δὲ τέσσαρες τούτων πλευραὶ εἶναι πλήρεις ἀναγλύφων μιᾶς ἀναλογίας Κολοσσώδους, παριστόντων μορφώματα συμβολικὰ καὶ προσφορὰς πρὸς Θεοὺς. μετὰ δὲ τὸν Παμμέγιστον τοῦτον Πυλῶνα, ἔπεται μία εὐρύχωρος αὐλὴ, τῆς ὁποίας τὰ τρία μέρη περιστοιχοῦνται ἀπὸ μίαν στοᾶν, στηριζομένην ἐπὶ τριάκοντα Κιόνων, τὸ δὲ πρῶτον Προπύλαιον τοῦ Ναοῦ ὑψηλὸν πόδας πεντήκοντα ἐσχημάτιζε τὸ τέταρτον μέρος τῆς μεγαλοπρεποῦς αὐλαίας. αἱ δὲ δέκα καὶ ὀκτὼ Κίονες τοῦ ῥηθέντος πρώτου Προπύλου συντεγταμέναι εἰς τρεῖς σειρὰς ἔχουσιν ὕψος ποδῶν τεσσαράκοντα περίφερριαν ποδῶν εἴκοσι, καὶ τὰ Κιονόκρανα κύκλον ποδῶν τριάκοντα. ἐν δεύτερον Πρόπυλον κείμενον ἀντικρὺ τοῦ πρώτου, ἀναλογίας μικροτέρας, διευθύνητο εἰς δέκα αὐλάς, διὰ τῶν ὁποίων εἰσῆρχοντο εἰς τὸ

τοῦ Ναοῦ ἐνδότερον τῶν αὐλῶν αὐτῶν τὸ ὕψος εἶναι ποδῶν τριάκοντα καὶ ἐνός, καὶ φωτίζονται διὰ θυρίδων ἄνωθεν ἐκ τοῦ ὀρόφου. τὰ διάφορα ἀνάγλυφα παριστῶσι σκηναὶς συμβολικᾶς, καὶ τὰ πολλὰ ἱερογλυφικὰ καλύπτουσιν ὅλα τὰ μέρη τῶν Πυλώνων, τὰς σοὰς, τοὺς Κίονας, καὶ τοὺς ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τοίχους. ὅλα δὲ ταῦτα ἦσαν βεβαμμένα με χρώματα φαιδρά, τὰ ἴποια ἐπαυξάνουσι τὴν καλλονὴν τοῦ Ναοῦ τούτου· με ὄλον τὸν διατρέξαντα μακρὸν χρόνον, ἐξ ὅτου ὁ Ναός αὐτός κατεσκευάσθη, διατηρεῖται ὁμως καθ' ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἀκέραιος· ἡ δὲ παράδοξος αὕτη διάρκεια ὀφείλεται εἰς τὰς παμμεγίστους πέτρας τῆς οἰκοδομῆς, τῶν ὁποίων αἱ πλέον μικραὶ ἔχουσι μῆκος μὲν ποδῶν ἐννέα, αἱ δὲ λοιπαὶ δεκαπέντε καὶ δεκαοκτὼ ποδῶν, καὶ βάθος δέκα· ἡ πλέον ἀρχαία ἐποχὴ τοῦ Ναοῦ τούτου ἀνέρχεται εἰς Πτολεμαῖον τὸν Ἐπιφανῆ, καὶ ἐπομένως εἰς τὸν Φιλομήτορα, Εὐεργέτην τὸν Β', καὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἀλέξανδρον μετὰ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς Βερνίκης, κατὰ τὰς διὰ φωνητικῶν Ἱερογλύφων Ἐπιγραφάς.

Ὁ Ναός αὐτός ἀναμφιβόλως ἀνέκειτο εἰς τὸν ταυτώνυμον Ἀρωήρην καὶ Ὠρον (Ἀπόλλωνα), περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Εὐσέβιος Εὐαγγελικῆς Προπαρασκευῆς βιβλ. Γ'. λέγει. « τὸ δὲ δεύτερον φῶς τῆς » Σελήνης ἐν Ἀπόλλωνος Πόλει καθιέρωται, ἔστι δὲ » τοῦτο σύμβολον ἱερακοπρόσωπος ἄνθρωπος, ζι-

» βύνη χειρούμενος Τυφῶνα, Ἴπποποτάμῳ εἰκασμένον, λευκὸν δὲ τῇ χροῇ τὸ ἄγαλμα. . . . Θεὸς δὲ τιμᾶται ἐν τῇ Πόλει ταύτῃ ὁ Ἰδρος.»

Πρὸς τῷ Ἀρωήρει εἰς τὸν Ναὸν αὐτὸν κατὰ φωνητικὰς ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφὰς, ἀνεκαλύφθη, ὅτι ἐλατρεύοντο καὶ αἱ ἐφεξῆς θεότητες τῶν Αἰγυπτίων· ἡ Χάρ-χα, τουτέστιν ἡ ἐπιστήμη καὶ γνῶσις, ἡ Ἄθωρ (ἡ Αἰγύπτιος Ἀφροδίτη) καὶ ὁ ταύτης υἱὸς Χάρσον-Τχὸ, ἡ Ἰδρος, ὅστις ἦτον ὁ κατὰ τὴν μυθολογίαν καὶ τῶν Ἑλλήνων Ἔρως.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Στράβωνος, καὶ αὐτοῦ τυχόν τοῦ Ἡροδότου, ἡ Πόλις αὐτὴ φαίνεται, ὅτι ἦτον πεπτωκυῖα τῆς λαμπρότητος αὐτῆς· ὁ ἐξ Ἀλικαρνασσοῦ ἱστορικὸς αὐτὸς οὔτε ἀναφέρει αὐτήν, ὁ δὲ Στράβων ἀπλῶς μόνον καὶ παροδικῶς ὀνομάζει αὐτήν ἄνευ τινος ἐξαιρέσεως· ἀλλ' ἐπὶ τῶν Φαραῶ βασιλέων, ἠριθμεῖτο μεταξὺ τῶν προτεγουσῶν πόλεων τῆς Αἰγύπτου, καλουμένη παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἀτῶ, ὅπερ δηλοῖ τόπον ἄδενδρον, οἱ δὲ Ἀραβες μεταποιήσαντες τὴν λέξιν ὀνομάζουσιν αὐτὴν Ἐδφού.

Ἰερακόπολις.

Μικρὸν περαιτέρω τῆς Ἐδφού, ῥηθείσης Ἀπολλωνοπόλεως, εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον παρὰ τῶν Ἀράβων τανῦν Κέλεχ, ἔκειτο ποτὲ ἡ Πόλις

αὐτῆ, τῆς ὁποίας τὰ ἐρείπια μαρτυροῦσι ταύτην ὡς ἀρχαίαν καὶ ἐπίσημον Πόλιν τῶν Αἰγυπτίων, τὸ Αἰγυπτιακὸν αὐτῆς ὄνομα εἶναι εἰς ἡμᾶς ἄγνωστον.

Εἰλήθεια-Ἐλκάπ τανῦν.

Ἡ Πόλις αὕτη ἔκειτο εἰς τὴν Ἀνατολικὴν περαιοῦσαν τοῦ Νεῖλου ἐγγὺς τῶν Ἀραβικῶν ὄρέων· τὰ ἐρείπια τῶν Ναῶν αὐτῆς περιείχοντο ποτὲ εἰς μίαν περιοχὴν τετράγωνον κατεσκευασμένην ἀπὸ πλίνθους παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, καὶ ὁμοίαν μετ' ἐκείνων τῶν τῆς Ὁμβου, τῆς Καρνάκ, τῆς Μεδινῆ-Ταπού εἰς Θήβας, καὶ τῶν τῆς Δένδρα περιβόλων τῶν Ναῶν· τὸ δὲ μῆκος ἐκάστης γωνίας τοῦ περιτειχίσματος τούτου τῆς Εἰλήθειας εἶναι ποδῶν Γεωμετρικῶν 800 περίπου· ἐν δὲ τέταρτον τῆς ὥρας πρὸς Ἄρκτον, εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἀραβικῶν ὄρέων ἔκειτο εἰς μικρὸς Ναὸς τῶν Αἰγυπτίων οἰκοδομηθεὶς ἐπὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Φαραὼ Μοίριδος, πλήρης Ἱερογλύφων καὶ θρησκευτικῶν διαφόρων ἐμβλημάτων.

Ἐπάνω δὲ τῶν ὑψωμάτων τῶν ὄρέων αὐτῶν φαίνονται σπήλαια λελατομημένα παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, πρὸς ταφὴν τῶν τεταριχευμένων σωμάτων τῶν νεκρῶν αὐτῶν μετὰ ἀναγλύφων καὶ διαφόρων ζωγραφιῶν, καὶ μεταξὺ τούτων ἐν ἀξιόλογον

μέγα ανάγλυφον, παριστόν εἰς τὸν παρατηρητὴν πάντα ἐντελῶς τὰ σχήματα ὄλων τῶν οἰκιακῶν ἐνασχολήσεων τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων ὅπου φαίνονται ἢ, τε Γεωργία, ἢ σπορά, ὁ θερισμός, ἢ σύναξις τῶν καρπῶν, ἐν ὑποκείμενον γράφων τὴν ποσότητα τῶν συναγομένων σάκκων τοῦ σίτου, τὴν γεωργίαν τοῦ λινοῦ, τὴν τῶν ἀμπέλων, τὴν ἀλιευτικὴν καὶ τὴν τῶν ζώων θήραν· ἐν μέρος τοῦ ἀξιολόγου τούτου μνημείου τῆς ἀρχαιότητος περιέχει καὶ τὸν πλοῦν διὰ τοῦ ποταμοῦ τῶν Αἰγυπτίων καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῶν· θεωροῦνται εἰσέτι καὶ αἱ ἐπικήδεια τελεταὶ καὶ τὰ προσφερόμενα πρὸς τοὺς Θεούς· ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ Πίναξ αὐτὸς παρέχει περισσοτέρας ιδέας περὶ τῆς οἰκιακῆς ζωῆς τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, ἢ ὅσα οἱ Συγγραφεῖς τῶν τε Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων συνέγραψαν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης· ὁ λελατομημένος αὐτὸς τάφος κατεσκευάσθη πρὸς ταφὴν τῆς φαμιλλίας ἐνὸς Ἱερογραμματέως τῆς Εἰληθείας καλουμένου Φαπέ· ἐν ἕτερον ταφεῖον ὑπόγαιον ἐνὸς μεγάλου ἱερέως τῆς Θεᾶς Εἰληθείας καλουμένης Σοδάν, ἢ ὅποια εἰς τὸ ἀνάγλυφον αὐτῆς ἔχει τὴν ἐποχὴν τῆς βασιλείας τοῦ Φαραὼ Ῥαμεσσῆ Μεγάμου. Τὸ δὲ πλησίον τούτου ἕτερον ὑπόγειον ταφεῖον, διὰ τὴν ἱστορικὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ εἶναι περιεργείας ἄξιον· τοῦτο δὲ κατεσκευάσθη παρά τινος ἐπισήμου Ἀρχιναυάρχου Ἀμώσεως υἱοῦ Ὀπσχενέ· ἢ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ ἔκθεσις συ-

νίσταται ἀπὸ τριάκοντα σειρὰς φωνητικῶν Ἱερο-
 γλύφων, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ῥηθεὶς μετὰ τὴν διήγη-
 σιν τῶν πράξεων ἐνὸς τῶν προγόνων του, τοῦ χρη-
 ματίσαντος εἰς ἐπίσημον ὑπουργίαν ἐνὸς τῆς δε-
 κάτης ἕκτης Δυναστείας Βασιλέως, ἐκφράζεται
 περὶ ἑαυτοῦ οὕτως, ὅτι αὐτὸς ἀνέλαβε τὸ ναυτικὸν
 ὑπουργήμα ἐπὶ τοῦ Βασιλέως Ἀμώσεως, (ὑστάτου
 τῆς δεκάτης ἐβδόμης νομικῆς Δυναστείας, τὸν ὁ-
 ποῖον ὁ παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ Μανεθῶς καλεῖ Ἀλι-
 σφραγμαούθωσιν) (1), πρὸς τὸν ὁποῖον εἰς Τάνιν
 εὐρισκόμενον παρεγένετο αὐτὸς, καὶ κοινωνὸς ἐγέ-
 νετο τῶν τότε ἐκεῖσε πολέμων (ἀναμφιδόλως τῶν
 κατὰ τῶν Ποιμένων), ὑπουργῶν εἰς τὰ ὕδατα
 (τοῦ Νείλου)· ἐπομένως μαχόμενος εἰς Μεσημβρίαν

(1) Μὲ ὄλον τὸ ὅτι ἡ τῶν Ποιμένων ἐν Αἰγύπτῳ δυναστεία
 τάττεται παρὰ τῶν ἱστορικῶν ἀρχαιοθῆν, ὡς ἡ δεκάτη ἐβδόμη.
 ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐξουσίασε ποτὲ ὅλην τὴν Αἴγυπτον, εἰμὴ τὴν κά-
 τῶ, καὶ μέρος ὑπὲρ τὴν Μέμφιν τῆς μεσαίας Αἰγύπτου· εἰς δὲ
 τὴν κυρίως ἀνωτέραν Αἴγυπτον τὴν Θεβαΐδα, συμπεριλαμβάνουσιν
 καὶ τὸ γειτνιαζόν μέρος τῆς μεσαίας, καὶ ἐκεῖθεν τὸ τῶν κατα-
 ρακτῶν πρὸς Νουβίην, ἐξουσίαζον Βασιλεῖς αὐτόχθονες, τοὺς ὁ-
 ποίους οἱ Αἰγύπτιοι σεβαζόμενοι ὡς νομίμους, τάττουσιν αὐτοὺς
 εἰς τὴν σειρὰν τῆς ΙΖ'. αὐτῶν δυναστείας· πρὸς δὲ θεβαΐωσιν τού-
 του, φέρεται ἐν συντόμῳ ἡ παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ Φλαβίῳ λόγῳ Α'.
 κατὰ Ἀπίωνος μαρτυρία τοῦ Μανεθῶνος ἱερέως Αἰγυπτίου, ὃς τις
 λέγει ταῦτα. “ τῶν ἐκ τῆς Θεβαΐδος καὶ τῆς ἄλλοις Αἰγύπτου
 “ (τουτέστι τοῦ ἀνωτέρου μέρους τῆς μεσαίας Αἰγύπτου) Βασι-
 “ λέων γενέσθαι ἐπανάστασιν ἐπὶ τοὺς Ποιμένας, καὶ πόλεμον

ἔλαβεν αἰχμαλώτους καὶ λάφυρα, εἶτα ἠκολούθησε τὸν βασιλέα αὐτὸν Ἀμωσιν διὰ τοῦ Νεῖλου εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ τέλος ὑπῆρξε ναύαρχος καὶ ἐπὶ Τουθμώσεως τοῦ πρώτου.

Τέταρτον ταφεῖον ἐπὶ τὸ ὅποῖον εἰσὶ καταγεγραμμένοι τέσσαρες ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους φέροντες τίτλον Σουτέν-σι-Σοδάν, δηλαδὴ Πρίγκιπες τῆς Εἰληθείας, διοικηταὶ χρηματίσαντες ταύτης ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν πρώτων Φαραὼ τῆς ΙΗ' Δυναστείας, τουτέστιν Ἀμενο-φτέπ, ἢ Ἀμενόφως τοῦ Α'. (τὸν ὅποῖον ὁ Μανεθῶς καὶ ὁ Εὐσέβιος τάττουσι τρίτον τῆς αὐτῆς δυναστείας) Τουθμώσεως τοῦ Α', Τουθμώσεως τοῦ β', (Χεβρών) τῆς Ἀμένσιως, καὶ Τουθμώσεως τοῦ Γ', (Μοίριδος)· παρὰ ταῖς ῥηθεῖσιν αὐτοῖς, οἱ διοικηταὶ αὐτοὶ εἶχον βαθμὸν ὑψηλὸν ὡσαύτως καὶ παρὰ ταῖς βασιλίσσαις, τῇ Ἀχμωσει-Ἀραρὲ, καὶ τῇ ἄλλῃ Ἀχμωσει, γυναιξὶ τῶν ῥηθέντων δύο πρώτων βασιλέων, καὶ παρὰ τῇ Ρανοφρὲ, θυγατρὶ τῆς βασιλίσσης Ἀμένσιως, καὶ ἀδελφῇ τοῦ Μοίριδος, ταῦτα δὲ τὰ βασιλικά ὀνό-

---

„σὺρράγῃναι μέγαν καὶ πολυχρόνιον, ἐπὶ δὲ βασιλείῳς Ἀλίσφραγ-
 „μουθώσεως (Πατρὸς Τουθμώσεως τοῦ Α',) νικηθέντας ὑπ' αὐτοῦ
 „καὶ ἐκπεσόντας τῆς ἄλλης Αἰγύπτου πάσης (τουτέστι τῆς κά-
 „τω). κατεκλείσθησαν εἰς Ἄδαριν (Ἡρωούπολιν)· τὸν δὲ υἱὸν τοῦ
 „ῥηθέντος Τουθμωσιν ἐπιχειρῆσαι μὲν αὐτοὺς διὰ πολιορκίας ἐ-
 „λεῖν κατὰ κράτος, ἀλλ' ἐπεὶ ταύτης ἀπέγνω, ἐποίησε συμβά-
 „σεις, ἵνα τὴν Αἰγύπτου ἐκλιπόντες, ὅπη εὐλόγουνται ἀπέλθωσιν,·

ματα λογίζονται ὡς ἄλλη προσθήκη τοῦ εἰς τὴν Ἄβυδον ῥηθησομένου Πίνακος.

Ἄλλ' οἱ τῆς Εἰληθείας Ναοὶ πρὸ πολλοῦ ἐκρημνίσθησαν, καὶ οὐδὲ ἴχνος αὐτῶν παρέμεινε, τὰ δὲ κρημνίσματα τούτων μετεκομίσθησαν πρὸς ἀνακένισιν τοῦ τε Προχώματος τῆς Λατοπόλειος κατὰ τῆς ὁρμῆς ἐκεῖσε τῶν ῥευμάτων τοῦ Νεῖλου, καὶ ἐπ' ἄλλα μέρη δι' ἄλλας κατωτέρας οἰκοδομίας· ἀλλ' ἀπό τινων λειψάνων πετρῶν μὲ Ἰερογλυφικούς φωνητικούς χαρακτῆρας, ἐγνώσθη ὅτι καὶ ὁ τῆς Εἰληθείας Ναὸς ἦτον ἀνατεθειμένος εἰς τὸν Πρεσβύτην Κρόνον τὸν Αἰγύπτιον Σεδέκ, οἰκοδομηθέντες αὐτὸς τε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Πόλειος ταύτης Ναοί, καὶ καλλωπισθέντες ἐπὶ τε τῆς βασιλίσσης Ἀμενσοῆς, ἐπὶ τοῦ υἱοῦ της Μοίριδος, ἐπὶ Ἀμενόφιος τοῦ β'. τοῦ καὶ Μέμνονος, καὶ ἐπὶ Ῥαμεσσῆ τοῦ μεγάλου.

Οἱ Ἕλληνες ἐπίστευσαν, ὅτι ἡ λατρευομένη εἰς αὐτὴν τὴν Πόλιν Θεότης τῶν Αἰγυπτίων, ἦτον ἢ παρ' αὐτοῖς Εἰλήθεια, ἀλλ' ἡ τοῦ ὀνόματος τούτου μετάφρασις ὡς ἀνωτέρω, εἶναι ἀκριβεστάτη (1)· οἱ Ἀραβες ὀνομάζουσι τὴν Πόλιν ποτὲ ταύτην Ἐλκάβ· ταύτην δὲ ἀναφέρει καὶ ὁ Στέφανος.

(1) Ὁ Εὐσέβιος εἰς τὸ αὐτοῦ τρίτον βιβλίον λέγει· “ὅτι τὸ τρίτον φῶς τῆς Σελήνης ἢ τῆς Εἰληθείας Πόλις θεραπεύει. τὸ δὲ ξόανον τε ὑπεκαί εἰς Γύβλ ποτόμενον, εἰς τὸ πτέρωμα ἐκ σπουδαίου (λίθου) συνίστηκε λίθων.

Κνούφης.

Μεταξὺ τοῦ διαστήματος τοῦ διαχωρίζοντος τὴν Εἰλήθειαν ἀπὸ τῆς Λατοπόλεως, ἔκειτο ἡ Κνούφης ἢ Κνούβις κατὰ τὸν Πτολεμαῖον, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν περσῖαν τοῦ Νεῖλου ἐν Πρόχωμα κατασκευασμένον καθ' ὅλην τὴν παραποτάμιον ἔκτασιν, ἐκτείνετο ὅσον καὶ ἡ Πόλις ποτὲ αὕτη, τῆς ὁποίας οἱ Νῆσοί, ἴσως καὶ αὐτὴ ὅλη ἦτον περιτετειχισμένη· πλησίον τῶν Ναῶν τῶν καλλωπισμένων μετὰ πινάκων Ἱερογλυφικῶν, ἦτον μία δεξαμενὴ περιστοιχουμένη ὑπὸ Κιόνων· ἡ ἀνωτέρα Αἴγυπτος ἐλάτρευεν ἰδιαίτερώς τὴν Θεότητα ταύτην Κνούφης καὶ Κνέφ ὡς Ἀγαθοδαίμονα καὶ καλὴν νόησιν (1).

Λατόπολις—Σνέ—Ἄσνα τανῦν ἢ Ἔσνε.

Μετὰ τὴν Κνούφην ἔκειτο κατὰ τὴν Λυτικὴν ὄχθην τοῦ Νεῖλου ἡ Λατόπολις ὑπὸ τὸν 25 Μισσημ.

(1) Ο αὐτὸς ὡσχύτως Παμφίλου λέγει. “ τὸν Δημιουργόν, ὃν Κνήφ οἱ Αἰγύπτιοι προσαγορεύουσιν, ἀνθρωποειδῆ· τὴν δὲ χροῖαν „ ἐκ κυανοῦ μέλαος ἔχοντα, κρατοῦντα ζώνην καὶ σκῆπτρον „ ἐπὶ δὲ κεφαλῆς πτερόν βασίλειον περικείμενον „, καὶ τῷ ὄντι, ἐπάνω ὄλων τῶν Αἰγυπτιακῶν μνημείων, ἢ καλομένην Θεότητι, ὅτε μὲν Ἄμοῦν, ὅτε δὲ Νούβ δι' Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν, παριστάται κατὰ τὰ αὐτὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Εὐσεβίου σχήματα, καὶ πολυλίκις ἀπὸ ἐνὸς ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσα αὐτὴ ὄμοι μὲν μεγάλα πτερὰ διαφόρων χρωμάτων.

βρινόν και 38 λεπτά του Ἀρκτικοῦ πλάτους· ἡ μεγάλη αὐτὴ Πόλις ἦτον ὠκοδομημένη παρὰ τὸν ποταμόν, και ὑπῆρχε ποτὲ πρωτεύουσα ἑνὸς Νομοῦ· ἡ τοῦ ποταμοῦ ὄχθη ἐνταῦθα εἶναι περιτετειχισμένη ἐξ ἑνὸς Προχώματος πρὸς διαφύλαξιν ταύτης ἀπὸ τῆς προσβολῆς τῶν τοῦ Νείλου ρευμάτων, τῶν ὁποίων ἡ ὀρμὴ εἶναι οφοδρὰ και βιαία αὐτόσε.

Εἰς τὴν Πόλιν ταύτην ἦτον ἰδρυμένος Ναὸς μέγας· τὸ μνημεῖον τοῦτο ἔχει τελειότητά τινα τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀρχιτεκτονικῆς, και παριστᾶ κατὰ τὸ σχέδιον τῶν διαιρέσεων αὐτοῦ και τῶν καλλωπισμῶν, ἐπίσημον τύπον τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς· ὁ ὑψηλὸς τοῦ Ναοῦ Πρόναος ἢ Πρόπυλον στηρίζεται ἐπὶ εἰκοσιτεσσάρων Κιόνων, πεπληρωμένων μὲν διαφόρων συμβολικῶν ἀναγλύφων, ἀηδεστάτων ὁμως· ὡσαύτως και οἱ τοῖχοι τοῦ Προνάου ἔσωθεν και ἔξωθεν εἶναι καλλωπισμένοι και αὐτοὶ μετὰ θρησκευτικῶν ἀναγλύφων και ἀπείρων Ἱερογλύφων βεβαμμένων μετὰ διαφόρων χρωμάτων· ὁ Πρόναος αὐτὸς εἶχε τρεῖς Πύλας, διὰ μὲν τῆς κατὰ τὸ μέσον εἰσῆρχοντο εἰς τὸν Ναόν, διὰ δὲ τῶν πλαγίων δύο, εἰς δύο ὑπερῶα τὰ περικυκλοῦντα ὅλον τὸν Ναόν· ἔσωθεν δὲ τοῦ ὀρόφου τοῦ Προνάου παριστᾶται ὁ Ζωδιακὸς κύκλος, γεγραμμένος ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης· ὁ Πρόναος μετὰ τοῦ προστεθέντος εἰς αὐτὸν Προπύλου διαμένει εἰσέτι ἀκέραιος, τοῦ ὁποίου τότε ἔσωθεν

καὶ τὸ ἐξῶθεν τῆς ἐπιφανείας μέρος εἶναι 5000 τετραγωνικῶν βημάτων, πεπληρωμένον ὅλον Ἱερογλυφικῶν συμβόλων.

Ὁ ῥηθεὶς Προνάος κατεσκευάσθη ἐπὶ Κλαυδίου, ὡς ἀπὸ τῶν μεγάλων φωνητικῶν Ἱερογλύφων δεικνύεται· ἡ δὲ Κορωνίς τούτου καὶ ἡ Πρόοψις καὶ ἡ πρώτη τάξις τῶν Κολωνῶν καὶ αἱ τούτων γλυφαὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων Οὐεσπεσιανοῦ καὶ Τίτου, τὸ δὲ ὑστερόχρονον μέρος τοῦ Προνάου τούτου φέρει τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀντωνίνου, Μάρκου Αὐριλίου, καὶ τοῦ Κομμόδου· ἐκ δὲ τῶν ἔσωθεν τοῦ Προνάου στηλῶν, τούτων τινὰς ἐκαλλώπισαν διὰ γλυφῶν ἐπὶ Τραϊανοῦ, Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίνου· ἀλλ' ἐξαιρουμένων τινῶν ἀναγλύφων ἐπὶ Δομετιανοῦ, ὅλα τὰ ἄλλα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν τοιχῶν τοῦ Προνάου ἀνάγλυφα ἐτεχνουργήθησαν παρὰ τοῦ Σεπτίμου Σεβίρου, καὶ τοῦ δυστυχοῦς Γέτα, τὸν ὁποῖον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀντωνίνος ὁ καὶ Καρακάλας οὐ μόνον βαρβαρικῶς ἐθανάτωσεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς Αὐτοκρατορίας ἀπέξυσεν ἀπὸ τῶν δημοσίων μνημείων καὶ ἐξήλειψε, καθὼς καὶ ἐνταῦθα, μὲ ὅλον τὸ ὅτι ἐσφυροκοπήθη, ἀναγινώσκειται ὁμως καθαρῶτατα· πρὸ τοῦ Ναοῦ τούτου τοῦ ὑστεροχρόνου, ὑπῆρχε καὶ ἀρχαιότερος Ναὸς τῶν Αἰγυπτίων εἰς Λατόπολιν, καὶ κατὰ τὰς ἐπίτινας πέτρας παρεφῆμιμένας εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Ἔσνε διὰ φωνητι-

κῶν Ἱερογλύφων ἐπιγραφῆς, δεικνύεται ὅτι ὁ ἀρχαῖος κατασκευαίς αὐτὸς Ναός, ἠκοδομήθη παρὰ τοῦ Φαραὸ Τουθμόσεως τοῦ Β', καὶ ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ Μοίριδος.

Τὸ κτίριον αὐτὸ ὑπῆρχε μὲν τὸ τῆς Λατοπόλεως κυριώτερον, ἀλλὰ δὲν ἦτον μόνον, κατὰ τὸν Ἀφρικανὸν λεγόμενον Λέοντα, τὸν κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα περιηγησάμενον καὶ τὴν Αἴγυπτον ἢ Πόλιν αὕτη ἦτον ἐτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἐπίσημος διὰ τὰς διασωζομένας πλήρεις Ἱερογλύφων οἰκοδομῆς καὶ τὰ θαυμασίου τέχνης ταφεῖα· ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ, τοιοῦτος μέγιστος Ναός, οἷος ὁ ἱστορούμενος, ἀναγκαίως εἶπετο νὰ ἔχη περὶ αὐτὸν καὶ ἄλλας ὁμοίας οἰκοδομῆς, μὲ τὰς ὁποίας συνήθως περικυκλοῦνται οἱ μεγάλοι Ναοὶ τῆς Αἰγύπτου· ὁ Ναός αὐτὸς κατέστη τανῦν ἀποθήκη Βάμβακος, καὶ χάρις κατὰ τοῦτο, διότι θέλει διατηρηθῆ ἐπὶ τινὲς καιρῶ ἐτι ἀκέραιος καὶ ἀκατάβλητος.

Ὁ Στράβων λέγει. « Δίτον τὸν ἐν τῷ Νεῖλῳ ἰχθῦν Λατοπολίται τιμῶσιν· ἀλλὰ τὸ ὀψάριον αὐτὸ οὐδὲ φαίνεται γεγλυμμένον, ἢ ζωγραφισμένον εἰς αὐτὸν τὸν Ναόν, ἐξ ἐναντίας δὲ τὰ ἀνάγλυφα τοῦ Κριομόρφου Ἀμμωνος καὶ ἔσωθεν τοῦ Προνάου καὶ ἔξωθεν μάλιστα τούτου, ἄνωθεν τῶν ἐπιφανεστέρων μερῶν τῆς Πύλης, ὅπου συνήθως θεωρεῖται ἡ πτερωτὴ σφαῖρα ἐπάνω ὄλων τῶν Πυλῶν τῶν Αἰγυπτιακῶν Ναῶν, ὡς σύμβολον τῆς τοῦ Θεοῦ

ἐν τῷ κόσμῳ κινήσεως, μαρτυροῦσιν ἀναντιρρήτως, ὅτι ὁ Ναὸς αὐτὸς ἦτον καθιερωμένος εἰς τὸν Ἄμμωνα· παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἐκαλεῖτο ἡ Πόλις αὕτη Σνὲ, οἱ δὲ Ἀραβες προσθέντες κατ' ἀρχὰς τῆς λέξεως τὸ ἀλίφ, προφέρουσιν ταύτην Ἄσνα, ἢ Ἐσνα.

Ἀπὸ τῆς ῥηθείσης Λατοπόλεως τρία τέταρτα τῆς ὥρας μακρὰν πρὸς Ἄρκτον θεωροῦνται τὰ ἐγκαταλείμματα ἑνὸς ἐτέρου Αἰγυπτιακοῦ Ναοῦ ἀρχαίου· αὐτὸς πρῶτον ἐδλάβη εἰς πολλὰ μέρη, παρ' ἑνὸς ἐκ τῶν πολλῶν ἐκείνων δυναστῶν Μамελοῦκων τῆς Αἰγύπτου, Ἰσμαήλ πεγι, ὃς τις ἀνέσκαψε πολλὰ μέρη τῶν θεμελίων τοῦ Ναοῦ, ἐπ' ἐλπίδι εὐρέσεως θησαυροῦ κατορωρυγμένου, ἀλλ' ἤδη ἐκρημνίσθη διόλου· τὰ τοῦ Ναοῦ αὐτοῦ ἀνάγλυφα ἦσαν βεβαμμένα· ὁ δὲ ὄροφος τοῦ Προνάου ἐκαλλωπίζετο μὲ ἓνα καταγεγραμμένον ἐκλειπτικὸν κύκλον· ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας τοῦ Προνάου Κολώνης τῆς πλησίον τῆς Πύλης τοῦ Ναοῦ, ἐθεωρεῖτο μία βεβλαμμένη κακόγραφος ἐπιγραφή ἑλληνικὴ, ἣτις ἐπιδιορθωθείσα ἔχει οὕτω.

» Θεῷ μεγίστῳ Ἄμμωνι . . . . . καὶ Ἄρποκραῶς
 » Τιθόητους ἐποίησαν τὴν γλυφὴν καὶ τὴν ζω-
 » γραφίαν τοῦ σύλου εὐσεβίας χάριν, ἐπ' ἀγαθῷ.
 » ἔτ. . I. Ἀντωνίου Κυρίου. Παχῶν . . .

Τὸ δέκατον ἔτος τῆς Αὐτοκρατορίας Ἀντωνίου τοῦ εὐσεβοῦς συμπίπτει τῷ 147 ἔτει μετὰ Χριστὸν·

ὅτε κατὰ μῆνα Μάϊον, ἡ ἀφεθεῖσα ἄνευ ἀναγλύφων καὶ ζωγραφιῶν Κολώνη τοῦ Προνάου ἐτελειοποιήθη καὶ αὐτὴ καὶ ἐκαλλωπίσθη ὑπὸ ἰδιωτῶν τινῶν Αἰγυπτίων· μεταξὺ δὲ τῶν ἐρειπίων τοῦ Ναοῦ, ἀνάγλυφά τινα φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ Πτολεμαίου Εὐεργέτου τοῦ Α'. καὶ τῆς Βερενίκης γυναικός του· ἔτι δὲ ἐπὶ τῆς διασωζομένης μιᾶς Κολώνης, τὸ τοῦ Φιλοπάτορος, καὶ ἀλλαχοῦ τὸ τοῦ Ἀδριανοῦ, Ἀντωνίνου καὶ Βέρου τῶν Αὐτοκρατόρων· αἱ καθ' ὅλον τὸν Πρόναον ὁμοῦ καὶ κατὰ τὸν Ζωδιακὸν βαφαὶ ὑπῆρχον τόσον ζωηραί, ὥστε ἂν δὲν ἦτον τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐζωγραφίσθη ἡ ῥηθεῖσα Κολώνη, ἦσαν ὁμῶς πλησιόχρονοι.

Οἱ Αἰγύπτιοι μέχρι τέλους τοῦ τρίτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ὅτε, διὰ τὴν μεγάλην ἔκτασιν καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον τῆς ἱεραῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως, παραιτήσαντο μὲν τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ τοὺς Ναοὺς αὐτῶν, ἐγίνωσκον ὁμῶς εἰσέτι ὅλας τὰς ἀρχὰς τῶν τεχνῶν, τὰς ὁποίας κατὰ παράδοσιν διεδέχθησαν διαδοχικῶς παρὰ τῶν προγόνων αὐτῶν· ἴξουρον τὴν περὶ τὰ διάφορα καλλωπίσματα τῶν Ναῶν χρύσωσιν, τὴν γραφὴν καὶ τὴν ζωγραφίαν· δὲν εἶχον ἀπωλέσει τὸ μυστήριον τῆς κατασκευῆς τῶν βαφῶν, τῶν τόσον μονήμων καὶ ζωηρῶν, μὲ τὰς ὁποίας οἱ Πατέρες αὐτῶν ἐκαλλώπισαν τὰς μεγάλας Θήβας καὶ ἄλλας Πόλεις καὶ Ναοὺς τῆς Αἰγύπτου· ὅλοι σχεδὸν οἱ Ναοὶ οἱ

ἔξ ἀρχαίων χρόνων μέχρι τοῦ τρίτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος οἰκδομηθέντες, ἢ ἐπισκευασθέντες μετὰ τῶν προσεθέντων ἐπομένων εἰς αὐτοὺς προφυλαίων, ἢ προνάων, διασώζουσι μέχρι τῆς σήμερον τὰς βαφὰς ζωηρότατα καὶ λαμπρότατα, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων παρατηρεῖται περιπλέον μετ' ἄκρας ἐκπλήξεως ἢ πολλή φαιδρότης τοῦ ἐρυθροῦ, κιανοῦ, καὶ κυτρίνου χρώματος· οἱ Αἰγύπτιοι ἐξηκολούθουν ἀκαταπαύστως καὶ μέχρι τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου ἔτι ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνος καλλωπίζοντες τοὺς ναοὺς αὐτῶν διὰ διαφορομόρφων ἀναγλύφων καὶ ἱερογλύφων φωνητικῶν τε, τυπικῶν, καὶ συμβολικῶν κατὰ τὸν αὐτὸν ἀπαράλλακτον τρόπον τῶν ἀρχαίων αὐτῶν Ναῶν· αὐτοὶ δὲν εἶχον ἀποθάλη τὸν γενικὸν χαρακτῆρα τῶν τεχνῶν, τὸν εἰς αὐτοὺς ὄντα οἰκειότατον, διὸ καὶ τὰ τεχνουργηθέντα παρ' αὐτῶν ἀνάγλυφα καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τρίτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, λογίζονται παρὰ τῶν εἰδότεων, ὡς ἔργα χιλίων ἑπτακοσίων σχεδὸν χρόνων πρὸ Χριστοῦ.

Ἀφροδιτόπολις ἢ Πρώτη--Ἀσφουν τανῦν.

Τρεῖς ὥρας μακρὰν πρὸς Ἄρκτον τῆς ῥηθείσης Λατοπόλεως, ἔκειτο κατὰ τὴν Δυτικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου ἢ τῶν Αἰγυπτίων Ἀσφυνίς, ἢ παρὰ τῶν Ἑλλήνων Ἀφροδιτόπολις ἢ πρώτη, τῆς ὁποίας οἱ

Ἄραβες διαφυλάξαντες τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα καλοῦσιν αὐτὴν Ἀσφούν· φαίνονται εἰσέτι καὶ τὰ τοῦ ἐνταῦθα ποτὲ Ναοῦ ἐρείπια.

Κροκοδειλούπολις καὶ Τούφιον- Ταοῦδ τανῦν

Μεταξὺ τῆς Ἀφροδιτοπόλεως καὶ Ἑρμωνθίδος κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν περσῖαν τοῦ Νείλου, ἔκειτο ἢ παρὰ τοῦ Στράβωνος μὲν Κροκοδειλούπολις, παρὰ δὲ τοῦ Πτολεμαίου Τούφιον, ὅπου ἢ τῶν Ἀράβων ἤδη κόμη καλουμένη Ταοῦδ· ἢ θέσις τῆς Πόλεως ταύτης διαφιλονεικεῖται, ἀλλ' αἱ εἰς τὸν αὐτόσε Ναὸν ὀρώμεναι γλυφαὶ καὶ παριστῶσαι τὸ ἀμφίβιον τοῦτο, καθωρίζουσι μετ' ἀποράσεως, ὅτι ἢ Πόλις ποτὲ αὕτη ἔκειτο εἰς τὸ τῶν Ἀράβων ῥηθὲν χωρίον Ταοῦδ, ἣτις πάλαι ποτὲ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐκαλεῖτο Θουώτ, δηλούσης τῆς λέξεως ἱερόν.

Ἑρμωνθίς--Ἑρμόντ--Ἀρμάντ τανῦν

Ὀλίγον περαιτέρω τῆς Κροκοδειλοπόλεως πρὸς Ἄρκτον κατὰ τὴν Δυτικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, ὑπῆρχεν ἢ Ἑρμωνθίς, κειμένη εἰς εὐρύχωρον πεδιάδα, καὶ ἀφισταμένη τῶν μεγάλων Θηβῶν δύο λεύγαις, ἢ ὥραις· ταύτης μνημονεύων ὁ Στέφανος ἐν τῷ περὶ Πόλεων λέγει· « Ἑρμωνθίς, Πόλις Αἰγύπτου, » ἀφ' ἧς Ζεὺς Ἑρμωνθίτης, καὶ Ἀπόλλων· ἔτι, ἀφ'

» ἥς καὶ Νομὸς Ἑρμωνθίτης ἔστι δὲ ἐκεῖ καὶ Ἰσι-
 » δος ἱερὸν.» ὁ κυριώτερος τῆς Πόλεως ποτὲ ταύ-
 της Ναὸς διευθύνετο παραλλήλως πρὸς τὸν Νεῖλον,
 τοῦ ὁποῦ τοῦ μήκος εἶναι ποδῶν 143, λιθόκτιστος
 ὄλος, περικυκλούμενος ὑφ' ἐνὸς ὑπερώου ἐδραζομέ-
 νου ἐπὶ Κιόνων, καὶ ἔμπροσθεν τούτου ὑπῆρχεν
 εἰς περίβολος σχηματιζόμενος ὡσαύτως ὑπὸ δέκα
 Κιόνων· τὰ γλυπτὰ εἰς τὸν Ναὸν αὐτὸν Σύμβολα
 ἀναφέρονται εἰς τὰς τῶν Αἰγυπτίων ψευδοθεότητας
 τὸν Μανθοῦ, εἰς τὴν γυνοῖκα τοῦ Ῥιθῶ, καὶ εἰς
 τὸν υἱὸν αὐτῶν Χαρρρέ· ὁ Ναὸς διαιρεῖται εἰς τρεῖς
 αὐλὰς, τῶν ὁποίων τὸ ὕψος εἶναι ποδῶν εἴκοσι καὶ
 ἐνός· ὁ Ναὸς αὐτὸς ὠκοδομήθη κατὰ τὰ ἀνάγλυφα
 καὶ τὰς ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφὰς, παρὰ τῆς ὑστά-
 της Κλεοπάτρας, θυγατρὸς τοῦ Πτολεμαίου Λύ-
 λητοῦ, πρὸς διηνεκῆ μνήμην τῆς μετὰ τοῦ Ἰου-
 λίου Καίσαρος ἀσελγείας αὐτῆς, τῆς ὑπ' αὐτοῦ
 συλλαβούσης καὶ κυησάσης υἱὸν, τὸν ὀνομασθέντα
 Καισαρίωνα· ὁ δὲ ἀστρονομικὸς κατὰ τὴν ἀροφὴν
 τοῦ Ναοῦ ὀρώμενος Πίναξ, ὑπῆρξεν ὁ θεματισμὸς
 τῆς γεννήσεως τοῦ ῤηθέντος νόθου τοῦ Καίσαρος·
 τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα, τὸ γραφόμενον παρὰ μὲν τοῦ
 Στράβωνος Ἑρμωνθις, παρὰ δὲ Εὐσταθίου τοῦ Βυ-
 ζαντίου Ἑρμωνθις, εἶναι μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ
 Ἑρμόντ, ἢ Ἀρμόντ συνώνυμον, οἱ δὲ Ἄραβες προ-
 σθέντες τὸ Ἄλλφ καλοῦσιν αὐτὴν Ἀρμάντ, ἢ Πέ-
 λειτ Μοῦσα, τόπον Μωϋσέως.

» Καὶ δώσω (Κύριος) τὴν Πόλιν τοῦ Ἀμμὼν (1)
εἰς νομὰς Καμηλων, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν εἰς
νεμὴν προβάτων. Ἰεζεκ. Κεφ. ΚΕ΄.

» Καὶ δώσω φόβον ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἀπολοῦ Γῆν
Φαθωρῆς (καὶ Παθουρῆς), καὶ ταρσθηθήσεται
Συήν. Ἰεζεκ. Κεφ. Λ΄.

ΘΗΒΑΙ--ΤΑΠΕ.

Μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, πρῶτος φαίνεται ὁ Ὅμηρος ἐξύμνησε τὰς Θήβας, διὰ τὰς ἑκατὸν Πύλας αὐτῆς καὶ τὸν πλοῦτον· αὐταὶ ἐκτίσθησαν κατὰ τὸν Διόδωρον, παρ' ἐνὸς τῶν τοῦ Μηνᾶ (ἢ μᾶλλον, Μεσραίμ) διαδόχων Βουσίριδος τοῦ Β'. (2) ἀλλ' οἱ

(1) Ἀμμὼν (Νααμούν) ἐκαλεῖτο μὲν τὸ πρὸς Ανατολὰς μέρος τῶν Θηβῶν, Φαθωρῆς δὲ, ἢ Παθουρῆς, μερικῶς τὸ πρὸς Δύσειν τῆς Πόλεως ποτὲ ταύτης μέρος, καὶ γενικῶς ὅλη ἡ Θηβαΐς.

(2) Διόδωρος ὁ Σικελιώτης εἰς τὸ Α'. βιβλ. λέγει, ὅτι Βούσιρις ὁ δεύτερος ἔκτισε τὴν Διὸς Πόλιν τὴν μεγάλην, ἧς ὁ περίβολος ἦτον ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα σταδίων καὶ ἐμπεριεῖχε οἰκοδομήματα μεγάλα καὶ Ναοὺς εὐπρεπεῖς· ἀλλ' αὐτὸς ὁ περίβολος τῶν τειχῶν περιεῖχε τὸ πρὸς Ἀνατολὰς μόνον μέρος τῶν Θηβῶν. Σημειωτέον δ' ὅτι οὐδεὶς Βούσιρις ἀριθμεῖται ἐν τῷ χρονικῷ τοῦ Εὐσεβίου, (ὅς τις τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἐρανίσαστο ἀπὸ τῶν εἰς τρία μέρη διηρημένων περὶ Θεῶν, Ἡμιθέων, καὶ νεκύων τοῦ Μανιθῶνος χρονικῶν, τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ τῆς κατὰ τὴν Παλαιστίνην

τῶν Ἑλλήνων Συγγραφεῖς, καθὼς καὶ οἱ τῶν Αἴγυπτίων ἱερεῖς, δὲν συμφωνοῦσι περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ κτίσαντος αὐτάς, καὶ ἀναμφιβόλως ἠγνῶουν αὐτό· ἐκ δὲ τῆς ἀσυμφωνίας ταύτης, μένει ἀδιάλυτος ἡ ἀπορία τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐβλήθησαν τὰ πρῶτα τῶν Θηβῶν θεμέλια, καὶ παρὰ ποίου μετὰ βεβαιότητος ὄθεν καὶ προκύπτει τὸ ἀναμφίβολον, ὅτι αἱ Θῆβαι εἶναι τόσον ἀρχαίαι, ὅσον καὶ τὸ ἔθνος τῶν Μεσριτῶν τὸ κατοικῆσαν ἐκ πρώτης ἀρχῆς τὴν Αἴγυπτον.

Αἱ Θῆβαι κατ' ἀρχὰς περιορίζοντο εἰς μόνην τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, καὶ ὁ τόπος τῆς πεδιάδος ὁ κείμενος μετὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῶν Ἀραβικῶν ὄρεων, εἶναι ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον θεωροῦνται εἰσέτι τὰ εἰρείπια τοῦ πλέον μεγάλου καὶ ἀρχαιοτέρου Ναοῦ τῆς Αἰγύπτου, καλουμένου τὴν σήμερον ἀπὸ τοῦ αὐτόσε Ἀραβικοῦ χωρίου Καρ-

---

Καίσαρειας τούτου ἐπισκόπου σωζομένων,) εἰμὴ ὁ ἐκ τῆς δεκάτης ὀγδόης δυναστείας τῶν Διοσπολιτῶν Φαραὼ Βασιλέων δέκατος, ὁ καὶ Ἀθώρις κηλούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Μανελῶνος ἐν τῷ παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ Φλαβίῳ κατὰ Ἀπίωνος λόγῳ μνημονευόμενος, ὃς τις καὶ ἦτον ὁ διαβόητος ἐκεῖνος τύραννος Βούσιρις· ἀλλ' ἐκ τῶν φωνητικῶν Ἰερογλυφικῶν τῶν ἐπὶ τοὺς διασωζομένους εἰς ταύτας τὰς Θίβας Ὁβελίσκους κεχαραγμένον, πληροφοροῦμεθα, ὅτι οἱ πρὸ τοῦ Ἀθώριος τοῦ καὶ Βούσιριδος γεόμενοι ἐκ τῆς αὐτῆς σειρᾶς λοιποὶ Βασιλεῖς, ἤγειραν πολλὰ ἐκ τῶν ἐκεῖσε ὀρωμένων μέχρι ταύτης μεγαλοπρεπῶν κτιρίων, ὡς ἐφεξῆς ρηθήσεται.

νάκ· ἀλλὰ προΐόντος τοῦ χρόνου ἡ Πόλις αὕτη συ-
νωκίσθη καὶ ἠϋξήθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὑπὸ πλῆ-
θους ἐπληρώθη καὶ ἡ δυτικὴ ὄχθη τοῦ Νείλου οἴ-
κων, Παλατίων καὶ Ναῶν· ἕκτοτε αἱ Θῆβαι ἐ-
κτάνθησαν ἀπὸ τῶν Ἀραβικῶν μέχρι τῶν Λιβυ-
κῶν ὀρέων, καὶ ἐγένετο ὅλων τὸ μεταξὺ αὐτὸ διά-
στημα μία Πόλις, διαχωριζομένη ὑπὸ τοῦ κατὰ
μέσον ῥέοντος ποταμοῦ· ἡ ἕκτασις ἦτον μεγίστη,
ἡ περιφέρεια ταύτης ἐκτείνετο λεύγας σχεδὸν δώ-
δεκα, καὶ ἡ διάμετρος δύο καὶ ἡμίσειαν· ἡ πλη-
θὺς τῶν κατοίκων ἦτον ἀνάλογος ὡς πρὸς τὴν
τοιαύτην αὐτῆς ἕκτασιν, οἱ δὲ οἴκοι, κατὰ τὸν
Διόδωρον, ἦσαν τετρώροφοι καὶ Πεντῶροφοι.

Οὐδὲν σημεῖον παρέμεινε τῶν τε τειχῶν καὶ τῶν
περικρότων ἑκατὸν Πυλῶν αὐτῆς· φαίνεται δὲ, ὅτι
αὐταὶ δὲν ὑπῆρξαν, ἢ ὅτι συνηριθμοῦντο, κατὰ
τὸν Διόδωρον, καὶ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα Προπύ-
λαια τῶν Ναῶν (1)· οἱ διάφοροι στοχασμοὶ πολ-
λῶν νεωτέρων Σοφῶν πρὸς ἐξήγησιν τῆς λέξεως
ἑκατὸν πυλοὶ (2) τοῦ Ὀμήρου, ὃς τις συνέγραψεν
ὡς ποιητῆς, καὶ οὐχὶ ὡς Γεωγράφος, μένουσι κε-
νοὶ καὶ μάταιοι.

(1) Οὐ Πύλας ἑκατὸν ἐσχημάτιαι τὴν Πόλιν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ
μεγάλα Προπύλαια τῶν ἱερῶν, ἀπ' ὧν ἑκατόμυλον ὠνομάσθη,
καὶ καπερὶ Πολύπυλον. Διόδ. Βιβλ. Α'.

(2) Αἱ ἑκατόνπυλοι εἰσὶ, διηκόσιοι δ' ἂν ἐκάστην
ἄνδρες ἐξοικνεῦσι σὺν ἵπποισι, καὶ ὄχσφιν. Ἰλ. ε'.

Οἱ ἐκ τῆς δεκάτης ὀγδότης δυναστείας τῶν Φαραῶν οἱ βασιλεύσαντες εἰς τὰς Θῆβας ἔτη πρὸ τοῦ χριστιανικοῦ ἔτους χίλια ἑξακόσια καὶ ἐπέκεινα, καὶ οἱ καθεξῆς μέχρι τῆς εἰκοστῆς ἕκτης δυναστείας, ὡς ἐπομένως ῥηθήσεται, ἐκαλλώπισαν τὴν Πόλιν ταύτην λαμπρότατα μετὰ παμμεγίστων πολυτελῶν Ναῶν, ἑξαισίων τοσοῦτων οἰκοδομῶν, Κολοσσαίων ἀνδριάντων, πολλῶν μονολίθων Ὁβελίσκων, θαυμαστῶν ἀναγίψων καὶ ἄλλων μεγαλουργίας θεαμάτων, καταστήσαντες αὐτὴν τῆς ὅλης τότε Αἰγύπτου τὸ ἐγκαλλώπισμα· μετ' ὅλον τὸ ὅτι ἀφ' οὗ ἡ Μέμφις ἐκτίσθη καὶ κατέστη βασιλεύουσα τῆς Αἰγύπτου, αἱ Θῆβαι ἀμεληθεῖσαι ἐταπεινώθησαν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Καμβύσου ἔπαθον τὰ μέγιστα, καὶ δὲν ἀνορθώθησαν πλέον· ὁ κατακτητὴς αὐτὸς τῆς Αἰγύπτου Πέρσης ἐλεηλάτησε τοὺς Ναοὺς καὶ τῆς Πόλεως ταύτης, ἐκρήμνησε καὶ κατηδάφισεν ὁμοῦ μετὰ τῶν Ναῶν, καὶ ὅσας ἄλλας ἐδυνήθη ἀξιολόγους αὐτῆς οἰκοδομὰς, ἔργα κλεινὰ ἀρχαῖα, πολυδάπανα καὶ περιλάλητα δαιδάλματα· κατέκαυσεν αὐτὴν, ἤνοιξε παλαιὰς θήκας καὶ καθύβρισε τοὺς τεταριχουμένους νεκροὺς (μωμίας), ἐθανάτωσε πολλοὺς τῶν πρωτίστων ἱερέων, καὶ ἄλλους ἐξώρισεν ἔξω τῆς Αἰγύπτου, διεσκόρπισε τοὺς κατοίκους, τὴν ἐρήμωσε, καὶ συνετέλεσεν ἐν ἐνὶ λόγῳ ὠμότατα εἰς τὴν τελείαν κατάπτωσιν τῆς δόξης αὐτῆς καὶ λαμπρότητος.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Στράβωνος, τουτέστιν ἐπὶ Αὐγούστου, ἡ ἕκτασις ὅλη τῶν Θηῶν περιορίζετο εἰς τινὰς κώμας (1), καθὼς καὶ ἤδη τρία εὐτελῆ χωρία τῶν Ἀράβων, Καρνάκ, Λούξορ, καὶ Γουρνοῦ εὐρίσκονται εἰς ὅλον τὸν τόπον καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ, ὅπου τὸ πάλαι αἰεὶ περίδοξοι Θῆβαι ὑπῆρχον. Θεωροῦνται εἰσέτι εἰς τὰ ἐρείπια τούτων μετ' ἐκστάσεως τὰ ἀξιοθαύμαστα ἐγκαταλείμματα ἐκ τῶν πολλῶν ὑπομνημάτων, τὰ ὅποια ἡ ἀθανασία διέσωσε καὶ διαφύλαξεν ἀπὸ τε τῶν προσβολῶν τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, καὶ τῆς τῶν πορθητῶν μανίας· ἐπιλείψει ὁ χρόνος εἰς τὴν κατὰ πλάτος αὐτῶν περιγραφὴν, διό καὶ ἐκθέτονται τὰ ἐφεξῆς αὐτῶν κυριώτερα.

Ὁ Ναὸς τοῦ χωρίου τανῦν Καρνάκ, ἦτον ἀναμφιβόλως τὸ ἐπισημότερον τῶν ἀρχαίων Θηῶν κτίριον, τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια ἐκτείνετο ὑπὲρ τὴν ἡμίσειαν ὥραν· πρὸ τοῦ πρώτου Πυλῶνος διευθυνομένου ἀπὸ Δύσεως πρὸς Ἀνατολὰς, ἴστανται δύο μέγιστοι ἐκ κοκκωτοῦ λίθου μονόλιθοι Κολοσσοί, διὰ τοῦ ὁποίου Πυλῶνος εἰσῆρχοντο εἰς μίαν μεγάλην αὐλὴν κεχωρισμένην κατὰ τὸ μέσον διὰ Κιόνων· κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν μέρος ταύτης φαίνεται ὡς ἓν Παλάτιον, κατὰ δὲ τὸ βάθος αὐτῆς ἐξ ἀριστερῶν ἴστατο μία μεγάλη σειρὰ Κιόνων, παράλ-

(1) Νυνὶ δὲ κωμηδὸν συνοικεῖται. Στράβων βιβλ. ΙΖ'.

ληλος με τούς κατά τὸ μέσον Κίονας· εἰς δὲ τὸ πέ-
 ρας ταύτης ἔκειτο δεύτερος Πυλῶν, καὶ πρὸ τούτου
 ἴσταντο ὡσαύτως ἐκ κοκκωτοῦ λίθου δύο ὀβελί-
 σκοι θαυμασμοῦ ἄξιοι, 80 ποδῶν ἔχοντες ὕψος· με-
 τὰ δὲ τὸν δεύτερον αὐτὸν Πυλῶνα ἦτον τὸ κυριώ-
 τερον Πρόπυλον τοῦ Ναοῦ. ὅλοι δὲ οἱ Κίονες ἀριθ-
 μοῦνται 142, τεταγμένοι εἰς δύο κατὰ σειρὰν πεν-
 τάδας, ἐξ ὧν εἴκοσι Κίονες ἑνδεκα ποδῶν ἔχοντες
 διάμετρον, καὶ τριάκοντα περιφέρειαν, ἐσχημάτι-
 ζον τὴν κατὰ τὸ μέσον σειρὰν· τῶν δὲ ἄλλων δύο
 πεντάδων ἡ διάμετρος ἦτον ποδῶν ἑπτὰ· τὸ μὲν
 ὕψος τῶν πρώτων ἦτον 60 ἕως 70 ποδῶν, τῶν δὲ
 δευτέρων κατὰ τὴν διάμετρον αὐτῶν ἀνάλογον.
 μετὰ τὸ ῥηθὲν Πρόπυλον εἶπετο μία ἄλλη εἴσοδος
 διὰ τεσσάρων ἐκ κοκκωτοῦ λίθου Ὀβελίσκων γλα-
 φρωῶς λαξευμένων, ἐξ ὧν τρεῖς ἴστανται εἰσέτι εἰς
 τὴν θέσιν αὐτῶν, οἵτινες πρόκεινται τοῦ ἐκ κοκ-
 κωτοῦ λίθου Ναῖσκου, καλλωπιζομένου μετὰ γλυ-
 φῶν, παριστησῶν σκηναῶς συμβολικὰς καὶ τὴν
 ψευδοθεότητα, πρὸς τὴν ὁποίαν ἦτον ἀφιερωμένος
 ὁ Ναός, καὶ αὐτὴ ἦτον ὁ Ἄμμουν, ἡ Ἄμμων, ὁ
 παρ' Ἑλλησι Ζεὺς, ἐξ οὗ καὶ αἱ Θῆβαι Διὸς Πόλις
 ἐκλήθησαν· ὁ τοῦ Ναῖσκου ὄροφος βεβαμμένος με-
 τὰ χρώματος κυανοῦ, εἶναι διαπεποικιλμένος με-
 τὰ ἀστέρας χρώματος κυτρίνου· ὀπισθεν δὲ τούτου
 φαίνονται πολλὰ εἰκήματα καὶ ὑπερῶν στηριζό-
 μενα ἐπὶ Κιόνων· καὶ συντόμως εἰπεῖν αἱ ἐκτετα-

μέναι αὐταὶ πολυτελεῖς οἰκοδομαὶ συμπεριλαμβάνονται εἰς ἓνα περιτέτοιχισμένον περίβολον, πλήρη πολυειδῶν συμβόλων καὶ Ἱερογλύφων, περιγεγλυμμένων καὶ κατὰ τὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῶν τειχῶν ἐπιφάνειαν.

Κύκλω τοῦ μεγάλου τούτου Ναοῦ, εἰς ἕτερος περίβολος περιελάμβανεν οὐ μόνον τὸ ῥηθὲν μέγα οἰκοδόμημα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐφεξῆς· ἢ κατ' Ἄρκτον Πύλην, δι' ἧς εἰσῆρχοντο εἰς τὸν δεύτερον αὐτὸν περίβολον περιστοιχεῖτο ὑπὸ Σφιγγῶν, τῶν ὁποίων αἱ βίσεις ὑρίστανται κείμεναι εἰς ἓνα περίπατον ἐστρωμένον ὑπὸ πλατυτάτων πετρῶν· φαίνεται δὲ καὶ πρὸς Δύσιν τοῦ μεγάλου Ναοῦ εἰς Πυλῶν κρημνισμένος, καὶ ἔξωθεν τούτου εἰς τὴν πρώτην αὐλὴν τὴν περικυκλωμένην ὑπὸ στοῶν, ἴσταντο Κολοσσοὶ ἐκ διαφόρων λίθων, καὶ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου· περὶ δὲ τὸ τέλος τῆς αὐλῆς ταύτης ἔκειτο δεύτερος Πυλῶν καλλωπισμένος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῶν προτέρων· ἢ Πύλην διὰ τῆς ὁποίας εἰσῆρχοντο εἰς μίαν δευτέραν αὐλὴν τὴν φέρουσαν εἰς τὸ ἄδυτον, ἣτον κατεσκευασμένη ἀπὸ κοκκωτὸν λίθον πλήρη ἐντέχνων Ἱερογλυφικῶν Συμβόλων· πρὸ δὲ τῆς πρώτης πύλης τούτου τοῦ δευτέρου Ναοῦ, ἦτον εἰς περίπατος ἔχων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν Σφίγγας ταυροκεφάλους, ὅς τις ἐτελευτά εἰς μίαν πλατεῖαν ἑνὸς δευτέρου περιπάτου Σφιγγῶν Ἀνθρωποκεφάλων, καὶ ἐπομένως εἰς τρί-

την Σφιγγῶν Κρισοκεφάλων· αὐτός δὲ ὁ τελευταῖος περίπατος τῆς πλατείας καὶ μείζων τῶν ἄλλων, εἶχε τὴν ἀρχὴν ἐκείθεν τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Λούξορ Ναοῦ, καὶ ἐτελεῦτα εἰς τὴν πρὸς Νότον Πύλην τοῦ εἰς τὸ χωρίον Καρνάκ προφῆθηθέντος πρώτου Ναοῦ.

Εἰς αὐτὸν τὸν θαυμάσιον Ναὸν ἢ Παλάτιον ἐξεκενώθη ὅλη ἡ Φαραωνικὴ μεγαλοπρέπεια, ὅλον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον οἱ ἄνθρωποι ἐπενόησαν μέγα, καὶ εἰς πράξιν αὐτὸ ἔβαλον· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἂν ἄλλα εἰς Θήβας καὶ ἀλλαχοῦ προξενῶσιν ἐκπληξιν καὶ ἐνθουσιασμόν, φαίνονται ὡς πρὸς αὐτὰ τὰ εἰς Καρνάκ τεράστια, οὐτιδανὰ καὶ εὐτελέστατα· εἰς αὐτὸν τὸν Ναὸν ἢ Παλάτιον πρὸς τοῖς ἄλλοις καταπληκτικοῖς ἔργοις, θεωροῦνται γεγλυμμένα καὶ τὰ ἔκτυπα τῶν ἀρχαίων ἐπισημοτέρων Φαραῶ καὶ λαμπροτέρων διὰ τῶν μεγάλων αὐτῶν πράξεων· τούτων δ' ἕκαστος ἔχει ἰδίαν φυσιογνωμίαν διαφέρουσαν τῶν προκατόχων του· εἰς Πίνακας Κολοσσώδεις εἰσὶ γεγλυμμένα μεγαλοπρεπῶς καὶ Ἡρωϊκῶς τὰ τῶν πολέμων αὐτῶν ἀνδραγαθήματα, καὶ μεταξὺ τούτων καὶ ὁ παρὰ τῇ ἱερᾷ Γραφῇ βασιλ'. Γ'. Κεφ. ΙΔ'. καὶ Παραλειπ. . . Β'. Κεφ. ΙΒ'. Βασιλεὺς Σουσακιμ, ὁ Σεσσόχ ἢ Σέσσονχισ τοῦ Μανθῶνος, ὁ ἐπὶ Ἰεροδόμ υἱοῦ Σολομῶντος κυριεύσας τῆς Ἱερουσαλήμ ἔτη πρὸ Χριστοῦ 990, ἱστορεῖται ἄγων αὐτὸς καὶ ῥίπτων εἰς τοὺς πόδας

τῶν Θηβαϊκῶν Θεοτήτων πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι, δι' Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν, καὶ τὴν τοῦ Ἰούδα βασιλείαν (Ἰουδαχα-Μαλέκ), τὸ δὲ ἔκτυπον τῆς μορφῆς τῆς παρουσιαζούσης τὴν Βασιλείαν τοῦ Ἰούδα, εἶναι ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον μὲ τὴν τῶν Ἑβραίων φυσιογνωμίαν, καὶ ἴσως καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἱεροβοὰμ τῆς μορφῆς ὁ τύπος· τὰ εἰς Καρνάκ τεράστια ἔργα ἄρχονται ἀπὸ τῆς ΙΗ'. δυναστείας, καὶ παρεκτείνονται ἄχρι τῆς ΚΓ'. ταῦτα δὲ πάντα ἐμφαίνουσι πρὸς θαυμασμόν, ἀλληλένδετόν τινα σειρὰν Παλατίων καὶ Ναῶν, καὶ διὰ τῆς αὐτῶν συνενώσεως, ἐκστατικὸν τῷ ὄντι σύνδεσμον ὄλων τῶν μετὰ τὴν ΙΗ'. Μοναρχιῶν τῆς Αἰγύπτου καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς.

Τὸ δεύτερον Παλάτιον μετὰ τῶν Ναῶν τὸ εἰς τὸ χωρίον Λούξορ τῆς ἀρχαίας βασιλευούσης τῆς Αἰγύπτου, ἂν δὲν ἔχη τὴν ἀναλογίαν κατὰ τοὺς τεραστίους Κολοσσώδεις ὄγκους τῶν εἰς τὸ χωρίον Καρνάκ οἰκοδομῶν, ὑπερτερεῖ ὁμως ἐκείνων κατὰ τὴν ὠραιότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν· δύο θαυμάσιοι Ὀβελίσκοι ἐκ κοκκωτοῦ λίθου ὑπὲρ τοὺς ὀγδοήκοντα πόδας μετὰ τῆς βάσεως αὐτῶν κατὰ τὸ ὕψος, πλήρεις καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτῶν πλευράς Ἱερογλύφων κομφῶς γεγλυμμένων, καὶ ἀναλόγων ὡς πρὸς τὴν λοιπὴν αὐτῶν τῶν μονολίθων καλλονὴν καὶ τελειότητα, παρῤῥησιάζονται

κατὰ πρῶτον (1) ἐνταῦθα δὲ εἰς τοὺς πόδας καὶ τὰς βάσεις τῶν ἐξαισιῶν τούτων σωματῶν φανεροῦται τὸ, μέχρι ποίου βαθμοῦ οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτῳ ἀνήγαγον τὰς περὶ Μηχανῶν αὐτῶν γνώσεις· αὐτοὶ ἀνηγέρθησαν παρὰ τοῦ Ῥαμεσσῆ τοῦ μεγάλου τοῦ καὶ Σισώστριος εἰς τὸ λαμπρότατον αὐτὸ τοῦτο Παλάτιον, ἐπιγραφόμενον δι' Ἱερογλυφῶν φωνητικῶν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ Ὁβελίσκου, ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ ῬΑΜΕΣΣΕΙΟΝ· μετ' αὐτοῦς εἶποντο τέσσαρες, ἀνδριάντες Κολοσσῶδεις ποδῶν τεσσαρά-

(1) Ἐκ δὲ τῶν δύο τούτων ἀξίων θαυμασμοῦ ὡς πρὸς τὸ ὕψος καὶ τὴν γλαφυρὰν ἐργασίαν Ὁβελίσκων, τῶν πρὸ τοῦ Πολῶνος τοῦ Ῥαμεσσειοῦ Παλατίου ἀνυψωμένων, ὁ ἐκ δεξιῶν ἱστάμενος προσεφέρθη δῶρον παρὰ τοῦ ἀντιβασιλέως Μ. Α. πρὸς τὴν Γαλλικὴν Συνταγματικὴν Βασιλείαν, ἣ ὁποία ἀπέστειλε τὸν Μαθηματικὸν Λεπὰ, ὃς τις κατεβίβασε μεθ' ὅσης ἐπιτηδειότητος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ οὗ ἴστατο διὰ τριάκοντα αἰῶνων καὶ ἐπέκεινα τόπου, καὶ διὰ τοῦ Νείλου μετέφερεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἐκ ταύτης διὰ τοῦ ἐπίτηδες κατασκευασθέντος πλοίου ἐν Γαλλίᾳ καὶ σταλέντος, Λοῖξορ προσφυῶς ὀνομασθέντος, μετεκόμισεν εἰς τὰ παράλια τῆς Γαλλίας, καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνη (Σέιν) εὐδωσεν εὐτυχῶς εἰς τὰ Παρίσια, ὅπου τῷ 1836 ἔτει κατὰ Ὀκτώβριον, ἐπισταθεύντος τοῦ φηθέντος μαθηματικοῦ εἰς τὸ ἐπιχειρήμα, ἀνυψώθη εἰς τὴν Πλατείαν καλουμένην τανῦν τῆς Ὁμοιοίας, ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τῶν Γάλλων, καὶ ἑκατὸν περίπου χιλιάδων θεατῶν μετὰ πολλοῦ κρότου.

Σημειωτέον δέ, ὅτι διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἤδη τῶν Ἱερογλυφικῶν, ἐγνώσθη ὅτι πάντα τὰ εἰς τοὺς Ὁβελίσκους ἐν γένει γεγλυμμένα,

κοντα τὸ ὕψος, (κεχωσμένοι ἤδη εἰς γῆν ἐξ ἡμε-
σειας ἀμφότεροι μέχρι στηθῶν) τοῦ αὐτοῦ Ῥαμσε-
σῆ, καὶ ἐπομένως ἴστατο τὸ περικλεῆς Προπύλαιον,
τοῦ ὁποίου ἡ γλαφυρὰ καὶ περικαλλὴς κορωνὶς ἀ-
νωθεν, παριστᾷ δι' ἀναγλύφων διαφόρους μάχας,
εἰς τὰς ὁποίας παρατηροῦνται πολεμισταὶ μαχό-
μενοι ἐφ' ἀρμάτων διήππων ὄπισθεν τοῦ Πυλῶνος
θεωρεῖται ὑπερῶν ἑδραζόμενον ἐπὶ δεκαεῖς Κιόνων·
καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τούτου ὑπῆρχον δύο
ἕτερα παρόμοια· ἡ περιστυλος αὕτη αὐλὴ ἐτελεῦτα
πρὸς Νότον, ὅπου μεταξὺ δύο οἰκοδομῶν ἦτον
μία Πύλη, δι' ἧς ἡ ὁδὸς ἐφέρετο εἰς δύο σειρὰς ἀνά
ὀκτὼ Κιόνων παχυτάτων, τελευτόντων εἰς μίαν
ἑτέραν εἴσοδον τρίτης αὐλῆς, περιστοιχουμένης κατ'
Ἀνατολὰς μὲν ὑφ' ἐνὸς ἐτέρου ὑπερῶν ὑποκρα-
τουμένου ὑπὸ εἰκοσιεῖς Κιόνων· κατὰ δὲ τὸ βάθος
τῆς τρίτης ταύτης αὐλῆς πρὸς Νότον ἦτον ὁ Πρό-
ναος, καλλωπιζόμενος διὰ τριάκοντα δύο Κιόνων,
διηρημένων εἰς δύο πεντάδας ἀνά δέκα καὶ ἐξ εἰς
μίαν ἐκάστην· διὰ τοῦ Προνάου εἰσῆρχοντο εἰς τὸ

δὲν περιέχουσι κατὰ τὴν πρὸ πολλοῦ σφαλερὰν ἰδέαν, μεγάλα
θρησκευτικὰ μυστήρια, ὑψηλὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας, ἐπιστημῶν καὶ
μαθησῶν ἀπόρρητα, ἢ ἀστρονομίας διδάγματα, ἀλλ' ὅλα ταῦτα
τὰ εἰς τοὺς Ὀβελίσκους κεχαραγμένα εἶναι ἀπλὰί ἀπιερώσεις κα-
τὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐπιδεικτικαὶ καὶ πομπώδεις τῶν Κτιρίων,
πρὸ τῶν ὁποίων συνήθως ἴσταντο, καὶ παρὰ ποίων Φαραῶ ἀνωψώ-
θησαν.

ἄδυτον περιεχόμενον ὑπὸ πολλῶν μεγάλων αὐλῶν, περιστοιχουμένων ὡσαύτως ὑπὸ Κιόνων· τὸ Παλάτιον αὐτὸ μετὰ τῶν Ναῶν κεῖται παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, ὑπερασπιζόμενον ποτὲ ἐναντίον τῶν προσβολῶν τοῦ ποταμοῦ ὑφ' ἐνός ἐκ λίθων προχώματος, ἀλλὰ τὰ ὕδατα τοσοῦτον αὐτὸ ἔβλαψαν, ὥστε οὐ διὰ πολλοῦ ἔτι δύναται νὰ ἀνθῆξῃ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ περικλειοῦς τούτου οἰκοδομήματος, τοῦ ὁποίου αἱ πλησίον τοῦ ποταμοῦ Κολῶναι ἐγγίζουσι σχεδὸν εἰς τὴν ὄχθην τούτου.

Ὁ πρῶτος θεμελιωτὴς τοῦ κατὰ τὴν κώμην ταύτην Δούξερ Παλατίου ὑπῆρξεν ὁ Φαραὼ Ἄμενώφ ὁ Γ', ὁ καὶ Μέμων, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ἀπὸ Μεσημβρίας πρὸς Ἄρκτον οἰκοδομή, τουτέστιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Νείλου μέχρι τῶν 16 μεγάλων Κιόνων, ὕψος ἐχόντων ποδῶν 45· καθ' ὅλα τὰ Κιονόκρανα τούτων καὶ ἄλλων εἰσέτι περαιτέρω 64 στηλῶν ἀκεραίων τῶν περισσοτέρων, τῶν καλλωπιζουσῶν τὸ μέγα αὐτὸ οἰκοδόμημα, ἀναγινώσκεται διὰ μεγάλων Ἱερογλύφων φωνητικῶν τὸ ὄνομα τοῦ Φαραὼ τούτου ὡς κτίτορος· καὶ αὐτὸ μὲν ἦτον τὸ πρὸς Ἄρκτον τῶν Θηβῶν Ἄμενόφειον ἢ Μεμνόνειον· ἡ δὲ δευτέρα αὐτόσε μεγίστη οἰκοδομή ἢ πρὸς Ἄρκτον ὅλη, ἡ ὁποία κατεσκευάσθη ὡς ἰδιαίτερον μνημεῖον, μὲ ὅλον ὅτι συνέχεται διὰ τῆς μεγάλης σειρᾶς τῶν Κιόνων μετὰ τοῦ ῥηθέντος Ἀμενοφείου, ἐγένετο ὑπὸ Ῥαμεσσῆ τοῦ μεγάλου

(Σεσώστριος), ὅς τις οὐ μόνον ἐκαλλώπισε τὸ τοῦ προγόνου αὐτοῦ Ἀμενώφ Παλάτιον, ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερον πλησίον τούτου ὠκοδόμησε, καθὼς ἀπὸ τῶν γεγλυμμένων φωνητικῶν Ἱερογλύφων ἐπὶ τε τὴν κορωνίδα τοῦ περικαλοῦς ῥηθέντος Πυλῶνος ἢ Προπυλαίου, ἢ τοῦ Σεσώστριος ἀφιέρωσις ἀναγινώσκειται, ἢ ὅποια ἐπαναλαμβάνεται καθ' ὅλα τὰ Κιονόκρανα τῆς μεγάλης σειρᾶς τῶν Κιόνων, τὴν ὁποίαν αἱ τῶν νῦν χωρικῶν (Φελάχιδων) ἐλεειναὶ καλύβαι εἰσέτι εἰς γῆν δὲν ὑπέκρυψαν ἢ δὲ ἔννοια τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἀφιέρωσεως τοῦ Ἰαμμεσσῆ ἔχει οὕτως: « ἡ Ζωή, ὁ Ἀρωήρης, τέκνον τοῦ Ἰαμμωνος, » Κυρίου τῶν τε ἄνω καὶ τῶν κάτω, δις ἀγαπητόν, » ὁ Ἰαρος πλήρης δυνάμεως, ὁ φίλος τοῦ κόσμου, » ὁ βασιλεὺς, (ἡλῖος φύλαξ τῆς ἀληθείας, δεδοκιμα- » σμένος παρὰ τοῦ Φρέ), ὁ προτιμητέος υἱὸς τοῦ » Βασιλέως τῶν Θεῶν, ὁ καθήμενος ἐπὶ τὸν θρό- » νον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξουσιάζων ἐπὶ γῆς, » ἐξετέλεσε ταύτας τὰς οἰκοδομὰς πρὸς κλέος τοῦ » Πατρὸς αὐτοῦ Ἰαμμων-Ἰά, Βασιλέως τῶν Θεῶν, » κατασκευάσας τὸ Ἰαμέσσειον αὐτὸ ἐν τῇ Πόλει » τοῦ Ἰαμμωνος, ἐν τῷ Ἰοφ (Μεσημβρινῷ μέρει » τῶν Θεῶν)· ταῦτα δὲ ἐποίησεν ὁ υἱὸς τοῦ ἡλίου, » ὁ ἡγαπημένος τοῦ Ἰαμμωνος Ἰαμμεσσῆς».

Ἡ μεγάλη ἔκτασις τῆς ἐπιφανείας τῶν δύο εἰς τὸ κατὰ τὴν κώμην Λούξορ Ἰαμέσσειον Πυλώνων, εἶναι ἅπασα κεκαλυμμένη μὲ γλαφυρὰς γλυφὰς

φάς, ἀναγινώσκειται τὸ ὄνομα Ῥαμμέσσειον Δυ-
 τικόν· τούτου δὲ κανένα μέρος δὲν ἔμεινεν ὀλομε-
 λές, ἀλλ' ὅσα μέρη ἀπέφυγον τὴν τῶν Περσῶν ἐπὶ
 Καμβύσου βαρβαρώδη μανίαν, καὶ τὴν φθορὰν ἐ-
 πομένως τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, ἀρκοῦσι πρὸς
 ἰδέαν καὶ κατάληψιν τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος· ὅ-
 λαι αἱ γλυφαὶ αἱ ἐπικαλύπτουσαι ποτὲ καὶ καλ-
 λωπιζουσαι τὸ Πρόπυλον, ἐγένοντο ἀφανεῖς, καὶ
 παρέμειναν μόνα τὰ κάτω τούτου μέρη, ἐπὶ τῶν
 ὁποίων εἶναι καταγεγραμμένοι οἱ βασιλικοὶ τίτλοι
 Ῥαμμεσσῆ τοῦ μεγάλου (Σεσώστριος), ἔτι δὲ καὶ
 οἱ Πίνακες, οἵτινες Παριστῶσι προσφέροντα τὸν
 Φαραὼ αὐτὸν τὰς προσφορὰς του εἰς τὰς τῶν Θε-
 ῶν ψευδοθεότητος, αἶον πρὸς τὸν Ἄμμων-Ῥά,
 Ἄμμωνα γεννήτορα, πρὸς τὴν Θεὰν μητέρα ὁμοῦ
 καὶ σύζυγον Μοῦθ καὶ ἄλλας, καὶ δεχόμενον ἀμοι-
 θαίως τὰς παρ' αὐτῶν χάριτας, καὶ πρὸς τοῖς ἄλ-
 λοις λόγοις, λέγει πρὸς τὸν Ῥαμμεσσῆ ὁ Ἄμμων-
 Ῥά, ὁ Βασιλεὺς τῶν Θεῶν, ὁ κατοικῶν εἰς τὸ κα-
 τὰ τὰς Θεῶν αὐτὸ Ῥαμέσσειον· « υἱὲ ἀγαπητὲ,
 κύριε τοῦ κόσμου Ῥαμμεσσῆ, ἡ καρδιά μου σκιρτᾷ
 ὑπὸ χαρᾶς βλέπων τὰς μεγαλουργίας σου· καὶ Σὺ
 μὲν ἀνέθηκας μοι τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα, ἐγὼ δὲ ἀν-
 τιδωροῦμαι σοι τὸ, ἀπὸ μιᾶς ζωῆς καθαρᾶς νὰ μετα-
 βῆς ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ Σέβ Κρόνου)». ὅθεν ἐκ τούτων
 πάντων οὐδεμίαν ὑπολείπεται ἀμφιβολία περὶ τοῦ
 ἀληθινοῦ ὀνόματος τοῦ οἰκοδομήματος τούτου.

Οἱ πολεμικοὶ Πίνακες, οἱ εἰς τὰς νίκας τοῦ κατακτητοῦ τούτου ἀναφερόμενοι, καλύπτουσιν ὅλον τὸ μέγιστον σῶμα τοῦ νεύοντος εἰς τὴν πρώτην αὐλὴν Πυλῶνος, αἱ δὲ διασωζόμεναι ἐπάνω εἰς πολλὰ μέρη εἰσέτι πολεμικαὶ αὐταὶ σκηναὶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὁμοιότητα μὲ τὰς εἰς τὸ Ἀνατολικὸν τῶν Θεῶν ῥηθὲν Ῥαμέσσειον, καὶ καθιστοροῦσι τὴν κατὰ τῶν Ἀσιανῶν ἐχθρῶν ἐκστρατείαν· οἱ κατὰ σειρὰν Κίονες, οἱ πλαγίως ἰστάμενοι εἰς τὴν πρώτην αὐλὴν, δὲν ὑπάρχουσι τὴν σήμερον· τὸ μέγα ἐκεῖνο διάστημα, τὸ μεταξύ ποτε τῶν ὑπερίων καὶ τῶν δύο Πυλώνων ὑπεκρίβη ὑποκάτω τῶν μεγάλων θραυσμάτων τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀνδριάντος Ῥαμεσσῆ τοῦ μεγάλου, καθὼς αἱ διὰ μεγάλων λαμπρῶν Ἱερογλύφων ἐπιγραφαὶ ἐπὶ τε τοὺς βραχίονας καὶ ἐπὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς τοῦ στυλοπάτου τοῦ ἀνδριάντος γεγλυμμένα, τὸ τοῦ Ῥαμεσσῆ ὄνομα ἀριδῆλως μαρτυροῦσιν· ὁ Κολοσσὸς αὐτὸς καίτοι καθήμενος, ὕψος εἶχε ποδῶν 35, μὴ μετρομένης τῆς ἐξ ἄλλου λίθου βάσεως, εὖρος ἐχούσης ποδῶν 33. καὶ ὕψος 6. ἴσατο δὲ ὁ ἀνδριάς αὐτὸς ἔμπροσθεν τοῦ δευτέρου Πυλῶνος ἐξ ἀριστερῶν· ἐπάνω δὲ τῶν ὑπερίων τῆς δευτέρας αὐλῆς ὄραται ἓν μέγα ἀνάγλυφον, τοῦ ὁποίου αἱ δύο ἄκραι ἐβλάβησαν, παριστὸν τὸν μέγαν Ῥαμεσσῆ ἐορτάζοντα τὴν πανήγυριν τοῦ πρωτίστου Θεοῦ τῶν Θεῶν τὸν διπλοῦν Ὄρον ἢ Ἀμ-

ὅλας πολεμικὰς, ὅπου βλέπεται ὁ μέγας Ῥαμεσσῆς καθήμενος ἐπὶ θρόνου μεταξὺ τοῦ στρατοπέδου του, δεχόμενος τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν στρατευμάτων, καὶ ἐρευνητῶν ὅλα τὰ τῆς ἐκστρατείας· ἀλλαχοῦ ὁ τῶν Αἰγυπτίων στρατὸς τεταγμένος πρὸς μάχην· ἄρματα πολεμικὰ, ἄλλα ἔμπροσθεν, ἄλλα ὀπισθεν, καὶ ἄλλα περὶ τὰ δύο πλάγια, κατὰ δὲ τὸ μέσον οἱ πεζοὶ τακτικῶς τεταγμένοι κατὰ τετράγωνον σχῆμα· καὶ πάλιν εἰς ἄλλο μέρος πόλεμος αἱματώδης, τροπὴ τῶν ἐναντίων, διώξις παρὰ τῶν νικητῶν, διάβασις ποταμοῦ, κυρίευσις μιᾶς πόλεως καὶ πολλῶν αἰχμαλώτων· ἡ δὲ ἐκστρατεία αὕτη ἐγένετο κατὰ Ἀσιανῶν Ἐθνῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν τῶν αἰχμαλώτων ἐμφαίνεται ὅτι εἶναι γένη Βάκτρων, Μήδων καὶ Βαβυλωνίων· ὁ δὲ τόπος τούτων τῶν ὑστάτων ῥητῶς ὀνομάζεται Ναχαραίνα (Μεσοποταμία) — οἱ Ὀδελίσκι, τέσσαρες Κολῶναι, ὁ Πυλὼν καὶ τὸ ἐκτεταμένον περὶ στυλον τῆς αὐλῆς, αὐτὰ μόνον ἐναπελείφθησαν, καὶ σχεδιάζουσι τὴν σήμερον τὸ Ῥαμέσσειον προΐόντων δὲ τῶν χρόνων, ὁ ἀρχαῖος καλλωπισμὸς τῆς κειμένης Πύλης μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων ὄγκων τοῦ Προπύλου, ἐπειδὴ ἐβλάφθη, ἀνοικοδομήθη ἐκ νέου ὅλον τὸ Πρόπυλον ἔτη πρὸ Χριστοῦ 733 ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΚΔ' δυναστείας, νικητοῦ τῶν Αἰγυπτίων, βασιλέως τῶν Αἰθιοπῶν Σάββακου, διὸ καὶ ἀντ' ἐκείνων τοῦ Σεσώστριος, ἐτέθησαν

ἐπὶ τοῦ νέου Πυλῶνος τὰ ἀνάγλυφα τοῦ ἀνακαι-
νιστοῦ Σάββακου, ὁ ὁποῖος δι' ἐνιαυτῶν δώδεκα
διοίκησε τὰ τῆς Αἰγύπτου μετὰ πολλῆς γλυκύτη-
τος καὶ πραότητος, προσφέρων τὰς συνήθεις τε-
ταγμένας προσφοράς πρὸς τοὺς πολιούχους τῶν Πα-
λατίων καὶ τῆς τῶν Θεῶν μεγαλοπόλεως· μία ἔτι
μικρὰ ἐπισκευή τινων ἐπικρανίων ἐγένετο εἰς αὐτὸ τὸ
Ῥαμέσσειον, καὶ ἐφ' ἐνὸς τούτου ἀναγινώσκεται τὸ
ὄνομα Ἱερογλυφικῶς τοῦ Πτολεμαίου Φιλομήτορος,
γεγονότος ἔτη πρὸ Χριστοῦ 215, διὰ τῆς ἐφεξῆς ἐπι-
γραφῆς· ἀνακαινίσις τοῦ οἰκοδομήματος παρὰ Πτο-
» λεμαίου Αἰωνοβίου, ἠγαπημένου τῆς Ἴσιδος καὶ τοῦ
» Φθα (Ἡφαίστου), καὶ παρὰ τῆς κυρίας τοῦ Κό-
» σμου Ἀρσινόης, Θεῶν Φιλοπατόρων ἠγαπημένων
» ὑπὸ τοῦ Ἀμμούν-Ῥα Βασιλέως τῶν Θεῶν».

Ταῦτα εἶναι τὰ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν περαιάν
τῶν Θεῶν ἐγκαταλείμματα τῶν θαυμασίων μνη-
μείων· ἡ δὲ Δυτικὴ περαιὰ ταύτης τῆς περικρότου
ποτὲ μεγαλοπόλεως ἐμπεριέχει τόσον μέγαν ἀριθ-
μὸν οἰκοδομῶν, ὅσον οὐδὲ ἡ κατ' Ἀνατολὰς τοῦ
Νείλου. Τὰ ἐρείπια τοῦ εἰς ταύτην τὴν δυτικὴν
περαιάν πρώτου ἀξιοθαυμάστου μνημείου εἶναι ἐ-
κεῖνα, τουτέστιν ἐκείνου τοῦ ἀρχαίου οἰκοδομήμα-
τος, τὸ ὁποῖον ἐκάλεσαν Μισμόνειον καὶ ἐπομένως
Τάφον Ὀσυμανδύου, μετ' ὅλον τὸ ὅτι κατὰ τὰς δια-
σωζομένας διὰ φωνητικῶν Ἱερογλύφων ἐπάνω εἰς
ἑκατὸν σχεδὸν μέρη τοῦ κτιρίου τούτου ἐπιγρα-

Θεότητες εἶναι, ὁ μὲν τῆς σπουδῆς καὶ τῆς μαθη-
σεως καὶ εὐρετῆς τῶν γραμμάτων Θῶθ (ὁ παρ'
Αἴγυπτίοις Ἑρμῆς, ὁ λεγόμενος παρὰ τῶν Ἑλλή-
νων Τρισμέγιστος), φέρων μορφὴν Ἰβικεφάλου, καὶ
ιστάμενος ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ σύντροφος αὐτοῦ Θεό-
της Σάφ, ἐκ δεξιῶν, ἣτις φέρει τὸν τίτλον κυρία
τῶν γραμμάτων καὶ πρόεδρος τῆς Βιβλιοθήκης· τὰ
περὶ αὐτὰς τὰς ψευδοθεότητος Ἱερογλυφικὰ φωνη-
τικὰ σημειοῦσι ταῦτα· ἐτὸ οἶκημα τῶν βιβλίων·
ὁ ἀναγινώσκων τὴν εἰς τὸ πρῶτον βιβλίον περι-
γραφὴν τοῦ Διοδώρου περὶ τοῦ μνήματος τοῦ Ὀ-
συμανδύου, καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ τοῦ Ῥαμεσ-
σείου αὐτοῦ, θέλει ἀπορήσει εὐρίσκων καθ' ὅλα τὰ
τοῦ οἰκοδομήματος τὴν αὐτὴν τάξιν, τὴν αὐτὴν
ἀναλογίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἀπαράλλακτον σχεδὸν
ὁμοιότητα καὶ συμφωνίαν. Ὁ Σικελιώτης αὐτὸς
λέγει, ὅτι ὅσα ἂν αὐτὸς περιγράψει περὶ τοῦ μνή-
ματος τοῦ Ὀσυμανδύου εἶναι σύμφωνα μὲ τὸν Ἑ-
καταῖον, τὸν ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Αἰγίου συντα-
ξάμενον καὶ αὐτὸν τὰς Αἴγυπτιακὰς ἱστορίας.

Ὁ Διόδωρος αὐτὸς βιβλ. Α'. σημειοῖ, ὅτι ἀπὸ
τῶν Τάφων εἰς τοὺς ὁποίους κατὰ παράδοσιν ἐν-
ταφιάσθησαν αἱ Παλλακίδες τοῦ Διός, δέκα στά-
δια μακρὰν ὑπάρχει βασιλέως μνήμα τοῦ προσα-
γορευθέντος Ὀσυμάνδεως καὶ τῷ ὄντι κατὰ τὰς
αὐτοψὶ νέας παρατηρήσεις, ἐν διάστημα σχεδὸν ἴ-
σον τῶν εἴκοσι σταδίων ἀπὸ τὸ Ῥαμέσσειον αὐτὸ

κεῖται μία κοιλὰς περιέχουσα δώδεκα γυναικῶν τάφους, καλλωπισμένους μὲ ζωγραφίας καὶ ἐπιγραφὰς· πλὴν οὐχὶ τάφους παλλακίδων, ἀλλ' Αἰγυπτίων Βασιλισσῶν, τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος τίτλος εἰς τὰ αὐτῶν Παράσημα ἦτον ἀείποτε τὸ νὰ ὀνομάζωνται σύνευνοι τοῦ Ἀμμωνος. (1)

Αὐτοῦ τοῦ μνήματος λέγει ὁ Διόδωρος· «κατὰ μὲν τὴν εἴσοδον ὑπάρδον ὑπάρχειν Πυλῶνα λίθου ποικίλου· ὁ πρῶτος αὐτὸς Πυλῶν τοῦ Ῥαμεσσείου εἶναι τῷ ὄντι πεποιημένος ἀπὸ λίθους κοκκίνους καὶ λευκούς· «διελθόντι δὲ αὐτὸν εἶναι λίθινον περὶστυλον τετράγωνον Κ. Τ. Λ.» ὅλα ταῦτα, ὅ, τε μέγας ἀνδρίας εἰς θραύσματα ἤδη, καὶ οἱ γεγλυμ-

(1) Οἱ Ἕλληνες Παλλάδας αὐτὰς ἐλάλουν καὶ οὐχὶ Παλλακίδας· ὁ δὲ Εὐστάθιος εἰς τὴν λέξιν Παλλάς λέγει· «ἡ δὲ ἱστορία εἰς ταῦτόν ἄγει τῆ νεάνιδι· τὴν Παλλάδα, οὕτω παρὰ τοῖς Παλαιοῖς τὰς μείρακας ὀνομάζεσθαι λέγουσα», αἱ ἐν Αἰγύπτῳ Ἰέρειαι, αἱ ἀφιερωμέναι εἰς τὸν Ἀμμωνα, κατήγοντο ἀπὸ γένος λαμπρὸν, καθὼς τοῦτο ἐμφαίνεται γεγλυμμένον εἰς τὸν ἐπομένως ρηθησόμενον Ναόν, τὸν κείμενον εἰς τὴν κοιλιάδα Ἐλ-Λισάζιφ· εἰς τὸ τὴν μεγάλην ἀλλοίαν ἐκείνου τοῦ Ναοῦ ἀνάγλυφον ὁρᾶται ὁ Φαραὼ Μοῖρις καὶ ἡ μικρὰ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ θυγάτηρ λαμπρῶς ἐνδεδυμένη, μετ' ἐπιγράφῃς τοιαύτης· «ἡ ἡγαπημένη θυγάτηρ τοῦ Βασιλέως, καὶ θεία νόμφη Ῥανοφρῆ», ὁ τίτλος οὗτος ὁ δίδόμενος εἰς τὴν τοῦ Μοίριδος θυγατέρα ἔτι ἀνήλικον, δεικνύει, ὅτι αὐτὴ ἡ Παῖς ἀφιερῶθη ὡς ἱέρεια εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἀμμωνος, καὶ ἦτον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λαμπροῦ γένους κορασιῶν καλουμένων Παλλάδων τοῦ Ἀμμωνος.

μωνα τὸν γεννήτορα· ἐνταῦθα δὲ ὑπάρχει μία σειρά ἀγαλαμάτων τῶν βασιλέων τεταγμένη κατὰ τάξιν διαδοχικὴν, οἷον Α. Μηνᾶς ἢ Μήνης (ὁ ἐκ τῶν νεκύων πρῶτος, κατὰ τὸν Εὐσέβιον). Β. ἐν ἐπίθετον βασιλικὸν ἄδελον (πιθανὸν τοῦ Πατρὸς τοῦ ἐπομένου Φαραῶ), τὸν ὁποῖον ὁ Μανεθῶς ὀνομάζει Ἄλισφραγμούθωσιν). Γ. Ἄμωσις. Δ. Ἄμενόφθ ὁ πρῶτος. Ε. Τούθμωσις ὁ πρῶτος. Ϛ. Τούθμωσις ὁ τρίτος. Ζ. Ἄμενόφθ ὁ δεύτερος. Η. Τούθμωσις ὁ τέταρτος. Θ. Ἄμενόφθ ὁ τρίτος. Ι. Ὄρος ΙΑ. Ῥαμεσσῆς ὁ πρῶτος. ΙΒ. Οὔσερὲ ἢ Μηνέφθα ὁ πρῶτος (υἱὸς τοῦ Ῥαμεσσῆ ὁ δι' ὀλίγου βασιλεύσας). ΙΓ. Ῥαμεσσῆς ὁ μέγας (ὁ τὸν ἀδελφὸν Οὔσερὲ διαδεξάμενος)· ἡ σειρά αὕτη δεικνύει τὴν κατ' εὐθείαν γραμμὴν τῆς γενεαλογίας τῶν προγόνων τοῦ κατακτητοῦ τούτου· τὸν δὲ δεύτερον Τούθμωσιν (Χέδρων) παρέλιπον, διότι Τούθμωσις ὁ τρίτος (Μοῖρις), ἦτον υἱὸς τῆς θυγατρὸς Τουθμώσεως τοῦ πρώτου. (1)

(1) Τὸ τῶν Φαραῶ τῆς ΙΙ', λαμπροτέρας κατ' Αἴγυπτον δυναστείας τῶν Ὀνομάτων Παράλληλον.

» Ἡ ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐπὶ τὰ διασωζόμενα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος φωνητικῶν Ἱερογλυφικῶν, ἀκριβεστέρα πληροφορία.

Α. Μηνᾶς (Μεσαίμ) ὁ ἀρχηγὸς καὶ πρόβουλος τῶν κατ' Αἴγυπτον δυναστειῶν.

οἱ κατὰ τὸν Μανεθῶνα παρὰ Ἰωσήφω τῷ Φλαβίῳ κατὰ Απίωνος Α. 1, Τούθμωσις καὶ Τέθμωσις.

—Οἱ κατὰ τὸν Παμφίλου Εὐσέβιον ἐν ταῖς χρονικοῖς αὐτοῦ. 1. Ἀμωσις.

Μετὰ δὲ μίαν ἐκτεταμένην περίστυλον αὐλήν, ὁ Πυλὼν ὁ εἰς μίαν ἄγων ἄλλην περίστυλον, (ἐξ ὧν τέσσαρες μόνον Κίονες ὑφίστανται ἔτι,) παριστᾶ πρὸς τοῖς ἄλλοις δύο γεγλυμμένας Θεότητας, ἐχούσας τὸ πρόσωπον αὐτῶν τετραμμένον πρὸς τὸν Πυλῶνα, καὶ τὰ ὄμματα αὐτῶν στηριγμένα εἰς τὴν δευτέραν ταύτην αὐλήν, αἱ δύο αὗται

B'. Ἀμωσις, πατήρ τῆς IH' Δυνασειᾶς	2. Χέθρων.	2. Χέθρων
Γ'. Ἀμενόφ ὁ Α'. υἱὸς τοῦ ἄνωθεν.	3. Ἀμένοφισ.	3. Ἀμένοφισ.
Δ'. Τοῦθμωσις ὁ Α'. υἱὸς τοῦ ἄνωθεν.	4. Ἡ Ἀμεσῆ	4. Μίφρις
Ε'. Τοῦθμωσις ὁ Β'. υἱὸς τοῦ ἄνωθεν.	5. Μίφρις-Μοῖρις.	5. Μισφραμούθωσις
6. Ἀμενοῦ, ἀδελφὴ τοῦ ἄνωθεν.	6. Μηφραμούθωσις.	6. Τοῦθμωσις
Z'. Τοῦθμωσις ὁ Γ'. υἱὸς τῆς ῥηθείσης, ὁ περιδαξος Μοῖρις.	7. Θμῶσις.	7. Ἀμένοφισ ὁ καὶ Μέμων.
H'. Ἀμενόφ ὁ Β'. υἱὸς τοῦ ἄνωθεν.	8. Ἀμένοφισ.	8. Ωρος.
Θ'. Τοῦθμωσις ὁ Δ'. υἱὸς τοῦ ἄνωθεν, ὁ πολλοὺς Ὀβελίσκους ἀνυψάσας	9. Ωρος.	9. ἡ Ἀχενχέρσις.
I'. Ἀμενόφ ὁ Γ'. υἱὸς τοῦ ἄνωθεν, ὁ καὶ Μέμων.	10. Ἡ Ἀκεγχρίς.	10. Αθωρις
IA'. Ωρος, υἱὸς τοῦ ἄνωθεν, ἀπαις.	11. Ῥάθωτις.	11. Χενχέρσις.
IB'. Θάοσερ, θυγάτηρ Ὠρου ἢ τοῦ Μαγεθῶνος Ἀκεγχρίς	12. Ἀκεγχλήρης	12. Ἀχέρρῆς.
IC'. Ῥαμεσοῦς ὁ Α'. νόθος τοῦ Ωρου ἔ.	13. Ἀκεγχλήρης ἕτερ.	13. Χεῶρῆς.
	14. Ἀρμάις.	14. Ἀρμάης, ὁ καὶ Δινακός.
	15. Ῥαμέσσης.	15. Ῥαμεσοῦς ὁ καὶ Αἴγυπτος.
	16. Ἀρμείσσης Μιέμων.	16. Μένοφισ.
	17. Ἀμένοφισ.	
	πανομούμενος καὶ Μαντουεῖ.	θάνατον τοῦ Α', Ἰαμεσῆ ἢ Ῥαμεσοῦς ὁ Γ' ὁ καὶ μέγας, καὶ Σέσωτρις κατὰ τὸν Ἡρόδοτον.
	1Δ'. Οὐσιρεῖ, ἢ Μηνέφθας ὁ Α'. υἱὸς τοῦ ἄνωθεν, ἐπανομούμενος εἰς τὸ Ταφεῖον αὐτοῦ καὶ Νουσεῖ, Αθῶθι καὶ Α - μονεῖ	15'. Μηνέφθας ὁ Β'. υἱὸς τοῦ ἄνωθεν.
	1Ε'. Ὁ δεύτερος υἱὸς τοῦ ἄνωθεν μετὰ	1Z'. Μηνέφθας ὁ Γ'. υἱὸς τούτου.
		1H'. Ῥαμέρις ὁ Α'. υἱὸς αὐτοῦ.

μένοι Πίνακες παριστῶντες τὸν πόλεμον ἐναντίον
 τῶν Ἀσιανῶν Ἑθνῶν τῶν Βακτρικών, Σκυθῶν καὶ
 ἄλλων, τοῦ ἀγόμενου σίχμαλῶτους μὲ λείρας κε-
 κορμμένας καὶ ἐρριμμένας ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ῥα-
 μεσσῆ (ὡς ἀπὸ τῶν πεσοντῶν ἀπὸ τῆς τείχεϊ ἀνα-
 γλύφου καὶ συντριβέντων δήλον), τὸν θρίαμβόν
 τοῦ Βασιλέως ἐπανακάμπτοντος ἀπὸ τοῦ πολέμου
 καὶ πανηγυρίζοντος θρησκευτικῶς ἐφεξῆς δε καὶ
 τὰ ἄλλα ὅσα ὁ Διόδωρος μέχρι τῆς ἱερᾶς βιβλιο-
 θῆκης ἐξιστορεῖ, εἶναι ἀπκαλλεχτὰ ἀλλ' ἢ οἰκο-
 δομῆ τῆς βιβλιοθήκης ἢ εἰς τὸ Ῥαμέσσειον ποτὲ
 κατηδαφίσθη, καθὼς καὶ τὸ περισσότερον μέρος
 τούτου τοῦ παμμεγίστου οἰκοδομήματος, τοῦ ὁποίου
 ἡ ἔκτασις ἦτον περισσότερα, δότι οὐδὲν ἄλλο μνη-
 μεῖον τοσοῦτον ἔπλεον εἰς τῆς Θήβης, ὅσον αὐτὸ
 τὸ Ῥαμέσσειον, ἔτι δὲ καὶ τὸ Μεμνόνειον ἢ δὲ
 σύγκρισις τῶν ἐρειπίων τούτου μετὰ τῆς παρὰ
 τοῦ Διόδωρου περιγραφῆς τοῦ μνημείου τοῦ Ὀ-
 συμάνδειου, ὅσην καὶ ἂν ἔχη ὁμοιότητα, διαφλο-
 νεῖται ὅμως παρὰ τινῶν πεπαιδευμένων τῆς
 Ἑυρώπης εἰσέτι ἐπιφέρει δὲ ὁ τὸ βάθος τῶν Αἴγυ-
 πτιακῶν ἀρχαιοτήτων ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἀκαμάτως
 ἀνιχνεύσας, καὶ διασκεδάσας τὸν παχύτατον γό-
 φον τὸν κατακαλύπτοντα διὰ τοσοῦτων αἰώνων
 τὸ ὑποτιθέμενον ἀνερμήνυτον τῆς τῶν Ἱερογλύ-
 φων ἀναγνώσεως, καὶ προύρας τὸν βίον ἀπολιπὼν
 Σαμπολλίων, ἐπιφέρει λέγομεν, τὸ δυσὶν θάτερον,

ἢ τὸ μνημεῖον τὸ ἐπ' ὀνόματι Ὀσυμάνδεως περιγραφόμενον παρὰ τοῦ Ἐκαταίου, τὸν ὁποῖον ὁ Διόδωρος τῶν ὄσων ἐξιστορεῖ φέρει μάρτυρα, εἶναι τὸ αὐτὸ Δυτικὴν κατὰ τῆς Θήβας Ῥαμέσσειον, ἢ ὑπάρχει τύπος καὶ μίμημα αὐτοῦ τοῦ Ὀσυμανδίου ἢ Ὀσυμάνδεως μνήματος.

Εἰς τὴν Δυτικὴν περσικὴν ταύτην, ὅπου ἤδη τὸ εὐτελὲς χωρίον τῶν Ἀράδων Μεδιανέ-Ἀποῦ, καὶ ὅπου κεῖνται σωροὶ τοσοῦτων ἐρείπιων, πρὸς Ἄρκτον τοῦ ῥιθέντος Ῥαμεσσείου, κατὰ τὴν κοιλάδα Ἐλ' Ἀσσαζιφ, κεῖνται τὰ ἐρείπια ἐνὸς ἀρχαίου οἰκοδομήματος· ἀπὸ δὲ τὰ διασπαρμένα θρύψματα τῶν λίθων καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς γλυφῆς, καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς διασωζομένους εἰσὶτι τὸ γὰρ ἐπιγραφῆς, εἶτι δὲ καὶ ἀπὸ τὰ τῆς ὑφισταμένης ἐκ κοκκιωτοῦ λίλου Πύλης ἀνάγλυφα, καὶ ἀπὸ ἄλλα μὴ κατεδαφισμένα μέρη καὶ καταγεγραμμένα τοῦ εὐρυχώρου τούτου οἰκοδομήματος, ἐγνώσθη ὅτι ἦτον Ναὸς μεγαλοπρεπῆς ἀνατεθειμένος εἰς τὴν κυριωτέραν ψευδοθεότητα τῶν Θηβῶν, πρὸς τὸν Ἄμμων· Ῥὰ (Ἄμμωνα ἥλιον), ὃς τις ἐλατρεύετο ἐνταῦθα ἰδικῶς ἐπ' ὀνόματι Ἄμμων· Ῥὰ Πνέπ· Ἄννε-Κγέτ Ἄνβῶ, τουτέστιν ὁ Ἄμμων· Ἥλιος, ὁ κύριος τῶν θρόνων καὶ τοῦ Κόσμου· ὅλαι αἱ ἀφιερώσεις εἶναι διπλαὶ καὶ γενόμεναι ταῦτοχρόνως ἐπ' ὀνόματι δύο Βασιλέων, ἐξ ὧν ὁ μὲν προέχων καλεῖται κατὰ τὰ φωνητικὰ Ἱερογλυφικὰ, Ἄμενεθι, ὁ δὲ ἐπόμενος

Τούθμισις ὁ τρίτος, ὁ παρ' Ἑλλησι Μοῖρις ἀπορον
 βέβαια, διὰ τὸ ἄγνωστος αὐτὸς προηγεῖται τοῦ
 Μοριδος, καὶ ἀπορίτερον διὰ τὸ ἐπὶ τινα μέρη τοῦ
 Νουοῦ τούτου, τότε γεγλυμμένον ὄνομα καὶ τὰ
 ἐπίθετα τοῦ ῥηθέντος Ἀμενεθί φαίνονται, τὰ μὲν
 ἀπεΐσμενα, τὰ δὲ τετραμμένα, καὶ ἀντὶ τούτων
 κατεγράφη τὸ ὄνομα Τοθμισσεως τοῦ δευτέρου
 (Χέβρων)· τοῦτο δὲ διαλύεται διὰ τῶν ἐφεξῆς ἁ.
 ὅτι ὁ πρῶτος Τούθμισς διεδέχθη τὸν Πατέρα του
 Ἀμενόφ τὸν πρῶτον καὶ ἀρχηγὸν τῆς ΙΗ'. δυνα-
 στείας τῶν Διοσπολιτῶν βασιλέων· β'. αὐτὸν δὲ
 δεδέθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Τούθμισς ὁ δεύτερος, ὁ κα-
 τὰ τὸν Μανθίνα Χέβρων, καὶ ἀπέθανεν ἄπαι-
 γ'. διαδοχὸς δὲ τούτου ἐγένετο ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ
 Ἀμνισέ, τὴν ὁποίαν ὁ πατὴρ τῷ Ἰωσήφω Μαν-
 θῶν καλεῖ Ἀμεσσὴν, καὶ ἀδελφὴν λέγει τοῦ Ἀμε-
 νόφως, καὶ ταῦτα μετὰ τὸν Χέβρωνα· δ'. ὅτι
 τῆς Βασίλισσης ταύτης ὁ τρίτος ἀνὴρ ἐκαλεῖτο
 ἀπλῶς Τοθμισς, καὶ ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐγεννήθη ὁ
 τρίτος Τούθμισς, ὁ Μήφοις μὲν αὐτὸς τοῦ Μαν-
 θῶνος, Μοῖρις δὲ παρ' Ἑλλησιν. ε'. μετὰ δὲ τὸν
 θάνατον τοῦ ἀπλῶς Τοθμισσεως τούτου, ἔλαβεν ἡ
 Ἀμνισέ καὶ δεύτερον ἄνδρα καλούμενον Ἀμενεθί,
 ὃς τις δευτέρου βασιλείας ἐπ' ὀνόματι τῆς
 γυναικὸς τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐπ' ἑτέροις καὶ τὸν
 υἱὸν αὐτῆς Μοῖρον καθ' ὅλον τὸ διαστήμα τῆς μι-
 κρᾶς ἡλικίας του· ἡ ἀπόξενσις λοιπὸν τοῦ ὀνόματος

καὶ ἡ συντριβὴ τὴν ὁποῖον ἔλαβον τὰ κατὰ τὸν
 Ναὸν αὐτὸν ἐπίθετα τοῦ Ἀμενεθι, δεικνύει, ὅτι
 ἢ ἐπὶ τὸν Γουθμωσιν ἢ Μοίριν, ὄρφανὸν ὄντα, ἐπι-
 τροπὴ τοῦ ρηθέντος ἐγένετο βιρυτζιτη καὶ μισητή,
 διὸ καὶ πρὸς ἐκδίκητην, βασιλεύσας, τότε ὄνομα
 καὶ τὰ ἐπίθετα τοῦ Ἀμενεθι τὰ μὲν ἀπέξσε, τὰ
 δὲ διόλου συνέτριψε, καὶ αὐτ' ἐκείνων ἐπέγραψε
 τότε ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὸ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, εἰ
 καὶ μὴ Βασιλέως, ἀλλ' ἐπιτρόπου τῆς βασιλείας,
 ἔτι δὲ καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ Γουθμώσεως τοῦ β. ἢ
 Χέβρων.

Ὅλαι αἱ διὰ Ἱερογλύφων ἐπιγραφαὶ αὐτοῦ τοῦ
 Ἐλ' Ἀσσιζιφ μνημείου μακροτρόσιν, ὅτι αὐτὸ κα-
 ταπευράστη ἐπ' τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀμενεθι ἐπ'
 ὀνόματι τῆς Βασίλισσας Ἀμηνσε, καὶ τοῦ νεά-
 ζοντος υἱοῦ τῆς Μοίριδος, ὅτε αὐτὸς ἐπλησίαζεν εἰς
 τὸν νόμιμον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ χρόνον, καὶ ὅν
 ἔμελλε νὰ βασιλεύσῃ· ἡ δὲ ἐποχὴ αὕτη τῆς οἰκο-
 δομῆς τοῦ Ναοῦ τούτου, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν
 τῆς περιτάσεως τῶν χρόνων τῆς βασιλείας τῆς
 Ἀμηνσε κατὰ τὸν Μανέθωνα, συμπέπτει εἰς τὸ
 1500 ἔτος πρὸ Χριστοῦ· αὐτὸς ἀνεκαινίσθη κατὰ
 διαφόρους ἐποχὰς ἐπομένων, καθὼς ἀπὸ τῆς ἐπι-
 γραφῆς τῶν ἐπὶ πολλῶν γεγλυμμένων καταπεσου-
 σῶν ἀπὸ διάφορα μέρη τοῦ Ναοῦ Πητρῶν, καὶ
 μάλιστα ἐξ ἐκείνων δι' ἧν ἐκτίσθη ὁ τοίχος, ἐπὶ
 τὸ ὁποῖον στηρίζεται τὴν σήμερον ἡ παραστάς τοῦ

ἀπὸ κοκκωτὸν λίθον ῥηθέντος ἄνωθεν Προπύλου, ἀναγινώσκονται τὰ ὀνόματα τῶν ἀνακκινιστῶν ποῦτε Φαραὸν Δρου, Ριμεσσὴ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, Μηνέρη τοῦ Α'. ὡσαύτως καὶ ἡ ἐκ τῶν τριῶν αὐτῶν τοῦ Νουῦ τελευταία εἶναι πλήρης Ἱερογλυφικῶν ἀναγλύφων, κακοζήλων ὁμοίᾳ, τῶν μαρτυρούντων τὴν τοιαύτην κακότεχνον ἐπισκελὴν, γενομένην ἐπ' ὀνόματι Πτολεμαίου Εὐεργέτου τοῦ δευτέρου, καὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς Κλεοπάτρας.

Τὰ λυπηρὰ περιλείμματα ἑνὸς τῶν ἐπισημοτέρων μνημείων τῶν Θηβῶν κείνται καὶ αὐτὰ κατὰ τὴν αὐτὴν δυτικὴν περσῖαν, ὅπου ἡ τῶν Ἀραβῶν τανῶν Κόμη Κούρη· αὕτη ἡ μεγίστη οἰκοδομή, ἡ παραδοξαλλομένη κατὰ τὴν ἔκτασιν μετ' ἐκείνην τὴν κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου τοῦ Παλατίου Καρνάκ, σχεδὸν ἐγένετο ἀφανής· ὑφίστανται εἰσέτι εἰς ἕτι τινα, μάλιστα φαινόμενα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἡ ὁποία πληρομένη ἀπὸ τὴν κατατεθειμένην κατ' ἔτος λάσπην ἐπιτῶν ἀναδασεων τοῦ Νείλου, ἐκάλυψε τὸ Παλάτιον αὐτό· τὸ περισσότερον τούτου μέρους εἶσι τῆτον κατασκευασμένον ἀπο πέτρας τιτανώδεις, οἱ Φελάχιδες ὀλίγον κατ' ὀλίγον συνέτριψαν αὐτὰς καὶ μετέβαλον εἰς ἄσβεστον πρὸς οἰκοδομὴν τῶν ἐλαιοῶν αὐτῶν καλύψεων· ἀλλ' ὅσα ἔτι παρέμεινον μαρ-

τυροῦσι τὴν μεγαλοπρέπειαν ταύτης τῆς ἀρχαίας οἰκοδομῆς.

Ταῦτα τὰ εἰρήπια κείντι εἰς ἓν 1800 ποδῶν κατὰ μικρὸν διάστημα, τὸ ὅποσον πληροῦται, ὑψοῦται, καὶ ἀπὸ τὴν κατατιθεμένην κατ' ἔτος ἰλὸν τοῦ ποταμοῦ, καλύπτεται ἀπὸ μεγάλα χόρτα, καὶ μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας τούτου τὰ διασπαρμένα ἄπειρα σημεῖα τουτέστι τὰ κατάλοιπα τῶν ἐπικρανίων, τὰ κόμματα τῶν Κιόνων, τὰ θρύσματα τῶν Κολοσσῶν, καὶ τὰ συντρίμματα τῶν ἁμέτρων ἀναγλύφων, ὅσα ἢ τοῦ ποταμοῦ ἰλὸς δὲν κατεκαλύψεν εἰσέτι καὶ δὲν ἀπέκρυψε διὰ παντός, ἐκπλήττουσι τὴν ὄρασιν τῶν φιλαρχαίων περιηγητῶν· αὐτότε ὑπάρχον δεκαοκτὼ Κολοσσοί, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μικρότερος εἶχε ὕψος ποδῶν εἴκοσι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐκ διαφόρου ὕλης μονόλιθοι, ὡς ἐξ ἑνὸς συνετρίβητην, καὶ τὰ ὀγκώδη αὐτῶν κόμματα θεωροῦνται· διασπαρμένα τῇ δὲ κικεῖσι τὰ μὲν ἐπὶ τὴν ἐπιφανειαν εἰσέτι τῆς γῆς, τὰ δὲ εἰς τὸ βῆθος τῶν ὀρυγμάτων, τῶν γενομένων περὶ τῶν σκαπανέων καὶ σκαπτήρων· βλέπονται ἔτι ἐπ' αὐτὰ τὰ βεβλαμμένα καὶ ἠκρωτηριασμένα λείψανα, τὰ ὀνόματα τῶν Ἀσιανῶν Ἐθνῶν (ἔξ ὧν πρό πάντων ἦσαν οἱ μόνοι τῷ τότε φαινόμενοι· δυατοὶ Ἀσσύριοι), τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγοὶ ὡς αἰχμάλωτοι περιεκύκλουν τὰ ὑπερεῖδια τῶν Κολοσσῶν, τῶν παρρησιαζόντων τὸν νικητὴν αὐτῶν Φαραῶ

Ἀμένοφιν τὸν τρίτον, ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ὁ Μανε-
θὼν τάττει δεύτερον, καὶ οἱ Ἕλληνες Μέμνονα
ἐκάλεσαν· τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὰ παράσημα
δεικνύουσιν, ὅτι ἐπὶ τὸν τόπον αὐτὸν ἦτον ἐγει-
γερμένον τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο οἰκοδόμημα τῶν Θε-
σῶν, τὸ παρ' Ἑλλήσι Μεμνόνειον, καὶ παρ' Αἴγυ-
πτίοις Ἀμενόφειον.

Περὶ δὲ τὰ ἔσχατα τῶν ἐρειπίων τούτων, πρὸς
τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ, ἴστανται εἰσέτι οἱ δύο πε-
ριβητοὶ Κολοσσώδεις Ἀνδριάντες, ὕψος ἔχοντες
ποδῶν ἐξ ἑκοντα, ἐξ ὧν ὁ πρὸς Ἄρκτον ἦτον ὁ πε-
ρικλεῆς ἐκεῖνος καὶ περιλαλιτος ὁ ἐπ' ὀνόματι Κο-
λοσσός τοῦ Μέμνονος, μονόλιθοι ἀμφότεροι ἐκ λί-
θου Θεσσαϊκοῦ, καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ ἐκτεταμένων
βισεων ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου, αὐτοὶ παριστώσι τὸν
Φρυγῶ καθήμενον καὶ τὰς χεῖρας ἔχοντα ἐξηπλω-
μένας ἐπάνω τῶν γονάτων ἐν σχήματι ἡσύχῳ· αἱ
διασωζόμεναι εἰσέτι Ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαί, κα-
θὼς καὶ ἐκεῖναι αἰεὶ τὰ πόδια τοῦ θρόνου τοῦ πρὸς
Μεσημβριανὴν Κολοσσῶ, καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια τῶν
δύο βισεων γεγλυμμένα, αἴρουντι πᾶσαν ἀμφιβο-
λίαν περὶ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ ἀξιώματός του,
τοῦ ὁποίου οἱ δύο θαυμαστοὶ αὐτοὶ μονόλιθοι ἐμ-
φαίνουσι τὰ σημεῖα τοῦ χαλακτῆρος, καὶ διακω-
νίζουσι τὴν μνήμην· ἡ δὲ Ἱερογλύφον φωνητικῶν
ἐπιγραφή ἢ ἐπὶ τὰ ὀπίσθια τοῦ θρόνου γεγλυμέ-
νη, λέγει ῥητῶς τὰ συνήθη πομπικὰ ταῦτα· εὐ

Ἰσχυρὸς Ἀρωήρης, ὁ μέτριος τῶν μετριωτέρων, ὁ
 βασιλεὺς Ἡλίου, ὁ κύριος τῆς ἀληθείας καὶ δικαιο-
 σύνης, ὁ υἱὸς τοῦ Ἡλίου, ὁ κύριος τῶν διαδημάτων,
 ὁ Ἀμενόφ, ὁ ἠγαπημένος τοῦ Ἀμμων· Ρι, ὁ Ὡ-
 ρος αὐτὸς ὁ λαμπρότατος, ὕψωσε τὰ οἰκοδομήμα-
 τα ταῦτα πρὸς κλέος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμμω-
 νος, καὶ ἀνέθηκε πρὸς αὐτὸν τὸν Κολοσσῶδη τοῦ-
 τον ἐκ λίθου σκληροῦ Ἀνδριάνταν· ἐπὶ δε τὰ δύο
 πλαγία τῶν βίσεων ἀναγινώσκειται διὰ μεγάλων
 κουφῶν Ἰερογλυφικῶν, καὶ ἡ ἐφεξῆς ἐτέρα τυφώ-
 δης ἐπιγραφὴ· αὐτὸς κύριος καὶ δεσπότης τῶν τε ἄ-
 νω καὶ τῶν κάτω, ὁ μετασχηματῆς τῶν ἡλίων, ὁ
 τὸν κόσμον κρατῶν ἐν γούνασι, ὁ Ὡρος ὁ διὰ τῆς
 δυνάμεως αὐτοῦ πατάξας τοὺς βορβάρους, ὁ βα-
 σιλεὺς Ἡλίου, κύριος τῆς ἀληθείας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἡ-
 λίου Ἀμενόφ, ὁ ἠγαπημένος τοῦ Ἀμμων· Ρι βα-
 σιλεὺς τῶν Θεῶν· ταῦτα δὲ τὰ πομπικὰ ἦσαν
 τὰ ὀνόματα καὶ οἱ τίτλοι τοῦ ἐκ τῆς ΙΗ΄ δυνα-
 στείας τρίτου Ἀμενόφως, ὃς τις ἐγένετο πρὸ Χρι-
 στοῦ ἔτη 1500. ὄθεν ἐκ τούτων πάντων ἐπαλη-
 θεύουσι τὰ τοῦ Παυσανίου, ἔς τις εἰς τὰ περὶ Ἀτ-
 τικῆς, διηγούμενος περὶ τοῦ κατὰ τὰς Θήβας Κο-
 λοσσῶ τούτου λέγει, ὅτι οἱ Θηβαῖοι δι᾽ ἔχουζοντο
 ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, ὅτι τὸ ἄγαλμα αὐτὸ δειν ἦτον
 τοῦ Μέμνονος τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἀνθρώπου ἐντο-
 πίου καλουμένου Φαμενόφ· ἀλλὰ γὰρ οὐ Μέμνονά
 εἰ Θηβαῖοι λέγουσι, Φαμενόφα δὲ εἶναι τῶν ἐγγυ-

Ὁ πρὸς Ἄρχτον ῥηθεὶς περιλάλητος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις Ἀνδριάς ἦτον ἐκεῖνος, ὃς τις ἐνομιζετο τοῦ Μέμνονος, καὶ ἤχει καθεκάστην ἡμέραν ἅμα τῇ προσβολῇ πρὸς αὐτὸν τῶν πρώτων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου· ἱκανοὶ Συγγραφεῖς, οἷον ὁ Παυσανίας, ὁ Πλίνιος, ὁ Τάκιτος, ὁ Ἀμμιανός, Διονύσιος ὁ περιηγητής, Εὐσέβιος ἐν τοῖς χρονικοῖς, καὶ ἄλλοι ἀναφέρουσι περὶ τῆς φωνῆς ταύτης, καὶ πλῆθος ἐπιγραφῶν Ἑλληνικῶν καὶ Λατινικῶν θεωροῦνται καταγεγραμμένοι ἐπὶ τὰ σκέλη αὐτοῦ τοῦ Κολοσσοῦ τῶν ἐλθόντων καὶ ἀκουσάντων τὴν μελωδίαν· καὶ μεταξὺ τούτων ἡ ἐφεξῆς ἐπιγραφή ἐμφαίνει τότε Ἑλληνικὸν καὶ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τοῦ ὁποίου ἦτον ὁ Ἀνδριάς.

Ἐκλυον αὐδήσαντος ἐγὼ Πόπλιος Βαλδίνος (1)
φωνὰς τὰς θείας Μέμνονος ἢ Φαμενόφ.

Προστίθενται ἔτι καὶ ὅσα διηγεῖται ὁ Στράβων βιβλ'. ΙΖ'. ὅτε ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἴσαται τὸ ἄγαλμα αὐτὸ μετὰ καὶ ἄλλων, καὶ ἤκουσε τὸν ἦχον· ἀκῆγὼ δὲ παρῶν, λέγει, ἐπὶ τῶν τόπων με-

---

(1) Τόσον ὁ Πόπλιος Βαλδίνος αὐτός, ὅσον καὶ αἱ ἐπίσημοι καὶ περιφανεῖς Ματρῶναι τῆς Ῥώμης, Ἰουλία Βουίλλη, Σικελία Τριβούλλη, καὶ Πουλίθα Βαλδίνη (Σύζυγος πιθανὸν τοῦ ἀνωτέρου) συνώδευον τὴν Αὐτοκράτορα Σαβήνην Σύζυγον τοῦ Ἀνδριανοῦ, τὴν πρὸς καθιστόρησιν ἐλθοῦσαν τῶν ἀρχαίων ὑπομνημάτων τῶν Θεβῶν τῆ 130 ἔτει μετὰ Χριστόν.

» τὰ Γάλλου Αἰλίου (στρατηγού), καὶ τοῦ πλήθους
 » τῶν συνόντων αὐτῷ φίλων τε καὶ στρατιωτῶν,
 » περὶ ὧραν πρώτην ἤκουσα τοῦ φόφου, εἴτε δὲ
 » ἀπὸ τῆς βάσεως, εἴτε ἀπὸ τοῦ Κολοσσοῦ, εἴτε
 » ἀπὸ τῶν κύκλων καὶ περὶ τὴν βᾶσιν τινὸς ἐπί-
 » τηδες ποιήσαντες τὸν φόφον, οὐκ ἔχω διῤυσχυρί-
 » σασθαι· διὰ γὰρ τὸ ἄδηλον τῆς αἰτίας, πᾶν μᾶλ-
 » λον ἐπέρχεται πιστεύειν, ἢ τὸ ἐκ τῶν λίθων οὐ-
 » τω τεταγμένων ἐκπέμπεσθαι τὸν ἦχον· ὁ σο-
 » φὸς Γεωγράφος ἐν ὀλίγοις τέλος λέγει τὴν γνώμην
 του, ὅτι κάθε ἄλλο περισσότερον ἐπέρχεται εἰς τὸν
 νοῦν του νὰ πιστεύσῃ, ἢ ἀπὸ τοιαύτους μονολί-
 θους νὰ ἐξέρχεται ὁ ἦχος· ὅθεν καὶ ὑπενόησεν,
 ὅτι αὐτὸ ὄλον ἦτον θαυματουργὸς μηχανὴ τῶν
 Θεβαίων λαοπλάνων ἱερέων, ἀλλὰ διὰ τὰς προλή-
 ψεις, δὲ ἠθέλησε παρῤρησιαστικώτερον νὰ γράψῃ
 καὶ νὰ ἐκφαυλίσῃ τὸ μυστήριον τὴν μηχανουρ-
 γίαν ταύτην πιθανόν, οἱ τῶν Θεβῶν Ἱερεῖς
 παρῤρησιαζον ὡς μίαν ἀντικειμένην τερατουργίαν,
 καθ' ὅσων ἠκούοντο καὶ ἐπιστεύοντο περὶ τῶν θαυ-
 μάτων τῆς τῶν χριστιανῶν ἱεραῶς θρησκείας, διότι
 ἀφ' οὗ ἐκηρύχθη καὶ ἐστηρίχθη εἰς Αἴγυπτον ἡ
 τοῦ Χριστοῦ πίστις, ἡ φωνὴ τοῦ Μέμνονος ἐσιώ-
 πησε καὶ δὲν ἠκούσθη πλέον.

Ὅπισθεν τοῦ ῥηθέντος Ἀμενοφείου ἐν διάστημα
 ἱκανόν ἐπάνω ἐνὸς ὑψώματος κεῖται εἰς μικρὸς ἀρ-
 χαῖος Ναός, εἰς τὸν ὁποῖον εἰσέρχονται δι' ἐνὸς μι-

ρίων, οὗ τοῦτο ἄγαλμα ἦν· οἱ δὺω αὐτοὶ Κολοσσοὶ καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα προέκειντο τοῦ κυριωτέρου Πυλῶνος τοῦ Ἀμενοφείου πρὸς ἐγκαλλώπισμα· καὶ μὲ ὄλην τὴν βλάβην καὶ φθορὰν, τὴν ὁποίαν ἐπέφερεν ἐπ' αὐτὰ τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος ὅ,τε χρόνος καὶ ὁ φανητισμὸς, παρατηροῖται ὁμοῦς εἰσέτι ἡ κομψότης καὶ γλαφυρότης τῆς γλυπτικῆς τέχνης, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἐπὶ τὰς πλευρὰς τῶν θρόνων καὶ τῶν δὺω αὐτῶν Κολοσσῶν γεγλυμμένα ἀνάγλυφα τῶν ὀρθίων ἰσταμένων γυναικῶν, ὕψος ἔχουσῶν ποδῶν δεκαπέντε· ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κόσμου, καὶ ἡ πλουσιότης τῶν ἐνδυμασιῶν, δείκνυσι τὴν ὑψηλὴν ἀξίαν αὐτῶν· αἱ ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων αὐτῶν ἐγγεγραμμέναι δὲ Ἱερογλύφων ἐπιγραφαί, αἱ ἐξαπλούμεναι καθ' ὅλον τὸν πόδα τῶν θρόνων καὶ τῶν δὺω Κολοσσῶν τοῦ Ἀμενόφιος, πληροφοροῦσιν ἀναγινωσκόμεναι, ὅ,τε τὸ μὲν ἐξ ἀριστερῶν ἔκτυπον εἶναι τῆς Βασιλίσσης μητρὸς τοῦ Βασιλέως αὐτοῦ, καλουμένης Μάουτ-Χέμ-Βά, τὸ δὲ ἐκ δεξιῶν, τῆς Βασιλίσσης γυναικὸς τοῦ αὐτοῦ Φαραῶ, λεγομένης Ἰάϊα.

Ἡ ταυτότης λοιπὸν τοῦ παρ' Ἑλλήσι μὲν Μεμνονείου, τοῦ δὲ παρ' Αἰγυπτίοις Ἀμενοφείου εἶναι εἰς τὸ ἐξῆς ἀναμφίβολος· τὸ δὲ Παλάτιον αὐτὸ ἦτον τὸ πλέον ἐκπληκτον τῶν θαυμασίων τῆς ἀρχαίας ταύτης τῶν Θηῶν Μητροπόλεως· αἱ γενό-

μειναι ἀνασκάψεις οὐ πρό πολλοῦ παρ' ἑνὸς Ἑλλήνου Ἰωάννου, ἀνεκάλυψαν μίαν πληθὺν βίσεων Κιόνων, καὶ ἓνα μέγαν ἀριθμὸν ἀγαλμάτων λεοντοκεφάλων, λίθου σπυρίτου μέλανος, τὸ δὲ μᾶλλον, δύο μεγαλοπρεπεῖς Κολοσσώδεις Σφίγγας ἀνδροκεφάλους, λίθου ὑποκοκκίνου, μιᾶς ἐργασίας κομψοτάτης, παριστώσας τὸν Φαραὼ αὐτὸν Ἀμένοφιν τὸν τρίτον (1)· ἡ φυσιογνωμία τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως αὐτοῦ ἔχει καὶ ἐνταῦθα, καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ ὁμοιότητά τινα Αἰθιοπικὴν, καὶ εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ ὁμοία, καθὼς ὁρᾶται εἰς τε τοὺς διασωθέντας Πίνακας τῶν ἀναγλύφων τοῦ κατὰ τὴν Κώμην Λούξορ Μεμμονεῖου, καὶ εἰς τὰς ζωγραφίας τοῦ κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς κοιλάδος Πιπὰν· Ἐλ-Μολούκ τάφου αὐτοῦ τοῦ βασιλέως.

(1) Περὶ τὸ Μεμμόνειον τοῦτο τῷ 1829 ἔτει, ἐπὶ τῶν γενομένων ἀνασκάψεων παρὰ τοῦ ρηθέντος Ἑλλήνου Ἰωάννου, ἀνεκαλύφθησαν πολλῶν Κολωνῶν στυλόπατα, πληθὺς Ἀνδριάντων λεοντοκεφάλων ἐκ λίθου σπυρίτου μέλανος, καὶ ἐπὶ τούτοις δύο μέγιστα θαυμάσια Σφίγγες ἀνδροκέφαλοι, φέρουσαι τὸ ἔκτυπον τῆς μορφῆς τοῦ Φαραὼ τούτου Ἀμένοφ τοῦ τρίτου· αἱ δύο αὗται Σφίγγες διὰ τοῦ Νείλου μετεφέρθησαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν· ὅπου ἠγοράσθησαν παρὰ τῆς Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορικῆς αὐτῆς, καὶ μετεκομίσθησαν διὰ τῆς μεσογείου, τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τῆς Βαλτικῆς διὰ πλοίου Ἑλληνικοῦ εἰς Πιτρούπολιν τῷ 1832 ἔτει, πρὸς καλλωπισμὸν τῆς λαμπρῆς βασιλευούσης πόλεως ἐκείνης ἔτι πολέως.

Τοῦμ-Ἀνεμάν, τουτέστιν ὁ Παμφάγος Ἄδης·
 περὶ δὲ τὴν Πύλῃν τοῦ Κριτηρίου φαίνεται ἡ Θμέϊ
 (Θέμις) δίμορφος, ὡς ἀληθείας Θεὰ καὶ δικαιοσύνης,
 ἡ ὁποία παρρησιάζει τὴν ψυχὴν ἐνὸς Αἰγυπτίου
 ὑπὸ σχῆμα ἀνθρώπινον μετ' ἐπιγραφῆς τοιαύτης·
 «ἢ διατρίβουσα Θμέϊ εἰς τὰ ψυχοκατοικητήρια,
 ὅπου αὐτὴ κρατεῖ τὴν πλάστιγγα ζυγοστατοῦσα
 τὰς καρδίας, οὐδεὶς κακοῦργος ταύτην διαφεύγει·
 πλησίον δὲ τοῦ μέλλοντος νὰ κριθῇ, ἀναγινώσκε-
 ται ἡ λέξις αὕτη, «ἢ κάθοδος μιᾶς ψυχῆς εἰς τὸν
 Ἄδην»· παρὼν δὲ ἐκεῖ καὶ ὁ Ἄνουβις υἱὸς τοῦ Ὀ-
 σίρειως, ὡς Θωοκέφαλος (Γζακαλοκέφαλος), βάλλου-
 σι μετὰ τῆς Θμέϊ εἰς τὴν πλάστιγγα, ὁ μὲν τὴν
 καρδίαν τοῦ κρινομένου Αἰγυπτίου, ἡ δὲ ἐν πτερὸν,
 ὡς ἔμβλημα δικαιοσύνης· μεταξὺ δὲ τοῦ κινδυνώ-
 δους ὀργάνου τῆς πλάστιγγος, τῆς κρατούσης ἐν
 μετεώρῳ ἀπηρωρημένην τὴν περὶ ψυχῆς ἀπόφασιν,
 καὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ὀσίριδος, ἴσταται ἐπὶ τοῦ βή-
 ματος τούτου τῆς ἀληθείας ὁ Θέθ (Ἑρμῆς) ὡς Ἰ-
 βηκέφαλος καὶ ἑρμηνεὺς τῶν θεῶν λογίων, καὶ
 γραμματεὺς ἅμα τῆς τῶν ἄλλων Θεῶν δικαιοσύ-
 νης, ὁ ὁποῖος σημειώσας τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἀπόφασιν
 κατὰ τῆς καρδίας τοῦ ἀποθανόντος Αἰγυπτίου, ἀπέρ-
 χεται νὰ ἀναφέρῃ ταύτην εἰς τὸν Ὀσίριν. Πρὸς τοῖς
 ῥηθεῖσι καματεροῖς, δαπανηροῖς, καὶ τεραστίοις ἔρ-
 γοις τῶν Φαραὼ καὶ κατὰ τὰς δύο ἀντικρὺ πο-
 ταμίους ὄχθας τῶν Θεῶν, δεῖν νὰ περιγραφθῶ·

σιν, ἴν' οὕτως εἴπωμεν, καὶ τὰ τῆς Νεκροπόλεως τῶν Βασιλέων αὐτῶν, τῶν ὁποίων τοὺς τάφους ὁ Στράβων βιβλ'. ΙΖ'. ὀνομάζει « θήκας βασιλέων ἐν σπηλαίοις λατομητὰς περὶ τεσσαράκοντα, θαυμαστῶς κατεσκευασμένας, καὶ θέας ἀξίας » αὐτοὶ κεῖνται εἰς τὴν δυτικὴν περσικὴν τῶν Θεβῶν εἰς μίαν κοιλάδα καλουμένην Πιπὰν-Ἐλ-Μολούκ· τὸ δὲ ὄνομα ταύτης τῆς κοιλάδος δὲν εἶναι ὀλοσχαρὲς Ἀραβικόν, δηλοῦν Πύλας βασιλέων, ἀλλ' εἶναι φθορὰ καὶ μετάφρασις ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Πιπὰν-Οὐρόου (ὑπόγαια Φαραῶ), οἱ ὅποιοι ἐπίτηδες ἐκλεξαν τοιοῦτον τόπον ἐντελῶς πρόσφορον ὡς πρὸς ταύτην τὴν λυπηρὰν ἀποτεταγμένην ἄφυκτον ἀνάγκην παρὰ τῶν ὀρίων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· μίαν κοιλάδα, λέγομεν, κατάξηρον, ἀγρίαν, περιεχομένην ὑπὸ ὑψηλῶν ἀποτόμων Πετρῶν, καὶ τῶ ὄντι τόπον κλαυθμῶνος· εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῶν τῶν ἀποτόμων βουνῶν, θεωροῦνται Πύλαι τετράγωνοι φραγμέναι ὑπὸ τῶν κρημνισμάτων αἱ περισσότεραι, ἔχουσαι τὴν αὐτὴν κατασκευὴν ἐξ ἴσου ὄλαι, διὰ τῶν ὁποίων εἰσέρχονται εἰς τοὺς τάφους αὐτοῦ τῶν βασιλέων.

Οἱ μέχρι τοῦδε εὐρεθέντες καὶ ἀνεωχθέντες τάφοι τῶν Βασιλέων ἀριθμοῦνται δώδεκα, εἰς τοὺς ὁποίους ἐνταφιάσθησαν τὰ σώματα τῶν Φαραῶν τῶν καταγομένων ἀπὸ τὰς τῶν Θεβαίων ἢ Διοσπολιτῶν ΙΗ', ΙΘ', καὶ Κ'. Δυναστίας· οὐδεμίαν τά-

κροῦ Προπύλου, κεκαλυμμένου ἔξωθεν με γλυφὰς
 τέχνης καλλίστης· οἱ Πίνακες, οἱ ὠραίζοντες τὸ
 Πρόπυλον παριστῶσι Πτολεμαῖον Σωτῆρα τὸν δεύ-
 τερον, προσφέροντα τὰς προσφορὰς αὐτοῦ πρὸς
 τὴν θεότητα Ἀθῶρ (Ἀφροδίτην), πρὸς τὴν Θιμί
 ἢ Θεμέϊ, θεότητα ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης (Θέ-
 μιδα) καὶ πρὸς ἄλλας· ὁ Ναὸς αὐτὸς εἶναι διηρη-
 μένος εἰς τρεῖς αὐλὰς συνημμένας· εἰς μὲν τὴν κα-
 τὰ μέσσην γεγλυμμένην ὄλην, περιέχονται Πίνακες
 μετὰ προσφορῶν πρὸς ὅλους τοὺς Θεοὺς τοὺς λα-
 τρευομένους εἰς Θήβας, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν
 Ἀθῶρ καὶ Θιμί· ὅλαι αἱ γλυφαὶ τοῦ κατὰ μέσον
 Ναοῦ ἀνάγονται εἰς τὸν τῆς Βασιλείας Πτολεμαίου
 τοῦ Φιλοπάτορος χρόνον, ὅπου θεωρεῖται αὐτὸς ἐ-
 πακολουθούμενος παρὰ τῆς γυναικὸς του Ἀρσι-
 νόης, προσφερούσης τὰς λατρείας τῆς πρὸς τὰς
 ῥηθείσας, δύο ψευδοθεότητος· δύο μόνον Πίνακες
 φέρουσι τὴν εἰκόνα τῆς μορφῆς Πτολεμαίου τοῦ
 Επιφανοῦς, υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ ῥηθέντος· ἀνα-
 γινώσκειται δὲ ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ ἡ ἐφεξῆς ἐπι-
 γραφὴ διὰ τοὺς γενομένους καλλωπισμοὺς ἐπὶ τῆς
 βασιλείας ἐσχάτως τοῦ Εὐεργέτου, καὶ τῶν δύο
 αὐτοῦ γυναικῶν, περὶ ὧν προεῖρήθη ἀνωτέρω ἐν τῷ
 περὶ Φιλῶν. « Καλλίστη ἀνακαίνισις γενομένη
 παρὰ τοῦ Βασιλέως, βλαστήματος τῶν φωτεινῶν
 Θεῶν, δεδοκιμασμένου παρὰ τοῦ Φθᾶ, Πτολεμαίου
 τοῦ Αἰωνοβίου, καὶ παρὰ τῆς Βασιλίσσης ἀδελφῆς

δεσποτίσσης τοῦ Κόσμου, καὶ παρὰ τῆς Βασι-
λίσης γυναικὸς δεσποτίσσης τοῦ Κόσμου Κλεο-
πατρῶν, Θεῶν μεγίστων ἠγαπημένων παρὰ τοῦ
Ἄμμων-Ράε.

Εἰς μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ Ναοῦ ἐλατρεύετο ἰδίως
καὶ κυρίως ἡ Ἄθωρ, εἰς δὲ τὰ ἀριστερὰ ἡ Θμέι-
ἀλλ' ὅλοι οἱ Πίνακες οἱ ὠραίζοντες αὐτὸ τὸ μέρος
ἀνάγονται εἰς τὰς ἐπισήμους τελετὰς, τὰς τελου-
μένας παρ' αὐτῆς τῆς Θέμιδος, εἰς τὴν γέννηαν
τῶν Αἰγυπτίων· αἱ δὲ τοιαῦται τελεταὶ σημειοῦν-
ται πρὸς περιέργειαν ὡς ἐφεξῆς.

Οἱ δύο δεσπότης τοῦ φοβεροῦ τούτου τόπου, ὅ-
που αἱ ψυχαὶ κρίνονται, ὁ Ὅσιρις καὶ ἡ Ἴσις δέ-
χονται πρῶτον τὰς λατρείας τοῦ Πτολεμαίου καὶ
τῆς Ἀρσινόης Θεῶν Φιλοπατόρων· ἐπομένως παρ-
ρησιάζεται ἡ σκηνὴ τοῦ ψυχοστασίου ἐφ' ἐνὸς ἐκτε-
ταμένου ἀναγλύφου, ὅπου ὁράται τὸ τοῦ Ἄδου
Πραιτώριον (Ἄμεντέ), ὁ μέγας κριτῆς Ὅσιρις
προκαθέζεται, οἱ δὲ τεσσαράκοντα δύο κριταὶ
πάρεδροι τοῦ Ὅσιρεως τεταγμένοι εἰς δύο γραμ-
μάς, φέρουσιν ἐπὶ κεφαλῆς πτερὸν στρουθοκαμή-
λου, ὡς Σύμβολον δικαιοσύνης· ὁ δὲ Αἰγύπτιος Κέρ-
βειρος, τέρας σύνθετον ἐκ τριῶν διαφορῶν φύσεων,
Κροκοδείλου, Λέοντος, καὶ Ἴπποποτάμου, παρι-
στᾶται ἀνοίγων τὸν πλατύτατον αὐτοῦ φάρυγγα
πρὸς φρίκην καὶ τρόμον τῶν ἀμαρτωλῶν ψυχῶν·
τὸ δὲ ὄνομα τοῦ τέρατος αὐτοῦ ἀναγινώσκειται

ξις διαφυλάχθη οὔτε τῆς δυναστείας, οὔτε τῆς
 διαδοχῆς εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ τόπου τῶν διαφό-
 ρων αὐτῶν βασιλικῶν τάφων· ὁ καθείς τούτων κα-
 τεσκέυασε τὸν ἴδιον αὐτοῦ ὅπου ἐστοχάσθη νὰ
 εὕρῃ ἱκανὰς πέτρας καὶ προσφόρους ὡς πρὸς τὴν
 ἀναλογίαν τοῦ ταφείου του· ἡ ῥηθεῖσα κοιλὰς εἶναι
 ἐπισωρευμένη καὶ ἐπιστιβαγμένη σχεδὸν ἀπὸ λό-
 φους θραυσμάτων Πετρῶν, τῶν ἐξαχθριστῶν ἀπὸ
 τὴν πολύμοχθον φρικτοτάτην ἐκείνην ἐργασίαν τῆς
 λιθοτομίας, τὴν γενομένην εἰς τὰ βάθη τοῦ ἀπο-
 τόμου τούτου ὄρους· ἀφ' οὗ τις διέλθῃ διὰ μιᾶς
 τοιαύτης ἀπλῆς Πύλης, εἰσέρχεται ἀδοκῆτως εἰς
 στοὰς μεγάλας κεκαλυμμένας μὲ ἀνάγλυφα τέχνης
 ἀρίστης, διαφυλάττοντα τὰ περισσότερα αὐτῶν τὴν
 φαιδρότητα καὶ ζωηρότητα τῶν χρωμάτων· μετὰ
 δὲ τὰς στοὰς ὑπάρχουσιν αὐλαὶ στηριζόμεναι ἐπὶ
 κτιστῶν ποδῶν πολυτελεστέως καλλωπισμένων·
 καὶ τέλος ἔπεται ἡ κυριωτέρα αὐλὴ καὶ εὐρυτέρα
 πασῶν τῶν ἄλλων, τὴν ὁποίαν οἱ Αἰγύπτιοι ὠνό-
 μαζον χρυσῆν, κατὰ δὲ τὸ μέσον ταύτης ὑπῆρ-
 χεν ἡ ὑπερμεγέθης Λάρναξ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκειτο
 κεκηδευμένος καὶ τεταριχευμένος (βαλσαμωμένος)
 ὁ νεκρὸς τοῦ βασιλέως· εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγρα-
 φθῶσι λεπτομερῶς τὰ ἄπειρα ἀνάγλυφα τὰ πε-
 ριεχόμενα εἰς αὐτὰ τὰ ὑπόγαια καὶ ἡ πληθὺς τῶν
 ἐπιγραφῶν· ἀλλ' ὅσον πρὸς γενικὴν ἰδέαν ἐκθέτον-
 ται τὰ ἐφεξῆς, διότι ὁ ὠραϊσμός αὐτῶν τῶν βασι-

λικῶν τάφων ὑπῆρχε συστηματικός, καὶ ὅσα ἀν
εῦρίσκωνται εἰς τὸν ἕνα, τὰ αὐτὰ σχεδὸν καὶ εἰς
τοὺς ἄλλους· ἐπὶ τὴν Πύλην τῆς πρώτης εἰσόδου
ἀνωθεν θεωρεῖται γεγλυμμένον ἐν ἀνάγλυφον (τὸ
αὐτὸ θεωρεῖται καὶ ἐπάνω ὄλων τῶν ἄλλων πρώ-
των θυρῶν τῶν βασιλικῶν μνημάτων ἐπίσης), τὸ
ὁποῖον εἶναι ὡς προοίμιον, ἢ προέκθεσις τῶν ἐνδον
καλλωπισμάτων τῶν Φαραωνικῶν αὐτῶν τα-
φείων· εἰς γεγλυμμένος κύτρινος δίσκος ἔχει ἐν τῷ
μέσῳ τὸν Ἥλιον ὡς κρικέφαλον, τευτέστι τὸν
Ἥλιον δυόμενον καὶ ὑπερχόμενον τὸ κάτωθεν ἡ-
μισφαίριον, καὶ λατρεῖόμενον παρὰ τοῦ γονυπε-
τοῦντος Βασιλέως· ἐκ δεξιῶν τοῦ οἴσκου, ἡγουν
πρὸς Ἀνατολὰς, εἶναι ἡ Θεὰ Νέφθυς (ἢ Πέα τῶν
Αἰγυπτίων), καὶ ἐξ ἀριστερῶν, ἡτοι πρὸς Δύσιν
ἢ Ἰσις, κρατοῦσα τὰ δύο ἄκρα τῆς πορείας τοῦ
Θεοῦ εἰς τὸ ἐπάνω ἡμισφαίριον· περὶ δὲ τὰ πλάγια
τοῦ Ἥλιου εἶναι γεγλυμμένος εἰς μέγας Κάνθαρος,
ὡς ἔμβλημα τόσον ἐνταῖθα, ὅσον καὶ ἀλλαχοῦ,
γεννήσεως καὶ διαδοχῆς.

Ἡ ἔννοια τούτων πάντων ἀνάγεται εἰς τὸν τε-
λευτήσαντα Βασιλέα, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλον τὸ δια-
στημα τῆς ζωῆς τοῦ, καθ' ὁμοίωσιν τοῦ διατρέ-
χοντος Ἥλιου ἀπὸ Ἀνατολῶν εἰς Δυσμὰς, ὀφείλει
ὡσαύτως καὶ αὐτὸς νὰ εἶναι ὁ ζωοπάροχος, ὁ φω-
τοδότης τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἡ πηγὴ ὄλων τῶν τε
φυσικῶν καὶ ἠθικῶν ἀγαθῶν πρὸς τοὺς ἐγκατοι-

κους· εἰς τὸ ῥηθὲν ἐπὶ τῆς Πύλης ἀνάγλυφον θεω-
 ρεῖται εἰσέτι μία ἐπιγραφή, ἡ ὁποία μεθερμηνευο-
 μένη ἔχει οὕτως· «Ἴδου τί λέγει ὁ Ὅσιρις, κύριος
 Ἀμεντί, τοῦ Ἄδου· δίδομεν μονὴν πρὸς κατοικίαν
 εἰς τὸ δυτικὸν Ἱερὸν Ὄρος, πρὸς σὲ τὸν Βασιλέα
 κύριον τοῦ Κόσμου Ἀμενόφ Κ. Τ. Α. ἔτι ζῶν·
 αὐτὴ ἡ ὑπελίτη φράσις δεικνύει, ὅτι οἱ τάφοι αὐ-
 τοῦ τῶν Φαραῶ, ἔργα πολύποια μέγιστα, κατε-
 σκευάζοντο ἔτι ζώντων αὐτῶν· διὸ καὶ πρώτη
 φροντίς πάντων τῶν Αἰγυπτίων Βασιλέων ἦτον,
 κατὰ τὸ γνωστὸν πνεῦμα τοῦ παραδόξου αὐτοῦ
 καὶ διαφορετικοῦ ἔθνους, τὸ γὰρ προνοήσωσιν ἀμέ-
 σως περὶ κατασκευῆς ταφείου, τὸ ὁποῖον ἔμελλε
 γὰ γένηται πρὸς αὐτοὺς καταρύγιον ἔσχατον· πρὸς
 δὲ ἀποτροπὴν ὁποιασδήποτε ἰδέας κακοῦ οἴωνου,
 ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τούτου, ἔτι ζώντων αὐτῶν,
 κεῖται εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς τάφους ἔνδον τῆς
 πρώτης εἰσόδου ἀοριστερόθεν εἰς Πίναξ παραμυθη-
 τικός, εἰς τὸν ὁποῖον ὁρᾷται βασιλικῶς ἐσχηματι-
 σμένος ὁ Φαραῶ, παρῥησιαζόμενος εἰς τὸν Ἱερακό-
 μορφον Φρέ· τούτέστι τὸν Ἥλιον, ὃς τις ἀπευθυνά-
 μενος εἰς αὐτὸν τὸν φέροντα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ πρό-
 σωπον αὐτοῦ, ἐκφράζεται οὕτως· «Ἴδου τί λέγει ὁ
 Φρέ, Θεὸς μέγας καὶ κύριος τοῦ Οὐρανοῦ· ἡμεῖς
 παρέχομέν σοι μακρότητα ἡμερῶν, ἵνα βασιλεύῃς
 ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀνεργῆς τὰ βασιλικά καθήκοντα
 τοῦ Ὄρου εἰς τὸν Κόσμον·

Ἡ τῆς πρώτης στοᾶς ὄροφὴ εἶναι ὡσαύτως καταγεγραμμένη δι' ὑποσχέσεων μεγάλων πρὸς τὸν βασιλέα διὰ τὴν ἐπὶ γῆς ἔκτασιν τῆς ζωῆς αὐτοῦ· μετὰ δὲ ταύτην τὴν στοᾶν ἔπεται μικρὰ αὐλὴ περιέχουσα διάφορα ἀνάγλυφα, εἴτα δὲ ἄλλαι σοαὶ καὶ αὐλαὶ κεκαλυμμέναι μὲ μίαν μεγάλην σειρὰν Πινάκων, παριστόντων τὴν τοῦ Ἥλιου πορείαν ἐπὶ τὸ καθ' ἡμᾶς ἡμισφαίριον, (δηλοῦσαν εἰκονικῶς τὴν τοῦ βασιλέως ζωὴν), καὶ ἀπέναντι τούτου ἐπὶ τὸν τοῖχον τὴν πορείαν πάλιν τοῦ Ἥλιου ἐπὶ τὸ κάτω ἡμισφαίριον, (εἰκὼν αὐθις τοῦ βασιλέως μετὰ θάνατον). πληθὺς ἔτι Πινάκων θεωροῦνται ἀναφορικῶν εἰς τὴν πορείαν τοῦ Ἥλιου, καὶ διηρημένων εἰς δώδεκα σειρὰς, καὶ ἐφ' ἑκάστην μία Πύλη κατὰ ἀριθμὸν τῶν δώδεκα ὥρῶν τῆς ἡμέρας, αἱ ὁποῖαι Πύλαι φυλάττονται παρ' ἐνὸς μεγάλου ὄφους· τὰ δὲ ἔρπετὰ ταῦτα ἔχουσι πάντα τὰς σημασίας των, ὄϊον Τεκ-Χό, ὄφις σπινθηροβόλος, Σατεμπεφβάλ, ὄφις ἔχων πυροβόλον ὄμμα, Ταπανθώ, τὸ κέρασ τοῦ Κόσμου. Κ. Τ. Α. περὶ δὲ τὰ πλάγια τῶν φοβερῶν τούτων φυλάκων, ἀναγινώσκειται τοῦτο· «κατοικεῖ εἰς τὴν μεγάλην ταύτην Πύλην, τὴν ὁποῖαν ἀνοίγει εἰς τὸν Θεὸν Ἥλιον»· πλησίον τῆς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν τοῦ Ἥλιου πρώτης Πύλης, κατέγραψαν τὰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τῆς ἡμέρας ἀστρονομικῶς ὑπὸ σχῆμα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι φέροντες ἀστέρα ἐπὶ κεφαλῆς βα-

δίξουσι πρὸς τὸ βάθος τοῦ τάφου, καὶ δεικνύουσι
 διὰ τῆς τοιαύτης πορείας τὸν δρόμον τοῦ Ἡλίου·
 ἐφ' ἐκάστην δὲ τῶν δώδεκα τούτων ὥρῶν ἐνεχά-
 ραξαν τὸ πλοiάριον τοῦ Ἡλίου, πλέον εἰς τὸν οὐ-
 ράνιον ποταμὸν ἐπὶ τὸν αἰθέρα, τὸν ὁποῖον ἐδόξα-
 ζον ὡς ἀρχὴν πάντων τῶν ἐν τῇ φύσει κατὰ τὴν
 μυθώδη αὐτῶν φιλοσοφίαν· κατὰ τὴν πρώτην λοι-
 πὸν ὥραν τὸ πλοiάριον αὐτὸ ἀποπλέον, λατρεύε-
 ται παρὰ τῶν πνευμάτων τῆς Ἑω· μεταξὺ δὲ τῶν
 Πινάκων τῆς δευτέρας ὥρας, παρατηρεῖται ὁ μέ-
 γας ὄφις Ἄποφις, ὁ νομιζόμενος παρ' Αἰγυπτίοις
 ἀδελφός, καὶ ὁμοῦ ἐχθρὸς δοξαζόμενος τοῦ Ἡλίου,
 ἐπιτηρούμενος παρὰ τῆς Θεότητος Ἄτμου· εἰς τὴν
 τρίτην ὥραν ὁ Ἥλιος φθάνει εἰς τὴν οὐράνιον ζώ-
 νην, ὅπου ἀποφασίζει τὸ περὶ τῶν ψυχῶν, καὶ τῶν
 τόπων εἰς τοὺς ὁποίους μέλλουν νὰ κατοικήσωσιν
 εἰς τὴν νέαν αὐτῶν μετástασιν· ὅπου βλέπεται
 ὡσαύτως ὁ Ἄτμου καθεζόμενος ἐπὶ τοῦ βήματος
 αὐτοῦ, ζυγιστάτων τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς τὰς
 παρρῆσιαζομένας πρὸς αὐτὸν κατὰ τάξιν· τούτων
 δὲ μία ὡς καταδικασμένη, φέρεται πάλιν εἰς τὴν
 γῆν εἰς ἓνα σκάφος, διευθυνομένη πρὸς τὴν Πύλην
 τὴν φυλαττομένην παρὰ τοῦ Ἄνεπῶ (Ἀνούβιως),
 καὶ ὅπου αὐτὴ ἄγεται ῥαβδιζομένη παρὰ κυνοκε-
 φάλων, ἔμβλημα δὲ τοῦτο τῆς οὐρανίου δικαιοσύ-
 νης· ὁ καταδικασθεὶς ὁρᾶται ὑπὸ μορφήν χοίρου,
 καὶ ἄνωθεν τούτου ἀναγινώσκειται διὰ μεγάλων

χαρακτήρων Ἱερογλυφικῶν ΛΑΙΜΑΡΓΙΑ· καὶ ἀναμ-
 φιδόλως ὡς παράνομον καὶ κεφαλαιῶδες ἁμάρτη-
 μα ἐδόξαζον οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τὴν ἀδδηραγίαν,
 καθὼς καὶ τὴν λαγνείαν, τὴν ἀργίαν καὶ ὀκνηρίαν
 καὶ τὰ ἄλλα, καὶ τοὺς μὲν διεφθορμένους ὑπὸ τῆς
 ἀσωτίας παρίστων ὑπὸ μορφήν τράγου (ὡς ζῶου
 λάγνου), τοὺς δὲ ὀκνηροὺς ὑπὸ μορφήν χελώνης
 (ὡς βραδυπόρου), ὡσαύτως καὶ τὰς ἄλλας κακὰς
 ἕξεις ἀναλόγως καὶ καταλλήλως. Ὁ Ἥλιος ἐπι-
 σκέπτεται κατὰ τὴν πέμπτην ὥραν τὰ Ἠλύσια
 πεδία τῆς Αἰγυπτιακῆς φλυαρίας, κατοικοῦμενα
 ἀπὸ τὰς μακαρίας ψυχῆς τὰς ἀναπαυομένας ἀπὸ
 τοῦ γήινου πόνου, αἵτινες φέρουσιν ἐπὶ κεφαλῆς
 πτερον στρουθοκαμήλου, ὡς εὐβλημα τῆς εὐθείας
 καὶ ἐναρέτου αὐτῶν διαγωγῆς, τρυγῶσαι τοὺς καρ-
 ποὺς τῶν οὐρανίων δένδρων.

Ἡ τοῦ Ἥλιου πορεία εἰς τὸ κάτω ἡμισφαίριον
 τοῦ σκοτους, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν δώδεκα
 ὥρῶν τῆς νυκτός, τουτέστιν ὅλον τὸ ἐναντίον ἐκ
 διαμέτρου τῆς ῥηθείσης προτέρας σκηνῆς, εἶναι γε-
 γλυμμένον ἐπὶ τὸν ἀπέναντι τοῖχον τῶν βασιλικῶν
 τάφων· ἐνταῦθα ὁ Ἥλιος μεγαλοπρεπῶς τρέχει
 τὰς ὑπογείους ζώνας, εἰς τὰς ὁποίας προεδρεύουσι
 διαφόρων σχημάτων Θεότητες ὀπλισμέναι μὲ σπά-
 θας· ἐπ' αὐτὰς τὰς ζώνας ἢ κύκλους κατοικοῦσιν
 αἱ ψυχαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν, δοκιμάζουσαι διαφόρους
 τιμωρίας, καὶ αὐτὸς ἦγον ὁ τόπος τῆς καλῆς

τῶν Αἰγυπτίων αἱ ἁμαρτωλαὶ ψυχαὶ τιμωροῦνται κατὰ διαφόρους τρόπους εἰς τὰς περισσοτέρας ζώνας, ἢ κύκλους αὐτοῦς τοὺς καταχθονίους, τοὺς ἐπισκεπτομένους παρὰ τοῦ Ἡλίου· οἱ Αἰγύπτιοι παρίστων ἐκεῖνα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα τὰ τραχυθέντα ἐμμόνως εἰς τὴν ἁμαρτίαν, πάντοτε ὑπὸ σχῆμα ἀνθρώπινον, καὶ ἐνίοτε ὑπὸ μορφᾶς συμβολικᾶς Γερανοκεφάλων, ἢ Ἰερακοκεφάλων, ζωγραφισμένων πάντων τούτων μὲ βαφῆς ὄλης μαύρας, πρὸς ἐνδειξιν τῆς πονηρᾶς καὶ ἀχρείας αὐτῶν φύσεως, καὶ τῆς καταδίκου αὐτῶν ἀτελειότητος διαμονῆς εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ σκότους· οἱ μὲν τούτων ὄρῶνται σφιχτότατα δεδεμένοι εἰς Πασσαλούς, καὶ οἱ τῆς ζώνης φύλακες κινῶντες σπάθας κατ' αὐτῶν, ἐλέγχουσι αὐτοὺς διὰ τὰ πεπραγμένα παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς· ἄλλοι δὲ κρεμαμένοι κάτω τὴν κεφαλὴν, ἄλλοι τὰς χεῖρας ἔχοντες δεδεμένας καὶ τὴν κεφαλὴν κεκοιμημένην, βαδίζουσι κατὰ σειρὰς ἐκτεταμένας, τινὲς πάλιν τὰς χεῖρας ἔχοντες ὀπίσθεν δεδεμένας, σύρουσιν ἐπὶ τῆς γῆς τὰς καρδίας των, ἀπεςπασμένας ἀπὸ τὰ στήθη των· εἰς δὲ μεγάλους λίθους ἀλλαχοῦ βράζονται ἄλλαι ψυχαί, ἢ ὑπὸ σχῆμα αὐταὶ ἀνθρώπινον, ἢ ὑπὸ ὄρνέου τινός, ἢ καὶ μόνον αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν καὶ αἱ καρδίαι.

Εἰς ἕκαστην ζώνην ἢ κύκλον πλησίον τοῦ ἁμαρτήματος, ἀναγινώσκειται Ἱερογλυφικῶς ἥ, τε κα-

ταδίκη καὶ ἡ τιμωρία οὕτως· αὐταὶ αἱ κακαὶ ψυ-
 χαί, μήτε βλέπουσι τὸν Θεόν, ὅτε διαχέει τὰς ἀ-
 κτίνας του, ἀλλ' οὔτε ἀκούουσι τὴν φωνὴν αὐτοῦ
 ὅταν διέρχεται τὰς ζώνας αὐτῶν· ἐξ ἐναντίας δὲ
 ὅπου ὄρωνται αἱ δίκαιαι ψυχαί, θεωροῦνται γεγραμ-
 μένα ἄνωθεν τούτων τὰ ἐφεξῆς· αὐταὶ εἶρον χά-
 ριν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Θεοῦ, αὐταὶ κατοι-
 κοῦσι τὰς τῆς δόξης μονάς, ἐνθα αὐταὶ μὲν ζῶσι
 ζωὴν οὐράνιον, εὐφραίνόμεναι τῷ προσώπῳ τοῦ
 Θεοῦ, τὰ δὲ ἀφθέντα παρ' αὐτῶν σώματα ἀνα-
 παύονται διὰ παντός εἰς τοὺς τάφους αὐτῶν. Αὐ-
 ταὶ αἱ δύο ῥηθεῖσαι σειραὶ τῶν γεγλυμμένων Πι-
 νάκων πληροφοροῦσιν εἰς ἡμᾶς ἀποχρόντως περὶ
 τοῦ συστήματος τῆς τῶν Αἰγυπτίων ψυχολογίας
 καὶ κατὰ τὰ δύο ταῦτα τὰ ἐπισημότερα καὶ ἠθι-
 κώτερα περὶ τῶν ἀμοιβῶν καὶ τῶν ποινῶν· τοιου-
 τοτρόπως δὲ ἐντελέστατα ἀποδεικνύεται καὶ βε-
 βαιοῦται τὸ περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς δόγμα καὶ
 τῶν Αἰγυπτίων, περὶ οὗ οἱ ἀρχαῖοι συνέγραψαν·
 καὶ τῷ ὄντι αὕτη ἡ πειθὴ τῆς μετὰ θάνατον ὑ-
 πάρξεως τῶν ψυχῶν εἶναι μεγίστη καὶ παραμυ-
 θίας διηνεκοῦς εἰς τὸν μετὰ σώματος τοῦτον βίον,
 διότι ὁ πιστεύων εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἀθανασίαν, εἰς
 τὴν μέλλουσαν ζωὴν, καὶ εἰς τὰς ποινὰς ἐκεῖσε
 καὶ τὰ βραβεῖα ἀδικούμενος, ἔχει ἐκδικητοῦ ἐλπί-
 δα, πάσχων μὲ ὅποιονδήποτε τρόπον, ἔχει λυτρω-
 τοῦ προσδοκίαν, φοβούμενος τὸν θάνατον, ἔχει τῆς

μελλούσης μακαρίας ζωῆς τὴν πεποιθούσιν· ἀναγκαστός ἐστι καὶ ὁ περὶ τῶν μελλόντων ποινῶν καὶ τιμωριῶν φόβος εἰς τὴν εὐστάθειαν καὶ εἰρηναίαν κατάστασιν τῆς τῶν ἀνθρώπων ὀμηγύρευς, ὡς ἀποτρεπτικός εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν τῆς συνειδήσεως μάστιγα, παντὸς εἴδους μελετουμένου κρυφίως κακοῦ· καὶ οὐ μόνον οἱ Αἰγύπτιοι κατὰ τοὺς ῥηθέντας Πίνακας εἶχον βεβαιότητα περὶ τοῦ Δόγματος τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, διότι ὅσα ἐπιστεύοντο περὶ μελλούσης ζωῆς, ταῦτα καὶ καταγράφοντο εἰς τε τοὺς Ναοὺς αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ ταφεῖα, ἀλλὰ καὶ ἔργοις αὐτοῖς τὴν τῶν ψυχῶν ὑπαρξιν ἐπισημοτέρως εἰδείκνυον διὰ τῶν βιλσάμων, τῶν ὀνταφιασμῶν, καὶ τῶν πολυτελῶν μνημείων.

Ἡ ψυχολογικὴ αὐτὴ στοὰ περιέχεται καὶ εἰς τοὺς δύο τοίχους ταύτης, καὶ εἰς τὰς δύο πρῶτας αὐλὰς τῶν μνημάτων τῶν Φαραῶν, καὶ μάλιστα τοῦ πέμπτου Φαμεσσῆ, εἰκονίζουσα, ὡς ἐῤῥέθη, διὰ τοῦ καταπληκτοτάτου τούτου θεάματος τὴν τῶν ψυχῶν διπλὴν στάσιν ἐτι μία ὁμοία ὑπόθεσις, ἀλλὰ συντεταγμένη κατὰ νοῦν ἀπ' εὐθείας ἀστρονομικόν, καὶ κατὰ μέθοδον τακτικότεραν, διότι αὐτὸς ὡς Πίναξ μαθήσεως, εἶναι ἐξηπλωμένος καθ' ὅλον τὸν ὄροφον, καὶ περιλαμβάνει καθ' ὅλον τὸ μῆκος τὴν δευτέραν στοάν, καὶ τὰς δύο ἐπομένας αὐλὰς· ὁ οὐρανός, ὑπὸ σχῆμα γυναικός, τῆς ὁποίας τὸ σῶμα εἶναι πεποικιλμένον μὲ ἀστρα,

περικαλύπτει τὰ τρία μέρη αὐτῆς τῆς μεγάλης γεγλυμμένης ἱστορίας· τὸ σῶμα ταύτης τῆς γυναικὸς ἐκτείνεται καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ Πίνακος, ἡ κεφαλή αὐτῆς νεύει πρὸς Δύσιν, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες παρατοῦσι τὰ ὅρια τοῦ μήκους τοῦ Πίνακος, διηρημένου εἰς δύο γραμμὰς ἴσας· ἡ μὲν κατὰ τὸ ἀνώτερον μέρος, παριστᾷ τὸ ἐπάνω ἡμισφαίριον καὶ τὴν πορείαν τοῦ Ἡλίου κατὰ τὰς δώδεκα ὥρας τῆς ἡμέρας, ἡ δὲ κατὰ τὸ κατώτερον μέρος γραμμῆ, τὸ λοιπὸν ἡμισφαίριον καὶ τὴν κίνησιν τοῦ Ἡλίου εἰς τὸ διάστημα τῶν δώδεκα ὥρῶν τῆς νυκτός.

Ἡ καθεκάστη ὥρα τῆς ἡμέρας διαγράφεται ἐπὶ μὲν τὸ σῶμα τοῦ οὐρανοῦ δι' ἐνὸς δίσκου ἐρυθροῦ, εἰς δὲ τὸν Πίνακα διὰ δώδεκα πλοιαρίων, εἰς τὰ ὅποια φαίνεται πλέων ὁ Ἡλιος εἰς τὸν Ὀκεανὸν (αἰθέρα) τοῦ οὐρανοῦ· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην ὥραν καθ' ἣν ἀποπλέει, δέχεται τὴν τῶν θεοτήτων ἐκάστης ὥρας λατρείαν· εἰς τὴν δευτέραν, ἡ ψυχὴ τοῦ Βασιλέως ἐκείνου τοῦ ὁποῦ εἶναι τὸ Ταφεῖον, προὔπαντᾷ τὸ πλοιάριον τοῦ Ἡλίου καὶ προσκυνεῖ τὸ φῶς αὐτοῦ· εἰς τὰς λοιπὰς ὥρας, τὸ πλοιάριον παραπλέει τὴν οἴκησιν τῶν μακαρίων, κατάφυτον ὅλην μὲ παντοδαπὰ δένδρα, εἰς δὲ τὴν δωδεκάτην καταδύει εἰς τὸ λοιπὸν ἡμισφαίριον τῆς νυκτός· κατ' αὐτὸν ἐπὶ τὸν ὄρορον ὑπάρχουσι τύποι ἰερογλυφικοὶ τῆς τῶν ἀστρῶν θέσεως καὶ τῶν ἐπιφροῦθῶν αὐτῶν καθ' ὅλας τὰς ὥρας ἐκάστου μη-

γός και χρόνου· ἰδοὺ λοιπὸν και ἐνταῦθα εἰς Πίναξ ἐπιρροϊῶν ἀνάλογος μὲ ἐκεῖνον τὸν χρυσοῦν κύκλον, τὸν γεγλυμμένον ποτὲ ἐπὶ τοῦ μνήματος τοῦ Ὄσυμάνδεως ἢ Ὄσυμανδύου κατὰ τὸν Σικελιώτην Διόδωρον βιβλ'. Α'. ἐπὶ τὸν ὁποῖον ἦσαν καταγεγραμμένοι αἱ ἡμέραι τοῦ ἐνιαυτοῦ, τὰ κατὰ φύσιν γενόμενα εἰς τὰ ἄστρα ἐπὶ τῶν ἀνατολῶν και δύσεων, και αἱ ἐκ τούτων ἀποτελούμεναι ἐπισημασίαι· τοῦτο δὲ δεικνύει ἀναντιρρήτως, ὅτι ἡ ἀστρολογία τῶν Αἰγυπτίων ἀνήρχετο εἰς πορρωτέρους χρόνους και ἀφεστηκότας· ἡ τῆς ἀρχαίας ταύτης ἀστρονομίας ἐπιστήμη ἀναγκαίως ὑπῆρχε συνημμένη μετὰ τῆς ἀστρολογίας, εἰς τοιοῦτον τόπον, ὅπου ἡ θρησκεία ἦτον ἡ ἀμετάβλητος βᾶσις ὄλου τοῦ κοινωνικοῦ βίου· εἰς τοιοῦτον λοιπὸν πολιτικὸν σύστημα, ὅλαι αἱ μαθήσεις ἔμελλον νὰ ἔχωσι δύο τάξεις διαφερούσας, τὴν τάξιν τῶν ἐξηκριβωμένων πραγμάτων, τὴν συνιστῶσαν τὰς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐνεστῶσας μαθήσεις, και τὴν θεωρητικὴν τάξιν, τὴν συνδέουσαν τὴν μάθησιν εἰς τὰ τῆς θρησκείας ἀναγκαῖος δεσμός, και ἀπαραίτητος αὐτὸς μάλιστα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐνθα ἡ θρησκεία, διὰ νὰ εἶναι ἰσχυρὰ, ἠθέλησε νὰ περιορίσῃ ὄλην τὴν ἐπικράτειαν ἐκείνην, και τὴν σπουδὴν ποτὲ ἐκεῖσε και μάθησιν εἰς τὴν αὐτῆς δεσποτείαν· ὁ τοῦ Ῥαμεσσῆ Μεί· Ἀμμοῦν τάφος οὐδὲν ἄλλο περιέχει, εἰμὴ τὴν τῶν ἀμαρτωλῶν καταδίκην·

ἀλλ' ἡ μεγάλη αὐλή τοῦ τάφου Ῥαμεσσῆ τοῦ Ε', (ὅπου ἡ νεκροδόχος λάρναξ), ὑπέρκειται κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ἄλλων· ὁ ὄροφος διεφύλαξεν ὅλας τὰς βαφάς, ἡ δὲ φαειρότης αὐτῶν εἶναι τοιαύτη, ὥστε πρέπει τις νὰ πεισθῆ εἰς τὸ θαῦμα πρῶτον τῆς διατηρήσεως τῶν Αἰγυπτιακῶν κτιρίων, διὰ νὰ πιστεύσῃ ἔπειτα, ὅτι τὰ ἀσθενῆ τῶν βαφῶν χρώματα ἴσχυσαν νὰ ἀνθέξωσιν ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἤδη αἰῶνας.

Οἱ ἀπηρτισμένοι καὶ τετελειωμένοι βασιλικοὶ τάφοι εἶναι μικροῦ ἀριθμοῦ· τουτέστιν ὁ τοῦ τρίτου Ἀμενόφιως (Μέμνονος), τοῦ ὁποίου τάφου ὁ καλλιπιδισμὸς διόλου κατηδαφίσθη, ὁ τοῦ Ῥαμεσσῆ Μεί· Ἀμμούν, ὁ τοῦ πέμπτου Ῥαμεσσῆ, ἴσως καὶ τοῦ μεγάλου Ῥαμεσσῆ, καὶ ὁ τῆς Βασιλίσσης Θάοσερ θυγατρὸς τοῦ Φαραῶ Ὡρου· τούτων τινὲς εἰσι τελειωμένοι, ἄλλοι δὲ ἀτελεῖς· καὶ τοῦτο δεικνύει τὸ, ὅτι οἱ βασιλεῖς ἔτι ζῶντες διώριζον τὴν κατασκευὴν τοῦ τάφου αὐτῶν, καὶ ἐὰν πρὸ τοῦ τέλους τῆς κατασκευῆς κατελάμβανεν αὐτοὺς ὁ θάνατος, ἡ ἐργασία ἐμποδιζέτο, καὶ τὸ μνημεῖον ἔμενεν ἀτελές· ὁ καλύπτων τὴν λάρνακα κοκκωτὸς λίθος τοῦ Ῥαμεσσῆ Μεί· Ἀμμούν, ἔχων πόδας δέκα τὸ μῆκος καὶ ἐπιγεγλυμμένον τὸ ἔκτυπον τοῦ Φαραῶ τούτου, μετ' ἐπιγραφῆς δι' Ἱερογλύφων φωνητικῶν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, μετακομίσθη πρὸ τινων χρόνων εἰς Ἀγγλίαν, καὶ κοσμεῖ ἤδη, ὡς ὁ

πόμνημα ἀξιάγαστον, τὸ μουσεῖον τῆς Πόλεως Κανταβριγίας.

Εἰς τὴν ῥηθεῖσαν κοιλάδα Πιπὰν-Ἐλ Μολούκ, θαυμάζεται παρὰ πάντων τῶν περιηγητῶν ἡ ἐκπλαγῆς φαιδρότης τῶν βαφῶν καὶ ἡ λεπτότης τῶν γλυφῶν τοῦ τάφου Μηνέφθα τοῦ πρώτου, ἡ Οὐσιρέϊ, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κάλλιστος νεκρικός κρυπτήρ φθίσεται καθεκástην, ὅπου εἰσέτι μόλις διαμένει εἰς τὴν πρώτην αὐλὴν εἰς ἀνάγλυφος Πίναξ ἄξιος θεωρίας καὶ προσοχῆς, εἰς τὸν ὁποῖον τέσσαρα γένη διάφορα πρὸς ἄλληλα, ἄγονται παρὰ τοῦ πρεσβευομένου παρ' Αἰγυπτίους Ποιμένος τῶν λαῶν Ὡρου, φέροντος μετὰ χεῖρας τὴν ποιμαντικὴν του ράβδον· οἱ ἐκ τῶν γενῶν αὐτῶν εἶναι τὸν ἀριθμὸν δώδεκα, ἀνήκοντες ἀνά τρεῖς εἰς ἕκαστον γένος· ἐκ τούτων οἱ τρεῖς οἱ ἐγγύτεροι εἰς τὸν Ὡρον, ἔχουσι χρῶμα ὑποκύτρινον, ἀνάστημα ἀνάλογον, φυσιογνωμίαν ἡμερον, ρίνα ὀλίγον γρυπῶδη, κόμην παπλεγμένην, καὶ ἐνδεδυμένοι λευκά, ἡ δὲ ἐπιγραφὴ σημειοῖ αὐτοὺς ἐπ' ὀνόματι Ῥότ-ἄν-Νερόμε, (τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, οἱ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωποι, τουτέστιν οἱ Αἰγύπτιοι) οἱ ἐφεξῆς τρεῖς ἐμφαίνουσιν ὄψιν διαφορετικὴν, δέρμα χρώματος μελαγχρόου, ρίνα ὅλως γρυπῶδη, πώγωνα μέλανα καὶ βαθύτατον, ἐνδυμασίαν βραχεῖαν διαφόρων χρωμάτων, ἡ δ' ἐπιγραφὴ τούτων φέρει Ναμού, (Ἀσιανοί): οἱ μετὰ ταῦτα ἄλλοι τρεῖς διάδηλοι ἀπὸ

τοῦ χρώματος αὐτῶν, ὅτι εἶναι οἱ τῆς Ἀφρικῆς μαῦροι, σημειοῦνται καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ναχάζι: τέλος δὲ οἱ ὕστατοι τρεῖς, χρῶμα ἔχοντες ὡς τὸ ἡμέτερον, δέρμα λευκόν, ρίνα εὐθείαν, ὄμματα κυανὰ, πώγωνα ξανθὸν ἢ κόκκινον, ἀνάστημα ὑψηλόν, ἐνδεδυμένοι δέρματα βοῶν καὶ στίγματα φέροντες ποιητὰ εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος αὐτῶν, καλοῦνται Ταρχοὺ διὰ μέσου τῆς φυσιογνωμονίας τῶν δώδεκα ὑποκειμένων αὐτῶν, οἱ Αἰγύπτιοι ἠθέλησαν γὰρ παραστήσωσιν ἐνταῦθα τοὺς κατοίκους τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ κόσμου κατὰ τὸ σύστημα αὐτῶν ὡς Α'. τοὺς κατοίκους τῆς Αἰγύπτου, ἢ ὅποια κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀρχαίου τούτου ἔθνους, ἐσχημάτιζε ἐν μέρος τοῦ κόσμου. Β'. τοὺς Ἀσιανούς. Γ'. τοὺς κατοίκους τῆς Ἀφρικῆς διὰ τῶν μαύρων. Δ'. τοὺς κατοίκους τέλος τῆς Εὐρώπης, οἵτινες κατὰ τὴν ἀρεστηκεῖαν ἐκείνην ἐποχὴν, οὐδὲ ἐσήμαινον εἰς τὸν τότε κόσμον· σημειωτέον δὲ, ὅτι δὲν ἐννοοῦνται ἐνταῦθα μόνον οἱ τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὅθεν αὐτοὶ διεπέρασαν καὶ κατώκησαν τὴν Εὐρώπην.

Τὸ ταφεῖον τοῦ πρώτου Ῥαμσσή, πατρὸς καὶ προκατόχου τοῦ Οὐσιρέϊ, κατεκαλύφθη ἀπὸ τὰς πεσούσας τοῦ ὄρους πέτρας· συνίστατο δὲ αὐτὸ εἰς δύο ἐπιμήκεις στοὰς ἄνευ γλυφῶν, αἵτινες τελευτῶσιν εἰς μίαν αὐλὴν ζωγραφισμένην, ὅπου κεῖται

ἢ ἐκ λίθου σφυρίτου λάρνακ' τοῦ Βασιλέως κεχρωματισμένη διὰ βαφῶν· τὸ δὲ τοῦ περιβοήτου Ῥαμεσσῆ τοῦ μεγάλου ἢ Σισώστριος ταφῆον, ὑπάρχει μὲν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν κοιλάδα ἐκ δεξιῶν τὸ τρίτον, ἀλλὰ τὸ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Αἰγυπτίου ἀνδρὸς μνημεῖον, φαίνεται ὅτι ἐγένετο καταδρομῆς ἀντικείμενον, ἢ ἐπὶ τῆς καταπορθήσεως τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ χειρῶν βαρβάρων, ἢ ὑπὸ τῶν συμβάντων χειμάρρων, τὰ ὁποῖα συμβεβηκότα κατέχωσαν αὐτὸ μέχρι ὀρόφου· ἀλλ' οἱ σκάψαντες καὶ μετὰ πόνου καὶ κόπου πολλοῦ εἰσελθόντες εἰς ἓν μέρος τοῦ ὑπογείου τούτου ἕως εἰς τὴν πρώτην ἀυλὴν, εἶδον ὅτι τὸ τῆς κατασκευῆς σχέδιον ἦτον ἐκτεταμένον καὶ καλλωπισμένον μὲ γλυφὰς ἐξαιρετοῦ τέχνης, κρίναντες αὐτοὶ οἱ πεπαιδευμένοι παρατηρηταὶ τὸ τῆς γλυφῆς γλαφυρὸν ὄλου τοῦ τάφου ἀπὸ τοῦ ἐναπομείναντος ἐκ τῶν γλυφῶν αὐτῶν μικροῦ εἰσέτι μέρους· ἐὰν δὲ τινες ἐργολάβοι ἀναλάβωσι τὴν τῶν ἀνισκάψεων ἐργασίαν φιλοτιμώτερον, βεβαίως μὲν θέλουσιν εὔρη τὴν τοῦ κατακτητοῦ τούτου λάρνακα, ἀλλ' ἀμφιβάλλεται ἢ τῆς βασιλικῆς μομίας εὔρεσις, διότι τὸ μνημεῖον αὐτὸ κατεπατήθη καὶ ἐσυλήθη πρὸ αἰώνων ἀμνημονεύτων, ἢ παρὰ τοῦ Καμβύσου τοῦ κατακαύσαντος τὰς Θήβας, συλήσαντος τὰ πλούτη ὄλων τῶν Ναῶν, καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλικούς νεκρούς (μομίας) περιῶρίσαντος, ἢ τέλος παρ' ἄλλων κατακτητῶν.

Μετὰ δύο ἔτι τάφους τῶν δύο υἱῶν τοῦ ῥηθέν-
τος Σεσώστριος ἀπερίττως κατασκευασμένων, ὁ
τρίτος εἶναι τῆς Βασιλίσσης καλουμένης κατὰ τὴν
ἐπιγραφὴν Θάοσερ, θυγατρὸς τοῦ Φαραῶ Ὄρου,
τὸν ὁποῖον ὡς μόνῃ αὐτῆ τούτου διάδοχος καὶ διε-
δέχθη, ταύτην δὲ ὀνομάζει ὁ Μανεθὼν εἰς τὸ χρο-
νικόν του Ἀχενχέρσιν· ὁ δὲ μετὰ πάντε διαδοχὰς
ταύτης βασιλεύσας Ῥαμέρη καθήρπασε τὸν τάφον
αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκε τὰς ἰδίας ἐπιγραφὰς αὐτοῦ καὶ
τὰ παράσημα· ἀλλ' ὁ χρόνος καταβρίψας τὰς πε-
ρισσοτέρας, ἀνεκάλυψε τὸν σφτεριστὴν, καὶ ἐφα-
νέρωσε διὰ τῶν ὑποκάτω γεγλυμμένων ἐπιγραφῶν
τὴν κτηματίαν τοῦ ταφείου τούτου ῥηθεῖσαν Βα-
σίλισσαν.

Τὸ δὲ μέγα καὶ μεγαλοπρεπέστερον ὄλων τῶν
ταφείων τῶν κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν κοιλάδα ἔτι δια-
σωζομένων, εἶναι ἐκεῖνο τὸ τοῦ σφτεριστοῦ Ῥα-
μέρη προκατόχου Ῥαμεσσῆ Μίτ' Ἀμοῦν· ἀλλ' ὁ
χρόνος καὶ οἱ καπνοὶ καθημαύρωσαν ὅλην τὴν λαμ-
πρότητα τῶν χρωμάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἦσαν
καθωραϊσμένοι οἱ τῶν τάφων τούτων περισσότε-
ροι· ἐκτὸς τῶν λοιπῶν καλλωπισμάτων τοῦ τα-
φείου τοῦ ῥηθέντος Ῥαμέρη, ὁκτὼ μικραὶ αὐλαὶ
κατασκευασμέναι πλαγίως εἰς τὴν πρώτην καὶ
δευτέραν στοᾶν, εἶναι κεκαλλωπισμέναι μὲ γλυ-
φὰς ἀξιολόγους καὶ ἀξιοπεριέργους· τούτων μὲν ἡ
μία ἐμπεριέχει πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν παράστασιν

τῶν ἐργασιῶν τοῦ μαγειρίου, ἄλλη δὲ οἰκιακὰ πλούσια σκεύη διάφορα, κατασκευασμένα ἐξ ἀκριβῶν ξύλων Ἰνδικῶν, καὶ κεκολυμμένων μετὰ ἐνυφασμάτων ὡσαύτως Ἰνδικῶν, καὶ ἄλλη πάλιν ἐμπεριέχει μίαν πλήρη ὀπλοθήκην, ὅπου ὄρῶνται διαφόρου εἶδους ὄπλα, καὶ τὰ στρατιωτικὰ παράσημα τῶν Αἴγυπτιακῶν λεγεόνων· καὶ ἀλλαχοῦ εἰς ἄλλην αὐλήν, γεγλυμμένα τὰ βασιλικά πλοιάρια μὲ ὄλους τοὺς καλλωπισμοὺς αὐτῶν.

Πιθανώτατον, ὅτι καὶ ὄλοι οἱ ἄλλοι βασιλεῖς τῆς ΙΗ'. δυναστείας κεῖνται ἐνταριασμένοι εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην Πιπὰν· Ἐλ-Μολούκ, διό καὶ ἐνταῦθα ζητητέον τοὺς τάφους Ἀμενόφιος τοῦ Α', καὶ Β', καὶ τῶν τεσσάρων Τουθμώσεων, οἵτινες ἄλλως πως δὲν δύνανται νὰ ἀνευρεθῶσιν, εἰμὴ διὰ μιᾶς πολυπόνου ἀπείρου ἐργασίας πρὸς καθαρισμὸν τῶν προπόδων τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ἀποτόμων πετροῶν, εἰς τοὺς κόλπους τῶν ὁποίων οἱ τάφοι αὐτοὶ ἐλατομήθησαν· ἡ κοιλάς αὕτη ὑποκρύπτει ἴσως καὶ τοὺς τάφους τῶν Θεβαίων βασιλέων τῆς νομίμου ΙΖ. καὶ τῆς ΙΓ. δυναστείας· πρὸς δὲ τούτοις πολλὰ τῶν Φαραωνικῶν ταφείων τούτων φέρουσιν ἐπὶ τὰ τεῖχει αὐτῶν γεγλυμμένην τὴν μαρτυρίαν, ὅτι αὐτὰ πρὸ πολλῶν αἰῶνων ἠνοίχθησαν, παρετηρήθησαν, καὶ ἀφέθησαν, ὡς καὶ τὴν σήμερον ἐπισκέπτονται καὶ παρατηροῦνται παρὰ τῶν περιέργων, οἵτινες, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἔτι, νο-

μίζουσιν ὅτι λαμπρύνονται διὰ παντός, ὅταν γράψωσι τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐπὶ τὰς ζωγραφίας καὶ ἐπὶ τὰ ἀνάγλυφα, τὰ ὅποια τοιοιυτοτρόπως ἔβλαψαν καὶ μετεσχημάτισαν· οἱ μάταιοι ὄλων τῶν αἰῶνων ἔχουσιν ἐκεῖ ἀπείρους παραστάτας, ὅπου πρῶτον εὐρίσκουσιν οἱ περίεργοι ὄλων τῶν ἐποχῶν τοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες κατέγραψαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν, οἱ μὲν τούτων ἀρχαιότεροι κατὰ τὸ ἱερατικὸν Ἱερογλυφικὸν ἀλφάβητάριον, οἱ δὲ νεώτεροι κατὰ τὰ δημοτικὰ γράμματα· πολλοὺς ἔτι εὐρίσκουσι τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ὡς τοῦτο δῆλον ἀπὸ τῆς παλαιογραφίας· πολλοὺς τῶν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας τῶν Ῥωμαίων ὀνόματα Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης· πληθὺν ἀγνώστων ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, τιτλοφορουμένων ἐν μέσῳ τῶν προγενεστέρων, ἢ ὑστεροχρόνων, δι' ὀνομάτων τοσούτων ὑπερθετικῶν ὀνόματα ἔτι Κοπτῶν, συνημμένα μετὰ προσευχῶν· τέλος δὲ καὶ τὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν ἄπειρα.

Τὰ μεγαλουργῆ, ἀξιάγαστα καὶ ἐπαίνων κρείττονα ὑφιστάμενα ἔτι ὑπομνήματα καὶ λείψανα τῶν Ναῶν, τῶν Πόλεων, τῶν Κολοσσῶν, τῶν Ὀβελίσκων, καὶ τῶν ταφείων τῆς μεγαλοπόλεως τῶν Θηβῶν, τὸ ἀγλαΐσμα ποτὲ αὐτὸ τῆς Αἰγύπτου, ἐπιφέρουσι ναὶ μὲν θάμβος καὶ ἔκστασιν εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἀλλὰ προξενούσιν ἐν ᾧ καὶ αἰ-

σθήματα λυπηρὰ πρὸς τοὺς βλέποντας τὴν τοσαύτην καὶ τηλικαύτην τῶν κτιρίων μεγαλοπρέπειαν, καταδεδικασμένην τὴν σήμερον διὰ τοσοῦτων χαλασμάτων καὶ κρημνισμάτων, εἰς γῆν ἀνεπιμέλητον, ἀγεώργητον, ἔρημον καὶ κατάξηρον καὶ ταῦτα πάντα πρὸς ἐκπλήρωσιν περίτρανον τῆς τοῦ Θεοῦ προαγγελθείσης διὰ τοῦ Ἰεζεκιήλ πρὸ ἑκατὸν χρόνων σχεδὸν τῆς τοῦ σκληροῦ Καμβύσου ἐφόδου, θείας ἀποφάσεως, τῆς ὠρισαμένης διὰ τῶν φαινομένων ἤδη σημείων τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν ἐρήμωσιν.

Ἐπὶ δὲ τῆς παρουσίας καταστάσεως τῶν Θεβῶν, κατάλληλον καὶ προσφυές ἐνταῦθα μᾶλλον, ἢ εἰς Τροίαν, τὸ τοῦ Ἀγαθίου ἐφεξῆς ἐπίγραμμα.
 ὦ Πόλι, Πῆ Σέο κεῖνα τὰ τείχεα; Πῆ Πολύολδοι
 Νηοῖ; Πῆ δὲ βοῶν κράατα τεμνομένων;
 Πάντα μόθος, χρονίητε χύσις, καὶ Μοῖρα Κραταίῃ
 Ἦρπασεν, ἀλλοίην ἀμφιβαλοῦσα τύχην.
 Καί σε, τόσον νίκησε βαρὺς χθόνος· ἀλλ' ἄρα μῦνον
 Οὔνομα Σὸν κρύψαι καὶ κλέος οὐ δύναται.

Τὰ δὲ χωρία Καρνάκ καὶ Λούξορ, ἢ Ἐλ-Ὀκσουρ, τὰ παρὰ τῶν Ἀράβων καλούμενα ὡσαύτως Ἀκσορατν, (δύω φρούρια) εἶναι οἱ μόνοι κατοικημένοι τόποι τῆς ἀνατολικῆς ὀχθῆς τοῦ Νεῖλου, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο ταῦτα πενιχρὰ καὶ εὐτελέστατα, τῶν ὀπίσθων τὸ δεύτερον περικλείεται εἰς τὸν περίβολον τοῦ Ναοῦ, τὰ δὲ κατὰ τὴν δυτικὴν ὀχθὴν

τοῦ ποταμοῦ δύο χωρία Κούρνα καὶ Μαδινέχ-Γα-
ποῦ, κεῖνται πλησίον καὶ αὐτὰ τῶν αὐτόθι ἀρχαίων
Ναῶν, τῶν ὁποίων φέρουσι τὰ ὀνόματα.

Ἡ Πόλις αὕτη ἐκλήθη Θῆβαι, καὶ ἐπομένως
Διὸς Πόλις, καὶ κατὰ συγκοπὴν Διόσπολις, τὸ δὲ
Θῆβαι εἰν παράγεται ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς λέ-
ξεως Ταπέ, δηλοῦν κεφαλὴν, εἶναι προσφυστάτον,
καθὸ κεφαλῆς καὶ πρωτευούσης Πόλεως τότε αὐ-
τῆς οὔσης ὅλης τῆς Αἰγύπτου· ὠνομάζετο αὐτὴ
παρὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Τὸπθ, ἢ κυρίως Θδάκι-
Ἄντε-Πιαμοῦν, οἷον ἡ Πόλις τοῦ Ἄμμωνος, ἡ δὲ
μετάφρασις αὐτὴ συμφωνεῖ ὀρθότατα μὲ τὸ Διὸς
πόλιν, διότι τὸν Ἄμμωνα οἱ Ἕλληνας ὡς προεῖρέ-
θη, ἐδόξαζον ὡς τὸν εἰαυτῶν Δία.

Ἀπολλωνόπολις ἢ μικρὰ-Κὸς-Βερβίρ- Κοὺς Τανῦν.

Μετὰ τὰς Θῆβας πρὸς Ἄρκτον, εἰς τοὺς κατα-
πλέοντας τὸν Νεῖλον κεῖται κατὰ τὴν ἀνατολι-
κὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ ἡ μικρὰ Ἀπολλωνόπολις,
ἣτις ὠνομάσθη μικρὰ πρὸς διαφορὰν τῆς προεῖρη-
θείσης μεγάλης Ἀτθῶ, καὶ ἤδη Ἀσφουν· εἰς τὴν
Πόλιν ταύτην ἦτον ἰδρυμένος Ναὸς μέγας τῶν Αἰ-
γυπτίων πρὸς τιμὴν τοῦ τῶν Αἰγυπτίων Ἀρωή-
ρου, ἦτοι τοῦ Ἀπόλλωνος· τὰ ὀνόματα αὐτὰ εἶναι
ταυτόνυμα, διότι ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ Ἴσι-

δος καὶ Ὀσίριδος λέγει· ὅτι ὁ Ἀρωήρης καλεῖται
 πρεσβύτερος Ὄρος ὑπὸ Αἰγυπτίων, Ἀπόλλων δὲ
 ὑπὸ Ἑλλήνων· οἱ ὁποῖοι ἀναμφιβόλως πρὸς διαφο-
 ρὰν τῆς εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον Ἡλιουπόλεως,
 ἐκάλεσαν τὰς ἐν Αἰγύπτῳ ἄλλας Πόλεις, εἰς τὰς
 ὁποίας ἐλάτρευον ὡς Θεότητες τὸν Ἥλιον, ἐπ' ὀ-
 νόματι τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ σημαίνοντος ἀλληγο-
 ρικῶς τὸν Ἥλιον· τὰ εἰσέπια τοῦ Ναοῦ τούτου
 φαίνονται εἰσέτι, καὶ πρὸ πάντων ὁ μεγαλοπρεπὴς
 αὐτοῦ Πρόναος, τοῦ ὁποίου τὸ περισσότερον μέρος
 εἰς τὴν γῆν ἐβυθίσθη· περὶ δὲ τὴν παρωροφίδα
 τούτου ἀναγινώσκεται ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιγραφή αὕτη·
 » Βασίλισσα Κλεοπάτρα καὶ Βασιλεὺς Πτο-
 » λομαῖος, Θεοὶ μεγάλοι Φιλομήτορες καὶ Σω-
 » τῆρες, καὶ τὰ τέκνα (τοῦ βασιλέως), Ἀρωήρι·
 » Θεῶ μεγίστῳ καὶ τοῖς Συννόοις Θεοῖς.

Ἡ προηγουμένη Βασίλισσα Κλεοπάτρα εἶναι ἡ
 προῤῥηθεῖσα θυγάτηρ τοῦ Φιλομήτορος, ἀνεψιὰ δὲ
 καὶ γυνὴ Εὐεργέτου τοῦ β', ὅς τις ἀφῆκε δύο υἱ-
 οὺς μετὰ θάνατον ἀνηλίκους ὑπὸ τὴν μητρικὴν ἐ-
 πίσκεψιν, Σωτῆρα τὸν β', καὶ Ἀλέξανδρον τὸν α'.
 ἡ Κλεοπάτρα μήτηρ ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ μετ'
 αὐτῆς κοινωὸν τοῦ θρόνου τὸν νεώτερον αὐτῆς
 υἱὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' οἱ Ἀλεξανδρεῖς κατεβίασαν
 αὐτὴν εἰς τὸ νὰ ἐκλέξῃ τὸν πρεσβύτερον, ὁ ὁποῖος
 συνεβασίλευσε μετ' αὐτῆς χρόνους δέκα· ἀλλ' ἡ
 φιλόδοξος ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας Κλεοπάτρας αὐ-

τὴ μητέρα, εὐροῦσα αἰτίας καὶ κατειποῦσα κατ' αὐτοῦ, ἀπεδίωξε τὸν υἱὸν τοῦ θρόνου, καὶ προσεκαλέσατο ἀντ' αὐτοῦ τὸν νεώτερον Ἀλέξανδρον ἀπὸ τῆς Κύπρου, τῆς ὁποίας νήσου εἶχε διωρίσει αὐτὸν στρατηγὸν διοικητὴν ἢ μητέρα Κλεοπάτρα (1) καὶ συνεβασίλευσε μετ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ 89 ἔτους πρὸ Χριστοῦ, καθ' ὃν χρόνον μὴν ὑποφέρων αὐτὴν ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τὰς κακοπραγίας αὐτῆς, τὴν ἐφόνευσεν, ὅτε δὲ ὁ Σωτὴρ, ὁ καὶ Λαθοῦρος, συνεβασίλευε μετὰ τῆς μητρὸς, ἐγέννησε τέκνα μετὰ

(1) Παρὰ Ἰωσήπου τοῦ Φλαβίου, Βιβλ. ΙΓ', μαθάνομεν, ὅτι ὁ Σωτὴρ αὐτὸς ἐκπεσὼν εἰς Βασιλείας, ἦλθεν ἀδεία τῆς μητρὸς εἰς Κύπρον μετὰ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀναχώρησιν, ὡς στρατηγὸς διοικητῆς τῆς νήσου· τοῦτου δὲ προσεκαλέσαντο οἱ Πτολομαεῖς καὶ οἱ Γαζαῖτι πρὸς βοήθειαν, πολεμούμενοι ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Ἰουδαίων Βασιλέως· διὸ καὶ κατέπλευσεν εἰς Παλαιστίνην μετὰ στρατοῦ πεζῶν τε καὶ ἱππέων περὶ τὰς τριάκοντα χιλιάδας· ἡ δὲ μητέρα βλέπουσα τὸν υἱὸν διὰ τῶν κατὰ Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην νικῶν αὐτοῦ ἀξάνομενον, ἐφρόντισεν, ὥστε νὰ μὴν ἀφήσῃ αὐτὸν τὸν πλησίον ἐλθόντα καὶ ἐπιποθεῖντα τὴν τῆς Αἰγύπτου Βασιλείαν υἱὸν νὰ προδεύσῃ περισσότερον, ὅθεν μετὰ ναυτικῆς καὶ πεζικῆς δυνάμεως ἐξώρμησε μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἀλεξάνδρου κατ' αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον καὶ ἀπεδίωξεν ἀπὸ τὴν Φοινίκην· ἀλλ' αὐτὸς φεύγων ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον, φρονῶν ὅτι κίρνηδιως αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τῆς μητρὸς, δύναται νὰ ἐξουσιάσῃ, ἀλλὰ τὰ τῆς Αἰγύπτου μὴ προχωρήσαντα εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν ὃν ἐστόχάζετο τρόπον, κατηνάγκασαν αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Γάζαν, καὶ ἐκεῖθεν νὰ παλινδρομήσῃ εἰς Κύπρον.

τῆς ἀδελφῆς καὶ γυναικὸς αὐτοῦ Κλεοπάτρας καὶ αὐτῆς, ἀπὸ τῆς ὁποίας κατεβίασεν αὐτὸν ἢ μήτηρ αὐτοῦ νὰ διαζευχθῆ, καὶ νὰ νυμφευθῆ τὴν ἄλλην ἀδελφὴν αὐτοῦ Σελήνην, καὶ μετ' οὐ πολὺ κατηναγκάσθη πάλιν παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ νὰ ἀφήσῃ καὶ ταύτην· αὕτη ἢ διπλὴ βία καὶ δυναστεία τῆς βασιλίσσης μητρὸς ἀποδεικνύει πόσον ἦτον αὐτὴ φίλαρχος καὶ ζηλότυπος, μὴν ὑποφέρουσα ἄλλην ἐμότιμον καὶ σύνθρονον, μὲ ὅλον τὸ ὅτι ἦσαν αὐτῆς θυγατέρες, καὶ πόσον ὁ υἱὸς πειθήνιος τῶν τῆς μητρὸς θελημάτων· ὁ χρόνος λοιπὸν τῆς ἀνωτέρω ἐπιγραφῆς περιλαμβάνεται εἰς τοὺς δέκα χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ Σωτῆρος μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, τουτέσιν ἀπὸ τοῦ 117 μέχρι τοῦ 107 ἔτους πρὸ Χριστοῦ· καὶ ἐπειδὴ ἡ φιλόδοξος μήτηρ ἐξουσίαζε τὸν υἱόν, διὰ δὲ τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, προέταξε τὸ αὐτῆς ὄνομα· μνημονεῦει μὲν τῶν τέκνων τοῦ Σωτῆρος· ἀλλ' ἀποσιωπᾷ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς τοῦ Πτολομαίου υἱοῦ κατὰ ζηλοτυπίαν ὡς προσῆρέθη· τὸ δὲ Φιλομήτορες καὶ Σωτῆρες, καὶ ἡ μήτηρ, καὶ οἱ δύο αὐτῆς υἱοὶ οἰκειοπιήθησαν ὡς ἄλλην ἐπωνυμίαν, καθὼς καὶ τῆς μὲν ἀνῆρ, τῶν δὲ Πατῆρ ὁ Εὐεργέτης πρότερον, τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Φιλομήτορες μετὰ θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του προσέλαβεν.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐκάλουν τὴν Πόλιν ταύτην, Κὸς-Βρεδῖρ, σημαίνουσα ἢ λέξις Βερεδῖρ, φλογερὸν, ἴσως

διὰ τὸν εἰς τὴν Πόλιν ταύτην λατρευόμενον Ἡλίον· οἱ Ἄραβες διαφυλάξαντες τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Κός, καλοῦσιν αὐτὴν Κούς.

Κοπτῶ--Κέφτ τανῦν.

Ἐπεταὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀνατολικὴν περαιάν τοῦ Νείλου ἡ μεσόγειος Πόλις Κοπτῶ, κειμένη περὶ τοὺς τρόπους σχεδὸν τῶν Ἀραβικῶν ὁρέων· εἰς αὐτὴν ἐμπεριεῖχοντο δύο Ναοί, τῶν ὁποίων διαχωρίζονται εἰσέτι τὰ διεσπαρμένα εἰρήπια· τούτους δὲ ἔβλαψαν καὶ οἱ Κόπται· πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐν Κοπτῶ Ἐκκλησίας αὐτῶν, ὅπου βλέπονται ἀπὸ τὴν μετακομισθεῖσαν ὕλην πέτραι, ἔχουσαι γεγλυμμένα Ἱερογλυφικῶς τὰ ὀνόματα τοῦ τε Νεκταναβοῦ, Φαραῶ τῆς τριακοστῆς ἐσχάτης Φαραωνικῆς δυναστείας, ἔτη πρὸ Χριστοῦ 360. ὡσαύτως τοῦ Αὐγούστου, Κλαυδίου καὶ Τραϊανοῦ.

Ἡ Πόλις αὕτη ἦτον ἐπὶ τῶν Φαραῶ, ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης, διάσημος, διὰ τὴν διὰ ξηρᾶς κοινωνίαν αὐτῆς μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀπέχει τρεῖς καὶ τέσσαρας ἡμέρας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐμπόριον· ὁ παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον λιμὴν, Μυὸς ὄρμος καλούμενος (1) ὑπῆρχε τὸ κέντρον πο-

(1) Τὴν θέσιν τοῦ Μυὸς ὄρμου, τοσούτου διασήμου κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ θαυματούμενου παρὰ τῶν πλεόντων τὴν Ἐρυθρὰν, οὐδὲ δύνανται αἱ νεώτεροι τῶν περιηγητῶν μὲ ὕλην τὴν αὐτῶν ἐπίπονον ἔρευναν, νὰ καθορίσωσιν εἰσέτι.

τὸ τοῦ ἔμπορίου τῆς Αἰγύπτου μετὰ τῆς Εὐδαι-
 μονος Ἀραβίας, καὶ τῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτὸν πα-
 ραλίων τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου ἐφέροντο οἱ φόρτοι τῆς
 Ἀραβίας, Αἰθιοπίας, ἴσως δὲ καὶ τῶν Ἀνατολικῶν
 Ἰνδιῶν διὰ θαλάσσης, καὶ μετεκομίζοντο ἀπὸ τοῦ
 ῥηθέντος λιμένος διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Κοπτῶ, καὶ
 ἐκ ταύτης διὰ τοῦ Νείλου εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον·
 ἀφ' οὗ δὲ ἐκτίσθη εἰς τὰ αὐτὰ παράλια περαιτέρω
 πρὸς Μεστμβρίαν, ἡ Πόλις μετὰ τοῦ λιμένος Βε-
 ρενίκη παρὰ τοῦ Πτολεμαίου Εὐεργέτου τοῦ Α',
 ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ γυναικὸς, ἐ-
 καθαρίσθη καὶ ἡ ἐδὸς αὐτῆ, καὶ κατεσκευάσθησαν
 εἰς αὐτὴν σταθμοί· ἡ μεταφορὰ τῶν ἀγωγίμων ἐ-
 γίνετο, καὶ ἀπὸ τῶν δύο ῥηθέντων λιμένων διὰ
 δύο διαφορετικῶν ὁδῶν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἡ τῆς
 Βερνίκης περαιτήθη καὶ ὡς ἀποτέρα, καὶ διότι
 ἀποστατήσασα κατὰ τῶν Ῥωμαίων, πολιορκήθη,
 κατεπορθήθη καὶ κατηδαφίσθη παρὰ τοῦ Διοκλη-
 τianoῦ (1) οἱ δὲ ἀγωγεῖς καὶ μεταφέροντες τὰς
 πραγματείας διὰ τῶν Καμήλων ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς
 μέχρι τῆς Κοπτῶ, ἦσαν οἱ σκηνῖται Ἀραβες, οἱ
 περιπλανώμενοι ἀναμέσον τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς

(1) Θεωροῦνται εἰσέτι τῆς παρὰ τὴν Ἐρυθρᾶν Βερνίκης τὰ
 ἑρείπια, διαχωρίζεται ἡ διεύθυνσις τῶν ὁδῶν τῆς, ὁρᾷται ἔτι εἰς
 μικρὸς Ναὺς Αἰγυπτιακὸς πλήρης γεγλυμμένων Ἱερογλυφικῶν
 μορφημάτων, ἀλλὰ κεκαλυμμένος ὑπὸ τῆς Ψάμμου.

διὰ τὸν εἰς τὴν Πόλιν ταύτην λατρευόμενον Ἡλίον· οἱ Ἀραβες διαφυλάξαντες τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Κός, καλοῦσιν αὐτὴν Κούς.

Κοπτῶ—Κέφτ τανῦν.

Ἐπεται κατὰ τὴν αὐτὴν ἀνατολικὴν περσικὴν τοῦ Νείλου ἢ μεσόγειος Πόλις Κοπτῶ, κειμένη περὶ τοὺς τρόπους σχεδὸν τῶν Ἀραβικῶν ὁρέων· εἰς αὐτὴν ἐμπεριεῖχοντο δύο Ναοί, τῶν ὁποίων διαχωρίζονται εἰσέτι τὰ διεσπαρμένα εἰρήπια· τούτους δὲ ἔβλαψαν καὶ οἱ Κόπται· πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐν Κοπτῶ Ἐκκλησίας αὐτῶν, ὅπου βλέπονται ἀπὸ τὴν μετακομισθεῖσαν ὕλην πέτραι, ἔχουσαι γεγλυμμένα Ἱερογλυφικῶς τὰ ὀνόματα τοῦ τε Νεκταναβοῦ, Φαραὼ τῆς τριακοστῆς ἐσχάτης Φαραωνιτικῆς δυναστείας, ἔτη πρὸ Χριστοῦ 360. ὠσαύτως τοῦ Αὐγούστου, Κλαυδίου καὶ Τραϊανοῦ.

Ἡ Πόλις αὕτη ἦτον ἐπὶ τῶν Φαραῶ, ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης, διάσημος, διὰ τὴν διὰ ξηρᾶς κοινωνίαν αὐτῆς μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀπέχει τρεῖς καὶ τέσσαρας ἡμέρας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐμπόριον· ὁ παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον λιμὴν, Μυὸς ὄρμος καλούμενος (1) ὑπῆρχε τὸ κέντρον πο-

(1) Τὴν θέσιν τοῦ Μυὸς ὄρμου, τοσοῦτου διασήμου κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ θαυμάζομένου παρὰ τῶν πλεόντων τὴν Ἐρυθρὰν, οὐδὲ δύναται εἰ νεώτεροι τῶν περιηγητῶν μὴ ὕλην τὴν αὐτῶν ἐπίπικτον ἔρευαν, νὰ καθορίσωσιν εἰσέτι.

τὸ τοῦ ἐμπορίου τῆς Αἰγύπτου μετὰ τῆς Εὐδαι-
 μονος Ἀραβίας, καὶ τῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτὸν πα-
 ραλιῶν τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου ἐφέροντο οἱ φόρτοι τῆς
 Ἀραβίας, Αἰθιοπίας, ἴσως δὲ καὶ τῶν Ἀνατολικῶν
 Ἰνδιῶν διὰ θαλάσσης, καὶ μετεκομίζοντο ἀπὸ τοῦ
 ῥηθέντος λιμένος διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Κοπτῶ, καὶ
 ἐκ ταύτης διὰ τοῦ Νείλου εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον·
 ἀφ' οὗ δὲ ἐκτίσθη εἰς τὰ αὐτὰ παράλια περαιτέρω
 πρὸς Μεσημβρίαν, ἡ Πόλις μετὰ τοῦ λιμένος Βε-
 ρενίκη παρὰ τοῦ Πτολεμαίου Εὐεργέτου τοῦ Α',
 ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ γυναικὸς, ἐ-
 καθαρίσθη καὶ ἡ ὁδὸς αὐτῆ, καὶ κατεσκευάσθησαν
 εἰς αὐτὴν σταθμοὶ ἢ μεταφορὰ τῶν ἀγωγίμων ἐ-
 γίνετο, καὶ ἀπὸ τῶν δύο ῥηθέντων λιμένων διὰ
 δύο διαφορετικῶν ὁδῶν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἡ τῆς
 Βερνίκης περαιτήθη καὶ ὡς ἀποτέρα, καὶ διότι
 ἀποστατήσασα κατὰ τῶν Ῥωμαίων, πολιορκήθη,
 κατεπορθήθη καὶ κατηδαφίσθη παρὰ τοῦ Διοκλη-
 τianoῦ (1) οἱ δὲ ἀγωγεῖς καὶ μεταφέροντες τὰς
 πραγματείας διὰ τῶν Καμήλων ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς
 μέχρι τῆς Κοπτῶ, ἦσαν οἱ σκηνῆται Ἀραβες, οἱ
 περιπλανώμενοι ἀναμέσον τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς

(1) Θεωροῦνται εἰσέτι τῆς παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν Βερνίκης τὰ
 ἔρειπια, διαχωρίζεται ἡ διεύθυνσις τῶν ὁδῶν τῆς, ὁρᾶται ἔτι εἰς
 μικρὸς Νεὸς Αἰγυπτιακὸς πλήρης γεγλυμμένῳ Ἱερογλυφικῶς
 μορφοῦμένων, ἀλλὰ κεκαλυμμένος ὑπὸ τῆς Ψάμμου.

Ἐρυθραῖς· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ὁ Στράβων βιβλ. ΙΖ.
λέγει· ὅτι ἡ Κοπτὴ ἦτον κοινὴ τοῖς Αἰγυπτίοις
καὶ Ἀραβῖν.

Ἐφέροντο δὲ καὶ οὐ πρό πολλοῦ εἰσέτι τὰ τῆς
Αἰγύπτου προϊόντα ἀπὸ τῆς Κοπτῆς, καὶ ἀπὸ
τῆς κειμένης ἀνωτέρω ταύτης ῥηθείσης Ἀπολλω-
νοπόλεως, Κούς, εἰς τὸν παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλ-
πον λιμένα, λεγόμενον Κοσσείρ, τὸν μεταξὺ τοῦ
Μυὸς ὄρμου καὶ τῆς Βερνίκης κείμενον, ὅπου γε-
νομένων, τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγμάτων, μετεκο-
μίζοντο ἐκείθεν εἰς τὰς ῥηθείσας Κέφτ καὶ Κούς
κώμας τὰ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας προϊόντα, καὶ
πρὸ πάντων ὁ τοῦ Ἰσμενίου καὶ τῆς Μόκκας Κα-
φῆς, ὁ ὁποῖος ἐλογίζετο ὁ πλέον καθαρὸς καὶ ἀνώ-
θευτος. (1)

Μὲ ὄλον τὸ ὅτι οἱ Ἕλληνας μικρὸν τι παρήλλα-
ξαν τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τῆς Πόλεως ταύτης
Κέφτ, καὶ μετεποίησαν αὐτὸ Κοπτὴ ἢ Κοπτὸς,
ἀλλὰ φύλακες ἀκριβεῖς τοῦ συστήματος αὐτῶν τοῦ
νὰ οἰκοιοποιῶνται τὰ πάντα, παρήγαγον τὴν λέ-
ξιν κατὰ τὸν Πλούταρχον ἐν τῷ περὶ Ἰσίδος καὶ
Ἄσιριδος, ἀπὸ τοῦ Κόπτω, διότι, διὰ τὸν τοῦ Ἄ-
σιριδος θάνατον, ἡ Ἰσις ἔκοψεν ἐνταῦθα δῆθεν ἕνα

(1) Ἡ παράλιος τῆς Ἐρυθραῖς καὶ λιμένα ἔχουσα Κώμη Ἀρα-
βικὴ Κοσσείρ, κατοίκους ἔχει περὶ τοὺς ἑπτακοσίους, καὶ τινὰς
ἀπεθήκας διὰ τὰς πραγματείας.

των πλοκάμων της· οί δὲ Ἄρχιδες διεφύλαξαν τὴν λέξιν καθαρὰν, καὶ ὀνομάζουσιν αὐτὴν **Κίφτ**, καθὼς καὶ οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι, ἡ Πόλις αὐτὴ ἦτον πρωτεύουσα ἑνὸς Νομοῦ, καὶ θρόνος ἐπισκοπικός ὑπὸ τὸν Ἀλεξανδρείας.

Τεντυρίς-Νικεντόρι-Δενδέρα τανῦν.

Πρὸς Ἄρκτον τῆς Κοπτοῦ, ὁ Νεῖλος διεθύνεται ῥέων πρὸς δυσμὰς· εἰς δὲ τὸ μέρος τοῦτο ὑπὸ τὴν **30** Γεωγραφικὴν μοίραν καὶ **20** λεπτὰ τοῦ μήκους, καὶ **26** καὶ **8** λεπτὰ τοῦ πλάτους, κεῖται ἡ Τεντυρίς κατὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, μικρόν τι ἀφισταμένη τούτου· αὐτὴ ἦτον πρωτεύουσα ἑνὸς Νομοῦ, καὶ ἡ περιοχή αὐτῆς εὐφορος καὶ πλήρης Φοινίκων· ὁ κυριώτερος Νεὸς τῆς Πόλεως ταύτης εἶναι μὲν ἀξιοθέατος διὰ τὴν ὑπὲρ πάντα τὰ Αἰγυπτιακὰ εἰδωλεῖα μεγαλοπρέπειαν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἀλλὰ πάντα τὰ ἀνάγλυφα ὡς κακόζηλα, μαρτυροῦσι τὴν πτώσιν τῆς ἀρχαίας γλυφικῆς τῶν Αἰγυπτίων· πρῶτον ἔκειτο μία Πύλη κατασκευασμένη ἐκ παρμεγίστων πετρῶν, πλήρης Ἱερογλυφικῶν, ἡ ὅποια ἦτον μέρος ἑνὸς περιβόλου τοῦ περιέχοντος τὸν ἐφεξῆς μέγιστον Νεόν.

Ὁ Νεὸς αὐτὸς ἦτον **200** ποδῶν κατὰ τὸ μήκος, καὶ **140** κατὰ τὸ πλάτος· τὸ Πρόπυλον ἦτον ὑψηλότερον τοῦ Νεοῦ· ἡ αὐστηρὰ ἀπλότης τῆς ἀρχι-

τεκτονικῆς ἐκαλλωπίζετο δι' ἀπείρων Ἱερογλυφικῶν ἀναγλύφων, τὰ ἑποῖα οὐδόλως ἐμπόδιζον τὰς ὡραίας γραμμὰς· μία πλατυτάτη παρῳροφίς περιλαμβάνει μεγαλοπρεπῶς ὅλον τὸ οἰκοδόμημα κύκλω. τρεῖς κολοσσῶδεις κεφαλαὶ λεόντων ἀπὸ τὰ πλάγια τῶν τοίχων τοῦ Ναοῦ προκύπτουσαι, ἐξέχεον τὸ ὕδωρ διὰ τῶν στομάτων αὐτῶν, πρὸς ὄροσιμόν τῶν διαφόρων τοῦ Ναοῦ οἰκημάτων, διότι καθ' ὅλον τὸ ἔδαφος τοῦ Ναοῦ εὐρίσκονται ἰδιαίτεροι Ναϊσκοὶ καλωπισμένοι μετὰ ἀναγλύφων, παριστόντων Ἀστρονομικοὺς καὶ Μαθηματικοὺς Πίνακας· τὴν σήμερον τὸ ἥμισυ τούτων κατεχώθη εἰς τὰ ἐρείπια ἐνὸς χωρίου, τὸ ὅποιον οἱ Ἄραβες εἶχον ποτὲ κτίσει ἐπάνω σχεδὸν τοῦ Ναοῦ. Τὸ Πρόπυλον συνιστάμενον ἀπὸ δεκαοκτῶ Κιόνων 24 ποδῶν περιφερείας, τῶν ὁποίων ἕκαστος διαίτατο ἀπὸ τοῦ ἄλλου 12 πόδας, ἦτον ὁ τῆς ἀρχαιότητος ὡραιότερος τύπος· ἐν ἑτερον Πρόπυλον θεωρεῖται πρὸς ἀνατολὰς κεχωσμένον εἰς τὰ ἐρείπια τῶν οἰκοδομημάτων, τοῦ ὁποίου τό, τε σχῆμα, τὰ ἀνάγλυφα, καὶ ἡ ἀναλογία εἶναι ἡ αὐτὴ σχεδὸν καὶ ὁμοία μετὰ τοῦ ῥηθέντος πρὸς Ἄρχτον κειμένου πρὸ τοῦ μεγάλου Ναοῦ πρώτου Προπύλου· τοῦτο δὲ τὸ δεύτερον Πρόπυλον φαίνεται ἀπὸ τῆς αὐτοῦ θέσεως, ὅτι ἦτον ἡ ἀνατολικὴ εἴσοδος εἰς τὸν τῆς Ἰσιδος μικρὸν Ναόν, τὸν ὀπισθεν τοῦ μεγάλου Ναοῦ κείμενον, καὶ εἶναι ἐπίσημον διὰ τὴν

δι' ὠραίων Ἑλληνικῶν χαρακτήρων ἐφεξῆς ἐπιγραφὴν, τὴν ἐπαναλαμβανομένην καθ' ὅλην τὴν περίεξ τοῦ Προτύλου τούτου Παρωροφίδα.

» Ὑπὲρ Αὐτοκράτορος Καίσαρος, Θε-

» τοῦ υἱοῦ, Διὸς Ἐλευθερίου, Σεβαστοῦ. Ἐπὶ

» Ποπλίου Ὀκταύου ἡγεμόνος, καὶ Μάρκου.

» Κλωδίου Ποστόμου ἐπιστρατήγου, Τρύφω-

» νος στρατηγοῦντος,

» οἱ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως καὶ τοῦ Νομοῦ τὸ Πρότυλον.

» Ἰσιδι Θεᾶ μεγίστη, καὶ τοῖς Συννάοις Θεοῖς.

» Ἔτους ΛΑ'. Καίσαρος, Θεῶθ' Σεβαστῆ.

Αἱ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ὀνομασίαι, ἡγεμῶν, ἐπιστράτηγος, Στρατηγός, δηλοῦσιν, ὅτι ὁ μὲν ἡγεμῶν ἦτον ὁ Ἐπίτροπος, ὁ τοποτηρητὴς καὶ γενικὸς διοικητὴς ἐκ μέρους τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης πάσης τῆς Αἰγύπτου, τουτέστιν ὁ Ἀντιβασιλεὺς, ὁ καὶ φέρων τίτλον Αὐγουσαλίου, ὁ δὲ Ἐπιστράτηγος καὶ καθ' ἐτοιμολογίαν Ἀρχιστράτηγος, ἦτον μιᾶς ὀλοκλήρου Ἐπαρχίας, οἷον, ἢ τῆς ἄνω ἢ τῆς κάτω Αἰγύπτου, οὐ μόνον ὁ πολιτικὸς διοικητὴς πολλῶν Νομῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ Πολεμικὸς, ὁ δὲ Στρατηγός ἦτον ἐνός μικροῦ Νομοῦ πολιτικὸς διοικητὴς, τουτέστι Νομάρχης· ὅτι δὲ αἱ ὀνομασίαι τῶν τριῶν αὐτῶν διοικητῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἦσαν σύμφωνοι μὲ τὰ πράγματα, τοῦτο δεικνύεται ἐκ ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς, καὶ ἐξ ἄλλων ἐτι εὑρεθησῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον. σημειωτέ-

ον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ ἡγεμόνες καὶ Ἐπιστράτη-
γοι ἐν Αἰγύπτῳ, ἦσαν πάντες ὡς ἐξ ἑνὸς Ῥωμαῖοι,
οἱ δὲ στρατηγοὶ ἢ Νομάρχαι, ἀδεία τῶν ρηθέντων,
ἐκλέγοντο παρὰ τῶν κατοίκων τῆς Αἰγύπτου Ἑλ-
λῆνων τε καὶ Αἰγυπτίων κατὰ τὴν διαίτησιν τοῦ
Αὐγούστου Καίσαρος, πρώτου κατακτητοῦ τῆς
Αἰγύπτου.

Τὰ δ' ἄλλα τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης σημαντη-
κώτερα εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ ἡ
ἐποχὴ καθ' ἣν κατεσκευάσθη τὸ Πρόπυλον· καὶ
πρῶτον μὲν, ὅτι ὁ Καῖσαρ αὐτὸς ἦτον ὁ Αὐγου-
στος, τοῦτο βεβαιοῦται ἀπὸ τῆς λέξεως, Θεός, δι-
ὅτι οὐδείς ἄλλος προσηγορεύθη Θεός (Δίους παρὰ
Λατίνοις) εἰμὴ Ἰούλιος ὁ Καῖσαρ, ὁ υἱοθετήσας
τὸν συγγενῆ αὐτοῦ Αὐγουστον τεῦτον· ἐπομένως
δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν τριάκοντα χρόνων
καὶ ἐνός, διότι εἰς τὴν σειρὰν τῶν Αὐτοκρατόρων,
μόνος ὁ Αὐγουστος ἐβασίλευσεν ὑπὲρ τοὺς τριάκον-
τα χρόνους· εἰς αὐτὸν ὡσαύτως ἀνήκει καὶ ἡ προ-
σηγορία Ζεὺς ἐλευθέριος κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν, τὴν
ἀποδοθεῖσαν πρὸς αὐτὸν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων,
πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦτε πολιτικοῦ αὐτοῦ τρόπου
πρὸς αὐτοὺς, καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ εὐεργεσιῶν
πρὸς ὅλην τὴν Αἴγυπτον.

Δεύτερον δὲ τὸ ἔτος ΛΑ. Καίσαρος, καὶ τὸ Θεῶθ
Σεβαστῆ, ἀνάγεται εἰς τὸ τριακοστὸν πρῶτον ἔ-
τος τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Αὐγούστου· ὁ δὲ χρό-

νας αὐτός συμπίπτει εἰς τὸ ἀπὸ τῆς γεννήσεως
 Χριστοῦ πρῶτον ἔτος· δύο ἔτι ἐπιγραφὰὶ εὑρεθεῖ-
 σαι, ἡ μὲν ἐν Φίλαις τῆ νήσῳ, ἡ δὲ ἐπὶ τὸ Πρό-
 πυλον καταγεγραμμένη τοῦ κατὰ τὴν Νουβίην ἐν
 τῇ ἀρχαίᾳ πόλει Ψέλχη, τανῦν Δάχ-Κέχ, Ναοῦ
 τοῦ Θωθ, ἡ Θωούτ Αἰγυπτίου Ἑρμοῦ, φέρουσι τὴν
 αὐτὴν ἐποχὴν τοῦ ΛΑ. ἔτους τῆς βασιλείας τοῦ
 Αὐγούστου· ὁ Θωθ εἶναι ὁ Σεπτέμβριος μῆν, ἡ δὲ
 Σεβαστὴ εἶναι λέξις ἐπίθετος, καὶ τὸ οὐσιαστικὸν
 αὐτῆς ἡμέρα, ὡς Σεβαστὴ πρώτη, δευτέρα καὶ
 καθ' ἑξῆς ἐννοεῖται ἔξωθεν· αὐτὴ λοιπὸν ἡ ἡμέρα ἦ-
 τον ἐπώνυμος τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος, ἡ δὲ συ-
 νήθεια τῶν τοιούτων ἐπωνύμων ἡμερῶν ἐπεκράτει
 καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν· καὶ τοῦ-
 το ὄηλον ἐκ τῆς ἐπάνω ἐνὸς μαρμάρου ἐπιγραφῆς
 τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων, ἡ ὁποία ἀναμιμνήσκει
 τὴν ἡμέραν τοῦ Βασιλέως τῆς Περγάμου Εὐμένους,
 (ἐν τῇ Βασιλέως Εὐμένους ἡμέρᾳ)· πρὸ δὲ ταύτης
 μεταξὺ τῶν πολλῶν παρὰ τῶν Ἀθηναίων χορη-
 γηθεισῶν τιμῶν πρὸς τὸν Πολιορκιτὴν Δημήτριον,
 κατέταξεν, κατὰ τὸν Πλούταρχον ἐν τῷ περὶ Δη-
 μητρίου, τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὴν ἐσχάτην ἡμέραν
 τοῦ μηνὸς Μουνυχιῶνος, καὶ καθώρισαν αὐτὴν, ὡς
 ἡμέραν αὐτοῦ ἐπώνυμον· κατὰ δὲ τὸ κοινὸν τοῦτο
 ἔθος, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ὡσαύτως, ἡμέραι τινες τοῦ
 χρόνου ἐπωνυμοῦντο μὲ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως,
 καὶ τὸ τοιοῦτον ἔθος περιῆλθεν ἔπειτα καὶ εἰς τοὺς

μετὰ τοὺς Πτολεμαίους Ἀυτοκράτορας τῆς Ῥώμης.

Ἡ εὐρεθεῖσα ἐπιγραφὴ εἰς τὴν μεγάλην Ὀασιν, τὴν πλησιόχωρον τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, διαλαμβάνει ταῦτα. εἶτος Β'. Λουκίου Διδίου Σεβαστοῦ Σουλπικίου Γάλβα Ἀυτοκράτορος Φαωφί Α'. Ἰουλία Σεβαστῆ· δεικνύεται λοιπὸν ἐκ τούτου, ὅτι ἡ πρώτη τοῦ Φαωφί ἦτον ἡμέρα ἐπώνυμος τῆς Διδίας γυναικὸς τοῦ Αὐγούστου, ἡ ὁποία μετὰ θάνατον τοῦ Ἀυτοκράτορος ἀνδρὸς αὐτῆς ἐπωνομάσθη Ἰουλία Σεβαστῆ. Ἡ ἐποχὴ ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι ὑστερόχρονος πεντήκοντα μὲν καὶ τέσσαρας χρόνους, ἀπὸ τῆς τελευτῆς τοῦ Αὐγούστου, πεντήκοντα δὲ καὶ ἑνὸς τῆς Ἰουλίας· μετὰ δὲ τούτο ἐξηκολούθουν ἔτι τὸ νὰ σημειοῦσιν εἰς τὰ δημόσια ἔργα τὴν ἐπωνυμίαν ταύτης τῆς Αὐγούστης. Δύο δὲ ἡμέραι παρατηροῦνται ἐπώνυμοι τοῦ Αὐγούστου μία ἐκείνη ἡ τῆς κατακτῆσεως τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἄλλη ἡ τῆς αὐτοῦ γεννήσεως· ἡ τῆς ἀλώσεως τῆς Πόλεως ταύτης πανηγυρίζετο ἐνδόξως ἐν Ῥώμῃ, πιθανόν δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ὡς τοιαύτη, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ τῆς χώρας ταύτης ἀπολύτρωσις, καὶ τὸ τέλος τῶν τοσοῦτων μετὰ θάνατον τοῦ Πτολεμαίου Αὐλητοῦ, διατρεξάντων κακῶν μεταξὺ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς, τῆς περιβοήτου ἐκείνης, οὐ τοσοῦτον διὰ τὴν πολλὴν ὠραιότητα, ὅσον διὰ τὰ θέλγητρα τῶν ἄλλων χαρίτων, καὶ τὴν ἡδονὴν τῆς

ὀμιλίας καὶ πειθοῦς, ὑστάτης βασιλίσσης τῆς Αἰ-
 γύπτου Κλεοπάτρας, καὶ διὰ τοὺς μετ' αὐτῆς ἔ-
 ρωτας τοῦ Ἀτωνίου, καὶ τὰς ἐντεῦθεν συμφορὰς,
 τῶν ὁποίων ἡ Αἴγυπτος κατέστη θέατρον· καὶ μὲ
 ὄλον τὸ ὅτι ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἐλογίζετο ἐπώνυμος καὶ
 ἑόρτιος τοῦ Αὐγούστου, εἶναι ὁμῶς ἀσύμφωνος μὲ
 τὴν περίστασιν ταύτην, διότι ἡ πόλις τῆς Ἀλε-
 ξανδρείας ἐκυριεύθη τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς Ἑκτηλίου
 τοῦ μετὰ ταῦτα κληθέντος Αὐγούστου· ἡ δὲ πρώτη
 τοῦ μηνὸς τούτου συμπύπτει εἰς τὰς ἑπτὰ τοῦ παρ'
 Αἰγυπτίοις μηνὸς Μεσωρῖ, καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν ἀνω-
 τέρω ἐπιγραφὴν εἰς τὸν μῆνα Θεῦθ· ἡ δὲ ἡμέρα τῆς
 γεννήσεως τοῦ Αὐγούστου, ἡ χαρμοσύνης πανηγυρι-
 ζομένη καθ' ὅλην τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν καὶ
 αὐτὴν τὴν Αἴγυπτον, ὡς ἡμέρα ἐπώνυμος αὐτοῦ,
 συνέπιπτεν εἰς τὴν εἰκοστὴν ἕκτην τοῦ ῥηθέντος
 Αἰγυπτιακοῦ μηνὸς Θεῦθ· ὅθεν ἡ σύμπτωσις αὐτὴ
 διαλύει πᾶσαν ἀμφιβολίαν, περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐποχῆς
 τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ Ναοῦ τῆς Ἰσιδος εἰς Τεντυρίδα,
 ἡ ὁποία κατεγράφη κατ' αὐτὴν τὴν ἐπίσημον ἡμέ-
 ραν τῆς γεννήσεως τοῦ Αὐγούστου, τουτέστιν εἰς
 τὴν ἐνάτην τῶν καλανδῶν τοῦ Ὀκτωβρίου, ἢ τις
 ἦτον ἡ εἰκοστὴ τρίτη Σεπτεμβρίου.

Ἐπάνω τῆς παρωροφίδος τοῦ προῤῥηθέντος ἀ-
 πό δέκα καὶ ὀκτὼ Κιόνων συνισταμένου μεγαλο-
 πρεποῦς Προπύλου ἢ Προνάου εἰς τὴν Τεντυρίδα,
 θεωρεῖται καὶ ἑτέρα τετριμμένη μὲν ὑπὸ τοῦ μα-
 κροῦ χρόνου, ἀλλ' ἐπιδιορθωθείσα ἐφεξῆς ἐπιγραφὴ.

- » Ὑπὲρ Αὐτοκράτορος Τιβερίου Καίσαρος, νέου
- » Σεβαστοῦ, Θεοῦ
- » Σεβαστοῦ υἱοῦ, ἐπὶ Αὐγλίου Ποπλίου Φλάκου ἡγεμ.
- » Ἐπιστρατήγου.
- » Σεραπίωνος Τρυχάμβου στρατηγοῦντος.
- » Οἱ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως καὶ τοῦ νομοῦ τὸ Πρόναον
- » Ἀφροδίτῃ Θεᾷ μεγίστῃ καὶ τοῖς Συννάοις Θεοῖς.
- » Ἔτος Καίσαρος Τιβερίου, Ἀθῶρ ΚΑ'.

Ὁ Αὐγούστος Καίσαρ τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ τρόπον μετεχειρίσθη τόσον ἐπιφελῶς, ὡς πρὸς τὰς τῆς Αἰγύπτου ἀνάγκας, καὶ τόσον νουνεχῶς, ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐντοπίων, ὥστε αὐτοὶ διέσωζον πρὸς αὐτὸν, καὶ πρὸς τὰς διαταγὰς του, σέβας βαθύτατον καὶ ἀείμνηστον, διὸ καὶ ὁ Τιβερίος καὶ διάδοχος αὐτοῦ δὲν ἐδύνατο νὰ λάβῃ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τίτλον ἐπισημότερον καὶ κολακευτικώτερον, εἰμὴ τὸν τοῦ νέου Αὐγούστου ἢ Σεβαστοῦ.

Ὁ Πρόναος καὶ ὄλος ὁ μέγας αὐτὸς Ναὸς ἀρχαίῳθεν ἦτον ἀφισρωμένος παρὰ τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὴν θεὰν αὐτῶν Ἀθῶρ, τὴν παρὰ τῶν Ἑλλήνων καλουμένην Ἀφροδίτην.

Ὁ Στράβων ὅς τις περιηγεῖτο καθιστορῶν τὴν Αἴγυπτον πεντήκοντα ἐπτὰ χρόνους πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ῥηθείσης ἐπιγραφῆς τοῦ μεγίστου Προναοῦ τῆς Τεντυρίδος λέγει· ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Πόλεως ταύτης ἐτίμων τὴν Ἀφροδίτην καὶ ἀναμ-

φιλόλως, οὐχὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ἀλλὰ τὴν αὐτῶν Ἀθῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ μέγας καὶ κυριώτερος Ναὸς κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν, ἦτον ἀφισρωμένος· ὁ Συγγραφεὺς αὐτὸς λέγει ῥητῶς οὕτω « τιμῶσι δ' Ἀφροδίτην· ὀπισθεν δὲ τοῦ Νεῶ τῆς Ἀφροδίτης, Ἴσιδος ἐστὶν ἱερόν· » τῶ ὄντι δὲ, ὀπισθεν τοῦ μεγάλου τούτου Ναοῦ θεωροῦνται εἰσέτι τὰ λείψανα ἐνὸς μικροτάτου Ναοῦ, καὶ ἀπὸ τὴν περὶ τὴν παρωροφίδα προῤῥηθεῖσαν ἐπιγραφὴν τοῦ κεχωρισμένου εἰς τὴν ἄμμον καὶ εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ Προπύλου τοῦ Ναοῦ τούτου, βεβαιοῦται ἢ τοῦ Γεωγράφου ἀλήθεια, ὅτι ὁ σμικρὸς αὐτὸς Ναὸς ἦτον ὁ τῆς Ἴσιδος.

Τὰ τοῦ Προπύλου τοῦ μεγάλου Ναοῦ Κιονόκρανα σχηματίζονται ἀπὸ γυναικεῖα ἀνάγλυφα, ἔχοντα κατὰ κορυφὴν ἐν σχῆμα Ναοῦ· ὡσαύτως δὲ καὶ κατὰ μέσον τοῦ Ναοῦ, καὶ ἐπ' ἄλλα αὐτοῦ μέρη θεωρεῖται ἢ αὐτὴ γυναικεῖα κεφαλὴ, φέρουσα τὸ αὐτὸ σχῆμα· καὶ αὐτὴ εἶναι ἀναντιρῶντως ἢ τῆς θεότητος Ἀθῶν τῆς κυρίως λατρευομένης ποτὲ εἰς τὸν Ναὸν τούτον· καὶ οἱ ὑπολαβόντες ὅτι τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο τὸ τῆς Ἴσιδος, ἐλανθάσθησαν, διότι εἰς πολλὰ ἀνάγλυφα βλέπεται συνεχῶς, ὅτι ἢ Ἴσις εἶναι ἔκδηλος ἀπὸ τοῦ σχήματος τοῦ ὡς θρόνου, τὸ ὁποῖον φέρει ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ λογιζόμενον ὡς Ἱερογλυφικὸν αὐτῆς σύμβολον· καὶ καθὼς τὰ ἀνάγλυφα αὐτῶν τῶν δύο

αὐταδέλφων περιστῶσιν αὐτὰς ἐγγὺς ἀλλήλων, τοιοῦτοτρόπως οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τοὺς Ναοὺς αὐτῶν ὠκοδόμουν ἐγγύτατα· οἱ δὲ εἰς τοὺς Ναοὺς τούτων, κατὰ τὰς ῥηθείσας δύο ἐπιγραφάς, Σύναλοι Θεοί, ἦσαν ἢ Ἰσις ἐν τῷ τῆς Ἀθῶρ, καὶ ἐν τῷ τῆς Ἰσιδος ἢ Ἀθῶρ, ὁ Ὅσιρις καὶ ὁ Ὄρος.

Ἡ θεμελίωσις τῶν δύο διαληφθέντων Προπύλων, ἢ Προνάων ἤρξατο ἐπὶ τῆς περικρότου ὑστάτης Κλειοπάτρας καὶ τοῦ μετὰ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος υἱοῦ αὐτῆς κληθέντος Καισαρίωνος, τῶν ὁποίων τὰ Κολοσσώδη ἀνάγλυφα θεωροῦνται εἰς τὸ τοῦ Ναοῦ ἐνδότερον· καὶ πέρας ἔλαβε τὸ μὲν τῆς Ἰσιδος Πρόπυλον ἐπὶ Αὐγούστου, τὸ δὲ τῆς Ἀθῶρ ἐπὶ Τιβερίου, δαπάνῃ τῶν κατοίκων τῆς μητροπόλεως Τεντυρίδος καὶ τοῦ Νομοῦ αὐτῆς· μετὰ δὲ τούτους ἐπεσκεύασαν καὶ ἐκαλλώπισαν τὰς Πρόπυλα καὶ τὸν Ναόν, ὅτε Γάϊος, ὁ Κλαύδιος καὶ ὁ Νέρων κατὰ τὰ γεγλυμμένα αὐτῶν ἐπίθετα καὶ ὀνόματα διὰ ψηφίων Ἱερογλυφικῶν φωνιτικῶν.

Τὸ ὄνομα Τεντυρίς ἢ Τέντυρα δὲν εἶναι Ἑλληνικόν, ἀλλὰ μετεποιήθη ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Νεκεντόρι· οἱ δ' Ἀραβες φυλάξαντες τὸ Ἑλληνικόν, καλοῦσι τὰ ἐρείπια τῆς Πόλεως ταύτης Δένδρα, ἢ Δενδερὰχ.

Οἱ μὲν ἄλλοι Αἰγύπτιοι μὲ ὄλον τὸ ὅτι ἤξευρον τὴν κακίαν τῶν Κροκοδείλων, καὶ πόσον εἶναι αὐτοὶ ὀλέθριοι, ἐσέβοντο ὁμῶς αὐτούς· οἱ δὲ Τεντ

τυρίται πρὸς αὐτὸ τὸ ἐχθιστον τῶν ἀμφιδίων θη-
ρίων ἀπάντων, ἔσωζον φυσικὴν ἀντιπάθειαν, καὶ
κατὰ πάντα τρόπον ἀνίχνευον καὶ διέφθειρον αὐ-
τούς· περὶ τούτου Στέφανος ὁ Βυζάντιος λέγει
ταῦτα. «Τεντυρίς πόλις Αἰγύπτου καθαρτικὴ τῶν
Κροκοδείλων.

Εἰς τὸν Ναὸν τῆς Τεντυρίδος, τὸν ὄντα, τῷ ὄν-
τι, τῆς τῶν Αἰγυπτίων Ἀρχιτεκτονικῆς ἀριστούρ-
γημα, ὑφίστανται δύο ἀστρονομικὰ μνημεῖα ἐπί-
σημα. Εἰς Ζωδιακὸς γεγλυμμένος κατὰ τὸν ὄροφον
τοῦ Προπύλου, καὶ ἐν πλανησφαίριον ἔνδον τοῦ
Ναοῦ κατὰ τὴν ὄροφὴν ὡσαύτως· ὁ Ζωδιακὸς τοῦ
Προπύλου παριστᾷ τὰ δώδεκα Ζώδια κατὰ τὴν
τάξιν, καθ' ἣν αὐτὰ διατρέχει ὁ Ἥλιος, ἔχοντα
ἐπὶ κεφαλῆς τὸ Ζώδιον τοῦ Λέοντος· ὁ Ἥλιος πα-
ριστᾷται ὡς δίσκος, τοῦ ὁποίου αἱ κατὰ κάθετον
ἀκτῖνες ἀποχωρίζονται καὶ ἀφίστανται τοῦ Καρ-
κίνου, ὅς τις εἰς τὴν τάξιν τῶν Ζωδίων εἶναι ὁ ὕ-
στατος· εἰς δὲ τὸ πλανησφαίριον τὰ δώδεκα Ζώ-
δια σχηματίζουσι κωνικὸν σχῆμα, ὅπου ἡ τάξις
αὐτῶν διαφυλάττεται προηγεῖται ὁ Λέων, ὁ δὲ
Καρκίνος ὡς ἔσχατος, κεῖται αὐτοῦ ἄνωθεν· θεω-
ροῦνται εἰς τοὺς ῥηθέντας δύο Πίνακας εἰς μέγας
ἀριθμὸς ἀστέρων, καὶ σχήματα συμβολικὰ ὡς ἀ-
στερισμοί, παριστάμενα ὑπὸ μορφαῖς ἰδίαις καὶ
πρεπούσαις εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες] κατέτα-
ξαν εἰς τὸν οὐρανὸν τοιαῦτα ἐμβλήματα, ὑπο τῷ

σχῆμα τῶν ὁποίων ἐλάτρευον αὐτοὶ τὰς αὐτῶν θεότητας, καθὼς ἐπομένως καὶ ἡ Ἑλλὰς διδαχθεῖσα παρὰ τῆς Αἰγύπτου, κατέταξεν εἰς τὴν Οὐράγιον σφαίραν τοὺς Θεοὺς αὐτῆς καὶ ἡρώας.

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Ζωδιακοῦ Λοξοῦ κύκλου, τόσον εἰς τὸ Εἰδωλεῖον τῆς Τεντυρίδος, ὅσον καὶ εἰς τὰ Εἰδωλεῖα τῆς Λατοπόλειος (Ἄσνα), καὶ τῆς Ἐρμωνθίδος, ἔστησε τὴν προσοχὴν πολλῶν πεπαιδευμένων τῆς Εὐρώπης· ἐξεδόθησαν παρ' αὐτῶν πολλαὶ ἐξηγήσεις, ἀλλ' ἅπασαι διαφέρουσαι πρὸς ἀλλήλας· διότι δύσκολον λογιζόμενοι τὴν περὶ τῶν Ζωδιακῶν τούτων πληροφορίαν, διεφιλονείκουν περὶ τοῦ, εἴαν αὐτοὶ εἶναι ἀρχαῖκοι πρῶτοι τύποι, ἢ ἴσα μᾶλλον ἐνός ἀπλοῦ πρωτοτύπου, δι' ἀδείας τῶν Ἱερέων, τῶν μὴ συγχωρούντων πώποτε τοὺς νεωτερισμοὺς, κατὰ μίμησιν καταγραφόμενα εἰς τοὺς Ναοὺς· ἡ δὲ ὑποθετικὴ ἀστρονομικὴ αὐτῆ ἐποχὴ τῶν Ζωδιακῶν, ὅποια καὶ ἂν εἶναι δὲν ἀποδεικνύει τὴν ὑπολαμβανομένην ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ Ναοὶ αὐτοὶ ἐκτίσθησαν, καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐφρόνησαν τοῦτο, τὰ μέγιστα ἐλανθάσθησαν· τῶν Αἰγυπτίων ἔθνους παλαιστάτου, αἱ ἀρχαί, καθὼς εἶναι βεβυσθισμέναι εἰς τὸ σκότος, οὕτω καὶ οἱ τούτων Ναοὶ μετὰ τῶν συμβολικῶν εἰς αὐτοὺς ἀναγλύφων· ἀλλ' ἐν μέσῳ τοῦ σκότους τούτου, αἱ μέχρι τοῦδε εὐρεθεῖσαι ἐπάνω τῶν Προπύλων τῶν Ναῶν Ἑλλη-

νικαὶ ἐπιγραφαὶ, διαχέουσιν ἰκανὸν φῶς εἰς τὰς σκοτεινάς ζητήσεις, ἧ ὅλοι ὁμοῦ οἱ Ζωδιακοὶ (1).

Ταβέννη--Ταβεννίσι--Τζεζιρέτ--'Ιλ-
Γάρπ τανῦν.

Μεταξὺ τῆς Τεντυρίδος καὶ τῆς μικρᾶς Διοσπό-
λεως, κεῖται ἡ νῆσος Ταβέννη, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀ-
ραβες ὀνομάζουσι Τζεζιρέτ-ἰλ-Γάρπ, τουτέστι δυ-
τικὴν νῆσον· ἐνόμισαν τινες, ὅτι τὸ ὄνομα Τα-

(1) Νέφος πολλῶν καὶ διαφόρων πρὸς ἀλλήλας μαχομένων δο-
ξασιῶν, προήγαγεν, ὡς ἀνωτέρω ἐβρέθη, τὸ περὶ τῶν Ζωδιακῶν
τοῦτο θέμα· ἀλλ' ἐν μέσῳ τοῦ τοσούτου κυματισμοῦ τῶν πολυει-
δῶν γνωμῶν καὶ τῆς ἀπορίας, ἐκτὸς τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν,
καὶ τὸ τοῦ Σσαμπολλιῶν ὡσαύτως ἄλφαβητάριον τῶν Ἱερογλυφι-
κῶν φωνητικῶν σημείων, διέλυσε πᾶσαν ἀμφιβολίαν, διὰ τοῦ ὁ-
ποίου ἀνεγνώσθησαν τὰ ἐπὶ τοῦ Προπύλου τῆς Τεντυρίδος, ὅπου
ὁ Ζωδιακός, οἱ διὰ χαρκκτῆρων φωνητικῶν τίτλοι, καὶ τὰ ὀνό-
ματα τῶν Αὐτοκρατόρων Τιβερίου, Κλαυδίου, Νέρωνος καὶ Δομε-
τιανοῦ· ἔτι δὲ καὶ ἐπάνω τοῦ Προπύλου τῆς Λατοπόλεως (Ἔσπε
ἢ Ἄσνα), ὅπου θεωρεῖται εἰς ἕτερος Ζωδιακός, ὅς τις ἐφρονεῖτε
ὡς ἀρχαιότερος τῆς Τεντυρίδος, ἀνεγνώσθησαν, δυνάμει ὡσαύτως
τοῦ ῥηθέντος Ἄλφαβηταρίου, τὰ δι' Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν
σημείων ὀνόματα τῶν Αὐτοκρατόρων Κλαυδίου καὶ Ἀντωνίου τοῦ
Εὐσεβοῦς· ὅθεν συνάγεται ἐκ τῆς προφανοῦς ταύτης ἐνδείξεως,
ὅτι οἱ Ζωδιακοὶ οὗτοι εἶναι μᾶλλον ἀπλῶς ἀστρολογικοὶ, ἢ ἀ-
στρονομικοὶ, καταγραφέντες καὶ ἱστορηθέντες ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς
ἑσποτείας ἐν Αἴγυπτῳ τῶν Ἑθιμίων.

Θεννίσι παράγεται ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς λέξεως Ταβέν, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς νῆσος· ἀλλ' ἡ λέξις Ταβέν, δηλοῖ τόπον πλήρη φοινίκων, προστιθεμένης δὲ καὶ τῆς λέξεως ἴσι, σημαίνει τόπον πλήρη φοινίκων τῆς Ἰσιδος· τὴν νῆσον ταύτην τῆς Ταβέννης ἢ Ταβεννησίας, ὡς μοναστικῆς ἡσυχίας καταφύγιον, ὁ πολὺς ἐκεῖνος Παχώμιος ἐξελέξατο εἰς κατοικίαν, κτίσας εἰς αὐτὴν μέγα Μοναστήριον, καὶ ἡγησάμενος τῆς τῶν Ταβεννισιωτῶν καλουμένης διαίτης καὶ καινῆς πολιτείας, ἥτις κατὰ Νικηφόρον τὸν Κάλλιστον, διέφερε καὶ κατὰ τοὺς ἀσκητικoὺς ἀγῶνας καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν λοιπῶν μοναχῶν τῆς Αἰγύπτου.

Διόσπολις ἢ μικρὰ-Χοῦ. ἢ Χοῦ

Μετὰ τὴν Ταβέννην εἰς τὴν δυτικὴν περσάιν τοῦ Νείλου, ἔκειτο ἡ μικρὰ Διόσπολις, ὅπου τὸ Ἀραβικὸν χωρίον ἤδη Χοῦ· τοῦτο δὲ κεῖται εἰς τὴν αὐτὴν ὑψηλὴν θέσιν, ἐπὶ τὴν ὁποίαν ἦτον ἡ ἀρχαία Πόλις ὑπὸ τὴν 30 καὶ λεπτὰ 57 Γεωγραφικὴν μοίραν τοῦ μήκους, καὶ τὴν 26 καὶ λεπτὰ 11 τοῦ Ἀρκτικοῦ εὗρους· τὰ λείψανα πλίνθων μεγάλων καὶ πετρῶν μεγαλητέρων, μέρος ἐνὸς Προχώματος ἢ Προδόλου, καὶ μία στοὰ σχηματίζουσα τὴν εἴσοδον εἰς ἐν ὑπόγειον, εἶναι τὰ μόνα φαινόμενα ἑρείπια τῆς Πόλεως ποτὲ ταύτης, τῆς ὁποίας

τὸ ἀρχαῖον Αἰγυπτιακὸν ὄνομα Χοῦ, διεφυλάχθη καὶ παρὰ τῶν Ἀράβων.

Χηνοβοσκία—Σσενεσίτ.

Εἰς τὸν Νομόν τῆς μικρᾶς Διοσπόλεως ὑπῆρχον ποτὲ Κομποπόλεις τινες, καὶ μεταξὺ τούτων οἱ Ἕλληνες τάττουσι τὴν Χηνοβοσκίαν, τὴν ὁποίαν οὕτως ὀνομάζει Εὐστάθιος ὁ Βυζάντιος, ὁ δὲ Στέφανος μὲ ὄλον ὅτι τὴν ὀνομάζει καὶ αὐτὸς χηνοβοσκίαν Πόλιν Αἰγύπτου, ἀναφέρει ὅμως καὶ τὸν πολυτίστορα Ἀλέξανδρον ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Αἰγυπτιακῶν, λέγοντα οὕτως· ἐάντικρὸν δὲ τοῦ Διοσπολίτου Χηνοβοσκίον, μηδὲν εἰς τὴν προσηγορίαν ἐμφέρουσα (ἡ πόλις), νομάς γὰρ χηνῶν οὐκ ἂν ἴδῃ τις ὑπαρχούσας, βάλλουσαν δὲ τὴν περὶ Κροκοδείλου σπουδὴν· καὶ παρὰ τοῦ Πτολομαίου καλεῖται ἐπίσης Χηνοβοσκίον.

Εἰς τοὺς βίους τῶν ὀσίων τῆς Αἰγύπτου, τοὺς μεταφρασθέντας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς γλώσσης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, πανταχοῦ ὅπου ἀναφέρεται ἡ κώμη Σσενεσίτ, μεταφράζεται Ἑλληνιστὶ Χηνοβοσκία· εἰς τὴν κώμην ταύτην ὁ θεῖος Παχώμιος νέος ἔτι ὢν, κατὰ τὸν Συναξαριστὴν αὐτοῦ, καὶ ἔθνικος, καταλείψας τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον τεταγμένος, δέχεται τὸ εἰς Χριστὸν βάπτισμα, ἐν·

δύεται τὸν μονήρη βίον, καὶ πρὸς τὸν πλησιόχωρον ῥηθέντα τόπον τῆς Ταβεννισίας ἀνατρέχει, ὡς εὐφρέστατον τῶν κατ' ἄσκησιν πόνων· ἔκειτο δὲ ἡ Χηνοδοσκία κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, ἐπάνω μιᾶς ἐγκοπῆς τῶν Ἀραβικῶν ὀρέων, εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον παρὰ τῶν Ἀράβων τανῦν Κάσρ· Ἐσσαϊάδ.

Βωπὸς--Φδῶου.

Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν περαιάν τοῦ Νείλου, ἀπέναντι σχεδὸν τῆς μικρᾶς ῥηθείσης Διοσπόλεως, ἔκειτο ἡ παρὰ τῶν Ἑλλήνων Βωπὸς, καὶ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων καλουμένη κώμη Φδῶου, ἐπίσημος καὶ αὐτῇ, κατὰ τὸν βίον τοῦ μεγάλου Παχωμίου, διότι καὶ εἰς αὐτὴν ὁ ὄσιος αὐτὸς Ποιμενάρχης τῶν μοναστῶν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν συνδραμόντων πρὸς αὐτὸν ἀρνησικέσμων, ἐπήξατο δεῦτερον μοναστήριον· ἡ λέξις Βωπὸς εἶναι ἀπλή φθορὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Φδῶου· παρὰ δὲ τῶν Ἀράβων τὴν σήμερον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καλεῖται Φέου-Παάσσ.

Βερσσοῦτ-Φαρσσοῦτ τανῦν.

Κατὰ τὴν δυτικὴν περαιάν τοῦ Νείλου, πέντε σχεδὸν ὥρας κατωτέρω τῆς Διοσπόλεως, ἔκειτο ἡ τῶν Αἰγυπτίων Πόλις Βερσσοῦτ, τὴν ὁποίαν ὁ-

πολαμβάνουσι τινες, αναποδείκτως όμως, ότι είναι η δευτέρα ἸΑκανθος· οἱ Ἀραβες ὀνομάζουσι τὴν κωμόπολιν ἤδη ταύτην, Φαρσσοῦτ· τὸ ὄνομα αὐτὸ δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ, εἰμὴ κατὰ τὴν ὀρθογραφίαν.

Λεπιδοτόν.

Ἐγγὺς τῆς Πόλεως ποτε καλουμένης παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Τπουράνι, ἐπὶ τὴν αὐτὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, καὶ παρὰ τῶν Ἀράβων ἤδη Πουλιένα, κατὰ τὸν Πτολομαῖον, τὸ Λεπιδοτόν ἔκειτο· ὠνομάσθη δὲ οὕτω παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἢ Πόλις αὐτή, ἕνεκα ἐνὸς ὄψαρίου τοῦ Νείλου, ἐγνωσμένου παρ' αὐτῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα Λεπιδοτόν, τὸ ὁποῖον ἐδόξαζον, ὅτι ἐλάτρευον μεγάλως οἱ αὐτόθι κάτοικοι.

γερωῶν ψάμμων χώρας, διαπραγματευόμενοι εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Λιβύης, μετεκόμιζον τὰ ἐμπορικὰ αὐτῶν συναλλάγματα καὶ κατέθετον εἰς τὴν Ἄβυδον, ἢ πώλησις τῶν ὁποίων συνετέλεσε τὰ μέγιστα πρὸς αὐξήσιν τῆς πλουσιότητός της, καὶ ἔνδειξις ταύτης, ἢ πληθὺς τῶν ἐπισήμων μέχρι ταύτης διασωζομένων κτιρίων αὐτῆς.

Μεταξὺ δὲ τούτων ἓν Πρόπυλον ὑψηλόν, ποδῶν ἐξήκοντα, στηριζόμενον ἐπὶ δύο σειρῶν Κιόνων παχυτάτων, προέκειτο ἐνὸς μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος, κατεδαφισθέντος ἤδη· περαιτέρω τούτου θεωρεῖται Ναός τις πόδας τριακοσίους ἔχων κατὰ τὸ μῆκος, καὶ ἑκατὸν τεσσαράκοντα πέντε κατὰ τὸ εὖρος, τοῦ ὁποίου ὁ Πρόναος συνίστατο ἀπὸ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ Κιόνων, ἐχόντων ὕψος μὲν ποδῶν ἐξήκοντα, περιφέρειαν δὲ ποδῶν δεκαεννέα· ὁ ὄροφος τούτου εἶναι πλήρης ἀναγλύφων, βεβαμμένων διὰ διαφόρων χρωμάτων, τῶν ὁποίων ἡ φαιδρότης παραδόξως διεφυλάχθη μέχρι τούτου· ὁ δὲ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τοῖχος σύγκειται ἐκ παμμεγίστων πετρῶν διῆκνουμένων ἀπὸ τοῦ ἐνὸς Κίονος·

εἰς μακρὰ διαστήματα ὑπὸ ξηροτάτων ἄμμων· ἀλλ' ὁ περίξ καὶ ἔνδον τούτων τόπος ἦτον καλλιεργημένος διὰ τὰς αὐτομάτους πηγὰς, μετὰ φυτῶν καὶ δένδρων, εἰς τὰς ὁποίας, διὰ τὴν σκιάν τῶν δένδρων καὶ τὸ δροσῶδες τοῦ ὕδατος, οἱ τεθλιμμένοι ἐκ τῆς ἔδοιπαρίας εἰς τοιαύτην διακεκαυμένην ἔρημον, εὕρισκον ἀναψυχὴν εὐφρόσυνον· περὶ τούτων ῥηθήσεται ἐφεξῆς πλατύτερον.

ἐπὶ τὸν ἄλλον· ἡ εὐρυχωρία τοῦ πρώτου Ναοῦ εἶναι κατὰ μὲν τὸ μῆκος ποδῶν τεσσαράκοντα καὶ ἕξ, καὶ εἰκοσιῆξ κατὰ τὸ εὖρος· δι' αὐτοῦ εἰσῆρχοντο εἰς τὸν δεῦτερον Ναόν, τοῦ ὁποίου τὸ μῆκος εἶναι ποδῶν ἐξήκοντα τεσσάρων· ἕξ κολοσσώδεις κεφαλαὶ λέόντων περὶ τὰ δύο πλάγια τούτου τοῦ Ναοῦ ἔνδον, καθὼς καὶ εἰς τὸν ἐν Τεντυρίδι, ἐδρόσιζον διὰ τοῦ ἐκφερομένου ὕδατος ἀπὸ τῶν στομάτων αὐτῶν τὸ τοῦ Ναοῦ ἔδαφος καθεκάστην· ἐπὶ Στράδωνος, περίξ τῶν ῥηθεισῶν μεγίστων οἰκοδομῶν, ἐσώζετο εἰσέτι τὸ παρ' Αἰγυπτίοις νομιζόμενον ἱερὸν ἄλσος τῆς Ἀκάνθης, τῆς ὁποίας τὰ ἄνθη καὶ τὸ θαλερὸν καὶ ἡδιστον τῆς χλωρότητος, συνεφώνει μετὰ τῆς λαμπρότητος τῶν μεγαλοπρεπῶν πάλαι ποτὲ κτιρίων.

Ἐνδον μιᾶς αὐλῆς τοῦ τῆς Ἀβύδου, οὕτω δὴ λεγομένου παρὰ τοῦ Στράδωνος Μεμνονείου, ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸ 1818 ἔτος, εἰς ἐπίσημος γεγλυμμένος Πίναξ, συνιστάμενος ἐκ τριῶν ὀριζοντίων σειρῶν, εἰς μὲν τούτων τὰς δύο, εἶναι καταγεγραμμένα δι' Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν ἔνδον, ὡς ἔθος, ὠοειδῶν ἐπιμήκων περιφερειῶν, ἢ κύκλων, τῶν τῆς δεκάτης ὀγδόης (τῆς μόνης ἐξηρημένης διὰ λαμπρῶν ἔργων πασῶν τῶν ἄλλων) δυναστείας, Διοσπολιτῶν ἢ Θηβαίων Φαραὼ Βασιλέων τὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα, τὰ ἀναφερόμενα παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ ὑπὸ τοῦ Μανθεῶνος, τοῦ τὴν πάτριον

αὐτοῦ ἱστορίαν παρεκτείναντος ἐκτόπως ἐπὶ πλείονας ἀπωτέρους ἀνυπάρχτους αἰῶνας (1). εἰς δὲ τὴν τρίτην σειρὰν ἐμπεριέχονται δύο μόνον κύκλοι, φέροντες ὁ μὲν εἰς τὰ ἐπίθετα, ὁ δ' ἄλλος τὸ ὄνομα Ῥαμεισσῆ τοῦ μεγάλου ἢ Σεσώστριος· λέγουσι δὲ ὅτι πέντε ἔτι κύκλοι κατὰ τὴν δευτέραν ὀρίζοντιον σειρὰν μετὰ ἐπιθέτων κεῖνται κατὰ συνέ-

(1) Εὐσεβίου τῆς κατὰ Παλαιστίνην Καισαρείας Ἐπισκόπου τοῦ καὶ Πιχμύλου, τὰ ἑλληνιστὶ χρονικὰ ἐξέλιπον· ἀλλὰ ταῦτα πρὸ δεκατεσσάρων αἰῶνων μεταφρασθέντα Ἑλληνιστὶ, διεσώθησαν· κηραρχὸς τοῦ πέμπτου αἰῶνος ὁ τῶν ἁρμενίων τότε Καθολικὸς Ἰσαάκ ὁ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος, καὶ ὁ παρ' αὐτῷ θεοφιλὴς ἀνὴρ καὶ ἐλλόγιμος Μεστρόπιος, ὁ καὶ τὸ τῶν Ἑλληνιστῶν καὶ Ἰσθίων Ἀλφραβητάριον ἐφευρών, ὑπὸ φιλοτίμου προθυμίας παρορμηθέντες, πρὸς διάδοσιν τῶν τῆς παιδείας φώτων εἰς Ἑλληνιστῶν, ἀπέστειλαν νέους τινὰς τῶν ἁρμενίων εὐφρεῖς ἐπὶ σπουδῇ καὶ μαθήσει, εἰς τὰς σχολὰς Ἀλεξανδρείας, Ἀθηνῶν καὶ Βυζαντίου· οἱ ὅποιοι συγκεκρινημένοι ἰκανῶς ἐκ τῆς ἐγκυκλίου τῶν Ἑλληνιστῶν μαθημάτων ἐκπαιδεύσασθε, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἐκείνων πατρίδα, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλοις ἱεροῦ βιβλίοις καὶ τοῖς βύραθεν, διὰ τῶν μεσσησιακῶν γραμμάτων, μετέφρασαν εἰς τὴν πάτριον αὐτῶν γλῶσσαν καὶ τὰ τοῦ Εὐσεβίου χρονικὰ· ἐκ δὲ τούτων τῶν χρονικῶν, ἑσὰ Ἑλληνιστὶ διεσώθησαν, οἱ ἐν τῷ κατὰ τὴν νῆσον λεγομένην τοῦ ἁγίου Παζάρου τῆς Ἑνετίας κοινοβίῳ μοναχοὶ ἁρμενιοὶ μετὰ τὸ τοῦ Ἑλληνιστικοῦ ὕφους, τῆς παραλλήλου τούτου Λατινικῆς μεταφράσεως, μετὰ καὶ ἀναλόκτων καὶ περικοπῶν Ἑλληνιστῶν ἀπὸ τοῦ παρὰ Ἰωσήφου Μανθεῶνος, ἀπὸ τῆς Πορφυρίου γραφῆς, ἀπὸ τοῦ Γεωργίου Συγκέλλου, ἀπὸ τῆς χρονολογικῆς ἐπι-

χειαν ἄνωθεν τοῦ ὀνόματος Τουθμώσεως τοῦ πρώτου, καὶ συνεικάζεται ὅτι εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν πρὸ τοῦ Τουθμώσεως Φαραῶ, οἷον Ἀμενόφιος τοῦ

τομῆς Νικηφόρου τοῦ Πατριάρχου, καὶ τοῦ χρονικοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Πασχάλιου, τύποις αὐτὰ εἰς δύο τόμους τῷ 1818 ἔγει ἐν Ἑνετίᾳ ἐξέδωκαν· λέγει δὲ καταρχὰς τῶν Αἰγυπτιακῶν ὁ μεταφραστὴς Εὐσεβίος, ὅτι, μετὰ τὴν τερατώδη ἐκείνην φλυαρίαν τῆς ἀρχαιότητος τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τὰς ὑποτιθεμένας μυριάδας τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐβασίλευσαν Θεοὶ, ἡμίθεοι, καὶ Νέκυες, ὁ Μεσσαίμ ἐγένετο πρῶτος οἰκιστὴς τῆς Αἰγύπτου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἄρχεται ἡ τῶν Αἰγυπτίων πρώτη δυναστεία, καὶ ὅτι ἐπομένως πολλοὶ βασιλεῖς (ἢ μᾶλλον βασιλίσκοι) συνεβασίλευον ταυτοχρόνως, ἕλλοι τούτων ἐν ἐνὶ μέρει τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἕτεροι ἐν ἄλλῃ, τούτεστιν οἱ μὲν συνεσιήσαντο τὴν τῶν Θεϊνητῶν δυναστείαν, καὶ ἐβασίλευον ἐκαῖσε, ἐν ᾧ δὲ συνεβασίλευε καὶ ἡ τῶν Μεμφητῶν δυναστεία, καὶ ἡ τῶν Ἡρακλεοπολιτῶν, καὶ τυχὸν ὁμοῦ καὶ τῶν Αἰσοπολιτῶν καὶ Σοῖτῶν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἡ πληθὺς τῶν χρόνων τῶν κατ' Αἴγυπτον δυναστειῶν, τοιοῦτοτρόπως λέγει, ἐπισωρεύθη καὶ ἐπηυξήθη· πρὸς δὲ τούτοις τοῖς παρὰ τοῦ Εὐσεβίου, προσέθονται, καὶ τὰ ἐξῆς· ἡ διαδοχὴ τῶν κατ' Αἴγυπτον δυναστειῶν εἶναι πρᾶγμα ἀδύνατον ὅτι διεφυλάχθη κατὰ τάξιν ἐπ' ἀκριβεῖα, καὶ δὲν διαταράχθη ὑπὸ τῶν συμβεβηκότων κατ' Αἴγυπτον πολιτικῶν ἀκαταστασιῶν καὶ ἀναστατάσεων ἐπὶ τε τῆς ἐφόδου τῶν ξένων, ἐπὶ διαιρέσεων, ἐπὶ ἀναρχίας καὶ δουλείας· ὁ δὲ Μανεθῶν ἠθέλησε ταύτην τὴν διαδοχικὴν τάξιν νὰ διαφυλάξῃ τοῦλάχιστον κατὰ φαντασίαν, διὸ καὶ τοὺς χρόνους τῶν συμφορῶν τῶν δυστυχημάτων, καὶ τῆς αἰσχύνης, καθὼς αἱ λοιποὶ ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου, αὐτῷ καὶ αὐτὸς ἐφρόντισε μετ' ἑσῆς προσοχῆς νὰ ὑποκρύψῃ καὶ νὰ παραμορφώσῃ ὑπὸ ἐθικῆς αὐτοῦ ματαιοφροσύνης κινούμενος.

πρώτου, Ἀμώσεως, Μιφραμουθώσεως, καὶ δύο ἐπι-
 τυχόν, τῆς δεκάτης ἐβδόμης νομίμου τῶν Θη-
 βαίων Φαραὼ δυναστείας, διότι τὴν τῶν ποιμένων
 δυναστείαν (τὴν ὁποίαν ὁ Εὐσέβιος τάττει ὡς ΙΖ'),
 ἐλογίζοντο ξένην καὶ ληστρικὴν οἱ Αἰγύπτιοι ἄ-
 ξιον δὲ παρατηρήσεως ὅτι εἰς τὸ κατὰ τὴν δυτι-
 κὴν περαίαν τῶν Θηβῶν προῤῥήθην Ῥαμέσσειον, ἄ-
 νωθεν τῆς σειρᾶς τῶν ἐκεῖσε ἀγαλματιῶν, τῶν
 παριστόντων τοὺς προγόνους Φαραὼ βασιλεῖς
 Ῥαμσσή τοῦ μεγάλου, κεῖται ἐπὶ κεφαλῆς πρῶτον
 τὸ τοῦ Μηνᾶ, τὸν ὁποῖον οἱ Αἰγύπτιοι ἀρχὴν καὶ
 ῥίζαν ἐλογίζοντο πασῶν τῶν κατ' Αἴγυπτον δια-
 φόρων δυναστειῶν, καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ παρὰ τῆς θείας
 Γραφῆς Μισραῖμ ἢ Μισραῖμ, καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἡρο-
 δότῳ καὶ Διοδώρῳ καὶ Μανεθῶνι Μηνᾶς, Μήνωσ,
 καὶ Μήνης.

Ἀπὸ δὲ τῆς δεκάτης ὀγδόης ταύτης περικρότου
 δυναστείας, ἀρχεται ἡ λαμπρὰ ἐποχὴ τῆς Αἰγύ-
 πτου, ἣτις παρετάθη σχεδὸν ἀπὸ τοῦ 1700 μέχρι
 τοῦ 1370 ἔτους πρὸ Χριστοῦ, τουτέστι 380 χρό-
 νους· οἱ ἔσχατοι Φαραὼ τῆς ΙΖ' νομίμου δυνα-
 στείας, οἷον ὁ Μιφραμουθῶσις, καὶ ὁ τούτου υἱὸς
 Ἄμωσις, κατὰ τὸν παρὰ Ἰωσήφῳ τῷ Φλαβίῳ
 Μανεθῶνα, καταπολεμήσαντες τοὺς Ποιμένας βα-
 σιλεῖς Ὑκσῶς λεγομένους (τοὺς ὁποίους αὐτοὺς
 Ἰωσήφος ὁ Φλάβιος ἐν τῷ κατὰ Ἰωάννου, βιβλίῳ
 κ')

ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ πρόγονοι αὐτοῦ Ἰσραηλῖται) (1), τοὺς ἐπιδραμόντας ἀπὸ Ἀνατολῶν καὶ ἐξουσιάζαντας τῆς τε κλιτωτέρας καὶ μέρας τῆς Μεσαίας Αἰγύπτου δι' ἐξ ἑκ τοῦ γένους αὐτῶν βασιλέων,

(1) κλήμας ὁ Ἀλεξανδρὸς Στρωμ. βιβλ'. Α. ἐπάγει τὸν Αἰγύπτιον γραμματικόν, Πλειστονίκην ἐπωνυμούμενον, μνημονεύοντα, εἰς τὸ τέταρτον βιβλίον τῶν Αἰγυπτιακῶν, τοῦ Ἀμώσεως, καὶ φέροντα μάρτυρα τῶν πράξεων αὐτοῦ τοῦ Φαραῶ, Πτολομαῖον τὸν Μενδησίον Ἰερέα, τὸν τὰς τῶν Αἰγυπτίων Βασιλέων πράξεις εἰς τρεῖς βίβλους καὶ αὐτὸν συγγραψάμενον· ὅστις λέγει, ὅτι ὁ ῥηθεὶς Ἀμώσις ἤκματε κατὰ τὸν Ἀργεῖον Ἰναχον, (ἀλλ' αὐτὸς ὑπῆρξε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη 1293, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν τῶν χρονικῶν τοῦ Εὐσεβίου, ὁ δὲ Ἀμώσις 1426 ἔτη), καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ Φαραῶ τούτου "Μωϋσέως ἠγουμένου γεγονέναι Ἰουδαίους τὴν ἐξ Αἰγύπτου πορείαν· ὃ δὲ Μανεθῶς παρὰ Ἰωσήφ, ὁ γράψας ἑλληνιστὶ τὴν πάτριον αὐτοῦ ἱστορίαν, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν γραμμῶν (Ἱερογλυφικῶν) μεταφράσας, ὡς λέγει, ταύτην, εἰς τὸ δεύτερον τῶν Αἰγυπτιακῶν αὐτοῦ συνείρει ταῦτα· ὅτι ἐπὶ Βασιλέως Ἰτίμου (τῆς τῶν Θηβαίων πιθανὸν εἶς· δυναστείας), ἀπὸ Ἀνατολῆν Ποιμένες αἰχμαλώτοι, Ἰκσῶς λεγόμενοι (1) καταλαρσήσαντες ἐπὶ τὴν χώραν (τὴν Αἰγυπτον) ἐστράτευσαν, καὶ ῥαδίως ἀμαχητὶ ταύτην εἶλον· τέλος δὲ κατέστησαν καὶ βασιλεῖς ἐξ αὐτῶν· μετὰ δὲ χρόνους πολλοὺς οἱ τῆς Θηβαϊδος Βασιλεῖς (οἱ τῆς νομίμου ΙΖ'. δυναστείας), ἐκναστάντες ἐπὶ τοὺς ποιμένας κατεπολέμησαν αὐτοὺς, ἐξέβαλον τῆς Αἰγύπτου (τουτέστι τῆς μεσαίας καὶ τῆς κάτω), ἐξουδάρευσαν,

(1) Ταῦτα δὲ καὶ τὰ δύο προσηγορικὰ ἄσμενως ἀποδέχεται ὁ Ἰουδαῖος Ἰωσήφος, καὶ δικαιολογῶν αὐτὰ, τοιοῦτοτρόπως λέγει· "τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὸ Ποιμένειν πάτριον ἦν καὶ νομαδικόν

κατὰ μὲν τὸν παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ Μανθεῶνα χρό-
 νους 260, κατὰ δὲ τὸν Εὐσέβιον ἐν τοῖς χρονικοῖς
 αὐτοῦ 103 ἔτη, βαθμηδὸν ἀπὸ τε τῆς Μέμφεως,
 Τάνεως, καὶ τέλος ἀφ' ὅλης τῆς κατωτέρας Αἰγύ-

καὶ κατέκλεισαν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἄβαριν (Ἡρωεῦπολιν), ἡ δὲ ἐλ-
 θαλὼν αὐτοὺς τῆς Αἰγύπτου Βασιλεὺς Τέθμουσις καὶ Θεύμμωσις,
 κατὰ τὸν παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ Μανθεῶνα (2), (αὐτὸς πρὸ τῆς ἐκ-
 βολῆς τῶν Ποιμένων ἀπέθανε, καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
 Ἀμένοφις ὁ Α.) ἀπελπισθεῖς τῆς πολιορκίας, συνειβιάσθη μετὰ
 τῶν Ποιμένων, καὶ εὕτως ἀνεχώρησαν πανοικί μετὰ τῶν κτη-
 μάτων αὐτῶν διὰ τῆς ἐρήμου εἰς τὴν Χαναάν· τὰ αὐτὰ δὲ λέγει
 καὶ ὁ κατὰ τὸν δεῦτερον αἰῶνα τῷ 16ῳ ἔτει ἀκμάσας, καὶ διὰ
 τῆς μετ' ἀκριβείας πολλῆς ἀναγνώσεως τῶν θείων Γραφῶν ἐξ
 Ἑβραίων γενόμενος Χριστιανὸς, καὶ τὸν τῆς Ἀντιοχείας θρόνον
 διαδεξάμενος, Ἐπίσκοπος Θεόφιλος ἐν τῷ πρὸς τὸν ἐθνικὸν Αὐ-
 τόλυκον τρίτῳ αὐτοῦ λόγῳ· “ ὁ Μωϋσῆς ᾠδήγησε, λέγει, τοὺς
 Ἑβραίους ἐκβεβλημένους ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου, ὑπὸ Βασιλέως Φα-
 ραῶ, ὃ ὄνομα Ἄμωσις·, καὶ παρακατιῶν ὁ αἰτός· “ οἱ μὲν
 Ἑβραῖοι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ παροικήσαντες ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ κα-
 ταδουλωθέντες, ἠκοδόμησαν Πόλεις ὀχυράς, ὥστε καὶ τῶν πόλεων

ἔχοντες τὸν ὄιον, οὕτως ἐκαλοῦντο Ποιμένες· αἰχμάλωτοί τε πάλιν
 οὐκ ἀλόγως παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἀνεγράφησαν, ἐπειδήπερ ὁ
 πρόγονος ἡμῶν Ἰώσηπος ἑαυτὸν ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα Αἰγυπτίων
 αἰχμάλωτον εἶναι.,.

(2) Τέθμουσις καὶ Θεύμμωσις παράγεται ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ
 Αἰγυπτίου Ἑρμοῦ, τὸν ὀποῖον ἐκάλουσαν καὶ Τοοῦτ, καὶ Θεοῦτ· ὅ-
 θεν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Φαραῶ αὐτοῦ θεωρεῖται εἰς τε τὴν κατὰ
 τὴν Νουβίην Ἀμάδα καὶ ἀλλαχοῦ καταγεγραμμένον καὶ συνιστά-

πτου εξέβαλον αὐτούς, καὶ διὰ συμμοισμῶν ἀπεδίωξαν· μετὰ δὲ τὴν ἡσυχίαν τῶν πραγμάτων συνέταξαν καὶ καθώρισαν οἱ πρῶτοι τῆς ἐπισήμου ἐκείνης **ΙΗ'** δυναστείας Φαραῶ νόμους, ἐπιμελή-

των τότε ὀνομαστῶν, δεικνύνται προγενέστεροι οἱ Ἑβραῖοι, οἱ καὶ Προπάτορες ἡμῶν, ἀρ' ὧν καὶ τὰς ἱεράς βίβλους ἔχομεν ἀρχαιοτέρας εὐσας ἀπάντων συγγραφέων, . .

Κατὰ τὸν τοῦ Εὐσεβίου ἀναλογισμὸν ἀπὸ τῶν αὐτοῦ χρονικῶν, ἢ τοῦ Ἀβραάμ γέννησις, τάττεται κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς δεκάτης ἕκτης κατ' Αἴγυπτον Θεβαϊκῆς δυναστείας τῆς παραταθείσης ἔτη 190· ἢ δὲ τοῦ Ἰωσήφ καθὰ αἰχμαλώτου ἀφίξις εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπομένως ἢ δόξα αὐταῦ ἐκεῖσε καὶ ἐξουσία μετὰ Φαραῶ δευτέρα, τάττεται ἐπὶ τῆς τῶν Ποιμένων Βασιλείας, τῆς παραταθείσης κατ' αὐτὸν τὸν Εὐσεβίον χρόνους 103. ὡσαύτως καὶ ἢ εἰς Αἴγυπτον ἀπόδοδος τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ἰωσήφ ἐπὶ τῆς αὐτῆς δυναστείας ἐγένετο, τουτέστι τῷ 290 ἔτει ἀπὸ Ἀβραάμ, δευτέρῳ τοῦ λιμοῦ, καὶ ἐνάτῳ τῆς Ἡγεμονείας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰωσήφ· τὴν δὲ ἐξοδὸν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου ἡγουμένου Μωϋσέως, τάττουσι μὲν ὀρθῶς τὰ χρονικά τοῦ Εὐσεβίου μετὰ 505 ἔτη ἀπὸ τῆς κλήσεως καὶ ἐπαγγελίας τοῦ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐπὶ Φαραῶ Χενχέρως τῆς **ΙΗ'** δυναστείας· ἀλλ' εἰάν λογισθῶσιν ὑποθετικῶς, οὐχὶ ἢ ὑπερβολὴ κατὰ τὸν Μαίμενον ἀπὸ τριῶν φωνητικῶν γραμμάτων· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀρχεται ἀπὸ τοῦ Συμβολικοῦ μορφώματος μιᾶς Ἰβέως ἰσταμένης ἐπάνω ἐνὸς σημείου ἰμοιότητα ἔχοντος, ὡς γωνίας γεωμετρικῆς, δι' οὗ σχήματος παρίστων οἱ Αἰγύπτιοι πάντοτε τὴν αὐτῶν Θεότητα Θεοῦτ, τὸ δὲ δεύτερον γράμμα, εἶναι τὸ Μ, καὶ τὸ τρίτον τὸ Σ. ταῦτα δὲ τὰ τρία, τὸ μὲν ὡς συμβολικὸν τοῦ γράμματος Θ, τὰ δὲ λοιπὰ δύο Σύμφωνα, σχεδιάζουσι τὴν λέξιν

υποαινας τέχνας και επιστήμας, αι οποιασ οποιασ
 προοδον ελαβον εμφανιεται αυτη εις τα θαυμασια
 εκεινα μνημεια, τα οποια οι εκ της δυναστειας
 ταυτης καθ' δλην την Αιγυπτον και την Νουβιην

νεωωνα, των πεντακοσιων ετων της διαρκειας των Ποιμενων εν
 Αιγυπτω, αλλ' οι διακοσιοι δεξικοντα μονον χρονοι κατ' αναλο-
 γισμον των χρονων ενος εκαστου των βασιλευσαντων εξ εκ των
 Ποιμενων, κατ' αυτον παλιν τον παρα Γωσήφω Μανεθωνα, και
 η του Γωσήφ τελευτη, επισης συμπίπτει εις τους χρονους αυτης
 της δυναστειας. τουτου δε δοθέντος, μετα τον και της γενεας
 του Γωσήφ θανατον, ε εκ των διαδοχων του εκδιώξαντος τους
 Ποιμενας τις, η Αμενοφ δ Α', η Τουθμωσις δ Α', ητον ισως εκει-
 νος, ος τις κατα την θειαν Γραφην, ουκ ηδει τον Γωσήφ, ουδε
 ηηλεησε να γνωριση τας προς τους Αιγυπτιους επι του επταετους
 λιμου ευσεργεσιαις αυτου, ως επι των Ποιμενων και εχθρων γενο-
 μενας, διο και εκακωσε τους Ισραηλιτικας, ελεπων μαλιστα αυ-
 τους πληθυνομενους καθ' εκαστην, και κατεβαρυνεν αυτους ωμο-
 τατα τω Πηλφ, και τη πλινθεια.

Εημισιωτερον δε, ετι καθ' ολα τα κατα τας Θηβιας και αλλαχοϋ
 ανεγερθεντα μνημεια επι της ΙΗ' δυναστειας των νικητων Φα-

(Θ. Μ. Σ.) ενισουμενων των λοιπων εξωθεν προς συμπλη-
 ρωσιν της λεξεωσ Θουτμωσις· η δε τοιαυτη των γραμμάτων
 εναρξιας συμβολικων μορφωμάτων, θεωρεται και εις αλλα των
 Φαραω ονόματα, καθωσ και εις τα των τεσσαρων Φαραω Ραμσση
 η Ραμσση, των οποιων το πρωτον γραμμα αρχεται απο του
 συμβολικου μορφωματος του Ρε, Ρα η Ρε δηλοϋντος ηλιον· ε
 ρηθεις Τεθμωσις και Θουμμωσις του Μανεθωνοσ καλειται· κατα
 το πολυωνυμον των Φαραω και Αμμωσις.

Γατερον δε οτι και οι Αιγυπτιοι, (καθ' ον τροπον και οι Η-

καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς Θήβας ἀνύψωσαν, τῆς ὁποίας ἡ αὐξήσις καὶ ἡ λαμπρότης εἰς αὐτοὺς ὀφείλεται.

Ἡ ἀρχαιότης τῶν διασωζομένων αὐτῶν μνημείων, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι καταγεγραμμένα τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ ἐπίθετα τῶν παλαιοτέρων Φαραῶ βασιλέων, προάγεται, ὡς ἐδείχθη, ἄχρι χιλίων ἑξακοσίων καὶ ἐπέκεινα χρόνων πρὸ Χριστοῦ· εἰὰν δὲ ἀναφανῶσι καὶ ἄλλα ἴσως ἀνάγλυφα ἀρχαιοτέρων ὀνομάτων καὶ ἐπωνυμιῶν βασιλικῶν, τουτέστι

ραὸ τοσούτων ἐθνῶν. μεταξύ τῶν θριαμβευτικῶν αὐτῶν ἀναγλύφων καὶ τῶν ἐπιγραφῶν, εὐδὲ εὐρέθη εἰσέτι καταγεγραμμένη Ἱερογλυφικῶς (ἐκτὸς τοῦ κατὰ Σίλσιλιν Προρρήθέντος μικροῦ ἐκείνου ὑπομνήματος τοῦ Ἀρχιναυάρχου Ἀμάσεως), ἡ τῆς Αἰγύπτου ἀπολύτρωσις ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῶν Ποιμένων· τοῦτο δὲ εἶναι ἓν τοιοῦτον συμβεβηκός, ὥστε εὐρεθέντος γεγραμμένου, ἤθελε δηλώσει σαφέστερον τὴν ἔλευσιν, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐν Αἰγύπτῳ τῶν Ἑβραίων.

Βραῖοι, Φοίνικες, Σύροι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἄραβες, καὶ πάντες οἱ τῆς Ἀσίας), σπανίως πολλὰ ἔγραφον φωνήεντα εἰς τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν γλῶσσαν· διὸ καὶ τὸ Ἀλφάβητάριον αὐτῶν οὐδέποτε ὑπῆρξε κατὰ συλλαβάς. Βλέπομεν, ναί, τὸ τοῦ Πτεροῦ Ἱερογλυφικὸν σημεῖον, καὶ ἄλλα τινὰ τούτου ὁμόφωνα λαμβανόμενα ὡς τὸ γράμμα Α. ποτὲ δὲ ὡς Ι, καὶ ἄλλοτε ὡς Ε, καὶ Ο, καθὼς καὶ τῶν Ἑβραίων **א** Ἄλεφ, καὶ τῶν Ἀράβων | **ع** Ἐλίφ· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀδιαφόρως τὸ Α, καὶ τὸ Ο προέφερον. Ποτὲ μὲν τὸ **Ε** ὡς Ο, ποτὲ δὲ ὡς Α, καὶ πάλιν τοῦτο ὡς Ο, καὶ τὴν λέξιν Ἄχε, ὡς Ὀχε (σχοῖνον).

τῆς δεκάτης ἑκτης δυναστείας, ἣτις ἦτον ἡ λεγομένη τῶν Θεβαίων, ἐπὶ Ἀβραάμ, Φαραὼ Βασιλέων, ὁ μὲν ἀναλογισμὸς τῆς χρονολογίας τῆς παρὰ τοῖς Δυτικοῖς παλαιᾶς Γραφῆς καλουμένης Βουλγάτης, καὶ τῆς τῶν νεωτέρων τοῦ Ἑβραϊκοῦ ὕφους μεταφράσεως, τῶν κατὰ πολλοὺς αἰῶνας συντομωτέρων τῆς τῶν Ἑβδομήκοντα, καὶ τῆς τοῦ Σαμαρειτικοῦ ὕφους, θέλει φανῆ ἐπιλήψιμος, ὁ δὲ τῆς παρὰ τοῖς Ἀνατολικῆς χριστιανοῖς κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα ἀναλογισμὸς, ὀρθὸς καὶ πλήρης, ὡς περιλαμβάνων χρονολογίαν ἀπὸ κτίσεως Κόσμου, καὶ ἀπὸ κατακλυσμοῦ πολλαπλάσιον.

Τὰ ἐρείπια τῆς Ἀβύδου κεῖνται πλησίον τῆς Ἀραβικῆς ἤδη κώμης Ματφουνέ, καλούμενα παρὰ τῶν Ἀράβων Ἑλ-Περπί, τουτέστι τοῦ Ναοῦ.

Μετὰ τὴν Ἀβυδον ἐπὶ τὴν δυτικὴν ὡσαύτως ὄχθην τοῦ Νείλου, κεῖται ἡ κωμόπολις Γιρζέ, ἡ ὡς πρωτεύουσα λογιζομένη τὴν σήμερον τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, μὲ ὅλον τὸ ὅτι κεῖται εἰς τὴν μεσαίαν Αἰγυπτου. Κωμόπολις αὐτὴ μέχρι ταύτης ἐπίσημος καὶ διὰ τὴν πληθὺν τῶν κατοίκων, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς τέχνας· οἱ Ἀράβες τὴν ἀνωτέραν Αἰγυπτου τὴν καὶ Θεβαίδα, καὶ πολὺ ἔτι μέρος κάτωθεν τῆς Γιρζέ, ὀνομάζουσι γενικῶς μὲ τὴν λέξιν Σαῖτ· τὸ Αἰγυπτιακὸν καὶ Ἑλληνικὸν ὄνομα τῆς Γιρζέ ταύτης, ἀγνοεῖται διόλου.

Θεΐς.

Κατὰ τὴν δυτικὴν αὐτὴν περαιάν τοῦ Νείλου, μεταξὺ τούτου καὶ τῶν Λιβυκῶν ὀρέων ἔκειτο μικρά τις Πόλις, καλουμένη παρὰ τοῦ Πτολεμαίου Θεΐς, περὶ τῆς ὁποίας μόνος αὐτὸς ὁ Γεωγράφος ἀναφέρει.

Πτολομαῖς-Ψώη-Μενσσιέτ-Ἐλ-Νεδέτανῦν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡσαύτως περαιάν τοῦ Νείλου ἔκειτο ἡ Ψώη ἢ Σώη τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, ἥτις ὑπῆρχε πρωτεύουσα ἑνὸς Νομοῦ, ὁ ὁποῖος ἔκαλεῖτο κατὰ τὸν Ἐκαταῖον, τὸν ἀναφερομένον παρὰ Εὐσταθίου καὶ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου, Συΐη, καὶ ὁ Νομὸς Συΐτης· μετὰ δὲ τὴν κατάπτωσιν τῆς τῶν Φαραῶ Βασιλείας, ἡ Ψώη κατέστη Πόλις ἐπίσημος δευτερεύουσα τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, καὶ Πτολομαῖς παρ' αὐτῶν ὠνομάσθη ἦτο πολυάνθρωπος, καὶ πολιτικὸν εἶχε σύστημα, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἑλλήνων, ὡς λέγει ὁ Στράβων· οὐδὲν τῶν ἀρχαίων αὐτῆς μνημείων διασώζεται.

Πανόπολις, Χέμμισ-Σσχίμ-Ἀχμίν, ἢ Ἐχμίντανῦν.

Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν περαιάν τοῦ Νείλου ἔκειτο ἡ Πανόπολις, τὴν ὁποίαν ὁ Στράβων ἀναφέρει

ὡς ἀρχαίαν, λέγων: « Πανῶν πόλις, λινουργῶν καὶ λιθουργῶν κατοικία παλαιά » (1). Ὁ δὲ Διόδωρος ἱστορεῖ, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἔκτισαν τὴν Πανὸς πόλιν, πρὸς μνήμην τοῦ Πανός, τοῦ συνοδεύσαντος τὸν Ὅσιριν καθ' ὅλας τὰς αὐτοῦ ἐκστρατείας. ἀλλ' αὐτὴ ἡ διήγησις ἐπλαστογράφη παρὰ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες τὸν Ὅσιριν συνέκρινον μετὰ τοῦ Διονύσου αὐτῶν· ἡ λατρευομένη εἰς τὴν πόλιν ταύτην Θεότης ἐνομιζέτο ὡς γεννήτωρ, πρόβολος καὶ καρποδότης· περὶ ἧς Στέφανος ὁ Βυζάντιος περιγράφων τὸ εἶδος τοῦ ἀγάλματος ταύτης, λέγει ταῦτα: » ἔστι δὲ καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ ἄγαλμα μέγα, . . . ἐπαίρει δὲ μάστιγας τῇ δεξιᾷ Σελήνη, ἧς εἶδωλον φασὶν εἶναι τὸν Πᾶνα »· ὁ Ναός τούτου ἦτον μεγαλοπρεπής, καὶ τὰ ἐρείπια αὐτοῦ ἦσαν ἔτι ἐπίσημα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ διαφήμου Γεωγράφου Ἀραβὸς Ἀπουλφέδα, ἐκ τῶν ὁποίων λείψανα μικρὰ παρέμειναν· κείνται δὲ αὐτὰ ἔξω τῆς νῦν Κωμοπόλεως Ἀχιλὴν πρὸς Ἄρκτον, συνιστάμενα εἰς τέσσαρας μεγίστας πέτρας, καὶ ἄλλα θραύσματα.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἐρειπίων τούτων τὸ ἀξιολογώτε-

(1) Ἐκ τῆς Πόλεως ταύτης κτήγεται Νόννος ἐκείνος, ὁ 410 χρόνους μετὰ Χριστὸν ἀκμάσας, ὃς τις συνέθετο Διονυσιακὰ ποιήματα μυθολογικῶν εἰς τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ βιβλία· ἔστι δὲ καὶ περὶ τῆς ἐκείνου Ἐπικῆν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον.

ρον εἶναι ἐν ἐπιστύλιον ἢ ἀρχιδοκός, ὕψος ἔχων δεκαοκτὼ ποδῶν καὶ πλάτος τριῶν, τὸ ὁποῖον ἤ-
τον τεθειμένον ἐπάνω τοῦ Προπύλου τοῦ Ναοῦ· ἐ-
πὶ μιᾶς πλευρᾶς τοῦ εἰς γῆν κειμένου καὶ κεχω-
σμένου τούτου ἀρχιδοκοῦ, θεωρεῖται μία Ἑλληνι-
κὴ ἐπιγραφή, καὶ ὑποκάτω ταύτης τὰ ἀνάγλυφα
ἑνὸς Ζωδιακοῦ, ἑνὸς Κενταύρου καὶ Κανθάρου, ἐ-
κτετριμμένα ὑπὸ τοῦ μακροῦ χρόνου καὶ μόλις
διακρινόμενα· τὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης περισσό-
τερα σχεδὸν στοιχεῖα· ἐξέτριψεν ὁ χρόνος, καὶ τὸ
τῆς ἐννοίας ὕφασμα διέρρηξεν· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα
τῆς δυσαναγνώστου ἐπιγραφῆς χάσματα, ὁ Σοφὸς
Γάλλος Ἑλληνιστὴς Λετρώνης, πόνῳ πολλῷ ἀνα-
πληρώσας εὐσόχως καὶ εὐεπιβόλως, ἐξέδωκεν οὕτως·
Ἐπεὶ Αὐτοκράτορος Καίσαρος Νερούα Τραϊανοῦ
Σεβαστοῦ, Γερμανικοῦ, Δακικοῦ,
Ἀνικήτου, καὶ τοῦ παντὸς αὐτοῦ οἴκου,
Πανὶ Θεῷ μεγίστῳ,
καὶ τοῖς Συννάοις Θεοῖς.
Τιβέριος Κλαύδιος Τιβερίου Κλαυδίου Σχιπίωνος υἱὸς
Κουρίνα Ἀπολλίναρις,
ἀπὸ τῶν κεχιλιαρχηκότων, καὶ προστάτης . . . .
ιδος καὶ Πανός
Θεῶν μεγίστων, τὸ Πρόπυλον, ἐπὶ Προπλίου . . . .
Ἐπάρχου
Αἰγύπτου· ἤρξατο ἔργων ποιῶν δηναρίων . . . .
ἐκ τῶν τοῦ Ἱεροῦ προσόδων·

συνετέλεσε δὲ . . . . δαπανήσας ἐκ τῶν
 ἰδίων, τὸ IB' ἔτος Αὐτοκράτορος Καίσαρος Νερούα
 Τραϊανοῦ Σεβαστοῦ, Γερμανικοῦ, Δακικοῦ. ΠαχῶνΙΕ.

Εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην θεωροῦνται τέσσαρά
 τινα, Α', οἱ τοῦ Αὐτοκράτορος τίτλοι, καὶ τὸ ὄ-
 νομα τῆς Θεότητος. Β', τὸ ὄνομα τοῦ κατασκευά-
 σαντος τὸ Πρόπυλον. Γ', περιστάσεις τινὲς τῆς
 οἰκοδομῆς· καὶ Δ', ἡ ἐποχὴ χρόνου, μηνὸς καὶ ἡ-
 μέρας· ὁ διαληφθεὶς Δετρῶνης ἐπιδιορθωσάμενος τὰ
 ἐλλείποντα στοιχεῖα τῶν τοῦ Τραϊανοῦ ἐπιθέτων,
 καὶ τὰς τοῦ κατασκευάσαντος τὸ πρόπυλον ἀπὸ
 χιλιάρχων Τιβερίου Κλαυδίου πατρωνυμικὰς, καὶ
 ἰδίας αὐτοῦ προσηγορίας, ἀναπληροῖ τὰ χάσματα
 τῶν φθαρέντων στοιχείων, μὲ τὸ, προστατῆς, ἢ
 καὶ ἐπιστάτης· καὶ κρίνει, ὅτι ὁ Τιβερίος αὐτὸς
 Κλαύδιος καὶ κάτοικος τῆς Πανοπόλεως, εἰάν δὲν
 εἶχε τοιαύτην ἐπιστασίαν τοῦ Ναοῦ, ἢ ἱερατείαν
 Προφήτου προσωρινήν, ἢ διὰ βίου, εἰθισμένην ἐπὶ
 Ῥωμαίων καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ καθ' ὅλην τὴν Ῥω-
 μαϊκὴν ἐπικράτειαν, δὲν εἶδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ
 τὰ τοῦ Ναοῦ χρήματα πρὸς οἰκοδομήν· ὁ ῥηθεὶς,
 περὶ τούτου φέρει ἄλλας μαρτυρίας καὶ αὐτὸν τὸν
 Ἀλεξανδρέα Κλήμεντα λέγοντα βιβλ. 5'. τῶν
 Στρωμάτων ταῦτα· « ὁ γὰρ Προφήτης παρὰ τοῖς
 Αἰγυπτίοις καὶ τῆς διανομῆς τῶν προσόδων ἐπι-
 στάτης ἐστι· πιθανὸν ὅτι ἡ περὶ τῶν Αἰγυπτια-
 κῶν Ναῶν ἐνίοτε ἐπιστασία ἦτον τοιαύτη, καθὼς

καὶ ἡ περὶ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Ναοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν ἐφορίαν καὶ προστασίαν ἔδωκαν ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας Ἱερατεῖαν μαρτύριον δὲ τούτου ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμὴν Σίμων (Μακαβ'. βιβλ'. β'. κεφ. Γ'. 4.) ὅς τις ὀνομάσθη προστάτης τοῦ ἱεροῦ, μὲ ὄλον τὸ ὅτι δὲν κατήγετο ἐκ τῶν Ἱερέων μετὰ τὴν λέξιν Ποπλίου, διὰ τὴν φθορὰν δεκατεσσάρων στοιχείων καὶ ὀλοκλήρων λέξεων, παραλείπει ὁ Ἑλληνιστὴς Λετρώνης τὸν τόπον κενὸν διὰ στιγμῶν, εἰς τὸν ὁποῖόν ἦσαν τότε ὄνομα καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπωνυμίαι τοῦ Ἐπάρχου καὶ Αὐγουσταλίου τῆς Αἰγύπτου καταγεγραμμέναι, τοῦ ὁποίου ἐπίκλην ἦτον καὶ τὸ Πόπλιος, καὶ ἐπὶ τῆς αὐτοῦ διοικήσεως ἀνοδομήθη τὸ τοῦ Ναοῦ τῆς Πανοπόλεως Πρόπυλον· μετὰ δὲ τὰς λέξεις Ποπλίου ἐπάρχου, ἡ λοιπὴ ἔννοια τῆς Ἐπιγραφῆς, ἐπειδὴ ἦτον ἀτελής, διὰ τὴν φθορὰν πολλῶν στοιχείων καὶ συλλαβῶν, ὁ ῥηθεὶς διορθωτὴς συνάψας ἐξ ἄλλων ἐπιγραφῶν τοιοῦτου εἴδους τὰς λέξεις, ἀνεπλήρωσε τὴν τῆς ἀσυναρτήτου ἐπιγραφῆς ἔννοιαν μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐντεῦθεν δὲ ἄχρι τέλους αἱ λοιπαὶ λέξεις τῆς ἐπιγραφῆς ἦσαν εὐανάγνωστοι· τὸ δὲ IB. ἔτος τοῦ Τραϊανοῦ συμπίπτει εἰς 109 μετὰ Χριστὸν τῇ 10 Μαΐου. κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, τὸ μὲν Πρόπυλον κατεσκευάσθη ἐπὶ Τραϊανοῦ, κατὰ δὲ τὴν εὑρεθεῖσαν αὐτόσε ἐπὶ μιᾶς πέτρας

γεγλυμμένην ἐπιγραφὴν διὰ σημείων Ἱερογλυφικοφωνητικῶν, ἡ ἐποχὴ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ναοῦ τοῦ Πανός ἀνάγεται εἰς τὸν Φιλοπάτορα Πτολεμαῖον.

Οἱ ἐγγύριοι, κατὰ τὸν Διόδωρον, ἐκάλουν ὠσαύτως τὴν Πανόπολιν καὶ Χέμμιν, καὶ εἶναι τὸ αὐτὸ Σσχίμ Αἰγυπτιακὸν καὶ Χμὶν ὄνομα, δηλοῦν ἐνθερμον, ὡς κατὰ πάντα οἰκεῖον αὐτὸ εἰς τὸν Πάνα, τὸν νομιζόμενον γεννήτορα καὶ καρποφόρον· οἱ δ' Ἀραβες προσθέντες κατ' ἀρχὰς τοῦ Χμὶν τὸ ἀλίφ, ἢ ἐλίφ, προφέρουσι τὴν λέξιν τῆς ὀνομασίας Ἀχμὶν καὶ Ἐχμὶν· ἡ Χέμμιν ἦτον ποτὲ πόλις ἐπίσημος, περὶ ἧς ὁ Στέφανος ἀναφέρει τὰ τοῦ Ἡεροδότου. « Χέμμιν πόλις μεγάλη Νομοῦ τοῦ Θεβαϊκοῦ, ἐγγὺς τῆς νέας πόλιος ». τουτέστι τῆς Πτολεμαίδος.

Κροκοδειλούπολις ἢ μικρὰ - Ἀτριπὲ- Ἀτριπὲ τανῦν.

Ἡ μικρὰ αὕτη Κωμόπολις τῆς Κροκοδειλουπόλεως, ἡ ὁποία Ἀθλίβις καὶ Ἀθριβις παρὰ Στεφάνω λέγεται, ἔκειτο πρὸς Ἀρκτον τῆς Πανοπόλεως, καὶ ἐπὶ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, συμπεριλαμβανομένη ποτὲ εἰς τὸν Νομὸν τῆς Χέμμεως· περὶ ταύτης τῆς Ἀθρίβεως, οὐδὲν ἐπίσημον παρὰ τῆς ἱστορίας παρελάβομεν.

Ἄνταιούπολις-Τχόου-Κάου-Ελ-Κιπίρ-τανῦν.

Κατωτέρω τῆς Πανοπόλεως κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν περαιάν τοῦ Νείλου, ἔκειτο ἡ ἐπίσημος ἀρχαία Ἄνταιούπολις, ἣτις καλεῖται εἰς τὰς βίβλους τῶν Κοπτῶν Τχόου· εἰς αὐτὴν πρὸς τοῖς ἄλλοις Ναοῖς ὑπῆρχε καὶ ὁ Ναὸς ὁ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄνταιοῦ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν Διόδωρον βιβλ'. Α', ἦτον στρατηγὸς τοῦ Ὄσιριδος, ἀνδρείος ὡς ἄλλος Ἡρακλῆς, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ὄσιρις ἐπὶ τῆς μυθολογούμενης ἐκστρατείας του, ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τῆς Διθύης καὶ τῆς Αἰθιοπίας. Οἱ Ἕλληνες καθὼς μετωνόμασαν τὴν θεότητα ἐκάστης Πόλεως τῆς Αἰγύπτου μὲ τὰς Ἑλληνικὰς ὀνομασίας τῶν θεοτήτων αὐτῶν, οὕτως ὀνοματοποίησαν Ἑλληνιστί καὶ τὸν Αἰγύπτιον ἄνδρα αὐτὸν, διὰ τὴν ἣν εἶχε ἀναφορὰν τὸ ὄνομα αὐτὸ καὶ αἱ πράξεις εἰς τοὺς μύθους τοῦ Ἡρακλέους αὐτῶν ἄδηλον ὅμως ἐὰν ἡ μετωνυμία αὐτὴ εἶναι ἀνάλογος καὶ ὁμοία μὲ ἐκείνην τῆς Ἀθῶρ, ἀντὶ Ἀφροδίτης, τοῦ Ὄρου ἢ Ἀρρώρου καὶ Ἀρουήρειος, ἀντὶ Ἀπόλλωνος, τοῦ Χέμμις, ἀντὶ Πανός, καὶ τῶν λοιπῶν.

Τοῦ Ναοῦ τούτου ἴστατο μέχρι τοῦ 1819 ἔτους ἡ στοὰ τοῦ Προνάου, οἰκοδομημένου ἐπὶ παχέων στηλῶν μετὰ λίθων μεγάλων, ὧν εἰς εἶχε 30 πόδας μῆκος· ἀλλ' ἡ συμβᾶσα ἐν αὐτῷ τῷ ἔτει μεγίστη πλημμύρα τοῦ Νείλου, κατέρριψε, κατηδά-

φισε τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ Πρόναον τοῦ Ἀνταίου, καὶ κατεπόντισεν εἰς τὸ τοῦ ποταμοῦ βάθος· χάρις δὲ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ἀκαμάτους περιηγητάς, οἵτινες διέσωσαν εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ σχέδιον τοῦ τοιοῦτου μνημείου καὶ τὴν ἐπὶ τῆς στοᾶς τοῦ Προνάου Ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν, τῆς ὁποίας τὰ τετριμμένα καὶ ἐλλείποντα ἀναπληρώσας εὐστόχως καὶ διαλευκάνας ὁ προῤῥήθεις Δετρώνης (1) ἐξέδωκεν οὕτω.

» Βασιλεὺς Πτολεμαῖος Πτολεμαίου καὶ Κλεοπάτρας Θεῶν Ἐπιφανῶν καὶ εὐχαρίστων, καὶ Βασίλισσα Κλεοπάτρα ἡ τοῦ Βασιλέως ἀδελφῆ, Θεοὶ φιλομήτορες, τὸ Πρόναον Ἀνταίου καὶ τοῖς Συννάοις Θεοῖς. Αὐτοκράτορες Καίσαρες Αὐρήλιοι Ἀντωνῖνος καὶ Οὐῆρος Σεβαστοὶ ἀνανεώσαντο τὴν Στεγαστρίδα· ἔτους τετάρτου Σεβαστῶν. Παῖνι Θ'.

Τὸ πρῶτον μέρος ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφέρεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Πτολεμαίου Φιλομήτορος, (ὃν τρόπον καὶ τῆς κατὰ τὴν Παρεμβολὴν ἐπιγραφῆς)· καὶ δῆλον τοῦτο, οὐ μόνον ἐκ τῆς λέξεως Θεοὶ Φιλομήτορες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὀνομασίας Θεῶν Ἐπιφανῶν, τῶν ὁποίων ὁ Φιλομήτωρ

(1) Ἐκ τῆς εἰδήλου τούτου ἐπιγραφομένης ἐξεχνιάσεις πρὸς τὴν τῆς Αἰγύπτου ἱστορίαν ἐπὶ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, τῶν καταγεγραμμένων ἐπάνω τῶν Προτύλων τῶν Αἰγυπτιακῶν Ναῶν, τὰ εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν οἰκειότερα, σποράδην ἐκλεχθέντα συνοπτικῶς ἐκτίθενται.

ἦτον υἱός· τὸ Πρόπυλον αὐτὸ τοῦ Ναοῦ κατεσκευά-
 σθη 163 χρόνους πρὸ Χριστοῦ. Τὸ δὲ δεῦτερον μέ-
 ρος τῆς ἐπιγραφῆς, τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸν Μάρ-
 κον Αὐρήλιον καὶ εἰς τὸν Οὐῆρον, συμπίπτει εἰς
 τὸ 164 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, οἱ ὅποιοι μετὰ παρέ-
 λευσιν 327 χρόνων, τὴν φθαρεῖσαν στεγαστρίδα,
 τουτέστι τὴν στέγην καὶ ὄροφὴν τοῦ Προπύλου,
 φιλοτιμούμενοι ἀνεκαίνισαν· τὴν δὲ ἐπιγραφὴν τοῦ
 Πτολεμαίου κειμένην πρότερον περὶ τὴν παρωρο-
 φίδα τοῦ Προνάου ἢ Προπύλου, ἐπὶ τῆς ἀνακαινί-
 σεως τούτου, μετέφερον καὶ ἔθεντο ἐπάνω τοῦ ἐ-
 πιστυλίου τοῦ Προνάου, καταγράψαντες κάτωθεν
 ταύτης καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δύο Αὐτοκρατόρων
 καὶ ἀνακαινιστῶν τοῦ Προνάου. Τὸ Ἑλληνικὸν
 ὄνομα τῆς Πόλεως ταύτης, τὸ ἀναφ' ὄρονον καὶ
 παρὰ τοῦ Στεφάνου, δὲν ἔχει κἀμμίαν ὁμοίότητα
 μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Γκόου, ἐξ οὗ οἱ Ἄραβες
 ἐσχημάτισαν τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἤδη χωρίου Κάου,
 ἀφαιρέσαντες ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ τὸ πρῶτον
 σύμφωνον Γ. αὐτοὶ δὲ κατ' ἀρχὰς ὠνόμασαν τὸ
 χωρίον τοῦτο Κάου-Ἐλ-Χαράπ, τουτέστι τὸ τῶν
 Ἐρειπίων, καὶ ἐπομένως Κάου-Ἐλ-Κιπίρ, οἷον τὸ
 μέγαλον Κάου.

Μούθις-Μούτι.

Πρὸς Ἄρκτον τῆς Γκόου καὶ εἰς τὴν αὐτὴν
 Ἀνατολικὴν περσῖαν, ἔκειτο ἡ μικρὰ Κωμόπολις

καλουμένη, παρά μὲν τῶν Ἑλλήνων Μούθις, παρά δὲ τῶν Αἰγυπτίων Μούτι· τὸ δὲ ὄνομα αὐτὸ ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα μετὰ τοῦ ὀνόματος Μούθι, τοῦ ἀποδιδομένου παρά τοῦ Πλουτάρχου ἐν τῇ περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσίρεως εἰς τὴν Ἰσιν, καὶ ἰσοδυναμοῦντος μετὰ τῆς λέξεως μήτηρ· καὶ τῷ ὄντι, Μούθις εἶναι μία παραγωγή τῆς λέξεως Μάου, τῆς κατ' Αἰγυπτίους δηλούσης Μήτηρ.

Ἄπολλωνόπολις-Κὸς-Κάμ τανῦν.

Πρὸς Ἄρκτον ὡσαύτως τῆς Ἀνταιουπόλεως (Ἰκίου), ἐπὶ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου ἔκειτο ἢ μικρὰ Κωμόπολις, ἢ παρά τῶν Ἑλλήνων κληθεῖσα μικρὰ πόλις Ἀπέλλωνος, πρὸς διαφορὰν τῆς μεγάλης (Ἀτβῶ), καὶ τῆς δευτέρας (Κὸς Βαρβίρ). οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς διαφορὰν τῆς Κὸς-Βαρβίρ ἢ Βερβίρ (τῆς φλογερᾶς), δευτέρας ἢ μικρᾶς Ἄπολλωνοπόλεως, ἐκάλεσαν αὐτὴν Κὸς-Κάμ, τούτέστι τῶν σχοίνων ἢ καλάμων· οἱ δὲ Ἀραβες διεφύλαξαν ἀκριβῶς τὴν Αἰγυπτιακὴν αὐτὴν ὀνομασίαν.

Ἄβοτις-Ἄπουτίγ τανῦν.

Ἐπὶ τὴν δυτικὴν ὁμοίως ὄχθην τοῦ Νείλου, πρὸς Ἄρκτον τῆς ῥεθίσης Κὸς-Κάμ, ὑπῆρχεν ἢ Πόλις Ἄβοτις, ἢ εἰς τὰς βίβλους τῶν Κοπτῶν

καλουμένη ὡσαύτως Ταποθήκη, ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀποθήκη· οἱ δ' Ἀραβες ὀνομάζουσιν αὐτὴν Ἀπουτίγ. Θεωροῦνται εἰσέτι εἰς αὐτὴν ἐρείπια τινὰ τῶν ἀρχαίων μνημείων τῆς, οὐδὲν ὅμως τούτων ὀλομελές, ἀλλὰ κρημνισμένα ἅπαντα καὶ συντετριμμένα· ἀναφέρει ταύτην Στέφανος ὁ Βυζάντιος.

Ἵψηλις-Σόπτ παρ' Αἰγυπτίοις.

Μετὰ τὴν Ἀβοτιν ἔκειτο ἡ πόλις Ἵψηλις παρὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ Σόπτ καλουμένη παρὰ τῶν Αἰγυπτίων· ἀγνοεῖται ἡ σημασία τῆς Αἰγυπτιακῆς αὐτῆς λέξεως· ἐπὶ τῶν Αὐτοκράτορων τῆς Ῥώμης ἐλογίζετο ἡ Ἵψηλις πρωτεύουσα Πόλις τοῦ Νομοῦ, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, ἀναφέρει καὶ ταύτην ὁ Στέφανος.

Λυκόπολις-Σσιοῦτ-Ἀσιοῦτ τανῦν

Μετὰ τὴν Ἵψηλιν κατὰ τὴν δυτικὴν περαιάν τοῦ Νείλου ἔκειτο ἡ Λύκων Πόλις, μεγίστη ποτὲ καὶ πρωτεύουσα ἐνὸς Νομοῦ, ὅπου διὰ τοὺς θρησκευτικούς μύθους (κατὰ τὸν Διόδωρον βιβλ. Α΄.) τῶν Αἰγυπτίων, ἐτιμαῖτο τὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ λύκου σαρκοφάγον ζῶον, τὸ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς Περσικῆς λέξεως Τζακάλ· οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Ἕλληνες ὠνόμασαν αὐτὸ τὸ ζῶον τῆς Αἰγύπτου λύ-

κον, τὸ ὁποῖον οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐκάλουν μὲν Πισδόνσσο, οἱ δὲ Ἄραβες τὴν σήμερον Ἄποῦ-Ἀούα, ἔνεκα τῆς κλαυθμηρᾶς ἀγρίας φωνῆς του· τὸ τετράποδον αὐτὸ κατοικεῖ τὰς ἐρήμους, πλησιάζει διὰ νυκτὸς εἰς τὰς κώμας, καὶ ἐὰν ἀποτύχη ἄλλης τροφῆς, ἀνασκάπτει τοὺς τάφους, καὶ κατατρώγει τὰ πτώματα· τὸ σαρκοφάγον αὐτὸ θεωρεῖται ἐπάνω πολλῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος γεγλυμμένον, καὶ ζωγραφούμενον περὶ πλέον ἐπὶ πολλῶν μωμιῶν, τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ φέρουσιν ἐπὶ κεφαλῆς τὰ σκῆπτρα ἢ οἱ ῥάβδοι ἐκεῖνοι, οἱ κρατούμενοι παρὰ πολλῶν συμβολικῶν ὑποκειμένων τῆς Αἰγυπτιακῆς θρησκείας.

Ἡ Ἀραβικὴ Κωμόπολις, ἥδη αὕτη εἶναι μία τῶν μειζόνων τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου· ἡ θέσις αὐτῆς εἶναι ἡ αὐτὴ ἀρχαία, κειμένη ἐπάνω ἐνὸς ὑψώματος, καὶ ἀφισταμένη τοῦ ποταμοῦ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας· μία διώρυξ μετοχτετεύει τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου εἰς τὴν Κωμόπολιν Ἀσιούτ, τὴν ὁποίαν περαιῶνται διὰ μιᾶς γεφύρας ἐπὶ τεσσάρων τόξων κατασκευασμένης· περίξ δὲ τῆς Κωμοπόλεως ταύτης κεῖνται ὄρη τινὰ ἀπότομα, ὅπου φαίνονται σπήλαια ὄρυκτὰ, ὕψος ἔχοντα ποδῶν τριάκοντα καὶ βῆθος ἰκανόν· τὰ ἔνδον τούτων εἶναι πλήρη συμβολικῶν ἀναγλύφων, καὶ σημείων Ἰερογλυφικῶν, ἔτι δὲ καὶ διαπρεπῶν ζωγραφιῶν· ταῦτα δὲ τὰ σπήλαια ἢ ὑπόγαια ἦσαν τῶν Λυ-

κοπολιτῶν Θῆκαι νεκρικαί, ἐκ τῶν ὁποίων μέχρι τῆς σήμερον ἐκφέρονται πολλαὶ μωμίαι· ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιτύμβιων Ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν ἐπὶ τὰς νεκρικὰς ταύτας Θήκας, ἢ τάφους, εἶναι τόσον πολὺς, ὥστε, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Γάλλου περιηγητοῦ Δενόν, χρῆζουσι πολλῶν μῆνῶν πρὸς ἀνάγνωσιν, (εἰὰν ὑποτεθῆ, λέγει, ὅτι εὔρον τὴν τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν κλεῖδα), καὶ χρόνων ἰκανῶν πρὸς ἀντιγραφὴν καὶ σχεδίασιν τούτων.

Εἶναι γνωστὴ ἡ περὶ πολλοῦ φροντίς τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων περὶ διατηρήσεως τῆς ἀκεραιότητος τῶν νεκρῶν αὐτῶν· αἱ κατὰ τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον Πεδιάδες, αἱ ὡς πολύτιμοι λογιζόμεναι διὰ τὴν καλλιέργειαν, δὲν εἶναι παρὰ τοσοῦτον ἐκτεταμέναι, παρ' ὅσον εἶναι αἱ τῆς κάτω Αἴγυπτου· διότι ἐκεῖναι στενοῦνται μεταξὺ τῶν κατὰ ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς περιοριζόντων αὐτὰς πετρωδῶν ὀρέων· ἡ δὲ τοιαύτη τῶν πεδιάδων στενοτάτη ἔκτασις, καὶ ἡ παρὰ τοῦ ποταμοῦ ὑγρότης τῆς γῆς, δὲν ἐπέτρεπε τὴν ταφὴν τῶν πτωμάτων εἰς στενοὺς καὶ καθύγρους τόπους· καὶ ἐπειδὴ ἡ τῶν Αἰγυπτίων δεισιδαιμονία θρησκευτικῶς ἐναπαιτοῦσεν αἰωνίαν τὴν διαμονὴν τῶν νεκρῶν αὐτῶν, διὰ δὲ τοῦτο καὶ ὡς μόνα πρόσφορα καὶ ἀσφαλῆ πρὸς διατήρησιν τούτων ἐλογίζοντο μέρη, ὅσα ὠρυττον καὶ πολυτελῶς κατεσκευάζον σπήλαια καὶ ὑπόγυια εἰς τὰ πετρώδη καὶ κατάξηρα ὄρη.

Ἡ πόλις αὕτη παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἐκαλεῖτο ἀδιαφόρως, ποτὲ μὲν Λύκου πόλις, ποτὲ δὲ Λύκων πόλις, καθὼς παρὰ Στεφάνῳ, ἐνίοτε μόνον Λύκων καὶ Λυκῶ· τὸ δὲ Αἰγυπτιακὸν αὐτῆς ὄνομα Σσιοούτ δὲν ἔχει καμμίαν ὁμοιότητα μὲ τὸ Ἑλληνικόν· τοῦτο δὲ διεφύλαξαν ἀπαραλλάκτως οἱ Ἀραβες διὰ μόνης τῆς προσθήκης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς λέξεως τοῦ Ἀλίφ, καλοῦντες αὐτὴν Ἀσιούτ, ἢ Ὀσιούτ.

Ἐκ τῆς Πόλεως ταύτης κατήγετο Πλωτῖνος ἐκεῖνος ὁ Νεωπλατωνικός, ὁ περιφημότερος τῶν μαθητῶν Ἀμμωνίου Ἀλεξανδρέως τοῦ Σακκά, ὁ γενόμενος κατὰ τὸν τρίτον μετὰ χριστὸν αἰῶνα· ὑπεκρίνετο ὁ ἀγύρτης αὐτὸς μεγίστην αὐστηρότητα ἠθῶν, καὶ προσεποιεῖτο μίαν ἀγιότητα, ἣτις κατέστησεν αὐτὸν νὰ θεωρῆται ὡς ἡμίθεος· τὰ πονήματα αὐτοῦ γέμουσι μυστικῶν θεωριῶν καὶ σκοτεινῶν συλλογισμῶν ἐκ τῆς πολλῆς αὐτῶν συγχύσεως· ἐκ τῆς αὐτῆς Πόλεως κατήγετο ὡσαύτως ὁ Κόλουθος, ὁ γενόμενος περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου αἰῶνος, ὃς τις συνέθετο Ἑλένης ἀρπαγὴν εἰς 385 στίχους· πατρίδα δὲ τὴν αὐτὴν εἶχε καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ ρηθέντος Τρυφιδῶρος· συνέγραψεν Ἰλίου ἄλωσιν εἰς 9681 στίχους.

Μαμβαλότ-Μαμφλουτ ἢ Μονφαλουτ τανῦν.

Πρὸς Ἄρχτον τῆς Λυκουπόλεως παρὰ τὴν ἄ-

χθην τοῦ Νείλου ἔκειτο ἡ ἀρχαία τῶν Αἰγυπτίων Πόλις Μαμβαλότ, περὶ τῆς ὁποίας ὁ κατὰ τὸν ΙΕ'. αἰῶνα περιηγησάμενος τὴν Ἀφρικὴν καὶ Αἴγυπτον Δέων ὁ καλούμενος Ἀφρικανὸς, λέγει εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ Λατινιστὶ ἐκδοθεῖσαν ταῦτα· «οἱ Αἰγύπτιοι ἐθεμελίωσαν τὴν ἀρχαίαν ταύτην μεγάλην Πόλιν, ἣτις κατεδαφισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἤρξατο νὰ ἀνακαινίζηται ἐπὶ τῶν Μουσουλμάνων· ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἔφθασε ποτὲ εἰς τὸν βαθμὸν ἐκείνης τῆς μεγαλοπρεπείας, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων εἶχεν· ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐβλέποντο εἰσέτι μεγάλοι εἰς αὐτὴν καὶ ὑψηλοὶ Κίονες, καὶ ἐν ὡσαύτως Πρόπυλον, πλήρη πάντ᾽ αὐτὰ ἀναγλύφων καὶ χαρακτῆρων Ἱερογλυφικῶν».

Παρὰ τὸν ποταμὸν θεωροῦνται τὴν σήμερον τὰ ἐρείπια ἐνὸς ἐπισήμου κτιρίου, τὸ ὁποῖον καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἦτον Ναὸς τις· ἡ Κωμόπολις αὕτη ὀνομάζεται ἤδη παρὰ τῶν Ἀράβων Μαμφελοῦτ, τὸ ὄνομα αὐτὸ μικρόν τι διαφέρει τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἀρχαίου Μαμβαλότ, δηλοῦντος τόπον ὄνων ἀγρίων.

Κὸς-Κόο-Κουσσιὰχ τανῦν.

Μετὰ τὴν Μαμβαλότ ἐπὶ τὴν δυτικὴν περαιάν τοῦ Νείλου ἔκειτο ἡ ἀρχαία Κωμόπολις τῶν Αἰγυπτίων Κὸς-Κόο, ἡ ὁποία παρὰ τοῦ Εὐσταθίου

καλεῖται Κούς, καὶ ἐλογίζετο ἢ μὲ τοιοῦτον ὄνομα τρίτη Πόλις τῆς Ἀνωτέρας Αἰγύπτου μετὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν Κὸς-Βέρβιρ καὶ τῆς Κὸς-Κάμ.

Εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν δόξαν τῶν Ἑλλήνων, ἐλατρεύετο ἡ οὐρανία Ἀφροδίτη, ἢ δὲ γνώμη αὐτῆ εἶναι ἀπίθανος, διότι οἱ Αἰγύπτιοι οὐδέποτε εἶχον ἰδέαν τοιαύτης θεότητος, ἀναλογίαν τινα ἐχούσης μετὰ τῆς τῶν Ἑλλήνων οὐρανίας· ἀλλὰ τὸ σύμφωνον μετὰ τῆς θρησκείας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ συμβιβαστικὸν μετὰ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν, εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ Αἰλιανὸς εἰς τὸ περὶ ζώων ἱστορίας ἀναφέρει, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν κωμόπολιν ἔτρεφον μίαν ἱεράν δάμαλιν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Μόμφιν καὶ Ἀτάρβηχιν.

Τάνις ἢ ἀνωτέρα-Θώνι-Τανάχ τανῦν

Ἡ μικρὰ Πόλις Τάνις ἔκειτο ἐπὶ τὴν αὐτὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου· οἱ Ἕλληνες ὠνόμασαν αὐτὴν Τάνιν ἀνωτέραν, πρὸς διαφορὰν τῆς κατὰ τὴν κάτω Αἰγύπτου ἀρχαίας καὶ διαφήμου ἐτέρας Τάνεως· οἱ Αἰγύπτιοι ἐκάλουσαν αὐτὴν Θώνι, οἱ δὲ Ἀραβες τὴν κώμην ἤδη ταύτην ὀνομάζουσι Τανάχ, ἢ Τούναχ, τῆς ὁποίας οὐ μακρὰν θεωροῦνται τὰ ἐρείπια ἐνὸς ὑδραγωγοῦ ἐκ πλίνθων.

Ἀντινόη-Βίσα-Σσέχ-Ἀπαδὲ τανῦν.

Πλησίον τῆς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν περσικὴν τοῦ

Νεΐλου Ἀραβικῆς κώμης Σσέχ-Ἀπαδὲ, εἰς τοὺς καταπλέοντας τὸν ποταμὸν, ἐθεωροῦντο ἄπειρα ἐγκαταλείματα τῆς λαμπρᾶς ἐπὶ Ῥωμαίων Πόλεως Ἀντινόης, τὴν ὁποίαν ὁ Στέφανος καλεῖ Ἀντινόειαν, ἣτις ἐκτίσθη παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, πρὸς μνήμην τοῦ ἐκ Βιθυνίας καταγομένου πεφιλημένου παρ' αὐτοῦ εὐειδοῦς Ἀντινόου, τοῦ ῥίψαντος ἑαυτὸν ἐκουσίως, κατὰ τὸν δοθέντα χρησμέν, εἰς τὸν Νεΐλον, καὶ ἀποπνιγέντος ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ Ἀδριανοῦ κυρίου αὐτοῦ· ὁ Αὐτοκράτωρ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ἦτον ἡ Αἰγυπτιακὴ κώμη Βίσα, ἀνήγειρε πόλιν, καὶ καθωραΐσεν αὐτὴν πολυτελέστατα, καταστήσας ἀείμνηστον, οὐ μόνον τὴν εὐήθειαν αὐτοῦ, πρὸς πίστιν τῶν τοιοῦτων ὠμοτάτων χρησμῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ πάθος αὐτοῦ τὸ κατάδικον· ἡ Πόλις αὕτη ἦτον ὄλως Ἑλληνίς, διαφέρουσα τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Αἰγύπτου, ὡς ἔχουσα κατὰ τὰ δοθέντα εἰς αὐτὴν προνόμια, ἰδίαν βουλήν καὶ διοίκησιν.

Εἰς τὰ ἐρείπια ἤδη τῆς καταστραφείσης Ἀντινόης δὲν ἐθεωροῦντο μνημεῖα ὀγκώδη καὶ Κολοσσώδη, οἷα ἐκεῖνα τὰ τῶν Ἀρχαίων Αἰγυπτίων, τὰ προξενούντα θάμβος· ἀλλὰ καθ' ὅλας τὰς οἰκοδομὰς ἐθεωρεῖτο ἡ θαυμάσιος ἀναλογία τῶν χαριστάτων σχημάτων τῆς ὠραίας ἀρχιτεκτονικῆς καὶ λιθουργικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων· μεταξὺ δὲ τούτων τῶν μνημείων ἀνεγινώσκετο ἡ ἐφεξῆς ἐπι-

γραφῆ, καταγεγραμμένη ἐπὶ μιᾷ πλευρᾷ τοῦ
 στυλοπάτου δὺν μεγάλων Κιόνων κορινθίου τάξεως,
 ἐξ ὧν ὁ εἰς ἴστατό ποτε εἰς τὴν θέσιν του.

Ἀγαθῆ Τύχη

Αὐτοκράτορι Καίσαρι Μάρκῳ Αὐρηλίῳ
 Σευήρῳ Ἀλεξάνδρῳ, Εὐσεβεῖ, Εὐτυχεῖ,
 Σεβαστῷ, καὶ Ἰουλίᾳ Μαρμαίᾳ Σεβαστῇ
 Μητρὶ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἀηττήτων στρατοπέδων,
 Ὑπὲρ τῆς νίκης καὶ αἰωνίου διαμονῆς αὐτῶν
 Καὶ τοῦ σύμπαντος αὐτῶν οἴκου· ἐπὶ Μηουτου
 Ὀνωριανοῦ Ἐπάρχου Αἰγύπτου, ἐπισρατηγούντος
 Σευήρου Οὐϊδίου Αὐρηλιανοῦ, Ἀντινοέων, νέων
 Ἑλλήνων βουλή, Πρυτανεύοντος Αὐρηλιανοῦ
 Ὀριγένους, τοῦ καὶ Ἀπολλωνίου Βουλευτοῦ, Γυμνα-
 σιάρχου καὶ ἐπὶ τῶν σεμμάτων, καὶ ὡς χρη-
 ματίζει τῆς φυλῆς Ἀθηναίδος, ἔτος ΙΑ'. Ἐπιφί.

Τὸ δέκατον πρῶτον ἔτος τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ
 Ἀλεξάνδρου Σευήρου κατὰ μῆνα Ἐπιφί, συμπί-
 πτει τῷ 232 ἔτει μετὰ χριστόν, κατὰ μῆνα Ἰού-
 λιον, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἀλέξανδρος ἐστράτευσε
 κατὰ Περσῶν, καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς
 ἐπιγραφῆς, περὶ ἀηττήτων στρατοπέδων, καὶ τῆς
 ἧς ἐπεύχονται οἱ Ἀντινοεῖς νίκης· οἵτινες μαθόντες
 τὰς μεγάλας πολεμικὰς παρίσκευὰς τοῦ Αὐτοκρά-
 τορος κατὰ Περσῶν, καὶ ἐξαιωνιζόμενοι νίκην ἐξ

τάχυνον διὰ τῆς ὑψώσεως τῶν δύο τούτων μεγαλοπρεπῶν ζηλῶν νὰ ἐμφανίσωσι τὴν πρὸς αὐτὸν προθυμίαν των, ἐλπίζοντες ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπινακάμπτων ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας, θέλει διέλθῃ παροδικῶς διὰ τῆς Αἰγύπτου, καθὼς πρὸ τούτου καὶ ὁ Σέπτιμος Σεβῆρος, καὶ χορηγήσῃ πρὸς αὐτοὺς νέα τινὰ προνόμια, ὡς προκαταλαβόντας τὸν ἐκ τῆς νίκης θρίαμβον αὐτοῦ· ἀλλ' αὐτὸς τῷ 235 ἔτει ἀπὸ χριστοῦ, τῇ 19 Μαρτίου, ἐθανατώθη εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον, (1)

Τὸ σύστημα τῆς Ἀντινόης ὅτι ἦτον, ὡς ἐρρήθη, ὅλως Ἑλληνικόν, καθὼς καὶ τὸ τῆς κατὰ τὴν Θεβαΐδα Πτολομαίδος, τῆς οἰκοδομηθείσης παρὰ τῶν Πτολομαίων, τοῦτο προσεπιβεβαιοῖ ἡ ἐφεξῆς ἐπὶ Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς Ἐπιγραφή, ἣτις σώζεται εἰς τὸ τῆς Βερόνης Μουσεῖον· ἡ πόλις τῶν Ἀλεξανδρέων, καὶ Ἐρμούπολις ἡ μεγάλη, καὶ ἡ βουλὴ τῶν Ἀντινόεων νέων Ἑλλήνων, καὶ οἱ ἐν τῷ Δέλτα τῆς Αἰγύπτου, καὶ οἱ τὸν Θεβαϊκὸν Νομὸν οἰκοῦντες Ἕλληνες ἐτίμησαν Πόπλιον Αἰ-

(1) Ἡττηθεὶς ἐν τῷ κατὰ Περσῶν πολέμῳ, σφάττεται ὑπὸ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν ὁμοῦ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαμμαίας, τὴν ὁποίαν ὅτε Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου, καὶ ἐκ τῶν Λατίνων Ἀίλιος ὁ Λαμπρίδιος, μαρτυροῦσι χριστιανὴν· ἣτις κροτούσης τῆς φήμης τότε τοῦ Ἐριγόνου, μετεπέμφατο αὐτὸν πρὸς αὐτὴν εἰς Ἀντιόχειαν, διδάχθεισα παρ' αὐτοῦ πολλὰ περὶ τῆς θείας διδασκαλίας καὶ τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως.

λιον Ἀριστείδην Θεόδωρον ἐπ' ἀνδραγαθία και
 λόγοις ».

Εἰς τὴν ῥηθείσαν ἐπιγραφὴν τῆς Ἀντινόης, μό-
 νη ἢ βουλή σημειοῦται, ἐν ᾗ ἀπλῶς πως ἀναφέρει
 περὶ τῶν ἄλλων· και τῷ ὄντι κατὰ τὴν ἐποχὴν
 τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἡ Ἀλεξάνδρεια δὲν εἶχεν
 εἰσέτι βουλήν, ἀλλ' ὁ Σέπτιμος Σεβῆρος τῷ 200
 ἔτει μετὰ χριστόν, ἐδωρήσατο τὸ τῆς βουλῆς προ-
 γόμιον εἰς τὴν πόλιν ταύτην· ὁ δ' Ἀριστείδης, τοῦ
 ὁποίου τὸν Ἀνδριάντα ἤγειραν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ
 Ἕλληνες μετὰ τῆς ῥηθείσης ἐπιγραφῆς, κατήγετο
 ἐξ Ἀδριανουπόλεως τῆς Μυσίας, ἤκμαζεν ἐπὶ τῶν
 Αὐτοκρατόρων Μάρκου Αὐρηλίου Ἀντωνίνου και
 τοῦ Κομμόδου· ἐπαινεῖτο μεγάλως παρ' ὅλων τῶν
 Σοφιστῶν, διὰ τε τὴν πολυμάθειαν αὐτοῦ και εὐ-
 φράδειαν, ἠγαπάτο παρὰ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίνου
 διὰ τὴν ῥητορείαν του· διὰ παρακινήσεως αὐτοῦ ὁ
 ῥηθεὶς Αὐτοκράτωρ ἀνεκαίνισε τὴν Σμύρνην ὑπὸ
 σεισμοῦ κρημισθεῖσαν· τούτου ἕνεκα οἱ Σμυρναῖοι
 ἔστησαν πρὸς αὐτόν χαλκοῦν ἀνδριάντα· ἀπῆλθεν
 εἰς Αἰγυπτον τετράκις, και περιηγήσατο ταύτην
 καθ' ὅλον τὸ μῆκος μέχρι Συήνης, καταρακτῶν
 και Αἰθιοπίας, ὅπου θαυμασθεὶς διὰ τὰ αὐτοῦ προ-
 τερήματα, ἠξιώθη παρὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλλή-
 νων ἀνδριάντος και ἐπισήμου ἐπιγραφῆς.

Ἡ Ἀντινόπολις διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν
 Ναῶν, Θεάτρων, Λουτρῶν και τῶν ἄλλων αὐ-

τῆς λαμπρῶν οἰκοδομῶν, ὠνομάσθη ἡ Ῥώμη τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐγένετο διὰ τὴν τοιαύτην εὐκλειαν αὐτῆς ἐν διαστήματι τινῶν χρόνων πρωτεύουσα τῆς μεσαίας Αἰγύπτου· ἀλλὰ τὸ περισσότερον μέρος τῶν μεγαλοπρεπῶν τούτων μνημείων ἐσχάτως κατηδαφίσθη καὶ μετετρέπη εἰς ἐργοστάσιον πρὸς κατασκευὴν Νίτρου.

Τὸ ὄνομα τῆς ἀρχαίας Κωμοπόλεως ταύτης Βίσα, παράγεται, κατὰ τὴν θεολογίαν τῶν Αἰγυπτίων, ἀπὸ μίαν θεότητα λατρευομένην ὑπὸ τῷ ὀνόματι τούτῳ Βίσα, ἡ ὁποία ἐδοξάζετο ὡς χρησιμοδότης· εἰς δὲ τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἢ Κοπτῶν ὀσιολόγια ἀναφέρεται πολλάκις τὸ ὄνομα αὐτὸ σύνθετον μετ' ἄλλου ὀνόματος Βισάμμων ἢ Βισαμούν, καθὼς καὶ Σεραπάμμων, ἀπὸ τοῦ Σέραπισ καὶ Ἄμμων.

Τερὸτ-Ταροῦτχ-Ἐσσερίφ τανῦν.

Μετὰ τὴν Ἀντινόην πρὸς τὴν δυτικὴν περσικὴν περσικὴν τοῦ Νείλου μία διώρυξ φέρουσα τὰ τοῦ ποταμοῦ ὕδατα κατὰ μῆκος περὶ τοὺς πρόποδας τῶν Λιβυκῶν ὀρέων, καὶ ποτίζουσα τὸν Κροκοδειλουπολίτην Νομόν (Φαἰοῦμ τανῦν), εἰσέβαλον ποτὲ εἰς τὴν τῆς Μοίρεως λίμνην· εἰς δὲ τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου ἡ διώρυξ ἐλάμβανεν ἀρχὴν, ἔκειτο μία Πόλις τῶν Αἰγυπτίων καλουμένη Τερὸτ· καὶ ἐπειδὴ ὑπέρχον εἰς τὴν Αἴγυπτον πολλοὶ ἄλλοι τόποι φέ-

ροντες τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὁ τόπος αὐτός, περὶ οὗ ἐν-
ταῦθα ὁ λόγος, ὠνομάσθη παρὰ τῶν Ἀράβων Τα-
ρουτχ-Ἐσσερίφ τανῦν.

Ἐρμούπολις ἡ μεγάλη-Σχμουὴν-Ἀσχμου-
νοῖν, ἢ Ἀσχμουεῖν τανῦν.

Μετὰ τὴν Τερότ, κατὰ τὴν Λιβυκὴν ὠσαύτως
περαιάν τοῦ Νείλου, ἀντικρὺ σχεδὸν τῆς Ἀντινό-
ης (Σσέχ-Ἀπαδῆ), ἔκειτο Ἐρμούπολις ἡ μεγάλη,
Πόλις ποτὲ ἐπὶ τῶν Φαραῶ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς
Αἰγύπτου, ἣτις ἐκτίσθη ὀλίγον μακρὰν τοῦ ποτα-
μοῦ, καὶ ὑπῆρχε πρωτεύουσα ἐνός Νομοῦ· τὰ θεω-
ρούμενα, ὡς ἄλλοι λόφοι ὑψηλοί, ἐρείπια αὐτῆς
μαρτυροῦσι τὴν ἔκτασιν αὐτῆς καὶ μεγαλοπρέπει-
αν· μεταξὺ δὲ τούτων ἰωρᾶτο μία σοὰ ἡ Πρόπυλον,
ἔχον ἑκατὸν πόδας ὕψος, καὶ εἰκοσιπέντε εὖρος, ἐ-
δραζόμενον ἐπὶ δώδεκα Κιόνων κοκκωτοῦ λίθου,
οἱ ὅποιοι εἶχον ἐξήκοντα πόδας ὕψος, καὶ εἰκοσι-
τέσσαρας περιφέρειαν, μετὰ πολλῶν ἱερογλύφων.
ἔσκεπον δὲ τὸ Πρόπυλον δέκα μεγαλώτατοι λίθοι,
τῶν ὁποίων ἡ θέσις εἰς τοιοῦτον ὕψος ἦτον ἀξία
θαυμασμοῦ. ἀλλὰ τὸ μεγαλοπρεπέστατον Πρόπυλον
ἐσχάτως κατηδαφίσθη ἐφαίνοντο καὶ τὰ ἀποσπά-
σματα τῆς οἰκοδομῆς, τὰ συννεοῦντα ποτὲ τὸ Πρό-
πυλον μετὰ τοῦ πρό χρόνιον κατεδαφισθέντος
Ναοῦ.

Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐλατρεύετο καὶ ὁ Θεὸς τῶν Αἰγυπτίων, ὁ παρὰ τῶν Ἑλλήνων καλούμενος Ἑρμῆς, ἐξ οὗ ἡ πόλις ὠνομάσθη ὑπ' αὐτῶν Ἑρμούπολις· ἀλλ' ἀρχαιότερον αὐτὴ ὠνομάζετο Σχμούν, Σχμίν ἢ Σχμίμ ἀπὸ τῆς θεότητος, ἣτις ἐδοξάζετο παρ' Αἰγυπτίοις διὰ τὴν θερμότητα τῆς ζωῆς, ὡς πρόβολος καὶ γεννήτωρ, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ Πανός, τοῦ καὶ εἰς τὴν κατὰ τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον Πανόπολιν λατρευομένου ὑπὸ τὸ ὄνομα Σχίμ ἢ Σχμίν. τῆς θεότητος ταύτης τὴν λατρείαν εἶχον καὶ οἱ Φοίνικες, κατὰ τὸν παρὰ τοῦ Φωτίου Κώδ. 242 ἀναγνωσθέντα βίον τοῦ φιλοσόφου Ἰσιδώρου, ὁ ὁποῖος μυθιστορεῖ, ὅτι τὸν ὄγδοον υἱὸν Σαδύκου τοῦ Φοίνικος, ἠράσθη ἡ τῶν Φοινίκων Θεὰ Ἀστρονόη, ὡς κάλλιστον τὴν ὄψιν, καὶ ὅτι αὐτὸν κυνηγετοῦντά ποτε, ἐπεδίωξεν αὐτὴ, καὶ ἐν ᾧ ἔμελλε φεύγοντα τοῦτον νὰ καταλάβῃ, ἀπέτεμεν αὐτὸς τὴν παιδοσπόρον ἑαυτοῦ φύσιν· ἡ δὲ διὰ τὸ τοιοῦτον πάθος λυπηθεῖσα, καὶ ἀναζωπυρήσασα αὐτὸν μὲ τὴν ζωογόνον θερμὴν, Θεὸν ἀπέδειξε, τὸν ὁποῖον οἱ Φοίνικες Ἑσμουνον ὠνόμασαν διὰ τὴν θερμὴν τῆς ζωῆς· τὸ μὲν Ἑσμουνος ὅτι εἶναι ταυτόφθογγον καὶ ταυτοσήμαντον μὲ τὸ Αἰγυπτιακὸν Σμούν, εἶναι δῆλον, ἀλλ' ἄδηλον εἰάν οἱ Φοίνικες παρέλαβον τὸ μυθᾶριον τοῦτο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων.

Εἰς τὴν πόλιν ποτὲ ταύτην ἔφερον ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐταρίχευον τὰ πτώ-

ματα τῶν Ἰβείων κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ἀλλὰ τὸ περὶ τούτου λεγόμενον παρὰ τοῦ ῥηθέντος ἱστορικοῦ, μ' ὄλον ὅτι τὸ ἰδικὸν ἐμβλημα τοῦ Θῶθ ἢ Ταύτου ἦτον τὸ πτηνὸν αὐτὸ ἢ Ἰβίς, δὲν εἶναι ὁμῶς ὀλοσχερῶς πιθανόν, καὶ ἐννοεῖται διὰ μόνας τὰς Ἰβείας ἐκείνας τὰς τρεφομένας εἰς τοὺς Ναοὺς τῆς Αἰγύπτου, τῶν ὁποίων τὰ πτώματα φέροντες ἐταρίχευον εἰς τὸν ἐγγὺς τῆς Ἐρμουπόλεως ἐφεξῆς τόπον Ἰβείων.

Τὸ δὲ Ἀραβικὸν χωρίον Ἀχμουναῖμ εἶναι ἰκανῶς μέγαλον, ἔχον κατοίκους περὶ τὰς 4000.

Μετὰ ταύτην τὴν μεγάλην Ἐρμούπολιν κεῖται τὸ δὴ λεγόμενον Ἀραβιστί Πενι-Χασάν, κατὰ τὴν ἀνατολικὴν περαιάν τοῦ Νείλου, ὅπου ὄρωνται πρὸ τῶν ἄλλων δύο ἐσκαμμένα ὑπόγαια ἢ τάφοι· πρόκειται δὲ πρὸ τῆς εἰσόδου τούτων λαξευτός, εἰς τὴν αὐτὴν ἀπότομον πέτραν, Πυλῶν, καλλωπιζόμενος διὰ Κολωνῶν ὁμοίων ὡς πρὸς τὸ μῶρφωμα καὶ τὴν συμμετρίαν, μὲ τὰς κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Δωρικὴν τάξιν στήλας· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἔνδον τούτων τῶν ὑπογείων ἐπιστηρίζεται ὑπὸ ὁμοίων Κιόνων· τὰ τῶν τάφων αὐτῶν ὑπόγαια ἐλατομήθησαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐκ τῆς ΚΓ'. δυναστείας τῶν Τανιτῶν βασιλέων Φαραῶ Ὀσῶρθονος, ἔτη πρὸ Χριστοῦ 793, πρὸ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τῆς τελευτῆς τοῦ Ὀσῶρθονος χρόνου δώδεκα, καθ' οὓς οἱ τοιαύτης τάξεως Κίονες

ἦσαν ἐν χρήσει εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ εἰς τὴν κατὰ Καλαβρίαν μεγάλην κληθεῖσαν Ἑλλάδα· ἐν δὲ τούτων τῶν ὑπογαίων, ἦτον ὁ τάφος ἐνός διοικητοῦ τῶν τῆς Ἑπτανόμου ἀνατολικῶν γαιῶν καλουμένου Νεόφτ· αἱ τοῦ τάφου του ζωγραφίαι ὑπάρχουσι μιᾶς λεπτότητος, καὶ χάριτος ἀξιοπεριέργου, καὶ σχεδὸν ὑπέρκεινται κατὰ τὴν τέχνην τῶν λοιπῶν κατ' Αἴγυπτον ἀρχαίων· τὰ τετράποδα, τὰ πετεινὰ καὶ τὰ ὀφάρια εἶναι μὲ τόσην μιμητικὴν ἐπιτηδειότητα ἐζωγραφισμένα, ὥστε οὐδὲ παραλάττουσι τὴν τῶν φυσικῶν ὁμοιότητα· τὰ ἐζωγραφισμένα ἀνάγλυφα παριστῶσι πρῶτον τὴν ἀροτρίωσιν διὰ βοῶν, ἢ διὰ χειρῶν ἀνθρωπίνων· τὰ σπέρματα, τὴν σύμμειξιν τούτων μετὰ τῆς γῆς γενομένην ὑπὸ τράγων, καὶ οὐχὶ ὑπὸ χοίρων, ὡς λέγει ὁ Ἡρόδοτος· πέντε εἶδη ἀρότρων, τὸν θερισμόν τοῦ σίτου, τοῦ λίνου, καὶ πολλῶν ἄλλων Γεωργικῶν ἐργασιῶν, ἔτι δὲ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀμπέλων, τὸν τρυγητόν, τὸ πάτημα τῶν σταφυλῶν κατὰ δύο τρόπους, τὸν μὲν δυνάμει χειρῶν, τὸν δὲ διὰ μηχανῆς, τὴν διαφύλαξιν τοῦ οἴνου εἰς πίθους τεθειμένους εἰς ὑπόγειον, τὴν ἐργασίαν τῶν κήπων καὶ ἄλλων· Πίναξ ἕτερος ἐμπεριέχων γεγλυμμένας μετὰ χρωμάτων τὰς ἐπιστήμας τῶν χειροτεχνῶν, τὴν λιθογλυφικὴν, ξυλογλυφικὴν, ζωγραφικὴν, λατομικὴν μὲ τὰς ἐργασίας τῆς, τὴν κεραμευτικὴν τέχνην μὲ ὅλας τὰς

πράξεις, τοὺς μὲν πατοῦντας μὲ τοὺς πόδας καὶ ἀποπετροῦντας τὴν γῆν, τοὺς δὲ μὲ τὰς χεῖρας, τὴν ἔψησιν τῆς ἀργίλου καὶ κατασκευὴν διαφόρων ἀγγείων, τὴν ξυλουργικὴν, τεκτονικὴν, ὑελουργικὴν, χρυσοχοϊκὴν, ῥαπτικὴν, σιδηρευτικὴν καὶ ἄλλας. -- Ἐτερος πάλιν ἐκτεταμένος Πίναξ παριστῶν τὴν πολεμικὴν, τὰς πολιορκικὰς μηχανὰς, κριοὺς, χελῶνας, ὅλας τὰς γυμναστικὰς ἐξασκήσεις, στρατιώτας διαφόρους ὀπλισμένους, μικρὰν τινα μάχην, καὶ τέλος τὴν κατασκευὴν διαφόρων ὀπλων. -- ἄλλοι Πίνακες παριστῶσι τὴν ἐκ διαφόρων ὀργάνων μουσικὴν, τὴν χορευτικὴν ὑπὲρ ἀνδρῶν, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν κοινῶν γυναικῶν, χορευουσῶν, ψαλλουσῶν, καὶ ποιουσῶν διαφόρους στροφὰς καὶ λυγισμοὺς τοῦ σώματος αὐτῶν καὶ ἄλλοι ἔτι Πίνακες ἀναγλύφων, παριστῶντες τὴν κυνηγεσίαν, τὴν ἀλιευτικὴν, τὴν τῶν δούλων παιδείαν, τὰ ἐν τοῖς οἴκοις, τουτέστι διαφόρους οἴκους τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μεγαλοπρεπεῖς, ἀγγεῖα διαφόρων σχημάτων κεχρωματισμένα, σκευὴ ἄλλα, ὅλα βεβαμμένα, φορεῖα ἐν χρήσει παρὰ τοῖς μεγάλοις καὶ περιφανέσι τῶν Αἰγυπτίων, Πιθηκας, γάτους καὶ κύνας, ὡς μέρος ὄντας καὶ αὐτοὺς τοῦ οἴκου, Νάνους καὶ ἄλλα τριαῦτα φύσεως κακοπλάστου ἀνδράρια, πρὸς διάχυσιν καὶ γέλωτα τῶν κυρίων Αἰγυπτίων, καθὼς καὶ τὴν σήμερον τῶν Ἀσιανῶν, ἔτι δὲ δούλους, δούλας, σφάκτας κρεῶν

καὶ μαγείρους προτομαζόντας φαγητὰ πολυποικίλα· ἐφ' ἅπασι τούτοις μνημεῖα γεγλυμμένα ἱστορικὰ, θρησκευτικὰ, τὴν ναυπηγίαν, καὶ τέλος τὴν ζωολογίαν, τουτέστι τετράποδα ὄρνεα, ἕρπετά, ἔντομα καὶ ὀφάρια, καταγεγραμμένα πάντα καὶ χρωματισμένα μὲ ὄλην τὴν τῆς ὁμοιότητος ἐντέλειαν· ἰδοὺ οἱ ἐν δυνάμει καὶ πλούτῳ Αἰγύπτιοι ὁποίους δαπανηροὺς πολυποικίλους, περιφανεῖς, μονίμους, καὶ τέλος παραδόξους καὶ ἀλλοκότους τάφους προκατεσκεύαζον ἔτι ζῶντες!

Ἰβεον, Νίβις-Νχίπ.

Ὁ τόπος αὐτὸς ὁ ἐγγὺς τῆς Ἑρμουπόλεως, καλεῖται παρὰ μὲν Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου, καὶ Σουίδα, Νίβις, παρὰ δὲ τῶν Λατίνων Ἰβεον· τὸ δὲ ὄνομα αὐτὸ παράγεται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Νχίπ, καὶ δηλοῖ τόπον Ἰβεον· οἱ Ἕλληνες διὰ τὴν κακοφωνίαν τῆς λέξεως, ἀφαιρέσαντες τὸ τραχέως προφερόμενον Αἰγυπτιακὸν ψηφίον Χὸρ, ἔτι δὲ καὶ τὸ Η, μεταποίησαν τὴν λέξιν Νίβ, προσθέντες δὲ καὶ τὴν λήγουσαν ις, ἐσχημάτισαν ταύτην Νίβις· καὶ ἐκ ταύτης ἀφαιρέσαντες πάλιν τὸ καταρχὰς Ν, τὸ ὁποῖον σύμφωνον σημαίνει κατ' Αἰγυπτίους τόπον, ἀφῆκαν τὴν λέξιν Ἰβις.

Εἰς τὴν Νίβιν αὐτὴν, ὡς προεῖρήθη, ἔφερον κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, οὐχὶ πάντα τὰ πτώματα τῶν

Ἰβειῶν, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνα τὰ εἰς τοὺς Ναοὺς τρε-
φόμενα, καὶ ἐναπέθετον αὐτὰ τεταριχευμένα, καὶ
τούτου ἀπόδειξις, διότι περὶ τὴν Πόλιν τῆς ἀρχαίας
Μέμφως, εἰς τὰς ἀποτόμους ἐκεῖσε πέτρας, ὑπάρ-
χουσιν ὄρυκτὰ σπήλαια, εἰς τὰ ὅποια εὐρίσκεται
μία ἄπειρος ποσότης μωμιῶν τῶν πτηνῶν τούτων,
περιεχομένων εἰς ἀγγεῖα πήλινα, τεθειμένα ὀριζον-
τίως τὸ ἐν ἐπ' ἄλλω εἰς ἴσον ὕψος.

Τμοονέ-Μινιέ τανῦν.

Μετὰ τὴν Νίβιν εἰς τὴν αὐτὴν Λιβυκὴν περαίαν
τοῦ Νείλου, ἔκειτο ἡ τῶν Αἰγυπτίων ἀρχαία Πό-
λις Ἰμοονέ, ὅπου ἤδη ἡ Ἀραβικὴ καλλιέργη Κω-
μόπολις Μινιέ, ἐπίσημος διὰ τε τὴν ἐνταῦθα, δι-
εὐρωπαϊκῶν μηχανῶν, ἐργασίαν λεπτοτάτων νη-
μάτων βάμβακος, καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν
ἐξ ἀργιλώδους γῆς Κεραμίων (Παρδάκ), τὰ ὅποια
διὰ τὸ πορῶδες αὐτῶν διατηροῦσιν εἰς τὰς ἀφο-
ρήτους καύσεις τῆς Αἰγύπτου κρυερόν τὸ ὕδωρ.

Θεοδοσιούπολις-Τουχὸ-τάκχα τανῦν

Εἰς τὴν αὐτὴν περαίαν ἔκειτο ἡ ἀρχαία Πόλις
Τουχὸ, πρωτεύουσα ποτε ἐνὸς Νομοῦ· ἐπομένως δὲ
πρὸς μνήμην τοῦ Αὐτοκράτορος Θεοδοσίου ὠνομά-
σθη παρὰ τῶν χριστιανισάντων Αἰγυπτίων Θεο-

δοσιούπολις· οἱ δ' Ἀραβες διαφθείραντες τὸ ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς Ταχό, καλοῦσιν αὐτὴν Τάχχα.

Κυνόπολις.-Καίς ἢ Κοεῖς, Ἐλ-Γκίς τανῦν.

Εἰς τὴν ἰδίαν περαιάν ὑπῆρχεν ἡ τῶν Αἰγυπτίων Πόλις Καίς ἢ Κοεῖς, ἡ μετὰ ταῦτα ἐπὶ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ὀνομασθεῖσα Κυνόπολις· διότι εἰς αὐτὴν ἐλατρεύετο ὁ Κυνόμορφος Ἄννουβις κατὰ τὸν Στέφανον, λέγοντα «Κυνῶν Πόλις, ἐν ἧ ὁ Ἄννουβις τιμᾶται»· φαίνονται εἰσέτι λείψανα τῶν μνημείων αὐτῆς, Κίονες κοκκωτοῦ λίθου κείμενοι κατὰ γῆς, καὶ ἄλλαι εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν· οἱ Ἀραβες καλοῦσι τὸ χωρίον ἤδη αὐτὸ Ἐλ-Γκίς· ἐκ ταύτης κατήγετο (ἄδηλον εἰς ποίαν ἐποχὴν) Θεόδωρος ὁ Κυνοπολίτης λεγόμενος, ὃς τις συνεγράψατο Ἡθοποιϊκά.

**Ὁξύρυγχος-Πέμοζ-Πεχνέζε ἢ
Παχνάζα τανῦν.**

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡσαύτως περαιάν ἔκειτο ἡ Ὁξύρυγχος, Πόλις ποτὲ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Μεσαίας Αἰγύπτου· οἱ Ἕλληνες ὠνόμασαν αὐτὴν οὕτω, διότι ἐφρόνουσιν ὅτι εἰς αὐτὴν ἐλατρεύετο ὁ Ἰχθύς Ὁξύρυγχος τοῦ Νείλου, καὶ ὁ μὲν Στράβων λέγει «Ὁξύρυγχος Πόλις, καὶ Νομός ὁμώνυμος»

τιμῶσι δὲ τὸν Ὁξύρυγχον, καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἱερόν
 Ὁξύρυγχου»· ὁ δὲ Στέφανος· «Ὁξύρυγχος Πόλις
 Αἰγύπτου, τιμῶσα τὸν ὁμώνυμον ἰχθῦν»· ἀπεδεί-
 χθη δὲ ἀνωτέρω, ὅτι οὔτε εἰς τὴν Λατόπολιν, ὡς
 αὐτοὶ ἐδόξαζον, ἐλάτρευον τὸν ἰχθῦν Λάτον, ἀλλὰ
 τὸν Ἄμμωνα· ἡ Πόλις αὕτη παρὰ τῶν Αἰγυπτίων
 ἐκαλεῖτο Πέμοσζε, ἢ Πχέμοσζε, τὸ ὁποῖον σημαίνει
 ὄξυν, ὅθεν οἱ Ἕλληνες μεταφράσαντες τὴν λέξιν,
 ὑπέλαβον ὅτι παράγεται ἀπὸ τῆς λατρείας τοῦ
 ὄψαριου τούτου τοῦ Νείλου, τὸ ὁποῖον ἐκάλουν αὐ-
 τοὶ Ὁξύρυγχον· ἡ Πέμοσζε καλεῖται ἤδη κατὰ
 φθορὰν τοῦ ὀνόματος παρὰ τῶν Ἀράβων Παχνέζε
 ἢ Παχνάζα.

Οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Πέμοσζε καθ' ὅσον διε-
 θρουλλήθησαν ἐπίσης διὰ τὸ πρὸς τοὺς ψευδωνύμους
 Θεοὺς ἄκρον αὐτῶν σέβας, τοσοῦτον διεφημίσθη-
 σαν καὶ οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων χριστιανίσαντες, γε-
 νόμενοι περὶ τὸ τέλος τοῦ τετάρτου αἰῶνος σχε-
 δὸν πάντες μοναχοὶ· ὅλα τὰ δημόσια κτίρια τῆς
 Πόλεως ταύτης καὶ τὰ τεμένη τῶν εἰδώλων μετε-
 βλήθησαν παρ' αὐτῶν εἰς τοσαῦτα μοναστήρια· ὁ
 δὲ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν καὶ καλογραίων ὑπέρκει-
 το τῶν εἴκοσι χιλιάδων· ἡ φήμη τῆς εὐλαβείας αὐ-
 τῶν καὶ ὁσιότητος κατηνάγκασε τοὺς Νουβιεῖς νὰ
 στρατεύσωσι πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς
 ἐφόδου τῶν Ἀράβων.

Ψενηρός-Πσσενερό.

Εἰς τὸν Νομὸν τῆς Ὀξυρύγχου, πρὸς ταῖς ἄλλαις Αἰγυπτιακαῖς Κώμαις, ἔκειτο καὶ ἡ Ψενηρός, περὶ τῆς ὁποίας Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει μόνον· μνεῖα γίνεται καὶ περὶ αὐτῆς τῆς Κώμης Πσσενερό παρὰ τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὰ αὐτῶν Ὀσιολόγια, καθὼς καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων κατὰ διαφόρους Νομοὺς, τὰς ὁποίας ὡς μηδὲν ἐχούσας ἀξιοπερίεργον, κατελίπομεν· ἡ δὲ σημασία τῆς λέξεως Πσσενερό ἄδηλος.

Μετὰ τὴν Παχνέζε, (1) καὶ τὴν Ἀραβικὴν Κωμόπολιν ἐπίσχυμον Πενί-Σουεϋρ, ἔπεται ἡ

Ἡρακλεούπολις-Γνές-Ἀχνας τανϋν.

Αὕτη ἡ μεγάλη ποτε Πόλις ἦτον πρωτεύουσα ἐνὸς Νομοῦ, καὶ ἔκειτο ἐπάνω μιᾶς μεγάλης νή-

---

(1) Μετὰ τὴν ῥηθῆσαν τῶν Ἀράβων Παχνέζε ἔλαττον μικρὸν πρὸ τοῦ 29 ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν ἀρκτικοῦ πλάτους, εἰς τὴν ἐκτεινομένην ὑπ' αὐτὸν τὸν μεσημβρινὸν, διὰ τεσσάρων ἡμερῶν, κατ' Ἀνατολᾶς φρικτὴν ψαμμώδη ἄβατον ἔρημον μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, φεύγων τὸν ἐπὶ Δεκίου διωγμὸν ὃ ἀπὸ ἐπισήμων Αἰγυπτίων γωνίον καταγόμενος νέος ἔτι τὴν ἡλικίαν, Πυλὸς ἐκεῖνος, ὃ ἀπὸ τῆς Ἐρήμου ταύτης ἐρημίτης ἐπικληθεὶς, ἐν τῷ οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης σπηλαίῳ κατόκητεν ἄχρι τῆς αὐτοῦ τελευτῆς· ὅστις πρόβολος καὶ πρόταρχος ἐν Αἰγύπτῳ ἐγένετο ταύτης τῆς τοῦ μοναστικοῦ βίου ὑπὲρ ἀνθρώπων δι' ἀσκητικῶν σακμαμάτων

σου, σχηματικῶς παρὰ τοῦ Νείλου ἐξ ἀνατο-
λῶν, καὶ τῆς διώρυγος Μένχι καλουμένης παρὰ
τῶν Ἀράβων ἐκ δύσεως, τῆς ὁποίας τὸ μῶρφωμα,
διότι εἶναι τρίγωνον, διατέμενεται κατὰ τὸ δυτι-
κὸν μέρος διὰ μιᾶς διώρυγος, ἡ ὁποία διευθυνομένη
ἀπὸ Μεσημβρίας πρὸς Ἄρκτον, τελευτᾷ εἰς τὴν
Ἀραβικὴν ἤδη κώμην Ἀβουσίρ· ἐνταῦθα δὲ πλη-
σίον ταύτης τῆς διώρυγος ἔκειτο ἡ Ἡρακλεούπολις

χριστιανικῆς φιλοσοφίας, καὶ ξένης ἐπὶ γῆς διαγωγῆς περὶ τὸ
253 ἔτος μὲν τὸ Σωτήριον, τῆς δὲ ἡλικίας αὐτοῦ τὸ 23, διανύ-
σας ἐν μέσῳ τῶν τοῦ νοῦς ἀναβάσεων αὐτοῦ καὶ θεωριῶν καὶ τῆς
καρτερός ἀσκήσεως μεμονομένος καὶ ἀγνοούμενος παρὰ τῶν ἀν-
θρώπων, τὸ ἑκατοστὸν καὶ τρισκαιδέκατον ἔτος τῆς ζωῆς αὐτοῦ
ἀνεπαισθήτως· τοῦτον δὲ τὸν μετὰ Ἡλίαν καὶ Πρόδρομον Θαυ-
μάσιον, Ἀντώνιος ὁ μέγας καὶ ἀρχηγὸς ἐν Αἰγύπτῳ τῆς μὴ ἐπι-
δεικνυομένης, ἀλλ' ἀσκουμένης ἀρετῆς διὰ συνοικήσεως καὶ συνδι-
αγωγῆς ἐν μιᾷ μοναστικῇ πολιτείᾳ, κατὰ πόθον ἀναζητήσεως
ἄλλων ἀναχωρητῶν, προχωρῶν εἰς τὴν βαθυτάτην ταύτην τῆς
Αραβίας ἔρημον, εὖρον ἀπροσδοκῆτως, καὶ ἐξεπλάγη οὐ μόνον κα-
ταμάθων τὸ τῶν ἐννεηκοντα χρόνων μῆκος τῆς ἀναχωρήσεως καὶ
τῆς ἀσκήσεως τοῦ Παύλου, ἀλλὰ καὶ ἰδὼν τὴν τοῦτου συνοίκησιν
μετὰ θηρίων, καὶ τὴν δι' ὀρνέου τροφὴν πρὸς αὐτὸν· ὃν τέως παρ'
αὐτῷ τῷ σπηλαίῳ ὀσίως ἐκθήδουσε, συνυπουργούντων εἰς τὴν πα-
ράδοξον ταρῆν μετ' Ἀντωνίου καὶ αὐτῶν τῶν θηρίων κατὰ τὸν
αὐτοῦ εἶον.

Εἰς δὲ τὴν θέσιν τοῦ τε Σπηλαίου τοῦ Παύλου, καὶ τῆς ἧς
πλησίον τούτου ὠκοδόμησε Μονῆς ὁ Ἀντώνιος, ἐνοικοῦσι τὴν σή-
μερον οἱ τῶν Κοπτῶν μοναχοί, μετερχόμενοι κατὰ μίμησιν σκλη-
ρὰν ἀγωγὴν καὶ δίαιταν καὶ αὐτοὶ οἱ Μονοφυσίται τὴν αἵρεσιν.

Ὁ κυριώτερός Ναός τῆς Πόλεως ταύτης, ἀναμι-
φιβόλως ἀνέκειτο εἰς ἰσχυρὸν Θεόν, ἢ εἰς ἐν συμ-
βολικὸν ὑποκείμενον, σημαῖνον τὴν δύναμιν τοῦ
Θεοῦ, τὸ ὁποῖον, ὡς ἔλεγον οἱ Ἕλληνες, ἐκαλεῖτο
Αἴγυπτιαστὶ Σζέμ καὶ Σζόμ, τουτέστι δύναμις·
τὸ ὄνομα αὐτὸ εὐρίσκεται εἰσέτι παρὰ τοῖς Κό-
πταις, ὡς ἐν ἐπώνυμον τοῦ Θεοῦ, καὶ προφέρεται
Πσζοεῖς ἂν-Σζόμ, τὸ ὁποῖον δηλοῖ ὁ κύριος τῶν δυ-
νάμεων, καὶ Ἀραβιστὶ Ῥάπ-Ἐλ-Κουδὲτ· τὸ ἔμ-
βλημα τῆς Θεότητος ταύτης ἦτον ἐν μικρὸν ζῶον,
καλούμενον Ἰχνεύμων, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐχθρὸς τῶν
Κροκοδείλων· καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν Κροκόδειλος ἦτον
σύμβολον τοῦ Τυφῶνος, τοῦ φυσικοῦ τε καὶ ἠθικοῦ
δοξαζομένου κακοῦ, ὁ δὲ Θεός, ὁ ἐμποδίζων καὶ
καταστρέφων τὸ κακὸν ἐν τῷ κόσμῳ, εἶπετο νὰ
εἶναι παρὰ Αἴγυπτίοις ἐν τοιοῦτον ζῶον, καθὼς ὁ
Ἰχνεύμων, ὁ ἀκαταπαύστως μαχόμενος μετὰ τῶν
Κροκοδείλων, καὶ ἰχνηλατῶν καὶ ἐνεδρεύων συν-
τρίβει καὶ καταστρέφει τὰ ὡὰ τῶν ἀμφιβίων φο-
βερῶν τούτων θηρίων κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρ-
χαίων Αἴγυπτίων.

Κατὰ δὲ τὰς παρατηρήσεις ταύτας, οἱ Ἕλλη-
νες ἐπίστευσαν, ὅτι ἀναγκαίως ἔπρεπε νὰ ὀνομασθῇ
ἡ Πόλις αὕτη Ἡρακλεούπολις, διὰ τὸν Ἡρακλέα,
ὃς τις παρὰ αὐτὸις ἐθηρσκέυετο ὡς Θεὸς δυνάμεως
καὶ ἀνδρείας· ἀλλὰ τὸ Αἴγυπτιακὸν ὄνομα Γνές,
Γνίς ἢ Χνάς δὲν ἔχει κἀμμίαν ἀναφορὰν μετὰ τοῦ

Σζέμ ἢ Σζόμ, ἢ μετὰ τοῦ Ἑρακλέους, καὶ συμφωνεῖ μάλιστα μετὰ τοῦ Ἀραβικοῦ ὀνόματος Ἀχνας, καθὼς καὶ ὀνομάζεται τὴν σήμερον ἡ Κώμη αὕτη, κειμένη ὅπου καὶ ἡ ἀρχαία Ἑρακλεούπολις, πρὸς δύσιν τῆς νήσου.

Δύω ἔτι χωρία τῶν Αἰγυπτίων ἔκειντο εἰς τὴν αὐτὴν νῆσον, καλούμενα, τὸ μὲν Πούσσιν, τὸ δὲ Φανισζόιτ· ταῦτα δὲ ὑπάρχουσιν εἰσέτι, καὶ παρὰ τῶν Ἀράβων τὸ μὲν καλεῖται Πούσσ, καὶ δὲν διαφέρει τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Πούσσιν, εἰμὴ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως, κατ' ἔθος τῶν Ἀράβων, τῆς ληγούσης ἐν, τὸ δὲ ἄλλο ὀνομάζεται Ζαῖτοῦν, δηλοῦν ἐλαιας, μετάφρασις ὀρθοτάτη τῆς Αἰγυπτιακῆς λέξεως Φανισζόιτ, ἡ ὁποία σημαίνει τόπον ἐλαιῶν· θέλομεν δὲ ἰδῆ εἶναι ὁ μόνος, κατὰ τὸν Στράβωνα βιβλ. ΙΖ'. ὅλης τῆς Αἰγύπτου τόπος τῶν ἐλαιῶν, ὅπου ἐγίνοντο ἐλαῖαι, ἦτον ποτὲ ὁ τῆς νήσου Ἑρακλεουπόλεως· « μετὰ τὸν τῆς Ἀφροδιτουπόλεως Νομόν, » λέγει ὁ Γεωγράφος αὐτός, ἔπεται ὁ Ἑρακλεώτης » Νομός, κείμενος εἰς νῆσον μεγάλην, καθ' ἣν ἢ » δεξιόθεν εἰς τὴν Διθύην πρὸς τὸν Ἀρσινοττην Νο- » μόν διώρυξ εἶναι δίστομος, καὶ διατέμνει ἐν μέρος » τῆς νήσου. ὁ δὲ Νομός αὐτός (ὁ Ἑρακλεώτης) » εἶναι ἀξιολογώτατος τῶν λοιπῶν ἄλλων, κατὰ τε » τὴν θεωρίαν, τὴν ἀρετὴν τῆς εὐφορίας, καὶ τὴν » αὐτοῦ θέσιν, διότι εἶναι ὁ μόνος ἐλαιόφυτος διὰ » μεγάλων καὶ τελείων καλικάρπων δένδρων· ἐὰν

» δέ τις καλῶς συνάξη τὰς ἐλαίας, τὸ ἐκ τούτων
 » ἔλαιον γίνεται ἐξαιρέτου ποιότητος, ἐὰν δὲ πα-
 » ρημελημένως, γίνεται μὲν πολὺ ἔλαιον, μοχθη-
 » ρὸν δὲ τὴν ὄσμήν· ἡ δὲ λοιπὴ Αἴγυπτος ὕστε-
 » ρεῖται ἐλαιῶν, ἐκτὸς τῶν κατὰ τοὺς κήπους τῆς
 » Ἀλεξανδρείας πεφυτευμένων, αἱ ὁποῖαι, ἐλαίας
 » μὲν ἐκφέρουσιν, ἔλαιον δὲ ἐξ αὐτῶν οὐ γίνεται ».

Ὁ προσεχὴς τόπος τῆς Ἀφροδιτουπόλεως εἶναι
 ὡ ὄντι ἡ ῥηθεῖσα μεγάλη νῆσος, περὶ τῆς ὁποίας
 συντρέχουσιν ὅλαι αἱ περιστάσεις κατὰ τὰς ῥη-
 τὰς ἐνδείξεις τοῦ Στράβωνος, εἶτι δὲ καὶ ἡ θέσις
 τῆς κόμης τανῦν ταύτης, τῆς Ζαιτοῦν τῶν Ἀρά-
 βων καὶ συνωνύμου μετὰ τῆς Αἴγυπτιακῆς λέξεως
 Φανισζόιτ, ἀποδεικνύει τὴν τοῦ πράγματος ἀλή-
 θειαν· φαίνεται δὲ, ὅτι ἡ μεγάλη σπάνις τῶν δέν-
 δρων τῶν ἐλαιῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἦτον ἀναμφι-
 βόλως τὸ ἀληθὲς αἴτιον, διὰ τὸ ὁποῖον ὠνόμασαν
 οἱ Αἰγύπτιοι τόπον ἐλαιῶν (Φανισζόιτ), αὐτὸν
 μόνον τὸν τόπον, ὅπου ὁ ἐλαιῶν εὕρισκετο· ἡ ὑ-
 παρξίς λοιπὸν τῶν ἐλαιῶν εἰς τὸν Ἡρακλεώτην
 Νομὸν εἶναι ἀναντίρρητος, καὶ βεβαιοῦται ἐκ μό-
 νου τοῦ Αἴγυπτιακοῦ ὀνόματος, ἐλλείψει σχεδὸν
 καὶ τῆς τοῦ Στράβωνος μαρτυρίας· μετὰ τὴν ἐπο-
 χὴν τοῦ Γεωγράφου αὐτοῦ, φαίνεται, ὅτι ἔπαυσαν
 οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τοῦ νὰ καλλιεργῶσι τὰς ἐλαίας,
 διότι εἰς τὸν τέταρτον αἰῶνα μετὰ χριστὸν, κατὰ
 τὴν ἐφεξῆς περιγραφὴν ἐξήγησις ὅλου τοῦ κόσ-

μου καὶ τῶν ἐθνῶν» συντεθεῖσα Ἑλληνιστὶ ἐπὶ Κωνσταντίου καὶ Κώνσταντος τῶν Λυτοκρατόρων υἱῶν τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, δὲν ὑπῆρχε πλέον· «ἡ ἐπιφάνεια πᾶσα τῆς Αἰγύπτου, λέγει ὁ Συγγραφεὺς (τοῦ ὁποίου τὸ Σύγγραμμα ἐξεδόθη τῷ 1628 ἔτει ἐν Γενοῦῃ) ποτίζεται παρ' ἐνὸς ποταμοῦ καλουμένου Νείλου· ὁ τόπος αὐτὸς εὐπορεῖ παντὸς εἴδους καρπῶν, ἄνευ μόνων ἐλαιῶν».

Νειλούπολις-Πουσίρι-Ἀπουσίρ τανῦν.

Ἡ Πόλις αὕτη ἡ γειτνιαζουσα εἰς τὸν Ἡρακλεώτην Νομόν, ἔκειτο κατὰ τὸν Πτολεμαῖον, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς γῆς, μακρὰν τοῦ Νείλου· ὠνομάσθη δὲ Νειλούπολις παρὰ τῶν Ἑλλήνων, ὡς ὁ Στέφανος λέγει. «Νείλος-Πόλις Αἰγύπτου, καὶ Ἱερὸν Νείλου ποταμοῦ»· διότι οἱ κάτοικοι ταύτης μεγάλως ἐσεβάζοντο αὐτὸν· τὸ σέβας τῶν Αἰγυπτίων μὲ ὄλον τὸ ὅτι ἦτον γενικὸν πρὸς τὸν ποταμὸν αὐτὸν, ἀλλ' οἱ Νειλουπολῖται διέφερον τῶν λοιπῶν διὰ μιᾶς ἰδιαιτέρας λατρείας πρὸς τὸν Νεῖλον, εἰς τὸν ὁποῖον, ὡς Θεόν, διὰ τὰς κατ' ἔτος δωρεὰς αὐτοῦ, ἀνήγειρον κατὰ τὸν Εὐστάθιον καὶ τὸν Στέφανον, Ναὸν εἰς τὴν Πόλιν αὐτῶν· τὸ ὄνομα Νειλούπολις φαίνεται ὡς ἰσοδύναμον μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Πουσίρι· ἡ Πόλις αὕτη κεῖται εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ἡ κώμη ἡ παρὰ τῶν Ἀράβων καλουμένη Ἀ-

πουσίρι· κατά τὴν γνώμην τῶν ἐπισημοτέρων τῆς ἀρχαιότητος, ὁ Ὅσιρις ἐσήμαινε τὸν Νεῖλον, καὶ οὐχί, ὡς κοινῶς δοξάζουσι, τὸν Ἥλιον· διὸ καὶ ἐν ταῦθα, εἰς τὴν ὀνομασίαν τῆς Πόλεως ταύτης, φαίνεται καθαρῶς ὁ Ὅσιρις εἰς τὸ ὄνομα Πουσίρι, καὶ δὲν διαφέρει, εἰμὴ διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἀρσενικοῦ ἄρθρου Π τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων.

Ἰσεον-Παῖσι-Ζαοῦἐχ τανῦν.

Δύο πόλεις ἦσαν ποτε τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, ἡ μὲν μία κατὰ τὸ Δέλτα, ἡ δ' ἄλλη ἡ προκειμένη κατὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Νεῖλου, ἀντικρὺ τῆς Ἡρακλεουπόλεως νήσου, ἀπὸ τῆς ὁποίας διεχωρίζετο διὰ μιᾶς διώρυγος, διερχομένης διὰ τῆς ῥηθείσης Νειλουπόλεως, καὶ κοινωνούσης μετὰ τοῦ Κροκοδειλουπολίτου μὲν Νομοῦ πρὸς δύσιν, μετὰ δὲ τοῦ Ἡρακλεώτου πρὸς Μεσημβρίαν, καὶ τῶν δύο ἔτι μεγάλων διωρύγων, γνωστῶν τὴν σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Μένχι ἢ Πάχρ Γιουσέφ, καὶ Πάτχεν.

Εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας ταύτης Πόλεως τὴν σήμερον εἶναι τὸ χωρίον Ζαοῦἐχ· τὸ ὄνομα Ἰσεον ἢ Ἰσεῖον, εἰάν οἱ Ἕλληνες μετέφρασαν αὐτὸ ἀπαλλάκτως, συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Παῖσι, δηλοῦντος Ἰσιακὴν, ἢ Πόλιν ἀνήκουσαν εἰς τὴν Ἰσιν· ταύτην ἀναφέρει ὁ Στέφανος λέγων. εἰ Ἰσεῖον Πόλις Αἰγύπτου ἀπὸ Ἰσιδος.

Κροκοδειλούπολις-Πιόν ἢ Φιόμ-Μεδινέ-
 Ἐλ-Φαϊούμ τανῦν.

Ἐντικρὺ τῆς Ἡρακλεουπόλεως μία ἐντομὴ τῶν Διβυκῶν ὁρέων διευθυνομένη διὰ μιᾶς κοιλάδος, δύο λευγῶν μῆκος ἐχούσης, εὐρύνεται ἐπομένως, καὶ σχηματίζει μίαν ἐκτεταμένην περιοχὴν πεντήκοντα λευγῶν τὴν περιφέρειαν, ὅπου ἔκειτο ὅλος ὁ Κροκοδειλουπολίτης μὲν παρὰ τῶν Ἑλλήνων Νομός, Πιόμ δὲ ἢ Φιόμ καλούμενος παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, ὁ ὁποῖος ἦτον ὁ πλεόν ἐκτεταμένος καὶ εὐφορος τῶν λοιπῶν Νομῶν τῆς Αἰγύπτου· τὸ δὲ δυτικὸν μέρος τοῦ Νομοῦ τούτου περιορίζετο ὑπὸ μιᾶς λίμνης εὐρυχώρου ἐκτάσεως, περὶ τῆς ὁποίας ῥηθήσεται ἐπομένως.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ Κροκοδειλούπολις ἔκειτο οὐ μακρὰν τῆς λίμνης ταύτης, καὶ ἐπάνω τῆς κυριωτέρας διώρυγος τῆς κοινωνούσης τὸν Νεῖλον μετὰ τῆς λίμνης· ἡ Πόλις αὕτη ἦτον ἰκανῆς ἐκτάσεως, καλλωπισμένη μὲ Ναοὺς καὶ ἄλλας οἰκοδομὰς, ἐκ δὲ τούτων τῶν μνημείων τῆς, εἰς Ὁβελίσκος περὶ τοὺς ἐξήκοντα πόδας ἔχων ὕψος, καὶ τινὰ μικρὰ ἐρείπια διαμένουσιν ἔτι, ὡς μόνον μαρτύρια ταύτης τῆς τοῦ Νομοῦ πρωτεύουσας Πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐτρέφοντο οἱ νομιζόμενοι ἰσραὶ Κροκόδειλοι ἐνδον μιᾶς μεγάλης δεξαμενῆς ἐπὶ

αὐτῷ τούτῳ κατασκευασμένης, καὶ τούτου ἕνεκα ἡ Πόλις αὕτη ὠνομάσθη παρὰ τῶν Ἑλλήνων Κροκοδείλων Πόλις, ἢ δὲ τοιαύτη ὀνομασία δὲν ἔχει κάμμίαν ὁμοιότητα μετὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς Πιόμ ἢ Φιόμ, καὶ τὸ Ἀραβικὸν τανῦν ὄνομα Μεδινέ-Φαϊούμ μετεποιήθη ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος Αἰγυπτιακοῦ.

Ἡ λέξις Πιόμ ἢ Φιόμ σημαίνει συνάθροισιν ὑδάτων πολλήν, ἢ ὁποία πρεπόντως ἀνήκει εἰς τὴν φυσικὴν θέσιν τοῦ τόπου τούτου, διότι τὸ Φιόμ συμπεριελάμβανε καὶ τὸν Νομὸν καὶ τὴν πρωτεύουσαν τούτου πόλιν· τῷ ὄντι δὲ ὁ Νομὸς αὐτὸς ἦτον ὁ ἀφθόνως ποτιζόμενος ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους Νομοὺς τῆς Αἰγύπτου, ὅθεν καὶ διὰ τὴν παρακειμένην λίμνην, καὶ διὰ τὴν πληθὺν τῶν ῥυάκων, ὡς τόπος ὑδατώδης, ὠνομάσθη καταλλήλως παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Φιόμ· ἐπαινεῖται καὶ τὴν σήμερον ἡ γῆ αὕτη Φαϊούμ, καθὼς καὶ τὸ πάλαι, διὰ τὴν ὠραιότητα, τὴν εὐφορίαν καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν διαφόρων καρπῶν αὐτῆς, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν πληθὺν τῶν ῥόδων.

Ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου ὠνομάσθη ἡ Κροκοδειλούπολις Ἀρσινόη, ἐπ' ὀνόματι τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ ὄλος ὁ Νομὸς Ἀρσινόης, καὶ οὕτω τὴν τε πόλιν καὶ τὸν Νομὸν ἔκτοτε ἐκάλουν καὶ ἔγραφον οἱ Αἰγύπτιοι· ταύτης μέμνηται ὁ Στέφανος λέγων. «Κροκοδείλων πόλις, Πόλις ἐν τῇ Μοίριδι λίμνῃ».

Σόουν Χόρ.

Ἡ ὠραία καὶ εὐφορος ἐπαρχία Φιόμ (Φαϊούμ) ἀναμφιβόλως ἐμπεριεῖχε πολλὰς Πόλεις (1), ἀλλ' οἱ τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων Γεωγράφοι παρήλθον μετὰ σιωπῆς ταύτας, καὶ ἔγραψαν περὶ μόνης τῆς πρωτεύουσας Πόλεως τοῦ Νομοῦ· ἐκ τούτων δὲ ἦτον καὶ ἡ Σόουν Χόρ, ἣτις ἔκειτο πρὸς δυσμὰς τῆς Φιόμ (Κροκοδειλουπόλεως ἢ Ἀρσινόης), καὶ ἐγγύτερον εἰς τὴν λίμνην τῆς Μοίριδος· ἡ Αἴγυπτιακὴ λέξις συνίσταται ἀπὸ τοῦ Σόου (ἄστρον) καὶ τοῦ Χόρ (κυνός), καὶ διηλοῖ τὸν κυνικὸν ἀστέρα.

Μοῖρις ἢ Μοίρεως Λίμνη-Τι-Λούμνι ἄντε
 Φιόμ-Πιρκέτ-Κερούμ τανῦν, ἢ
 Κάσρ-Κερούμ.

Προεβρέθη, ὅτι πρὸς δύσιν τοῦ Κροκοδειλουπολίτου ἢ Ἀρσινοῆτου Νομοῦ ἦτον ὡς ὄριον κατὰ τὸ μέρος τῆς Λιδύης, λίμνη τις μιᾶς εὐρυχώρου ἐκτάσεως, ἣτις συνετέλει τὰ μέγιστα πρὸς ποτισμόν,

(1) Αἱ ἐκ πλίνθων κατεσκευασμέναι Πυραμίδες εἰς Μειόουμ καὶ Χαουάρα, καὶ τὰ πρὸς Ἄρκτον τοῦ δευτέρου ζυγοῦ τῶν Λιδυκῶν ὄρειων εἰς Πάνχης ὑπόγεια πρὸς ταφὴν, μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ Νομὸς αὐτὸς ποτὲ ἦτον καλῶς συνοικισμένος.

οὐ μόνον τοῦ ρηθέντος Νομοῦ καὶ τοῦ Ἡρακλεώ-
του, ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸς τὴν Μέμφιν κατωτέρων
τόπων, λογιζομένη αὐτὴ ὡς ἄλλη δεξάμενη, καὶ
συμβάλλουσα εἰς τὰς μὴ πλήρεις ἀναβάσεις τοῦ
Νείλου· ταύτην μὲν τὴν θαυμαστὴν διὰ τὴν εὐ-
χρηστίαν, ἀλλ' ἄπιστον διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς, ὠ-
ρυξε κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἱστορικούς ὁ Φαραὼ Μοϊ-
ρις ἢ Μήφρις, ὁ καταγεγραμμένος δι' ἱερογλύφων
φωνητικῶν καὶ Τούθμωσις τρίτος (1), καὶ πρὸ χι-

(1) Ὁ διηνεκοῦς μνήμης Σαμπολιών, πρὸς τοῖς λοιποῖς ἄλ-
λοις προσοχῆς ἀξίους, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἐν Αἰγύπτῳ αὐτοπροσώπως
τῷ 1828, καὶ 29 ἔτει παρατήρησε, καὶ διὰ τῆς ἧς προσεκτίσα-
το ἐκ πολλῆς μελέτης ἔξεως, πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν μυστηρίων
φαινομένων μέχρι τούτου Ἱερογλυφικῶν, διὰ τῆς ὁποίας ἀπὸ τῶν
πολλῶν ἐκείνων ἐναπολειφθέντων ἀρχαίων καταπλήκτων ἔργων τῶν
Φαραῶ, καὶ μὴ καταστραφέντων εἰσέτι, προσεπορίσατο γνώσεις
παντοδαπὰς περὶ τῆς ἐν γένει ἱστορίας, τῆς μὴ λεπτομερῶς ἀ-
ναπεπτυγμένης μέχρι τῆς σήμερον εἰς ἡμᾶς, τοῦ ἀρχαίου ἐκεί-
νου ἔθνους· ἀνεκάλυψε πρὸς τοῖτοις διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Ἱε-
ρογλυφικῶν ἐπιγραφῶν, καὶ τὴν περὶ τῶν ὀνομάτων τῶν Διοσπο-
λιτῶν ἢ Θεβαίων Βασιλέων τῆς τε δεκάτης ὀγδόης καὶ τῆς δε-
κάτης ἐνάτης δυναστείας πληροφορίαν· εἰς ἡμᾶς οὐδὲν ἄλλο
Σύγγραμμα περιληπτικὸν περὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον Φαραωνητικῶν
δυναστειῶν καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν βασιλευσάντων διεσώθη, εἰμὴ
τὸ τοῦ Μανεθῶνος ἐλλειπὸς, τὸ ὁποῖον ὁ τῆς κατὰ Παλαιστίνην
Καισαρείας Ἐπίσκοπος Εὐσεβίος ὁ Παμφίλου διεφυλάξεν ἐν τοῖς
χρονικοῖς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐρανισάμενος τὸ περὶ τῶν δυναστειῶν αὐ-
τὸ παρά τοῦ Εὐσεβίου Γεώργιος ὁ Σύγκελλος· ἔτι δὲ καὶ τὸ τοῦ
αὐτοῦ Μανεθῶνος ἐκ τῶν χροικῶν του περὶ τῆς ῥηθείσης δεκά-

λίων τετρακοσίων χρόνων καὶ ἐπέκεινα πρὸ Χριστοῦ
 γενόμενος τῆς Λίμνης ταύτης ἐπειδὴ ἐδόξαζον τὴν
 περιφέρειαν λευγῶν τεσσαράκοντα, καὶ βαθυτά-
 την, ἔπεται ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ὀρύττοντες αὐτὴν,
 ἐξεφόρησαν πλεον τῶν χιλίων διλλιονίων κυβικὰ
 μέτρα γῆς, τὸ ὅποιον εἶναι πρᾶγμα ἀδύνατον· διό
 καὶ φυσικώτερον εἶναι νὰ πιστεύσῃ ὁ καθείς, ὅτι
 ὁ Νομὸς αὐτὸς ἦτον τόπος τεлмаτωδης καὶ βαλ-
 τώδης, καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς Μοῖρις ὠφελθῆις ἀπὸ

της ὀγδόης Δυναστείας ἀπόσπασμα, κείμενον παρὰ Ἰωσήφῳ τῷ
 φλασίῳ ἐν τῷ κατὰ Ἀσίανος πρώτῳ αὐτοῦ λόγῳ· καὶ ἐπειδὴ με-
 ταξὺ τῶν ὀνομάτων τῶν καταγεγραμμένων ἱερογλυφικῶς ἐπάνω
 τασούτων μνημείων, παρατηρεῖται διαφορὰ τις ἐκ παραλλήλου καὶ
 ἀσυμφωνία μεταξὺ τοῦ ρηθέντος Γάλλου, καὶ τῶν παρὰ τῷ Ἰω-
 σήφῳ καὶ τῷ Εὐσεβίῳ τοῦ Μανιεῶνος ἀναφερομένων ὀνομάτων,
 συνεικάζεται ἢ ὅτι ταῦτα τὰ ὀνόματα ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ Μα-
 νιεῶνος μέχρι τοῦ Εὐσεβίου, ἐν διαστήματι 600 χρόνων, καὶ ἀπὸ
 τούτου ἄχρις εὐρίσεως τοῦ τύπου 1110 περίπου ἐτῶν, ἔπαθεν, ἐν
 δὲ τούτῳ τῷ μικρῷ χρόνῳ, ὑπὸ τῶν ἀπίρων γενομένων ἀντιγρα-
 φῶν, τὴν τοιαύτην ἀλλοίωσιν (καθὼς τοῦτο θεωρεῖται ἐκ τῆς
 παραθέσεως τῆς τε παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ, καὶ τῆς παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ
 σειρᾶς τῶν Βασιλέων τῆς 11^{ης} δυναστείας, τοῦ τε ἀριθμοῦ καὶ
 τῶν ὀνομάτων αὐτῶν τὸ ἀνόμοιον), ἢ τέλος αὐτοὶ οἱ Φραγῶ ὀνο-
 μάζοντο ἄλλως ἢ πρὸ τοῦ νὰ βασιλεύσωσιν (ὡς τοῦτο ἐγνώσθη
 ἀπὸ τινων ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν), καὶ βασιλεύσαντες ἔλαβον
 ἄλλο ὄνομα καὶ ἐν τούτῳ καὶ ἄλλας ἐπωνυμίας, καὶ πρὸ πάν-
 των αὐτὸ τὸ τῆς γενεαλογίας αὐτῶν ὡς Τούθμωσις Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄,
 Ἰμηνόφ, Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄, καὶ Ἰαμεσσῆ ὀσχύτως Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄.

τῆς τοιαύτης ἀρμοδίου θέσεως τοῦ μέρους τούτου τοῦ Νομοῦ, ὤρυξε διὰ μέσου τῶν ψάμμων καὶ τῶν ἀποτόμων πετρῶν μίαν μεγάλην διώρυγα, καὶ ἔφερε δι' αὐτῆς τὰ τοῦ Νείλου ὕδατα μέχρι τοῦ βαλτώδους τούτου τόπου, τὰ ὁποῖα πλημμυρήσαντα, ἐσχημάτισαν τὴν πρόξενον τοσαύτης ὠφελείας ταύτην Λίμνην· κατὰ τὸ μέσον ταύτης ἦσαν ἐγγεγεμέναι ποτὲ δύο ὑψηλαὶ Πυραμίδες, ἔχουσαι ἐπὶ κορυφῆς ἓνα ἀνδριάντα καθήμενον ἐπὶ θρόνου· ὁ δὲ Ἡρόδοτος ὁ διηγούμενος τοῦτο, πιστεύει ὅτι ἐκ τῶν μνημαίων τούτων δεικνύεται, ὅτι ἡ Λίμνη αὕτη ὠρύχθη ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' οἱ πεπαιδευμένοι περιηγηταὶ τῆς Εὐρώπης παρατήρησαν, ὅτι ταῦτα τὰ μνημεῖα κατεσκευάσθησαν κατὰ τὸ μέσον τῆς βαθυτέρας θέσεως, πρὸ τοῦ νὰ πλημμυρήσωσι τὰ τοῦ ποταμοῦ ὕδατα, καὶ νὰ σχηματίσωσι τὴν Λίμνην.

Τὸ μεγαλοεργὸν ἐπίπονον ἐπιχείρημα αὐτὸ τοῦ Μοίρεως, δικαιοῦται διὰ τὴν ἣν προξενούσιν ὠφέλειαν· ὁ κατασκευάσας τὴν Λίμνην ταύτην Βασιλεὺς ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ ὠφελήσῃ μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου, ἐπὶ περιστάσεως μιᾶς ἀνικάνου πλημμύρας τοῦ Νείλου, καὶ τῶν ἐντεῦθεν λυπηρῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀφορίας· ἡ Λίμνη αὕτη ὑπεδέχεται κατὰ τὰς ἐτησίους ἀναβάσεις τὰ τοῦ ποταμοῦ πλεονάζοντα ὕδατα διὰ τῆς ῥηθείσης μεγάλης διώρυγος· ὅτε δὲ αὐτὸς καθίστατο εἰς τὴν προτέ-

ραν πρὸ τῆς πλημμύρας κοίτην αὐτοῦ, καὶ ὅτε μά-
λιστα ἢ πλήρωσις τοῦ Νείλου δὲν ἔφθηνεν εἰς τὸ
ἀληθὲς αὐτῆς μέτρον, τότε ἀνοίγοντο τὰ στόματα
τῶν ἐπὶ τούτῳ κατασκευασμένων δύο διωρύγων
ἐπιτηδεύως, καὶ ἐγένετο καθεκάστην ἡ διανομὴ τῶν
ὕδατων τῆς Λίμνης, καὶ εἰς τοὺς πλησίον καὶ εἰς
τοὺς ἀπωτέρω ἐσπαρμένους τόπους, καὶ πάλιν ἐκ-
λείοντο διὰ κλειθρῶν ἐντέχνως· διὰ δὲ τὴν τοσαύ-
την καὶ τηλικαύτην ὠφέλειαν, ὁ κατασκευάσας
ταύτην Φαραὼ ἠξιώθη παρὰ τῶν Αἰγυπτίων με-
γάλης τιμῆς καὶ μνήμης αἰδίου.

Μαῖρις μὲν, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, Μοῖρις δὲ, κα-
τὰ τὸν Διόδωρον, ὠνομάσθη ἡ Λίμνη αὕτη, ἐπὶ
ὀνόματι τοῦ Φαραὼ Μοίριδος, τοῦ καὶ Τουθμώσεως
τοῦ Γ'· τὸν ὁποῖον φρονοῦσιν ὡς κατασκευαστήν,
ἢ ἀπλῶς μορφωτὴν ταύτης· τοῦτο δὲ τὸ Αἰγυπτια-
κὸν ὄνομα Μοῖρις, σημαίνει Ἡλιόδωρον· εἰς τὰς
τῶν Κοπτῶν ἐκκλησιαστικὰς βίβλους οὐδὲ εὐρέθη
γεγραμμένη ἢ ἀληθὲς Αἰγυπτιακὴ ὀνομασία οὕτω,
Πιάμεν-ἄμ-Μοῖρι, τουτέστι Λίμνη τοῦ Μοίρεως,
ἀλλὰ κεῖται ἡ ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως διεφθαρ-
μένη, Τιλούμνη ἄντε Φιόμ, Λίμνη τῆς Φιόμ· ἐκ δὲ
τούτου συνεικάζεται, ὅτι ἡ Λίμνη αὕτη δὲν ὠνο-
μάζετο ἴσως Μοῖρις, ἀλλ' ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐκάλεσαν
αὐτὴν οὕτω, πρὸς διαστολὴν τῶν ἄλλων Λιμνῶν·
Ἐκ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτιακῶν ἱστορικῶν χειρο-
γράφων, τῶν ἐναποκειμένων εἰς τὴν τῆς Ἀλεξαν-

δρείας περίφημον βιβλιοθήκην τῶν Πτολεμαίων, ἐπειδὴ οὐδὲν ἐντελές, ἐκτὸς περικοπῶν τινῶν, εἰς ἡμᾶς διεσώθη, ἀλλὰ τούτων, τὰ μὲν, μοχθηρᾷ τύχῃ, κατεκάησαν ἐν τῷ πολέμῳ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μετὰ τῶν Ἀλεξανδρέων, τὰ δὲ ἐπομένως, ὡς λέγεται, ἐπὶ τοῦ Καλίφου Ὀμερ Κατὰπ ὑπὸ τῶν Μουτουλμάνων, τῶν ὑποταζάντων τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἄλλα τούτων ἀντίγραφα ἀλλαχοῦ ὑπὸ διαφόρων περιστάσεων ἀπωλέσθησαν, διὰ δὲ τοῦτο οὐδὲ δύναται τις ἀποφαντικῶς νὰ εἰπῇ, ὅτι καὶ ἀρχαίον ἢ Ἀίμνη αὐτὴ ἐκαλεῖτο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων οὕτως, ὡς αὐτὴν ὠνόμαζον καὶ ἔγραφον οἱ χριστιανίσαντες Αἰγύπτιοι, ὅτε καὶ ἐδέχθησαν τὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀλφαβητάριον· μήτε πάλιν νὰ ἀποβληθῇ καὶ ἡ τοῦ Ἡροδότου καὶ ἡ τοῦ Διοδώρου μαρτυρία, τῶν ὁποίων ὁ μὲν εἰς ἀκμάσας ἔτη ἑκατὸν πρὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, διηγεῖται ὅσα παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων παρεδόθη, καὶ τὰ κοινῶς λεγόμενα περὶ τῆς Αἱμνης ταύτης, ὁ δὲ, ὑπάρξας ἐπὶ Αὐγούστου, συνεγράφατο καὶ αὐτὸς περὶ ταύτης, ὅσα διῆλθεν εἰς τε τὸν Μανεθῶνα, Πτολεμαῖον τὸν Μενδήσιον ἱερέα, καὶ ἄλλους συγγραφεῖς Αἰγυπτίους, τοὺς Ἑλληνιστὶ συγγράψαντας ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν Πτολεμαίων, τῶν ὁποίων τὰ πονήματα ἀναμφιβόλως ἐσώζοντο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ.

Οἱ Ἀραβες καλοῦσι ταύτην τὴν Μοίρεως Αἱμνην Πιρκέτ-Καροῦν τανῦν, ἢ Κασρ-Κεροῦν.

Λαβύρινθος.

Πλησίον τῆς Μοίρεως ἢ Μοίριδος Λίμνης πρὸς Μεσημβρίαν, ἔκειτο τὸ πλεόν τεράστιον πάντων τῶν ἄλλων ἀρχαίων μνημείων ὁ Περικροτος Λαβύρινθος, τὸν ὁποῖον ὁ ἱστορικὸς Πλίνιος ἐθεώρει ὡς τὸ πλεόν ἐξαισίον καὶ ἄξιον ἐκπλήξεως μεγαλοουργῆς μνημείον, τῶν ὅσων ἢ ἀνθρώπινος ἀγχίνοια ἐδυνήθη νὰ κατασκευάσῃ· ὠκοδομήθη δὲ αὐτός, κατὰ μὲν τὸν Ἡρόδοτον, ἐπὶ τῶν δώδεκα Ἡγεμόνων τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὁποῖοι διαίρεσαν τὴν Αἴγυπτον εἰς δώδεκα μοίρας, καὶ ἕκαστος τούτων διοικοῦσε μίαν, τουτέστιν ἐπὶ τοῦ Ψαμμιτίχου, ἐνὸς ὄντος τῶν δώδεκα, τοῦ καὶ διὰ πολέμου τέλος πάντων παραλύσαντος τὴν τῶν ἑνδεκα ἐξουσίαν, καὶ τῆς ὅλης βασιλείας κυριεύσαντος μόνου, κατὰ δὲ τὸν Σικελιώτην Διόδωρον, κατασκευάσθη ὑπὸ Μένδου ἢ Μάρου τοῦ Βασιλέως· ὁ δὲ Μανελὼν, ὁ τὴν ἀρχαιότητα τῆς πατρίδος του εἰς μυθώδεις ἐποχὰς ἀνάγων, λέγει, ὅτι ἔκτισεν αὐτὸν ὁ Λάμαρις ἢ Λάβαρις ὁ ἐκ τῶν Φαραῶ τῆς δωδεκάτης (ἀμφιδόλου) δυναστείας τέταρτος, εἰς τὴν ὁποίαν δυναστείαν πρὸ τοῦ ῥηθέντος, τάττει τρίτον καὶ τὸν Σέσωστριν· ἀλλ' αὐτὸς καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς, καὶ μᾶλλον ἀπὸ τὰ περίδοξα τῶν οἰκοδομῶν, τὰ ὅπεθα ἠγειρεν, ὡς προσῆρθέη τοσαύτως, καὶ ἀπὸ τὰς ἐπ' αὐτὰ ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφὰς καὶ τὰ ἀνάγλυφαι

τῶν πράξεων αὐτοῦ, τάττεται εἰς τὴν σειρὰν τῆς δεκάτης ὀγδόης ἐξηρημένης καὶ μόνης κροτούσης δυναστείας ἐνδέκατος.

Τὸ δὲ μεγαλοπρεπέστατον αὐτὸ Παλάτιον ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῶν Νομῶν τῆς Αἰγύπτου, καὶ εἶχεν αὐτὰς δώδεκα καταστέγους, ἀνταποκρινομένας ἀλλήλαις μετὰ χιλίων πεντακοσίων οἰκημάτων καὶ τοσούτων ἄλλων ὑπογαίων, ὅπου ἐπὶ περιστάσεων ἀναγκαίων, συνήρχοντο κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Νομῶν, πρὸς σκέψιν καὶ διαίτησιν τῶν ὑποθέσεων τῆς βασιλείας (1). τὸ ἀξιολογώτερον μνημεῖον αὐτὸ τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ ὁποίου τὸ στερεὸν τῆς οἰκοδομῆς παρεβάλλετο μὲ τὴν μεγαλοπρέπειάν του, διήρκεσε πολλοὺς αἰῶνας, ἀντέχον κατὰ τῶν προσβολῶν τοῦ χρόνου καὶ τῆς ὀρμῆς τῶν τῆς Ἡρακλεουπόλεως γειτόνων κατοίκων, οἱ ὁποῖοι ἐμίσουν αὐτὸ καὶ ἀπεστρέφοντο, ὡς ἐμπεριέχον εἰς τὰ ὑπόγαια οἰκήματα μετὰ τῶν βασιλικῶν νεκρῶν, καὶ τοὺς τῶν Κροκοδειλουπολιτῶν βαλσαμωμένους ἱεροὺς Κροκοδείλους, τῶν ὁποίων ὁ Ἴχνεύμων, ὃν ἐλάτρευον αὐτοί, ἦτον ἐχθρὸς θανάσιμος.

---

(1) “ Πειποιῆσθαι δὲ φασί, τὰς αὐτὰς τοσαύτας, ὅτι τοὺς Νομοὺς ἔλος ἦν ἐκεῖτε (ἐν τῷ Λαβυρίνθῳ) συνέρχεσθαι πάντας . . . κατήγετο δὲ τῶν Νομῶν ἕκαστος εἰς τὴν ἀποδειχθεῖσαν αὐτῆν αὐτῶν . . . Στράβων βιβλ. ΙΖ’.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πλινίου ὑφίστατο ἔτι ὁ
 Λαβύρινθος, καὶ ἔπεται ὅτι ἡ καταστροφή τοῦ
 περισσοτέρου τούτου μέρους ἐγένετο παρὰ τῶν Ἀ-
 ράβων, τὸ δὲ κατάλοιπον κεῖται κεχλωμένον καὶ
 ἀφανές ὑπὸ τῆς πολλῆς ψάμμου· ἐπάνω δὲ τούτου
 θεωροῦνται τὰ ἐρείπια δύο Ἀραβικῶν χωρίων,
 Βαλάτ-Κερούν, καὶ Κάστρ-Κερούν.

Ἄφροδιτούπολις-Τπίχ-Ἄτφίχ ἢ

Ἄτφιέχ τανῶν.

Πρὸς Ἄρκτον τοῦ Ἡρακλεώτου Νομοῦ, δεξιόθεν
 εἰς τοὺς καταπλέοντας τὸν Νεῖλον, κατὰ τὴν ἀ-
 νατολικὴν περαιάν τούτου, ἔκειτο ὁ Ἄφροδιτου-
 πολίτης Νομός καὶ ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα αὐτοῦ
 πόλις, εἰς τῆς ὁποίας τὸν Ναὸν ἐτρέφετο εἰς βοῦς,
 ἱερός νομιζόμενος, λευκὸς τὸ χρῶμα, πρὸς διαφορὰν
 τοῦ Ἄπιδος καὶ τῶν ἄλλων θρησκευτικῶς λατρευο-
 μένων ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον βοῶν· τὸ Αἴγυπτιακὸν
 ὄνομα Τπίχ, ἐξ οὗ ἐσχηματίσθη τὸ Ἀραβικὸν Ἄτ-
 φίχ, δὲν διαφέρει, εἰμὴ, διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Αἴ-
 γυπτιακοῦ ψηφίου Π. εἰς Φ. ἀφαιρέσεως τοῦ Τ,
 καὶ προσθήκης τοῦ Ἄλιφ ψηφίου· τὸ δὲ Ἄφροδίτης
 πόλις, οὐδεμίαν ἔχει ὁμοιότητα μετὰ τοῦ Αἴγυ-
 πτιακοῦ Τπίχ.

Τιλόςζ ἢ Τισζ'ὸλ-Ἐλ-Σοέλ τανῦν.

Ἡ Κωμόπολις Τιλόςζι ἔκειτο μεταξύ τῆς Ἀφροδιτουπόλεως καὶ τῆς Μέμφεως κατὰ τὴν ἀνατολικὴν περαιάν τοῦ Νεῖλου· ἐκ ταύτης ὠνομάσθη καὶ ὁ προσεχὴς εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν Κωμόπολιν ταύτην κλάδος τῶν Ἀραβικῶν ὀρέων Τιλόςζι, ὡς προεβρέθη ἐν τῷ περὶ ὀρέων τῆς ἀνωτέρας καὶ τῆς μεσαίας Αἰγύπτου· ἡ λέξις ἢ Αἰγυπτιακὴ αὐτῆ, καθὼς καὶ ἡ ὀνομασία ἐκείνη τῆς κατὰ τὴν Θηβαίδα Πόλεως Σζολσζάλ (Σίλισιλις), σημαίνει φραγμόν· τὸ ὄρος, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ἔκειτο ἡ ἐγγὺς τῆς Κωμοπόλεως Τιλόςζι Ἀφροδιτούπολις, διότι προσήγγιζεν εἰς τὸν Νεῖλον, καὶ ἐσχημάτιζε τὸν πόρον αὐτόσε στενόν, διὰ δὲ τοῦτο οἱ Αἰγύπτιοι ἐπωνόμασαν τὸν τόπον αὐτὸν Τιλόςζι ἢ Σζ'ὸλ, σημαίνοντος ἐμπόδιον, ἢ φραγμόν.

Ἄκανθος-Δακχοῦρ τανῦν.

Ἡ πόλις Ἄκανθος ἔκειτο εἰς τὴν δυτικὴν περαιάν τοῦ Νεῖλου, ὅπου τανῦν τὸ προάστειον Δακχοῦρ εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἔκειτο Ναός εἰς τὸν Ὄσιριν, καὶ περὶ ταύτην ἦτον ἄλλος Ἀκάνθης λεγόμενον, ἐκ τῆς ὁποίας κατὰ τὸν Στράβωνα, ἐγένετο τὸ κόμμα· τὸ δὲ Αἰγυπτιακὸν τῆς Ἀκάνθου ὄνομα εἶναι ἄγνωστον.

Σακκάρα, χωρίον, ὅπου ἡ Νεκρόπολις ποτὲ τῆς

Μέμφεως, επίσημος διά τε τὰ βαλσαμωμένα εἰς αὐτὴν πτώματα (μομίας), καὶ τὰς Πυραμίδας αὐτῆς, κατεσκευασμένας τὰς μὲν ἐκ πλίνθων, τὰς δὲ ἐκ πετρῶν, καὶ ὅπου θεωροῦνται ὑπόγειοι ἐκτεταμέναι στοαὶ καὶ οἰκίσκοι πλήρεις ἀναγλύφων καὶ Ἱερογλυφικῶν.

Κατὰ τὴν ἀντικρὺ ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, ὅπου τὸ Ἀραβικὸν χωρίον Μαχοσάρα, περαιτέρω μικρὸν πρὸς τὸ ὄρος καλούμενον Ἀραβιστὶ Τοράχ, ὑπάρχουσι τὰ τῶν πετρῶν μεγάλα λατομεῖα, κείμενα ἀπέναντι σχεδὸν τῆς κατὰ τὴν δυτικὴν περσῆν θέσεως τῆς Μέμφεως, ἡ ὁποία ἀναμφιβόλως ἀπὸ τούτων τῶν προσεχῶν λατομείων ἠκοδομήθη, καθὼς καὶ αἱ Πυραμίδες· ταῦτα δὲ τὰ λατομεῖα τοῦ ὑπολεύκου τιτανώδους καλλίστου λίθου, ἠργάζοντο καὶ ἐλατομοῦντο καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς· μία ἐπ' αὐτὰ ἐπιγραφὴ σημειοῖ τὸν μῆνα Παοφι, καὶ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Αὐγούστου· δευτέρα ἐπιγραφὴ σημειοῖ τὸ ἔβδομον ἔτος τοῦ Πτολομαίου Σωτῆρος τοῦ Α'. τρίτη, σημειοῖ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Ἀχώραως, ἐνὸς τῶν Αἰγυπτίων Βασιλέων, τοῦ ἀποστατήσαντος κατὰ τῆς τυραννίας τῶν Περσῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἔτη πρὸ χριστοῦ 397. δύο δὲ ἐκ τούτων τῶν λατομείων τὰ πλέον ἐκτεταμένα ἠνοίχθησαν κατὰ τὸ εἰκοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀμόσεως, πατρὸς τῆς ΙΗ'. περικρότου δυναστείας, ἔτη πρὸ

Χριστοῦ 1600 καὶ ἐπέκεινα, καθὼς τότε ὄνομα τοῦ παλαιοῦ τούτου Φαραῶ, καὶ τὸ ἔτος τῆς βασιλείας του θεωρεῖται καταγεγλυμμένον περὶ τὰ πλάγια τῶν εἰς τὰ Λατομεῖα δύο εἰσόδων, ὅπου ὁράται ἔτι σεσημειωμένον καὶ τὸ, ὅτι ἀπὸ τὰς πέτρας τοῦ λατομείου τούτου ὠκοδομήθησαν οἱ ἐν Μέμφει Ναοὶ τοῦ Φθᾶ, Ἄπιδος καὶ Ἄμμωνος τοιουτοτρόπως δὲ τὰ λατομεῖα ταῦτα τοῦ Ἀραβικοῦ ὄρους, κείμενα μεταξὺ Τοράχ καὶ Μαχουσάρα (1), ἐλιθοτομοῦντο καὶ ἐπὶ τῶν Φαραῶ, καὶ ἐπὶ Περσῶν, καὶ ἐπὶ Πτολομαίων, καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης καὶ καθεξῆς καὶ ὡς ἡ Μέμφις, οὕτω κατὰ συνέπειαν καὶ τὸ παλαιὸν Μίσιρ, καὶ ἡ νῦν μεγαλόπολις Κάιρ ἐκ τῶν πετρῶν τούτων κατασκευάσθησαν, καὶ κατασκευάζονται καθ' ἑκάστην ἡ δὲ ὀνομασία Τοράχ εἶναι φθορὰ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως Τρωϊκόν.

---

(1) Μέταλον τῶν λίθων ἧ ὧν αἱ Πυραμίδες γεγόνασιν, ὅπερ πέραν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, Τρωϊκόν τι κλεῖται πετρῶδες ἰκανῶς ὄρος καὶ σπάλια ὑπ' αὐτῷ. Στράβων βιβλ. ΙΖ'. μέμνηται δὲ τοῦ Τρωϊκοῦ ὄρους τούτου καὶ τοῦ λίθου καὶ ὁ Πτολεμαῖος.

Μέμφις-Μέμφι-Μάσρ-Έλ-Καδίμ ταινῶν.

« Μέμφις εἰς ἀφανισμόν ἔσται, καὶ κληθήσεται
οὐαί, διὰ τὸ μὴ ἔπαρχειν κατοικοῦντας
ἐν αὐτῇ » Ἱερογ. Κεφ. Κς'.

Μέμφις, Πόλις περιφανεστάτη, περίκροτος καὶ
πρωτεύουσα ποτὲ τῆς Αἰγύπτου, θεμελιώθη μετὰ
τὰς μεγάλας Θήβας, κατὰ μὲν τὸν Διόδωρον, ὑπὸ
τοῦ Οὐχορέως, Ἀθώτιος δὲ, κατὰ τὸν Μανεθῶνα,
κατὰ δὲ τὸν Ἡρόδοτον, ὑπὸ Μηνᾶ τοῦ πρώτου
βασιλεύσαντος τῆς Αἰγύπτου, ἢ Μίνωος, ὅστις
κατὰ τὸν Εὐπόλεμον ἀρχαῖον Συγγραφέα, τοῦ ὁ-
ποίου ἀποσπάσματα διεφύλαξεν ὁ Εὐσέβιος, Εὐαγ-
γελικῆς προπαρασκευῆς βιβλ. Θ'. Ἰώσηπον τὸν
Φλάβιον, Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα καὶ τὸν Εὐ-
σέβιον, αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσρέμ ἢ Μεσραῖμ ὁ ἔγγονος
τοῦ Νῶε καὶ δεῦτερος υἱὸς τοῦ Χάμ, ὁ πληρώσας
τὴν Αἴγυπτον οἰκητόρων, καὶ δούς εἰς αὐτὴν τὸ
ὄνομα αὐτοῦ διὸ παρ' Ἑβραίοις, Σύροις καὶ Ἀραβί,
Μεσρέμ, Μεσραῖμ, Μεσράνα καὶ Μάσρ ἢ Αἴγυ-
πτος καλεῖται καὶ ἐὰν ὁ Μηνᾶς ἢ Μίνης εἶναι ὁ
πρῶτος ὁ καταβαλὼν τὰ θεμέλια τῆς Μέμφεως, ἢ
ἄλλος Φαραὼ μετὰ ταῦτα, σχεδὸν πάντες οἱ μετὰ
τὸν Μηνᾶν ἐλογίζοντο αὐτὸν. (ὡς τοῦτο καὶ ἀπὸ
τῶν Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν γραμμῶν ἀπε-
δείχθη) ἀρχὴν καὶ ρίζαν πασῶν τῶν διαφορῶν δυ-

ναστειῶν, ἢ διαδόχων τῶν βασιλέων, τῶν ἐπομέ-
 νως διαμερισαμένων τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἀνιόντων
 κατὰ σειρὰν ἄχρις αὐτοῦ, κατὰ τὴν χρονολογίαν
 τοῦ Μανεθῶνος καὶ τοῦ Ἐρατοσθένους, τὴν ἀναφε-
 ρομένην εἰς τε τὰ χρονικά τοῦ Εὐσεβίου, καὶ εἰς
 τὰ τοῦ Συγκέλλου.

Κατὰ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ἡ πό-
 λιν αὕτη ἐκτίσθη περὶ τοὺς πρόποδας τῶν Λιβυ-
 κῶν ὀρέων ἔρρεε ποτὴ ὁ Νεῖλος· ὁ κτίσας ταύτην
 βασιλεὺς ὠρξέε, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, νέαν κοίτην
 διὰ τὸν ποταμὸν, μετέτρεψεν αὐτὸν καὶ διεύθυνε
 τὸν ῥοῦν κατ' ἴσην ἀπόστασιν τῶν τε Λιβυκῶν
 καὶ Ἀραβικῶν δύο ζυγῶν τῶν ὀρέων, εἰς δὲ τὴν
 ἀρχαίαν κοίτην τοῦ Νεῖλου ἐθεμελίωσε τὴν Μέμ-
 φιν, καὶ διὰ τὰ μὴν ἐπαναλάβῃ τὸν πρῶτον αὐτοῦ
 ῥοῦν ὁ ποταμὸς, κατεσκεύασε πρὸς ὑπεράσπισιν
 τῆς νέας πόλεως αὐτοῦ ἓν μέγα ἐκτεταμένον ὀχυ-
 ρὸν πρόχωμα πρὸς Μεσημβρίαν ταύτης.

Ἡ ἑκτασις τῆς Μέμφεως ἦτον καὶ κατ' ἀρχὰς
 μεγάλη, διότι ὁ Διόδωρος λέγει, ὅτι ἡ ταύτης πε-
 ριφέρεια ἐκτείνετο ἐπὶ Οὐχορέως μέχρις ἑκατὸν πεν-
 τήκοντα σταδίων, τουτέστι περὶ τὰς πέντε ὥρας,
 ἀλλ' ἐπομένως ἠϋξήθη ἔτι μᾶλλον, διότι κατὰ τὸν
 Ἀπδ-Ἀλατίφ Συγγραφέα τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος τῆς
 Ἑγίρας, τῆς Μέμφεως ἡ ἑκτασις ἦτον περισσοτέ-
 ρα· ὁ ἐκ Βαγδάδ καταγόμενος Ἴατρος αὐτὸς Ἀ-
 ραψ, ἔζη εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ὠραίας φιλολογίας

τῶν Ἀράβων, καὶ ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ γνωρίζεται ἡ πολυμάθεια καὶ τὸ ὀρθὸν τῆς αὐτοῦ κρίσεως. Ἴδου πῶς αὐτὸς ἐκφράζεται, ὡς αὐτόπτης, περὶ τῆς δευτέρας ταύτης βασιλευούσης τῆς Αἰγύπτου « τὰ Ἐρείπια τῆς Μέμφεως, λέγει, περιλαμβάνουσι μίαν ἑκτασιν ἡμισίας ἡμέρας· ἡ Πόλις αὕτη ἦνθη ἐπὶ Ἀβραάμ, Ἰωσήφ, καὶ Μωϋσέως».

Ἡ θέσις τῆς Μέμφεως, ὡς εἰς τόπον ἐπικαιρότατον, κέντρον σχεδὸν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὡς οὐ μακρὰν τοῦ Δέλτα, ὅθεν σχιζόμενος ὁ Νεῖλος εἰς δύο κυριώτερα ρεῖθρα εἰσβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον, κατηνάγκασε τοὺς βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου δι' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον, ἢ διὰ τὴν δεσποτείαν τῶν Θηβαίων Ἰερέων, νὰ παραιτήσωσι τὸν κεκαυμένον τροπικόν, καὶ νὰ μεταστήσωσι τὴν καθέδραν τῆς βασιλείας αὐτῶν εἰς Μέμφιν, διὸ καὶ αἱ Θῆβαι ἔκτοτε ἐταπεινώθησαν, καὶ ἡ Μέμφις ἠυξήθη καὶ ἐκαλλωπίσθη διαπρεπέστατα· ἡ δόξα αὐτῆς διετηρήθη μέχρι τοῦ σκληροῦ Καμβύσου, ὅστις τὴν κατέκαυσε καὶ κατέστρεψε τοὺς Ναοὺς καὶ τὰ λαμπρὰ μνημεῖά της· καὶ ἐφ' ἅπασιν τούτοις ἐλογίζετο πάλιν πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς θεμελιώσεως τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ἐπὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων ἀναστατώσεων καὶ μεταβολῶν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ διαφόρων πορθητῶν, ὑπέστη αὐτὴ τοιαύτην καταστροφὴν, ὥστε καὶ

ἡ θέσις αὐτῆς ἐγένετο ἄγνωστος εἰς τοὺς πρό χρόνων πεπαιδευμένους, φρονοῦντας ὅτι ἡ Μέμφις ἔκειτο ὅπου τὴν σήμερον τὸ Φοστὰτ, τουτέστι τὸ παλαιὸν λεγόμενον Μίσιρ (ἔσκι Μίσιρ), διότι ἡ διημέρευσις τῶν διοικητῶν τῆς Αἰγύπτου Μουσουλμάνων ἦτον εἰς τὸ παλαιὸν Μίσιρ, πρὸ τοῦ ὁ Καλίφης Μουίζ-Λιδίν-Ἰλλάχ (1) νὰ πέμψη εἰς Αἴγυπτον στρατὸν, καὶ νὰ διορίσῃ τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ Ἐπούλ-Χασάν-Τζεβχέρ νὰ κτίσῃ τὴν μεγάλην πόλιν Κάϊρον (Μίσιρ Καχιρὲ), ὑπέθεντο αὐτοὶ οἱ πεπαιδευμένοι διὰ ταῦτα, ὅτι τὸ ῥηθὲν Φοστὰτ (Ἐσκι Μίσιρ), εἶναι τῷ ὄντι ἡ ἀρχαία Μέμφις· ἀλλ' αὐτοὶ παραίδον τὴν τῶν ἀρχαίων προφανῆ μαρτυρίαν, οἱ ὁποῖοι θέτουσι τὴν Μέμφιν εἰς τὴν Λιβυκὴν, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν περναίαν

(1) Ο ῥηθὲς Καλίφης Ἐλ-Μουίζ-Λιδίν-Ἰλλάχ, Ἰπνίου Μανσοῦρ Ἰσμαήλ, κατήγετο ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν Φατιμηγέδων Καλίφων, καὶ ἐκάλιψευσεν εἰς τὴν κατ' Ἀφρικὴν Μαυριτανίαν· ὅστις ἀκούσας τὸν θάνατον τοῦ τῆς Αἰγύπτου δυνάστου Κεφούρ ἀλλί, τοῦ ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν Ἀχσίτιδων Χαπεσίδων καὶ Ταβασίδων καταγομένου, πέμψαι εἰς τὴν Αἴγυπτον στρατηγὸν μετὰ ἑκατὸν χιλιάδων στρατοῦ τῷ 967 ἔτει, καὶ τῆς Ἐγίρας τῷ 358, τὸν Ἐπούλ-Χασάν Ζεβχέρ-Καϊδ, καὶ ὑποτάττει αὐτὴν. αὐτὸς τῇ ἐπιταγῇ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, θεμελιοῖ τ 970 ἔτει, τὴν νῦν Κάϊρον πόλιν, Μίσιρ Καχιρὲ λεγομένην, κτίζει τὰ τοίχη αὐτῆς καὶ ἔν τέρμενος Ἐλ-Ἀχχάρ καλούμενον· εἶτα ἔρχεται καὶ ὁ ῥηθὲς Καλίφης εἰς Αἴγυπτον, καὶ συνοικεῖ τὴν νῆαν αὐτοῦ πόλιν, καταστήσας αὐτοῦ βασιλεύουσαν.

τοῦ Νείλου· μία εἰσέτι παρατήρησις διέλαθεν αὐ-
 τούς, ὡς μὴ εἰδήμονας τῶν Ἀσιανῶν Συγγραφέων,
 διότι ἠγνόουν, ὅτι μὲ τὸ Ἀραβικὸν ὄνομα Μάσρ,
 ὠνομάσθησαν τρεῖς διαφέρουσαι πρὸς ἀλλήλας πό-
 λεις τῆς Αἰγύπτου· Μάσρ μόνον, ἢ Μάσρ-Ἐλ-Κα-
 χιρὰ (τὸ νικητικὸν Μίσιρ), σημαίνει τὴν νῦν με-
 γάλην Καῖρον πόλιν· Μάσρ-Ἐλ-Ἀτικ, τὸ νῦν πα-
 λαιὸν λεγόμενον Μίσιρ (1) ἀνοικοδομηθὲν τῷ 840
 ἔτει· καὶ τῆς Ἐγίρας τῷ 19, παρὰ τοῦ Ἄμερ-Ἰ-
 πνου-Ἄς στρατηγοῦ τοῦ Ὁμερ Χατὰπ Καλίφου,
 τοῦ τὴν Αἰγυπτὸν, προδοσίᾳ τῶν Κοπτῶν, κυρι-
 εύσαντος· καὶ Μάσρ-Ἐλ-Καδιμ (τὸ ἀρχαῖον Μίσιρ),
 καλεῖται παρὰ τῶν Ἀράβων εἰς τὰ συγγράμματα
 αὐτῶν ἢ Μέμφις·

Οἱ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος περιη-

(1) Εἰς τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ λεγόμενου Μίσιρ, κειμένου πρὸς
 Μεσημβριαν τῆς μεγαλοπόλεως Καῖρου, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀπέχει
 μίαν ὄραν, κατήκθησαν τὸ πάλαι οἱ ἐπὶ τοῦ Φαρκῶ Σεσώτριως
 αἰγμάλωτοι Βαβυλώνιοι, οἵτινες κτίσαντες πόλιν ὠνόμασαν αὐτὴν
 νέαν Βαβυλῶνα, ἢ ὁποία ὕστερον ἐρημώθη· ἐπὶ δὲ τῶν Αὐτοκρα-
 τῶν τῆς Ρώμης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνωκίσθη καὶ κί-
 τεστη πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεκάθητο στρατιωτῶν φρούριον· ἐ-
 κκατοικεῖτο ὑπὸ ὀρθοδόξων καὶ τῶν αὐτοχθόνων Εὐτυχιανῶν Κοπτῶν
 σώζεται δὲ μέχρι ταύτης Νεὸς τις ἀρχαῖος ἐπ' ὀνόματι τῆς Θε-
 στάκου, ὅς τις πρὸ ὀλέγου ἀνεκαινίσθη, καὶ μέρος ἀπὸ τοῦ μεγάλου
 ποτὲ αὐτοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἔτι δὲ καὶ ἡ με-
 τειχθῆτα εἰς τοὺς Κόπτας Ἐκκλησίᾳ τῶν Ὀρθοδόξων.

γησάμενοι τὴν Αἴγυπτον πεπαιδευμένοι τῆς Εὐρώπης, ἐπληροφορήθησαν ὅτι ἡ θέσις τῆς Μέμφεως ἔκειτο εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου τὴν σήμερον τὰ δύο Ἀραβικὰ χωρία Μίτ-Ραχινὲ καὶ Πεδρσέν, κείμενα πρὸς Μεσημβρίαν ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μακρὰν τῆς παραποταμίου Κώμης Γκίζας· ἀλλ' οἱ τῆς ἐκστρατείας ἐκείνης τῶν Γάλλων, τῆς ἀπὸ τοῦ 1798 μέχρι τοῦ 1802 ἔτους παραταθείσης ἐν Αἴγυπτῳ, μέρος ὄντες πεπαιδευμένοι Γάλλοι, κατέβαλον θερμὴν προθυμίαν πρὸς τὰς ἐξιχνιάσεις τῆς Αἰγύπτου, τὰς δυναμένας νὰ χωρηγήσωσι φῶτα νεωτέρων γνώσεων καθ' ὅλα τὰ ἀναγκασιότερα τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐβεβαιώθησαν αὐτοὶ ἐντελῶς καὶ περὶ τῆς θέσεως τῆς Μέμφεως· ἀπὸ τῆς Καίρου πόλεως διαβάαντες τὸν Νεῖλον, ἀπῆλθον πρῶτον αὐτοὶ εἰς Σακκάραν, ὅπου ἦτον, ὡς προειπώθη, τὸ ἀρχαῖον κοιμητήριον τῆς Μέμφεως, καὶ ὅπου ὅλη ἡ πεδιάς εἶναι διεσπαρμένη, ὡς εἰπεῖν, ὑπὸ Πυραμίδων, νεκρικῶν ὑπογείων, καὶ τάφων ἀνεωγμένων καὶ στυλημένων (χάρις κατὰ τοῦτο εἰς τὴν ἀρπακτικὴν βαρβαρότητα τῶν ἐμπόρων τῶν ἀρχαιοτήτων)· ἐκεῖθεν ἦλθον εἰς τὸ χωρίον Μίτ-Ραχινὲ, ὅπου κατὰ τὰς ἂς εἶχον πληροφορίας, ἦσαν βέβαιοι, ὅτι θέλουσιν εὖρη τὰ τῆς Μέμφεως ἐρεῖπια· καὶ τῷ ὄντι αὐτοὶ ἐγνώρισαν, ὅτι ἐπάτουν ἐπάνω τοῦ ἐδάφους ταύτης τῆς ἀρχαίας βασιλευούσης τῶν πόλεων τῆς

Αἰγύπτου, διὰ τὴν ἄπειρον αὐτόσε πληθὺν τῶν ἐκ κοκκωτοῦ λίθου θραυσμάτων πεπληρωμένων ἰερογλυφικῶν, καὶ τῶν ἀναγλύφων, κειμένων τῶν περισσοτέρων ἐπὶ μιᾶς ἐκτεταμένης πεδιάδος τριῶν σχεδὸν ὠρῶν περιφερείας· καὶ ἐὰν ὑπελείπετο κλάμμία ἔτι ἀμφιβολία εἰς αὐτούς, διελύθη καὶ αὐτὴ ὑπ' ὄψιν τῶν θραυσμάτων ἐνός τῶν Κολοσσαίων ἐκείνων ἀνδριάντων, περὶ τῶν ὁποίων ὁ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, ὡσαύτως καὶ ὁ Διόδωρος, ὅτι ἠγέρθησαν παρὰ τοῦ Σισώστριως ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἡφαίστου· ἡ εὐρεθεῖσα παρ' αὐτῶν παλάμη τοῦ ἀνδριάντος δεικνύει κατ' ἀναλογίαν, ὅτι αὐτὸς εἶχεν ὕψος τεσσαράκοντα πέντε ποδῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ἀπορίας ἄξιον, ὅτι ἐσιώπησαν, καὶ δὲν συνέγραψαν πλατύτερον περὶ τῶν τῆς Μέμφεως Παλατίων, Ναῶν, καὶ τῶν ἄλλων μνημείων, διὰ τῶν ὁποίων ἐκαλλωπιζέτο ἡ βασιλεύουσα αὐτὴ τοσοῦτων Φαραῶ Πόλις· ἡ περὶ τούτου σιωπὴ αὐτῶν δεικνύει, ὅτι δὲν εἶχον αὐτοὶ ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τούτων· πρόκειται ἔτι τὸ ἀπορώτερον τῆς μεταξὺ τῆς ἤδη καταστάσεως τῶν Ἑρσιπίων τῶν Θεῶν καὶ τῆς Μέμφεως διαφορᾶς· ἐκ ποίας ἄρα αἰτίας εἰς μὲν τὴν πρώτην, Ναοὶ ἑγίστοι, ὀβελίσκοι ὑψηλότετοι, ἰστάμενοι εἰσέτι εἰς τὴν θέσιν των, Κολοσσοὶ ὡσαύτως, Σφίγγες, Παλάτια, καὶ ἄλλα ἀντέστησαν κατὰ τοῦ ἀφανιστικοῦ χειμάρρου τῶν αἰώνων,

καὶ τῆς δυνάμεως τῶν πορθητῶν, καὶ ἐμφαίνουσι
 μέχρι ταύτης τὴν ἔκτασιν τῆς περικρότου πόλεως,
 εἰς δὲ τὴν δευτέραν, τὴν μικρὸν ἔλαττον κατὰ τὴν
 ἀρχαιότητα ἐκείνης, οὐδὲν ἄλλο παρέμεινεν, εἰμὴ
 σωροὶ λυπηρῶν ἐγκαταλειμμάτων, τὰ ὅποια μήτε
 σχεδιάζουσι κάμμιαν τοπογραφίαν, τὸ δ' αἴτιον
 ταύτης τῆς μεγάλης μεταξὺ τῶν δύο ἀρχαίων
 Πόλεων διαφορᾶς, σαφηνίζεται διὰ τῆς ἐφεξῆς πα-
 ρατηρήσεως.

Κείμενοι εἰς τὸν πλέον ἀπωχισμένον τόπον τῆς
 Αἰγύπτου αἱ Θῆβαι, διὰ τοῦτο οὐ τοσοῦτον ἐβλά-
 βησάν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς προηγουμένως τῶν τε
 ἀρχαίων ἐκείνων ἐξ ἀνατολῆς νομάδων, κατὰ τὸν
 παρὰ Ἰωσήσω Μανεθῶνα, γνωστῶν ἐπ' ὀνόματι
 Ποιμένων, καὶ ἀπὸ τὴν ἔφοδον ἔπειτα τοῦ Σαββά-
 κου βασιλέως τῆς Αἰθιοπίας κατὰ τοῦ Φαραὼ Βο-
 χόρεως· ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας ταύτης τῶν Αἰθίοπων
 ἢ τῶν Θηβῶν πόλις δὲν ἦτον τότε ἢ βασιλεύουσα
 τῆς Αἰγύπτου· καὶ ἐὰν οἱ Αἰθίοπες ἐπέφερον διὰ
 τῆς λεηλασίας αὐτῶν βλάβην καὶ φθορὰν, ἀναμ-
 φιβόλως ἐπέφερον αὐτὴν εἰς τὴν Μέμφιν, καθὸ
 καθέδραν τοῦ δυστυχοῦς Βοχόρεως· ἀλλ' ὁ τρόπος
 τοῦ Σαββάκου ἀπεδείχθη ἐκ διαμέτρου διαφορετι-
 κὸς τοῦ σκληροῦ Καμβύσου, διότι ὁ βασιλεὺς αὐ-
 τὸς τῆς Αἰθιοπίας ἔδειξε γενναῖον χαρακτῆρα· ἐσε-
 βάσθη τὰ ἱερά τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐφάνη συμπαθῆς
 καὶ καλοκᾶγαθος πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς ὁποί-

ους ἢ τύχη τῶν ὀπλων ὑπέταξεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του· ἀλλ' οἱ Πέρσαι ἐπομένως ἐπὶ τῆς ἐφόδου αὐτῶν κατὰ τῆς Αἰγύπτου, ἔπραξαν καθ' ὅλα τὸ ἐναντίον, καὶ ἡ Μέμφις ὡς βασιλεύουσα ὑπέστη τὰ ἔσχατα παρὰ τοῦ ὠμοτάτου υἱοῦ τοῦ Κύρου, καὶ ἐγένετο ὁ πρῶτος, ὁ ὁποῖος ἐπέφερε τὴν βαρυστάτην πληγὴν εἰς τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς τῆς βασιλευούσης.

Ἡ θεμελίωσις μετὰ ταῦτα τῆς Ἀλεξανδρείας παρὰ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐρήμωσε σχεδὸν τὴν Μέμφιν ἐγκατοίκων ἐπὶ Στράβωνος, τουτέστιν ἐπὶ Αὐγούστου, εἰς τοιαύτην κατήντησε κατάπτωσιν, ὥστε τὸ πολυδάπανον μεγαλοτρεπὲς μέγιστον παλάτιον τῶν Φαραὼ βασιλέων, ἐφαίνετο ὡς εἰς μέγιστος σωρὸς ἐρειπίων· τόσον δὲ πλῆθος στερεῶν οἰκοδομῶν εἶχεν ἡ Μέμφις, ὥστε καὶ μετὰ ἱκανοῦς ἔτι αἰῶνας ἐπὶ τοῦ Αὐγούστου, ἐθεωροῦντο ἔτι τὰ οἰκτρὰ ἐγκαταλείμματα τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, τὰ μὲν ἐξηφανίσθησαν παρὰ τῶν ἀνθρώπων, τὰ δὲ κατεκαλύφθησαν ὑπὸ τε τῆς ἰλύος τοῦ Νείλου, καὶ τῆς ἀπὸ τῶν Διβυκῶν ἀνέμων ἐπισωρευομένης ψάμμου· διότι πρὸ αἰῶνων ἀφέθησαν αἱ αὐλακες, διὰ τῶν ὁποίων τὰ ἐκ τῆς περιοδικῆς πλημμύρας τοῦ ποταμοῦ ὕδατα ἐχύνοντο εἰς τὰς πεποιημένας ἐπίτηδες πέριξ τῆς Μέμφεως λίμνης, καὶ ἐπεμποδίζετο

τοιουτοτρόπως ἢ κατάθεσις τῆς ἰλύος τοῦ Νείλου εἰς τὸν περίβολον τῆς Πόλεως. (1)

Οἱ ῥηθεῖς Συγγραφεὺς Ἄραφ Ἄπδ-Ἄλλατίφ, ὁ κατὰ τὸν ΙΓ'. αἰῶνα ὑπάρξας, ἔκθαυβος γενόμενος ὑπ' ὄψιν τῶν ἐναπολειφθέντων μνημείων τῆς Μέμφεως καὶ διασισζομένων ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, περιέγραψε ταῦτα ζωηρότατα· ἀπὸ δὲ τῶν ἀναφερομένων παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς Αἰγύπτου, ἐκτίθενται τὰ ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως τοῦ Συγγράμματός του ἐφεξῆς ἀποσπάσματα· « Μὲ ὄλην τὴν » ἄπειρον ἔκτασιν, λέγει αὐτός, ταύτης τῆς Πό- » λεως, καὶ τὴν ἀφεστηκσίαν αὐτῆς ἀρχαιότητα, » μὲ ὄλας τὰς ἀλλεπαλλήλους μεταβολὰς τῶν δια- » φόρων ἐξουσιῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπετάγη, ὅσας » δυνάμεις καὶ ἂν κατέδαλον τὰ διάφορα ἔθνη διὰ » νὰ τὴν ἀφανίσωσι, καὶ νὰ ἐξαλείψωσι καὶ αὐτὰ τὰ » ὕστατα αὐτῆς ἵχνη, μεταφέροντες ἀλλαχοῦ τὰς » πέτρας καὶ τὴν λοιπὴν ὕλην, κρημνίζοντες τὰς » διαφόρους αὐτῆς οἰκοδομὰς, συντρίβοντες τὰ ἀ- » νάγλυφα, δι' ὧν ἐκαλλιπίζετο· καὶ ἐπὶ τούτοις » πᾶσιν, ἃς προστεθῶσιν ἔτι εἰς αὐτὸν τὸν κολο- » φῶνα τῶν τοσοῦτων αἰτιῶν τῆς καταστροφῆς » καὶ τὰ περὶ τὰς 4000 ἔτη σχεδὸν ἐξ ὅτου ἐθεμε-

(1) Πάντα τὰ ποσαῦτα ἀλεπαλλήλως συμβάντα πρὸς τελείαν καταστροφὴν καὶ ἐρήμωσιν τῆς Μέμφεως, ἔμελλε νὰ πληρωθῶσι κατὰ τὴν διὰ τοῦ Προφήτου προκηρυχθεῖσαν θεῖαν ἀπόρασιν· « Μέμφις εἰς ἀφανισμόν ἔσται, καὶ κληθήσεται οὐαίη.

» λιώθη· ἀλλὰ μὲ ὄλην ταύτην τὴν σύρροϊαν τῶν
 » κακῶν, τὰ ἐρείπια αὐτῆς παρῶρησιάζουσιν εἰσέτι
 » εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν θεατῶν συνένωσίν τινα
 » θαυμασίων, τὰ ὁποῖα συγχέουσι τοσοῦτον τὴν
 » διάνοιαν, ὥστε δὲν δύναται ὁ πλέον εὐγλωττος
 » νὰ τὰ περιγράψῃ. ὅσον παρατηρεῖ τις αὐτὴν, τό-
 » στον αὐξάνεται ὁ θαυμασμός του. κάθε νέα προσ-
 » βολὴ ὀράσεως ἐπὶ τὰ ἐρείπια τῆς Μήμεως, γί-
 » νεται νέον αἷτιον ἐκστάσεως. μόλις ἐκ τούτου τοῦ
 » αἰτίου ἐνεγείρεται μία ἰδέα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ
 » θεατοῦ, καὶ ἀνατυποῦται ἔτι ἄλλη θαυμασιωτέ-
 » ρα· καὶ ἐν ᾧ φρονεῖ ὅτι ἀπέκτησε μίαν διάγνω-
 » σιν τελείαν, ἡ Μέμφις ἐλέγχει αὐτὸν ἀμέσως, ὅ,τι
 » ἂν αὐτὸς ἐνόησεν, εἶναι εἰσέτι τῆς ἀληθείας κα-
 » τώτερον.

» Ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν θαυμαζομένων μεταξὺ τῶν
 » ἐρειπίων τῆς Μήμεως, εἶναι καὶ ὁ οἰκίσκος ὁ κα-
 » λούμενος Νάϊσκος, πράσινος, ὅλος μονόλιθος, ὕ-
 » ψος ἔχων πηχῶν ἐννέα, μῆκος ὀκτῶ, καὶ ἐπτὰ
 » εὖρος· κατὰ τὸ μέσον τοῦ λίθου κατασκευάσθη ἐν
 » ὠρυγμα ἢ κοίλωμα, ὕψος καὶ βάθος ἔχον κατὰ
 » συμμετρίαν τετραγωνικὴν πηχῶν δύο, πλήρες
 » αὐτὸ ἐνδοθεν καὶ ἔξωθεν ἀναγλύφων καὶ ἐπιγρα-
 » φῶν διὰ χαρακτῆρων ἀρχαίων· ἐπὶ τὸ ἔξωθεν τού-
 » του μέρους βλέπεται τὸ σχῆμα τοῦ Ἥλιου κατὰ
 » τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ὅθεν ἀνατέλλει, καὶ εἰς
 » μέγας ἀριθμὸς ἀστέρων, σφαιρῶν, ἀνθρώπων καὶ

» ζῶων· ὁ μονόλιθος αὐτός Ναϊσκος ἦτον θεμελιω-
 » μένος στερεώτατα, ἀλλ' ἀνόητοι τινές, ἐπ' ἐλπίδι
 » εὐρέσεως θησαυροῦ ὑποκρυπτομένου, ἔσκαψαν
 » τὴν γῆν τὴν ὑπὸ τὴν βάσιν, καὶ τοῦτο αὐτό
 » ἐκλόνησε τὴν θέσιν τοῦ μονολίθου, ἐκρήμνισε τὴν
 » βάσιν, καὶ μετήλλαξε τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος
 » τῶν διαφόρων μερῶν, τὰ ὅποια βαρυνόμενα τὸ ἐν
 » ἐπὶ τὸ ἄλλο προσξένησαν ῥήγματα εἰς τὸν μονό-
 » λιθον· αὐτὸς δὲ ἦτον τεθειμένος ἔνδον ἐνὸς Ναοῦ
 » μεγαλοπρεπεστάτου, οἰκοδομημένου ἀπὸ παμμε-
 » γίστας πέτρας συνενωμένας καὶ συνηρμωσμένας
 » μετὰ μεγάλης εὐρυθμίας καὶ ἐντελεστάτης τέχνης·
 ἀλλ' ὁ ῥηθὴς θαυμάσιος μονόλιθος περὶ τὸ 1449 ἔτος
 συνετρίβη παρὰ τῶν Ἀράβων.

Οἱ τοιοῦτοι μονόλιθοι ἦσαν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις
 Αἰγυπτίοις ὡς Ναῖσκοι τῶν Θεοτήτων αὐτῶν, τε-
 θειμένοι εἰς τὸ βάθος τοῦ Ναοῦ, καὶ εἰς τὸν ἀπώ-
 τατον τούτου τόπον, ἔνδον τῶν ὀπίσμων ἐνέκλειον
 ἐν ζωντανὸν ζῶον, ὡς σύμβολον τῆς ἥς ἐλάτρευον
 θεότητος (1).

(1) Ἴδου πῶς καταλλήλως περὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῶν Αἰγυ-
 πτίων Ναῶν καὶ τῆς λατρευομένης εἰς αὐτοὺς καταγελάστου θε-
 ότητος, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τῇ Γ'. παιδαγ. κεφ. Β', ἐκ-
 φράζεται· “ Παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις οἱ Ναοὶ εἶναι μεγαλοπρεπῶς
 οἰκοδομημένοι μετὰ προφυλαίων καὶ προτεμενισμάτων· αἱ αὐλαὶ
 τούτων ἐστεφανωμέναι ἑμετὰ πολλῶν κισίων· οἱ τῶχοι ἐποστία-

Τὰ προσεχῆ Ἐρειπια, ὅπου ὁ μονόλιθος, ἦσαν, κατὰ τὸν Ἀπὸ Ἀλλατίς, ἐνὸς Ναοῦ, ὅς τις περιγράφων τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ καὶ μεγαλοπρέπειαν, διηγεῖται περὶ τῶν μεγίστων πετρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ἦσαν κατασκευασμένοι. « αἱ » ἐξαχθεῖσαι πέτραι ἀπὸ τῶν κρημνισμάτων, λέγει » ὁ Ἱατρός καὶ ἱστορικός αὐτός Ἀραψ, πληροῦσιν » ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῶν Ἐρειπίων φαίνονται » κατὰ τινὰ μέρη τοῖχοι ἔτι ἰστάμενοι, καὶ κατασκευασμένοι ἀπὸ τὰς αὐτὰς μεγίστας πέτρας. ἄλλαχού δὲ πάλιν θεωροῦνται μόνον τὰ θεμέλια, « ἢ μᾶλλον σωροὶ κρημνισμάτων· εἶδον, λέγει, τὴν » ἀψύδα μιᾶς ὑψηλῆς Πύλης, τῆς ὁποίας τὰ δύο

ἔουσι διὰ τῶν ἐξωτερικῶν λίθων καὶ ἐντέχνων γλυφῶν ἄνευ ἐλλείψεως· λάμπουσι δὲ οἱ ναοὶ διὰ τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου, τοῦ ἠλέκτρου, καὶ διὰ τῶν ἀπὸ Ἰνδίας καὶ Αἰθιοπίας ποικίλων λαμπερῶν λιθιδίων· τὰ δὲ ἄδυστα τῶν ναῶν ἐπισκευάζονται ὑπὸ χρυσοπάστων πέπλων, ἀλλ' ἐὰν παρσιέσθης τὸ βάθος τοῦ Ναοῦ, καὶ σπεύδων εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ κρείττονος. ζητήσης τὸ ἀγκλμα, τὸ κάτοικον τοῦ Ναοῦ, τῶν περὶ τὸ τέμενος ἱερέων τις μετὰ σοβαροῦ βλέμματος, Παιάνα Αἰγυπτιακῆ τῆ γλώσση ψάλλον, ὅτε ἀποκαλύψῃ αὐτὸς ὀλίγον τὸ καταπέτασμα καὶ δεῖξῃ τὸν θεόν, γέλωτά σοι προξενεῖ πλατύτατον διὰ τὸ σέβασμα, διότι ὁ ζητούμενος δὲν θέλει εὐρεθῆ θεὸς ἔνδον, διὰ τὸν ὁποῖον ἔσπευσας, ἀλλ' αἴλουρος, ἢ Κροκάδειλος, ἢ αὐτόχθων ὄφις, ἢ τοιοῦτον ὅμοιον θηρίον, ἀνάξιον μὲν τοῦ Ναοῦ, φωλεᾷς δὲ καὶ βορβοροῦ ἀντάξιον· τοιοῦτοτρόπως δὲ ὁ τῶν Αἰγυπτίων θεὸς, ἐπάνω εἰς στρωμνὴν πορφύραν καταφάνεσθαι κυλιόμενον θηρίον.

» πλάγια ἦσαν ἀπὸ δύο μόνον πέτρας, ἢ δὲ ἄνωθεν
 » στοὰ ἢ καμάρα (ὁ Συγγραφεὺς ἔπρεπε νὰ εἶπῃ
 » ἀνώφλιον, διότι ἢ τῶν στοῶν, θόλων, ἢ καμάρων
 » κατασκευὴ ἦτον ἄγνωστος παρ' Αἰγυπτίοις), συ-
 » νίσταται ἀπὸ μίαν μόνην πέτραν, καὶ αὐτὴ πεπ-
 « τωκεῖα ἔμπροσθεν τῆς Πύλης».

Ἡ περιστατικὴ αὐτὴ περιγραφὴ ἀρκεῖ πρὸς ἀ-
 πόδειξιν, ὅτι ὁ Ναὸς αὐτὸς ἦτον εἰς τῶν κυριωτέ-
 ρων τῆς Μέμφως, καὶ ὅτι αὐτὸς ἀναμφιβόλως ἦτον
 ὁ μέγιστος ἐκεῖνος καὶ μεγαλοπρεπεῆς ὁ τοῦ Φθὰ ἢ
 Φθάχ τοῦ Αἰγυπτίου Ἡφαίστου, υἱοῦ τοῦ Κνέφ
 (Ἄμμωνος), ἢ Ἄμμων-Κνούφ, καὶ ἰδοὺ ἢ περὶ τῆς
 γνώμης ταύτης ἔνδειξις· εἶναι ἀδύνατον, ὅτι τὸ μὲν
 μέγιστον πάντων τῶν ἄλλων μνημείων τῆς Μέμ-
 φως, τὸ ὁποῖον φιλοτιμούμενοι τοσοῦτοι Φαραὼ
 βασιλεῖς περιεποιήθησαν καὶ ἐκαλλώπισαν, νὰ ἐκ-
 λείψῃ καὶ νὰ ἀφανισθῇ διόλου, τὰ δὲ εἰσέπια ἐνός
 ἐτέρου κατωτέρου Ναοῦ κατὰ τὸ μέγεθος, νὰ πα-
 ραμείνωσιν εἰσέτι· διὸ καὶ φυσικώτερον εἶναι νὰ
 στοχασθῇ καθεὶς, ὅτι ὁ τοῦ Φθὰ Ναὸς διήρκεσε καὶ
 μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἄλλων οἰκοδομῶν τῆς
 Μέμφως· πρὸς ταῖς παρατηρήσεσι ταύταις, προσ-
 θέτονται καὶ πράγματα βεβαιώτερα. Διόδωρος ὁ
 Σικελιώτης βιβλ'. Α'. ἀναφέρει, ὅτι ὁ Σεσώσις, ὁ
 καὶ Σέσωστρις Ραμεσσῆς, ἔστησεν εἰς τὸν κατὰ
 τὴν Μέμφιν Ναὸν τοῦ Ἡφαίστου (Φθὰ), τὰ ἀγάλμα-
 τα τότε αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς του, ὕψος ἔχοντα

πήχεων τριάκοντα, τῶν δὲ οὐῶν του πήχεων εἴκοσι, πάντα μονόλιθα· Ἴδου καὶ ὁ ῥηθεὶς Ἄποδ' Ἀλλατίφ, ὅσα περὶ τούτων λέγει.

» Ὅσον δὲ διὰ τὰ μορφώματα τῶν εἰδώλων, τὰ
 » μεταξὺ τῶν Ἐρειπίων τῆς Μέμφως εὐρισκόμενα,
 » εἴτε παρατηρήσῃ τις τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, εἴτε τὸ
 » ἐξαισίον μεγαλείον, τοῦτο ὑπέρκειται πάσης πε-
 » ριγραφῆς καὶ πληροφορίας· τὸ δὲ θαυμασιώτερον
 » πάντων εἶναι ἡ ἀκρίβεια τῶν τε σχημάτων καὶ
 » τῆς ἀναλογίας, καὶ ἡ ὁμοιότης αὐτῶν μετὰ τῆς
 » φύσεως· ἡμεῖς ἐμετρήσαμεν ἔν τούτων τῶν εἰδώ-
 » λων, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος ἦτον πήχεων τριάκοντα
 » καὶ ἐπέκεινα, τὸ μὲν πλάτος αὐτοῦ ἀπὸ τῶν δε-
 » ξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, πήχεων σχεδὸν δέκα, τὸ
 » δὲ βάθος ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἐπὶ τὰ ὀπισθεν ἦ-
 » τον ὡσαύτως ἀνάλογον· ὁ ἀνδριὰς αὐτὸς ἦτον ἐκ
 » κοκκωτοῦ λίθου μονόλιθος, ἐπικεχρισμένος μετὰ
 » βαφῆς κοκκίνης φαιδρετάτης, διαρκούσης εἰσέτι
 » μετὰ τοσοῦτους αἰῶνας. Εἶδον εἰσέτι (λέγει) δύο
 » λέοντας κειμένους ἀπέναντι ἀλλήλων, τῶν ὁποί-
 » ων ἡ θεωρία ἦτον φοβερά, καὶ ἔχοντας μὲ ὄλον
 » τὸ κολοσσῶδες αὐτῶν μέγεθος, τὴν τελειότητα
 » τῶν σχημάτων καὶ τῆς ἀναλογίας, ἀλλ' αὐτοὶ
 » ἦσαν συντατρίμμενοι καὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ τῆς
 » ψάμμου·

» Αἱ διάφοροι αὐταὶ περικοπαὶ τοῦ Ἄποδ' Ἀλλατίφ
 ἀποδεικνύουσι τὸ τοῦ Ναοῦ μεγαλείον, καὶ τοὺς

λαμπρούς αὐτοῦ καλλωπισμούς· ἔτι δὲ πληροφοροῦμεθα ὅτι τὰ κολοσσῶδη μορφώτατα τὰ περιγραφόμενα παρὰ τοῦ Σοφοῦ Ἄραβος, ἦσαν οἱ τῶν υἱῶν τοῦ Σισώστριως ἀνδριάντες, ὁ δὲ τῶν τριάκοντα πήχεων ἐκ κοκκωτοῦ λίθου κοκκίνου μονόλιθος, ἦτον κατὰ τὸν Διόδωρον, ὁ τοῦ Αἰγυπτίου τούτου ἥρωος ἀνδριάς· περὶ δὲ τῶν δύο λεόντων, περὶ τῶν ὁποίων ἀναφέρει ὁ ῥηθεις, αὐτοὶ πιθανῶς ἔκειντο πρὸ τῆς κυριωτέρας εἰσόδου τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἡραίου (Φθᾶ) ἐν Μέμφει (1), καὶ ἦσαν μέρος τῆς σειρᾶς τῶν Λεόντων, τῶν εἰς τὸν περίπατον μέχρι τοῦ Προτύλου τοῦ Ναοῦ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν στιχηδὸν τεθειμένων, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ περιπάτου ἐκείνου τῶν Σφιγγῶν, διὰ

(1) Ἐκτὸς τοῦ μεγίστου Ναοῦ τοῦ Ἡραίου (Φθᾶ), ἦσαν καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι Ναοὶ ἐν Μέμφει, καὶ μεταξὺ τούτων ὁ τοῦ Ἄμμωνος, ὁ τῆς Ἄθωρ (Ἀφροδίτης) καὶ ὁ τοῦ Σεράπειος. εἰς τοῦτο δὲ τὸ Σεράπειον, κατὰ τὸν Πουσαχίαν, ἐθάπτετο ταριχευμένος (ἐκλσαμῶμένος) ὁ Βοῦς Ἀπις, ὅστις ζῶν εἶχε κατοικίαν ἰδίαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἡραίου, τὴν ὁποίαν ἐκτισὲν ὁ Φραῶ Ψαμίτιχος μεγαλοπρεπεστάτην, ὅπου αὐτὸς ἐτρέφετο καὶ ἐτιμᾶτο· τὸ δὲ Σεράπειον αὐτὸ περιεῖχε, κατὰ τὸν Σωζόμενον, τὸ Νεϊλόμετρον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ Ἰερεῖς τὰς διαφόρους ἀναβάσεις τοῦ Νεῖλου προεμήνουσιν εἰς τὸν λαόν. τοῦτο δὲ ἔκειτο ἐπάνω ἐνὸς ἀποτόμου λόφου, καὶ ἐπὶ Στράδωνος ἐθεωροῦντο περὶ τὸ Σεράπειον αὐτὸ Σφίγγες ἡμικεκαλυμμένοι ὑπὸ τῶν ψάμμων τῆς ἐρήμου. ὁ Νὰὸς αὐτός, φαίνεται, ὅτι ἦτον ἀρχαῖος καὶ κτεσκευάσθη ἐπὶ τῶν Φαραῶ.

τοῦ ὁποίου εἰσῆρχοντο εἰς τὸν Ναὸν τοῦ ἐν Θήβαις Ἄμμων· Ρὰ ἢ Ρὶ (Ἄμμωνος Ἡλίου).

Ὁ Ἄπδ· Ἀλλατὶφ δίδωσιν εἰσέτι πληροφορίας τινὰς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Μέμφεως, καθ' ἣν ἐποχὴν καθιστοροῦσε ταύτην, καὶ ἰδιαιτέρως περὶ τῶν τειχῶν αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἦσαν κτισμένα ἀπὸ μικρὰς πέτρας καὶ πλίνθου· διηγεῖται ἐπομένως αὐτὸς καὶ περὶ τῆς ἥς κατέβαλον φροντίδος Καλίφιδες τινες τῆς Αἰγύπτου, πρὸς διαφύλαξιν τῶν πολυτίμων αὐτῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλ' ἢ ῥυπαρὰ τέως φυλαργυρία τῶν ἀνθρώπων, καταφρονήσασα τῶν τοιούτων ἐπιταγῶν, κατέρριψε καὶ κατηδάρισε τὰ τοσαῦτα μνημεῖα, τὰ ὁποῖα ἀντέστησαν κατὰ τῶν αἰώνων, καὶ τῶν τοσοῦτων ἀναστατώσεων καὶ μεταβολῶν τοῦ κραταίου καὶ ἀνυποστάτου πολιτικοῦ χειμάρρου. Πρὸς δὲ τούτοις πᾶσι σημειώτεον καὶ ταῦτα, ὅτι κατὰ τὰς γενομένας προσφάτως ἀνακαλύψεις, μεταξὺ τῶν ῥηθέντων δύο Ἀραβικῶν χωρίων, τῶν καταφύτων ὑπὸ φοινίκων, ὑφῴνται δύο λόφοι ἐκτεταμένοι περὶ ἄλλοι ἀπὸ τῶν κρημνισμάτων μιᾶς ἀπείρου περιοχῆς, κατεσκευασμένης ἀπὸ πλίνθων ὀπτῶν, εἰς τὴν ὁποίαν περιεῖχοντο ποτὲ τὰ κυριώτερα οἰκοδομήματα τῶν Ἰερῶν τῆς Μέμφεως· ἔνδον δὲ ταύτης τῆς περιοχῆς κεῖται ὁ ἀνορυχθεὶς πρὸ τινων χρόνων, μέγας ῥηθεὶς Κολοσσὸς τοῦ μεγάλου Γαμουῆ ἢ Σεσῶςριος, λελαξυμένος μεγαλοπρεπέστατα,

τοῦ ὁποίου ἐν μέρος ἐξέλιπε καὶ ἠφανίσθη· τὸ ὕψος τοῦ Κολοσσοῦ ὑπέγκειται τῶν τριάκοντα τισσάρων ποδῶν, καὶ κατὰ τύχην, διότι αὐτὸς ἔπεσε κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, διεφυλάχθη αὐτὸ ἀβλαβὲς καὶ ἀκέραιον· τὰ κείμενα πρὸ τοῦ Κολοσσοῦ τούτου μεγάλα τῶν πετρῶν κρημνίσματα μαρτυροῦσι καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, ὅτι αὐτὸς ἴστατο πρὸ ἐνὸς Πυλῶνος· περαιτέρω δὲ μικρὸν κατὰ τὴν αὐτὴν γραμμὴν ὑπάρχουσιν ἔτι μικροὶ τινες βεβλαμμένοι Κολοσσοὶ σπυρίτου λίθου κοκκίνου, ὅπου ἦτον καὶ δεύτερος Πυλῶν.

Τὸ ὄνομα Μέμφις, εἶναι ταυτῶνυμον μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Μέμφι, Μάφι, καὶ Μέφι. ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίρειος ἐξηγῶν τὴν λέξιν ταύτην λέγει, ὅτι δηλοῖ «ὄρμον ἀγαθῶν». καὶ τῷ ὄντι κατὰ τὴν Αἰγυπτιακὴν γλῶσσαν, τὸ μὲν Μά, σημαίνει τόπον· τὸ δὲ Φι, καλὸν ταύτην δὲ τὴν λέξιν Μάφι ἢ Μέφι, μετεσχημάτισαν Μάμφι, ἢ Μέμφι, δηλοῦσαν κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους, τόπον συνενοῦντα πολλὰ ἀγαθὰ.

Περὶ τῶν Πυραμίδων.

Ὁ τόπος αὐτός, ὅπου ἡ Μέμφις ποτὲ, εἶναι ὁ πλησιέστερος τῶν θαυμασίων ἐκαίνων μνημείων τῶν δύο Πυραμίδων, τὰς ὁποίας ἡ ἀρχαία Αἴγυπτος ἀφῆκε πρὸ τῶν ἄλλων τεραστίων αὐτῆς, πρὸς

μνήμην διηγεκῆ τῆς δόξης αὐτῆς καὶ δυνάμειος· αὐταὶ κατεσκευάσθησαν ὑπὸ δύο φιλοδόξων Φαραὼ βασιλέων· καὶ τὴν μὲν πρώτην καὶ μείζονα κατεσκευάσαε Χέωψ ὁ Μεμρίτης πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, τουτέστι, χίλια διακόσια εἴκοσι ἔτη πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, καὶ χίλια ἔτη πρὸ τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος κατὰ τὸν Διόδωρον, τὴν δὲ ἄλλην Κερρὶν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Διόδωρος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Πλίνιος εἶναι οἱ μόνοι τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν, οἱ ἀναφέροντες περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀξίων ἐκπλήξεως τούτων ἔργων, εἰς τὰ ὅποια πλῆθος δυστυχῶν ἀνθρώπων ἐργαζομένων ἐθανατώθη ὑπὸ μόχθου καὶ πόνου, διὰ ματαιὰν μόνην κενοδοξίαν· οἱ δυνάσται αὐτοὶ ἐστοχάσθησαν νὰ ἀποκτάσωσιν ὄνομα ἀθάνατον, οὐχὶ δι' ἐναρέτων πράξεων, ἀλλὰ διὰ τοιούτων μνημείων ἐνὸς ἀμέτρου μεγέθους, μιᾶς ἀπεριορίστου δαπάνης, καὶ τὸ ὠμότερον, διὰ μιᾶς πολυχρονίου κακώσεως καὶ φθορᾶς τοῦ λαοῦ αὐτῶν· ἡ δαπάνη τῆς τροφῆς τῶν ἐργατῶν ἦτον σημειωμένη ἐπάνω τῆς Πυραμίδος, καὶ κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ἱερέως τοῦ ὀδηγοῦντος τὸν Ἡρόδοτον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐξόδων, διὰ μόνα τὰ ὄσπρια, τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμια, ἐκορυφοῦτο μέχρι 1600 ταλάντων (1)· οἱ λιθοτόμοι ἠγωνίζοντο

(1) Ἐὰν ὁ Ἡρόδοτος ἐννοεῖ ἐνταῦθα τάλαντα ἄττικά, ἕκαστον τούτων τὴν σημερινὴν ἰσοβαρίζει διὰ τὴν αὔξησιν τῆς τιμῆς τῶν νομισμάτων, μὲ 24000 γρόσια καὶ ἐπέκεινὰ τουρκίας, τουτέστι

δέκα χρόνους διὰ νὰ κόψωσι τοὺς λίθους ἀπὸ τοῦ ἀπέναντι τῆς Μέμφεως κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν περαιάν τοῦ Νεῖλου ῥηθέντος Τρωϊκοῦ λεγομένου ὄρους, τοὺς ὁποίους πλῆθος ἀνθρώπων μετεκόμιζον μέχρι τοῦ Ποταμοῦ, καὶ ἐκ τούτου μετέφερον αὐτοὺς ἕως τοῦ τόπου τοῦ κατὰ Λιδύην ὀρεινοῦ ὑψώματος, ὅπου αὐταὶ ἀνηγέρθησαν· ἀφίνομεν κατὰ μέρος τὰς ὑπερβολὰς τοῦ Διοδώρου καὶ Πλινίου, καὶ λέγομεν, ὅτι 100,000 ἐργατῶν ἐδούλευον κατὰ τὸν Ἡρόδοτον διὰ τριμήνου, οἵτινες διεδέχοντο ὁμοιον ἀριθμὸν ἄλλων ἐργατῶν εἰς διάστημα εἴκοσι ἐνιαυτῶν· ἡ πρώτη Πυραμῖς, κατὰ τὸν ἱστορικὸν αὐτὸν, ἦτον ἐκ λίθων ξεστῶν καὶ ἡρμοσμένων, ἀνάγλυφα ἐχόντων διαφόρων ζώων, ὅς τις ἀναφέρει καὶ τὴν ἕκτασίν τις (1), ἡ ὁποία ἔκτοτε μέχρι τούτου ἐ-

πλέον τῶν 37,000,000⁴ ποσότης ἀπίστευτος μὲν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, πρὸς δαπάνην τοιούτων εὐτελῶν πραγμάτων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πρὸ 3000 σχεδὸν χρόνων.

(1) Ἐκάστη τῶν τεσσάρων πλευρῶν τῆς μεγάλης Πυραμίδος τοῦ Χέωπος, λέγει ὁ Ἡρόδοτος, εἶναι πλήθρων ὀκτώ (ἐξισουμένων μὲ πόδας 738)· καὶ παρακατιῶν ὁ αὐτὸς, καὶ ὕψος (ταύτης) ἴσον· ἀλλ' ὁ μακρὸς χρόνος καὶ αἱ ἀντιγραφικαὶ ἔφερον εἰς τὸ ὑπτατον τοῦτο κείμενον τοῦ Ἡροδότου ἀλλοίωσιν, καὶ ἀντὶ τοῦ ΚΑΙΨΟC-
 ΞΕΟΝ, (καὶ ὕψος ἐξ ἑὸν), ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἀπρόσθετος ἀντιγραφικὸς δὲ ἐνὸς προστιθέντος Ι, ἀντὶ τοῦ ἀριθμητικοῦ ΣΤ, ἔγραψεν ἄνευ προσοχῆς, ΚΑΙΨΟCΙCΟΝ, καὶ οὕτω μετέδοχε καὶ διέφθειρε τὸ ἀληθές νόημα τῶν περὶ τοῦ ὕψους τῆς Πυραμίδος μέτρων, ἐξ ὧν πλέοντα ἴσομετροῦνται μὲ 553 πόδας, καὶ αὐτὸ εἶναι

βραχύνθη, καὶ βραχύνεται καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς ποσότητος τῆς ψάμμου, τῆς ἐπισωρευομένης ἀκαταπαύστως ἐπ' αὐτήν, καὶ καλυπτούσης τὴν βάσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐγειρομένων σφοδρῶν ἀνέμων τῆς ἐρήμου, οἵτινες φθείρουσι τὰς γωνίας της· εἰς μίαν τῶν πλευρῶν αὐτῆς τῆς μεγάλης Πυραμίδος ἔκειτο λίθος, καὶ ἐνέκλειε κατὰ τὸν Στράβωνα, Σύριγγα σκολιὰν· αὐτὴ δὲ εὗρέθη καὶ ἠνοιχθῆ ὑπὸ τῶν Ἀράβων, τῇ ἐπιταγῇ, κατὰ τοὺς Συγγραφεῖς τοῦ ἔθνους τούτου, τοῦ Καλίφου Μεχμέτ Χαρουνὶ Ἑλ-Ρεσίτ (1), καὶ εὗρέθησαν ὀλίγα τινα εἰδωλα χρυσᾶ, μικροτάτη ἀμοιβὴ ἐπιχειρήματος πολυτόνου.

τὸ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ὕψος ταύτης, κατὰ γραμμὴν ὅμως λοξίαν, τὸ δὲ κατὰ κάθετον ὕψος, ἄλλως δὲν λαμβάνεται, εἰμὴ δια τῆς Γεωμετρικῆς μεθόδου, ἧς ὁ ἱστορικὸς αὐτὸς ἦτον ἄπειρος.

Ἰστέον δὲ, ὅτι μετὰ πάσης ἐντελοῦς ἀκριβείας μετρηθέντος τοῦ ὕψους τῆς μείζονος Πυραμίδος ταύτης παρὰ τῶν μαθηματικῶν, τῶν μετὰ τῆς ἐκστρατείας ἐκείνης τῶν Γάλλων εἰς Αἴγυπτον συνόντων, ὁ ἀληθὴς ὅρος τοῦ ὕψους εἶναι ποδῶν 428, 3 δακτύλων καὶ 2 γραμμῶν.

(1) Ο Ἡρακλεῖς, γνωστὸς ὑπὸ τῷ ὀνόματι Λαρόν, κατήγετο ἐκ τῆς πατρῴας τῶν Χουλεφάι (Καλίφιδων) Αἰγυπτίων· ἐβασίλευσεν Αἴγυπτου καὶ Συρίας τῷ 784 ἔτει Χριστοῦ· ἦτον φιλόσοφος, διὸ καὶ μετεπέμψατο πένταχόθεν σοφοὺς τῶν Ἑλλήνων, καὶ μετέφρασεν Ἀραβιστὶ τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ ἄλλα φιλόσοφα Συγγράμματα, καὶ ἀστρονομικὰ τῶν Ἑλλήνων, τὰ ὁποῖα παρὰ τῶν χριστιανῶν ἠγόρασεν· ἠγάπα δὲ καὶ τὴν Ποιητικὴν, καὶ ἤμει-

Ἡ δὲ τοῦ Κεφρίνου καὶ κατωτέρα 40 ποδῶν τῆς τοῦ Χέωπος, περὶ ἧς ὁ Ἡρόδοτος ἐφρῆνει ὅτι δὲν περιεῖχεν ὑπόγαια δωμάτια· ὁ κατὰ τὸ 1818 ἔτος παρεισδύσας εἰς αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν πρῶτος εὐρωπαῖος, εἰς τὴν κατὰ τὸ κέντρον μεγάλην Σωλαίαν (Σάλαν), εὔρε καταγεγραμμένην μίαν ἐπιγραφὴν παρὰ τῶν Ἀράβων, τῶν εἰσελθόντων εἰς αὐτὴν κατὰ τὸν ἔννατον αἰῶνα, καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς Σάλας ταύτης μίαν μεγάλην Λάρνακα, ἐμπεριέχουσαν ὀστᾶ, τὰ ὁποῖα ἀκριβῶς παρατηρηθέντα, ἐπεγνώσθησαν ὡς εἰς Βοῦν ἀνήκοντα· ἴσως δὲ ὁ μετὰ τοὺς ὠμοτάτους δύο βασιλεύσας υἱὸς τοῦ Χέωπος Μυκερίνος, ἀντὶ τοῦ πτώματος τοῦ θεοῦ τοῦ Κεφρίνου, ἐνταφίασεν εἰς τὴν λάρνακα ταύτην τὸ τοῦ Ἄπιδος.

Αἱ δύο αὐταὶ Πυραμίδες δεικνύουσι καὶ τὰς Ἀστρονομικὰς γνώσεις τῶν Αἰγυπτίων, διότι αἱ τέσσαρες πλευραὶ αὐτῶν διευθύνονται ἀκριβῶς εἰς τὰς τέσσαρας κυριωτέρας στάσεις τοῦ Κόσμου, καὶ σημειοῦσι τὸν ἀληθῆ Μεσημβρινὸν τῆς κάτω Αἰγύπτου.

Ὡς τὸς σιχουργούνας. ἔτι δὲ περιεποιήθη τὰ μέγιστα καὶ τὴν ἰατρικὴν, καὶ ἐρώτισε τὸ εἰς δεινὴν ἀμάθειαν βεβουλισμένον ἔθνος· ἐπέστρεφεν εἰς τοὺς Χριστιανούς τὰς ἐκκλησίας τῆς Αἰγύπτου, τὰς ὁποίας οἱ προκατόχοι αὐτοῦ ἔκλεισαν, καὶ τοῦτο, διότι ὁ τότε Πατριάρχης Αλεξανδρείας Ἀπολλινάριος, ἢ κατ' ἄλλους Βαλεντιανὸς, ἰατρὸς ὢν ἄριστος, ἰάτρειυσεν ἐκ τῆς ἀσθενείας μίαν τῶν γυναικῶν τοῦ ἀπέθανε τῷ 807 ἔτει Χριστοῦ.

Είναι και μία τρίτη Πυραμὶς μικροτέρα τῶν ῥηθειςῶν δύο, τῆς ὁποίας τὴν κατασκευὴν ἤρξατο ὁ ῥηθεις Μυκερίνος υἱὸς τοῦ Χέωπος, ἀλλ' ἐτελεύτησε πρὸ τοῦ νὰ ἴδῃ τὸ τέλος τοῦ ἔργου του (1). αὐτὴ δὲ ἦτον κεκαλυμμένη μετὰ ωραίων μελανοσιδῶν καὶ ἄλλων ποικιλοχρῶν λίθων, ἀλλ' ἐγυμνώθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων φαίνονται εἰσέτι τινὲς τούτων ἐπάνω τῆς Πυραμίδος καὶ κύκλῳ τῆς βάσεώς της. πλησίον ταύτης θεωροῦνται τὰ λείψανα τριῶν ἔτι μικρῶν Πυραμίδων, τὰς ὁποίας κατηδάφισεν ὁ Σαλλάχ-Ἐδίν (Σαλαδῖνος) Γιουσούφ (Ἰωσήφ) Σουλ-

(1) Καθηκάστην ἀναφέεται ἐν νεώτερον· οὐ μόνον λέγεται ὅτι ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως ἡ νεκρικὴ λάρναξ εἰς τὴν τοῦ Μυκερίνου (Μενχέρου) ταύτην Πυραμίδα, (περιεκτικὴ ἄρα καὶ ὀστῶν ἢ κενῆς ἀδελον) ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τοῦ Μεμφίτου Χέωπος εὐρέθη ἐγκεκαραγμένον ἐπὶ τὰς ἐιδωτέρας πέτρας τὸ ὄνομα, Μεμφίτου καὶ αὐτοῦ, Σούφιδος, τρίτου φαραὸ παρὰ Ἡύσεβίῳ καὶ τῷ Συγκέλλῳ, τῆς Δ' ὑποτιθεμένης δυναστείας κατὰ τὸν Μανελῶνα, αὕτη δὲ ἡ ἀνακάλυψις ἐδημοσιεύθη παρὰ τοῦ πεπαιδευμένου Λενορμάν, ὅστις ἀγωνίζεται νὰ συνάψῃ τὰς ἐξακριβώσεις του ἀπὸ τὴν τοῦ αὐτοῦ Μανελῶνος χρονολογίαν· ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὁ ῥηθεις, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, οὐχὶ ἀπὸ τῶν Ἱερογραμμάτων, κατὰ τὸν Ἰωσήπον, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ἀδεσπότης μυθολογουμένων τὰ εἰς τὴν ἱστορίαν του προστέθεικε· δεύτερον δὲ, οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου ἦσαν πολυώνυμοι, ὡς ἀπὸ τῶν Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν ἐπιγραφῶν ἐγνώσθη· καθὼς ὁ Ἀμμωσις ἐκαλεῖτο Τέθμωσις καὶ Θούμμουσις, καὶ ὁ Σέσωστρις Σέθωσις, Σέθωσις, Σεσώωσις καὶ Ἰαμεσσησις ἢ Ἰαμφή, καὶ καθὼς τῷ αὐτῷ τρόπῳ τῆς πολυωνυμίας, καὶ ἄλ-

τάνος Αιγύπτου (1), ὁ καὶ ἀρχηγὸς τῆς βασιλείας, λεγομένης Ἐγιοπιτιέ, καὶ μετεχειρίσθη τοὺς λίθους εἰς τὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν τειχῶν τῆς Πόλεως Καίρου, καὶ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου φρουρίου Μοκάταμ.

Οἱ ῥηθέντες δύο δυνάσται τῆς Αἰγύπτου δὲν ἐτάφησαν εἰς τὰς Πυραμίδας, μὲ ὄλον τὸ ὅτι κατεσκευάσαν αὐτὰς ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' εἰς τόπον ἄσημον,

λοι τῶν Φερκώ. Τρίτον καὶ κυριώτερον, ἡ τῆς Αἰγύπτου ἱστορία, πρὸ τῆς III. λεγομένης δυναστείας, τῆς καὶ μόνης φαινομένης ὡς ἀρχῆς κατ' Αἴγυπτον μεγαλουργῶν κτισμάτων, θαυμαζομένων μέχρι τούτου, εἶναι τόσον σκοτεινὴ καὶ ἀπίθανος, ὥστε καὶ ὁ Ηροδοτος, ὁ Διόδωρος καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦς, καλοῦσιν αὐτὴν μυθολογίαν φλύαρον· ἡ τοῦ Μανιθῶνος ὁμοῦς ἱστορικὴ σειρά, ἡ παρὰ τῷ Γωσήφῳ Φλαβίῳ, ἡ παρὰ τῷ Εἰσεβίῳ καὶ τῷ Σελκῆλῳ ἐν τοῖς χρονικοῖς, ὅταν συσταλῆ εἰς μόνας τὰς πιθανολογούμενας ἀρηγήσεις καὶ εἰς ὑπερβολὰς μὴ παραπιπτοῦσας, ἀποβαλλομένων τῶν πλάσματι καὶ φαντασίᾳ, τῶν μὲν ἀνυπάρχτων, τῶν δὲ ἀμφιδύλων ἐκείνων δυναστειῶν, ἔχει τὸ καλῆκον.

(1) Ὁ Σαλλᾶχ-Ἐδὴν Γιουσούφ, πρῶτος Σουλτάνος καὶ ἀρχηγὸς τῆς βασιλείας Ἐγιοπιτιέ καὶ κέρως Αἰγύπτου, Συρίας καὶ Μικροασιᾶς, ἐσουλτάνευσεν ἀπὸ τοῦ 1171, μέχρι τοῦ 1198 ἔτους· ἐβράνη ἰσχυρῶς, κατεπολέμησε ποσάκις τοὺς Σταυροφόρους, ἀπέβαλεν αὐτοὺς ἐκστρατεύσαντας κατὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔστρεψεν εἰς φυγὴν εἰς Πηλαιστίνην καὶ Συρίαν· τῷ δὲ 1187 ἔτει, πολέμου συγκροτηθέντος κατὰ τὴν Τιβεριάδα, νικᾷται ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἱερουσαλήμ Γουΐδης ὁ Λαζινιανὸς (ὁ μετὰ ταῦτα Βασιλεὺς τῆς Κύπρου) παρὰ τοῦ Σαλλᾶχ-Ἐδὴν, ζωγραφεῖται, καὶ οὕτως ὁ Ἀρμενίανος νικητὴς κυριεύει τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Σιδόνης, τῆς Ἠερυτοῦ καὶ

διότι τὰ πλήθη τῶν Αἰγυπτίων, κατὰ τὸν Διόδωρον, διὰ τε τὴν ἦν ἐδοκίμασαν ταλαιπωρίαν εἰς τὴν σκληρὰν πολύπονον ἐργασίαν τῶν Πυραμίδων, καὶ διότι ἐπραξαν πολλὰ ὠμὰ καὶ βίαια, εἰς μεγάλην ὀργὴν εἶχε τοὺς αἰτίους, καὶ ἐπαπέσει τὰ σώματα αὐτῶν νὰ διασπάσῃ καὶ μετὰ ὕβρεως νὰ ἐκρίψῃ ἐκ τῶν τάφων, διὸ καὶ ὁ καθείς τούτων ἐπὶ τοῦ θανάτου του ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τοὺς οἰκείους του νὰ θάψωσι τὰ σώματα αὐτῶν κρυφίως καὶ εἰς ἀφανῆ τόπον.

Ἐν αἴτιον ὡσαύτως τῆς κατασκευῆς τῶν τοιούτων ὑπερμεγέθων, ματαιοπόνων, δαπανηρῶν τάφων, προήρχετο καὶ ἐκ τῆς πειθοῦς τῆς μετὰ θάνατον ὑπάρξεως τῆς ψυχῆς (1). τοῦτο δὲ τὸ δόγμα, τὸ κοινὸν παρ' Αἰγυπτίους περὶ ἀθανασίας, ἐμφαι-

---

ἄλλων φρουρίων τῆς Παλαιστίνης καὶ Συρίας, κατεχομένων ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων· αὐτὸς ἔκτισε τὰ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Πόλεως Καΐρου φρούριον, καὶ ὠρυξεν, ἢ μᾶλλον λειατόμηκε τὸ εἰς αὐτὸ τὸ φρούριον βαθύτατον, πολυκάματον, πολυέξοδον θαυμαστὸν φρέαρ, τὸ ὅποιον διὰ τὴν ὀνομασίαν Γιουσοῦρ (Ἰωσήφ), ἢ κοινῇ ἐψευσμένη φωνῇ διακηρύττει, ὡς τοῦ Παγκάλου δῆθεν Ἰωσήφ, υἱοῦ τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ.

(1) Ἀναμφισβότως καὶ τὰ πολυτελῆ ταῦτα μνημεῖα, καὶ οἱ ἐνταφιασμοί, καὶ τὰ βάλεσμα δὲν ἦσαν πράγματα ἀπλῶς γινόμενα, διότι, διὰ τῆς εἰς αὐτὰ καταβάλλομένης ἐξαισίου δαπάνης, ἐγίνωσκον κάλλιστα οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ἐκαιολογοῦν, ὅτι· κἀν ἄλλο δὲν ἦτον τὸ αἴτιον, εἰμὴ ἡ Πειθὴ τῆς μετὰ θάνατον ὑπάρξεως τῶν ψυχῶν, ἣτις τέλος κατήντησεν εἰς τὴν τερατώδη με-

νεται, πρὸς τοῖς ῥηθείσι κατὰ τὰς Θήβας ἀναγλύ-
φοις περὶ ποινῶν καὶ βραβείων μετὰ θάνατον, καὶ
ἐκ τῆς ἐξαισίου ἔτι δαπάνης τῆς εἰς τὴν τελετὴν
τῶν βαλσάμων καὶ ἐνταφιασμῶν τῶν νεκρῶν γι-
νομένης· τοὺς ὁποίους νεκροὺς οἱ ἐπὶ τούτοις τοῖς
νομίμοις τεχνῖται ἀνέτεμον, οἱ δὲ ταριχευταὶ ἐκα-
θάριζον μετ' οἴνου φοινικείου καὶ θυμιαμάτων τὸ

τενσωμάτωσιν. Δόγμα ἱερὸν παλαιότατης ἀρχαιότητος, τὸ ὑποῖον
διὰ τῆς καταχρήσεως κατήντησεν εἰς δεισιδαιμονίαν, ὡς ἐκ τῶν
εἰκονικῶς καταγεγραμμένων εἰς τοὺς κατὰ τὰς Θήβας τάφους
τῶν Φαραῶ· δῆλον αὐτὸ ἐγένετο τὸ περὶ ψυχολογίας τῶν Αἴγυ-
πτίων· τὴν περὶ τοῦ Δόγματος τούτου ἔννοιαν ἐδιδάχθη καὶ ὁ
Πλάτων, εἰς Αἴγυπτον ἀπελθὼν, παρὰ τῶν ἐκεῖσε ἱερέων, ὁ ὁποῖος
ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τῆς Πολιτείας λόγῳ, προαναφώνεῖ τὸ, ὅτι ὅταν
τις πλησιάσῃ εἰς τὸν θάνατον, εἰσέρχεται εἰς αὐτὸν φόβος καὶ
φροντίς, γίνεται ὑποψίας μεστὸς καὶ τρόμου, καὶ ἀναλογίζεται
μήτινα ἠδίκησε, καὶ ἐκεῖ (εἰς τὴν μέλλουσαν κρίσιν) θέλει δώσει
δίκην· ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ λόγῳ περὶ τῆς μελλούσης ταύτης κρί-
σεως σαφέστερον ἐκφράζεται, ἀλλὰ διὰ τὸν φόβον τῶν δεισιδαι-
μόνων Ἑλλήνων, πλάττει ἐν πολέμῳ ἀναιρεθέντα τινα καὶ ἀνα-
βιώσαντα, ὅς τις διηγεῖται τὰ εἰς τὸν ἄδην φοβερὰ θεάματα κατὰ
τῶν ἀνόσια ἔργα πραξάντων καὶ μεγάλα ἡμαρτηκότων, καὶ ὅτι
ἐναντίον εἰς ταύτας τὰς δίκας καὶ παιδείας, τὰ εἰς τοὺς ὕσιος
καὶ δικαίως ζήσαντας βραβεῖα εἶναι ἐκ διαμέτρου ἄλλα· ἡ δὲ
μετὰ σώματος κατὰ τὴν δόξαν τῶν Αἴγυπτίων, τῆς ψυχῆς κρί-
σις, τί ἄλλο ἐσήμαιεν, ἢ ὅτι τὸν λόγον τῆς Ἀναστάσεως· διότι
οἱ καταδικασθέντες διὰ τὰς κακὰς πράξεις των, καὶ ἔχοντες σῶ-
μα, κεφαλὴν, χεῖρας, πόδας καὶ δέρμα, τὰ ὁποῖα ἀφῆκαν εἰς
τὴν γῆν, πῶς ἐδύναντο γὰρ δοκιμάζωσιν εἰς τὸν ἄδην τοιαύτας

ἔσωθεν τῶν νεκρῶν, καὶ ἄφινον μόνον τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν καρδίαν· ἔπειτα ἤλειπον ὅλον τὸ σῶμα πρότερον μετὰ κεδρίας καὶ ἄλλων ἀρωμάτων εἰς διάστημα τεσσαράκοντα ἡμερῶν, ἐπομένως ἐθεράπευον αὐτὸ μετὰ σμύρνης, κινναμώμου καὶ ἄλλων βυλσάμων, τὰ ὅποια οὐ μόνον ἐδύναντο νὰ διατηρήσωσιν αὐτὸ ἀβλαβές εἰς πολλὰς γεννεὰς μὲ ὅλους τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου καὶ αὐτὰς τὰς τρίχας τῶν βλεφάρων, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐωδιάζῃ· οἱ

τιμωρίας· αὐτοὶ δὲν ἦσαν τόσον εὐήθεις, ὥστε νὰ φρονῶσιν, ὅτι ἡ ψυχὴ οὐσα ἄυλος, δύναται νὰ ἔχῃ κεφαλὴν, χεῖρας, πόδας καὶ δέρμα· ταύτην μὲν τὴν ἀρχαίαν διδασκαλίαν, ἀλλὰ παραμορφωθεῖσαν περὶ τῶν μελλόντων ποινῶν καὶ θραβείων, διὰ τοσούτων δεισιδαιμονιῶν, καὶ τῆς ἀλόγου καὶ φυλάρου μετεμψυχώσεως, διδαχθέντες ὅ,τε Πλάτων, Πυθαγόρας καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἑλλήνων, οἱ κατὰ πόθον νεωτέρων γνώσεων ἀπελθόντες εἰς Αἴγυπτον, μετήνεγκαν καὶ τὸ Δόγμα αὐτὸ καὶ ἐδίδαξαν μὲ τὰς αὐτὰς ἐννοίας εἰς τὴν Ἑλλάδα· διότι καὶ ὁ Ὅμηρος εἰς τὴν αὐτοῦ Ποίησιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον περιγράφει τὰς εἰς τὸν Ἄδην μετὰ σώματος τιμωρίας κατὰ τοῦ Τιτυοῦ, Σισύφου καὶ Ταντάλου· οἱ δὲ νεώτεροι, οἱ νομίζοντες ὅτι ἐξηκρίβωσαν πάντα, ἀρνοῦνται τὸ περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, τὸ περὶ Ἀθανασίας ψυχῆς, καὶ τὸ περὶ Ἀναστάσεως τῶν σωμάτων Δόγμα, διασύροντες αὐτὸ ὡς νεώτερον δῆθεν, ὡς ἄγνωστον εἰς τοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους καὶ Ἑβραίους, ὡς ἐξελθὸν ἀπὸ τῶν Πλατωνικῶν κόλπων, καὶ σύγχρονον αὐτὸ μὲ τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν. Τούτων δὲ τῶν νεωτέρων Σαδδουκαίων τὰς ἐνστάσεις, καὶ τὰς πρὸς ταύτας λύσεις δι' ἀναντιρρήτων ἀποδείξεων, ἰδέτω ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης βίβλου κειμένης.

Αἰγύπτιοι περὶ τῶν οἰκειακῶν οἰκοδομῶν, κατὰ τὸν Διόδωρον, ὀλίγον ἐφρόντιζον, περὶ δὲ τὰς ταφὰς κατεγίνοντο μεθ' ὑπερβαλλούσης φιλοτιμίας· τοὺς οἴκους αὐτῶν ὠνόμαζον καταλύματα, διὰ τὸν ὀλίγον καιρὸν τῆς εἰς αὐτοὺς παροικίας αὐτῶν, τοὺς δὲ τάφους τῶν καλῶν καὶ ἐναρέτων ἐκάλουν οἴκους αἰδίου, ὡς συμβιούντων αὐτῶν εἰς τὸν ἄδην μετὰ τῶν δικαίων τὸν ἄπειρον αἰῶνα.

Κώμη Βούσειρις.-Πουσίρι.-Ἀπουσίρ τανϋν.
Σφιγξ μεγίστη ψήφισμα νεωστὶ εὐρεθὲν
τῶν κατοίκων τῆς βουσείρεως πρὸς
τὸν Νέρωνα.

Πρὸς βορέαν τῆς Μέμφεως παρέκειτο ἡ Κώμη Βούσειρις, ἀξιοπερίεργος καὶ αὐτὴ καὶ ἡ (Ἄκανθος) Δακχούρ διὰ τὰς αὐτόσε Πυραμίδας· τὸ ὄνομα ταύτης εἶναι καθαρὸν Αἰγυπτιακόν, δηλοῦν Ὅσιριν· οἱ Ἕλληνες μεταβαλόντες τὸ καταρχὰς τῆς λέξεως τῶν Αἰγυπτίων σύμφωνον Π, καὶ προσθέντες τὸ Β, ἐσχημάτισαν τὴν λέξιν Βούσειρις· οἱ δ' Ἄραβες τὴν Κώμην ταύτην καλοῦσιν ἤδη Ἀπουσίρ, προσθέμενοι τὸ ἐλίφ αὐτῶν ψηφίον. Εἰς τὴν Βούσειριν κατώκουν οἱ καθ' ἕξιν ἐπιτηδεῖοι, οἵτινες ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὴν τὴν κορυφὴν τῶν Πυραμίδων

πλησίον ταύτης κείνται τὰ περίφημα ἐκεῖνα ὑπό-
γαια, πλήρη μικρῶν κεραμίων, εἰς τὰ ὅποια ἐμ-
περιέχονται μομίαι βαλσαμωμένων πτηνῶν.

Ἀπέναντι τῆς ῥηθείσης δευτέρας Πυραμίδος κατ'
ἀνατολὰς, κείται ἡ ὑπερμέγιστος τῶν ἀπασῶν ποτὲ
λαξευθεισῶν μονόλιθος, περίκροτος Σφιγξ, τῆς ὁποίας
τὸ σῶμα ἐκαλύπτετο διὰ τοσοῦτων αἰῶνων ὑπὸ τῆς
ἐπισωρευθείσης ψάμμου, καὶ ἐφαίνετο ἡ κεφαλὴ μό-
νη καὶ ὁ τράχηλος αὐτῆ ἀνεσκάφη κατὰ τὸ 1818
ἔτος παρὰ τοῦ ἐπιχειρηματίου Καβίλα, καὶ ἀνεκα-
λύφθη ὅλη, τῆς ὁποίας τὸ μῆκος (ἐκτὸς τῆς κεφα-
λῆς, ἣτις ὑφούται πόδας 20), κατὰ τὴν καταμέ-
τρησίν ποτε καὶ τοῦ Πλινίου, εἶναι ποδῶν 143.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐδόξαζον, ὅτι τὸ λελαξευμένον καὶ
μεμορφωμένον ἐκ παρθένου καὶ λέοντος αὐτὸ τέ-
ρας εἶχε μεγάλην ἀναφορὰν εἰς τὴν λατρείαν τῆς
Αἰγυπτιακῆς θεότητος Βουτώ, τῆς παρ' Ἑλλησι
Δητεῦς, καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς ἐφεξῆς ἐμμέτρου
ἐγκεχαραγμένης ἐπιγραφῆς παρά τινος Ἀρρίανου
ἐπὶ τὸν δάκτυλον τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τῆς
Σφιγγός.

« Τῇ δε Θεῶ Λητοῖ Πρόσπολον
ἀγνωτάτην . .

Οἱ Βουσειρίται κατὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐφεξῆς
ῥηθησομένου ψηφίσματος αὐτῶν πρὸς τὸν Νέρωνα,
ἐλάτρευον τὸν Ἥλιον, τοῦ ὁποίου ὁ Ναὸς ἐκεῖτο
πλησίον τῶν Πυραμίδων, καὶ περὶ οὗ οὐδεὶς τῶν

ἀρχαίων Συγγραφέων ἀναφέρει αἰ κατὰ τὸ 1818
 ἔτος γενόμεναι ὡσαύτως ἀνασκάψεις περὶ τοὺς
 πρόποδας τῆς δευτέρας Πυραμίδος, ἀνεκάλυψαν τὰ
 λείψανα μιᾶς στοᾶς, τῆς ὁποίας ἡ δίοδος ἐφέρετο
 δι' ἑνὸς ὑπονόμου κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ῥηθείσαν
 μεγάλην Σφιγγα, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἔδαφος ἑνὸς Ναοῦ
 πανευρυώρου, συνεχομένου μετὰ τῆς ῥηθείσης
 στοᾶς, καὶ ἐκτεινομένου μέχρι τῆς Πυραμίδος, ἀπὸ
 τῆς ὁποίας ἀπέχει δεκαπέντε μόνον πόδας· τὰ ἔ-
 ξωθεν τείχη τοῦ Ναοῦ σύγκεινται ἐκ μεγάλων
 πετρῶν, μῆκος ἔχουσῶν ποδῶν εἰκοσιπέντε, εὖρος
 ὀκτώ, καὶ ἴσων ποδῶν βάθος· εὖρον ὡσαύτως καὶ
 ἐν ἑτερον ἔδαφος διευθυγόμενον ἀπὸ τῶν βάσεων
 τῆς Πυραμίδος μέχρι τοῦ Ναοῦ, διὸ καὶ ἐκ τῶν
 σημείων τούτων ἐκρίθη ὡς ἀναμφίβολον, ὅτι ὁ, τε
 Ναὸς τοῦ Ἡλίου, ἡ μεγάλη Σφιγξ καὶ ἡ Πυραμὶς
 ἡ δευτέρα ἀνηγέρθησαν συγχρόνως· ἡ δὲ ἀνακαλυ-
 φθεῖσα διὰ τοῦ ὑπονόμου ῥηθείσα δίοδος μέχρι τῆς
 Σφιγγός, δίδωσιν ἐνδόσιμον εἰς τὸν ἐφεξῆς στοχα-
 σμὸν, ὅτι οἱ πονηροὶ τῶν Αἰγυπτίων ἰσρεῖς ἀπὸ
 τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἡλίου διὰ τοῦ μυστικοῦ διαληφθέν-
 τος ὑπονόμου διερχόμενοι παρείσδουον εἰς τὸ κενόν
 τῆς κοιλίας τῆς Σφιγγός, καὶ παρέδιδον τοὺς δο-
 λίους χρησμούς αὐτῶν πρὸς τοὺς, διὰ τε τὴν θρη-
 σκεῖαν καὶ τὴν νομοθεσίαν, χαρακτηριστικῶς ἐς
 ἄκρον δεισιδαίμονας Αἰγυπτίους· ἡ Σφιγξ εἶναι
 σύνθετος ἐκ δύο σημείων τοῦ Ζωδιακοῦ, τοῦ λέ-

οντος καὶ τῆς παρθένου, τουτέστι τὰ μὲν ἔμπροσθεν ἀνθρώπου, τὰ δὲ ὀπισθεν λέοντος· τὸ αἰνιγματῶδες αὐτὸ σύμβολον ἐδείκνυε τὴν ὠφελιμωτέραν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ Νεῖλος πλημμυρεῖ καὶ πλουτίζει τὴν Αἴγυπτον (1).

Ἐπὶ τῶν γενομένων προῤῥηθειςῶν τῷ 1818 ἔτει ἀνασκάψεων, εὗρέθη περίεξ τῆς μεγάλης Σφιγγὸς ἐν ψήφισμα τῶν Βουσειριτῶν γεγλυμμένον ἐπὶ μιᾷ πέτρας, ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτὸ τετριμμένον ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ψάμμου, ὥστε ἀπὸ τῶν τριάκοντα ἔξ σειρῶν, ἔξ ὧν συνίσταται τὸ ψήφισμα, αἱ εἴκοσι καὶ μία τούτων εἶναι εὐανάγνωστοι, ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν δεκαπέντε σειρῶν, αἱ μὲν κατὰ τὸ μέσον ἔξ διαφύλαξαν μέρος τοῦ νοήματος, αἱ δ' ἐφεξῆς μέχρι τέλους ἐννέα, οὐδὲ σημεῖον διακεκριμένης τινος ἐννοίας διέσωσαν· ἔχει δὲ τὰ τοῦ ψηφίσματος οὕτως.

I » ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ

- 3 » Ἐπὶ Νέρων Κλαύδιος Καίσαρ Σεβαστός
3 » Γερμανικὸς Αὐτοκράτωρ, ὁ ἀγαθὸς Δαίμων τῆς
4 » Οἰκουμένης, σὺν ἅπασιν οἷς εὐεργέτησεν ἀγα-

(1) Αἱ Σφίγγες, κατὰ τὸν ἀρχαῖον τῶν Αἰγυπτίων πρῶτον τύπον, δὲν εἶχον μαστοὺς, ἀλλ' εἶχον κεφαλήν ἀνδρός, διὰ δὲ τοῦτο καὶ ὁ Ἡρόδοτος ὀνομάζει αὐτάς ἀνδρόσφιγγας· αὐταὶ ἐδοξάζοντο ὡς σύμβολον ἰσχύος καὶ συνέσεως, καὶ ἐτίθειτο πρὸ τῶν Ναῶν ὡς φύλακος, καὶ διὰ μὲν τῆς ἀνθρωπίνης προσηνοῦς αὐτῶν μορ-

5» τοῖς τὴν Αἴγυπτον, τὴν ἐνεργεστάτην πρόνοι-
 6» αν ποιησάμενος, ἐπέμφεν ἡμῖν Τιβέριον Κλαύδι-
 7» ον Βάββιλλον ἡγεμόνα· διὰ δὲ τὰς τούτου χά-
 8» ριτας καὶ εὐεργεσίας, πλημμυροῦσα πᾶσιν ἀγαθοῖς ἡ
 9» Αἴγυπτος, τὰς τοῦ Νείλου δωρεὰς ἐπαυξομέ-
 10» νας κατ' ἔτος θεωροῦσα, νῦν μᾶλλον ἀπέλαυ-
 11» σε τῆς δικαίας ἀναβάσεως τοῦ Θεοῦ· ἔδοξε
 12» τοῖς ἀπὸ Κώμης Βουσείρεως τοῦ Λητοπολί-
 13» του παροικοῦσι τοῖς Πυραμίσι, καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ
 14» καταγινομένοις τοπογραμματεῦσι καὶ κω-
 15» μογραμματεῦσι, ψηφίσασθαι καὶ ἀναθεῖναι
 16» Στήλην λιθίνην παρά . . . . .
 17» . . . . ἀρμάχει ἐκ τῶν ἐγκεχαραγμένων α . . . .
 18» . . . . . ον τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐεργεσίαν
 19» ἐξ ὧν, εὐμένειαν Νέρωνος καὶ τὴν πρὸς ὅλην τὴν
 20» Αἴγυπτον καλοκἀγαθίαν πάντες γνωρίσωσι δογματί-
 21» ζει· γὰρ τὰς ἰσοθέους αὐτοῦ ἐπινοίας, ἐν Στήλῃ δεδη-
 22» λωμένας τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν, αἰῶνι μνημο-
 23» νεύεσθαι παντὶ παραγενόμενος γὰρ, ἡμῶν φροντίσας
 24» εἰς τὸν Νομὸν, καὶ προσκυνήσας τὸν Ἡλίον τὸν Π.
 25» αρ ἡμῖν ἐπόπτην καὶ σωτῆρα, τῇ τε τῶν Πυραμί-
 26» δων μεγαλειότητι καὶ ὑπερφυτῶν τερφθεῖς, καὶ προ-

φῆς, ἐδείκνυον, ὅτι ἐπέλκουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς τοὺς Ναοὺς,
 διὰ δὲ τῆς ὄψεως τῶν ποδῶν καὶ τῶν θηριωδῶν αὐτῶν οὐράων,
 ὅτι ἐκφοβοῦσι συγχρόνως αὐτοὺς· ἔμβλημα αὐτὸ τῆς μετὰ χαρᾶς
 ὁμοῦ καὶ φόβου εἰσελεύσεως εἰς τοὺς Ναοὺς.

22 » νοησάμενος τῆς πλείστης . . . . .

Με ὄλην τὴν ὑπὸ τῆς διὰ μακροῦ χρόνου ὑπὸ γῆν κατορύξεως γενομένην μεγίστην διαφθορὰν εἰς τὰ στοιχεῖα τοῦ ψηφίσματος, παρατηροῦνται ὁμως πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ δύο ταῦτα ἀξιοπεριέργα· ἡ ὕψωσις μιᾶς λιθίνης Στήλης παρὰ τῶν κατοίκων τῆς κατὰ τὸν Αἰγυπτιακὸν Νομὸν κώμης Βουσειρέως μετὰ μιᾶς ἐπιγραφῆς, ἣτις εἶναι ἡ διασωθεῖσα ῥηθεῖσα· ἡ δ' ἀναφερομένη ἐτέρᾳ Στήλῃ (τῆς ὁποίας ἡ εὐρεσις εἶναι διὰ τὴν πρόοδον ἔτι τῶν Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν σημείων, εὐχῆς ἔργον), μετὰ ἱερῶν γραμμάτων, τουτέστι τῶν Ἱερογλυφικῶν, ἀνεκλήρυττε τὴν τε πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βουσειρίτας καὶ πρὸς ὄλην τὴν Αἴγυπτον εὐμένειαν καὶ καλοκαγαθίαν τοῦ Νέρωνος· τὰ ἱερογλυφικὰ φωνητικὰ σημεῖα καὶ ἐπὶ Αὐρηλίου Ἀντωνίνου τῷ 161 ἔτει Χριστοῦ, κατὰ τὰς εὐρεθείσας ἐπιγραφὰς, ἦσαν ἔτι ἐν χρήσει, τουτέστι καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης, καθὼς καὶ ἐπέκεινα τῶν 1600 ἐτῶν πρὸ Χριστοῦ.

Περὶ Νειλομέτρων.

Οἱ Αἰγύπτιοι εἶχον κατὰ διαφόρους τόπους Νειλόμετρα, διὰ τῶν ὁποίων ἐγνώριζον τὰς ἐτησίους ἀναβάσεις τοῦ Νείλου, ἐξ ὧν τὸ κατὰ Μέμφιν εἰς

τὸν ναὸν τοῦ Σεράπιδος ἰστάμενον καὶ καλούμενον Σεράπειον, καὶ τὸν εἰς τὴν Ἐλεφαντίνην νῆσον, ἦσαν τὰ ἐπισημότερα. Τὸ δὲ Νειλόμετρον ἦτον ὑψηλὴ στήλη λιθίνη εἰς βαθμοὺς δι' ἀριθμῶν διηρημένη, διὰ τῶν ὁποίων, ἐπὶ τῆς ἀναβάσεως τοῦ ποταμοῦ, προέβλεπον τὴν μέλλουσαν ἐφορίαν, ἢ ἀφορίαν.

Τὸ μόνον, καθ' ὅλην ἤδη τὴν Αἴγυπτον, Νειλόμετρον διασώζεται ἐν τῇ μικρᾷ νήσῳ, τῇ παρακαμένη εἰς τὴν Αἴγυπτιακὴν Βαβυλῶνα (παλαιὸν μισίρι) τῇ παρὰ τῶν Ἀράβων καλουμένη Ραούδα, τό ὅποιον Νειλόμετρον αὐτοὶ ὀνομάζουσι Μούκκιας, τουτέστι μέτρον· εἶναι δὲ αὐτὸ ὀκτάγωνος μεγάλη στήλη, ὕψος ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι πήχεις ἔχουσα, καὶ περικοπὰς ἐκ τοῦ Κουρανίου καθ' ὅλην τὴν ἐπιφανείαν καταγεγραμμένης· ἐκ τούτων τῶν Πήχεων τῆς στήλης οἱ μὲν ὑποκρύπτονται εἰς τὸν Ποταμόν, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς πλέον κατωτέρας θέσεως τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων ἀνώτεροι, διαιροῦνται, τούτων τῶν πήχεων καθέκαστος, εἰς εἰκοσιτέσσαρας γεωμετρικοὺς δακτύλους, δεικνύοντες τὸ μέτρον τῆς τοῦ Νείλου κατ' ἔτος ἀναβάσεως.

Ἡ νῆσος αὐτὴ Ραούδα διὰ τὴν τερπνὴν θέσιν της, προσεφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν κατὰ καιροὺς Ἀράβων ἐξουσιαστῶν τῆς Αἴγυπτου, ὅπου ἠκοδόμησαν οἴκους λαμπροὺς καὶ κήπους ἐφύτευσαν χαριστάτους· ἀλλ' ἐκ πάντων τῶν οἰκοδομῶν τὸ

ἐπισημότερον ἦτον ποτὲ αὐτόσε τὸ φρούριον, τὸ ὁποῖον ὁ ἐκ τοῦ Δεβλὲτ Ἐγιουπιὲ ἔβδομος Μέλεια (Βασιλεὺς) Σαλίχ ὠκοδόμησε, καὶ τὴν τούτου φυλακὴν παρέδωκεν εἰς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ Μαμλούκους, οἱ ὁποῖοι μετὰ θάνατον τούτου, ἐφόνευσαν τὸν υἱὸν τοῦ Μουαζάμ Γαγετουδίν-Τουράν, ὡς ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται, καὶ ἤρπασαν τὸ κράτος τῆς Αἰγύπτου, ὀνομασθέντες ἀπὸ τοῦ Νείλου μπαχαρίται.

Καὶ πρὸ τῆς κυριαρχίας τῶν Ἀπασιγέδων προὔπηρχε τὸ Νειλόμετρον εἰς τὴν νῆσον ταύτην Ἰραούδα, ἀλλὰ καταδαφίσας αὐτὸ ὁ ἐκ τῆς δυναστείας ταύτης τῶν Ἀπασιγέδων πρῶτος Σουλτάνος, κατέβαλε τὰ θεμέλια ἐνὸς ἐτέρου ἐπισημοτέρου, τὸ ὁποῖον ἀπαρτίσας ἐτελείωσε κατὰ τὸ 855 ἔτος χριστοῦ, ὁ δέκατος ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν Χουλεφάι Ἀπασιγέδων καταγόμενος Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου, Ἐλ-Μουλτεβὲ κελού-Ἀλελλάχι Τζαφέρ· τοῦτο μὲν ἐπεσκεύασαν καὶ ἄλλοι ἐπομένως Σουλτάνοι τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' ἢ ἐπισημότης τοῦ τοιούτου ὑπομνήματος, τοῦ δεικνύοντος καὶ προμηνύοντος μετὰ τῆς μαθηματικῆς ἀκριβοῦς τὴν εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν τῆς χώρας, παρώρμησε τὸν ἐνδοξὸν κατακτητὴν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὀλοθρευτὴν τῶν δεσποτῶν τῆς Αἰγύπτου Σιρασιῶν, Σουλτάν Σελήμ τὸν Α'. γὰρ στεγάσθη τὸ Νειλόμετρον αὐτὸ δι' ἐνὸς Τρούλλου, ὑφισταμένου μέχρι τούτου.

Όταν τὰ τοῦ Νείλου ὕδατα κατὰ τοὺς καταγεγραμμένους βαθμοὺς, τοὺς δεικνύοντας τὴν τοῦ ποταμοῦ ἀνάβασιν, ἴστανται κάτωθεν τῶν εἰς τὸ Νειλόμετρον κεχαραγμένων δεκαεξὶ πήχων, τοῦτο προμηνύει κακὰ ἀφορίας καὶ λιμόν, ὅταν δὲ πάλιν ὑπερβῇ ἢ πλημμύρα τοὺς δεκαοκτὼ πήχεις, καὶ τοῦτο ἐπίσης ἐπαπειλεῖ σιτοδείαν καὶ δυστυχίαν.

Ἡ ἐτήσιος ἑορτὴ τοῦ Νείλου τὸ πάλαι ἦτον παρ' Αἴγυπτιοῖς ἐθνικὴ, σεβόμενοι αὐτὸν τὰ μέγιστα, ὡς χορηγὸν εἰς αὐτοὺς πάσης εὐτυχίας, καὶ ὅτε μάλιστα ἔφθανεν εἰς τὸν τελευταῖον βαθμὸν τῆς ἀναβάσεώς του, ὅλη ἡ Αἴγυπτος ἐπανηγύριζε χαρμωδῶνως· γίνονται καὶ τὴν σήμερον ἑορταὶ καὶ κρότοι πυροβόλων εἰς τὴν μεγάλην Κάϊρον, ὅταν τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀναβάσεως αὐτῶν καταρχὰς Αὐγούστου, εἰσέρχονται εἰς αὐτὴν διὰ τῆς διώρυγος (Χαλιτζ) τοῦ ἡγεμόνος τῶν πιστῶν λεγομένης.

Ἡ διώρυξ αὕτη ἦτον ἀρχαία, ὠρύχθη τῇ ἐπιταγῇ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ· ἐλάμβανε τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπὸ τῆς Αἴγυπτιακῆς Βαβυλῶνος (ἑσχὲ Μισίρ), ἐκτείνετο μέχρι τῆς Φέλβιως (Πελπί), ὅπου καὶ διεχύνοντο τὰ ὕδατα ταύτης εἰς ἄλλην παλαιότεραν ἐκεῖσε αὐλάκα, ὀρυχθεῖσαν ὑπὸ τῶν Φαραῶν βασιλέων, καὶ ἐκτεινομένην ταύτην ἄχρι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης πρὸς εὐκόλον μετακόμισιν τῶν τε προϊόντων τῆς Αἴγυπτου μέχρι τοῦ Ἀρα-

βικοῦ κόλπου, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν ἀγαθῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον. ὁ στρατηγὸς τοῦ Καλίφου Ὀμερ Χατὰπ καὶ πορθητὴς τῆς Αἴγυπτου Ἀμερ-Ἰπνου-Ἄς, ἀνεκαθάρισεν ὅλην τὴν ἐκτεταμένην αὐτὴν αὐλακα, καὶ κατέστησε πλόιμον, πρὸς μεταφορὰν δι' αὐτῆς ἄχρι τῆς Ἐρυθρᾶς τοῦ τῆς Αἴγυπτου σίτου εἰς τὰς κατὰ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν πόλεις· καὶ τοῦτο αὐτὸ εἶναι τὴν σήμερον τὸ λεγόμενον Χαλιτζ, τὸ διερχόμενον ἐπὶ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νείλου, διὰ τῆς Καίρου Πόλεως, καὶ ἐπωνυμούμενον παρὰ τῶν Ἀράβων Χαλιτζ Ἀμερ-Διλ-Μουμινίν, τουτέστιν αὐλαξ τοῦ Ἡγεμόνος ἢ ἀρχηγῶ τῶν πιστῶν.

Ἀλλὰ τῆς αὐλακος ταύτης τὰ ὕδατα τὴν σήμερον φέρονται μέχρι τοῦ ἐλώδους τόπου καὶ τῆς λίμνης καλουμένης Σεῖπ· ὁ δὲ ἐκείθεν ταύτης ὀχετὸς μέχρι τῶν παραθαλασσίων Πόλεων ποτὲ Βερνίκης καὶ Κλεοπατρίδος, ὅπου τὴν σήμερον τὸ Σουβῆς, ἐπληρώθη ὑπὸ τῆς ψάμμου καὶ κατεκαλύφθη· αὐταὶ δὲ αἰ ῥηθεῖσαι δύο Πόλεις παρὰ τοσοῦτον ἦσαν ἔγγιστα ἀλλήλων, ὥστε ἡ μία ἐλαμβάνετο ὡς ἡ ἄλλη.

Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς ἀναβάσεως, ὁ Νεῖλος γίνεται ἄλλη θάλασσα, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας φαίνονται ὡς νῆσοι τὸ πλῆθος τῶν χωρίων· ὁ ποταμὸς αὐτὸς πρὸς διαφορὰν τῶν ἄλλων, ἀντὶ τοῦ νὰ παρασύρη καὶ νὰ γυμνώγη τὴν γῆν, φέρει ἐξ ἐναντίας κατὰ

πᾶν ἔτος ἐπὶ τῆς πλημμύρας αὐτοῦ νέαν Ἴλὺν (λάσπην), ἣ ὁποία κατὰ τὸν Διόδωρον, τὴν ἐνδυναμώνει, καὶ οὕτω μετ' ὀλίγου κόπου σχίζουσιν οἱ γεωργοὶ διὰ τοῦ ἐρότρου τὴν λάσπην ταύτην, σπείρουσιν εἰς αὐτὴν, καὶ δίδωσι καρποὺς πλουσιοπαρόχους δις καὶ τρίς τοῦ ἔτους· τὸν Νεῖλον λοιπὸν διὰ τὰς τοιαύτας δωρεὰς αὐτοῦ καὶ χάριτας, ἐσεβάζοντο οἱ Αἰγύπτιοι ὡς Θεὸν κατὰ τὴν μαρτυρίαν Παρμένου τοῦ Βυζαντίου, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Ἀθηναῖος, καλοῦντος αὐτὸν «Αἰγυπτίε Ζεὺ Νεῖλε». ἔτι δὲ καὶ ἐξ ἑνὸς νομίσματος τοῦ Ἰουλιανοῦ, φέροντος τοιαύτην Λατινικὴν ἐπιγραφὴν «Deo Santo Nilo. Νεῖλω Θεῷ ἀγίῳ»· καὶ ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τέλος τοῦ ρηθέντος ἀνωτέρω ψηφίσματος τῶν Βουσειριτῶν πρὸς τὸν Νέρωνα, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ τῶν ὑδάτων ἀνάβασις ἀνομολογεῖται ὡς δικαία τοῦ Θεοῦ Νεῖλου.

Ἄλλὰ μὲ ὅλα ταῦτα τὰ ἐκ τῆς πλημμύρας τοῦ Νεῖλου ἀγαθὰ καὶ τὴν πλουσιότητα τῶν καρπῶν τῆς Αἰγύπτου, ὅτε ὁ ποταμὸς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κοίτην, τότε γίνεται νοσημάτων καὶ κακῶν πηγὴ ἀνεξάντλητος εἰς αὐτὴν, διότι σηπώμενον τὸ μέρος ἐκεῖνο τῶν ὑδάτων, τὸ ἐναπομείναν εἰς τοὺς λάκκους καὶ χθαμαλοὺς τόπους, γεννᾷ πλῆθος μυιῶν, κωνώπων καὶ ἄλλων ἐντόμων, τὰ ὁποῖα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἐνιαυτοῦ, νύκτα καὶ ἡμέραν βασανίζουσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ

τὰ κτήνη. ἐφ' ἅπασιν τούτοις καὶ ἡ λεπτοτάτη καυ-
 σικωτάτη ἄμμος αἰρομένη ὑπὸ τοῦ Λιβονότου ἀνέ-
 μου, καὶ ἀποτιθεμένη, τῶν μὲν ὀμμάτων γίνεται
 λοιμὸς εἰσιούσα εἰς αὐτὰ, καίουσα καὶ σβεννύουσα
 πολλάκις τὴν ὄρασιν, τῶν δὲ τροφῶν ἀηδία, ὡς
 ἀναμιγνυομένη μετ' αὐτῶν, μὲ ὄλην τὴν ἦν μετέρ-
 χονται ἐπιμέλειαν πρὸς ἔμφραξιν τῶν περιεχόντων
 τὰς τροφὰς ἀγγείων καὶ ἄλλων μερῶν· ἔτι δὲ πρὸς
 τοῖς ἀφορήτοις καύμασι τοῦ Ἡλίου τὸ θέρος, γίνε-
 ται καὶ ἡ λεπτοτάτη ἄμμος τῆς νυκτερινῆς ἀνα-
 παύσεως βάσανος ἀφορητοτέρα, παρεισδύουσα ἕως
 εἰς αὐτὴν τὴν στρωμνὴν καὶ εἰς τὸν φάρυγγα τῶν
 ἀνθρώπων.

Περὶ Νομῶν τῆς ἀνωτέρας καὶ Μεσαίας

Αἰγύπτου.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν διαφόρων κειμένων
 πτόλεων κατὰ τὴν ἀνωτέραν καὶ Μεσαίαν Αἴγυπ-
 τον, ἔπεται νὰ σημειωθῶσι καὶ αἱ πρωτεύουσαι
 πόλεις ἐκάστου Νομοῦ μετὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐ-
 τῶν προεῖρηθη, ὅτι ἡ Αἴγυπτος εἰς τοὺς πλέον
 ἀρχαίους χρόνους τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ὑπάρξεως
 ἦτον διηρημένη εἰς Νομοὺς, τοὺς ὁποίους οἱ Αἰγύπ-
 τιοὶ ἐκάλουον Πθόσσ, καὶ ὅτι ἡ ἀνωτέρα Αἴγυπτος,
 ἡ συμπεριλαμβάνουσα τὴν Θηβαίδα καὶ τὴν με-

σαιάν Αίγυπτον, περιείχε νομούς εικοσιέξ, και ἕκαστος τούτων ὠνομάζετο ἀπό τῆς πρωτεύουσης αὐτοῦ Πόλεως. τούτο δὲ πληροφοροῦμεθα ἀπό τε τὰ Κοπτικά Ἐκκλησιαστικά βιβλία, ἀπό τοὺς Συγγραφεῖς Ἑλληνας και Λατίνους, και ἀπό τὰ διασωζόμενα λειψανα τῶν ἀρχαιοτήτων, διὰ τῶν ὁποίων δεικνύεται τὸ πρωτεῖον τῆς Πόλεως ἑκάστου Νομοῦ.

§. Α'. Οἱ κατὰ τὴν Θεβαΐδα Νομοί.

Οἱ ἀρχαῖοι Γεωγράφοι ἄρχονται τῶν ὀρίων τῆς Θεβαΐδος ἀπό τινος τόπου κειμένου μεταξὺ τῆς μεγάλης Ἑρμουπόλεως και Ἀντινόης, καλούμενου παρ' αὐτῶν Φρούριον Θεβαϊκόν, ἢ φυλακὴ Θεβαϊκὴ, ὅπου τὴν σήμερον ἢ τῶν Ἀράβων κώμη Ταρούχ-Ἐσσερίφ, ἢ τῶν Αἰγυπτίων Τερότ, και περατοῦσιν αὐτὰ ἄχρι τῶν Φιλῶν. ἀλλὰ περὶ τούτου οἱ Ἕλληνες δὲν συμφωνοῦσι μετὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, διότι αὐτοὶ μὲν εἰς τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ἐγνώριζον ἐπ' ὀνόματι Θεβαΐδος ἔταττον Νομοὺς δέκα, ἢ δὲ τῶν Ἑλλήνων Θεβαΐς ἐμπειρεῖχε δεκατρῖς Νομοὺς ἐπισήμους. Οἱ τῶν Ἑλλήνων και Λατίνων Γεωγράφοι εἰς τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου, τὸ καλούμενον παρ' αὐτῶν Θεβαΐς και Ἐπτάνομος, τάττουσι Νομοὺς εἰκοσιτέσσαρας, ἀλλ' ἢ διαίρεσις αὕτη διαφέρει τῆς Θεβαΐδος και

μεσαιας Αιγύπτου τῶν Φαραῶ, ἡ ὁποία ἐμπεριεῖχε Νομοὺς εἰκοσιῆς· παρατηρητέον δὲ, ὅτι ὁ τῆς Ἀντινόης Νομὸς τῶν Ἑλλήνων δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν Φαραῶ, ἐκ δὲ τούτου ὁ τῶν Αἰγυπτιακῶν Νομῶν ἀριθμὸς τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, ὁ παρὰ τῶν Ἑλλήνων γνωστός, ἐλαττοῦται εἰς εἰκοσιτρεῖς· οἱ δὲ εἰκοσιῆς Νομοὶ τῶν Αἰγυπτίων δύνανται γὰ καθορισθῶσι κατὰ τὴν ἐφεξῆς τάξιν.

Ὁ Μεσημβρινὸς Νομὸς τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου κατὰ τοὺς Ἕλληνας, ἦτον ἐκεῖνος ὁ τῆς Ὀμβου, Ἀμβὸ τῶν Αἰγυπτίων· τὰ διασωζόμενα μεγάλα μνημεῖα τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς πόλεως ταύτης, αἴρουσι πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τούτου, εἶναι δὲ βέβαιον, ὅτι ἦτε Συήνη (Ἄσουάν), καὶ ἡ νῆσος Φίλαι μετὰ τῆς Ἐλεφαντίνης νήσου ἐξήρτητο τοῦ Νομοῦ τούτου.

Ὁ Αἰγυπτιακὸς Νομὸς Ἀτβὸ, γνωστός ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπ' ὀνόματι τῆς μεγάλης Ἀπολλωνοπόλεως, ἐμπεριεῖχε ὑπαλλήλους τὴν Σίλσιλιν (Σζολσζέλ), τὴν Ἰερακόπολιν καὶ τὴν Εἰλήθειαν.

Μετὰ τὸν Νομὸν τούτον οἱ ἀρχαῖοι Γεωγράφοι Λατῖνοι ἔταττον τὸν τῆς Ἐρμωνθίδος (Ἐρμόντ), ὑποθέτοντες, ὅτι καὶ ἡ μεγίστη Πόλις ποτὲ Λατόπολις (Σνέ) ἐξήρτητο τοῦ Νομοῦ τούτου· ἀλλ' ἡ Λατόπολις, Πόλις ἀρχαιοτάτη, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποθαυμάζεται εἰσέτι εἰς τῶν μεγαλητέρων Ναῶν τῆς Αἰγύπτου, ὡς φιλοτέχνημα τῆς τῶν Αἰγυπτί-

ων ἀρχιτεκτονικῆς ἐξαίρετον, δὲν ἦτον ποτὲ ἐτέρου Νομοῦ ὑπάλλληλος· τὰ τῆς ἀρχαιότητος τοιαῦτα αὐτῆς μνημεῖα, τὰ συγκρινόμενα κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν μετὰ τῆς Ὀμβου, καὶ ὑπέρτερα τῶν τῆς Ἑρμωνθίδος, ἀποδεικνύουσιν ἀποχρόντως, ὅτι αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ ἦτον πρωτεύουσα ἐνός Νομοῦ· ἐτι δὲ καὶ τὰ Κοπτικὰ βιβλία τοῦ βίου καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἀγίου Παχωμίου, μαρτυροῦσιν αὐτὴν ὡς τοιαύτην· ὅθεν ἢ πόλις αὐτὴ ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, ἦτον πρωτεύουσα ἐνός τῶν τῆς Θεβαίδος Νομῶν· ἐξ αὐτῆς ἐξήρτητο ἢ Κνούρις καὶ ἢ Ἀφροδιτούπολις (Τούφι).

Ἡ μεγάλη πόλις τῶν Θεβῶν ἐσχημάτιζε δύο Νομούς, τὸν μὲν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν περσῖαν τοῦ Νεῖλου, καλούμενον παρὰ τῶν Ἑλλήνων Διοσπολίτην (Νααμούν), τὸν δὲ ἀντικρὺ κατὰ τὴν δυτικὴν περσῖαν, ὀνομαζόμενον ἀρχαίῳθεν Φατουρί (1).

Ὁ τῆς Κοπτικῆς πόλεως Νομός, ὁ ἐμπεριέχων τὴν μικρὰν Ἀπολλωνόπολιν (Κός-Βερβίρ), εἶπετο μετὰ τὸν Διοσπολίτην Νομόν καὶ τὸν Φατουρί· μετὰ δὲ τοῦτον ἀμέσως ἔκειτο ὁ τῆς Τεντυρίδος (Νιτενθόρι), ἐξ οὗ ἦρτητο ἢ κατὰ τὴν δυτικὴν περσῖαν τοῦ

(1) Ὁ Ἰεζεκιήλ Κερ. Α' ὀνομάζει τὸ μέρος αὐτὸ τῆς Αἰγύπτου γῆν Φαλωαῆς, ὁ δὲ Ἀλεξανδρινὸς Κώδιξ τῆς θείας Γραφῆς, γῆν Παθουρῆς.

Νείλου εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς γῆς μικρὰ πόλεις, ἢ παρὰ τοῦ Πτολεμαίου καλουμένη Πάμπανις, καὶ ἄλλαι πόλεις καὶ κῶμαι τῶν Αἰγυπτίων, τῶν ὁποίων (καθὼς καὶ πολλῶν ἄλλων) τὰ ὀνόματα εἰς ἡμᾶς δὲν διασώθησαν· ἢ δὲ Ταβέννη (Ταβενίσι), ἢ Χηνοδοσκία (Σσενεσίτ), ἢ Βωπὸς (Φδῶου), ἢ Βερσσοῦτ καὶ ἄλλαι, ἐξήρτηντο τοῦ Νομοῦ τῆς μικρᾶς Διοσπόλεως (Χὸ).

Οἱ Αἰγυπτιακοὶ Νομοὶ τῆς Ἀμβῶ, τῆς Ἀτβῶ, τῆς Σνέ, τῆς Ἐρμόντ, τῆς Νεαμοῦν (κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῶν Θηβῶν), τῆς Φατουρί (μέρος δυτικόν), τῆς Κέφτ, τῆς Νικενθόρι ἢ Τενθόρι, καὶ τῆς Χὸ, δὲν συμπληροῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν Νομῶν τῆς Αἰγυπτιακῆς Θηβαίδος, ὑπολείπεται ἔτι εἰς, καὶ αὐτὸς εἶναι ἀναμφιδόλως ἐν ὅλῃ τῇ σιωπῇ τῶν Ἑλλήνων Γεωγράφων καὶ Κοπιῶν, ὁ μετὰ τὴν Χὸ ἐπόμενος τῆς Ἀβύδου, διότι ἐὰν παρατηρήσῃ τις τὴν πρώτην δόξαν αὐτῆς καὶ μεγαλοπρέπειαν, ἀπὸ τε τῶν θαυμασίων αὐτῆς μνημείων, τῶν διασωζομένων ἔτι ἐν μέσῳ τῶν τοσοῦτων ἐρειπίων, καὶ ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Στράβωνος, ὅτι ἦτον μεγίστη ποτε Πόλις καὶ δευτερεύουσα μετὰ τὰς Θήβας, πείθεται ἀδιστακτως, ὅτι ἡ Ἀβυδος, καθὰ Πόλις ἐπισημοτέρα τῆς Αἰγύπτου, καὶ τὰ δευτερεῖα ἔχουσα τῶν μεγίστων Θηβῶν, ἦτον καὶ πρωτεύουσα μιᾶς Νομαρχίας ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῶν Αἰγυπτίων.

Γέρβε, Νεχρίτ και ἄλλαι (ὁ Νομός τῆς δευτέρας Ὀάσειως) τοῦ Νομοῦ Γνές ἢ Χνές (Ἡρακλεουπόλεως) ἐξήρτηντο Πουσσίν, Φανισζότ, Νάβι και ἄλλαι τοῦ Νομοῦ Πιόμ ἢ Φιόμ (Ἀρσινόης και Κροκοδειλουπόλεως), Σρουνχόρ, Πουσίρι, Ναέσι και ἄλλαι τοῦ Νομοῦ Τπίχ (Ἀφροδιτουπόλεως τῆς δευτέρας), Τιλόσζι, Πέμε· τῆς Μέμφι (Μέμφεως), Πουσίρι (Βούσειρις) και ἄλλαι.

Και ταῦτα μὲν, κατὰ τάξιν Γεωγραφικὴν ἀπὸ Μισσημβρίας πρὸς Ἄρκτον, περὶ τῶν πρωτευουσῶν Πόλεων ἐκάστου Νομοῦ, και τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν τῆς ἀνωτέρας και μέσαιας Αἰγύπτου, ἐφεξῆς δὲ ρητέον και περὶ τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Κατωτέρα Αἰγύπτος.

Περὶ τῶν φυσικῶν και πολιτικῶν αὐτῆς διαιρέσεων, περὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν αὐτῆς ὀνομάτων, περὶ πόλεων και ἄλλων ἀξιοπεριέργων.

§ Α΄. Κατάστασις φυσική.

Καθ' ὅλους τοὺς χρόνους ἡ θέσις τῆς κάτω Αἰγύπτου ἦτον ἐκ παραλλήλου διαφέρουσα τῆς ἀνωτέρας· ὁ Νεῖλος ἐνταῦθα διαιρούμενος εἰς πολλοὺς

κλάδους ἔρρεεν εὐρυχωρωτέρως, λίμναι ἐκτεταμέναι, διώρυγες ἄπειροι καὶ πλόϊμοι, ὅλα ταῦτα παρίστων ποικιλίαν τινά ἀπαράβλητον, παραβαλλομένην πρὸς τὴν μονοειδῆ ὁμοιότητα τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, ὅπου δύο σειραὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ποταμοῦ Ὀρέων κατάξηραι, συσφίγγουσαι, ὡς εἰπεῖν, καὶ περιορίζουσαι τὸν Νεῖλον, ἐμποδίζουσι τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ μέχρι τῶν ἐνδοτέρων ἐρήμων, καὶ τὴν ἐντεῦθεν διὰ τοῦ ποτισμοῦ καρποφορίαν. Ἐν ᾧ εἰς τὴν κατωτέραν Αἰγύπτου, ἕως οὗ ἡ ὄρασις ἀφικνεῖται, βλέπει ὁ καθείς ὡραίας πεδιάδας, πλήρεις τῶν ὠφελιμωτέρων προϊόντων, τὰ ἐμπορικὰ ποτὲ συναλλάγματα τῶν Αἰγυπτίων μετὰ τῶν Λαῶν τῆς Ἀσίας, καὶ ἐκείνων τῶν πρὸς Ἄρκτον τῆς Ἀφρικῆς, παρέσυραν εἰς τὴν κάτω Αἰγύπτου πλῆθος κατοίκων περισσοτέρων λόγῳ ἀσυγκρίτως τῶν τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, διό ηὐξήθη ἀναλόγως καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν Πόλεων.

Ἡ τῆς κάτω Αἰγύπτου ἐπιφάνεια εἶναι ἐπίπεδος, καὶ δὲν διατέμνεται παρ' οὐδενὸς ὄρους ἢ βουνοῦ, εἰμῆ, κατ' ἀπόστασιν μακρὰν, ἀπὸ τῶν Ἀραβικῶν καὶ Διβυκῶν ὀρέων, ἡ δὲ πεδινὴ θέσις τῆς κάτω Αἰγύπτου παρέχει ἐνδόσιμον εἰς τοὺς νεωτέρους Γεωλόγους τοιαύτης δοξασίας περὶ τοῦ Δέλτα, ὅτι αὐτὸ ἦτον ποτὲ κόλπος θαλάσσιος, εἶτα ἔλος, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου διὰ τῆς ἰλῦος τοῦ Νείλου, καὶ

τῶν ἀνθρωπίνων χειρῶν τῶν συμβοηθησάντων τὴν φύσιν, ἐπληρώθη καὶ ἐχερσώθη.

Ἡ κάτω Αἴγυπτος περιορίζεται, ἀπὸ μὲν τῆς Ἄρκτου ὑπὸ τῆς Μεσογαίου θαλάσσης, ἀπὸ δὲ Μεσημβρίας ὑπὸ τῆς περιχώρου τῆς Μέμφεως· ὁ ζυγὸς τῶν Ἀραβικῶν ὀρέων διευθυνόμενος πρὸς ἀνατολὰς, περατοῦται πρὸς τὸν Ἴσθμὸν τοῦ Σουεσίου εἰς μέρη βαλτώδη, χθαμαλώτερα τοῦ ὕψους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τὰ ὅποια ἦσαν ποτὲ συνέχεια τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου· οἱ βαλτώδεις λοιπὸν ῥηθέντες τόποι, τὰ τῆς θαλάσσης ταῦτα ἐγκαταλείμματα, καὶ οἱ περίξ τούτων ἀμμώδεις λόφοι διευθυνόμενοι πρὸς Ἄρκτον μέχρι τῆς λίμνης ποτὲ Σιρβωνίδος καὶ τῆς Μεσογαίου, εἶναι τὰ ὄρια ἐξ ἀνατολῶν τῆς κάτω Αἴγυπτου· ἀπὸ δὲ τῆς δύσεως περιορίζεται αὕτη ὑπὸ τῶν Λιβυκῶν ὀρέων, τὰ ὅποια διευθυνόμενα σχεδὸν πρὸς Ἄρκτον, περατοῦνται κατὰ λόφους ψαμμώδεις, ἄχρι τῶν ὄχθων τῆς Μερσώτιδος ἢ Μαρείας λίμνης, ἣ ὅποια διαχωρίζεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης δι' ἐνὸς Ἴσθμοῦ στενωτάτου.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Αἴγυπτου Φαραῶ ὑπέταξαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἰκανὸν μέρος τῆς Λιβύης καὶ τῆς Ἀραβίας· ἀλλ' αἱ κατακτήσεις αὐταὶ κείμεναι ἔξω τῆς κοιλάδος τῆς Αἴγυπτου, δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὰ ἐκ φύσεως αὐτῆς ὄρια· διὸ καὶ περὶ τούτων τῶν ἐξηρητημένων τῆς Αἴγυπτιακῆς ἐξουσίας κατακτημάτων, ῥηθήσεται ἐν ἰδιαιτέρῳ Κεφαλαίῳ.

§ Β'. Περὶ Νείλου, τῶν διαφόρων αὐ-
 τοῦ στομίων, καὶ τῶν Αἴγυπτια-
 κῶν αὐτῶν ὀνομάτων.

Ἡ κάτω Αἴγυπτος ἀρχὴν ἐλάμβανεν ἀπὸ Με-
 σημβρίας ὀλίγον ἀνωτέρω τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα,
 ὅπου ὁ Νεῖλος διηρεῖτο εἰς δύο κυριωτέρους ὡς εἴ-
 πεῖν κλάδους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξήρχοντο ἄλλοι τέσ-
 σαρες· περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Μεσόγειον αὐτῶν
 στομίων καὶ τὸν τούτων ἀριθμὸν, συνέγραψαν οἱ
 Ποιηταὶ καὶ οἱ Ἱστορικοὶ τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῆς
 Ῥώμης· καὶ μὲν ὅλον τὸ ὅτι τὰ στόμια ἀποφαντι-
 κῶς ἦσαν ἑπτὰ, κατέστη ὁμως εἰς τοὺς νεωτέρους
 Γεωγράφους, ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος διαμοιρασμοῦ καὶ
 τῆς ποταμοφορίας τοῦ Νείλου ἢ περὶ τούτων βεβαία
 διάγνωσις δυσχερεςάτη· διότι τῶν διωρύγων τινές,
 ἐπειδὴ ἐνεφράγησαν πρὸ πολλῶν αἰῶνων ἐκ τῆς
 ἀμελείας, ἄλλα μὲν ρεῖθρα τοῦ ποταμοῦ ἠλαττώ-
 θησαν, ἄλλα δὲ τούτων ἐξέλιπον· διόλου ἔτι δὲ
 διάφοραι περιστάσεις τοσοῦτον ὀλιγόστειψαν τὴν
 ποσότητα τῶν ὑδάτων, ὥς τῶν περιηγητῶν τινες
 ὑπέλαβον αὐτὰ τὰ ρεῖθρα τοῦ ποταμοῦ, ὡς ἀπλοῦς
 ῥυακας, καὶ μόλις διὰ πολλῆς ἐρεῦνης ἐδυνήθησαν
 νὰ γνωρίσωσιν, ὅτι αὐτὰ ἦσαν ἐξ ἐκείνων τῶν
 περιφήμεων, τῶν προξενούντων τὴν εὐφορίαν εἰς τὰς
 πεδιάδας τῆς κάτω Αἴγυπτου.

Πρὸς τὰς δυσχερείαις ταύταις, προσετέθη εἰς
 τοὺς νεωτέρους καὶ ἡ διαφωνία τῶν ἀρχαίων· καὶ
 μὲ ὄλον τὸ ὅτι αὐτοὶ εἶναι σύμφωνοι κατὰ τὸν ἀ-
 ριθμὸν τῶν ἑπτὰ στομίων, ἀλλ' ὁ καθείς τούτων
 τῶν ἀρχαίων διαφέρει κατὰ τὰς ὀνομασίας αὐτῶν·
 καὶ ὁ μὲν Ἡρόδοτος ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ ἀνατολι-
 κωτέρου στομίου ἀριθμεῖ αὐτὰ οὕτω· Πηλουσιακόν,
 Μενδήσιον, Βουκολικόν, Σεβεννυτικόν, Σαίτικόν,
 Βολβίτικόν καὶ Ἡρακλεωτικόν· ὁ δὲ Διόδωρος ὁ
 Σικελιώτης περιγράφει τὰ ἑπτὰ στόματα οὕτω·
 Πηλουσιακόν, Τανιτικόν, Μενδήσιον, Φατμνιτικόν,
 Σεβεννιτικόν, Βολβίτικόν, καὶ τελευταῖον Κανω-
 βικόν· ὡσαύτως καὶ ὁ Στράβων τάττει ταῦτα ὡς
 ἐφεξῆς· Πηλουσιακόν, Τανιτικόν, Μενδήσιον, Φα-
 τνικόν, Σεβεννυτικόν, Βολβίτικόν καὶ Ἡρακλεω-
 τικόν· καὶ ὁ Γεωγράφος Πτολεμαῖος ἀριθμεῖ τὰ ἐ-
 πόμυνα πέντε μόνον στόμια· τοῦ Ἀγαθοδαίμονος,
 Γάλυ, Θερμουθιακόν, Φατμετικόν καὶ Βουβασικόν·
 ὄχι ὅτι ἠγνόει ὁ Γεωγράφος αὐτός, ὅτι ὁ Νεῖλος εἰ-
 σέβαλεν εἰς τὴν Μεσόγειον δι' ἑπτὰ στομίων, ἀλλὰ
 μὴ ἔχων λαβὴν νὰ φέρῃ πρὸς μαρτυρίαν καὶ τὰ
 ἄλλα δύο, ἀπεσιώπησεν αὐτά· διὸ καὶ πρὸς συμ-
 φωνίαν τῆς διαφορᾶς τῶν ρηθέντων Γεωγράφων,
 καθορισμὸν τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ῥοῆς τῶν ἑπτὰ κλά-
 δων, καὶ διασάφησιν τῶν Αἰγυπτιακῶν αὐτῶν ὀ-
 νομάτων καὶ σημασιῶν, διευκρινοῦνται καθ' εἰρμὸν
 τῶν θέσεων αὐτῶν ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς οὕτω·

1. Κλάδος Πηλουσιακός.

Ὁ Κλάδος αὐτός τοῦ Νείλου, οὐ μόνον ἦτον ὁ ἐπισημότερος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνατολικώτερος τῶν ἄλλων, καὶ αὐτὸν πρῶτον εὑρισκον οἱ ἐκ τῆς Συρίας εἰς Αἴγυπτον ὁδοιποροῦντες· αὐτὸς κατέστη αἴτιον μεγάλων διαφορῶν παρὰ τοῖς νεωτέροις Γεωγράφοις· οἱ μὲν τούτων ἐπίστευσαν, ὅτι αὐτὸς διόλου ἐξέλιπεν, οἱ δὲ ἐφρόνου, ὅτι ὑπάρχουσιν ἐτι ἵχνη τινὰ τούτου κατὰ τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου, τὸ καλούμενον παρὰ τῶν Ἀράβων Σσαρκιέ· ὁ περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος περιηγησάμενος τὴν Αἴγυπτον δ' Ἀνδρὶλλ Γάλλος, διεύθυνε τὸν Πηλουσιακὸν κλάδον πρὸς τὸ μέρος τὸ ὑπὸ τῶν Ἀράβων καλούμενον Μιτ-Δάμισι, λέγων, ὅτι διερχόμενος αὐτὸς ὁ Κλάδος διὰ τῆς Πόλεως Σσάνσσα, εἰσβάλλει εἰς τὴν λίμνην Μενζαλέ τῶν Ἀράβων, ἀλλ' αὐτὸς κατὰ τοῦτο ἐλανθάσθη μεγάλως· ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Γάλλων εἰς Αἴγυπτον, δύο τῶν μαθηματικῶν διορισθέντες πρὸς διάγνωσιν τῆς ῥοῆς τοῦ αὐλακος Μοεζ λεγομένου παρὰ τῶν Ἀράβων, ἐπληροφορήθησαν πραγματικῶς, ὅτι ὁ ῥηθὴς αὐλαξ διαχωρίζεται ἀπὸ τοῦ Δαμιατικοῦ κόλπου μίαν λεύγαν πρὸς Ἄρκτον τῆς Κώμης Ἀτριπ (ἀρχαίας Ἀθρίβως), ὀλίγον τι περαιτέρω πρὸς Μεσημβρίαν τοῦ τόπου, ὅπου ὁ ῥηθὴς δ' Ἀνδρὶλλ καθώρισε τὸν διαχωρισμὸν τῶν κλάδων

τοῦ Φατνικοῦ, καὶ Πηλουσιακοῦ, περὶ τὰς πέντε ὥρας μακρὰν ἀπὸ τοῦ χωρίου Μιτ-Δάμισι, ἔνθα αὐτὸς δεικνύει τὸν διαχωρισμὸν ἑπτὰ δὲ λεύγας μακρὰν τῆς Ἀθρίβωσις ἐπὶ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ αὐλακος Μοεζ, οἱ δὺν αὐτοὶ μαθηματικοὶ εὐρον τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Βουδάστεως· εἰς δὲ τὸν τόπον, ὅπου ὁ αὐλαξ Μοεζ διαιρεῖται εἰς δύο κλάδους, σχηματίζεται μία νῆσος ἰκανῶς ἐκτεταμένη· ἔτι δὲ δύο λεύγας πρὸ τῆς εἰσβολῆς ταύτης εἰς τὴν λίμνην Μενζαλὲ εὐρον οἱ διαληφθέντες καὶ τὰ ἐρείπια τῆς διαφήμου Πόλεως Τάνεως, ἐκ τῆς ὁποίας ὁ εἰς κλάδος ὠνομάσθη Τανιτικός· ἔπιται λοιπὸν ἐκ τούτων, ὅτι ὁ δ' Ἀνβίλλ κακῶς διεύθυνε τὸν Πηλουσιακὸν κλάδον πρὸς τὸ μέρος Μιτ-Δάμισι, διότι κατὰ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ γνώμην, ὁ Τανικός κλάδος θέλει εὑρεθῆ κείμενος ἀνατολικώτερον τοῦ Πηλουσιακοῦ, τὸ ὁποῖον ἀντίκειται εἰς τὴν σύμφωνον μαρτυρίαν ὄλων τῶν ἀρχαίων Γεωγράφων, οἱ ὅποιοι παριστῶσι τὸν Πηλουσιακόν, ὡς τὸν ἀνατολικώτερον κλάδον τοῦ Νείλου.

Αἱ προκύπτουσαι ἐκ τούτου τῶν δοξασιῶν δυσχέρειαι, διαρκούσιν εἰσέτι παρὰ τοῖς νεωτέροις, ὁ δὲ μόνος τρόπος πρὸς διάλυσιν τῶν διαφοριῶν, καὶ πρὸς συμφωνίαν τῶν ἀρχαίων Γεωγράφων μετὰ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τούτου τοῦ μέρους τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, εἶναι ὁ ἐφεξῆς· πρῶτον, ὅταν θεωρήσῃ τις ὡς κλάδον Πηλουσιακόν ὄλον τὰ

μέρος τοῦ ἐνεστῶτος κλάδου τοῦ Δαμιατίου, ἐξ αὐτῆς τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα, ἕως τοῦ ρεῖθρου μόνον Μοεζ· δεύτερον, ὅταν στοχασθῇ τὸ ρεῖθρον αὐτὸ, ὡς μίαν συνέχειαν, τῷ ὄντι, τοῦ Πηλουσιακοῦ ἕως κάτωθεν τῆς κειμένης νήσου πλησίον τῆς Βουδάστεως, ὅπου ὁ Πηλουσιακὸς κλάδος διαιρεῖτο εἰς δύο ρύακας· τρίτον, ὅταν παρατηρήσῃ τὸν ἕνα ἐκ τούτων τῶν δύο ρυάκων τὸν ῥέοντα ποτὲ πρὸς ἀνατολάς, ὡς τῷ ὄντι Πηλουσιακόν, καθότι αὐτὸς ἐνεφράγη ἤδη ἀμεληθεῖς· καὶ τέταρτον, ὅταν ὀνομάσῃ τὸ ἄλλο ρεῖθρον τὸ ῥέον παρὰ τὴν Τάνιν, Ῥεῖθρον Τανιτικόν, τὸ ὁποῖον ἐπ' ὀνόματι Ῥεῖθρον Μοεζ, εἰσβάλλει εἰς τὴν αὐτὴν παρὰ τὴν θάλασσαν λίμνην τὴν παρὰ τῶν Ἀράβων καλουμένην Μενζαλὲ· τότε δὲ τὴν ἀλήθειαν τῆς ὀρθῆς γνώμης ταύτης, τὴν μαρτυρουμένην ἀπὸ τῆς τοπικῆς θέσεως, βεβαιοῦται μετὰ πληροφορίας ἀδιστακτου, ἢ ὅποια σαφηνίζει καὶ διαλύει πάσας τὰς μέχρι τούτου ἀντιλογίας καὶ ἀπορίας περὶ τε τῆς θέσεως τοῦ Πηλουσιακοῦ καὶ Τανιτικοῦ ρυάκος, καὶ περὶ τῶν παρακειμένων εἰς αὐτοὺς ἀρχαίων Πόλεων. Ὁ Τανιτικὸς λοιπὸν ρυάξ ἦτον μία συνέχεια, ὡς προεῖρήθη, τοῦ Πηλουσιακοῦ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος.

Ἐννοεῖται λοιπὸν, ὅταν ὁ Πτολεμαῖος λέγῃ, ὅτι ὁ ποταμὸς Βουδάστικος ῥεεῖ διὰ τοῦ Πηλουσιακοῦ στομίου, διατὶ τὸν κλάδον τὸν καλούμενον παρὰ

τε τοῦ Ἡροδότου καὶ Στράβωνος Πηλουσιακόν, ὠνόμασε Βουβάστικον· καὶ οὐ θαυμάστον, ὅτι τὸ τῆς Βουβάστεως ὄνομα μετεδόθη εἰς ἓνα κλάδον τοῦ ποταμοῦ, παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ὁποίου αὐτὴ ἔκειτο· ἀλλ' ὁ δ' Ἀλβίλλ, μὴ παρατηρήσας τοῦτο ἀκριβῶς, κατέταξε τὸν Πηλουσιακὸν κλάδον πέντε-λεύγας πορρωτέρω, ὡς προεῖρέθη, διὸ καὶ κατηναγκάσθη νὰ κατατάξῃ ὡσαύτως τὴν Βούβαστιν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ Δέλτα, ἐν ᾧ τὰ ἐρείπια ταύτης θεωροῦνται μέχρι τῆς σήμερον ἐπὶ τὴν ὄχθην τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου· πλησίον δὲ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας ταύτης Πόλεως, κεῖται μία νῆσος, ἣ ὁποία εἶναι ἀναντιβῆτως ἡ Μυιέφορις, ἣν οἱ ἀρχαῖοι Γεωγράφοι τάττουσι πλησίον τῆς Βουβάστιως.

§. 2. Κλάδος Τανίτικος.

Εἰπόθη ἀνωτέρω, ὅτι τὸ ρεῖθρον αὐτὸ μᾶλλον μετοχετεύετο ἀπὸ τοῦ Βουβαστικοῦ ἢ Πηλουσιακοῦ Κλάδου, τὸ ὁποῖον παρέλαβε τὸ τοιοῦτον ὄνομα ἀπὸ τῆς μεγαλοπρεπιστάτης βασιλείου ποτὲ Πόλεως Τάνεως, κειμένης ἐπὶ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Τανιτικοῦ αὐτοῦ κλάδου, τοῦ εἰσβάλλοντος εἰς τὴν Τενέσιον λίμνην, καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ στομίου, καλουμένου τὴν σήμερον Γιάμα-Φαράτζα.

Οἱ Στράβων ὀνομάζει ἀμέσως μετὰ τὸν Πηλου-

σιακόν κλάδον τόν Τανίτικον· ὁ δὲ Ἡρόδοτος οὔτε ἀναφέρει αὐτόν, ἀλλὰ μετὰ τὸν Πηλουσιακόν τάττει εὐθύς τὸν Μενδήσιον, καὶ μετὰ τοῦτον τὸν Βουκολικόν, τὸν ὁποῖον ὁ Στράβων ἀποσιωπᾷ διόλου· διὸ καὶ συνεικάζεται, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ὑπέλαβεν ἐσφαλμένως ἐν ἓκ τῶν πολλῶν ρεῖθρων, τὸ διερχόμενον διὰ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς κάτω Αἰγύπτου, καλουμένου ποτὲ Βουκολικοῦ, ὡς ἓνα τῶν ἑπτὰ κλάδων· ὁ Τανίτικος λοιπὸν Κλάδος εἶναι μία ἀπόρροια τοῦ Πηλουσιακοῦ, ἀλλ' ὁ ἐξ Ἀλικαρνασοῦ ρηθεις Ἱστορικός ὑπέλαβε τὸν τε Πηλουσιακὸν καὶ τὸν Τανίτικὸν ὡς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν Κλάδον.

§. 3. Κλάδος Μενδήσιος.

Ὁ Ἡρόδοτος καὶ ὁ Στράβων ἀναφέρουσι τὸν Μενδήσιον Κλάδον, ὁ δὲ Πτολεμαῖος, οὔτε μνημονεύει αὐτοῦ· αὐτὸς ἔκειτο ἀμέσως μετὰ τὸν Τανίτικον, σχεδὸν πρὸς Ἄρκτον, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰσέτι ὑπὸ τὸ ὄνομα ρεῖθρον τῆς Ἀσχυμούν, καὶ διαχωρίζεται ἀπὸ τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου εἰς τὸν τόπον λεγόμενον τὴν σήμερον Μανσούρα (1)· ἡ τριαύτη ὀνομασία αὐτοῦ παρήχθη ἀπὸ τῆς Μένδης

(1) Μανσούρα, κεῖται κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, μία τῶν κυριωτέρων Κομποπόλεων τοῦ Δέλτα καὶ τῶν εὐφορωτέρων· διάσημος ἐγένετο τῷ 1248 ἔτει καὶ τῆς Ἐγίρης τῷ 646, διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐνταῦθα φονικωτάτην μάχην τοῦ Βασιλέως τῆς

πόλειως πρωτεύουσής τοῦ Μενδησίου Νομοῦ, κει-
μένης παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Κλάδου
τούτου, ὅς τις εἰσβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ
στομίου Διπέχ καλουμένου.

§. 4. Κλάδος Φατμετικός.

Ὁ τέταρτος αὐτὸς Κλάδος τοῦ Νείλου καλεῖται
Σεβαννυτικός παρὰ τοῦ Ἡροδότου, καὶ Φατνικός
παρὰ τοῦ Στράβωνος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ αὐτὸς ὁ πα-
ρὰ τοῦ Πτολεμαίου Φατμετικός· ὁ Κλάδος αὐτὸς
παράγεται ἀπὸ τοῦ Πηλουσιακοῦ, καὶ διαχωρίζε-
ται, ὡς προεβρέθη, εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον

Γαλλίας Λουδοβίκου τοῦ ἐνάτου. καὶ τοῦ ἐκ τῆς πατρίας τοῦ
Δεσπότη Ἐγγουπέ καταγομένου Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου Μουαζάμ-
Γαγετουδίν-Τουράν, εἰς τὴν ὁποίαν κατατροπώθεις παρὰ τοῦ Σουλ-
τάνου πρώτου ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λουδοβίκου Κόμης δ' Ἄρτουά, ἐφο-
νίσθη μαχόμενος· εἶτα δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ὁρμήσας κατὰ
τοῦ Σουλτάνου καὶ γενναίως ἀγωνισθεὶς, μετὰ πολὺν φόνον ἐξ
ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἤττηται τέλος καὶ ζωρεῖται μετὰ τῶν
δύο ἐτέρων ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἄλλων Δουκῶν καὶ Κομητῶν τῆς
Γαλλίας· μετὰ δὲ τὴν νίκην, καὶ ἀχμαλωσίαν, θιάζεται ὁ Λου-
δοβίκος διὰ τὴν ἀγοράσιν τὴν τε αὐτοῦ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἀπο-
λύτρωσιν μετὰ τὴν παραχώρησιν τοῦ ἀποκτηθέντος παρ' αὐτοῦ Δι-
μιχτίου, καὶ ἄλλων ἐν Αἰγύπτῳ περὶ τῶν ἀποκτημάτων, καὶ μετὰ
δύοσι τετρακισίων χιλιάδων λιρῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ διαληθρῆς
Σουλτάνος ἐτελείωσεν ταῦτα πάντα ἄνευ εἰδήσεως τῶν ἐχόντων
τὰ πρῶτα ἀξιώματα ἐν Αἰγύπτῳ ἰσχυροτάτων Μαμλούκων, ἐ-
φορμῶσιν αὐτοὶ κατὰ τοῦ Σουλτάνου αὐτῶν τούτου Μουαζάμ Γα-

τὴν σήμερον Κάφρ-Μοέζ· αὐτὸς ῥέων πρὸς Ἄρ-
κτον, ἐν ᾧ ὁ Πηλουσιακὸς διευθύνεται πρὸς Ἀνα-
τολάς, εἰσβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον κάτωθεν τῆς
Δαμιάτιως ἢ Δαμιάθιως (κοινῶς παρὰ τῶν Ἀρά-
βων Δουμιάτ) Πόλεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀπέχει τὸ
στόμιον αὐτὸ διὰ τοῦ ποταμοῦ μίαν ὥραν καὶ ἐπέ-
κεινα· καίται δὲ αὐτὸ ὑπὸ τὴν 29 καὶ 32 λεπτά
μοίραν τοῦ μήκου, καὶ 31 καὶ 30 λεπτά τοῦ Ἀρ-
κτικοῦ εὗρους.

Ὁ Ἡρόδοτος ὀνομάζει τὸν κλάδον αὐτὸν Σεβεν-
νυτικόν, ὡς ῥέοντα παρὰ τὴν ἀρχαίαν Πόλιν πο-
τὲ Σεβέννυτον, καλουμένην τανῦν Σαμανοῦδ· ἀλ-
λὰ τὴν τοῦ Σεβεννυτικοῦ ὀνομασίαν ἀποδίδωσιν ὁ
Στράβων εἰς τὸν μετὰ τοῦτον ἐπόμενον κλάδον·
τὸ δὲ ἀληθὲς Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τοῦ κλάδου τού-
του τοῦ Νείλου, ἦτον τὸ τοῦ Φατμετικοῦ κατὰ
τὸν Πτολεμαῖον, καὶ κακῶς γράφεται Φατνικόν

γετουδίν-Τουράν Μελέκι, περιπολοῦσι τὸ παρὰ τὸν Νεῖλον Πηλά-
τιόν του, πίπτει αὐτὸς εἰς τὸν Ποταμὸν, καὶ βέλεσι φονεύεται
κολυμβῶν· μετὰ δὲ τὸν φόνον αὐτοῦ, ἀρπάζουσιν οἱ ἀποστάται
Μαμλοῦκοι τῷ 1254 ἔτει τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου καὶ μέ-
ρος τῆς Συρίας, καταστήσαντες ἰδίαν δυναστείαν ἐπ' ὀνόματι Δε-
βλέτ Τουρκιγῆ, περὶ τὴν 136, ἐξ ᾧ Τουρκμάνιδων Μχμ-
λοῦκων Μπαχαριτῶν, ἤρπασαν πάλιν αὐτὴν οἱ Σιρκάσιοι (Τζερ-
κίζοι) τῷ 13)0 ἔτει Μαμλοῦκοι, τοὺς ὁποίους καταπολεμήσας καὶ
κατατροπώσας, ἐξόντωςε διόλου ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ὁ τῶν Ὀθω-
μανῶν Σουλτάνος Σελῆμ ὁ πρῶτος, τῷ 1517 ἔτει.

παρὰ τοῦ Στράβωνος· ἡ λέξις Φατμέτι κατ' Αἰγυπτίους σημαίνει τὸ μέσον τοῦ βραχίονος· καὶ τῷ ὄντι ὁ κλάδος αὐτὸς ἔκειτο ἐν μέσῳ τῶν ἐξ ἄλλων, ἔχων ἐξ ἀνατολῶν μὲν τὸν Μενδήσιον, τὸν Τανίτικον καὶ τὸν Πηλουσιακόν, ἐκ δὲ δυσμῶν τὸν Θερμουθιακόν, τὸν Βολβίτινον καὶ Ἡρακλεωτικόν ἢ Κανωδικόν.

§. 5. Κλάδος Σεβεννυτικός ἢ

Θερμουθιακός.

Ὁ πρὸς δυσμὰς πέμπτος Κλάδος τοῦ Νείλου ἐλάμβανε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα, τὸ ὁποῖον διήρχετο καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ μῆκος· ὁ Ἡρόδοτος ὀνομάζει αὐτὸν Σαίτικον, διότι ἔρρεε περὶ τὸ ἀνατολικόν μέρος τοῦ ἀπὸ τῆς Πόλεως Σαῖς, Σαίτικοῦ Νομοῦ, καθὼς καὶ ὁ Στράβων διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὀνομάζει ὁμοίως τὸν κλάδον αὐτὸν Σεβεννυτικόν, διότι ἔρρεε περὶ τὸ δυτικόν μέρος τοῦ Νομοῦ αὐτοῦ.

Ὁ Πτολεμαῖος διαφυλάττων τὸ Αἰγυπτιακόν ὄνομα, καλεῖ τὸν κλάδον αὐτὸν Θερμουθιακόν, ἢ Τερμουθιακόν· τὰ Αἰγυπτιακὰ δὺν αὐτὰ ὀνόματα παράγονται ἀπὸ τοῦ Μοῦ, ἀποθνήσκειν, καὶ τοῦ Εῦ, ποιεῖν, καὶ σύγκεινται ἀπὸ τοῦ ἀρσενικοῦ ἄρθρου Φ, καὶ τοῦ θηλυκοῦ Τ, ἐκ τούτων δὲ ἀφαιρουμένης τῆς Ἑλληνικῆς ληγούσης ΑΚΟΣ, μένει

ἡ Αἰγυπτιακὴ λέξις καθαρὰ Φερμούτ, ἡ Θερμούτ, δηλοῦσα τὸν προξενοῦντα θάνατον, ἡ ἀπώλειαν· οἱ Αἰγύπτιοι ὠνόμασαν τὸν κλάδον αὐτὸν τοῦ ποταμοῦ οὕτω, διότι ὁ πλοῦς τούτου φαίνεται, ὅτι ἦτον ποτὲ διὰ τὴν σφοδρότητα τῶν ῥευμάτων, δυσκολώτατος καὶ ἐπικίνδυνος, ἢ τὴν σήμερον· αὐτὸς εἰσέβαλλεν εἰς τὴν Βουτῶ λίμνην, καλουμένην τανῦν Βοῦρλος, καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν Μεσόγειον· παρὰ τὴν λίμνην ταύτην καὶ ἐγγὺς τῆς θαλάσσης ἔκειτο ἡ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις Νικετζόου καλουμένη Πάλις, καὶ Πάραλος παρὰ τοῖς Ἑλλησι.

§. 6. Κλάδος Βολβίτινος ἢ Τάλυ.

Ὁ ἕκτος αὐτὸς Κλάδος, ὁ καλούμενος παρὰ μὲν τοῦ Ἡροδότου Βολβιτικός, παρὰ δὲ τοῦ Στράβωνος Βολβίτινος, καὶ Τάλυ παρὰ τοῦ Πτολεμαίου, δὲν ἦτον ποτὲ τόσο ἐπίσημος, ὅσον οἱ ἄλλοι, ὡς παραγόμενος ἀπὸ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ, ἢ Κανωβικοῦ κλάδου, καὶ λαμβάνων τὰς ἀρχάς του μικρὸν ἄνωθεν τῆς θαλάσσης πλησίον τοῦ τόπου, καλουμένου τανῦν Δεῖρουτ· ὁ Πτολεμαῖος ὀνομάζει αὐτὸν Τάλυ, καὶ μὲ ὄλον τὸ ὅτι τὸ ὄνομα αὐτὸ φαίνεται ὡς Αἰγυπτιακόν, ἢ σημασία του ὅμως εἶναι ἄγνωστος· κατὰ τὴν πληροφορίαν τῶν ἀρχαίων Γεωγράφων, τὸ ῥεῖθρον αὐτὸ ὠρύχθη παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, καὶ ἐπομένως ὠνομάσθη τῆς Ἑλληνιστὶ ἀπὸ

Πόλεως Βολβίτινης, κειμένης παρά τὴν ὄχθην
τούτου.

§. 7. Κλάδος Κανωδικός, ἢ Ἡρακ-
λεωτικός.

Οὗ Κανωδικός αὐτός Κλάδος ἦτον ὁ τελευταῖος
καὶ δυτικώτερος τοῦ ποταμοῦ καὶ ὁ πλέον ἐπίση-
μος τῶν ἄλλων· αὐτὸς ἐλάμβανε τὰς ἀρχάς του ἀπὸ
αὐτῆς τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα, καὶ εἰσέβαλλεν εἰς
τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μεταξὺ τῆς Κανώβου Πό-
λεως (Ἄβουκίρ) πρὸς δυσμὰς, καὶ τοῦ Ἱεροῦ τοῦ
Ἡρακλέους πρὸς ἀνατολὰς· περὶ δὲ τοῦ κλάδου
τούτου τοῦ καλουμένου παρά τοῦ Πτολεμαίου Ἄ-
γαθοῦ Δαίμονος, παρατηρήθη, ὅτι ἐπάνω τῆς κο-
ρυφῆς τοῦ Δέλτα, ὄθεν τὰ ρεῖθρα τοῦ κλάδου τούτου
ἄρχονται, ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων
Κώμη τις καλουμένη Σσετνούφι, καὶ ἐπειδὴ τὸ
ὄνομα τοῦτο σημαίνει κατ' Αἰγυπτίους καλὸν κλά-
δον, καλὴν διαίρεσιν, διὰ δὲ τοῦτο ἀναμφισβόλως ἡ
κώμη αὕτη ἐκαλεῖτο παρ' Αἰγυπτίοις Σσετνούφι-
τὴν δὲ λέξιν ταύτην ἐξελληνίσας ὁ Πτολεμαῖος, ὠ-
νόμασε τὸν κλάδον τοῦ Ἄγαθοῦ Δαίμονος· τὴν σή-
μερον ὁ Κανωδικός αὐτός κλάδος ἐξ αὐτοῦ τοῦ μέ-
ρους, ὄθεν ἦσαν αἱ ἀρχαὶ τοῦ ῥηθέντος Βολβίτινου
ἢ Γάλυ ρεῖθρου, ἐνεφράγη, καὶ ἡ κοίτη αὐτοῦ διόλου
ἐξέλιπε, τὰ δὲ ὕδατα τούτου εἰσῆλθον εἰς τὴν κοί-

την τοῦ Βολβίτινου, διὸ καὶ ἠϋξήθη ἐκ ταύτης τῆς ποταμοφορίας ὁ κλάδος αὐτός (ὁ λεγόμενος τοῦ Ῥαχητίου τανῦν) τὰ μέγιστα· εἰς δὲ τὸ ξηρανθὲν Κανωδικὸν ἢ Ἡρακλεωτικὸν στόμιον, ἢ θάλασσα μὴ ἀναχαιτιζομένη ὑπὸ τῆς ῥοῆς καὶ ὀρμῆς τῶν Νειλώων ὑδάτων τοῦ κλάδου τούτου, εἰσεχώρησε καὶ ἐκάλυψε μέρος τῆς γῆς, σχεδιάσασα τὴν λίμνην αὐτόθι, καλουμένην παρὰ τῶν Ἀράβων Μααδία, ἢ ὁποῖα δεικνύει τὸν τόπον, ὅπου εἰσέβαλλον ὁ Κανωδικὸς αὐτὸς κλάδος ποτὲ εἰς τὴν θάλασσαν.

Καὶ ὁ Πηλουσιακὸς ὡσαύτως Κλάδος ἐκ τοῦ ἄλλου τοῦ πρὸς ἀνατολὰς μέρους, διὰ τὴν ἀφροντισίαν τῶν ἀναγκαίων προδόλων καὶ τῶν προχωμάτων τοῦ ῥείθρου αὐτοῦ καὶ πρὸ τῶν Ἀράβων ἡμελήθη, ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν διόλου ἐνεφράγη· τὰ δὲ ὕδατα τούτου εἰσέβαλλον εἰς τὴν κοίτην τοῦ τε Τανίτικου καὶ τοῦ Φατμετικοῦ μᾶλλον κλάδου (Δαμιατίου τανῦν)· τὰ δὲ τοῦ ξηρανθέντος Πηλουσιακοῦ ἵχνη φαίνονται κάτωθεν τῆς Βουβάστεως εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ὑπάγουσαν εἰς Σαλαχιᾶ (Σέλαι)· ἐκ δὲ ταύτης τῆς ποταμοφορίας καὶ ἡ παράλιος λίμνη τῆς Τάνεως (Μενζαλλὲ τανῦν), προσεχώρησε πολὺ εἰς τὴν γῆν τούτου τοῦ πρὸς ἀνατολὰς νεύοντος τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου μέρους καὶ κατεπόντισε πεδιάδας καὶ Πόλεις, καθὼς καὶ εἰς τὸ πρὸς δυσμὰς μέρος ἢ προχώρησις, ὡς ἐρρέθη, τῆς θαλάσσης ἐσχημάτισε τὴν λίμνην Μααδία.

§ Γ'. Περὶ τοῦ μεγάλου καὶ τῶν
μικρῶν Δέλτα.

Οἱ Ἕλληνες ὠνόμασαν Δέλτα τὰ μέρη ἐκεῖνα τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν ρεῖθρων ἑνὸς ποταμοῦ, ἢ ὑπὸ τῶν θαλασσίων ὑδάτων, τὰ ὁποῖα σχηματίζουσιν ἐν Τρίγωνον, ὡς τὸ Δ ψηφίον· τὸ δὲ διαφημότερον πάντων εἶναι τὸ τῆς Αἰγύπτου· κατὰ κοινὴν πρόληψιν τινές ἐννοοῦσι διὰ τοῦ Δέλτα αὐτοῦ ὅλην τὴν κάτω Αἴγυπτον, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι προφανῆς κατάχρησις τῆς λέξεως, καὶ ἔλλειψις ἀκριβείας· διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγνώριζον οἱ Ἕλληνες ὑπ' αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἦτον ἐν μόνον μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου, καὶ οὐχὶ αὐτὴ ὅλη.

Τὸ μέγα Δέλτα κεῖται μεταξὺ τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου πρὸς ἀνατολὰς, καὶ τοῦ Κανωβικοῦ ἢ Ἡρακλεωτικοῦ πρὸς δυσμὰς· ἢ δὲ πρὸς Ἄρκτον Μεσόγειος θάλασσα σχηματίζει τὴν τοῦ Τριγώνου βάσιν, ἐκτεινομένην κατὰ μῆκος 65 λεύγας, ἀνὰ 25 εἰς τὴν μοῖραν, περὶ τὰ 180 Ἰταλικά μίλια.

Τὰ δὲ ἄλλα πέντε ρεῖθρα τοῦ Νεῖλου διατέμνουσι τὸ μέγα Δέλτα κατὰ τὰς διαφόρους τροπὰς καὶ ἐλίξεις τῶν ρευμάτων τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰς τούτων διευθύνσεις· ἢ δὲ μεγάλη αὐτάρκεια τῶν ὑδάτων ἀποτελεῖ τὸ Δέλτα τὸ πλέον εὐφορον καὶ καρποφόρον μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου, καὶ ὅλης σχεδὸν

τῆς λοιπῆς Αἰγυπτιακῆς ἐπικρατείας, διότι οὐ μόνον περιρρέεται καὶ ποτίζεται ἀκαταπαύστως ἀπὸ τοὺς βραχίονας τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἀπὸ προσωρινὰς βροχᾶς· ἡ δὲ πολλὴ καρποφορία αὐτῆ καὶ εὐθηνία ἠὔξησε τὰς πόλεις καὶ χωρία τῶν Ἀράβων περὶ τὰς ὄχθας τῶν διαφόρων βραχιόνων τοῦ Νείλου εἰς τὸ Δέλτα.

Ἡ λέξις Δέλτα, ὡς Ἑλληνικῆ, οὐδέποτε ἦτον εἰς χρῆσιν παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, πρὸς δήλωσιν τοῦ μέρους τούτου τῆς αὐτῶν βασιλείας· αἱ τῶν Κοπτῶν βίβλοι οὐδὲ ἀναφέρουσι τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα, καὶ μόνος Στέφανος ὁ Βυζάντιος λέγει, ὅτι κατὰ τὸν Εὐφορον, οἱ Αἰγύπτιοι ἐκάλουν τὸ Δέλτα Πτίμυρις ἀπὸ τῆς τοῦ σχήματος ὁμοιότητος· ἐκ τῆς λέξεως ταύτης ἀφαιρουμένης τῆς Ἑλληνικῆς ληγουσῆς Ις, μένει καθαρὰ ἡ Αἰγυπτιακὴ Πτίμυρ, ἡ ὁποία δηλοῖ πρᾶγμα περισοιχούμενον πανταχόθεν· λέξις τῷ ὄντι κατάλληλος εἰς τὸ Δέλτα, ὡς περικλυζόμενον ἐκασταχόθεν ὑπὸ τῶν τοῦ Νείλου καὶ τῶν θαλασσίων ὑδάτων.

Περὶ δὲ τῶν μικρῶν Δέλτα, μόνος ὁ Γεωγράφος Πτολεμαῖος ἀναφέρει περὶ διαιρέσεως τοῦ μεγάλου Δέλτα καὶ εἰς ἄλλα ἔτι μικρότερα, καὶ σημειοῖ τούτων δύο· τὸ μὲν πρῶτον, περιεχόμενον μεταξὺ τοῦ Βουβαστικοῦ ἢ Πηλουσιακοῦ καὶ τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου, τὸ δὲ ἄλλο, μεταξὺ τοῦ Φατμετικοῦ καὶ τοῦ Θερμουθιακοῦ ἢ Σεβεννυτικοῦ· φαίνεται δὲ ὅτι

ἑτάττον καὶ τρίτον, τὸ μεταξύ ἐκεῖνο διάστημα, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτιζον ὡς Δέλτα μικρὸν οἱ τοῦ Σεβεννυτικοῦ καὶ τοῦ Κανωβικοῦ δύο κλάδοι.

§ Δ'. Τὰ περίξ τῆς κάτω Αἰγύπτου, καὶ ἔξω τῶν ὀρίων τοῦ Δέλτα κείμενα. Περὶ διαιρέσεων, καὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν αὐτῶν ὀνομάτων.

» Ἐκτὸς τοῦ μεγάλου Δέλτα, ἡ κατωτέρα Αἴγυπτος περιλαμβάνανεν εἰσέτι δύο μέρη ἐκτεταμένα, κείμενα, τὸ μὲν πρὸς τὰ πέρατα αὐτῆς τὰ κατ' Ἀνατολᾶς, τὸ δὲ πρὸς τὰ κατὰ Δυσμᾶς· καθέκαστον δὲ τούτων τῶν δύο μερῶν ἐποτιζέτο διὰ διαφόρων διωρύγων, ἐξερχομένων, τῶν μὲν ἀπὸ τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου πρὸς δυσμᾶς, τῶν δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς Ἀνατολᾶς Πηλουσιακοῦ.

Περὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ μέρους τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, ἔξω τοῦ Δέλτα.

Ἀραβία Αἰγυπτιακῆ-Τιαράβια.

Τὸ πρὸς Ἀνατολᾶς νεῦον μέρος τοῦ Δέλτα συμπεριλάμβανεν τὴν περίχωρον ὅλην τὴν κάτωθεν τῆς Αἰγυπτιακῆς Βαβυλῶνος (ἑσκιμισίρ), μεταξύ κειμένην τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου τοῦ Νείλου καὶ

τῶν ὄρεων τῆς Ἀραβίας, τῶν ὁποίων ἡ διεύθυνσις παρεκκλίνει ἐντεῦθεν, ἀπό τε τοῦ παλαιοῦ Μισιρίου καὶ τῆς μεγαλοπόλεως Καίρου, τουτέστιν ἀπὸ Ἄρκτου πρὸς Ἀνατολὰς, καὶ περατοῦται παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον· οἱ κινούμενοι ὑπὸ τῶν ἀνέμων ψάμμοι καὶ ἐγειρόμενοι ὡς λάφοι, εἶναι τὰ ὄρια τῆς περιχώρου ταύτης, καλουμένης τανῦν Καλιουπιέ καὶ Σσαρκιέ, τὰ ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Παλαιστίνης καὶ Συρίας· τὸ δὲ μέρος ἐκεῖνο τὸ καὶ Γεσέμ· τῆς Γραφῆς τῆς κάτω Αἰγύπτου, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ στομίου τοῦ Νείλου, ἦται τοῦ Πηλουσιακοῦ ἀρχόμενον ἀπὸ θαλάσσης, καὶ ἐκτεινόμενον ἄχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Δάλτα, ἦτον ποτὲ εὐφορον ὡς καὶ τοῦτο, διὰ τὰς ποτιζούσας αὐτὸ πολλὰς ἀπὸ τοῦ Νείλου διώρυγας, ἐκτὸς τῶν πέριξ τοῦ Πηλούσιου παραλίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν περίλιμνα καὶ τελματώδη· τὰ δὲ ἐκείθεν τούτου, πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, εἰς τὸν ἄκαρπον καὶ ἀμμώδη Ἀραβικὸν Νομόν, ἦσαν καὶ εἶναι κατὰ ἔξοχον πάσης χλόης καὶ κατακεκαυμένα, διὰ τὴν μακρὰν ἀπὸ αὐτῶν ἀπόστασιν τοῦ Νείλου.

Οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀρχαῖοι Γεωγράφοι ἀπέδιδον εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τῆς Αἰγύπτου τὸ ὄνομα Ἀραβία· ἢ Ἀραβία, λέγει ὁ Στράβων, καίται μεταξὺ τοῦ Νείλου καὶ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, καὶ τὰ πρὸς τὰ ἄισχιστα ἐστὶ τὸ Πηλούσιο· κατὰ τὴν περικοπὴν ταύτην, ὁ Στράβων ἐννοεῖ τὴν Αἰγυπτιακὴν Ἀ-

ἑτάττον καὶ τρίτον, τὸ μεταξύ ἐκεῖνο διάστημα, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτιζον ὡς Δέλτα μικρὸν οἱ τοῦ Σεβεννυτικοῦ καὶ τοῦ Κανωβικοῦ δύο κλάδοι.

§ Δ'. Τὰ περὶ τῆς κάτω Αἰγύπτου, καὶ ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ Δέλτα κείμενα. Περὶ διαιρέσεων, καὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν αὐτῶν ὀνομάτων.

» Ἐκτὸς τοῦ μεγάλου Δέλτα, ἡ κατωτέρα Αἴγυπτος περιελάμβανεν εἰσέτι δύο μέρη ἐκτεταμένα, κείμενα, τὸ μὲν πρὸς τὰ πέρατα αὐτῆς τὰ κατ' Ἄνατολάν, τὸ δὲ πρὸς τὰ κατὰ Δυσμᾶς· καθέκαστον δὲ τούτων τῶν δύο μερῶν ἐποτιζετο διὰ διαφόρων διωρύγων, ἐξερχομένων, τῶν μὲν ἀπὸ τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου πρὸς δυσμᾶς, τῶν δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς Ἄνατολάν Πηλουσιακοῦ.

Περὶ τοῦ Ἄνατολικοῦ μέρους τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, ἔξω τοῦ Δέλτα.

Ἄραβία Αἰγυπτιακῆ-Τιαράβια.

Τὸ πρὸς Ἄνατολάν νεῦον μέρος τοῦ Δέλτα συμπεριελάμβανε τὴν περίχωρον ὄλην τὴν κάτωθεν τῆς Αἰγυπτιακῆς Βαβυλῶνος (ἑσκιμισίρ), μεταξύ κειμένην τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου τοῦ Νείλου καὶ

τῶν ὄρεων τῆς Ἀραβίας, τῶν ὁποίων ἡ διεύθυνσις παρεκκλίνει ἐντεῦθεν, ἀπὸ τε τοῦ παλαιοῦ Μισιρίου καὶ τῆς μεγαλοπόλεως Καίρου, τουτέστιν ἀπὸ Ἄρκτου πρὸς Ἀνατολὰς, καὶ περατοῦται παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον· οἱ κινούμενοι ὑπὸ τῶν ἀνέμων ψάμμοι καὶ ἐγειρόμενοι ὡς λάφοι, εἶναι τὰ ὄρια τῆς περιχώρου ταύτης, καλουμένης τανῦν Καλιουπιέ καὶ Σσαρκιέ, τὰ ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Παλαιστίνης καὶ Συρίας· τὸ δὲ μέρος ἐκεῖνο τὸ καὶ Γεσέμ τῆς Γραφῆς τῆς κάτω Αἰγύπτου, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ στομίου τοῦ Νείλου, ἦται τοῦ Πηλουσιακοῦ ἀρχόμενον ἀπὸ θαλάσσης, καὶ ἐκτεινόμενον ἄχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Δάλτα, ἦτον ποτὲ εὐφορον ὡς καὶ τοῦτο, διὰ τὰς ποτιζούσας αὐτὸ πολλὰς ἀπὸ τοῦ Νείλου διώρυγας, ἐκτὸς τῶν πέριξ τοῦ Πηλουσίου παραλίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν περίλιμνα καὶ τελματώδη· τὰ δὲ ἐκείθεν ταύτου, πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, εἰς τὸν ἄκαρπον καὶ ἀμμώδη Ἀραβικὸν Νομὸν, ἦσαν καὶ εἶναι κατὰ ἔξοχον πάσης χλόης καὶ κατακεκαυμένα, διὰ τὴν μακρὰν ἀπὸ αὐτῶν ἀπόστασιν τοῦ Νείλου.

Οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀρχαῖοι Γεωγράφοι ἀπέδωκαν εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τῆς Αἰγύπτου τὸ ὄνομα Ἀραβία· ἢ Ἀραβίξ, λέγει ὁ Στράβων, καίται μεταξὺ τοῦ Νείλου καὶ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, καὶ τὰ πρὸς τὰ ἄρισχιστα ἐστὶ τὸ Πηλούσιογ· κατὰ τὴν περιχοπὴν ταύτην, ὁ Στράβων ἐννοεῖ τὴν Αἰγυπτιακὴν Ἀ-

ραβίαν, καθότι ἡ ἰδίως λεγομένη Ἀραβία κεῖται πέραν τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, ἢ δὲ τῆς Αἰγύπτου, ὡς ἔμορνος ἐκείνης, ὠνομάσθη καὶ αὐτὴ Ἀραβία· τὸ δὲ Ἑλληνικὸν αὐτῆς ὄνομα εἶναι σύμφωνον μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ, καὶ εἰς ὅλα τὰ Κοπτικὰ χειρόγραφα λέγεται Τιαράβια· τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν ἐφύλαξαν καὶ οἱ Ἀραβες Γεωγράφοι, καλοῦντες αὐτὴν Τα-ραπιὰ· κατ' αὐτὸ τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου ἦτον καὶ ἡ πολυθρύλλητος διώρυξ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν οἱ Φαραὼ βασιλεῖς ἐπεβάλλοντο νὰ ὀρύξωσι διὰ νὰ συνενώσωσι μέχρι ἑνὸς μέρους, πρὸς εὐχερῆ μεταφορὰν τῶν πραγματειῶν, τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν μετὰ τοῦ Νείλου, καὶ ἐπομένως τὸν Ὠκεανὸν μετὰ τῆς Μεσογείου διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ, τοῦ συνενοῦντος τὴν Αἰγυπτον μετὰ τὴν Ἀσίαν· ἢ δὲ ῥηθεῖσα διώρυξ ὠρύχθη ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς ὀχθῆς τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου, μέχρι τοῦ πλέον ἀρκτικοῦ μέρους τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου·

Περὶ τοῦ Δυτικοῦ μέρους τῆς κατωτέρας

Αἰγύπτου ἔξω τοῦ Δέλτα.

μέρος Λιβύης.—Νιφαῖατ.

Τὸ πρὸς Δυσμὰς νεῦον μέρος τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, περιωρίζετο ἀπὸ τε τοῦ Κανωβικοῦ ποτὸς Ῥαίθρου, καὶ ἀπὸ τοῦ Ζυγοῦ τῶν Λιβυκῶν ὄρεων,

τὰ ὁποῖα διευθυνόμενα πρὸς Ἄρκτον, περατοῦνται πρὸς τὴν Μαρεώτιδα λίμνην, ταπεινούμενα κατὰ λόφους ὀλίγον κατ' ὀλίγον· εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ἔκαιντο πολλαὶ πόλεις, αἱ ὁποῖαι διὰ τοῦ ἐμπορίου ἤκμαζον· οἱ πολιτικοὶ σκοποὶ τῶν Φαραῶ Βασιλέων, ἀντέκαιντο καὶ ἀπεμπόδιζον τὰς συνεχεῖς καὶ στενωτέρας κοινωνίας τῶν Αἰγυπτίων μετὰ τῶν ἄλλων Ἑθνῶν, φοβούμενοι, ὡς καὶ εἰς τὰ προλεγόμενα ἐφρέθη, ἵνα μὴ διὰ τῆς τοιαύτης συναναστροφῆς καὶ σχέσεως μετὰ τῶν ξένων, οἱ καθεστῶτες νόμοι πολιτικοὶ τε καὶ θρησκευτικοὶ λάβωσι κάμμιαν ἀλλοίωσιν, εἰάν ὁ τῆς Αἰγύπτου λαὸς ἤθελε συλλάβῃ νεωτέρας τινὰς ἰδέας· ὅθεν διὰ τοῦτο πρὸ τοῦ Ψαμμιτίχου, πολλὰ ὀλίγους ξένους εἰς τὴν Αἰγυπτὸν ἐδέχοντο, οἱ ὁποῖοι μῆτε ἐδύναντο νὰ προσορμήσωσιν εἰς ὅλα τὰ παράλια, εἰμὴ εἰς τοὺς διωρισμένους λιμένας κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο μόνον τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ἐπιτρέπετο τὸ νὰ γίνωνται τὰ ἐμπορικὰ συναλλάγματα τῶν Αἰγυπτίων μετὰ τῶν ξένων.

Κατὰ τὸν Στράβωνα, τὰ περίξ τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ Μαρεώτιδος λίμνης ἐκαλοῦντο Λιβύη ἢ περὶ τὴν λίμνην ταύτην Πόλις Μαρῆα καὶ Μαρῆα, ὀνομάζεται εἰς τὰς βίβλους τῶν Κοπτῶν Νικαῖάτ· μετὰ τὴν λέξιν ταύτην ἐκάλουν οἱ Αἰγυπτῖοι τὸ τῆς Λιβύης αὐτὸ μέρος.

§ Ε'. Περὶ Πολιτικῶν διαιρέσεων τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου.

Αἱ πολιτικαὶ διαιρέσεις τῆς κάτω Αἰγύπτου ἦσαν αἱ αὐταὶ ὡς καὶ αἱ τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, ἢ ὁποῖα ὡσαύτως διαιρεῖτο εἰς Νομοὺς καὶ Νομαρχίας, εἰς ἐπιστρατηγίας ἢ ἀρχιστρατηγίας, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄλλα δύο κυριώτερα μέρη, τουτέστι τῆς ἀνωτέρας καὶ μεσαίας Αἰγύπτου· ὁ δ' ἕκαστος ἰδίᾳ Νομὸς διοικεῖτο διὰ στρατηγῶν· ἐπὶ τῶν Φαραῶν, οἱ τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου Νομοὶ, κατὰ τὸν Στράβωνα, ἦσαν δέκα· τούτων δὲ τῶν Νομῶν αἱ Πόλεις θέλει διαιρεθῶσιν, ὡς ἐφεξῆς, εἰς τμήματα τέσσαρα.

Τὸ μὲν πρῶτον τῶν τμημάτων ἐμπεριέχει τὰς κειμένας Πόλεις μεταξὺ τῆς Ἀραβίας, καὶ τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου, τουτέστιν, ὅσαι τούτων συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ μέρος τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, καλούμενον Ἀραβία (Τιαράβια).

Τὸ δὲ δεύτερον, τὰς κειμένας Πόλεις μεταξὺ τοῦ Πηλουσιακοῦ καὶ Φατμετικοῦ κλάδου.

Τὸ τρίτον, ζητήσεις τινὰς ἀναφορικὰς εἰς τὰς κειμένας Πόλεις μεταξὺ τοῦ Φατμετικοῦ καὶ Κανωβικοῦ ἢ Ἡρακλεωτικοῦ κλάδου.

Καὶ τέταρτον, τὴν περιγραφὴν καὶ τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τῶν Πόλεων, τῶν κειμένων εἰς τὸ πρὸς δύσιν μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου, καλούμενον Νιφαΐα.

ΙΔΟΥ ΚΥΡΙΟΣ ΚΑΘΗΤΑΙ ΕΠΙ ΝΕΦΕΛΗΣ
ΚΟΥΦΗΣ, ΚΑΙ ΗΞΕΙ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ, ΚΑΙ
ΣΕΙΣΘΗΣΕΤΑΙ ΤΑ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΑΙΓΥ-
ΠΤΟΥ ΑΠΟ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Ἡσαϊας Κεφ'. ΙΘ'.

THE HISTORY OF THE

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

ΤΜΗΜΑ Α' ΑΡΑΒΙΑ ΤΙΑΡΑΒΙΑ

Αίγυπτιακή Βαβυλών-Θαβήλ-άντε-Χέμι.-

Μάσρ-Έλ-άτικ τανϋν

Ἡ τῆς Αἰγύπτου Βαβυλών ἔκειτο πρὸς Ἄρκτον τῆς Μέμφεως, εἰς τὴν ἀνατολικὴν περσίδα τοῦ Νείλου, ἐπὶ τόπου μετρίως ὑψηλοῦ· ἠικοδομήθη καταρχὰς ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων, τοὺς ὁποίους, κατὰ τὸν Διόδωρον βιβλ'. Α', ὁ Σέσωστρις Ῥαμεσσῆ ἤγαγεν αἰχμαλώτους εἰς Αἴγυπτον μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐκστρατείας του, οἱ ὁποῖοι μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρωσι τὴν δουλείαν καὶ τὴν εἰς τὰ ἀκατάπαυστα ἔργα τῶν οἰκοδομῶν καὶ ἄλλων ταλαιπωρίαν, ἀπεστάτησαν, καὶ συνελθόντες κατώκησαν εἰς τὸ μέρος αὐτὸ, τὸ κείμενον μετὰξὺ Μέμφεως καὶ Ἡλιουπόλεως, ὅπου ὀχυρωθέντες ἐπολέμουν τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ κατέφθειρον τὰ περίεξ μέρη· ἀλλ' ὑποταγέντες τέλος καὶ συχωρηθέντες, ἔλαβον τὴν ἄδειαν καὶ κατώκησαν τὸν τόπον αὐτὸν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν Βαβυλώνα, πρὸς μνήμην τῆς πατρίδος των· οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐκάλουν αὐτὴν Θαβήλ-άν-Χέμι, εἰς δὲ τὰ Κοπτικὰ χειρόγραφα, λέγεται Θαβουλὸν-άν Χέμι.

Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Αἰγυπτιακῆς βασιλείας, εἰ κατακτητῆται τῆς Αἰγύπτου Πέρσαι διεφύλαξαν

τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα, καθὼς ἐπομένως καὶ οἱ
Μακεδόνες Πτολεμαῖοι, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ὕστερον
ἐκάλουν αὐτὴν Βαβυλῶνα· οἱ δὲ Ἄραβες ὠνόμασαν
αὐτὴν Μάσρ Ἐλ Ἀτίκ, τρυτέστι παλαιὸν Μίσιρ,
περὶ οὗ ἐρρέθη ἀνωτέρω.

Ἰώσηπος ὁ Φλάβιος ἐν τῷ Β'. βιβλ'. τῆς Ἰουδαϊ-
κῆς ἀρχαιολογίας, περὶ τῆς Πόλεως ταύτης ἀνα-
φέρει τὰ ἐφεξῆς. « οἱ μὲν Ἑβραῖοι ἐξῆλθον τῆς Αἰ-
γύπτου, τὴν δὲ πορείαν ἐποιοῦντο κατὰ Λητούς
πόλιν ἔρημον οὔσαν ἐν τοῖς τότε, Βαβυλῶν γὰρ ὕ-
στερον κτίζεται ἐκεῖ, Καμβύσου καταστρεφομένου
τὴν Αἰγυπτον » καὶ ἐπειδὴ ἡ τῶν Ἑβραίων ἐξο-
δος ἐξ Αἰγύπτου ἐγένετο πρὸ τοῦ Σεσώστριως, συ-
νάγεται, ὅτι ἐπὶ τῶν πρὸ τούτου Φαραῶ, εἰς τὸν
τόπον ὅπου μετὰ ταῦτα ἀκοδομήθη ἡ Βαβυλῶν
ἦτον Πόλις πρότερον καλουμένη παρὰ τῶν Αἰγυ-
πτίων Βουτῶ (ἢ παρ' Ἑλλῆσι Λητῶ), καὶ ἀπὸ
περιστάσεων ἐρημωθείσα ἦτον ἀκατοίκητος, ὅτι
οἱ Ἑβραῖοι τῇ προτροπῇ τοῦ Μωϋσέως, συνεργόμε-
νοι ἐκ πάντων τῶν Νομῶν τῆς Μεσαίας, ἴσως καὶ
τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, ὤδουν διὰ τῆς Λητου-
πόλεως ταύτης εἰς τὴν οὐ μακρὰν ἀπέχουσαν γῆν
τῆς Γεσέμ, ὅθεν μετὰ Μωϋσέως καὶ τῶν λοιπῶν
ἀπὸ τῆς Τάνως ἐξιθόντων Ἰσραηλιτῶν ἀνεχώ-
ρησαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν· ἀλλ' ἐὰν οἱ ὑπὸ Σεσώστριως
αἰχμάλωτοι τῶν Βαβυλωνίων, ἢ οἱ ἐκ τοῦ στρα-
τοῦ τοῦ Καμβύσου μετὰ πολλοὺς χρόνους ὕστερον

Βαβυλώνιοι ᾠκοδόμησαν καὶ συνῶκησαν τὴν Πόλιν ταύτην, καὶ Βαβυλώνα ἐκάλεσαν· ἢ περὶ τούτου ἀληθῆς πληροφορία, ὡς βεβυθισμένη εἰς τὸ σκότος τῶν τοσοῦτων μακρῶν αἰῶνων, μένει ἀσαφῆς καὶ ἀμφίβολος· ἀναφέρει περὶ ταύτης ὁ Στράβων βιβλ. ΙΖ', ἀλλ' οὐδὲν λέγει περὶ τε τοῦ χρόνου, καὶ περὶ τοῦ ἐπὶ ποίου βασιλέως, εἰμὴ ἀφηρημένως ταῦτα· « Βαβυλὼν φρούριον ἐρυμνόν, ἀποστάντων ἐνταῦθα « Βαβυλωνίων τινῶν, εἶτα διαπραξαμένων ἐνταῦθα « κατοικίαν παρὰ τῶν βασιλέων ».

Ἄλλ' αὐτὴ ἡ Πόλις ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Βυζαντίου, διὰ τὴν θέσιν τῆς, οὐ μόνον ὑπῆρχε πρωτεύουσα, ἀλλ' ἐνεκάθητο εἰς αὐτὴν ἐν τῶν τριῶν ταγμάτων στρατιωτικὸν Ῥωμαϊκὸν Φρούριον· καὶ ἐπειδὴ ἡ φρουρὰ κατῴκει ἐπάνω εἰς τὴν ῥάχιν αὐτοῦ τοῦ μέρους, ἀνέσυρον διὰ μηχανῆς τροχῶν καὶ κοχλίων τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου μέχρι τοῦ στρατοπέδου, καθὼς καὶ τὴν σήμερον διὰ μηχανῆς φέρεται τὸ τοῦ Νείλου ὕδωρ ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ φρουρίου τοῦ ἐπὶ τῆς Πόλεως Καίρου ἀνεστηκότος.

Τίτι δὲ τρόπῳ ἐγένετο ἡ τῆς Αἰγυπτιακῆς Βαβυλώνος ταύτης, ὡς πρωτεύουσας πόλεως τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τοῦ Ἡρακλείου, ἄλωσις, καὶ ἡ τῶν Κοπτῶν ὑποταγὴ εἰς τοὺς Ἀραβας, προστίθετα·

πρὸς ἐξιστόρησιν τῶν συμβάντων ὁ ἐφεξῆς παράγραφος, ὡς περιεργείας ἄξιος.

Ὁ Καλίφης Ὀμερ Χατάπ, μετὰ τὴν κατάκτησιν διὰ τῶν στρατηγῶν τοῦ τε Ἀποῦ-Ὀπάιδα-Ἴπνου-Γζάραχ, τοῦ ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Κορεΐσιτῶν, τοῦ Γεζλίτ-Ἴπνου-Ἀποῦ-Σοφιάν, τοῦ ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Οὐμιγιέδων, καὶ τοῦ Ἄμερ-Ἴπνι-Ἐλ-Ἄς, ἐν διαστήματι ἐξ ἑτῶν ἀπὸ τοῦ 633 μέχρι τοῦ 639 ἔτους Χριστοῦ, ὅλης τῆς Συρίας καὶ τῆς Παλαιστίνης ἕως τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου, τὴν ὁποίαν ἐπικράτειαν αὐτῶν τῶν δύο μερῶν ἐξουσίαζον οἱ Ῥωμαῖοι πρὸ ἑπτακοσίων χρόνων (ἣτις ἐγένετο διαδόητος, περὶκροτος καὶ Σεβαστὴ πλέον τῶν ἄλλων τῶν τῆς γῆς μερῶν, διὰ τὰ θαύματα τὰ πρὸς τοὺς Ἑβραίους τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, διὰ τὴν δόξαν τῶν βασιλέων Σελευκίδων, διὰ τὰς νίκας καὶ τοὺς θριάμβους τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐξαιρέτως μᾶλλον διὰ τὴν γέννησιν, τὰ τεράστια τῶν ἔργων, τὸν θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος τοῦ Κόσμου), ἐπιτάττει τὸν ῥηθέντα Ἄμερ νὰ ἐφορμήσῃ καὶ κατὰ τῆς Αἰγύπτου, ὁ ὁποῖος ἐκστρατεύσας τῷ 639 ἔτει, διὰ τῆς ἐρήμου παραθαλασσίου Ἀραβίας, καὶ μετὰ μικρὰν πολιορκίαν κυριεύει τοῦ πλησίον τοῦ κρημισμένου ἐρειπίου Πηλουσίου, ἀνεγερθέντος Φρουρίου Παρεμούν ἢ Φαρόμι παρ' Αἰγυπτίαις, Φάρμα καὶ Φαράμα ἔπειτα παρὰ τῶν Ἀράβων ὀνομασθέντος, καὶ τρέπει εἰς φυ-

γὴν τὸν στρατὸν τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἡρακλείου, στρατεύει ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν ταύτην Βαβυλῶνα, διότι αὐτὴ ἦτον τῷ τότε ἡ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου, ἡ δὲ Μέμφις ἀφθεῖσα πρὸ χρόνων ἔκειτο ἐρείπιον, ἡ ὁποία ἦτον ὀχυρωμένη δι' ἐνὸς φρουρίου καὶ τάφου πλατυτάτου· ὁ στρατηγὸς Ἄραψ κατανοήσας τὴν δυσχέρειαν, ὀπισθοδρομεῖ μικρὸν, στρατοπεδεύει εἰς τὴν οὐ μακρὰν τῆς Βαβυλῶνος κειμένην Ἡλιούπολιν (Ματαρία), καὶ γράφει πρὸς τὸν Καλίφην ζητῶν βροθητικὴν δύναμιν στρατιωτῶν.

Ἐν δὲ τούτῳ ἡ δολιότης καὶ βραδύργια τοῦ δυνατοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Εὐτυχοῖακωβίτου Μονοθελήτου τὴν αἴρεσιν Κόπτου Μοκαύτα, ἡ Ἰζαρίχ· Ἰπνου Μάτα (υἱοῦ Ματθαίου), συνετέλεσεν εἰς τοὺς Ἄραβας ὡς μέγα βοήθημα· ὁ Ἡράκλειος μὲ ὄλον τὸ ὅτι ἦτον κατ' αὐτοῦ παρωργισμένος πρὸ δέκα ἐτῶν δι' ἄλλας προλαβούσας δολίας πράξεις του καὶ ὑπόπτους, ἔκρινεν ὁμως δύσκολον τὴν καθαίρεσιν του ἀπὸ τῆς ἧς εἶχεν αὐτὸς ἐπιστασίας τῆς παρὰ τῶν ὑπηκόων Κοπτῶν συλλογῆς τῶν φόρων, ἐπέχων, ἵνα μὴ διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν γενομένης παιδείας, διεγείρη εἰς ἀποστασίαν πάντας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ Κόπτας, τοὺς ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὁμοδόξου αὐτῶν ἐξεχομένους· ὁ Μοκαύτας αὐτὸς κατεγίνετο γὰρ παραδώσῃ τὸ φρούριον εἰς τοὺς Ἄραβας διὰ συνθηκῶν ὠφελίμων πρὸς μόνον αὐτὸν καὶ τοὺς ὁμογε-

νεῖς του, ἀλλὰ δὲν ἦτον κύριος τῶν εἰς τὸ φρούριον στρατιωτῶν Ῥωμαίων, διὸ καὶ ζῆλον ὑποκριθεὶς συνεβούλευσε τοὺς στρατηγούς τὸ νῆματαφέρωσι τοὺς περισσοτέρους τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν παρακειμένην νῆσον τοῦ Νείλου Ῥόδα λεγομένην, ὅπου ἤδη τὸ Νειλόμετρον, οἱ ὅποιοι, ἔλεγε, τοιουτοτρόπως ἀπαλλαγέντες ἀπὸ τῆς κατὰ τοῦ φρουρίου τέλους ἐφόδου τῶν Ἀράβων, καὶ τῆς ἐντεῦθεν σφαγῆς, θέλουσι χρησιμεύσει ἀλλαχοῦ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὅτι αὐτὸς μένει εἰς τὸ φρούριον πρὸς διαφύλαξιν τούτου μετὰ τῶν ἀναγκαίων μόνον στρατιωτῶν, ἀντιστάμενος καὶ πολεμῶν μέχρι καὶ τῆς ὑστάτης ῥανίδος τοῦ αἵματός του ὑπὲρ τῆς Αὐτοκρατορίας· καταπεισθέντες λοιπὸν οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τοὺς δολίους αὐτοὺς λόγους, καὶ μᾶλλον διὰ τὰ διάφορα ἄλλα κακὰ καὶ ταλαιπωρίας τῆς πολιορκίας, ἀνεχώρησαν μετὰ τοῦ πλείστου μέρους τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν πλησίον νῆσον.

Ὁ δὲ Μοκαύτας μείνας κύριος τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ καὶ ἐπιχειρημάτων, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ἄμερ προτείνων συμβιβασμοὺς μετὰ παρατηρήσεως ἐν ᾧ, ὅτι ἂν δὲν ταχύνη, ἢ μετ' ὀλίγον πλημμύρα τοῦ Νείλου θέλει φέρῃ εἰς μέγαν κίνδυνον τὸν στρατόν του· ὁ Ἄμερ κατεπείσθη, καὶ πληροφορηθεὶς παρὰ τοῦ προδότου περὶ τῶν ὀλίγων μὲν εἰς τὸ φρούριον στρατιωτῶν Ῥωμαίων, ἀλλὰ πρὸς δικαία

λογίαν τοῦ πράγματος, ἤρξατο τῆς κατὰ τοῦ ὀχυρώματος ἐφόδου, καὶ μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν, τέλος εἰσελθὼν εἰς αὐτό, συνεβιάσθη μετὰ τοῦ προδότου, καὶ διατάξατο τὸν δασμὸν ἀνὰ δύο δηνάρια χρυσᾶ ἐξ ἐκάστου Κόπτου κατ' ἔτος, ἐξαιρουμένων τῶν γηραιῶν, ἀνηλικῶν παίδων καὶ γυναικῶν· ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πρὸς φορολογίαν Κοπτῶν, κατὰ τὴν γενομένην τότε ἀπογραφὴν, ἐκορυφούτο εἰς ἑξῆς ἑκατομμύρια.

Μὲ ὄλας τὰς συμφωνίας τῶν Κοπτῶν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Ἄμερ αὐτὸς τῆ τοῦ Καλίφου ἐπιταγῇ κατηδάφισε τότε φρούριον καὶ τὸ περισσότερον μέρος τῆς Αἰγυπτιακῆς ταύτης Βαβυλῶνος, καὶ ἔκτισεν ἐγγὺς τῆς παλαιᾶς παρὰ τὸν ποταμὸν νέαν Πόλιν, τὴν ὁποίαν ὠνόμασε Φοστὰτ (σκηνήν), διότι ὅτε ἐπολιόρκει τὸ φρούριον, εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν τόπον (ὅπου τὸ ἤδη Ἑσχί Μίσιρ) ἔστησε τὴν σκηνήν του· ἀνήγαυρε δὲ ἐνταῦθα καὶ Τέμενος ἴδιον καλέσας αὐτὸ Ἴπ νου-Ἄς Τζαμισί, ἡμικρημισμέγον τανῦν (1) ἢ νεόκτιστος αὐτῆ Πόλις ὑπῆρξεν ἢ καθέδρα τῶν μετὰ τὸν Ἄμερ διοικητῶν τῆς Αἰ-

(1) Τὸ πρῶτον αὐτὸ Τέμενος τοῦ Ἰσλαμισμού ἐν Αἰγύπτῳ, ἀνοικοδομήθη ἐπάνω τῶν ἐρείπιων ραῖς Ἑκκλησίας, ἧτις ἀπὸ Αἰγυπτιακῶν εἰδωλεῖον τοῦ ὄρατου Ἡλίου, μετεποιήθη εἰς Νχὲν Θεῖον τοῦ ὀράτου Ἡλίου, Φωτὸς τοῦ ἀνεσπέρου. Τὸ ἔνδον τούτου περιστοιχεῖται ὑπὸ πλήθους Καλωνῶν ὑπολεύκων, πρασίμων, Πορφυρῶν καὶ κοκκωτῶν, (γρανίτου), αἱ ὅποια ἀπεσπάσθησαν καὶ μετηγέ-

γύπτου καὶ Ἡγεμόνων ἐπομένως Ἀράβων, Μάσρ παρ' αὐτῶν ὀνομαζομένη, ἀντὶ ὅλης τῆς Αἰγύπτου, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ Μεσραϊμ ἐγγόνου τοῦ Νῶε, καὶ διέμεινε πρωτεύουσα ἀπὸ τοῦ 641, μέχρι τοῦ 970 ἔτους, καθ' ὃν χρόνον μετετέθη ἡ τῶν Καλίφων καθέδρα εἰς τὴν νεόκτιστον παρ' αὐτῶν Πόλιν Μάσρ-Ἐλ-Κάιρ.

Ἐνταῦθα ὡς εἰς Πόλιν μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πρωτεύουσαν τῆς Αἰγύπτου, ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνηγέρθη Ναὸς περικαλλῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου, πρὸς σέβας τῆς ἀρχαίας διαφυλαχθείσης παραδόσεως, τοῦ ὅτι ἡ Παρθένος Μαρία μετὰ τοῦ θείου βρέφους καὶ Ἰωσήφ τοῦ μνήστορος καὶ φύλακος, ἐπὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ διατριβῆς αὐτῶν, μετέβησαν ἀπὸ τὴν Ἡλιοπόλιν καὶ εἰς ταύτην τὴν Πόλιν καὶ διέμειναν καιρὸν ἰκανόν· ὁ Ναὸς αὐτὸς διὰ τὸ αὐτὸ σέβας, καὶ ὑπὸ ἄλλων μὲν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας ἐπισκευασθεὶς, ἐσχάτως δὲ καὶ παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κυροῦ Ἱεροθέου, ἀνεκαινίσθη· τὸ δὲ παρακείμενον Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου ὑπάρχει καὶ αὐτὸ τῆς αὐτῆς τῶν Βυζαντι-

---

χῆσαν ἀπὸ τῶν ἐν Μέμφει εἰθωλικῶν βωμῶν· οἱ δὲ μεγάλοι ἡγεμόνες τῶν Καλιφουσάντων ἐν Αἰγύπτῳ Φατιμίδων, Ἐγιοπιέδων καὶ τῶν Μιμλούκων, ἐξ ἀντιζηλίας πρὸς ἀλλήλους, ἐφιλοτιμήθησαν νὰ καλλωπίσωσιν αὐτὸ διὰ πολυτελῶν ἀναθημάτων.

νῶν ἐποχῆς Ἰδρυμα, ἀλλ' ὡς προεῖρήθη, μέρος τι τοῦ εὐρυχώρου ἐκείνου ποτὲ Μοναστηρίου παρέμεινεν.

Εἰς τὸ Ἑσκι Μίσρι αὐτὸ θεωροῦνται Σιτοθῆκαι, τὰς ὁποίας κοινῶς ὀνομάζουσι τοῦ Ἰωσήφ· αὐταὶ συνίστανται ἀπὸ ἑπτὰ αὐλὰς τετραγώνους· τὸ ὕψος τῶν τειχῶν αὐτῶν εἶναι ποδῶν 15. αὐταὶ πιθανὸν ἠκοδομήθησαν παρὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου Σαλαδίνου, ὃν οἱ Ἀραβες ὀνομάζουσι Γιουσούφ.

Λιούϊ

Τὸ ὄνομα Λιούϊ ἀναγινώσκεται εἰς ἓν χειρόγραφον Κοπτικὸν τῆς ἐν Παρισίοις Βασιλικῆς βιβλιοθήκης, τὸ δὲ παραλληλιζόμενον εἰς αὐτὸ τὸ χειρόγραφον μετὰ τοῦ Λιούϊ Ἀραβικὸν ὄνομα Καῖρῆ, εἶναι ἡ πρωτεύουσα τανῦν Πόλις καὶ καθέδρα τῆς Αἰγύπτου, ἡ λεγομένη Κάϊρον· ἡ λέξις Λιούϊ εἶναι καθαρὰ Αἰγυπτιακῆ, καὶ φαίνεται ὅτι αὐτὸ ἦτον τὸ ὄνομα ἀρχαιότεν τοῦ τόπου.

Μὲ ὄλον τὸ ὅτι τὸ παλαιὸν αὐτὸ Μίσρι, τὸ παρὰ τῶν Ἀράβων συγγραφέων καλούμενον Μάσρ-Ἐλ-Ἀτίκ, καὶ παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν Ἑσκι-Μίσρι, ἐγένετο μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἡ καθέδρα ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦ Καλίφου Ὁμερ Χατάπ, καὶ καθεξῆς τῶν ἐξουσιαστῶν τῆς Αἰγύπτου, τουτίστι, τῶν Χουλεφάϊ Ῥασιδίν,

τῶν Χουλεφάι Πενί Οὐμιγιέ, καὶ τῶν Χουλεφάι Ἀπασιγέδων (1). ἀλλ' ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὴν παρακειμένην εἰς τὴν καθέδραν αὐτῶν μίαν ὥραν μακρὰν πρὸς Ἄρκτον εὐρυχωροτέραν ταύτην θέσιν (Διοῦ) καὶ ἐγγυτέραν εἰς τὸ Δέλτα, ὅπου συνωκίσθη καὶ περιτειχίσθη ἔπειτα ἢ νῦν μεγαλόπολις πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου ὅλης καὶ Καθέδρα Μίσρι Καίρῶ, δὲν ἔπαυσαν αὐτοὶ νὰ περιποιῶνται, καὶ

(1) Μετὰ τὸ Κράτος τῶν Φαρκῶ, τῶν Πτολεμαίων τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν τοῦ Βυζαντίου, εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐξουσίασαν αἱ ἐφεξῆς ἀλληλοδιαδόχως ὁκτὼ δυναστεῖαι εἰς διάστημα ὀκτακοσίων χρόνων· τουτέστιν, ἡ τῶν Οὐμιέδων ἢ Ὀρμιιάδων δυναστεία, ἡ τῶν Ἀβασιέδων Χιλιφῶν, διὰ τοποτηρητῶν Ἑγυπτίων, μεταξὺ τῶν ἐποίων τοποτηρητῶν τάττονται οἱ δύο Τουρκοὶ οἱ ἐξειδιοποιησάμενοι τὴν ἐξουσίαν, ὅτε Ἀχμέτ Πενί Τουλούν καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ τέσσαρες, ἄρξαντες ἀπὸ τοῦ 868 (255 τῆς Ἑλλάδος), μέχρι τοῦ 901 (293) ἔτους· καὶ ὁ Πενί Ἀχχασίτ καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ πέντε ἀπὸ τοῦ 904, ἄχρι τοῦ 967 (357) ἔτους· μετὰ δὲ τούτους ἡ τῶν Φατιμιτῶν δυναστεία καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς ἑννέα, οἱ ὅποιοι συνέστησαν εἰς Αἴγυπτον ἕδιον Χαλιφάτον ἀπὸ τοῦ 970 (361), μέχρι τοῦ 1171 (567) ἔτους· ὥστε ἐπὶ τούτων, ἡ ὑπερτάτη Χαλιφικὴ ἐξουσία ἦτον διηρημένη μεταξὺ τῶν Χαλιφῶν τοῦ Νείλου καὶ τῆς παρὰ τὸν Τίγγριν Βαβυλωνος, τῆς ἐπινομουμένης Δαρουλ Χαλιφέ (οἶκος Χαλιφικός)· τούτῃ δὲ τὴν τῶν Φατιμιτῶν διεδέξατο ἡ τῶν Ἑγυπτίων δυναστεία, τῆς ὁποίας τὰ θεμέλια κατέβαλε πρῶτος Γιουσούφ ὁ Σελλαχεδίν, ἧτις μετὰ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἑνδεκά Σουλτάνων κατὰ διαδοχὴν, διήρμησεν ἀπὸ τοῦ 1171 (567) μέχρι τοῦ 1254 (651) ἔτους. ἐκ δὲ τούτων τῶν Ἑγυπτίων ἤρπασαν τὸ τῆς Αἰγύπτου κράτος οἱ Σουλτανοὶ αὐτῶν Μαμελού-

κατὰ μικρὸν δι' οἰκοδομῶν νὰ τὴν αὐξάνωσι, καὶ μάλιστα ὁ ἐπὶ τῶν Χουλεφάϊ Ἀπασιγέδων διορισθεὶς παρ' αὐτῶν Ἡγεμὼν τῆς Αἰγύπτου Ἀχμέτ υἱὸς Ἀλί-Τουλῶν, ὃς τις μετὰ τινὰς χρόνους, διὰ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἐκ τῶν Καλίφιδων τούτων τῶν Ἀπασιγέδων ὀγδόου Μουτασίμ-Πιλλάχ-Μεχμέτ,

καὶ Μπαχαρίτσι, καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν κατὰ τὸ 1390 (788) ἔτος οἱ Σιρκάσιοι (τζερκεζίοι) Μαμλοῦκοι, τοὺς ὁποίους, μετὰ τὸ Σουλτανεῦσαι εἰς Αἴγυπτον καὶ Συρίαν 127 χρόνους καταπολεμήσας Σουλτάν Σελήμ ὁ Α', κατέστρεψε τὸ αὐτῶν κράτος τῷ 1517 ἔτει.

Τοὺς Μαμλοῦκους (δούλους δηλοῦσης τῆς λέξεως ἀραβιστὶ αἰχμαλώτους), οἱ πρῶτοι Χαλίφαι ἐξαγοράζοντες εἶχον περὶ αὐτοὺς φρουροὺς καὶ φύλακας· ἐπὶ δὲ τῆς ἀδυναμίας αὐτῶν καὶ πτώσεως, ἐγένοντο αὐτοὶ κατ' ἕξιν ἄλλοι Πραιτωριανοὶ τῆς Ῥώμης, ἕως οὗ τέλος διεκλόνησαν τὴν Χαλιφικὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν μέχρι τῶν αὐτῆς θάσεων.

Ἐὰν ἀλλαχοῦ δούλοι αἰχμαλῶτοι φθίσαντες συνίστησαν κράτος ἴδιον, ἀλλ' οὐδέποτε εἰς κἀνένα ἄλλο μέρος ἢ τοιαύτη δουλεία ἔλαβε τσακῦτην ἐπίσημον ἀλλοίωσιν, καθὼς εἰς Αἴγυπτον, ὅπου οἱ Μαμλοῦκοι ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς δυναστείας τοῦ Δεβγίτ Ἐγίουπιέ, μέχρι τῆς κατακτήσεως τῆς Αἰγύπτου παρὰ τοῦ Σουλτάν Σελήμ, ἐκάθητο ἐρ' εἰς τῶν δυνατωτέρων ἡρόνων τῶν Ἀνατολῶν ἐν δικαστίματι 263 χρόνων· αὐτοὶ δὲ καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν, ἴσχυσαν πάλιν κατὰ βραχὺ νὰ καθυποβάλλωσι τοὺς Αἰγυπτίους εἰς τὸν βασιτῶν ζυγόν, οὐκ ἔτι πλέον διὰ τῆς ἀρχικῆς δυνάμεως ἐνός συνδούλου αἰχμαλώτου, ἐκλελεγμένου παρ' αὐτῶν, ὡς πρότερον, ἀλλὰ δ' ἐκείνων τῶν τοῦ Σουλτάνου δούλων (πικσάδων), ἕως οὗ κατεστράφησαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν καὶ ἐξέλιπον διόλου.

ἀποστατήσας, καθὼς καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες ἀλλαγῶ, ἀνεκηρύχθη Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου τῷ 868 ἔτει καὶ τῆς Ἐγίρας (Χιζρὰ) τῷ 255, καὶ συνεστήσατο τὴν τῶν Ἐδλαδὶ-Ἀλὶ-Τουλὸν λεγομένην δυναστείαν ὁ ὁποῖος μετὰ πολλῆς θρησκευτικῆς φιλοτιμίας καὶ δαπάνης ἀδράς, ἀνήγειρε τῷ 263 (885) εἰς τὴν θέσιν ταύτης τῆς Καῖρου κατὰ τὴν τῶν Ἀράβων λεγομένην ἀρχιτεκτονικὴν, Τέμενος ἀξιόλογον Τουλουνιὲ καλούμενον, τύπος τῷ ὄντι κομψότητος αὐτὸ καὶ μεγαλοπρεπείας· καὶ μὲ ὄλον τὸ ὅτι τὸ ἡμισυ σχεδὸν τούτου εἶναι τὴν σήμερον ἐρείπιον, λογίζεται ὁμοίως ἐν τῶν ἐξαιρέτων Ἀραβικῶν μνημείων· μετὰ δὲ τὴν δυναστείαν ταύτην, ὁ ἐκ τῶν Χουλεφάϊ Φατιμιγέδων τέταρτος, ὁ περιτειχίσας, συνοικίσας καὶ ἀποκαταστήσας τὸ Μίσιρι Καῖρὲ Πόλιν πρωτεύουσαν τῆς Αἰγύπτου, καὶ πόλιν βασιλείου τῷ 970, καὶ τῆς Ἐγίρας τῷ 361 ἔτει, Καλίφης Ἐλ-Μουῆζι-Λιδινιλλάχ-Ἰπνου Μανσοῦρ Ἰσμαήλ, ἀνήγειρε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ Τέμενος μέγαλον Ἀζχάρ, ἢ Λούπ-Ἐλ-Ὀζάπ καλούμενον, ἐπίσημον διὰ τὸν μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ Τρουῦλλον, καὶ διὰ τὸ εἰς αὐτὸ Σχολεῖον ὡσαύτως καὶ ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς κυριαρχίας τῶν Φατιμιγέδων ἕκτος Ἐλ-Χακίμ-Πὶ Ἐμπριλλάχ-Μανσοῦρ-Ἰπνου Ἐλ-Ἀζίζ Πιλλάχ κατὰ τὸ ἔτος 1002, καὶ τῆς Ἐγίρας 898, ἠκοδόμησε καὶ αὐτὸς Τέμενος Ἐλ-Χακίμ λεγόμενον, ἐπίσημον καὶ αὐτὸ ποτὲ διὰ τὴν ἑκτασιν καὶ

τούς καλλωπισμούς του· ἔτι δὲ καὶ ὁ δέκατος τρίτος ἐκ τῶν αὐτῶν Φατιμιγέδων Ἐλ-Φαίζ Πινασριλλάχ-Ἰσά-Ἰπνου Ἰσμαήλ, περὶ τὸ ἔτος 1166, καὶ τῆς Ἐγίρας 552, ἠκοδόμησε τὸ παρὰ τῆ καλουμένη Πύλῃ Ζουϊλέ κείμενον Τέμενος· πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὁ ἐκ τῶν Μαμαλούκων Βαχάριδων Σουλτάνων (1) τῶν ὀνομασθέντων Δεβλέτ Τουρκιγιέ ἢ Πενί-Ἐτρακ, ὁ Ἑβδομος, Μελίκι-Μανσοῦρ-Ἐπούλ Μααλί-Καλαοῦν, μετὰ τὴν διὰ πολέμου ἀπόσπασιν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν σταυροφόρων τῆς Λαοδικίας, Τριπόλεως, Βηρυτοῦ, Σιδῶνος καὶ Πτολομαίδος, ἀνήγειρε τὸ ἐν Καίρῳ Νοσοκομεῖον τῶν ἀφρόνων τῷ 1286 ἔτει, καὶ τῆς Ἐγίρας τῷ 684, πρῶτος ἐκ τῶν Μουσουλμάνων αὐτὸς ὁ τοιούτου εἶδους οἰκοδομὴν κατασκευάσας· μετὰ δὲ τοῦτον ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς δυναστείας δέκατος ἔννατος Σουλτάνος Μασρεδιν-Χασάν υἱὸς τοῦ Μελίκ Νασίρ-Μεχμέτ-Καλαοῦν, ἔκτισε καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ ἔτος 1363, καὶ τῆς Ἐγίρας τῷ 760, ἐν Καίρῳ μέγα Τέμενος, Σουλτάν Χασάν καλούμενον, ἐπιστήμότερον τῶν ἄλ-

(1) Βάχρ ἢ Μπάχρ ἀραβιστὶ σημαίνει θάλασσαν· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐπαγαστάντες ἀρχηγοὶ Μαμλοῦκοι κατὰ τοῦ ἐκ τῆς δυναστείας τοῦ Δεβλέτ Ἐγιουπιέ ὑστάτου, Μουαζάμ-Γαχετουδιν-Τουράν, φονεύσαντες αὐτὸν καὶ σφετεριστάμενοι τὸ κράτος τῆς Αἰγύπτου, κατέφυγον εἰς τὴν νῆσον τοῦ Νεῖλου (ἵπου τὸ Νειλόμετρον) Γραούδα, ἐνομαστήσαν ἀπὸ τοῦ Ποταμοῦ τούτου, τοῦ ὁμοίωσιν ἔχοντος θάλασσης ἐπὶ τῆς ἀναβάσεώς του Μπαχρίται.

λων λογιζόμενον, διά τε τὴν ἔκτασιν, τὸ ὕψος τοῦ Τρούλλου, τῶν δύο Μιναρέδων, διὰ τὴν τῶν μαρμάρων ποικιλότητα, καὶ διὰ τοὺς κατ' Ἀραβας καλλωπισμούς του, ἐξαιργασμένους εἰς σκληρὰν πέτραν καὶ εἰς χαλκόν· ὄλων δὲ τούτων ἡ ἐξαιρετος κατασκευὴ, ἡ τῶν γλυφῶν λεπτότης, καὶ ἡ χαριστάτη σειρὰ τῶν στοῶν καὶ ἀψίδων ἐμφαίνει τοὺς καρπούς τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ποτὲ τῶν Ἀράβων.

Τὸ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Καῖρου πόλεως ταύτης φρούριον ἐκτίσθη τῷ 1190 ἔτει, καὶ τῆς Ἐγίρας 586, παρὰ τοῦ διαφήμου ἐκείνου Σαλαχαδίν ἢ Σαλλάχ Ἐδίν (Σαλαδίνου) Γηουσουφ, Ἴπνου-Ἐγιοῦπ, Σουλτάνου Αἰγύπτου, Συρίας καὶ Μαυριτανίας, τοῦ θεμελιώσαντος τὸ Δεβλέτι Ἐγριουπιέ· μετὰ δὲ τὴν ἀνέγερσιν τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου Μοκάταμ, ὠρυξεν εἰς αὐτὸ τὸ φρούριον τὸ βαθύτατον ἐκεῖνο ἐξάκουστον καὶ θαύματος ἄξιον, ὡς ἔργον μέγα, φρέαρ, καὶ ὠκοδόμησε πλησίον τούτου Παλάτιον, τὸ ὁποῖον πρό τινων χρόνων ἐτεφρώθη καὶ ἐκρημνίσθη· τῆς δὲ τετραγώνου Αἰθούσης (Διδάν· Χανέ) τούτου τὴν στέγην, ἐδάσταζον τριάκοντα Κολῶναι σπυρίτου λίθου κοκκίνου, φέρουσαι τὰ σημεῖα ὅτι ἤσάν ποτε κεχρυσωμένοι· ὅλη ἡ τοῦ Παλατίου αὐτοῦ ὕλη μετεκομίσθη ἀπὸ τῶν ἐρεπίων τῆς Μέμφως, διότι εἰς τὰς περισσοτέρας πέτρας καὶ εἰς μίαν τῶν Κολωνῶν θεωροῦνται τὰ δι' Ἰερογλυφικῶν

σημείων δαίγματα· ἐπὶ μὲν τῆς Κολώνης ἀναγι-
 νώσκεται τὸ ὄνομα τοῦ Φαραῶ τῆς τριακοστῆς ἐ-
 σχάτης Αἰγυπτιακῆς δυναστείας Νεκτανέβου, ἐ-
 πάνω δὲ διαφόρων πετρῶν, τρία ἔτι ὀνόματα Φα-
 ραῶ τῆς εἰκοστῆς ἕκτης δυναστείας, Ψαμμιτίχου
 τοῦ Β', τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀπρίου ἢ Οὐάφρεως, καὶ τοῦ
 Ἄρπαγος Ἀμόσεως, γεγλυμμένα Ἱερογλυφικῶς.

Παρερχόμεθα τὰ τε ἄλλα ἐν Καίρῳ Τεμένῃ, καὶ
 τοὺς τάφους τῶν Καλίφιδων, καὶ τῶν τῆς Αἰγύ-
 πτου Τουλούνιδων Σουλτάνων καὶ τῶν Μαμλού-
 κων, οἱ ὅποιοι περίξ τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης κεί-
 μενοι, σχηματίζουσιν ἄλλην μεγαλοπρεπῆ Πόλιν,
 διότι ἡ πρόθεσις τοῦ πονήματος ἀφορᾷ μᾶλλον εἰς
 τὰ τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, καὶ οὐχὶ τόσον ἐκτετα-
 μένως εἰς τὰ τῆς νεωτέρας.

Περίξ τῆς Καίρου τὰ ἐπισημότερα εἶναι ὁ λι-
 μὴν τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης Μπουλάκ, ὅπου τὸ
 Τελώνειον, ἀγορὰ, λουτρὰ, τὸ ἐργοστάσιον τῆς ὑ-
 φαντικῆς τῶν μεταξωτῶν καὶ ὠραῖα περιβόλια·
 τὸ χωρίον παρὰ τὸν ποταμὸν Σσούμπρα, ὅπου ὁ
 Κράντωρ τῆς Αἰγύπτου Μ. Α. ἔκτισε λαμπρότα-
 τον οἶκον μετὰ κήπων καὶ περιβολίων ὠραίων, καὶ
 τὸ Ἄπου Ζαπέλ, ὅπου τὸ μέγα Νοσοκομεῖον, καὶ
 τὸ τῆς ἰατρικῆς καὶ χειρουργικῆς Σχολεῖον.

« Ὅτι Παῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἠγάπησα αὐτὸν,
καὶ ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν ὄ-
νμου ». Ὡσηέ. Κεφ. ΙΑ΄.

Ἡλιούπολις-Ἦου ἢ Ἦν-Ματαρία καὶ Ἄϊν
Σάμφ τανῦν.

Ἡ Ἡλιούπολις, καιμένη μεταξὺ τοῦ Νείλου καὶ τῶν Ἀραβικῶν Ὀρέων, ἦτον μία τῶν κυριωτέρων Πόλεων τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῶν Φαραῶ ἢ περιοχή της ἦτον ἐκτεταμένη, καὶ διὰ τὰ ἀξιόλογα αὐτῆς μνημεῖα, ἐλογιζετο καὶ αὐτὴ πρωτίστη μεταξὺ τῶν νομιζομένων ἱερῶν Πόλεων τῆς Αἰγύπτου· αὐτὴ ἦτον οἰκοδομημένη ἐπάνω ἐνός ὑψώματος πεποιημένου, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ἦσαν κατεσκευασμέναι λίμναι, ὅπου διὰ διωρύγων ἐφέροντο τὰ νερὰ τοῦ Νείλου, καὶ δι' ὧν ἐκοινῶνει μετὰ τοῦ ποταμοῦ· ἔκειτο πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν καὶ ὁ μεγαλοπρεπέστατος Ναὸς τοῦ Ἡλίου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτρέφετο ὁ ἱερός Βοῦς, ὁ ἐπωνυμούμενος Μνεῦις, ὃς τις ἐνομιζετο, καθὼς καὶ ὁ Ἄπις, ὑπὸ μὲν τοῦ λαοῦ ὡς Θεός, οἱ δὲ ἱερεῖς ἐθεώρουν καὶ εἰς αὐτὸν τὸ χρησιμώτατον καὶ ὠφελιμώτερον τῶν ζώων διὰ τὴν Γεωργικὴν, καὶ τὴν κίνησιν τῶν ὑδραυλικῶν μηχανῶν. Τὰ πρόπυλα τοῦ Ναοῦ ἦσαν κεκλιλωτισμένα,

κατ' ἔθος τῶν Αἰγυπτίων μετὰ ὠραίων Ὀβελίσκων πεπληρωμένων Ἱερογλύφων, καὶ μετὰ τῶν μετ' αὐτοὺς στοιχιδὸν τεθειμένων Σσφιγγῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καθ' ὅλον τὸν περίπατον μέχρι τῶν Προπυλαίων· ὁ σκληρὸς Καμβύσης ἐβλάψε καὶ τὸν Ναὸν αὐτόν· ἐκ τῶν πολλῶν αὐτὸς Ὀβελίσκων εἰς εἰσέτι παρέμεινε, καὶ ἴσταται εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ἀκέραιος (1) καὶ μία μόνη Σφίγγε κατὰ γῆς.

Εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς παρὰ τῇ ἱερᾷ Γραφῇ Ὄν

(1) Ὁ ἀπὸ τοσοῦτων Ὀβελίσκων, τῶν μετακομισθέντων ἀλλαχοῦ, ἐκ κοκκωτοῦ λίθου διαμένων μεμονωμένους αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν λυπηρῶν ἐκείνων ἐρειπίων τῆς Ἡλιουπόλεως, φέρει τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ὀνόματος, τοῦ ὑψώσαντος αὐτὸν Φαρκῶ Βασιλέως, δι' Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν ψηφίων, Ὁσώρτον, τὸν ὁποῖον ὁ παρὰ τῷ Βύσσειῳ Μανεθῶν καλεῖ Ὁσώρθωνα, ὃς τις ἦτον Βασιλεὺς δευτέρου τῆς εἰκοστῆς τρίτης δυναστείας, καὶ πατὴρ τοῦ πρώτου τῷ ὀνόματι τούτῳ Ψάμμου, ἢ Ψαμμιτίχου· ὑπῆρξε πρὸ τοῦ χριστιανικοῦ ἔτους 790 ἔτη. Παρατηρεῖται τὸ πρὸς Ἀνατολὰς τετραμμένον μέρος τοῦ Ὀβελίσκου τούτου βεβλαμμένον ὀπωσοῦν· ἡ δὲ τοιαύτη ἀλλοίωσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ὀβελίσκου διὰ τοῦ φυσικοῦ ἐξηγεῖται τούτου λόγῳ· αἱ πέτραι συνήθως τὴν νύκτα ὑγραινόμεναι ὑπὸ τῆς πιπτούσης δρόσου· τούτου δὲ θαθέντος, ἐπειδὴ τὸ πρὸς Ἀνατολὰς μέρος τοῦ Ὀβελίσκου κεῖται ἐκτεθειμένον εἰς τὰς πρώτας αὐγὰς τοῦ Ἡλίου, ἡ τούτου ἐνδελεχὴς φλογερὰ προσβολὴ κατὰ τῆς ὑγρᾶς ὑπὸ τῆς δρόσου πέτρας, ἔπεται διὰ μακροῦ χρόνου, νὰ ἐπιφέρῃ φθορὰν ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν· ἡ δὲ τοιαύτη θλάθῃ παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τὸν ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ ἱστάμενον Ὀβελίσκον καὶ ἐπὶ τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ πρὸς Ἀνατολὰς τετραμμένου αὐτῶν μέρους·

λεγομένης ταύτης Πόλεως, συνεισέφερε μέγαν καὶ ἡ ἐργασία τῶν δουλωθέντων ὑπὸ τῶν Φαραῶν Ἑβραίων κατὰ τὸ πρῶτον Κεφάλαιον τῆς Ἐξόδου· ἐκ ταύτης κατήγετο ὁ Πετεφρί (ὅπερ δηλοῖ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν βασιλέα Ἡλίον), ὄνομα αὐτὸ προσφυῆς πρὸς τὸν πρῶτον ἱερέα τῆς Πόλεως τοῦ Ἡλίου, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιφανεστάτην θυγατέρα Ἀσινέθ (1) ὁ Φαραὼ βασιλεὺς, καθήμενος τότε ἐν Γάνει, ἔδωκε τῷ Ἰωσήφ, ἀφ' οὗ κατέστησεν αὐτὸν διοικητὴν τῆς ἐπικρατείας του.

Αἱ εἰς τὴν Πόλιν ταύτην ἀρχαῖαι καὶ ἐκτεταμέναι ἐκεῖναι οἰκοδομαὶ ἔνδον τῶν ὁποίων ἀρχαίον ἀνεπτύσσοντο παρὰ τῶν ἱερέων αἱ ἀρχαί, καὶ ἐδιδάσκοντο αἱ γνώσεις τῆς Αἰγυπτιακῆς σπουδῆς καὶ μαθησεως, διεσώζοντο ἔτι ἡμιφθαρεῖς καὶ μετὰ τὴν κατάπτωσιν τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἐθεωροῦντο ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος, κατὰ τὸν Στράβωνα, ὡς ἐρείπια λυπηρὰ τῆς παρελθούσης μεγαλοπρεπειίας των· εἰς αὐτὰ τὰ σπουδαστήρια, τῆ ἀδεία τοῦ Φαραῶ, συνεχῶς φοιτῶν, κατὰ τὸν Ἰω-

(1) Τὸ ὄνομα αὐτὸ σύγκειται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ μονοσυλλάβου Ας καὶ τοῦ συμβολικοῦ τῆς Νεῖθ δόματος Σινέ· τὸ κατὰ τὴν Γένεσιν τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἕρους **ΠΙΣΩ** Ἀσινέτ, καὶ κατὰ τοὺς Ὁ' Ἀσινέθ, δηλοῖ τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν θεότητα τῶν Αἰγυπτίων Νεῖτ ἢ Νεῖθ, τὴν τῶν Ἑλλήνων Ἀθηνῶν· καθὼς καὶ τὰ ἐφεξῆς θηλοκά, ὡς Πετεσι (Πέτησι), Παησι, Παησις (Πατησία), Ταησι Ταησις (Ταησία), Σησισι, Ασισι, καὶ ἄλλα, δηλοῦντα τὰς ἀηκεύσας εἰς τὴν Ἰσιν.

σηπον, ὁ Ἀβραάμ, ὅτε παρεγένετο εἰς Αἴγυπτον 1200 ἔτη καὶ ἐπέκεινα μετὰ τὸν κατακλυσμόν, καὶ μετὰ τῶν ἱερέων συμφιλοσοφῶν, παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν Ἀριθμητικὴν, καὶ τὰ περὶ Ἀστρονομίας· διότι πρὸ τοῦ Ἀβραάμ, λέγει, οἱ Αἰγύπτιοι τούτων τῶν γνώσεων εἶχον ἀμαθῶς (1)· εἰς αὐτὴν ἐν ὕστεραις τὴν Ἔστίαν τῶν Αἰγυπτιακῶν Μουσῶν, ὅπου διέτριβε τὸ συνέδριον τῶν πεπαιδευμένων Ἰσραῆλιν, κατὰ πόθον νεωτέρων γνώσεων, παρεγένοντο καὶ οἱ ἐπὶ σοφία παρὰ τοῖς Ἕλλησι τὰ πρῶτα φέροντες, δαιμόνιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες (2), ἀλλ' ὅσα ἂν αὐτοὶ νεώτερα ἔμαθον, ταῦτα τὰ μικρὰ διὰ τῆς μεγαλοφυΐας αὐτῶν μεγάλα ἀνέδειξαν, καθὼς ἀπὸ τῶν

(1) Με ὅλον τὸ ὅτι, ἢ παρὰ τοῦ Ἀβραάμ, κατὰ τὸν Ἰώσηπον, ἐδιδάχθησαν, ἢ αὐτοὶ ἐξ αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καθώρισαν πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον, τὸν ὁποῖον περιτρέχει ὁ ἥλιος εἰς μόνας 365 ἡμέρας, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ἄνευ τῆς ἀναγκαίας καὶ ἀφεικτοῦ προσθήκης καὶ τῶν ἐξ ἑπτὰ ὥρων (*), ἢ περὶ τούτου ἡμῶς, ἢ ὑπὸ θρησκευτικῶν αἰτιῶν ἐπίτηδες σιωπῆ, ἢ ὑπὸ ἀμαθίας ἄγνοια, ἢ ἤθελε ρίψει αὐτοὺς μετὰ ἓνα διάστημα χρόνων εἰς τὴν πλέον ἄτοπον σύγχυσιν· διότι ἐν τέταρτον τῆς ἡμέρας ἀφαιρεθὲν κατ' ἕτος, παρεκτρέπει καὶ ὀπισθοδρομεῖ τὴν τῶν τεσσάρων ὥρων τοῦ χρόνου τάξιν ἓνα ἀλόκληρον μῆνα, εἰς ἑκατὸν εἴκοσι χρόνους.

(*) Ἀφίνομεν τὰς κατὰ τὰς νεωτέρας ἀκριβετέρας παρατηρήσεις, ὅτι ὁ ἥλιος περιοδεύει ἐνιαυσίως τὴν ἐκλειπτικὴν εἰς 365 ἡμέρας, 5 ὥρας, 48 λεπτά, 45 ὑπόλεπτα καὶ 30 τρίτα ὑπόλεπτα.

(2) Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Στραμακτίων, λέγει· ἱστορεῖται δὲ Ἡυ βαγάρας μὲν, Σάγγηδαι 1ῃ Αἰγυπτίῳ ἔρ-

τῆς παντοδαπῆς ιδέας καὶ Σοφίας αὐτῶν Συγγραμμάτων δῆλον.

Οἱ Ἰερεῖς καὶ διδάσκαλοι αὐτοὶ τῶν Αἰγυπτίων, οἱ καὶ λεγόμενοι ἀρχιπροφῆται, καθ' ἡσυχίαν διάγοντες τὸν βίον, ἐνησχολοῦντο ἀκαταπαύστως εἰς τε τὰ Ἱερατικά, εἰς τὴν μελέτην τῶν Ἐπισημῶν καὶ τὰς Μαθηματικὰς τέχνας· αὐτοὶ ἔχοντες μεγάλην προνόμιαν, καὶ πολλὴν δόξαν καὶ ἐξουσίαν, διώκουν κληρονομικῶς τὰ τῆς θρησκείας κατὰ τὴν θέλησιν καὶ τὸ αὐτῶν συμφέρον· ἦσαν οἱ μάντις τῶν μελλόντων, οἱ δικασταί, οἱ μόνοι διδάσκαλοι τῆς νεότητος, καὶ Ἑρμηνεῖς τῶν ἀποκρύφων· διηροῦντο αὐτοὶ εἰς δύο κυριώτερα τάγματα, Ἀρχιπροφήτας καὶ Ἱερογραμματεῖς, καὶ ὑποδιαίρουντο καὶ εἰς ἄλλα, τουτέστιν ὕμνωδούς, ὠροσκόπους, Στολιστάς καὶ Προφήτας, καὶ οἱ τοῦ δευτέρου δὲν εἶχον τὰς γνώσεις τοῦ πρώτου τάγματος· τὸ πρῶτον σωματικὸν σημεῖον τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν ἦτον ἡ περιτομή, τὸ ἀπλοῦν ἐπομένως καὶ καθαρὸν τῶν ἱματίων αὐτῶν, ἡ αὐστηρὰ ἐγκράτεια μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἀποχῆς τοῦ κρέατος πρὸ τῶν Ἱεροπραξιῶν· ἡ διαφορὰ τῶν ἱματίων κατὰ τοὺς βαθμοὺς τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, ἡ κουρὰ τῆς

χιπροφήτη μαθητεῦσαι, καὶ ποριετέμετο, ἵνα δὴ καὶ εἰς τὰ ἄδυστα κατελθὼν τὴν μυστικὴν παρ' Αἰγυπτίων ἐκμάθοι φιλοσοφίαν. Πλάτων δὲ. Σεχνούφιτι τῷ Ἡλιοπολίτῃ, Εὐδοξος δὲ ὁ Κνίδιος, Κονούφιτι, τῷ καὶ αὐτῷ Αἰγυπτίῳ, ἐμαθητεύσαντο.

κόμης καὶ τῶν τριχῶν τοῦ σώματος αὐτῶν· ἡ γύμνασις ἔτι εἰς τὸ νὰ ὑπομένωσι πείναν καὶ δίψαν, καὶ νὰ εἶναι ὀλιγαρκεῖς· ὑπουργοὶ αὐτοὶ μιᾶς θεοκρατείας ἰσχυρᾶς καὶ ὠφελίμου, καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος πονηροί, ἔκρυπτον εἰς τοὺς δεισιδαίμονας καὶ δειλοὺς ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς θρησκείας τὰς γνώσεις τῶν μυστηρίων, τὰ ὅποια μόνοι αὐτοὶ ἐννόουν, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐδέσποζον εἰς τὰ πνεύματα ἐπιτοσοῦτον, ὥστε καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ὑπεχρεοῦντο ἐν τοῖς ἀδύτοις ἐνόρκως, ἵνα μὴ παρασαλεύσωσιν ὑπὸ καινοτομίας οὐδὲν τῶν θεοκρατικῶς τεταγμένων.

Ἐν δὲ μέρος τῶν τειχῶν τῆς Ἡλιουπόλεως σώζεται εἰσέτι, καὶ συνίσταται ἐκ πλίνθων, βάθος ἔχον περὶ τοὺς πεντήκοντα πόδας· ἡ θέσις τῆς Πόλεως ταύτης κεῖται εἰς τὸν τόπον λεγόμενον τὴν σήμερον Ματαρία, γνωστὸν, καὶ ἐπ' ὀνόματι Ἄιν-Σσάμφ, τουτέστιν ὀφθαλμὸν Ἡλίου, ὅπου εἶναι καὶ ἡ οὕτω δὴ λεγομένη Πηγὴ Ἡλίου, ἡ μόνη, ἐκτὸς τοῦ Νεῖλου, ὕδατος ποτίμου καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον· ἀπέχει δὲ ἡ Ματαρία τῆς Καίρου Πόλεως πρὸς Μεσημβρίαν περὶ τὰς δύο ὥρας· ἡ Ἡλιούπολις, ὡς πόλις ἀρχαία καὶ ἐπίσημος, ἦτον πρωτεύουσα ἐνὸς Νομοῦ.

Τὸ πρὸς τὸν Ναὸν τὸν εἰς τὴν Πόλιν ταύτην τὴν διάφημον, τοῦ Ἡλίου σέβας τῶν Φαραῶ Βασιλέων δαικνύσται ἀπὸ τῶν Ὀβελίσκων, τῶν περὶ τὸν

Ναὸν αὐτὸν παρ' αὐτῶν ὑψωθέντων· οἱ ὅποιοι καὶ
 δισσώζοντο αὐτόσε μέχρι τῶν Πτολομαίων καὶ τῶν
 Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης· ἀλλὰ ποῖος τῶν Πτο-
 λαμαίων ἀπέσυρεν αὐτόθεν δύο, καὶ μετεκόμισεν
 αὐτοὺς εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου καὶ ἔστησεν αὐτοὺς
 πρὸς καλλωπισμὸν τῆς εἰσόδου τῶν βασιλείων ἐ-
 κείσε; ἄδηλον· τούτους δὲ ἢ κοινῇ φωνῇ ὠνόμασε
 τῆς Κλεοπάτρας, ἴσως ἀπὸ μιᾶς ἐκ τῶν πολλῶν
 τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, γυναικὸς τοῦ μετακομίσαντος
 αὐτοὺς Πτολομαίου· ἐκ δὲ τῶν Αὐτοκρατόρων ὁ
 Αὐγούστος μετεκόμισε δύο εἰς Ῥώμην, καὶ ἔστη-
 σε τὸν μὲν ἓνα εἰς τὴν μεγάλην Κίρκην, ἢ ἵππο-
 δρόμιον, τὸν δὲ ἄλλον εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως·
 αὐτὸς δὲ ὁ τῆς Κίρκης ἠγέρθη ὑπὸ Γαμεσσῆ τοῦ
 μεγάλου (Σεισώστριος), καὶ ἐμπεριέχει διὰ τῶν λε-
 λαξευμένων ἐπ' αὐτὸν φωνητικῶν Ἱερογλύφων ἐ-
 παίνους τοῦ Φαραῶ τούτου, κατὰ τὸ διασωζόμενον
 τεμάχιον τῆς μεταφράσεως, Ἑλληνιστὶ, γενομένης
 παρὰ τινος ἐπὶ Αὐγούστου Ἑρμαπίωνος· ἄγνωστον
 ὁμῶς ἂν ὁ ῥηθεὶς Ὀδαλίσκος εἶναι εἰς ἕξ ἐκείνων
 τῶν καλλωπιζόντων τὴν σήμερον τὴν παλαιὰν Ῥώ-
 μην, ἢ εἰσέτι αὐτὸς μένει κεχωσμένος καὶ κεκα-
 λυμμένος ὑποκάτω εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Πόλεως
 ταύτης.

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας κατὰ μίμησιν τῶν Και-
 σάρων τῆς Ῥώμης, ἠδουλήθη νὰ καλλωπίσῃ τὸ
 τῆς νέας αὐτοῦ Ῥώμης Ἴπποδρόμιον δι' ἐνὸς Ὀδε-

λίσκου· διὸ καὶ διὰ προσταγῆς αὐτοῦ, τὸν εἰς αὐ-
 τὴν τὴν Ἡλιούπολιν ἱστάμενον μέγαν Ὀβελίσκον
 ὕψος πεδῶν περίπου ἑκατὸν, μετέφερε διὰ τοῦ Νεί-
 λου εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἀλλ' ἐν δὲ τούτῳ ὁ Κων-
 σταντῖνος τὸν βίον μετέλλαξε, καὶ ὁ Ὀβελίσκος
 ἔκειτο εἰς Ἀλεξάνδρειαν· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταν-
 τισ θελών γὰ καλλωπίσῃ ἔτι μᾶλλον τὴν ἀρχαίαν
 Ῥώμην, μετέβαλε τὸ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὀρι-
 σθὲν, καὶ μετεκόμισεν ἀπ' Ἀλεξανδρείας αὐτόν,
 καὶ ἔστησεν εἰς τὸ μέγα Ἱπποδρόμιον τῆς ἀρχαίας
 Πόλεως ἐκείνης· τοῦτον οἱ μὲν θέλουσιν ὅτι εἶναι
 ἐκεῖνος ὁ παρὰ τοῦ Πάπα Σίξτου τοῦ πέμπτου ἐ-
 ξαχθεῖς τῶν ἐρειπίων, καὶ ἐπανυψωθεῖς εἰς τὴν κα-
 λουμένην πλατείαν τοῦ Λατεράνου, ἄλλοι δὲ, ὅτι εἶναι
 ὁ παρὰ τῇ Πύλῃ καλουμένη τοῦ λαοῦ ἱστάμενος,
 καὶ ἐπωνυμούμενος Φλαμινιακός· ὅπως ποτὲ καὶ
 ἂν ἔχη τὸ περὶ τούτου, ὁ τοῦ Λατεράνου ῥηθεῖς
 Ὀβελίσκος ἠγέρθη τὸ πρῶτον ἐν Αἰγύπτῳ παρὰ
 τοῦ ἐβδόμου τῆς δεκάτης ὀγδόης δυναστείας Φα-
 ραὼ Τουθμῶσεως τοῦ τετάρτου, ἔτη πρὸ Χριστοῦ
 1360 καὶ ἐπέκεινα. Τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα Ἡλιού-
 πολις εἶναι μετάφρασις τοῦ ἀρχαίου Αἰγυπτιακοῦ
 αὐτῆς ὀνόματος· εἰς τὰ τῶν Κοπτῶν χειρόγραφα
 αὐτὴ καλεῖται Ὡου, τὰ δὲ τῶν Ἑβραίων βιβλία
 ὀνομάζουσιν αὐτὴν Ἄουν, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν
 κατὰ Κόπτας Παλαιὰν Γραφὴν λέγεται Ὡου Τι-
 θάκι, τουτέστιν ἡ Πόλις τοῦ Ὡου· τοῦτο δὲ δει-

κνύει, ὅτι κατὰ τοὺς Αἴγυπτίους Ὡου, ἐσήμαινεν Ἡλίον· περὶ τούτου καὶ ὁ ὑπέροχος ἀνὴρ Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων εἰς τὸν Ὡσηὲ λέγει. «Ὡου δ' ἐστὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς Αἴγυπτίους ὁ Ἡλιος»· καὶ τῶ ὄντι ἡ λέξις Ὡου, στενωτάτην ἔχει τὴν ἀναφορὰν μετὰ τῆς Αἴγυπτιακῆς Οὐών (φωτίζειν), οὐοῖνε (φῶς) καὶ οὐόνχ (ἀνατέλλειν).

Ἀφ' οὗ παρήλθεν ὁ εἰς χρόνος τῆς γεννήσεως τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ ὁ δεύτερος εἶχεν ὀλοσχερῶς πληρωθῆ, μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐθις τῆς μητρὸς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰωσήφ εἰς Βηθλεὲμ, διὰ τὴν ἐκεῖσε ἀρχαιοτέην τελουμένην κατ' ἔτος προγονικὴν πανήγυριν, κατὰ τὸν ἱερόν Ἐπιφάνειον, (1) καὶ ἔλευσιν τότε τῶν Μάγων, τῇ αὐτῇ νυκτὶ τῆς τῶν Μάγων ἀναχωρήσεως, ὁ Ἰωσήφ χρηματισθεὶς

(1) Ὁ Θεῖος οὗτος πητὴρ κατὰ αἰρέσεων εἰς Α' καὶ Β', λέγει ταῦτα· ὁ μὲν Λουκᾶς τὰ πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ Χριστοῦ διηγῆται, ὁ δὲ Ματθαῖος εἰπὼν τὴν γέννησιν, ἀπεπήδησεν εἰς τὸν διετῆ χρόνον, καὶ ἐδήλωσε τὰ μετὰ δύο ἔτη γενόμενα. Τοῦ πρώτου τοῦ οὖν ἐνιαυτοῦ τελεσθέντος, καὶ τοῦ δευτέρου πληρωθέντος, ἤλθον οἱ γονεῖς μετὰ τοῦ Κυρίου ἀπὸ Ναζαρέτ εἰς Βηθλεὲμ, ὡς εἰς τὴν κατ' ἔτος Πανήγυριν, ἕνεκα τῶν αὐτόσε γεγενημένων, ὅπου ὁδηγηθέντες οἱ Μάγοι ὑπὸ τοῦ ἀστέρος, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον, εὔρον τὸ παιδίον, κατὰ τὸν Ματθαῖον, οὐκ ἔτι ἐν φατνῇ, οὐκ ἔτι ἐν σπηλαίῳ, ἀλλ' ἐν οἴκῳ ἵνα γνωστῇ τῆς ἀληθείας ἡ ἐκρίβεια, καὶ τοῦ χρόνου τῶν δύο ἐτῶν τὸ διάστημα, τουτέστιν

ὑπὸ Ἀγγέλου, ἀποδιδράσκει τῆς Βηθλαὲμ μετὰ τοῦ οὐρανοῦ παιδὸς καὶ τῆς Μαρίας κατ' εὐθείαν εἰς Αἴγυπτον, καὶ κατώκησεν εἰς ταύτην τὴν Ἡλιούπολιν κατὰ τὸν περὶ τὸ 220 ἔτος τὸ σωτήριον ἀκμάσαντα ἀρχιερεῖα καὶ μάρτυρα ἱερὸν Ἰππόλυτον, ὅπου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διέτριψαν μέχρι τῆς τοῦ Ἡρώδου τελευτῆς (1).

ἐξ ὅτου ἐγεννήθη, ἕως ὅτε παρεγένοντο οἱ Μάγοι, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, μετὰ δύο ἔτη τῆς γεννήσεως, ὤφθη ὁ ἄγγελος καὶ εἶπε τῷ Ἰωσήφ παραλαβεῖν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα καὶ φυγεῖν εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐκεῖσε ποιεῖ ἄλλα δύο ἔτη, καὶ αὐτῷ πάλιν ὁ ἄγγελος μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν, ἐπιστρέφει αὐτὸ εἰς τὴν Ἰουδαίαν· τῷ γὰρ τριακοστῷ τρίτῳ ἔτει τῆς τοῦ Ἡρώδου βασιλείας γεννᾶται ὁ Κύριος, τῷ τριακοστῷ πέμπτῳ ἦλθον οἱ μάγοι, καὶ τῷ τριακοστῷ ἑβδόμῳ τελευτᾷ Ἡρώδης, ὅτε ὁ παῖς ἦν ἑτῶν τεσσάρων, . .

(1) Ἐπὶ τε τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν παρέλαβε τὴν βασιλείαν τῆς Ἰουδαίας ὁ Ἡρώδης ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τῆς τριανδρίας Ἀντωνίου καὶ Ὀκταβίου καὶ τοῦ ἐν Ἀφρικῇ Λεπίδου, ἐπὶ τὰ ἔτη ὅσα αὐτὸς ἐβασίλευσε, καὶ ἐπὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἀπέθανεν ἑβδομηκοντούτης κατὰ τὸν Ἰωσήφον Φλάβιον, καὶ τὴν ταυτόχρονον ἐπίσης παράβασιν τοῦ ἀπὸ κτίσεως τῆς Ῥώμης χρόνου, τοῦ τῶν Ὀλυμπιάδων, τοῦ τῶν Ἰσθμίων, τῶν νομισμάτων, καὶ αὐτῶν τῶν ἐκλείψεων, στηριζόμενοι οἱ νεώτεροι χρονολόγοι, φρονοῦσιν, ὅτι ὁ πρῶτος γενόμενος εἰσηγητὴς τῆς συνθήκης τῆς τῶν ἀπὸ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος χρόνων ἐξαριθμήσεως ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου τῷ 532 ἔτει, Διονύσιος ὁ μικρὸς ἐπιλεγόμενος, μοναχὸς τὸ ἐπάγγελμα, ἐπεβράδυνε τὸ κύριον ἔτος τῆς γεννήσεως χρόνου εἰς, καὶ ὅτι οἱ ἄλλως ἀριθμοῦντες προτιέττουσι τὴν τελευτὴν τοῦ Ἡρώδου

Ἡ δὲ παράδοσις δεικνύει αὐτόσε εἰς Ἡλιούπολιν μέχρι ταύτης τὸν κήπον, τὸ Φρέαρ καὶ τὴν Συχομορέαν τὸ δένδρον, ὅπου ἐκ τῆς μακρᾶς διὰ τῆς ἐρήμου Ἀραβίας ὁδοιπορίας αὐτῶν καθήσαντες εὖρον ἀνάπαυσιν οἱ θεῖοι ὁδοιπόροι.

τοῦ Σωτηρίου ἔτους· ἐξακριβοῦντες λοιπὸν αὐτοὶ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀποδείξει τῶν γενικῶν συμβάντων, καὶ κατὰ τὸν Ἰώσηπον, καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ ἐντελῶς σύμφωνον Ἰωμαῖον ἱστορικὸν Δίωνα Κάσιον, τὸν περὶ τὸ 230 ἔτος ὑπάρξαντα, κρίνουσι τὸ, ὅτι ὁ χρόνος καθ' ὃν ὁ Ἡρώδης παρέλαβε τὴν βασιλείαν ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς ὀγδοηκοστῆς τετάρτης Ὀλυμπιάδος, ὑπατεύοντες ἐν Γαλιλαίᾳ Γαῖου Δοματίου Καλιβίνου τὸ δεύτερον, καὶ Γαῖου Ἀσινίου Πωλλίωνος, συμπίπτει εἰς τὸ πρὸ τῆς ἐσάρκου οἰκονομίας τεσσαρακοστὸν ἔτος· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἡρώδης ἀπέθανε κατὰ τὸν Φλάβιον εἰς τὸν τριακοστὸν εὐδαίμον χρόνον τῆς βασιλείας του πρὸ τοῦ Πάσχα ἄρα ἡ τούτου τελευταῖα συνέδη τέσσαρας μὲν χρόνους πρὸ Χριστοῦ, ἔξ δὲ πρὸ τῆς αὐτοῦ γεννήσεως· διότι λέγουσιν ἀναμετρούμενων ὀλιγωτέρων χρόνων, τὸ ἀπὸ τῆς ΚΒ' Δεκεμβρίου τῆς κατὰ σάρκα τοῦ Κυρίου γεννήσεως, μέχρι τῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦ Ε' χρόνου τελευταῖας τοῦ Ἡρώδου, διάστημα, πρὸς συμπλήρωσιν ὅλων τῶν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἔρας τῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, ἕχρι τῆς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἰς τὴν κατὰ Γαλιλαίαν Ναζαρέτ, ὑπερφυῶν ἐν δὲ τούτῳ συμβάτων, ἠθέλε λογισθῆ, κατ' αὐτοὺς τοὺς χρονολογοῦντας, ἐρχίτατον· ἀλλ' ἡμεῖς ἀφέντες τοὺς χρονολόγους αὐτοὺς καὶ τὰς διαφόρους τούτων γνώμας κατὰ μέρος, ἀκολουθεῖμεν τὴν ἐπικρατήσαντα κεινὴν ἐποχὴν, τὴν παρὰ πᾶσι, διὰ τασάτων ἤδη αἰώνων, ἐν χρήσει οὖσαν καὶ ἐσομένην.

Ἄθριβις.-Ἄθριβι.-Ἀτρίπ τανῦν.

Ἡ Πόλις Ἄθριβις ἦτον ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς κάτωτέρας Αἰγύπτου· αὐτὴ ἔκειτο εἰς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου, καὶ ἦτον ἐπὶ τῶν Φαραῶ κεκαλλωπισμένη μὲ Ναοὺς, καὶ ἄλλα μεγαλοπρεπῆ μνημεῖα· ἡ ἔκτασις αὐτῆς φαίνεται ὅτι ἦτον μεγάλη, διότι τὰ τῆδε κἄκεισε διασκορπισμένα αὐτῆς ἐρείπια, ἐκτείνοντο ὑπὲρ τὰς 600 ὀργιάς, καὶ μεταξὺ τούτων θεωροῦνται καὶ τὰ ἴχνη τῶν δύο κυριωτέρων αὐτῆς λεωφόρων, ἡ μὲν μία τούτων διευθυνομένη ἀπ' Ἀρκτου πρὸς Μεσημβρίαν, ἡ δ' ἄλλη ἡ μεγαλητέρα καὶ ὠραιοτέρα τῆς Ἄθριβεως, ἐξ Ἀνατολῶν μέχρι τῆς τοῦ ποταμοῦ ὄχθης· τὸ Αἰγυπτιακὸν αὐτῆς ὄνομα εἶναι σύμφωνον σχεδὸν μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ, οἱ δ' Ἀραβες καλοῦσιν αὐτὴν τὴν σήμερον Ἀτρίπ, ταύτης μέμνηται καὶ ὁ Στέφανος.

Εἰς τὴν περίχωρον τῆς Ἄθριβεως ἔκειτο καὶ ἡ Κώμη Οὐσσέμ, καὶ ἡ κατὰ τὸν Εὐστάθιον τὸν Βυζάντιον Κώμη Ψενακῶ, δηλοῦσης τῆς λέξεως, ἐπικίνδυνον δίοδον.

Φέλβις.-Φελβές.-Πελπέϊ τανῦν.

Ἡ πόλις Φέλβις ἔκειτο περὶ τὰς δέκα λεύγας περαιτέρω τῆς Ἡλιουπόλεως πρὸς Ἀνατολὰς, πλη-

σίον τοῦ ζυγοῦ τῶν Ἀραβικῶν Ὁρέων· τὰ ἐρείπια τῆς Αἰγυπτιακῆς ταύτης Πόλεως θεωροῦνται εἰσέτι, συνιστάμενα εἰς μέγαν ἀριθμὸν πλίνθων· ἐτι δὲ τὰ ἴχνη τοῦ περιτειχισμοῦ τῆς, κείμενα πρὸς Ἄρκτον καὶ κατ' Ἀνατολὰς τῆς Ἀραβικῆς ἤδη Κώμης, καλουμένης Πελπέι· εἰς αὐτὴν ἐτελεύτα ἢ ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς Βαβυλῶνος (παλαιοῦ Μισιρίου) αὐλαξ, ἢ ἀνακαθαρισθεῖσα παρὰ τοῦ Ἄμερ, ὡς προεβρέθη, καὶ ἐντεῦθεν εἰσέβαλλον τὰ ὕδατα ταύτης εἰς τὴν τῆς Φακκούσης ἀρχαιοτέραν αὐλακα· ταύτην κατωχύρωσε τῷ 1798 ἔτει ὁ Βοναπάρτε.

Πειθὼ-Θόουμ ἢ Πιθῶμ.

Ἡ θέσις τῆς ἀρχαίας ταύτης Πόλεως τῶν Αἰγυπτίων ἐγνώσθη ἤδη μετὰ βεβαιότητος· αὐτὴ ἔκειτο εἰς τὴν εἴσοδον μιᾶς κοιλάδος σχηματισμένης ἀπὸ τινος διαχωρισμοῦ τῶν Ἀραβικῶν Ὁρέων, διευθυνομένης πρὸς Ἀνατολὰς καὶ τελευτώσης εἰς τὰ περίξ τῆς Ἡρωούπολεως· ἢ τοιαύτη τῆς Πόλεως ταύτης θέσις ἦτόν ποτε ὠφέλιμος διὰ τὸ ἐμπόριον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης μετὰ τῆς κάτω Αἰγύπτου, διότι ἔκειτο οὐ μακρὰν τῆς τῶν Φαραῶ διώρυγος, καὶ ὠφελεῖτο ἀναμφισβόλως καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου καλῶν, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ Πόλεις τοῦ κατὰ ἀνατολὰς αὐτοῦ μέρους τῆς κάτω Αἰγύπτου. Ἡ

Αἰγυπτιακὴ λέξις Πιθώμ σημαίνει τόπον στενώ-
 τατον· ὁ δὲ Ἡρόδοτος καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος
 ὀνομάζουσιν αὐτὴν κατὰ φθορὰν τῆς λέξεως Πά-
 τουμον· καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Πόλεως ταύτης,
 καθὼς καὶ τῆς ῥηθείσης, ὧν, ἐταλαιπωρήθησαν
 οἱ δουλωθέντες ὑπὸ τῶν Φαραὼ Ἑβραῖοι, ἐργαζόμε-
 νοι καὶ θλιβόμενοι κατὰ τὸ πρῶτον Κεφάλαιον τῆς
 Ἑξόδου.

Βούδαστος ἢ Βούδαστις.-Πουδάστι κατ'
 Αἰγυπτίους.-Τάλ ἢ Τέλ-Παστάχ τανῦν.

Ἡ Βούδαστος, ἢ παρὰ τῇ ἱερᾷ ἑβραϊστὶ Γραφῇ
 Φι-Πεσέτχ, ἦτον ἐκ τῶν πλέον ἐνδόξων καὶ ἀρ-
 γαίων Πόλεων τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, ἢ ὅποια
 ἔκειτο ἔξ ὥρας μακρὰν τῆς ῥηθείσης Φελδές πρὸς
 Ἀρκτοανατολικὸν ἄνεμον, ἀντικρὺ μιᾶς νήσου, σχε-
 διαζομένης παρὰ τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου τοῦ
 Νεῖλου, τὴν ὅποιαν οἱ Ἕλληνας ὠνόμασαν Μυιέ-
 φοριν.

Ὁ κυριώτερος Ναὸς τῆς Βουδάστιος ὑπῆρχεν ἀ-
 ξιοπεριέργος διὰ τὴν τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ καθαρό-
 τητα· εἰς ὅλας μὲν τὰς ἄλλας ἐπισήμους πόλεις τῆς
 Αἰγύπτου τὰ ἐγερθέντα μνημεῖα ἦσαν μέγιστα καὶ
 μεγαλοπρεπέστατα, ἀλλ' ὀλίγα τούτων παρεβάλλ-
 οντο κατὰ τὴν πλουσιότητα τῶν καλλωπισμάτων

καὶ τὴν ὠραιότητα τῆς ἀναλογίας, ὡς πρὸς τὸν Ναὸν τῆς Βουδάστιος· μάρτυς δὲ τούτου ὁ Ἡρόδοτος, ὅστις εἰς τὸ δεύτερον αὐτοῦ βιβλίον περιγράφει τὴν τοῦ Ναοῦ τούτου ὠραιότητα κατὰ πλάτος· τὰς τε δύο εὐρυχώρους διώρυγας ἀπὸ τοῦ Νεΐλου μέχρι τοῦ Ναοῦ, τὰ πεφυτευμένα παρ' αὐτὰς δένδρα, τὰ τοῦ Ναοῦ μέγιστα Προπύλαια, τὰ διάφορα εἰς αὐτὰ ἀνάγλυφα, τὸ περὶ τὸν Ναὸν πεφυτευμένον μέγα δάσος, τὴν διὰ τῆς Πόλεως σαδιαίαν τὸ μῆκος λιθόστρωτον ὁδὸν ἄχρι τῶν Προπύλων τοῦ Ναοῦ, τοῦ κατὰ τὸ κέντρον τῆς Πόλεως ἰδρυμένου, καὶ τὰ παρὰ τὴν ὁδὸν ταύτην κατὰ γραμμὰς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν πεφυτευμένα δένδρα· ἐτι δὲ ἐξιστορεῖ ὁ ἱστορικός αὐτός καὶ τὴν ἐτησίως τελουμένην ἑορτὴν εἰς τὴν κατάσκιον, δροσερὰν καὶ τερπνὴν Πόλιν ταύτην, ὅπου συνέρρον διὰ τοῦ ποταμοῦ πολλαὶ μυριάδες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, αὐλούντων, ψαλλόντων, χορευόντων καὶ τὰς χεῖρας κροτούντων, καθ' ὅλον τὸν Βακχικὸν πλοῦν, καὶ ἑόρταζον μὲ μεγάλας θυσίας· ἔπινον δὲ καὶ τόσον πολὺν οἶνον, ὅσον οὐδὲ καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον καιρὸν τοῦ χρόνου.

Ἡ περιφέρεια τῆς Πόλεως ἦτον μεγάλη, καὶ ὁ περιτειχισμὸς αὐτῆς κατεσκευασμένος ἐκ πλίνθων ὄλος, καθὼς καὶ ὁ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτιακῶν Πόλεων· μεταξύ δὲ τῶν ἀπὸ μεγάλων κοκκωτῶν λίθων πεπληρωμένων ἀναγλύφων καὶ ἱερογλυφικῶν,

συνισταμένων έρειπίων τῆς πόλεως ταύτης θεωρεῖται καὶ εἰς Ὁσειλίσκος, τοῦ ὁποίου ἡ μία πλευρὰ εἶναι πλήρης γεγλυμμένων ἀστέρων.

Ἡ Βούβαστος ἐγένετο βασιλεύουσα, κατὰ τὸν Μανεθῶνα, τῶν Φαραῶ τῆς ΚΒ'. δυναστείας, βασιλευσάντων μεταξὺ τοῦ 990 καὶ 870 ἔτους πρὸ Χριστοῦ.

Τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα Βούβαστος ἢ Βούβαστις μικρόν τι διαφέρει τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Πουβάστι· περὶ δὲ τῆς τούτου σημασίας, Στέφανος ὁ Βυζάντιος ὑπολαμβάνει ὅτι Βούβαστος δηλοῖ αἴλουρον κατ' Αἰγυπτίους, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τοῦ ζῴου τούτου εἶναι Πισσάου, διὸ καὶ ἔπαται ὡς ἀναμφίβολον, ὅτι ὁ εἰς τὴν Πόλιν ταύτην Ναὸς ἀνέκειτο εἰς τὴν θεότητα τῶν Αἰγυπτίων Βούβασιν, ὀνομαζομένην θυγατέρα τῆς Ἴσιδος, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἐπωνόμασαν Ἄρτεμιν, περὶ τῆς ὁποίας ὁ Ἡρόδοτος εἰς τὸ δεύτερον αὐτοῦ βιβλίον λέγει· « ἐν ἡ Πόλει ἱερόν ἐστι Βουβάστιος, ἡ δὲ Βούβαστις, κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαν, ἔστιν Ἄρτεμις »· οἱ κάτοικοι τῆς Βουβάστιος εἶχον ὡς σύμβολον τῆς θεότητος αὐτῶν ταύτης τὸν αἴλουρον, ὃν ἔτρεφον ἐπιμελῶς· ἐκ δὲ τούτου προῆλθεν ἡ εἰκασία, ὅτι τὸ τετράποδον αὐτὸ οἰκιακὸν ζῶον ὀνομάζετο τάχα μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς θεότητος, τῆς ὁποίας ἦτον ἀπλοῦν μόνον ἔμβλημα· αὐτοὶ δὲ πάντες οἱ νομιζόμενοι ἱεροὶ συμβολικοὶ ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον αἴλου-

ροι, ἐφέροντο καὶ ἐθάπτοντο βαλσαμωμένοι, ὡσπερ εἰς κοινὸν ταφεῖον, εἰς Βούδαστον.

Μυιέφορις.-Μουϊφόρι.

Ἡ μικρὰ νῆσος αὐτὴ κεῖται μικρὸν πρὸς Ἀνατολὰς τῆς Βουδάστιος· τὸ ὄνομα ταύτης φαίνεται, ὅτι εἶναι Αἰγυπτιακόν· ἡ πρώτη συλλαβὴ τῆς λέξεως ταύτης ἔχει μεγάλην ἀναλογίαν μετὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς Μοούϊ, δηλούσης νῆσον, αἱ δὲ ἔσχαται δύο συλλαβαὶ φόρι, σημαίνουσιν ἠνθισμένην ὄθεν τὴν σύνθετον Αἰγυπτιακὴν ταύτην λέξιν Μοουϊφόρι, νῆσον ἠνθισμένην, μετεποίησαν οἱ Ἕλληγες εἰς Μυιέφοριν.

Φακκούσα.-Φακός.-Τάλ.Φακοὺς τανῦν.

Ἡ Φακκούσα ἦτον ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἀραβικοῦ Νομοῦ κατὰ τὸν Πτολεμαῖον, ὁ δὲ Στράβων καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος (ὃς τις καλεῖ αὐτὴν Φάκκουσαν) ἀναφέρουσιν αὐτὴν ὡς χωρίον· ἀλλ' αὐτοὶ ὁμιλοῦσι περὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτῶν καταστάσεως τῆς Φακκούσης, ὁ δὲ Πτολεμαῖος τὴν παρατηρεῖ κατὰ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς ἐπισημότητα· αὐτὴ ἔκειτο παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου, τὰ δὲ ἐρείπια ταύτης θεωροῦνται κάτωθεν τῆς Βουδάστιος, καλούμενα παρὰ τῶν

περιοίκων Ἀράβων Τάλλ-Φακούς, τουτίστι λόφος τῆς Φακκούσης, ἢ ἀπλῶς Φακούς.

Προεῖρήθη, ὅτι τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου, τὸ κείμενον μεταξὺ τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου τοῦ Νεῖλου, καὶ τοῦ ζυγοῦ τῶν Ἀραβικῶν ὄρέων, ἐκαλεῖτο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἀραβία (Τιαράβια), τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα συνεχρότει ἓνα Νομόν, καὶ τούτου πρωτεύουσα ἦ τον ἢ Φακκούσα, μὲ ὄλον τὸ ὅτι καὶ ἡ Ἡλιούπολις κειμένη εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τῆς Ἀραβίας, ἦτον πρωτεύουσα ἑνὸς Νομοῦ, ὡς ἐπομένως ῥηθήσεται· οἱ Γεωγράφοι Ἀραβες τάπτουσι τὴν Φακούς εἰς τὸν κύκλον τῆς Ἀραβίας ταύτης· καὶ αὐτὸν τὸν κύκλον καθωρίζουσι κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Αἰγύπτου, τὸ καλούμενον παρ' αὐτῶν Χόφ ἀνατολικόν, ὅ,τι δὲ οἱ Ἀραβες ὠνόμαζον Χόφ ἀνατολικόν, τοῦτο συμπεριλαμβάναν ὄλον ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, τότε πρὸς Ἀρκτον μέχρι Πηλουσίου, τὸ μεταξὺ τοῦ Βουδαστικοῦ καὶ Πηλουσιακοῦ κλάδου, καὶ τὸ τῆς πρὸς τὴν Παλαιστίνην καὶ Συρίαν ἐρήμου Ἀραβίας κατ' Ἀνατολὰς νεῦσον· τὸ Χόφ λοιπὸν τῶν Γεωγράφων Ἀράβων εἶναι τὸ αὐτὸ μέρος, τὸ ὅποῖον οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον Ἀραβίαν τῆς κάτω Αἰγύπτου, οἱ Αἰγύπτιοι Τιαράβια, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Αἰγυπτον Ἀραβες τανῦν Σαρκιέ· δύο δὲ ἐπαρχίαι τῆς Αἰγύπτου ἐκαλοῦντο παρὰ τῶν Ἀράβων μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα Χόφ, ἢ μὲν πρὸς Ἀνατολὰς ῥηθεῖσα, ἢ δὲ ἄλλη πρὸς Δυ-

σμάς, ἢ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις Νιφαιάτ, τὸ πρὸς Λιβύην μέρος.

Τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα τῆς Πόλεως ταύτης εἶναι μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ σύμφωνον· οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοῦ Φακὸς Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος, ἐσχημάτισαν τὴν λέξιν Φακκούσα, ὡσαύτως καὶ οἱ Ἄραβες Φακούς.

Ἀπὸ τῆς Φακκούσης ταύτης ἐλάμβανε τὰς ἀρχὰς καὶ ἡ περίκροτος τὸ πάλαι διώρυξ ἐκείνη, ἢ ἀπὸ τοῦ Νείλου ἐνδιδοῦσα, κατὰ τὸν Στράβωνα, εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, εἰς τὴν ὁποίαν διώρυγα ἐγεινίαζε κατ' αὐτὸν τὸν Γεωγράφον ἢ Φίλωνος λεγομένη Κώμη· ταύτης δὲ τῆς διώρυγος τὸ πλάτος ἦτον πηχῶν ἑκατὸν, καὶ τὸ βάθος ἰκανόν, ὅσον ἐξήρκει εἰς τὰ ποτάμια πλοῖα, πρὸς μετακομιδὴν τῶν προϊόντων καὶ πραγματειῶν.

Αὐτὴ ὠρύχθη κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Σεσώστριως μὲν κατὰ τὸν Στράβωνα, κατὰ δὲ τὸν Διόδωρον, ἤρξατο τῆς κατασκευῆς τῆς διώρυγος ταύτης πρῶτος ὁ Νεχαῖ υἱὸς τοῦ Ψαμμιτίχου· διεδέχθη δὲ τὸ ἔργον εἴτα ὁ τῶν Περσῶν Δαρείος, ἀλλ' ἀφῆκεν αὐτὸ ἀνεκτέλεστον, διότι κατέπεισαν αὐτὸν, ὅτι μετρωτέρα ἢ Ἐρυθρὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ εἰάν διωρύξη τὸν Ἴσθμόν, ἐπιεται νὰ καταπόντισθῇ ἡ Αἴγυπτος· ὕστερον δὲ Πτολομαῖος ὁ δεῦτερος καὶ Φιλάδελφος ἐτελείωσε μὲν αὐτὴν τὴν διώρυγα, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐκβολὰς ταύτης εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, κατ'

πεσκεύασε Κλύσμα διὰ μηχανῆς, ἢ διάφραγμα, ὡς κλειθρον· τοῦτο δὲ ἠνοίγετο εὐσώχως εἰς τε τὰ ἀποπλέοντα καὶ εἰσπλέοντα πλοῖα, καὶ πάλιν ἐκλείετο ἐπιτηδεῖως· ἐγγὺς δὲ τῶν ἐκβολῶν τῆς διώρυγος εἰς τὴν θάλασσαν, κατ' αὐτὸν τὸν μυχὸν τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, ὅπου τὴν σήμερον τὸ Σουβὲς ἢ Σουές, (1) ἔκειτο ἡ Πόλις Ἀρσινόη, καὶ Κλεοπατρίς ὀνομασθεῖσα ἔπειτα· ἡ διώρυξ αὕτη ἀμεληθεῖσα παρὰ τῶν μετὰ ταῦτα Πτολομαίων, ἐπληρώθη ἄμμου, κατεσκεπάσθη, καὶ ἔμεινεν ἄχρηστος.

Ἄλλ' ὁ στρατηγὸς ἄραψ Ἄμερ Ἰπνου· Ἄς κατακτητῆς τῆς Αἰγύπτου μετὰ 657 χρόνους ἀπὸ τῆς ὑστάτης ἀπογόγου τῶν Πτολομαίων Κλεοπάτρας, κατεφρόνησε τῆς ἀρχαίας ταύτης παραδόσεως, τῆς ὑποτιθεμένης, ὅτι ἡ Ἐρυθρὰ εἶναι ὑψη-

(1) Τὸ περὶ πολλοῦ σπουδαζόμενον τῆς Ἀγγλίας τὴν σήμερον διὰ τὴν ταχύτητάν καὶ ἀσφαλῆ κοινωνίαν, ἐναντίον παντός εἶδους συμβεβηκότων, μετὰ τῶν αὐτῆς εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας πλουσιῶν ἀποκτημάτων, ὕψιςται, ἵνα διακρατῆ ἑλευθέραν καὶ ἀνεμπόδιον, εἴτε καὶ γένητο, τὴν τῶν ἐν ἀπέρῳ τάξει εἰδήσεων διαπόρρευσιν διὰ τοῦ ἰσμοῦ τοῦ Σουεσιίου καὶ αὐτῆς τῆς Συρίας διὰ τοῦ Εὐφράτου. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο κατέστη ἤδη τόσοσ ἀνεγκαῖον, σοβαρὸν καὶ ἄρρευκτον εἰς τὴν Ἀγγλίαν διὰ τὸ μέλλον, εἴτε καὶ τῆς ταχύτητος καὶ τῆς ἀσφαλείας διὰ τῶν ἀτμοπλῶν τῶν ἀκαρορῶν τῆς ἐμπορικῶν τε καὶ πολεμικῶν, ὥστε ἀναρρίπτει πάντα κύβον ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως καὶ τέως τῆς κατοχῆς τοῦ τε Σουεσιίου, καὶ τῆς θι' αὐτοῦ, ὡς ἐρρέθη, ταχυτάτης διαπορρευσεως τῶν εἰδήσεων.

λοτέρα τῆς Αἰγύπτου, καὶ παρατηρήσας, ὅτι ἡ τοῦ Πηλουσίου ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς ἀπόστασις εἶναι μιλίων ἐβδομήκοντα, καὶ ὅτι τὸ μεταξὺ τοῦ Ἴσθμοῦ αὐτοῦ διάστημα ὑπάρχει ὀμαλόν, καὶ ὑψούμενον μικρόν τι ἐπάνω τῆς τῶν δύο θαλασσῶν Ἐπιφανείας, ἐσχέδιασε νὰ συνενώσῃ τὴν τε Μεσόγειον θάλασσαν μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς δι' ἐνὸς αὐλακος, κοινωοῦντος καὶ μετὰ τοῦ Νείλου· ἀλλ' ὁ Καλίφης Ὁμερ Χατάπ ἀπεδοκίμασε τὸ σχέδιον, ἵνα μὴ διὰ τοῦ νέου πορθμοῦ τούτου διαπλέωσι τὰ τῶν χριστιανῶν πλοῖα εἰς τὴν Ἀραβίαν· ἀφ' οὗ δὲ ἠπράκτησε τὸ σχέδιον τούτο, ὁ Ἄμερ ἀπέειδεν εἰς τὸ νὰ καθάρισῃ τὸν ἐπ' ὀνόματι μὲν Τραϊανοῦ, ἐσκαμμένον δὲ παρὰ τοῦ Ἀδριανοῦ, ἀρχαῖον αὐλακα, ὁ ὁποῖος ἐκτείνετο ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς Βαβυλώνος (παλαιοῦ Μισιρίου) ἕως τῆς Φέλβιος (Πελπί) ὡς προεβρέθη.

Πολλοὶ τῶν πεπαιδευμένων τῆς Εὐρώπης ἀμφίβαλον περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς διώρυγος ταύτης, καὶ τῆς κοινωνίας δι' αὐτῆς τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης διὰ τοῦ Νείλου μετὰ τῆς Μεσογείου· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα μαρτυρεῖται μετὰ βεβαιότητος παρὰ τῶν ἀρχαίων. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης βιβλ. Α'. παριστᾷ αὐτὸ μὲ σαφεστάτην ἀκρίβειαν, διότι ἐσώζετο ἡ διώρυξ αὕτη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του· ὡσαύτως καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Στράβων, ἔτι δὲ καὶ ὁ Πλίνιος λέγει· ὅτι ἡ αὐλαξ ἡ συγενοῦσα τὰς δύο θαλάσσας ἐστὶ

Πλοῖμος (alveus navigabilis). Ταύτης μέμνηται καὶ ὁ Πτολομαῖος, καὶ οἱ ἱστορικοὶ Ἄραβες ἀναφέρουσιν, ὅτι ἡ αὐλαξ αὕτη ὠρύχθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ Λουκιανὸς εἰς ψευδόμαντιν λέγει· ὅτι ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ὁ νεανίσκος ἀνέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον ἄχρι τοῦ κατὰ τὴν Ἐρυθρὰν Κλύσματος· τέλος δὲ καὶ αἱ μαρτυρίαι τοῦ ἔκτου καὶ ἐβδόμου αἰῶνος, ἀποδεικνύουσιν, ὅτι τῆς αὐλακος ταύτης ἡ κοινωνία διεσώζετο μέχρι τῶν ρηθέντων χρόνων· εἶτα δὲ ἀμεληθεῖσα ἐνεφράγη τῷ 767 ἔτει, ἐπὶ τῶν Καλίφων Ἀπασιγέδων.

Ταύτην τὴν ἰδέαν τὴν περὶ ἀνανεώσεως τοῦ ἀπὸ Κατροῦ μέχρι Σουβεσίου αὐλακος συνέλαβε καὶ ὁ νῦν Κράντωρ τῆς Αἰγύπτου· ἀλλ' ὑπερέθετο τὸ γιγαντιαῖον τοῦτο ἐπιχείρημα, καὶ δι' ἄλλας ὑποψίας, καὶ διὰ τὸ δύσκολον τῆς σερειότητος τῆς ἐργασίας, ἐξ αἰτίας τῆς καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς πολλῆς φάμμου· ἀποβλέπει δὲ εἰς τὸ νὰ κατασκευάσῃ τὴν ἐφευρεθεῖσαν ἤδη ταχυτάτην ὁδὸν διὰ σιδήρου, κατ' εὐθείαν μεταξὺ τῶν δύο ἐπισήμων τούτων ἄκρων· ἀλλ' ὅταν τὸ σπουδαζόμενον ταυῶν μέγα ἐπιχείρημα, ἐφάμιλλον μὲ τὰ Τεράστια ἔργα τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, καὶ χρησιμώτατον εἰς τὴν Γεωργίαν καὶ διηνεκῆ εὐφορίαν τῆς χώρας, τουτέστι, τὸ κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ Δέλτα μελετώμενον Γιγαντιαῖον τῷ ὄντι, διὰ 83 ἀψίδων καὶ μιᾶς ὀχυροτάτης προκυμίας Ἀνάφραγμα τῶν ὑδάτων τοῦ

Νείλου, κατορθωθῆ τότε καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Νείλου μέχρι Σουβεσίου Πλόιμος αὐλαξ̄ εύκολοκατόρθωτος.

Ἐγνώσθη ἤδη κατὰ τὰς ἀκριβεῖς παρατηρήσεις καὶ μαθηματικὰς διασταθμῆσεις, ὅτι μεταξὺ τῶν ἐπιφανειῶν τῶν δύο θαλασσῶν τῆς τε Μεσογείου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς, ὑπάρχει μία διαφορὰ ἐπίσημος, συνισταμένη εἰς τριάκοντα πόδας· φαίνεται δὲ αὐτῇ ἡ διαφορὰ τοῦ τε ὕψους τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τῆς χθθαμαλότητος τῆς Μεσογείου, παρετηρήθη καὶ παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων· καὶ μὲ ὅλον τὸ ὅτι ἡ τοιαύτη διαφορὰ ὑπέπεσεν εἰς ἀμφισβητήσεις, ἀλλ' ἤδη εἶναι πραγματιώδης, ἀποδεδειγμένη καὶ ἀναμφισβήτητος.

Σέλαι.-Σλέ.-Σαλαχιέ τανῶν.

Ἡ κωμόπολις Σέλαι ἔκειτο μεταξὺ Φακκούσης καὶ Πηλουσίου, πρὸς Καικίαν (Γρέγον) ἄνεμον, παρὰ τὴν ὄχθην μιᾶς διώρυγος ἐξερχομένης ἀπὸ τοῦ Πηλουσιακοῦ ποτὲ κλάδου· τὸ μόνον Αἰγυπτιακὸν ὄνομα, τὸ ἔχον ἀναφορὰν τινα μετὰ τοῦ ὀνόματος τούτου, εἶναι τὸ τοῦ Σλί, ἢ Σλέ, σημαῖνον Σορόν, Φέρετρον ἢ Κράββατον.

Τάφναι, ἢ Τάφισ.-Σάφνας τανῶν.

Ἡ Πόλις Τάφναι ἔκειτο παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου, τέσσαρας ὥρας ἀρισταμένη τοῦ Πηλουσίου. αἱ Τάφναι, ἢ Τάφνις ἦτον ἀναμφισβόλως Πόλις ποτὲ ἐπίσημος τῆς κάτω

Αἰγύπτου, διότι μεταξύ τῶν ἄλλων πρωτίστων Πό-
 λεων τῆς Αἰγύπτου, μνημονεύουσι ταύτης δύο
 Προφῆται, ὅ,τε Ἰερεμίας (1) Κεφ. Ν', καὶ ΝΔ',
 καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ Κεφ. Λ'. Αναφέρουσιν ὡσαύτως πε-
 ρὶ αὐτῆς ὁ Ἡρόδοτος καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος,
 καλοῦντες αὐτὴν Δάφνην· εἰς αὐτὴν τὴν Πόλιν,
 καθὼς καὶ εἰς τὸ Πηλούσιον, οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς
 τῆς Αἰγύπτου εἶχον ἓν μέγα σῶμα στρατιωτῶν,
 πρὸς φρουρὰν καὶ διαφύλαξιν τῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς
 ἐφόδου τῶν τε γειτόνων Ἀράβων, τῶν Σύρων,
 καὶ μᾶλλον τῶν μέγα ἰσχυόντων τῷ τότε χρόνῳ
 Ἀσσυρίων, καὶ ἐπομένως τῶν Περσῶν· εἰς αὐτὴν
 κατώκησαν, καθὼς καὶ εἰς Μάγδωλον, πλῆθος Ἑ-
 βραίων φυγάδων ἀπὸ Παλαιστίνης διὰ τὸν φόβον
 τῶν Ἀσσυρίων· καὶ εἰς αὐτὴν τέλος τὴν Πόλιν,
 πολέμου συρράγέντος μεταξύ τῶν Αἰγυπτίων καὶ
 τῶν ἐφορμησάντων Ἀσσυρίων, συνεντρίβησαν κα-
 τὰ τὴν ἐπαπειλητικὴν πρόβρῃσιν τοῦ Ἰεζεκιήλ Κεφ.
 Λ'. τὰ σκῆπτρα τῆς Αἰγύπτου (2) ὑπὸ τοῦ νικη-

(1) Εἰς τούτας τὰς Τάφνας κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἱεροῦ
 Ἐπιφανίου ἐν τῷ βίῳ Ἰερεμίου, οἱ κάτοικοι τῆς Πόλεως ταύ-
 τῆς Ἰουδαῖοι ἐλιθ.έβλησαν καὶ ἀπέκτειναν τὸν Προφῆτην Ἰερε-
 μίαν, ὡς προκταγγεῖλαντα πρὸς αὐτοὺς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ,
 καὶ τὴν διὰ τῆς ἐρήμου τούτης ὁδοιπορίαν εἰς Αἴγυπτον τῆς Παρ-
 θένου Θεοτόκου μετὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, εὐρανούου βρέφους.

(2) “Καὶ ἐν Τάφναις συσκοτάσει ἡ ἡμέρα, ἐν τῷ συντρίψαι με

τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος καὶ Χαλδαίων Ναβοχοδονόσορος, ὅστις μετὰ ἕτη πέντε τῆς ἐκπορθήσεως παρ' αὐτοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ βασιλέως Σεδεκίου καὶ τῶν Ἰουδαίων, ἐκστρατεύσας τὸ τρίτον ἐπὶ τὴν Συρίαν, καὶ ὑπηκόους καταστήσας τὸν τε λαὸν αὐτῆς καὶ ἄλλα περίεθνη, παρενέβαλε καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, κατέστρεφεν αὐτήν, καὶ ἐπανέκαμψεν εἰς Βαβυλῶνα μετὰ πλήθους λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων Αἰγυπτίων καὶ Ἑβραίων· καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη πληγὴ, ἢ ἐπενεχθεῖσα εἰς τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τῶν Ἀσσιανῶν Βασιλέων 575 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ πρὸ τοῦ σκληροῦ Καμβύσου βασιλέως τῶν Περσῶν ἔτη 50. Τὰ ἐρείπια τῆς Πόλεως ποτὲ ταύτης ἐβουθίσθησαν εἰς τὸ ἔλος τῆς Τενεσίου λίμνης καὶ ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῆς φάμμου.

Σέθρον-Πσάριον.

Στέφανος ὁ Βυζάντιος λέγει μὲν περὶ τῆς Πόλεως Σέθρου, ἀλλ' οὐδὲ σημειοῖ τὴν θέσιν, ὅπου ἔκειτο· ὁ δὲ Στράβων τάττει τὸν Σεθραίτην Νομὸν ἔνδον τοῦ Δέλτα· ἀλλ' ὁ Πτολεμαῖος ὡς Αἰγύπτιος, ἐκ Πηλουσίου ὀρμώμενος καὶ εἰδὼς τὰ τῆς Πατρί-

---

ἐκοῖ τὰ σκῆπτρα Αἰγύπτου· καὶ ἀπολεῖται ἐκεῖ ἡ ὕβρις ἐσχύος αὐτῆς, καὶ ταύτην νοσελεὴ καλύψει, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς αἰχμαλωτοὶ ἀρῆσονται „ .

δος του, λέγει· ὅτι ὁ Σιθραίτης ἢ Σαθραίτης Νομὸς ἔκειτο πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Πηλουσιακοῦ ἢ Βουβα-
 στικοῦ κλάδου· ἄρα, ἔξω τοῦ Δέλτα, καὶ εἰς τὸ
 μέρος τῆς Αἰγυπτιακῆς Ἀραβίας· ἡ Πόλις αὐτὴ ἐ-
 λέγετο παρ' Αἰγυπτίους καὶ Πσάριον, ἐκ δὲ τοῦ Αἰ-
 γυπτιακοῦ τούτου ὀνόματος, ἀφαιρουμένου τοῦ
 ἀρσενικοῦ ἄρθρου Π, μένει Σάριον, τὸ ὁποῖον καὶ ἔ-
 χει ἀναλογίαν τινὰ μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος
 Σέθρον· αὐτὴ ὠνομάσθη παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ
 μικρὰ Ἡρακλεούπολις, καὶ κατὰ τὸν Ἰώσηπον τὸν
 Φλάβιον περὶ ἀλώσεως βιβλ. Ε'. ἔκειτο μεταξὺ τῆς
 Γάνεως καὶ τοῦ Πηλουσίου, τουτέστι παρὰ τὴν ἀ-
 νατολικὴν ὄχθην τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου.

Πηλούσιον.-Περεμούν.-Φαράμα.-Σείχ-

Ἐπὶ ἄλα τανῦν.

Ἡ περίφημος Πόλις Πηλούσιον, ἡ μεθόριος αὕτη
 ἐκ μέρους τῆς ἐρήμου Ἀραβίας καὶ Παλαιστίνης,
 καὶ ἡ κλεις, ὡς εἰπεῖν, πρὸς Ἀνατολὰς [τῆς βασι-
 λείας τῶν Αἰγυπτίων, ἔκειτο κατὰ τὸ παραθαλάσ-
 σιον τοῦτο μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου, οὐ μακρὰν
 τοῦ στομίου τοῦ Νείλου, τοῦ ἐπὶ ὀνόματι αὐτῆς
 πασιγνώστου· ἡ ἀπόστασις αὐτῆς ἀπὸ θαλάσσης
 ἦτον εἴκοσι σταδίων, τουτέστι περὶ τὰς χιλίας εἴ-
 κοσι ὀργυιάς, τὰ δὲ τείχη αὐτῆς ἦσαν στερεώτα-

τα, τῶν ὁποίων εἰσέτι ὑφίστανται ἐρειπίων λείψανα, καὶ κολωνῶν θραύσματα.

Περιεχομένη δὲ αὐτὴ πανταχόθεν ὑπὸ τεлмаτώδους ἔλους, ἦτον ἢ πλέον ὄχυρά καὶ μάχιμος τῶν λοιπῶν φρουρίων τῆς Αἰγύπτου, διὸ καὶ κατέστη ἀρχαίῃθεν ἡ περιοχὴ αὐτῆς πολλάκις αἱματώδεις θέατρον πολέμου μεταξὺ τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν ἐφορησάντων λαῶν κατὰ τῆς ἐπικρατείας ταύτης, τουτέστι τῶν Ἀράβων ποιμένων πρῶτον (1)

(1) Περὶ τῶν Ποιμένων τούτων ἐρέθησαν ἀνωτέρω ἰκανά· ἡ δ' ἀληθὴς πληροφορία περὶ τούτου, καὶ ἡ λύσις τῆς ἀπορίας, εἶναι δυσχερεστάτη, διὰ τὴν σιωπὴν τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ γένους τοῦ βασιλεύοντος ἐπὶ Ἰακώβ καὶ Ἰωσήφ Φαραῶ, ἐν αὐτὸς ὁμογενὴς ἦτον τῶν Αἰγυπτίων ἢ ἑτερογενής· ὅτι δὲ ἡ πολυάριθμος καὶ ἐπίσημος πατριαὶ τοῦ Ἰακώβ μετήρχετο τὸ ποιμαντικὸν ἐπάγγελμα, καὶ ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον μετὰ πάντων τῶν ὑπαρχόντων αὐτῆς, ἄνευ ἦσαν τὰ ποίμνια, καὶ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Φαραῶ, τοῦ ὑποδιξαμένου τοὺς ποιμένας αὐτοὺς Ἑβραίους, κατοικήσαντας εἰς τὴν θελγίστην γῆν τῆς Αἰγύπτου τὴν Ῥαμεσσῆ, τὴν καὶ Γασέμ τῆς Ἀραβίας λεγομένην, περὶ τούτου οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν· ἀλλ' ὅτι οἱ ποιμένες αὐτοὶ Ἑβραῖοι, ἦσαν οἱ ποιμένες ἐκεῖνοι Ἀράβες, οἱ κατακρατήσαντες τῆς Αἰγύπτου, καὶ καταταρακηνήσαντες διὰ τῶν γενομένων ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῶν βασιλείων, κατὰ τὸν Μανθεῶνα, ἔτη πολυάριθμα, ἢ περὶ τούτου γνώμη τοῦ Ἰωσήπου, ὡς λίαν φιλογενούς, εἶναι ἀμφίβουλος· ἀλλ' ἐὰν ὁ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, βασιλεύων εἰς Τάνιν Φαραῶ κατήγετο ἀπὸ τῆς φυλῆς τῶν ἕξον αὐτῶν Ποιμένων, τῶν τὴν Αἴγυπτον ἐξ ἐρέου

εἶτα τῶν Σύρων, Ἀσσυρίων, Περσῶν, Μακεδόνων, Ῥωμαίων, καὶ ἐν ὑστέροις τῶν Ἀράβων Μουσουλμάνων.

Τὰ μαρτυρολόγια, καὶ τῶν ὁσίων οἱ βίοι τῶν χριστιανισάντων Αἰγυπτίων, συνεχῶς ἀναφέρουσι περὶ μιᾶς Πόλεως, κειμένης κατὰ τὸ παραθαλάσσιον τοῦτο μέρος τοῦ Πηλουσίου, καὶ καλουμένης Περμουῦν· αὐτὴ κατὰ τὰ μαρτυρολόγια μᾶλλον αὐτὰ, φαίνεται ὡς Πόλις ἐπίσημος, διότι ἐπὶ Διοκλητιανοῦ ἦτον καθέδρα ἐπάρχου καὶ ἡγεμόνος· καὶ ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ἐπισημότεραι Πόλεις τῆς Αἰγύπτου ἐν γένει, εἰς ὅσας οἱ τῆς Ῥώμης Αὐτοκράτορες εἶχον ἐπάρχους ἢ ἡγεμόνας, ἀναφέρονται εἰς τὰ τῶν Κοπτῶν βιβλία, διατί μόνη ἡ Πόλις ῥητῶς τοῦ Πηλουσίου, τῆς ὁποίας ἡ θέσις ὡς ὠφέλιμος, ἔπρεπε

κυριευσάντων, κατὰ τὰ χρονικά τοῦ Εὐσεβίου, φύσει ἐπόμενον ἦτον, οὐ μόνον νὰ διχθῆ, ἀλλὰ καὶ νὰ υπερσπίζηται τοὺς ποιμένας Ἑβραίους· καὶ μὲν ὅλον τὸ ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐβδελύττοντο καὶ ἐγλεῦαζον τὰ ποιμαντικὸν θίον, βλέπομεν ὅμως, κατὰ τὸ ΜΖ. Κεφάλ. τῆς Γενέσεως, ὅτι ὁ Φαραὼ αὐτὸς, οὐ μόνον δέδωκε τὴν βελτίστην καὶ κτηνοτρόφον γῆν τῆς Γεσέμ, ἢ Ῥαμессε, ὡς ὑπὸ πολλῶν βουάκων τοῦ Βουβαστικοῦ ἢ Πηλουσιακοῦ κλάδου ποτιζομένην, εἰς κατοικίαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ Ἰακώβ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ κατέστησε τοὺς ἐκ τῶν Ἑβραίων δυνατοὺς, καὶ ἱκανοὺς, ἀρχηγοὺς καὶ ἐπιστάτας καὶ ἐπὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ κτήνη· ὁ Φαραὼ ἀναμφιδόλως τοιοιουτοτρόπως εὐμενῶς, προσηιέχθη εἰς τὸν ἄλλον τοῦ Ἰακώβ, χάριν τοῦ Ἰωσήφ, φίλων αὐτὸν καὶ εὐγνωμονῶν πρὸς αὐτόν.

κατὰ πάντα καιρὸν νὰ εἶναι προτιμητέα, σιωπᾶται καὶ οὐδὲ μνεία Πηλουσίου γίνεται εἰς αὐτά; ἡ τσαύτη παρατήρησις φέρει ἄρα τὴν ἐξῆς βεβαιότητα, ὅτι ἡ Πόλις τὴν ὁποίαν καλοῦσι Περμουὺν, εἶναι ἀναντιρρήτως τὸ Πηλούσιον· ἔκειτο δὲ ἡ Περμουὺν οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τῶν ἐρειπίων τοῦ Πηλουσίου, ὀνομασθεῖσα παρὰ τῶν Ἀράβων Φαράμα καὶ Ἀλ-Φαράμα ἢ Φάρμα, καὶ Σείχ-Ἀπδάλα τανῶν.

Παρατηρητέον ἔτι καὶ περὶ τῆς ταυτότητος κατ' ἔθνοιαν τῆς ὀνομασίας, Τζίν, ἢ Σάιν καθ' Ἑβραίου (1), Πηλούσιον καθ' Ἕλληνας, Περμουὺν κατὰ Κόπτας, Φαράμα κατ' Ἀράβας, τῆς δηλούσης πηλόν, καὶ τῆς θέσεως τῶν ἀρχαίων Πόλεων, τῶν ὁποίων αἱ περισσότεραι διαφυλάξασαι Ἀραβιστὶ τὴν σήμερον τὰ ἀρχαῖκὰ τῶν Αἰγυπτίων, δὲν εἶναι οἰκοδομημέναι ἐπὶ τὴν αὐτὴν θέσιν τῶν ἀρχαίων Πόλεων, ἀλλὰ κεῖνται ἢ κατ' ἀπόστασιν μικρὰν, ἢ ἐγγὺς τῶν τόπων ἐκείνων, ὅπου ἐκεῖναι ἦσαν θεμελιωμέναι· καὶ τούτων, ὡς ἐν παραδείγματι, εἶναι αἱ ἐφεξῆς· Ἀσσάν, Λένδερα, Ἀσχμουναῖμ, Παχνάζα, Ἀτρίπ, Δουμιὰτ· κατὰ δὲ τοὺς Αἰγυπτίους, Σουάν, Τενθόρι, Σμουὺν, Πέμσζε, Ἀθρίβι, Συήνη, Τεντυρίς, Ἐρμούπολις ἡ μεγάλη, Ὁξύρυγχος, Ἀ-

(1) « Καὶ ἐκεῖθ' ἐπὶ τὸν θυμὸν μου ἐπὶ Σάιν τὴν ἰαχὸν τῆς Αἰγύπτου », . Ἰεζεκ. Κεφ', Α'. 15.

θραιβίς καὶ Ταμιάθις καθ' Ἑλληνας. Συνόγεται λοιπὸν ἐκ τούτου, ὅτι καὶ τὸ Πηλούσιον ἐκαλεῖτο παρὰ τῶν πρώτων Ἀράβων, τῶν κατακτησάντων τὴν Αἴγυπτον, Φαράμα ἢ Φάρμα, μετὰ δὲ τὴν κατάπτωσιν τῆς πόλεως ἐκείνης, ὠκοδόμησαν οἱ πρώτοι Ἀραβες κατακτηταὶ τῆς Αἰγύπτου ἄλλην πρὸς Ἀνατολὰς τῆς πρώτης, ἣτις ἦτον πλησιέστερα τῆς θαλάσσης, ἢ τὸ Πηλούσιον. τὸ δ' αἴτιον, δι' ὃ ἀφέθη ἡ περιοχὴ τῆς παλαιᾶς Φαράμα ἢ Φάρμα (Πηλουσίου), καὶ ἐκτίσθη περαιτέρω ἄλλη, εἶναι, ὅτι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος, ἐπειδὴ τὸ Πηλούσιον ἀφίστατο ποτὲ τῆς θαλάσσης 1020 ὀργυιάς, καὶ τὴν σήμερον τὰ ἱερεῖα τούτου, ἀπομακρυνομένης τῆς θαλάσσης, ἀπέχουσι 1500 ὀργυιάς, τούτου ἕνεκα εἶχον κτίσει οἱ Ἀραβες τὴν νέαν αὐτῶν Κοιμῶπολιν Φαράμα περαιτέρω, διὰ νὰ πλησιάσωσιν ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν θάλασσαν, τῆς ὁποίας ἡ ἐγγύτης συνέβαλεν ὠφελούσα τὸ μικρὸν αὐτῶν ἐμπόριον.

Μετὰ τὴν ἔφοδον καὶ εἰσβολὴν τῶν πρώτων Ἀράβων εἰς Αἴγυπτον, τὸ Πηλούσιον παρ' αὐτῶν ὠνομάσθη Φαράμα ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Φερόμι. τὸ δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλησι Πηλούσιον εἶναι μετάφρασις τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Φερόμι, συντεθειμένου ἐκ τοῦ ἀρσενικοῦ ἄρθρου Φ, τοῦ ῥήματος Ερ, ποιεῖν, καὶ τοῦ Ὄμι, πηλόν, τὸ δὲ τοιοῦτον ὄνομα τῆς Πόλεως ταύτης παρήχθη ἀπὸ τοῦ περὶ αὐτὴν ἔλους καὶ

πηλοῦ. ἐκτός τοῦ ὀνόματος Φαράμα, οἱ Ἄραβες ἀπεσωκαν εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ὀνομασίαν Τχίνεχ, ταυτοσήμαντον τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος Πηλούσιον, καὶ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Φερόμι, οἵτινες ὀνομάζουσι Τχινέχ, ἢ Τούνε, ἐν παλαιῶν φρούριον, κείμενον ἐγγὺς τῶν ἑρειπίων τοῦ Πηλουσίου.

Ἐβρέθη ἀνωτέρω ὁ λόγος, ὅτι ἡ περιοχὴ τοῦ Πηλουσίου κατέστη ἀρχαίῳ θέατρον πολέμων καὶ φόνων· οἱ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῖς πρὸ τῶν Ἀσσυρίων, ὄντες ἰσχυροὶ, ἐξέτειναν καὶ μετὰ τὸν Σέσωστριν τὰ ὄπλα αὐτῶν μέχρι Συρίας καὶ περαιτέρω· οἱ δὲ Ἀσσύριοι ἐνδυναμωθέντες βαθμηδὸν, καὶ προοδεύοντες, δὲν ὑπέφερον τὸ τοσοῦτον κράτος, καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ἀποκτημάτων τῶν Αἰγυπτίων κατὰ Παλαιστίνην καὶ Συρίαν, διὸ καὶ πρῶτος ἐστράτευσεν, ἐπὶ Ἐζεκίου βασιλείᾳ, κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ κατὰ τῆς Αἰγύπτου τῷ 725 ἔτει πρὸ Χριστοῦ, ὁ Σενναχηρίμ Βασιλεὺς Βαβυλῶνος καὶ Χαλδαίων, ὃς τις ἀφ' οὗ ἔλαβε πλῆθος χρημάτων παρὰ τοῦ Ἐζεκίου, ἐπὶ ὑποσχέσει τοῦ γὰ ἀναχωρήσει ὡς φίλος, πρὸς μὲν τὴν τῆς Ἱερουσαλήμ πολιορκίαν κατέλιπε μέρος τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ διὰ πολλοῦ ἀγωνιζόμενος, διὰ γὰρ κυριεύσει πρῶτον τὴν μεθόριον ὄχυράν ταύτην Πόλιν τοῦ Πηλουσίου, ἔλυσεν αἴφνης τὴν πολιορκίαν, κατὰ τὸν Ἰώσηπον, διότι ἐταράχθη μαθὼν τὴν ἐκστρατείαν τοῦ

τῶν Αἰθιοπῶν βασιλέως Θαρσίκου πρὸς συμμαχίαν τῶν Αἰγυπτίων· ὁ δὲ Ἡρόδοτος μυθεύομενος περὶ τούτου λέγει ὅτι ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς καὶ ἱερεὺς τοῦ Ἡραίουστος ἄμα, ἤρξατο πρὸς τὸν Θεόν, καὶ γενόμενον τὸ θεῖον ἑπακουόν, ἔστειλε πληγὴν εἰς τὸν Ἀραβα (διότι καὶ κατὰ τοῦτο ὁ ἱστορικός αὐτὸς πλανᾶται ὀνομάζων τὸν Σενναχηρίμ Ἀσσυρίων βασιλέα ἐν ἧ καὶ Ἀράβων), (1) πλῆθος ποντικῶν, ὥστε εἰς μίαν νύκτα κατέφαγον τὰ δέρματα τῶν τόξων καὶ τῶν λοιπῶν ὄπλων τῶν Ἀσσυρίων, καὶ οὕτω κατεβιάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Πηλουσίου καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ (2) : καὶ πάλιν μετὰ ἔτη 150, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῆς γενομένης προόδου τοῦ Φαραὸ Νεχαὺ, καὶ τῶν ἀ-

(1) Ἴσως διότι ὁ Σενναχηρίμ, ἐπὶ τῆς Ἡρόδου αὐτοῦ, ἐξουσίασε τὴν μετὰ τῆς Κοίτης Συρίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου Περταίαν Ἀραβίαν,

(2) Προτιμητέα ἡ διήγησις τοῦ τε Προφήτου Ἡσαίου, τοῦ τε τέταρτου τῶν Βασιλειῶν, καὶ τοῦ δευτέρου τῶν Πηραλειομένων, ἀπὸ τῶν τοῦ Ἡροδότου Αἰγυπτιακῶν μυθῶν· καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς συγγραφεῖς σημειοῦσι τὴν αἰφνίδιον τοῦ Σενναχηρίμ φυγὴν καὶ ἐκ Πηλουσίου, καὶ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, γενομένην διὰ τοῦ ἀοράτου Θεοῦ ἐκείνου ἰσχυροῦ αἰτίου, τοῦ καὶ τὰ δύο στρατόπεδα αὐτοῦ συγχέαντος καὶ συντραξάντος κατ' ἄλλην τὴν νύκτα· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι Ἱερεῖς περιέπλεξαν τὸ συμβῆναι μὲ μυθολογικὰς περιστάσεις, διὰ νὰ ἀποδώσωσι τὸ θαῦμα τοῦτο πρὸς τὸν ἴδιον Βασιλέα αὐτῶν, ὡς ἱερεῖα ὄντα τοῦ Ἡραίουστος.

ποικιλημάτων αὐτοῦ κατὰ Συρίαν, ὁ Ναβουχοδο-
 νόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος καὶ Ἀσσυρίων, παρεμ-
 βαλὼν εἰς Συρίαν καὶ Παλαιστίνην, ἐξεπόρθησε τὴν
 Ἱερουσαλήμ, ἐτύφλωσε τὸν ταύτης βασιλεῖα Σεδε-
 κίαν, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν τε καὶ τὸν λαὸν τῶν
 Ἰουδαίων αἰχμαλώτους εἰς Βαβυλῶνα· φιλοπόλεμος
 δὲ ὢν καὶ πρὸς κατακτήσεις ἐμμανής, ἐκστρα-
 τεύει καὶ ἄθις εἰς Συρίαν, πολιορκεῖ καὶ κυριεύει
 τῆς ὀχυρᾶς Ἰύρου· ἀκούσας δὲ τὴν κατὰ τοῦ Φα-
 ραὼ Ἀπρίου ἢ Οὐάφριως, υἱοῦ τοῦ δευτέρου Ψαμ-
 μιτίχου ἐπανάστασιν ὑπὸ τοῦ Ἀράσιως, καὶ τὴν
 ἐκ ταύτης ταραχὴν τῆς Αἰγύπτου, τῆς εὐκαιρίας
 ταύτης δραξάμενος, παρεμβάλλει εἰς τὰ ὄρια τῆς
 Αἰγύπτου, κυριεύει εὐκόλως τοῦ Πηλουσίου, καὶ
 τῶν ἄλλων ὀχυρῶν μερῶν, λεηλατεῖ εἶτα τὴν Αἴ-
 γυπτον, καὶ ἐπιστρέφει εἰς Βαβυλῶνα μετὰ πλῆ-
 θους λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων, ὡς ἀνωτέρω ἐρέε-
 θη· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐτῶν παρελθόντων 50, ὁ τοῦ
 τῶν Περσῶν Κύρου υἱὸς Καμβύσης ἐφορμήσας κα-
 τὰ τῆς Αἰγύπτου, εἶλε πρῶτον καὶ αὐτὸς τὸ Πη-
 λούσιον, καὶ ἐπομένως ὡς σκληρὸς, διὰ πυρὸς καὶ
 ξίφους ἐφόνευσεν πλῆθος Αἰγυπτίων ὠμόματα, καὶ
 τοὺς Ναοὺς, καὶ τὰ λοιπὰ μεγαλοπρεπεῖα μνημεῖα
 τῆς Αἰγύπτου ἔδραψε τὰ μέγιστα· εἶτα δὲ καὶ ὁ
 Ἀλέξανδρος στρατεύων διὰ τῆς Συρίας, Παλαιστί-
 νης, Γάζης καὶ τῆς ἐρήμου παραβαλασσίας ἐπὶ τὴν
 Αἴγυπτον, κατέσχε πρῶτον τὸ Πηλούσιον, καὶ

οὕτω καὶ αὐτὸς ἐκυριεύσατο ὅλης τῆς Αἰγύπτου· ἔπομένως μετὰ τὴν νίκην τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, καὶ τὸν θάνατον τοῦ Πομπητου, ὅτε ὁ ῥηθεὶς Καίσαρ ἐξιστράτευσε κατὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπολέμει καὶ ἐπολεμείτο εἰς Ἀλεξάνδρειαν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ὑστάτης διαβεδοημένης Κλεοπάτρας, ὁ πρὸς βοήθειαν τοῦ Καίσαρος σπεύδων διὰ ξηρᾶς συμμαχικὸς στρατός, δὲν ἐδυνήθη πρότερον νὰ εἰσβάλῃ εἰς Αἴγυπτον, εἰμὴ, μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐξ ἐφόδου τοῦ ὀχυρωτάτου Πηλουσίου· καὶ ἐν ὑστέροις τῶ 639 ἔτει μετὰ Χριστόν, ὁ στρατηγὸς τοῦ Καλίφου Ὁμερ Χατάπ, μετὰ τὴν τροπὴν τῶν στρατευμάτων τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου, καὶ τὴν κατάκτησιν ὑπὸ τῶν Ἀράβων ὅλων τῶν φρουρίων τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης, καὶ αὐτῆς τῆς Ἱερουσαλῆμ, ἐκστρατεύει κατὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ προηγουμένως πολιορκεῖ, καὶ κυριεύει τὸ Πηλούσιον, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν Αἰγυπτιακὴν Βαβυλῶνα, ὡς πρωτεύουσαν τῶ τότε, καὶ τέλος τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῇ προδοσίᾳ τῶν αἵρετικῶν μονοφυσιτῶν Κοπτῶν, καὶ τοῦ προῤῥηθέντος προεξάρχοντος αὐτῶν Μοκαύτα· ὁ κατακτητὴς αὐτὸς Ἄραφ Ἄμερ Ἰπνου-Ἄς, καθὼς οἱ τῶν Ἀσσυρίων ῥηθέντες Βασιλεῖς, ὁ μετ' αὐτοῦς Καμβύσις, καὶ ὁ μετὰ τοῦτον Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, οὕτω καὶ αὐτὸς εἶλε πρῶτον τὸ Πηλούσιον, ὡς κλεῖδα αὐτὸ ἐξ Ἀνατολῶν τῆς Αἰγύπτου, καὶ οὕτως εἰσεχώρησεν εἰς αὐτήν.

Ἐκ τοῦ Πηλουσίου κατήγετο Πτολεμαῖος Κλαύδιος ὁ ἐξάριστος Ἀστρονόμος καὶ Γεωγράφος· ἤκμασεν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίνου Πίου τῶν Αὐτοκρατόρων· ἐκ τούτου ὠρμάτο καὶ Ἰσίδωρος ὁ ἐπικληθεὶς Πηλουσιώτης, τοῦ θεοῦ Χρυσστόμου ἀκροατῆς· ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος φιλόσοφος τε καὶ ῥήτωρ, περὶ τὸ 412 ἔτος ἀκμάσας· καθηγήσατο τῶν ἐν τῷ Πηλουσίῳ ὄρει μοναχῶν, ἔργω τε καὶ λόγῳ θαυμασίως διαπρέψας· μετέστη δὲ τῶν γηίνων ἐπὶ τὴν οὐράνιον πατρίδα περὶ τὸ 449, ἢ 450 ἔτος· συνέθετο πολλὰ μὲν καὶ ἕτερα πάσης ὠφελείας ἔμπλεα, συνέγραψε δὲ, οἱ μὲν λέγουσι τρεῖς χιλιάδας ἐπιστολῶν, οἱ δὲ ὡσεὶ χιλιάδας δέκα, χάριτος παντοίας μεστὰς θείας τε ἅμα καὶ ἀνθρωπίνης.

Ἄουαρις.-Ἄβαρις-Ἡρωούπολις-Ἀπού-
Κεσσείδ τανῦν.

Αὕτη ἡ ἀρχαία Πόλις ἔκειτο δέκα λεύγας μακρὰν τοῦ Βουβαστικοῦ ἢ Πηλουσιακοῦ κλάδου εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Αἰγυπτιακῆς Ἀραβίας, ἀπέχουσα τοῦ Σουεσίου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης περὶ τὰς εἴκοσι λεύγας· οἱ τῶν Αἰγυπτίων ἱερεῖς κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Αἰγύπτου ἔθετον τὴν κατοικίαν τοῦ Τυφῶνος, ὅπου ὁ αἰώνιος αὐτὸς ἐχθρὸς τῆς εὐ-

φορίας καὶ εὐτυχίας τῆς Αἰγύπτου, εἶχε στήσει, κατὰ τὴν δόξαν τῆς θεολογίας αὐτῶν, τὴν ἐστίαν τῶν κακῶν ἐπιρροϊῶν του, καὶ ὅπου ἔκειτο καὶ ἡ Πόλις Τυφώνια, ἣτις ἦτον ἡ αὐτὴ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν Ἡρωούπολις, ἢ Ἡρώων Πόλις· ἡ θέσις τῆς Πόλεως ταύτης ἐγένετο διὰ πολλοῦ μῆλον ἐριδος μεταξὺ τῶν νεωτέρων Γεωγράφων, οἱ δὲ ἀρχαῖοι ἔταττον αὐτὴν ἀορίστως, ὡς κειμένην εἰς τὸ πέρασ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου· ὅθεν ἐκ τούτων τῶν νεωτέρων τινὲς ὑπέλαβον, ὅτι ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἐσχάτην γωνίαν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἐγγὺς τῶν πικρῶν λιμνῶν καὶ αὐτὴ ἡ ὑστάτη γνώμη ἀπεδείχθη παρὰ πάσας τὰς ἄλλας ἢ ἀληθεστέρα.

Αἱ γενόμεναι ἐξετάσεις ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Γάλλων εἰς τὴν Αἰγύπτου, παρὰ τῶν συστρατευόντων πεπαιδευμένων εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν τόπον περὶ τῆς θέσεως τῆς Πόλεως ταύτης, ἀνεκάλυψαν, ὅτι ἡ Ἡρωούπολις ἔκειτο τῷ ὄντι μεταξὺ τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου τοῦ Νείλου καὶ τῶν πικρῶν λιμνῶν, εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον τὴν σήμερον παρὰ τῶν φυλῶν τῶν νομάδων Ἀράδων τοῦ Ἰσθμοῦ, Ἀπού-Κεσσείδ, καίται δὲ ἡ θέσις τῆς ἀρχαίας ταύτης Πόλεως ὑπὸ τὴν Γεωγραφικὴν 29 μοίραν, 45 λεπτά τοῦ μήκους, κατὰ τὸν Παρισιανὸν Μεσημβρινόν, καὶ τὴν 30 μοίραν, 45 λεπτά τοῦ Ἀρκτικοῦ πλάτους· αἱ ῥηθεῖσαι πικραὶ λίμναι ἀναμφιβόλως ἦσαν ποτὲ μέρος τοῦ Ἀραβικοῦ κόλ-

που, διότι ἡ θέσις τούτων εἶναι ταπεινότερα τῆς τοῦ Κόλπου θαλάσσης.

Τὰ εἰρήπια τῆς Πόλεως ταύτης παριστῶσι φανεράς ἐνδείξεις τῆς ὑπάρξεώς της ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Φαραῶ βασιλέων· θεωρεῖται εἰτέτι μεταξύ τοῦ πλήθους τῶν θραυσμάτων τῶν ἀξιολόγων μνημείων της, εἰς ὠραῖος κοκκωτὸς μονόλιθος, ὁ ὁποῖος παριστᾷ τρία γεγλυμμένα ὁμοιώματα ἀνδρῶν, μείζονα τοῦ φυσικοῦ ἀναστήματος, καθήμενα ἐπὶ θρόνων, τῶν ὁποίων τὸ ὀπισθεν μέρος καὶ αἱ χεῖρες εἶναι πλήρεις Ἱερογλυφικῶν Πινάκων.

Παρατηρητέον τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ παρά τῶν Ἑλλήνων Ἡρωούπολις εἶναι ἡ αὐτὴ Αὔαρις καὶ Ἀούαρις· αὐτὴ ἔκειτο κατὰ τὸν Μανεθῶνα, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Βουδαστικοῦ ἢ Πηλουσιακοῦ κλάδου εἰς τὸν Νομὸν τῆς Τάνεως· « εὐρῶν, λέγει ὁ Μανεθῶν, ὁ ἐκ τῶν Ποιμένων βασιλεὺς Σάλαρις, ἐν Νομῷ τῷ Σαῖτη (κατὰ παραδρομὴν τῶν ἀντιγραφέων ἀντὶ τοῦ Τανίτη) Πόλιν ἐπικαιροτάτην, κειμένην μὲν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Βουδαστικοῦ ποταμοῦ, καλουμένην δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας θεολογίας Αὔαριν, ταύτην ἔκτισε, καὶ τοῖς τείχεσιν ὀχυρωτάτην ἐποίησε ». καὶ πάλιν ὁ αὐτός, « ἐγένετο ἡμῖν Βασιλεὺς Τίμαος, ἐπὶ τούτου ἐκ τῶν πρὸς Ἀνατολὴν μερῶν, ἄνθρωποι τὸ γένος ἄσημοι, καταθροσῆσαντες ἐπὶ τὴν χώραν ἀνεστράτευσαν, καὶ ῥαδίως ἀμαχητὶ ταύτην κατὰ κράτος εἶλον ».

» τινές δὲ λέγουσιν Ἄραβας αὐτοὺς εἶναι. Αὐτὰ
 δὲ οἱ ἐφορήσαντες κατὰ τῆς Αἰγύπτου, εἴτε Ἄ-
 ραβες ἦσαν, εἴτε ἄλλα ἔθνος, ἀναγκαίως ἐπειτα,
 ὅτι ἐπὶ τῆς ἐρόδου αὐτῶν, ἐκυρίευσαν πρότερον πα-
 ροδικῶς τὴν Ἡρωούπολιν, ὡς πρώτην καὶ αὐτὴν
 μεθόριον Πόλιν τῆς Αἰγύπτου ἐκ μέρους τῆς Ἄρα-
 βίας καὶ Συρίας· αὐτὴ δὲ ἐδοξάζετο παρὰ τῶν Αἰ-
 γυπτίων, ὡς Πόλις Τυφώνιος· « ἔστι δὲ ἡ Πόλις,
 ἢ λέγει ὁ Μανθεῶν, ἀνωθεν Τυφώνιος· πῆν μυθολο-
 γίαν ταύτην ἀναφέρει καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος
 λέγων, ὅτι εἰς τὴν Ἡρῶ ἐκεραυνοβολήθη ὁ Τυφὼν
 καὶ ἐξεχύθη αἷμα· ἐκ τῆς περικοπῆς τοῦ τε Μανθε-
 θῶνος καὶ τοῦ Στεφάνου, δεικνύεται ἢ τοῦ ὀνόμα-
 τος Ἀούαρις, Αὔαρις, καὶ τῆς Ἡρωουπόλεως ταυ-
 τότης· ἐφ' ἅπασιν τούτοις προστίθεται πρὸς ἐνδειξιν,
 καὶ ἡ ταυτότης καὶ ὁμοιότης τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνό-
 ματος Ἡρῶ, Ἡρων· καὶ Ἡρώου μετὰ τοῦ Αἰγυπτια-
 κοῦ Ἀούαρι· καὶ ἀναμφιδόλως οἱ Ἕλληνες ὀνόμασιν
 κατ' ἀρχὰς τὴν Πόλιν ταύτην Ἡρῶ, κατὰ φθορὰν
 τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Ἀούαρι, καὶ ἐπομένως
 ὀρθοτέρως ἔγραφον Ἡρων καὶ Ἡρώων, καὶ οὕτως
 εὔρον πρόχειρον τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος.

Εἰς αὐτὴν τὴν Πόλιν ὡς εἰς ὄχυρὰν θέσιν κα-
 τεκλείσθησαν οἱ διωχθέντες ἐκ τῆς Αἰγύπτου Ποι-
 μένες, καὶ τέλος ἀπογνοὺς τῆς πολιορκίας ὁ πολε-
 μῶν αὐτοὺς Φαραῶ, κατὰ τὸν Μανθεῶνα, συνεδι-
 βάσθη διὰ νὰ ἀφίσωσι τὴν Πόλιν ταύτην, καὶ νὰ

ἀναχωρήσωσιν εἰς αὐτὴν ὡσαύτως, ὡς μεθόριον τῆς Αἰγύπτου Πόλιν ἐκ μέρους τῆς Ἀραβίας, ὃ Ἰωσήφ κατὰ τὸ Μζ'. καὶ ΜΖ'. Κεφάλαιον τῆς Γενέσεως, ἐξελθὼν τῆς Τάνεως μητροπόλεως τῷ τότε τῆς Αἰγύπτου, εἰς ὑπάντησιν τοῦ ἐκ τῆς Χαναναίας ἐρχομένου πατρός του Ἰακώβ, συνήντησεν αὐτῷ· ἐτι δὲ ἀκούομεν, κατ' αὐτὴν τὴν Γένεσιν, τὸν Ἰωσήφ, λέγοντα εἰς μὲν τὸν Φαραῶ, ὅτι ὁ Πατήρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεσέμ, εἰς δὲ τὸν πατέρα καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι θέλει κατοικήσωσιν εἰς γῆν Γεσέμ Ἀραβίας, καὶ ἐπομένως κατοικήσαντας αὐτοὺς κατ' ἐπιταγὴν Φαραῶ εἰς γῆν Ῥαμεσσῆ (1)· ἐκ δὲ τούτου συνεικάζεται, ὅτι ἡ Ἡρώων Πόλις ἔκειτο εἰς Γεσέμ καὶ γῆν Ῥαμεσσῆ, ἡ ὁποία ἐκτείνετο μέχρι τοῦ Βου-

(1) Περί τῆς Ῥαμεσσῆ ὁ Εὐσέβιος ἐν τῷ περὶ τοπικῶν ὀνομάτων λόγῳ· “ Ῥαμεσσῆ πόλις, ἣν φησὶ καὶ Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ· οὕτω δὲ καὶ ἡ χώρα πᾶσα τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο, ἐν ἣ κατώκησεν Ἰακώβ ἅμα τοῖς παισίν αὐτοῦ, ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ χώρα ὅλη Ῥαμεσσῆ ἐλέγετο, ἐκ τούτου τυχὸν ὁ Εὐσέβιος αὐτὴν μητρόπολιν τῆς Γεσέμ λέγει· ἡ αὐτὴ δὲ Ῥαμεσσῆ ἀντὶ πάσης τῆς χώρας ἐκκλησασμένη, καλεῖται Γεσέμ. Περί δὲ τοῦ ποῦ ἄρα αὐτὴ κεῖται, λέγομεν τὰ ἐφεξῆς· δύο ὄρας μακρὰν μὲν τῆς Καίρου πόλεως τρία δὲ μίλια πρὸς ἄρκτον ἀπὸ τοῦ Σχολείου Ἀποῦ Ζαπέλ, κεῖται ἐν ὑψώμα γῆς, ὡς ἄλλος Βουνός, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀραβες ὀνομάζουσι Τέλ-Γρουδιέχ, τουτέστι Βουνὸν τῶν Ἰουδαίων, συγκείμενος ὄλος αὐτός ἀπὸ ἐρείπια ἐπισήμου τινος πόλεως ἑρκαίας. Τὸ τῆς Αἰγύπτου μέρος αὐτὸ ἦτον ποτὲ ἡ γῆ Γεσέμ.

Βαστιχοῦ ἢ Πηλουσιακοῦ κλάδου τοῦ Νεῖλου.

Ἡ σημασία τῆς λέξεως Ἀούαρις δεικνύει τὴν τῶν Αἰγυπτίων ἀποστροφὴν, τὴν ὁποίαν εἶχον πρὸς αὐτὴν τὴν Πόλιν ὡς Τυφωνικὴν· αὐτὴ σύγκειται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Οὔα, κατάραν, καὶ τοῦ ἰρι, ποιεῖν, τουτέστι πόλιν παραίτιον κατάρας, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες μετεποίησαν Ἀβαριν, Ἡρων καὶ Ἡρώων πόλιν.

Μάγδωλον-Μεσσοῦλ.

Ἡ Κωμόπολις αὕτη, κατὰ τὴν ἱερὰν Γραφὴν, ἔκειτο κατὰ ἀνατολὰς, πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου δεξιόθεν εἰς τὸν ἰσθμὸν τῆς ἐρήμου· οἱ Ἑβραῖοι κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Μωϋσέως,

διὸ καὶ ἐνταῦθα δεόν νὰ ἐρευνηθῶσιν αἱ θέσεις, αἱ ὑπὸ τῶν Ῥωμάνων καλούμεναι castra judaorum, παρεμβολὴ τῶν Ἰουδαίων, vicus judaorum, χωρίον Ἰουδαίων· ἡ ἱερὰ Γραφὴ δεικνύει εἰς ἡμᾶς τὸ, ὅτι κατὰ τὸ μέρος αὐτὸ τὰ τέκνα τοῦ Ἰσραὴλ ἐκοδόμησαν τρεῖς πόλεις τὴν τε Πυθῶ, Ῥαμεσσοῦ καὶ Ἄν τὴν Ἡλιοῦπολιν· ὅθεν δὲν εἶναι ἔξω πιθανότητος, ὅτι ὁ ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐρείπιων συνιστάμενος Βουνὸς αὐτὸς, καὶ καλούμενος Βουνὸς Ἰουδαίων, ἐστὶν ἡ Πόλις Ῥαμεσσοῦ, καὶ διότι κεῖται εἰς ἐπικαιροτάτην θέσιν τῆς Γεσέμ, ποτιζομένη ὑφ' ἑρὸς ῥύακος τοῦ Νεῖλου, καὶ διότι ἐγγὺς Ἡλιοπόλεως· εἰς τὰ μέγιστα ταῦτα ἐρείπια ἀνασκάπτοντες εὐρίσκουσι πολλάκις ἀγγεῖα καὶ εἰδῶλα ἐκ χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ παλαιότητος ἀρχαιότητος.

ἐκ πάντων τῶν Νομῶν τῆς Αἰγύπτου, εἰς τοὺς ὁποίους ἦσαν διασκορπισμένοι, διαβάντες τὸν Νεῖλον καὶ συνελθόντες εἰς τὴν χώραν Γεσέμ καὶ Ῥαμεσσοῦ, ὡς προεῖρήθη, τὴν σήμερον Σσαρκιέ, λεγομένην παρὰ τῶν Ἀράβων, καὶ ἐκ ταύτης μετὰ Μωϋσέως καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐλθόντων ἀπὸ Τάνεως ἀναχωρήσαντες, ἦλθον εἰς Σοκχάθ κώμην τῆς Αἰγυπτιακῆς Ἀραβίας· καὶ ἐντεῦθεν ἀπάραντες ἐστρατοπέδευσαν ἐν Ὀθώμ παρὰ τὴν ἔρημον, καὶ πάλιν ἐκ ταύτης ἐστρατοπέδευσαν ἀναμέσον τῆς Μαγδώλου ταύτης Κωμοπόλεως, καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀπέναντι Βελοσεπφῶν εἰς τὴν κατὰ Κόπτας παλαιὰν Γραφὴν ἀναγινώσκειται εἰς τὴν ἔξοδον τὸ ὄνομα τῆς Κωμοπόλεως ταύτης Αἰγυπτιαστὶ Μισστολ, τὸ ὅποιον οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς παλαιὰν προφέρουσι Μαγδάλ ἢ Μιγδάλ.

Περὶ Λεοντοπόλεως, καὶ ἀγρίας

Βουβάστιος.

Πρὸ τῆς ἀνάρξεως τοῦ δευτέρου Τμήματος ἐπάναγκες εἶναι νὰ διασαφηνισθῇ καὶ ἡ θέσις τῆς Λεοντοπόλεως, περὶ τῆς ὁποίας ἀναφέρει μόνον ὁ Στραβῶν, ὁ δὲ Πτολεμαῖος τάττει αὐτὴν μεταξὺ τοῦ τῆς Ἀθρείβεως ποταμοῦ καὶ τοῦ τῆς Βουσείριδος, ἢ τῆς Σεβέννετου, τουτέστι κατὰ τὸ ἀνώτερον

ἄλλοι τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου, καὶ καθορισθῆ ὁ
 τόπος, ὅπου αὐτὴ ἔκειτο τὸ πάλαι διὰ τῆς ἐφεξῆς
 ἀστυρίας. Ἰώσηπος ὁ Φλάβιος εἰς τὸ ΙΓ'. βιβλίον
 τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἀρχαιολογίας ἱστορεῖ, ὅτι τοῦ ἐν
 ἱεροσολύμοις Ἀρχιερέως Ὀνίου ὁ υἱός, ὁμώνυμος τῷ
 πατρὶ Ὀνίας καὶ αὐτός, διὰ τὰς τῶν εἰς Συρίαν
 ἐλευκίδων Μακεδόνων ἐφόδους κατὰ τῆς Ἰουδαίας,
 καὶ τὰς κατὰ τῶν Ἰουδαίων παρ' αὐτῶν ἐπηρείας,
 καταφυγὼν πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλομήτορα, ἀ-
 νήγγειλε δι' ἰκετικῆς ἀναφορᾶς του πρὸς αὐτὸν ταῦ-
 α· ὅτι ἐλθὼν αὐτός εἰς Λεόντων Πόλιν τοῦ Ἡλιο-
 πολίτου Νομοῦ, ἀφ' οὗ πρότερον παρώδευσε καὶ ἄλλ-
 ας Πόλεις τῆς Αἰγύπτου κατοικουμένας παρ' Ἑ-
 ραίων, καὶ εἶδεν εἰς αὐτάς πολλά ἱερὰ αὐτῶν πα-
 λὸ τὸ καθῆκον, καὶ ἔνεκα τούτων ἀσυμφώνους αὐ-
 τοῦ πρὸς ἀλλήλους, εὔρε τέλος πάντων αὐτός τόπον
 πιτηδειότατον εἰς τὸ ὄχρωμα τὸ καλούμενον τῆς
 Ἀγρίας Βουδάστιως, καὶ ὅτι παρακαλεῖ, ὅπως τῇ
 πιταγῇ αὐτοῦ καὶ ἀδεία τὸ αὐτόθι πεπτωκός καὶ
 ἀδέσποτον ἱερὸν τῶν Αἰγυπτίων ἀνακαθάρη, οἰκο-
 δομήσῃ αὐτὸ ἱερὸν τῷ μεγίστῳ Θεῷ, καθ' ὁμοίω-
 σιν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, κατὰ τὰ αὐτὰ μέτρα,
 καὶ τοιουτοτρόπως οἱ κατὰ τὴν Αἴγυπτον Ἰουδαῖοι
 εἰς αὐτὸ συνερχόμενοι, θέλουσιν ἐξυπηρετεῖ προθύ-
 μως κατὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, εἰς τὰς
 χρείας τῆς βασιλείας· ὁ δὲ Πτολεμαῖος λαβὼν τὴν
 τοιαύτην ἰκετήριον ἀναφορὰν τοῦ Ὀνίου, ἀπεκρί-

θη ἐγγράφως ἐπιτρέπων αὐτῷ, ὅπως τὸ κατὰ τὸν Ἑλιουπολίτην Νομὸν εἰς Λεοντόπολιν πεπτωκὸς αὐτὸ ἱερόν, καὶ προσαγορευόμενον τῆς Ἀγρίας Βουβάστιως ἀνακαθάρη, καὶ οἰκοδομήσῃ αὐτὸ Ναὸν τῷ Θεῷ κατὰ τὴν ἰκεσίαν του.

Μανθάνομεν λοιπὸν ἀπὸ τῆς περικοπῆς ταύτης τοῦ Ἰωσήπου καὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ Λεοντόπολις συμπεριλαμβάνετο εἰς τὸν Νομὸν τῆς Ἑλιουπόλεως· δεύτερον δὲ, τὸ εἰς αὐτὴν τὴν Πόλιν πεπτωκὸς ἱερόν καὶ ἀφρόντιστον (1), ὅτι ἦτον τὸ τῆς Ἀγρίας Βουβάστιως· τούτου δὲ δοθέντος, ἄρα ἡ Λεοντόπολις ἐκαλεῖτο

(1) Ὁ Ναὸς αὐτὸς δὲν ἦτον τεσσαῦτον ὅμοιος μὲ τὸν ἐν Ἱερουσαλύμοις· ἡ περιοχὴ αὐτοῦ ἦτον ὡς Πύργος ἐκ λίθων μεγάλων, ὕψος ἔχων ἐξήκοντα πήχεις, τὸ δὲ τέμενος ἐκ πλίνθων ὀπτῶν κατεσκευασμένον· διήρκεσεν ὁ Ναὸς αὐτὸς μέχρι Οὐεσπεσιανοῦ, ὃς οὐκ εἶχε ὑφορούμενος, καὶ μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τὸν Τίτου τοῦ υἱοῦ του, τὸ ἀνίσυχον καὶ στασιῶδες φρόνημα τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, προέταξεν εἰς τὸν διοικητὴν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ἡγεμόνα τῆς Αἰγύπτου Λοῦππον, νὰ ἀποκλείσῃ τὸν Ναὸν αὐτὸν τοῦ Ὁγίου. ὁ δὲ λαδῶν μέρος τῶν θάρτυμωτέρων τοῦ Ναοῦ ἀφιερωμάτων, ἀπέκλεισεν αὐτόν· τούτου δὲ ὁ διάδοχος Πυλλῆνος, οὐ μόνον οὐδέ τῶν ἐναπολειφθέντων ἀφιερωμάτων, καὶ τῶν κεκρυμμένων παρὰ τῶν ἱερέων κειμηλίων τοῦ Ναοῦ κατέλιπον, ἀλλ' ἀπέκλεισεν αὐτὸν διόλου καὶ κατέφραξε, καταστήσας αὐτὸν τοῦ λοιποῦ ἀπρόσιτον παντοῶς εἰς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ οὕτως ἐρειπώθη καὶ ἐκρημνίσθη, διαρκέσας 343 ἔτη ἀπὸ τῆς κατασκευῆς του.

τὸ πάλαι καὶ Ἀγρία Βούβαστις, τῆς ὁποίας τὴν θέσιν ἀγνοοῦντες οἱ περιηγηταὶ τῆς Εὐρώπης καὶ οἱ Συγγραφεῖς τούτων, τάττουσιν αὐτὴν κατὰ συμπερασμὸν ἀορίστως εἰς ἄλλας Πόλεις τοῦ Ἀραβικοῦ τούτου μέρους τῆς κάτω Αἰγύπτου.

Ἡ Πόλις λοιπὸν τῶν Λεόντων ἢ Λεοντῶ, ὡς ὑπάλληλος εἰς τὸν Νομὸν τῆς Ἡλιουπόλεως, ἔκειτο ἀναγκαίως, οὐχὶ ἐνδον τοῦ Δέλτα καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν περαιάν τοῦ κλάδου τούτου, καὶ παρὰ τὴν ὄχθην αὐτοῦ, εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπου ὁ τῆς Βουσερίδος ἢ τῆς Σεβέννυτου κλάδος ἐλάμβανε τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ παρὰ τοῦ Πηλουσιακοῦ, ῥέων μὲν αὐτὸς πρὸς Ἄρκτον, ὁ δὲ Πηλουσιακὸς πρὸς Ἀνατολὰς, ἄνωθεν κατὰ Μεσημβρίαν τῆς Ἀθρείβειος, ἐκ τῆς ὁποίας καλεῖται, ὡς παρ' αὐτῇ ῥέων, καὶ ποταμὸς Ἀθρείβειος, καθὼς ἀπὸ τῆς ἐπομένης Πόλεως Βουβάστιως, Βουβαστικός κατωτέρω.

Ἐκτὸς τῆς ῥηθείσης μαρτυρίας τοῦ Ἰωσήπου περὶ τῆς Λεοντοπόλεως, πρόκειται καὶ ὁ τοῦ Ἱεροκλέους τοῦ Γραμματικοῦ Συνέκδημος περὶ πασῶν ἐπαρχιῶν καὶ Πόλεων, περιεχόμενος εἰς τὸ σῶμα τῆς Βυζαντίδος ἐκεῖνο, τὸ φέρον τίτλον Λατινισί, Ἀνατολικὴ Αὐτοκρατορία, ὅς τις ἐν τῷ περὶ ἐπαρχιῶν τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν καλουμένην Αὐγούσταν, ἢ Αὐγουστονίκην Β', ὑπὸ ἡγεμόνα τελευσάν, τάττει τὰς ἐφεξῆς Πόλεις. Λεοντῶ, (Λεοντόπολιν).

Ἄθρειδιν, Ἡλιούπολιν, Βούδαστον, Φάρζιθον, (πα-
 θανόν τὴν Φέλδιν, ἢ τὴν Φάρβαιθον) καὶ Ἀρα-
 βίαν, τουτέστι τὸ μεταξὺ τοῦ Πηλουσιακοῦ κλά-
 δου τοῦ Νείλου καὶ τὸ ἐκείθεν ἔτι τῆς Ἡρωπό-
 λεως μέρους, τὸ ὁποῖον ὠνόμαζον, ὡς προεβρέθη, Αἴ-
 γυπτιακὴν Ἀραβίαν.

Περὶ τῆς νῦν θέσεως τῆς Λεοντοπόλεως, λέγουσί
 τινες τῶν περιγητῶν Εὐρωπαϊῶν, ὅ,τε πατὴρ
 Σικάρδος, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν δ' Ἀνδρίλλ, ὅτι καλεῖ-
 ται παρὰ τῶν Ἀράβων Τάλ'Εσσαποῦ, τουτέστι
 λόφος λέοντος, ἀλλ' ἡμεῖς ἀμφιδάλλομεν, περὶ τοῦ
 ἂν εἶναι ἢ αὐτὴ ἀρχαία θέσις τῆς Πόλεως ἐκείνης.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Περὶ τῶν κειμένων Πόλεων μεταξύ τοῦ
Πηλουσιακοῦ καὶ τοῦ Φατμετικοῦ Κλάδου,
ὅπου καὶ τὸ μικρὸν Δέλτα τοῦ
Πτολεμαίου.

Αἱ κατὰ τὴν Γεωγραφικὴν περιγραφὴν τοῦ μέ-
ρους τούτου κείμεναι Πόλεις ὑποδιαίρονται εἰς
τρῆς παραγράφους διαφόρους· τούτων ὁ μὲν πρῶ-
τος περιέχει τοὺς συμπεριλαμβανομένους τόπους
μεταξὺ τοῦ Πηλουσιακοῦ καὶ Τανίτικου κλάδου, ὁ
δὲ δεύτερος, τοὺς μεταξὺ τοῦ Τανίτικου καὶ Μεν-
δησίου κλάδου τοῦ Νείλου, καὶ ὁ τρίτος, τοὺς με-
ταξὺ τοῦ Μενδησίου καὶ Φατμετικοῦ κλάδου· ἡ
τοιαύτη ὑποδιαίρεσις ἔχει βάσιν τὴν φύσιν αὐτοῦ
τοῦ τόπου, ὁ ὁποῖος διαιρεῖται εἰς τρία ἔτι μέρη
διὰ δύο ρεῖθρων τοῦ Νείλου, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἐν ῥέει
εἰς Τάνιν, τὸ δὲ ἄλλο εἰς Μένδην· σημειωτέον δὲ,
ὅτι αὐταὶ αἱ τρεῖς ὑποδιαίρεσεις σχηματίζουσι με-
ταξὺ αὐτῶν, ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ὀνομάζει πρῶτον
μικρὸν Δέλτα, καὶ περιέχονται μεταξύ τοῦ Βου-
βαστικοῦ ποταμοῦ (Πηλουσιακοῦ κλάδου), καὶ
τοῦ Βουσειρικοῦ ποταμοῦ (Φατμετικοῦ κλάδου) :

§ 1. Πόλεις κείμεναι μεταξὺ τοῦ Πη-
λουσιακοῦ καὶ Τανίτικου κλάδου.

Φάρβαιθος.-Φαρβάϊτ.-Χαρπάϊτ τανῶν.

Ἡ Πόλις Φάρβαιθος, καὶ ὁ Νομὸς αὐτῆς ἔκειτο μεταξὺ τοῦ ρεῖθρου τῆς Βουσερίδος (Φατμετικοῦ κλάδου), καὶ τοῦ Βουβαστικοῦ (Πηλουσιακοῦ κλάδου), κατὰ τὸν Πτολεμαῖον εἰς αὐτὸ τὸ Δέλτα, ἐπὶ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Τανίτικου ρεῖθρου, θεωροῦνται τὰ ἐρείπια αὐτῆς πλησίον τῆς Ἀραβικῆς κόμης Χεϊχέ, καὶ κατὰ μέσον τούτων κεῖται ἐν μικρὸν Ἀραβικὸν χωρίον καλούμενον Χαρπάϊτ ἢ Χορπάϊτ. Πρὸς δὲ συμφωνίαν τελείαν τοῦ Χαρπάϊτ μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Φαρβάϊτ, ὑπολείπεται μόνον τὸ ἀφαιρεθὲν ἄρθρον Φ. ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Γάλλων, εὔρον μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τῆς Φαρβαίθου, ἓνα πόδα Κολοσσοῦ τινος, καὶ πολλὰ θραύσματα κοκκωτοῦ λίθου (Γρανίτου), μαρτυροῦντα τὴν τῆς Πόλεως ταύτης ἀρχαιότητα, ἣ ὁποία κατ' ἀρχὰς τοῦ τετάρτου Χριστιανικοῦ αἰῶνος ἦτον τιμημένη μὲ θρόνον Ἐπισκοπικόν, ὡς τοῦτο φαίνεται ἐξ ἐνὸς Κοπτικοῦ χειρογράφου, ἐμπεριέχοντος τὰς πράξεις τῆς πρώτης Συνόδου, εἰς τὴν ὁποίαν παρήσαν οἱ ἐφεξῆς Ἀρχιερεῖς τῆς Αἰγύπτου. Ἀλέξανδρος Ἀρχιεπίσκοπος Ῥακώτιος (Ἀλεξάνδρειας) διὰ τοποτηρητῶν αὐτοῦ, Ἀθλῆς Ἐπίσκοπος Σκήτιως, Ἀδαμάντιος Κοεῖς (Κυνοπόλεως), Τιβέ-

ριος Θμούεως, Γάιος Τράνυος (Πανοπόλεως), Πο-
τάμων Ἡρακλέους (Ἡρακλεουπόλεως τῆς μικρᾶς),
Δωρόθεος Πηλουσίου, Φίλιππος Πανσφύσιος, Ἐτίων
Φαρβαίθου, Ἀντίοχος Μεμβῆ (Μέμφεως), Πέτρος
Χνῆς (Ἡρακλεουπόλεως τῆς μεγάλης), Τύραννος
Ἀντινόης, Πλουσιανός Σιούτ (Λυκοπόλεως), Δίος
Τκόου (Ἀνταιουπόλεως), Ἀρποκράτης Ἀλφο-
κράνων.

Πρὸς Ἀρχτοανατολικὸν ἄνεμον τῆς Φαρβαίθου,
μικρὸν ἀποθεν τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου, ἔκειτο
μία μικρὰ Αἰγυπτιακὴ κώμη καλουμένη Ψενταΐ-
σι· ταύτης τὴν θέσιν καλοῦσι τανῦν οἱ Ἀραβες Σε-
νῆτα ἢ Σενῆδα.

«Ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ (Κύριος) τὰ Σημεῖα
αὐτοῦ, καὶ τὰ Τέρατα αὐτοῦ ἐν
Πεδίῳ Τάνεως». Ψαλ. ΟΖ΄.

Τάνις -Σζάνι.-Σσάν ἢ Σσαάν τανῦν-
Τζοάν παρ' Ἑβραίοις.

Τάνις Πόλις ἀρχαιοτάτη, ἐπίσημος καὶ πρωτεύ-
ουσα ποτὲ πολλοῦ μέρους τῆς Αἰγύπτου, καιμένη
ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ τοῦ ὀνομα-
σθέντος ἐκ ταύτης Τανίτικου· ἡ περιοχὴ τοῦ Νο-
μοῦ αὐτῆς περιελάμβανεν ὅλον τὸ μέρος τὸ μετα-

ἐξ τῶν κλάδων τοῦ Πηλουσιακοῦ καὶ Τανίτικου τοῦ Νείλου, καὶ τῆς Τεννέσιως λίμνης, καλουμένης τὴν σήμερον Μενζαλέ.

Οἱ νεώτεροι τῶν Σοφῶν, πρὸς ἐνδειξιν τοῦ ὅτι ὑψώθησαν εἰς τὸν τῆς πολυμαθείας κολοφῶνα, ἐπιθρασυνόμενοι ἐκτόπως, ἀγωνίζονται εἰς τὸ νὰ προάξωσι τὴν ἀπὸ κτίσεως Κόσμου χρονολογίαν πόρρω τῆς τῶν τοῦ Μωϋσέως ἱερῶν βίβλων ἀρχαιότητος· αὐτοὶ δὲ ἐπόμενοι εἰς τὰ ἀδεσπότης περιγραφόμενα καὶ μυθολογούμενα παρὰ τῶν ἱστορικῶν (1), ἐπά-

---

(1) Ὡς πολυπραγμονήσωμεν πρῶτον τὰ τοῦ Αἰγυπτίου ἱστορικοῦ Μανεθῶνος· χίλις μὲν, λέγει, ἔτη ἐβασίλευσε τῆς Αἰγύπτου ὁ Ἡφαιστος, τριάκοντα δὲ χιλιάδης ἔτη ὁ διάδοχος αὐτοῦ ὁ Ἥλιος πρὸ τῶν τοῦ Κρόνου καὶ τῶν ἄλλων· τίς λοιπὸν δευθῶς φρονῶν ἤθελε πιστεῦσαι εἰς τὴν μυθολογίαν ταύτην, ἐπὶ τὴν ὁποίαν ἡ τετρατῶδης ἀρχαιότης τῆς Αἰγύπτου στηρίζεται; ὁ δὲ Ἡρόδοτος ἀριθμᾷ τριακοσίους τριάκοντα βασιλεῖς ἀπὸ τοῦ Μίνωνος ἄχρι τοῦ Μοίρειως· ἀλλὰ τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι οἱ τῆς Αἰγύπτου ἱερεῖς ἀπὸ τῶν ἐκ παραδόσεως ἀτάκτων καὶ σφαλερῶν αὐτῶν ὑπομνημάτων, διδάσκαλοι τῆς τοιαύτης ἀδολογησίας εἰς τὸν Ἡρόδοτον ἐγένοντο, ὡς τις, διὰ τε τοῦ μεταλλόντος παρὰ τοῦ Σωσστριως τρόπου πρὸς διάσωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς κειομένης οἰκίας, τῆς γελωτώδους ἱκτριείας περὶ ἀναβλέψεως τοῦ Φέρονος, τοῦ τῶν κλεπτῶν δράματος ἐπὶ Ῥαμφινίτου, καὶ διὰ τσοσούτων ἄλλων μύθων τὸ δεύτερον τῆς ἱστορίας αὐτοῦ βιβλίον πεπλήρωκε; Τίς ἴδὲ καὶ εἰς τὴν Διοδώρου μαρτυρίαν ἤθελε πεισθῆ, ὡς τις καὶ αὐτὸς μύθους μηδεμίαν πίστεως ἀξίους λογίζεται πάντα ὅσα οἱ Αἰγύπτιοι περὶ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν διήττυρζονται;

γουσι ταῦτα· « ὅτι εἶναι ἄγνωστον τὸ πότε ἐθεμε-
 » λιώθη ἡ Τάνις, ἀλλὰ κατὰ τὴν γενικὴν τάξιν δύ-
 » ναται νὰ στοχασθῆ καθεὶς τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον
 » καὶ ἤττον ἀρχαιότητα τῶν Πόλεων τῆς Αἰγύπτου·
 » τούτέστιν ὅσαι Πόλεις κεῖνται ἐγγύτερον τῶν κα-
 » ταρακτῶν τοῦ Νείλου, εἶναι ἐν γένει καὶ ἀρχαιό-
 » τεραι, διότι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι οἱ καταβάντες
 » ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τῆς Αἰθιοπίας διὰ νὰ συνοι-
 » κίσωσι τὴν Αἴγυπτον, ἀναγκαίως καὶ ἔμειναν εἰς
 » τὰ γειτνιαζόντα τῶν μερῶν ἐκείνων, ἐξ ὧν αὐτοὶ
 » ἀνεχώρησαν, καὶ ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν φυσικὸν λό-
 » γον, ἐκ πρώτης ἀρχῆς τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν
 » ἐξ Αἰθιοπίας ἀποικιῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἡ τῶν
 » Θηβῶν Πόλις κατέστη ἡ κυριώτερα καθέδρα τοῦ
 » ἀρτιφανοῦς λαοῦ τούτου· ἔτι δὲ λέγουσιν, ὅτι εἶ-
 » ναι καὶ κατὰ ἀπλοῦν λόγον ἀληθέστατον, ἐπειδὴ
 » καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ Δέλτα εἶναι ὑστερόχρονος
 » τῆς κατὰ τὴν ἀνωτέραν καὶ μεσαίαν Αἴγυπτον
 » θεμελιώσεως τῶν κυριωτέρων Πόλεων, ἄρα καὶ ἡ
 » Τάνις ἐκτίσθη μετὰ τὴν Ἡλιούπολιν, τὴν Μέμ-
 » φιν καὶ τὰς ἄλλας ».

Ἄλλ' ἡμεῖς πρῶτον μὲν τὸν μετὰ τὸν κατακλυ-
 σμὸν ἐξελθόντα ἐκ τῆς Βαβυλωνίας πεδιάδος Σε-
 ναάρ, κατοικήσαντα τὴν Αἴγυπτον, πληρώσαντα
 τὴν γῆν ταύτην κατοίκων, καὶ δόντα εἰς αὐτὴν τὸ
 ὄνομα, κατὰ τὴν ἰσχυρὰν μαρτυρίαν τῆς παλαιᾶς
 Γραφῆς τῆς ἀρχαιοτέρας ὄλων τῶν βιβλίων τοῦ

Κόσμου, αἰδῶμεν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ὕφους τῆς Γένεσεως Κεφάλ. Γ. τὸν Μεσραῖμ, δεύτερον υἱὸν τοῦ Χάμ υἱοῦ Νῶε, ἐκ τοῦ ὁποῦ μὲχρι τούτου παρ' Ἑβραίοις καὶ Ἀράβιν οὕτω καλεῖται ἡ Αἴγυπτος Μεσραῖμ, Μεσραῖμ, καὶ Μίσορ ἢ Μάσορ. περὶ οὗ καὶ Ἰώσηπος βιβλ. Α'. λέγει, « ἐτηρήθη καὶ Μεσραῖοις » ἢ κατὰ τὴν προσηγορίαν μνήμη, τὴν γὰρ Αἴγυπτον Μέσριν, καὶ Μεσραίους τοὺς Αἴγυπτίους « ἅπαντες οἱ ταύτην οἰκοῦντες καλοῦμεν » καὶ παρακατιῶν ὁ αὐτός· « τῶν γὰρ Μεσραίου παίδων ὀκτώ γενομένων, οἱ πάντες τὴν ἀπὸ Γάζης ἕως Αἴγυπτου γῆν κατέσχον » τὰ αὐτὰ δὲ περὶ τῶν ἐν Αἴγύπτῳ Δυναστειῶν καὶ ὁ Εὐσέβιος εἰς τὸ χρονικὸν αὐτοῦ, καὶ ὁ Σύγκελλος εἰς τὴν χρονογραφίαν αὐτοῦ καὶ ὁ Κεδρηνός, ἐξιστοροῦσι περὶ τοῦ Μεσραῖμ, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες Συγγραφεῖς, ὅτε Ἡρόδοτος καὶ Διόδωρος Μινᾶ καὶ Μίνωνα καλοῦσι, καὶ πρῶτον αὐτὸν ἠγοῦνται τῆς Αἴγυπτου Βασιλέα· συγχρόνως δὲ μετὰ τοῦ Μεσραῖμ καὶ ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Χάμ Χοῦς, ἐλθὼν κατώκησεν ἀπὸ τῆς συμβολῆς τοῦ Τίγρεως καὶ τοῦ Εὐφράτου ἄχρι τῶν παραθαλασσιῶν τῆς Ἐρυθρᾶς· οἱ δὲ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἐκταθέντες κατὰ Μεσημβρίαν, καὶ τελευταῖον διαπεράσαντες τὸν Ἀραβικὸν Κόλπον, ἐπλήρωσαν οἰκητόρων τὴν πέραν τῆς Ἐρυθρᾶς χώραν καλουμένην μὲχρι τῆς σήμερον Αἰθιοπίαν, συμπεριλαμβάνουσαν τὴν Νουβίαν καὶ Ἀβυσσινίαν.

Περὶ δὲ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ Δέλτα, περὶ τοῦ ὁποίου καθ' ὑποθετικὴν εἰκασίαν δοξάζουσιν οἱ Σοφοὶ αὐτοὶ Γεωλόγοι, ὅτι αὐτὸ ἦτον ποτὲ Κόλπος τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἐκτεταμένος κατὰ βάθος ἄχρι τῆς Μέμφεως καὶ περαιτέρω· λέγομεν, ὅτι αὐτὴ ἡ γνώμη περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος, εἶναι ψιλή, καὶ γυμνὴ ἰσχυρῶν ἀποδείξεων· πρῶτον μὲν, διότι ἡ ἐγγὺς ἔκτοτε τῆς Μεσογείου θαλάσσης κεμένη Τάνις, ἐθεμελιώθη ἐπάνω εὐρυχωροτάτης γῆς τοῦ Δέλτα ὀλίγους αἰῶνας ὕστερον τοῦ κατακλυσμοῦ, κατὰ τὴν ἀναντιρρήτην μαρτυρίαν τοῦ δωδεκάτου Κεφαλαίου τῶν Ἀριθμῶν, δεύτερον δέ, διατὶ ἐξ οὗ χρόνου ἐκτίσθη ἡ Τάνις, μετὰ παρέλευσιν τοσοῦτων χιλιάδων αἰῶνων μέχρι τούτου, ἡ καταφερομένη ἐτησίως ἰλὺς τοῦ Νείλου καὶ κατατιθεμένη, ἥτις ἴσχυσε ποτὲ νὰ πληρώσῃ καὶ νὰ χερσώσῃ τοιοῦτον ἐκτεταμένον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος Κόλπον, διατὶ δὲν ἐδυνήθη νὰ χερσώσῃ ἱκανὸν ἔτι μέρος, καὶ τοὶ διὰ τοσοῦτων στομίων ἀποφορτιζομένη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ νὰ ἐκτείνῃ τὴν ξηρὰν τῶν τοῦ Δέλτα παραλίων; ὅσον δὲ περὶ τοῦ Ἡροδότου λέγοντος ὡς ἐκ στόματος τῶν Αἰγυπτίων ἰσρέων, ὅτι τὸ Δέλτα ἦτον ἄλλοτὲ ποτε Ἔλος, ἐὰν ἀληθὲς τοῦτο λογισθῇ, ἀναμφιβόλως δὲν εἶναι ἀναγκαῖοι τόσοι αἰῶνες, ὅσους οἱ Γεωλόγοι αὐτοὶ φαντάζονται, πρὸς μεταβολὴν τοῦ Ἔλους εἰς γῆν οἰκουμένην, καὶ μάλιστα ἐὰν συνετέλεσεν εἰς

τοῦτο καὶ ἡ ἐργασία τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὴν φιλοκαλίαν τινῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου:

Μὲ ὄλας ταύτας τὰς ῥηθείσας δοξασίας τῶν νεωτέρων, ἡ Τάνις φαίνεται παλαιότερα τῶν Πόλεων τῆς Αἰγύπτου, ὡς θεμελιωθεῖσα κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ δεκάτου τρίτου Κεφαλαίου τῶν Ἀριθμῶν, ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὴν Χεβρών, τὴν ὁποίαν ἔκτισεν ὕστερον τοῦ κατακλυσμοῦ ὁ Καριὰθ Ἀρβάθ ἢ Ἀρβὲ ἀπόγονος τοῦ Χαναάν υἱοῦ Χάμ, καὶ πατὴρ τοῦ Ἐνάχ, ὁστις ἦτον ὀνομαστότατος διὰ τὸ τοῦ σώματος μέγεθος, κατὰ τὸν Θεοδώρητον. (1) ὁ δὲ Ἀβραάμ, ὅτε κατέλειπε τὴν Μεσοποταμίαν καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Χαναάν, διήνυσε τὸν βίον συνημμένος μετὰ τῆς τοῦ ῥηθέντος Ἐνάχ φυλῆς, τῆς τὴν Χεβρων οἰκούσης. ἡ Τάνις λοιπὸν ἀποδεικνύεται, ὅτι καὶ ἐπὶ Ἀβραάμ, καθ' ὃν χρόνον παρεγένετο αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον, τουτέστι κατὰ μὲν τὴν Βουλγιάταν ἔτη περίπου τετρακόσια μετὰ τὸν Κατακλυσμόν, κατὰ δὲ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀληθινὴν μετάφρασιν τῶν Ἑβδομήκοντα, ἔτη χίλια διακόσια καὶ ἐπέκεινα, καὶ ἐπὶ Ἰωσήφ καὶ Μωϋσέως, ἦτον μητρόπολις τῆς κάτω Αἴ-

(1) Παρατηρητέον ἔτι, ὅτι ὁ Π. Ἱερεμίας Κεφ. κθ'. ὀνομάζει τοὺς κατοικοῦντας καὶ τὴν Ἀσκάλωνα φιλιστιανούς ἀπογόνους τοῦ Ἐνάχ, περὶ ὧν οἱ παρὰ Μωϋσαίως σταλέντες εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας κατάσκοποι, εἶπον· πῶς ὁ λαὸς ὃν ἐωράκαμεν, ἄνδρες ὑπομήκεις, καὶ ἐκεῖ ἐωράκαμεν υἱοὺς Ἐνάχ ἐκ τῶν Γεγάντων.

γύπτου, καὶ καθέδρα Φαραῶ Βασιλέων· πρῶτον μὲν διότι εἶναι κατὰ τὴν ἱερὰν Γραφὴν βέβαιον τὸ, ὅτι ἡ γῆ Ῥαμεσσῆ εἶναι ἡ αὐτὴ τῆς Γεσέμ, ἡ ὁποία ὑπέκειτο εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῶν Βασιλέων τῆς Τάνεως, ἢ τῆς κάτω Αἰγύπτου, τῆς ὁποίας ἕξ Βασιλεῖς ἀναφέρει τὸ τοῦ Συγκέλου χρονικόν, καλουμένους Ῥαμεσσῆ· δεύτερον δὲ, διότι δις ἐρρήθη εἰς τὸν ἑβδομηκοστὸν ἑβδομον ψαλμὸν τοῦ Δαβίδ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ Μωϋσέως ἔθετο τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τέρατα ἐν πεδίῳ Τάνεως.

Ὁ δὲ τὸν Ἀβραὰμ ὑποδεξάμενος Φαραῶ, ἐβασίλευεν εἰς ἓν μόνον τῆς κάτω Αἰγύπτου μέρος, ἐν Τάνει διάγων ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ Αἴγυπτος ἦτον μεμερισμένη εἰς τέσσαρας δυναστείας, διοικουμένας ὑπὸ Βασιλέων ἀγιόντων κατὰ σειρὰν ἄχρι τοῦ Μήνη, τούτεστι τοῦ Μεσραῖμ ἐγγόνου τοῦ Νῶε· αὐταὶ αἱ τέσσαρες δυναστεῖαι ἐκ τοῦ Μανεθῶνος καὶ Ἐρατοσθένους, καὶ παλαιοῦ τινος χρονικοῦ τῆς Αἰγύπτου ληφθεῖσαι, κεῖνται εἰς τὴν τοῦ Συγκέλου χρονογραφίαν.

Ὅσοι ὑπολαμβάνουσιν, ὅτι ἡ Ἐξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐγένετο ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τῆς Μέμφως ἀπατῶνται, διότι βλέπομεν, ὅτι ὁ μὲν Προφητάναξ ῥητῶς καὶ φανερῶς δεικνύει ψαλμῶ ΟΖ'. τὰς πεδιάδας τῆς Τάνεως, εἰς τὰς ὁποίας, λέγει, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνήργησε διὰ Μωϋσέως τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τέρατα ἐναντίον Φαραῶ, εἰς δὲ τὴν Ἐξοδον (Κεφ ΙΓ'.

καὶ ΙΔ'), ἡ ὄδοιπορία αὐτὴ ἐναργέστατα σαφηνί-
 ζεται κατ' ἀρχὰς ἐξηγεῖται ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποί-
 αν ὁ Μωϋσῆς δὲν ὠδήγησε τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τοῦ
 Ἴσθμοῦ τοῦ συνενουήτου τὴν Αἴγυπτον μὲ τὴν Ἀσί-
 αν, κατ' εὐθείαν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· ὡς
 » δ' ἐξαπέστειλε Φαραὼ τὸν λαόν, οὐχ ὠδήγησε, γέ-
 » γραπται, αὐτοὺς ὁ Θεὸς ὁδὸν γῆς Φυλιστιεῖμ (Πα-
 » λαιστίνης), ὅτι ἐγγὺς ἦν· εἶπε γὰρ ὁ Θεός, μήπο-
 » τε μεταμελήσῃ τῷ λαῷ ἰδόντι πόλεμον. καὶ ἀπα-
 » στρέψῃ εἰς Αἴγυπτον· Καὶ ἐκύκλωσεν ὁ Θεός τὸν
 » λαόν ὁδὸν τὴν εἰς τὴν Ἔρημον, εἰς τὴν Ἐρυθρὰν
 » θάλασσαν· καὶ παρακατιῶν· ἐξάραντες οἱ υἱοὶ
 » Ἰσραὴλ, ἐκ Σοκχώθ ἐστρατοπέδευσαν ἐν Ὀθώμ
 » παρὰ τὴν ἔρημον· καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 » σῆν λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπο-
 » στρέψαντες στατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς
 » Ἐπαύλεως, ἀναμέσον Μαγδώλου, καὶ ἀναμέ-
 » σον τῆς θαλάσσης, ἐξεναντίας Βεελσεπεφῶν·
 » (1) ἐνώπιον αὐτῶν στατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς

(1) Οἱ τὰ τῆς Αἴγυπτου πάντα καθιστορήσαντες καὶ περιγρά-
 φαντες νεώτεροι, κατ' ἡ τύχη, παρημέλησαν τὴν ἐξιχνίασιν τῶν
 τῆς Γεσέμ τόπων, ὅπου κατ' ἄκουον οἱ υἱοὶ Ἰακώβ, δι' οὗ ἐδυνάμεθα
 νὰ γνωρίσωμεν θετικῶς τοὺς ἐπὶ τῆς Ἐξόδου διὰ τῆς Γεσέμ καὶ
 τῆς Ἐρήμου ἕως εἰς τὴν Ἐρυθρὰν σταθμούς τῆς ὄδοιπορίας τοῦ
 Ἰσραηλιτικοῦ Λαοῦ, ὃν ὁ Θεὸς συνώδευσε ἀδιαλείπτως διὰ πολλῶν
 καὶ ποικίλων καταπλήκτων τεραστίων, ἐξ αὐτῆς τῆς Ανατολικῆς
 ὄχθης τοῦ Νείλου μέχρι ἐκείνης τῆς τοῦ Ἰορδάνου.

ἡ θαλάσσης· καὶ ἐρεῖ Φαραὼ τῷ λαῷ αὐτοῦ·
 «οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πλανῶνται οὗτοι ἐν τῇ γῆ·
 ἡ συγχέκλεικε γὰρ αὐτούς ἡ ἔρημος»· πρὸ δὲ
 τούτου βλέπομεν τὸν Μωϋσῆν λέγοντα πρὸς τὸν
 Φαραὼ· «ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν πορευσόμεθα εἰς τὴν
 ἔρημον, καὶ θύσομεν τῷ Θεῷ ἡμῶν»· καὶ τοσοῦτον
 εἶναι τῷ ὄντι τὸ ἀπὸ τῆς Τάνεως διὰ τοῦ ἀνατο-
 λικοῦ μέρους τῆς κάτω Αἰγύπτου, ὅπου ἦτον ποτὲ
 ἢ τῆς Γεσέμ μητρόπολις Ῥαμεσσῆ, μέχρι τοῦ Σου-
 θεσίου διάστημα· ὁ δὲ Μωϋσῆς κατὰ κέλευσιν Θε-
 οῦ, προέκρινε τὴν ὁδὸν ταύτην, πρὸς ἀποφυγὴν πά-
 σης ὑπονοίας, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ὁδοιποροῦσι διὰ τοῦ
 Ἰσθμοῦ εἰς γῆν Φυλιστιεῖμ ἄλλως δὲ ἢ ἀπὸ Μέμ-
 φως ἰδὸς εἰς Σουθεσί οὔσα κατὰ γραμμὴν εὐθείαν,
 παντελῶς δὲν συμφωνεῖ μὲ ἐκείνην τὴν τῶν Ἑβραί-
 ων περιφορὰν κατὰ τὴν Γραφήν, εἰς τὴν πρὸς τὴν
 Ερυθρὰν θάλασσαν ἔρημον, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνόμι-
 ζεν ὁ Φαραὼ, ὅτι πλανῶνται οἱ Ἑβραῖοι ἐπὶ τού-
 τοις πᾶσι παρατηρητέον καὶ τὸ ἐφεξῆς ἔτι ἐπίση-
 μον, τὸ ματυροῦν τὴν ἐξοδὸν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ
 Τάνεως. Εἰς τὴν παρὰ Θεοῦ ὁγδόην πληγὴν, βλέ-
 πομεν, ὅτι «ἄνεμος νότος ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα, καὶ
 ἀνήγαγεν αὐτὴν (ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασσαν κάτω
 ἐπὶ τὰ ἄνω), ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, καὶ ἐκά-
 λυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἐφθάρη ἡ γῆ»· καὶ
 πάλιν διὰ τῆς προσευχῆς τοῦ Μωϋσέως, «μετέ-
 βαλε Κύριος ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης (τῆς Μεσογεί-

ου)σφοδρόν, καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα, καὶ ἔδωλεν αὐτὴν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν· ὅθεν καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον συνάγεται, ὅτι καὶ τὰ δύο ταῦτα τῆς ἱερᾶς Γραφῆς περὶ τῆς πληγῆς τῆς ἀκρίδος κείμενα, ἀνάγονται εἰς τὴν ἐγγὺς τῆς θαλάσσης Τάνιν, καὶ οὐδόλως εἰς τὴν Μέμφιν.

Ἡ πόλις λοιπὸν αὕτη ἀφίστατο μικρὸν τι διάστημα τοῦ ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς Τανιτικοῦ στομίου· τὰ ἐρείπια αὐτῆς τὴν σήμερον περιέχουσιν ἰκανὴν ἔκτασιν, ἥ δὲ τούτων πληθὺς δεικνύει, ὅτι εἰς αὐτὴν ἴσταντο μνημεῖα μεγαλοπρεπῆ καὶ Ναοὶ περιφανεῖς· θεωροῦνται εἰσέτι τρεῖς μεγαλοπρεπεῖς Ὀβελίσκοι κατὰ τινα μέρη βεβλαμμένοι, πλήρεις ἱερογλυφικῶν, θραύσματα μονολίθων, εἰς γυναικεῖος Κολοσσὸς ἐρριμμένος μεταξὺ στηλῶν ὠραίων, καὶ λείψανα ἄλλων ἀνδριάντων· ἡ Τάνις ὡς τοιαύτη ἐπίσημος ποτὲ Πόλις καὶ καθέδρα βασιλείας, καλεῖται μὲν παρὰ τοῦ Στράβωνος Τάνις μεγάλη, παρὰ δὲ τοῦ Στεφάνου καὶ τοῦ Εὐσταθίου ὡσαύτως, Τάνις Πόλις μεγάλη· ὁ δὲ Ἰώσηπος ὀνομάζων αὐτὴν Πολίχνην (κωμόπολιν), περιγράφει αὐτὴν ὡς τοιαύτην, ὅποια ἦτον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, καὶ οὐχὶ οἷα ἦτον εἰς τοὺς ἐφεστηκότας ἐκείνους χρόνους τῆς δόξης αὐτῆς καὶ λαμπρότητος, διότι μετὰ παρέλευσιν τοσοῦτου μακροῦ χρόνου, μετὰ τῶν Φαραῶ καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Οὐεσπεσιανοῦ τοῦ

ὁποίου ὁ υἱὸς Τίτος (1) παροδικῶς διήλθε δι' αὐτῆς, ἐδοκίμασε καὶ ἡ Τάνις ἐκείνας τὰς ἀναστατώσεις, τὰς τόσον κοινὰς εἰς τὰς μεγάλας Πόλεις, ὑπὸ τῶν ὁποίων τέλος καταστραφεῖσα κατέστη ἐν σμικρὸν χωρίον· ἡ Μέμφις, Πόλις μεγαλητέρα καὶ ἐπισημοτέρα, δὲν ἔγινε καὶ αὐτὴ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀφανῆς διόλου, αἱ δὲ μεγαλοπρεπεῖς Θῆβαι, ἡ μεγίστη ἐκείνη ἐκτεταμένη Πόλις καὶ καθέδρα, δὲν κατήντησε καὶ αὐτὴ εἰς τοιαύτην πτω-

(1) Ὁ Οὐεσπεσιανὸς ἀνακηρυχθεὶς Ἀυτοκράτωρ, ἀπέστειλεν εἰς Ἀλεξανδρείαν, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ εἰς Γόμην, Τίτον Καίσαρα τὸν υἱὸν τοῦ μετὰ στρατοῦ ἐκλεκτοῦ πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ κατὰ Ἰουδαίων πολέμου καὶ ἐκπόρθηται τῆς Ἱερουσαλῆμ, ὅσ- τις ἐλθὼν μέχρι Νικοπόλεως τῆς ἐγγυὲς Ἀλεξανδρείας κειμένης, ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν μετὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ ἀναπλεύσας διὰ τοῦ Νεῖλου κατὰ τὸν Μειδήσιον Νηρόν, παραγίνεται μέχρι τῆς πόλεως Θηβαίας, ἐκεῖθεν δὲ ἐλθὼν εἰς Πολίχην τινὰ Τάνιν ἀδλίξεται, καὶ ἐκ ταύτης εἰς Ηρακλέους Πόλιν, εἶτα εἰς Ηηλουσίον, ὅπου δύο ἡμέρας ἀναπαύσας τὸν στρατὸν, τῇ τρίτῃ ἐξῆλθε τῶν ὄριων τοῦ Ηηλουσίου, καὶ ἰδεύσας σταθμὸν ἕνα (28 μίλια) διὰ τῆς ἐρήμου, στρατοπεδεύει παρὰ τῇ Ναῶ τοῦ Κασίου Διός. Ἐκ δὲ τούτου σταθμὸν ἀνδρον δεύτερον κατὰ τὴν Ὀσρακίην, μετὰ ταύτην σταθμὸν τρίτον ἀναπαύεται κατὰ τὴν Ἰνιοκούρουρα, ἐκεῖθεν σταθμὸν τέταρτον εἰς Γάφριαν, ἀρχὴν τῆς Συρίας, πέμπτον δὲ σταθμὸν στρατοπεδεύει εἰς Γάζαν, ἐκ ταύτης εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἰάμμιναν, ἔπειτα εἰς Ἰόππην καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὴν παράλιον Καισάρειαν, τὴν κτισθεῖσαν παρὰ τοῦ Βασιλέως Ἡρώδου πρὸς τιμὴν τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου. Φλάβιος Ἰώσηπος περὶ ἁλώσεως Βιβλ. Ε΄.

σιν καὶ καταστροφὴν, ὥστε ἐπὶ τῶν Ἀυτοκρατόρων τῆς Ῥώμης, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν εἰσέτι κεῖνται εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ἐρείπιων αὐτῆς τρία μηδαμινὰ χωρία;

Οἱ Προφῆται εἰς πολλὰ ἐδάξια τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς, ὀνομάζουσιν αὐτὴν Ἰβραϊστὶ Τζοάν· οἱ Ἄραβες τὰ ἐρείπια τῆς Γάνεως καλοῦσι τὴν σήμερον Σσάν καὶ Σσαάν· ἡ δὲ Αἰγυπτιακὴ ὀνομασία τῆς Πόλεως ταύτης Σζάνι, δηλοῖ τερπνὴν καὶ ὠραίαν Πόλιν.

Εἰς τὸ ρεῖθρον αὐτὸ τὸ Τανίτικον τῆς ἐπισήμου Πόλεως καὶ βασιλευούσης τοῦ τότε Φαραῶ, Τζοάν τῶν Ἰβραίων, εὔρεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ τὴν θιῶν, ἔνδον τῆς ὁποίας ἦτον ἐκεῖνο τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἀνήγαγε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὸ βάθος τῆς μηδαμινότητος εἰς τὸ ὕψος τῆς δόξης, ἀπὸ τὴν γῆν τῆς δουλείας ἐξήγαγεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· ἀλλ' αὐτοὶ οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ οὐκ ἠβουλήθησαν πορεύεσθαι· καὶ ἐπελάθοντο τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν θαυμασιῶν αὐτοῦ, ὧν ἔδειξεν αὐτοῖς, ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν, ἃ ἐποίησε θαυμάσια ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἐν πεδίῳ Γάνεως.

§. 2. Πόλεις κείμεναι μεταξύ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦτε Πηλουσιακοῦ, τοῦ Τανίτικου καὶ τοῦ Μενδησίου τῶν κλάδων.

Σαχράς.—Σαχράδ τανῦν

Ἡ Αἴγυπτιακὴ Κωμόπολις Σαχράς ἔκειτο παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Φατμετικοῦ (τοῦ Δαμιαθίου τανῦν) κλάδου, ἀφισταμένη περὶ τὰς τέσσαρας λεύγας τοῦ μέρους ἐκείνου, ὅπου ὁ κλάδος αὐτὸς διεχωρίζετο ἀπὸ τοῦ Πηλουσιακοῦ· ἡ θέσις ταύτης καλεῖται ἤδη παρὰ τῶν Ἀράβων Σαχράδ, καὶ εἶναι τὸ ὄνομα αὐτὸ ταυτόφθογγον σχεδὸν μετὰ τοῦ Αἴγυπτιακοῦ.

Τεμισιότι—καὶ Ψενσιχό.

Ἡ μὲν θέσις τῆς Αἴγυπτιακῆς Κωμοπόλεως Τεμισιότι καλεῖται τανῦν παρὰ τῶν Ἀράβων Μιτ-Δαμισ· ἔκειτο δὲ παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου· ἡ δὲ Ψενσιχό εἶναι γνωστὴ παρὰ τοῖς Ἀραβιν ἐπ' ὀνόματι Στάνσσα, τάττεται παρ' αὐτῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν καλουμένην Δακαχλιέτ, καὶ κείται ἐν μέσῳ τοῦ Τανίτικου πρὸς Ἀνατολὰς καὶ τοῦ Φατμετικοῦ πρὸς Δυσμὰς βρείθρου.

Θμούϊς.-Θμούϊ.-Δχμαουϊέ, Ἄλμαουράδ, ἡ
Μαουαραδά.-Τμαϊ-Ἐλ-Ἐμδίτ τανῦν.

Ἡ Πόλις τῆς Θμούεως ἦτον μία τῶν πρωτίστων τοῦ Δέλτα καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς κάτω Αἰγύπτου· ὁ μὲν Πτολεμαῖος ἀναφέρει ταύτην ὡς πρωτεύουσαν τοῦ Μενδησίου Νομοῦ, ὁ δὲ Ἡρόδοτος διαχωρίζει τὸν Μενδήσιον Νομὸν ἀπὸ τὸν τῆς Θμούεως, ἀλλ' ἡ τοιαύτη διαφωνία τῶν δύο ῥηθέντων Συγγραφέων προέρχεται πιθανὸν ἐκ τούτου, διότι ἀρχαιότερον ἢ Θμούϊς ἐπὶ τῶν Φαραῶν, ἐξήρτητο ἀπὸ τὸν τῆς Μένδεως, καὶ κατατάχτετο εἰς τὸν Νομὸν αὐτῆς· μετὰ δὲ ταῦτα ὑπὸ πολιτικῶν περιστάσεων, διότι ἔκλινεν εἰς πτώσιν ἢ Μένδις, κατέστη ἢ Θμούϊς πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ· ταύτην δὲ τὴν γνώμην τοῦ Πτολεμαίου, παρατηρητέον, ὅτι ὁ Ἰώσηπος, ὁ πρὸ τοῦ Πτολεμαίου 62 χρόνους γενόμενος, ἐπιθέσται, κατὰ τὸ ἔμπροσθεν σημείωμα, λέγων· ὅτι ὁ Τίτος ἀνέπλευσε διὰ τοῦ Νείλου κατὰ τὸν Μενδήσιον Νομὸν, μέχρι Κωμοπόλεως Θμούεως, τὸ ὁποῖον διασαφηνίζει, τὸ, ὅτι ὁ μὲν Νομὸς ἐκαλεῖτο Μενδήσιος, ἢ δὲ πρωτεύουσα τούτου, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Μένδεως, ἦτον ἢ Θμούϊς, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Τίτος μετὰ τὴν θαλασσοπλείην του, ἐλθὼν ἐστρατοπεδεύσατο.

Ἡ Θμούϊς ἦτον ἰσοδομημένη οὐχὶ παρὰ τὴν

ὄχθην τοῦ Μενδησίου κλάδου τοῦ Νείλου, ἀλλ' ἐφ'
 ἱκανὸν διάστημα περαιτέρω κατὰ τὸ κέντρον σχε-
 δὸν τῆς πεδιάδος, τῆς μεταξὺ τοῦ Τανίτικου ῥεῖθρου
 καὶ τοῦ Μενδησίου κειμένης· τὰ δὲ ἐρείπια ταύτης
 ἔχουσιν οὕτω· τρεῖς λεύγας πρὸς Λιβόνοτον τῆς νῦν
 Μανσούρας, καὶ ἐγγὺς τοῦ Ἀραβικοῦ χωρίου Τε-
 μαί ἢ Τχμαουέ, κεῖται ἐν ὕψωμα τῆς γῆς, τὸ ὅποιον
 εἰς τὴν ὄρασιν πόρρωθεν σχηματίζεται ὡς εἰς μέγας
 βουνοί· τούτου δὲ τοῦ πεποιημένου ἐκ γῆς ὑψώμα-
 τος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτον θεμελιωμένη ἡ Θμοῦις, τὸ
 διάστημα ἐκτείνεται τρία τέταρτα μιᾶς λεύγας (περὶ
 τὰ δύο μίλια) ἀπὸ Καικίου (Μαῖτρου) ἀνέμου
 πρὸς μεσημβρίαν· αἱ περισσότεραι πόλεις τῆς Αἴ-
 γύπτου καὶ ἰδιαιτέρως αἱ εἰς τὸ Δέλτα, ἦσαν οἰκο-
 δομημέναι ἐπάνω πεποιημένων ὑψωμάτων, καθ' ὃν
 τρόπον καὶ ἡ Θμοῦις, πρὸς διαφύλαξιν ἀπὸ τῆν τοῦ
 Νείλου πλημμύραν· τὰ ἐρείπια τῆς πόλεως ταύτης
 παρισῶσι πλῆθος θραυσμάτων σπυρίτου λίθου (Γρα-
 νίτου), πλίνθων, ἀγγείων, καὶ ἄλλων κρηνισμάτων·
 μεταξὺ δὲ τούτων θεωροῦνται εἴκοσι καὶ ὀκτὼ λάρ-
 γακες ἐκ κοκκωτοῦ λίθου μέλανος, ἔχουσαι σύμπα-
 σαι τὰς αὐτὰς διαμετρήσεις, καὶ ἐν μέτρῳ τούτων
 θεωρεῖται εἰς μικρὸς Κολοσσός ὀλομελής εἰσέτι μο-
 νόλιθος ἐκ σπυρίτου λίθου ἐρυθρομέλανος, λελαξυ-
 μένος εἰς σχῆμα θυσιαστηρίου· ἔχει μὲν τὸ ὕψος αὐ-
 τοῦ εἰκοσιπέντε πόδας, καὶ ἐννέα δάκτυλα, τὸ δὲ
 βάθος ἐνδεκα πόδας καὶ ἡμισυ· ὁ μόνολιθος αὐτός

ἐδράζεται ἐφ' ἐνός κοκκωτοῦ λίθου, ἔχοντος μῆκος μὲν δεκαεπτὰ πόδας, εὖρος δὲ δώδεκα, καὶ τέσσαρας βάθος. ἡ ἐντομὴ τούτου νεύει πρὸς Ἀνατολὰς ὅπου φαίνονται αἱ διαχαράξεις, ὡς βαστάζουσαί ποτε τὴν θύραν.

Τὸ μονόλιθον αὐτὸ μνημεῖον, μὴ ὄλον τὸ ὅτι εἶναι ἐνός μεγάλου μέτρου, εἶναι ὁμῶς κατώτερον τοῦ τε εἰς τὴν πόλιν Σάιν ποτὲ ἰσαμένου καὶ εἰς ἄλλας ἐτι πόλεις τῆς Αἰγύπτου· ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ τοῦτο πρὸς ἐνδειξὴν τῶν μηχανικῶν ἐπισημῶν τῶν Αἰγυπτίων.

Τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης εἶναι τὸ αὐτὸ τοῦ αἰγυπτιακοῦ, τὸ δὲ Ἀραβικὸν ὄνομα, κατὰ μὲν τὰ λεξικά καλεῖται Μουραδί Ἀλμαουράδ, καὶ Μαουραδά, κατὰ δὲ τὸ Ἀραβικὸν ὀνοματολογικὸν τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ Πόλεων τῆς Αἰγύπτου, γράφεται Δχμαουῖ, τὸ ὁποῖον ὕδατον αὐτὸ ἴσως εἶναι φθορὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Θμουῦ· καὶ ταῦτα μὲν ὑποθετικῶς, τὸ δὲ ἀληθέστερον κατὰ Ἀραβας τανῶν ὄνομα αὐτῆς, φαίνεται ὅτι εἶναι Ἰμαῖ, Ἑλ' Ἐμδίτ.

Ταύτης τῆς Θμούεως Ἐπίσκοπος ἐγένετο ὁ τῶν βίον Θεσπέσιος, τὸ γένος Αἰγύπτιος σύγχρονος τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου, καὶ τούτου φίλος γνήσιος, Σερραπίων, ὅστις πρότερον προϊστάμενος ὢν τῶν ἐν Θεσσαλίδι ἀσκουμένων, κατηχητὴς εἶτα τῶν θείων γραφῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐχρημάτισε, καὶ μετὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀθινασίου τῆς πόλεως ταύτης Θμούεως Ἐπίσκοπος προχειρίζεται ἐν ἔτει δὲ

347 εἰς τὴν κατὰ τὴν Σαρδικὴν συμπαρέστη Σύνοδον, καὶ ἐν ἔτει 355 ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀθανασίου μετὰ τεσσάρων ἔτι ἐπισκόπων πρέσβυς εἰς Δύσιν πέμπεται πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Κωνστάντιον, τότε ἐκεῖ διατρέβοντα, ὑπὲρ Ἀθανασίου ἀπολογησόμενος· περὶ δὲ τὸ 358 ἔτος τῶν γηϊνῶν μετέστη ὁ τρισόλβιος· συνέγραψεν ἐπιστολάς, Βίβλον κατὰ Μανιχαίων, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Φώτιος Κώδ. ΠΕ'. καὶ εἰς τὴν θείαν Γραφὴν ὑπομνήματα.

Νιμανθώουτ.

Εἰς τὰ πέριξ τῆς Θμουέως ἔκειτο μία Αἰγυπτιακὴ Κωμόπολις καλουμένη Νιμανθώουτ· ἡ δὲ λέξις δηλοῖ, ἢ τόπον τοῦ Θῶθ (τῆς δευτέρας τάξεως θεότητος τῶν Αἰγυπτίων), τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ἐκάλουσαν Ἑρμῆν Τρισμέγιστον, ἢ τόπον εἰδώλων, καθότι τὸ Θῶουτ ἐξηγεῖται καὶ Ναὸς καὶ εἶδωλον, καὶ μεταφράζεται Ἀραβιστὶ Στάναμ· τὸ Θῶουτ παράγεται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ῥήματος Θουῶτ, ἢ Θουῖτ, τουτέστι συναθροίζειν, ἐκκλησιάζειν· ὁ δὲ τόπος αὐτὸς καθὰ Ναὸς καὶ τόπος εἰδώλων, ἀναμφισβόλως συνήθροιζεν εἰς ἓν τὸν λαὸν τῶν πέριξ χωρίων καὶ Πόλεων.

Μένδης.-Τελοῦλ-Τιπέλ τανῦν.

Ἡ καλουμένη, παρὰ τῶν Ἑλλήνων Πόλις Μέν-

δης, ἔκκειτο ὀλίγον κατωτέρω τῆς Διοσπόλεως. ὁ δὲ κλάδος τοῦ Νείλου ὁ ἀπὸ τῆς Πόλεως ταύτης ταυτώνυμος, ἔρρεε πρὸς Ἄρκτον σχεδὸν ταύτης τῆς πρωτευούσης τοῦ Νομοῦ Πόλεως.

Ἡ λέξις Μένδης φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι Αἰγυπτιακῆ, καὶ ἐὰν αὐτὴ ἐσήμαινε κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, τὸν Στράβωνα, Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα, Πλούταρχον καὶ τὸν Σουῖδα, τὸν ὑπὸ τὸ ἔμβλημα τοῦ Τράγου Αἰγύπτιον Θεὸν Πάνα, Μένδην καλούμενον, οἱ Αἰγύπτιοι ἀναμφιβόλως ἔγραφον τὴν λέξιν αὐτὴν ἄλλως πως, διότι οὐδεμίᾳ Αἰγυπτιακῆ λέξις γνησίᾳ ἔχει ποτὲ τὸ ψηφίον Δ μεταξὺ τῶν στοιχείων τῆς· ἀλλ' ὅπως ποτὲ τὴν Μένδην ἔγραφον οἱ Αἰγύπτιοι, ἦτον ὁμοῦς ἐκ τῶν ὀνομάτων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις τῆς γεννήτειρας αὐτῶν θεότητος ὑπὸ τὸ τοῦ Τράγου ἔμβλημα, ὡς φύσει λάγνου καὶ ἀκολάστου ζώου· περὶ τούτου δὲ τοῦ Μένδητος τράγου πολλὰ λέγουσιν, ὅτι Ἡρόδοτος, Στράβων καὶ Πλούταρχος· ὁ δὲ Πίνδαρος ταῦτα.

» Μένδητα παρὰ κρημνὸν θαλάσσης
 Νείλου κέρας ἔαιγίδατος,
 Ὅθι τράγοι γυναιξὶ μίσγονται».

Τὰ ἐρείπια τῆς Μένδεως ταύτης θεωροῦνται ἕως τῆς σήμερον πλησίον τῆς Ἀραβικῆς Κομποπόλεως

Μενζαλέ, τῆς ἀπὸ τῆς λίμνης ὀνομασθείσης οὕτω, τὰ ὅποια κατ' ἔτος καλύπτονται ἀπὸ τὴν πλημμύραν τῆς τε λίμνης καὶ τοῦ ποταμοῦ· τῆς δὲ Μενζαλέ οἱ κάτοικοι Ἀραβες ἀριθμοῦνται περὶ τὰς 2000 ψυχὰς, ἐνασχολούμενοι εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ πώλησιν τῶν ὄψαριων τῆς λίμνης μετὰ τῶν ἀγρίων κατοίκων ψαράδων τῆς Ματαρίας.

§. 3. Πόλεις κείμεναι μεταξὺ τῶν τοῦ Μενδησίου καὶ τοῦ Φατμετικοῦ κλάδων.

Διόσπολις μικρὰ ἢ τρίτη-Νααμούν.- Ματαρία τανῦν.

Οἱ Μενδήσιος κλάδος τοῦ Νείλου εἰς τὰς ἐκβολὰς του ὑποδιαιρεῖται εἰς πολλὰ ἔτι ρεῖθρα, τὰ ὅποια εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν Τενεσίον λίμνην, τὴν παρὰ τῶν Ἀράβων καλουμένην Μενζαλέ. ὁ Στράβων λέγει, ὅτι ἡ Διόσπολις ἔκειτο πλησίον τῆς Μένδεως, καὶ προσθέττει τὸ, « καὶ αἱ περὶ αὐτὴν λίμναι » ἐννοῶν διὰ τούτων τὴν νῦν λίμνην Μενζαλέ· ἡ αὔξησις ὑπὸ τῆς θαλάσσης τῶν ὑδάτων τῆς Τενεσίου λίμνης ἐκάλυψε τὸ περισσότερον μέρος τανῦν τῆς Διοσιπόλεως, καλουμένης παρὰ τῶν Ἀράβων Ματαρία, ἢ ὅποια κεῖται περὶ τὸ χεῖλος τῆς Τενεσίου λίμνης, τὰ νερὰ τῆς ὁποίας προχωροῦντα,

ἐπαπειλοῦσι νὰ καταποντίσωσιν αὐτὴν τελείως
πρὸς συμπλήρωσιν τῆς Προφητείας τοῦ Ἰεζεκιήλ.

« Καὶ ἐν Διοσπόλει ἔσται ἔκρηγμα, καὶ
διαχυθήσεται ὕδατα». Κεφ. Α΄. 16.

Μία ἐτι καταπειστικὴ μαρτυρία τοῦ Προφήτου
Ναοὺμ κλίνει εἰς τὴν ὁμοιοαλήθειαν περὶ τοῦ Αἴ-
γυπτιακοῦ ὀνόματος τῆς Διοσπόλεως· ὅς τις εἰς τὸ
τρίτον αὐτοῦ Κεφάλαιον λέγει ταῦτα· « ἐτοιμάσαι
μερίδα Ἀμμῶν, ἢ κατοικοῦσα ἐν ποταμοῖς, ὕδωρ
κύκλω αὐτῆς, ἧς ἢ ἀρχὴ θάλασσα, καὶ ὕδωρ τὰ
τείχη αὐτῆς»· ἢ μὲν περικοπὴ αὐτῆ τοῦ Προφήτου
εἶναι κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα, αἱ δ' ἄλλαι μετα-
φράσεις, τὴν Ἀμμῶν ταύτην διαφόρως γράφουσιν.
ἢ ὁποία ἐν μὲν τῷ Ἑβραϊκῷ τεύχει, κεῖται Νὰ-Ἀμ-
μοῦν, ἐν δὲ τὸ Ἀραβικῷ Ἀμμούν, καὶ ἐν τῇ, καὶ ἐν
ἄλλοις ἀτελεῖ καὶ ἡμαρτημένη Βουλγάτα γράφεται
Ἀλεξάνδρεια· σφάλμα παχυλόν, διότι ὁ Προφήτης
Ναοὺμ προεφήτευσεν τριακοσίους χρόνους καὶ ἐπέ-
κεινα (1) πρὸ τῆς ὑπάρξεως Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγά-

(1) Κατὰ μὲν τὸν Ἰώσηπον, ὁ Προφήτης Ναοὺμ ἐγένετο ἐπὶ
Βασιλέως Ἰωνάθαν, ἕρα καὶ ἐπὶ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ Ὀζίου, καὶ
προεφήτευσεν πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ περὶ τῆς ἀλώσεως καὶ κατασ-
τροφῆς τῆς Νινευί, συμβάσης μετὰ 115 ἔτη, ταυτέστιν εἰς τοὺς
ἑσχάτους χρόνους τῆς τοῦ εὐσεβοῦς Ἐζεκιίου Βασιλείας, ὑπὸ τῶν
Βαβυλωνίων καὶ Μήδων, τῶν καταστρεφάντων τὴν τῶν Ἀσσυρίων

λου, καὶ εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου μετὰ ταῦτα ἐκτίσθη ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἔκειτο τὸ πτωχότατον χωρίον τῶν Αἰγυπτίων καλούμενον Ῥακῶτις, καὶ οὐχὶ Νααμούν.

Ἡ περικοπὴ αὕτη τοῦ Ναοῦμ, καὶ τοι μὴ ἐκπεφασμένη, ἔχει ὁμῶς ἐν φαινόμενον ὁμοιοαληθείας ὅτι ἀποτείνεται μᾶλλον εἰς τὴν κατὰ Δέλτα Διόσπολιν, ἢ εἰς τὴν Νινευὶ τὴν κειμένην εἰς Ἀσσυρίαν πύρρον τῆς θαλάσσης· τῷ ὄντι δὲ κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Προφήτου ἡ Ἀμμὼν ἢ Ἀμμωνος αὕτη Πόλις ἔκειτο μεταξύ τοσοούτων ρείθρων τοῦ Μενδησίου κλάδου, ἔχουσα κατὰ Ἀνατολὰς μὲν τὸν Τανίτικον καὶ Πηλουσιακόν, κατὰ δὲ Δυσμὰς τοὺς κλάδους Φατμετικόν, Σεθεννυτικόν, Γάλυ καὶ Κανωδικόν, οἰκημένη ἐν μέσῳ τῶν ποταμῶν, καὶ περικυκλουμένη ὑπὸ τῆς Τενεσίου λίμνης, καὶ ὕδωρ κύκλω αὐτῆς κατὰ τὸν Προφήτην, καὶ, αἱ περὶ αὐτὴν λίμναι, κατὰ τὸν Στράβωνα· ἐπεὶ δὲ ἡ Πόλις αὕτη διεχωρίζετο ἀπὸ τῆς θαλάσσης διὰ τῆς ῥηθείσης Τενεσίου λίμνης, ἥτις κοινωνοῦσα μετ' αὐτῆς διὰ τῶν Ἐκρηγμάτων, λογίζεται σχεδὸν μέρος τῆς μεσογειοῦ

δυναστείας. κατὰ δὲ Κλήμεντα τὸν Ἀλεξάνδρειν, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Στραμάτων, ὁ Ναοῦμ ἤκραζεν εἰς τὸν πέμπτον χρόνον τῆς βασιλείας τοῦ δυστυχῆς Σιδικίου, καὶ προεφῆτευσεν, λέγει, ὁ Ναοῦμ μετὰ τὸν Ἰεζεκιήλ. ἡ δὲ τοιαύτη διαφορά περὶ τοῦ χρόνου, καὶ ὅν ἐγένετο ὁ Προφήτης αὐτός, προέρχεται, διότι οὐδένα καιρὸν ἐκδόσει; τῆς ἐκ τοῦ Β. β. β. ἐπιμαίωσιν.

θαλάσσης, διὸ πληροῦνται καὶ κατὰ τοῦτο οἱ λόγοι αὐτοῖ τοῦ Προφήτου, ἧς ἡ ἀρχὴ θάλασσα.

Οἱ Ἕλληνες, ὡς τοσάκις ἐρέθη, ἐπρέσβευον τὸν Ἄμμουν ἢ Ἀμμωνα, ὡς τὸν ἑαυτὸν Δία· ἡ Αἰγυπτιακὴ αὐτῆ λέξις Ναμμουν δηλοῖ τὸ, ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν Ἀμμωνα, τουτέστιν ἡ Πόλις, ἢ ὁ τόπος τοῦ Ἀμμωνος· αἱ ῥηθεῖσαι παρατηρήσεις συντρέχουσι πᾶσαι πρὸς βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος τῆς Πόλεως, τῆς κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον καλουμένης Ναμμουν καὶ τῆς κατὰ τὸ Δέλτα Διοσπόλεως ταύτης· ὑπολαμβάνουσί τινες, ὅτι ὁ Ναοὺμ ἐνοσεῖ εἰς τὸ κείμενον αὐτὸ τὰς μεγάλας Θήβας, τὴν μεγίστην καλουμένην Διοσπολιν, διότι ἡ κατὰ τὸ Δέλτα αὐτῆ τρίτη, οὔσα πολλὰ μικρὰ δὲν ἐδύνατο νὰ συγκριθῆ μετὰ τῆς Νινευῖ· ἀλλὰ πρόχειρος ἡ τῶν προβαλλομένων διάλυσις, ὅταν παρατηρήσῃ τις, ὅτι ὁ Προφήτης παραβάλλει ναι, τὴν Νινευῖ μετὰ τῆς Ναμμουν ταύτης, οὐχὶ κατὰ λόγον ἐκτάσεως καὶ μεγαλοπρεπείας, ἀλλὰ κατὰ μόνην ἀναφορὰν τῆς δυνάμεως τῶν θέσεων αὐτῶν, καθὰ Πόλεων ἐκ φύσεως ὀχυρῶν· ἐφ' ἅπασιν τούτοις ἡ Πόλις αὐτῆ ἦτον ἱκανῶς ἐπίσημος, οὐχὶ ὁμῶς καὶ καθέδρα τῶν Βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, ὡς τινες τῶν νεωτέρων ὑπέλαβον.

Περεμουν.-Παραμουν ἢ Παρμουν τανυν.

Κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Φατμετικοῦ

(Ταμιαθικοῦ) κλάδου, μίαν λεύγαν σχεδόν πρὸς Ἄρκτον τῶν ἀρχῶν τοῦ Μενδησίου κλάδου, κεῖται ἡ Κώμη ἢ παρὰ τῶν Ἀράβων καλουμένη Παραμούν ἢ Παρμούν, τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶναι Αἰγυπτιακόν καὶ ὀρθογράφεται Περாமούν, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ αὐτὸ ὄνομα, δι' οὗ οἱ Αἰγύπτιοι ἐσήμαινον τὴν διάσημον Πόλιν Πηλούσιον· πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι Πόλεις τῆς Αἰγύπτου εἶχον τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν, καθὼς αἱ Σαχμούν δύο, αἱ τρεῖς Κῶς, αἱ δύο Ἀθρσιδεῖς, καὶ ἱκαναὶ ἐπ' ὀνόματι Βουσειρεως·

Τκέχλι.-Δακάχλι, ἢ Δακάχλε τανῦν.

Ἡ τῶν Αἰγυπτίων ποτὲ Πόλις Τκέχλι, καὶ ἤδη παρὰ τῶν Ἀράβων καλουμένη Δακάχλε κεῖται παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Φατιμετικοῦ κλάδου τοῦ Νείλου, καὶ ὑπὲρ τὰς πέντε λεύγας ἀφισταμένη πρὸς Ἄρκτον τῆς ῥηθείσης Περεμούν· τὰ ὀνόματα τῶν Ἐπαρχιῶν, ἢ κύκλων τανῦν τῆς κάτω Αἰγύπτου ἔχουσι πάντα τὴν κατ' Ἀραβας ἰδίαν σημασίαν, τουτέστι Σαρκιέ, Γαρπιέ, Μανουφιέ, Παχαριέ, τὰ ὁποῖα δηλοῦσι τὴν ἀνατολικὴν Ἐπαρχίαν τῆς Μενοῦφ, τὴν Ἐπαρχίαν τῆς λίμνης Μαρείας ἢ Μαρεώτιδος· μόνον δὲ τὸ ὄνομα τῆς Ἐπαρχίας Δακαχλιέ δὲν δύναται νὰ ἔχη τὴν κατ' Ἀραβας σημασίαν, ὡς Αἰγυπτιακόν, καὶ παραγόμενον ἀπὸ τῆς Πόλεως Δακάχλι, τῆς κατ' Αἰγυπ-

τίους Τκέχλι· ἡ δὲ Πόλις αὐτὴ κειμένη ἤδη εἰς τὴν αὐτὴν Ἐπαρχίαν Δακαχλιέ, διαλύει πᾶσαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν.

Πισσαρότ.-Ἀλβασχροῦτ τανῦν.

Ἡ Αἰγυπτιακὴ Πόλις Πισσαρότ ἔκειτο πρὸς Ἄρκτον τῆς Περσεμοῦν εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ Δέλτα πρὸς τὴν Τενέσιον λίμνην, καὶ εἰς τὰ πέριξ τῆς Ταμιάθιδος· κκεῖται δὲ τανῦν παρὰ τῶν Ἀράβων Ἀλβασχροῦτ.

Ταμιάθις-Ταμιάτι.-Δαμιάτ, ἢ Δουμιάτ τανῦν.

Ὁ Γεωγράφος Στέφανος ὁ Βυζάντιος μνημονεύει τῆς Πόλεως ταύτης καλῶν αὐτὴν Ταμιάθιν· τὰ δὲ τῶν Αἰγυπτίων βιβλία γράφουσιν αὐτὴν Ταμιάτι· ἡ λέξις εἶναι Αἰγυπτιακὴ, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθη ἡ Ἑλληνικὴ Ταμιάθις, καὶ ἡ Ἀραβικὴ Δαμιάτ, καὶ προφερομένη ὡσαύτως Δουμιάτ.

Ἡ ἀρχαία Αἰγυπτιακὴ αὐτὴ Πόλις, δὲν εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν, ὅπου κεῖται ἡ νῦν Πόλις· ἐκεῖνη ἔκειτο μικρόν τι παραιτέρω πρὸς Ἄρκτον, ἐγγύτερον τοῦ στομίου τοῦ Φατμετικοῦ (Ταμιαθικοῦ) τούτου κλάδου τοῦ Νείλου, καὶ τῶν ἐκ-

Βολῶν αὐτοῦ εἰς τὴν Μεσόγειον· αὐτὴ δὲ ἐγένετο
 Πόλις ποτὲ ἔνδοξος, πολυάνθρωπος καὶ πλουσία διὰ
 τὴν διὰ θαλάσσης κοινωνίαν, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐμ-
 πόριον, ἐπὶ τῶν ὑστάτων ἐκ τῆς Σαΐος καταγομέ-
 νων, πεπολισμένων ὅπως οὖν τῆς Αἰγύπτου Βασι-
 λέων· ἀλλὰ καὶ ἡ νεωτέρα Πόλις Δαμιὰτ, ἡ ἐπὶ
 τῆς δυναστείας τῶν Μαμλούκων Δεβλὲτ Τουρκιῆ
 κατὰ τὸ 1250 ἔτος δι' ὑποψίαν τότε τῆς ἐφόδου τῶν
 σαυροφόρων, μικρὰν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Νείλου κτισ-
 θείσα, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦ καὶ μέχρι τούτου
 ἐμπορίου, οὐχ ἦττον ἐπίσημος· ἀλλ' ἡ ἀρχαία Τα-
 μιάθις, φαίνεται, ὅτι ἦτον ὀχυρωτάτη, διότι πολι-
 ορκηθεῖσα ἀντέστη γενναίως· Μανουήλ ὁ Κομνηνός,
 κατὰ τὸν Κίναμον Ἰωάννην, βουλευθεὶς νὰ ἀνασώ-
 σῃ τὴν Αἰγύπτου εἰς τὴν ἀνατολικὴν Αὐτοκρατο-
 ρίαν, ἐξέπεμφεν εἰς Αἰγύπτου διὰ θαλάσσης στρατὸν
 ἀξιόμαχον τῷ 1169 ἔτει· ἐγένετο δὲ ἡ ἀπόβασις
 τοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν Γενέσιον λίμνην (Μενζαλέ),
 καὶ ἐκ πρώτης ὀρμῆς ἐκυριεύθη ἡ εἰς αὐτὴν τὴν
 λίμνην ἐπὶ τῆς νήσου κειμένη Γενέσιος Πόλις· ἔ-
 πειτα ὁ στρατὸς πολιορκεῖ τὴν Ταμιάθιν Πόλιν,
 κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ῥηθέντος Βυζαντινοῦ Ἰσ-
 τορικοῦ, «κατοίκων πλήθουσαν, καὶ πλουτοῦσαν
 ὑπερφυῶς»· ἐγένοντο δὲ μάχαι πολλαὶ καὶ φρικῶδεις
 τῶν τε πολιορκούντων καὶ πολιορκουμένων· ἀλλὰ
 τὸν ἐλθόντα ἐκ Παλαιστίνης, κατὰ τὴν συνθή-
 κην, πέμπτον ἐκ τῶν δυτικῶν Βασιλέα τῆς Ἰε-

ρουσαλήμ Ἀλμάρικον (1) ὡς σύμμαχον τοῦ Μα-
νουήλ Αὐτοκράτορος, ὑποφθείραντες, ὡς ῥυπαρὸν
φυλάργυρον, αἱ πολιορκούμενοι ἐφθειραν τὴν νίκην,
καὶ οὕτως ὁ στρατὸς τοῦ Κομνηνοῦ λύσας τὴν πο-
λιορκίαν τῆς Ταμιαθίως ἐπανέστρεψεν εἰς Βυζάν-
τιον ἄπρακτος τῷ 1170 ἔτει· ἡ πόλις αὕτη ἐπομέ-
νως τῷ 1248 ἔτει πολιορκηθεῖσα παρὰ τοῦ Βασιλέ-
ως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου τοῦ ἐνάτου, λεγομέ-
νου ἀγίου, ἐκυριεύθη τέλος παρ' αὐτοῦ· ἀλλὰ μετὰ
τὴν συμβῆσαν κατὰ τὴν Μανσούραν φονικωτάτην
μάχην καὶ αἰχμαλωσίαν τοῦ Λουδοβίκου παρὰ τοῦ
Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου Μουαζέν-Γαγετουδίν-Του-
ράν, παρεχωρήθη πάλιν καὶ αὕτη μετὰ καὶ ἄλλων
ἀποκτημάτων, καὶ καταβολῆς λύτρων πολλῶν,
πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας· αὐ-
τὴ ἦτον τετιμημένη ἐπὶ χριστιανῶν μὲ θρόνον Ἐ-
πισκόπου, καὶ ἐλέγετο Ταμιαθίδος.

(1) Ὁ Ἀλμάρικος Κόμης ὢν Ἰσππης, διεδέχθη τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ Βαλδουῖνον, τρίτον ἐκ τῶν δυτικῶν Βασιλέων ὑπ' αὐτῷ τῷ
ὀνόματι βασιλεὺς τῆς Ἱερουσαλήμ τῷ 1163 ἔτει· φέγεται παρὰ
τῶν Εὐρωπαϊῶν ἱστορικῶν ὡς αἰσχιστος φιλάργυρος, διὰ τὸ ὅποι-
ον αἰσχρὸν πάθος αὐτοῦ ἐφθειρε τὰ κατὰ τὴν Παλαιστίνην καὶ
Συρίαν πράγματα τῶν Σταυροφόρων, ἀπέθανεν ὑπὸ ἀθυρίας τῷ
1174 ἔτει· κατ' ὃν χρόνον ἐπολεμεῖτο ἐξ ἐνὸς μὲν μέρους παρὰ τοῦ
τῆς Αἰγύπτου Γιουσούφ Σαλαχαδίνου, πρώτου θεμελιωτοῦ τῆς δυ-
ναστείας Ἐγυπτῆς, μετὰ θάνατόν τοῦ Ἐλαζίδ-Διδουιλλάχ· Ἀπ-
τουλλάχ, ὑστάτου Σουλτάνου τῆς δυναστείας Φατιμιγῆς, ἐκ δὲ τοῦ
ἄλλου μέρους παρὰ τοῦ Νουρεδίν Σουλτάνου Δομασκοῦ καὶ Συρίας.

Ταμούλ.

Ἀναγινώσκειται εἰς ἓν Κοπτικὸν χειρόγραφον τῆς ἐν Παρισίοις βασιλικῆς βιβλιοθήκης ταῦτα: « Πι Διάκων Πισσοῦ οὐῖος Μακάρι Ἄμμε Πι Μοναχὸς Πιχορμεσταμούλ Κέν Πθόσσ Ταμιάτι· τουτέστιν, ὁ Διάκων Πισσόης υἱὸς Μακαρίου Ἄμμε (βουκόλου) μοναχὸς τῆς Πιχορμεσταμούλ εἰς τὸν Νομὸν Ταμιάθεως· Ἡ περικοπὴ αὕτη ἀποδεικνύει ἓνα τρόπον περιλαμβανόμενον εἰς τὴν περίχωρον τῆς Ταμιάθεως· τὸν ὁποῖον οἱ Αἰγύπτιοι πρῶτοι χριστιανοὶ ὠνόμαζον Πιχορμεσταμούλ· ἡ λέξις αὕτη σύγκριται ἀπὸ τε τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἄρθρου Πι, τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως ὄρμος, τῆς γραφομένης παρὰ Κοπτῶν χόρμες, καὶ τῆς Ταμούλ, ἣτις εἶναι ἡ ἀληθὴς ὀνομασία τοῦ εἰς τὸν Νομὸν τῆς Ταμιάθεως τόπου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ λέξις ὄρμος σημαίνει λιμένα, ἔπεται, ὅτι ἡ Κώμη Ταμούλ ἔκειτο περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου εἰς τὴν Μεσόγειον.

Τενέσιος λίμνη. (1) Μενζαλὲ τανῦν.

Ἡ ἐκτεταμένη Τενέσιος λίμνη (Μενζαλὲ) δια-

(1) Ἡ Τενέσιος Λίμνη αὕτη ἀπέχει τῆς νῦν Ταμιάθεως κατὰ Ἀνατολὰς τρία τέταρτα τῆς ὥρας. Τὰ ὕδατα ταύτης αὐξανόμενα καὶ κατὰ τὸ μέρος τοῦτο, προχωροῦσι πλησιάζοντα εἰς τὸν Νεῖλον, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου, πιθανὸν γὰρ συνενωθῆαι μετὰ τοῦ πεταμοῦ.

χωρίζεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης διὰ μιᾶς φαμμώδους στενωτάτης γραμμῆς, ἣ κοινῶς εἶπεν γλώσσης, ἣ ὁποῖα διεσπᾶσθη εἰς τέσσαρα μέρη, καὶ ἀπὸ τὴν γενομένην ἤδη αὔξησιν τῶν διατρήσεων τούτων, ἣ εἰσβολὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πλεονασμὸς τῶν ὑδάτων κατεπόντισεν ἱκανὸν μέρος τοῦ Δέλτα· αἱ κυριώτεραι αὐτῶν τῶν διατρήσεων δύο καὶ ἀρχαῖαι ἦσαν καὶ εἶναι πλευσταί, ἣ μὲν πρώτη κεῖται ἀντικρὺ τοῦ νῦν Ἀραβικοῦ χωρίου Ματαρία (Διοσπόλεως), καὶ καλεῖται παρὰ τῶν Ἀράβων Διπέ, ἣ δὲ δευτέρα ἀντικρὺ τοῦ εἰσβάλλοντος εἰς τὴν λίμνην ρείθρου τοῦ Νείλου Μοῖζ, πάλαι ποτὲ Τανίτικου στομίου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὀνομάζεται Γιάμα-Φαράδζα· Τὸ μὲν μῆκος τῆς λίμνης μετροῦμενον ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ Δαματίου μέχρι τοῦ μπῆρ-Δεοδάρ πλησίον τῶν ἐρειπίων τοῦ Πηλουσίου, εἶναι μιλίων 80, τὸ δὲ εὐρύτερον αὐτῆς πλάτος ἀντικρὺ τῆς ἐκβολῆς εἰς τὴν λίμνην ἤδη τοῦ Τανίτικου κλάδου, μιλίων 20· τὸ τῆς λίμνης μέρος ἐκεῖνο εἶναι τὸ βαθύτερον μέχρι ποδῶν εἴκοσι, ὅπου ἦσαν αἱ ἐκβολαὶ ποτὲ εἰς θάλασσαν τῶν τοῦ Μεσσησίου, Τανίτικου καὶ Πηλουσιακοῦ ρείθρων ἣ κλάδων τοῦ Νείλου· τὰ νερὰ ταύτης εἶναι ἀλμυρὰ καὶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν φωσφορικὴν ιδιότητα τῆς θαλάσσης· γέμει δὲ ἰχθύων ἣ λίμνη, καὶ ἣ ἀπὸ τὴν ταρίχουσιν τούτων κατ' ἔτος πρόσοδος τῶν ἀγρίων κατοίκων καὶ ἰχθυοφάγων τῆς Ματαρίας, ἐπισημοτάτη.

Ἡ γνώμη τοῦ νὰ ξηρανθῇ αὐτὴ ἡ ἐκτεινομένη καὶ τὰς γαίας τοῦ Δέλτα καταποντίζουσα λίμνη, ἡ ὁποία συνέστησε πρὸς τὰ ἐνδότερα καὶ μίαν ἐτέραν λίμνην Ἐλ-Παλάχ λεγομένην, διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προτέρων ρηθέντων τριῶν ρείθρων τοῦ Νεῖλου, τῶν εἰσβαλόντων ταυῦν εἰς τὴν λίμνην, ἐνασχολεῖ πάντοτε τὸν νοῦν τοῦ ὑπερτάτου Κράντορος τῆς Αἰγύπτου, ἀλλὰ τὸ ὑπερβάλλον τῶν κόπων καὶ μόχθων, καὶ ἡ μεγάλη περὶ τούτου δαπάνη ἀναβάλλουσι τὴν ἐπωφελεῖ ἔργασίαν ταύτην.

Ὅστις ἤδη διανοεῖται τὴν ὑψηλὴν ἐπιχείρησιν καὶ θαυμαστὴν κατόρθωσιν ἐνὸς γιγαντιαίου διαφράγματος τῶν ὑδάτων τοῦ Νεῖλου, ἀνωτέρου ἐκ παραλλήλου κατὰ τὴν Γεωργικὴν ὠφέλειαν, καὶ αὐτῆς τῆς μνησθείσης λίμνης τοῦ Φαραὸ Μοίριδος.

Σκοπεῖται τὴν κατασκευὴν μιᾶς γιγαντιαίας Γεφύρας διὰ ὀγδοήκοντα τριῶν ἀψίδων (καμαρῶν), ἡ ὁποία θέλει διαπερᾶ τὸν Νεῖλον διὰ τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα, καὶ ταύτης τὰ ἄκρα θέλουσιν ἀποτελεῖ τὴν ὀξείαν γωνίαν τοῦ κεντρικοῦ ἐρείσματος· ἐκάστη δὲ πλευρὰ τῆς διαγωγίου ταύτης γεφύρας οὔσα κατὰ κάθετον εἰς τοὺς δύο κυριωτέρους κλάδους ἢ τὰ Ῥεῖθρα τοῦ Νεῖλου (τοῦ τε Ῥαχητιοῦ καὶ τοῦ Δαμιαθίου), μέλλει νὰ διακρατῇ ἐμποδίζουσα τὰ τοῦ ποταμοῦ ὕδατα ἀπὸ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν τῶν ὀξείων γωνιῶν, θέλει ἀνασκαφῆ εἰς διπλοῦς μέγας ὑ-

δατογνώμων αὔλαξ διὰ τὸν πλοῦν τῶν δύο κυριωτέρων ῥηθέντων κλάδων τοῦ Νείλου.

Αἱ ὀγδοήκοντα τρεῖς καμάραι τῆς γεφύρας θέλει κλείωνται διὰ θυρῶν πεπονημένων ἢ ἐκ μετάλλου ἢ σανίδων, διευκολύνουσαι τοιοῦτοτρόπως τὸ νὰ ὑψώνωσιν ἢ νὰ καταδιβάζωσι τὴν ἰσοσταθμίαν τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν ἀνάγκην ἢ τοῦ ποτισμοῦ ἢ τῆς ποταμοπλοΐας. αἱ ἄκραι τῶν ὀξείων γωνιῶν θέλουν γίνη κεκομμένα πρὸς διάβασιν τῶν ὑδάτων εἰς ἓνα μέγαν αὔλακα, διὰ τε τὸν ποτισμὸν καὶ τὴν ποταμοπλοΐαν, τοῦ ὁποίου τὰ διάφορα ρεῖθρα θέλει διαμοιραζωνται καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ Δέλτα. ἔτι δὲ ἄνωθεν τῆς γεφύρας θέλει σκαφθῆ ὡσαύτως καὶ κατὰ τὰ δύο μέρη τοῦ Νείλου, ἕτερος αὔλαξ πρὸς χρῆσιν καὶ τοῦ πλοῦς καὶ τοῦ ποτισμοῦ τῶν κειμένων γαιῶν κατ' ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς τοῦ ποταμοῦ.

Ὅταν λοιπὸν διὰ τοῦ τοιούτου διαφράγματος, διακρατηθῶσι τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου, ἡ Αἴγυπτος θέλει ἀρδεύηται τακτικῶς, καὶ αἱ μεμακρυσμένα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πολλαὶ γαῖαι ἀγεώργητοι καὶ κατὰξηραι, θέλουν καλλιεργηθῆ, μὴ φοβουμένη τοῦ λο.ποῦ ἡμέρας δυστυχεῖς, διὰ τε τὴν ἀργοπορίαν ἢ καὶ μὴ αὐτάρκειαν τῆς πλημμύρας τοῦ ποταμοῦ ἐτησίως, τὰ δὲ ὑψωθέντα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Νείλου ὕδατα, θέλουν λαβῆ μίαν φορὰν ἐπὶ τὰ κάτω τοσαύτην ἰκανήν, ὥστε νὰ ἀνωρυχθῆ ἢ διώρυξ

ἐκείνη, ἢ κοινωνοῦσα ποτὲ μετὰ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Ἡ ἐκτίμησις τῆς δαπάνης τοῦ τοιοῦτου τεραστίου ὠφελιμοτάτου διὰ τὴν Αἴγυπτον διαφράγματος, ἔσται ἀναμφιβόλως ὑπερβάλλουσα, ἀλλ' ἡ γιγαντιαία τοιαύτη κατασκευὴ, παραβάλλομένη κατὰ διάμετρον τὴν αὐτὴν, μὲ τὰ μεγαλοπρεπῆ καὶ ἐξαισία τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου ἔργα, θέλει δικαιώσει τὴν μνήμην καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Κρατίσου, μεγαλόνοος καὶ μεγαλοουργοῦ ἀνδρός, τοῦ τὸ Εὐκλεῆς τοῦτο κατασκευάσαντος.

Εἰς τὴν λίμνην αὐτὴν ἦσαν διεσπαρμένοι πολ-
λαι νῆσοι, ἀλλ' ἡ διὰ τῶν ἀψήθεισων διατρήσεων εἰσβολὴ τῆς θαλάσσης κατεπόντισε τὰς περισσο-
τέρας· ἡ δὲ κατὰ τὸ μέσον τῆς λίμνης μεγαλητέρα Τενέσιος καλουμένη νῆσος, καὶ ἡ ἐπ' αὐτὴν Τένε-
σος ποτὲ Πόλις, διάσημος κατὰ τὸν ἔννατον αἰῶνα διὰ τὰ ἐργαστάσια τῶν ὑφασμάτων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν αὐτῆς κατοίκων, ἐδοκίμασε καὶ αὐτὴ τὰ αὐ-
τὰ, κατακαλυφθεῖσα ὁμοῦ μετὰ τῆς Πόλεως ὑπὸ τῶν ὑδάτων καὶ σμικρυνθεῖσα. (1)

(1) Ὑπέλαβον τινας, ὅτι πρὸ τῆς κατακτῆσεως ὑπὸ τῶν Ἀρά-
βων τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὸν Ζ'. αἰῶνα, διὰ τὴν βιαίαν εἰσβολὴν
τῆς θαλάσσης εἰς τὴν λίμνην αὐτὴν τότε, κατεποντίσθη καὶ ἡ
Τενέσιος αὕτη μεγάλη νῆσος ἐκτὸς τῶν ὑψηλοτέρων μερῶν της· ἀλλ'
ἡ εἰκασία αὕτη ἀνατρέπεται ὑπὸ τῆς προφανοῦς μαρτυρίας τοῦ
συγχρόνου Ἱστορικοῦ Κινάμεν, ὅτι ἡ ἐκθεῖσα νῆσος κατοικοῦμένη

Τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τῆς νήσου Τενέσι, ἢ Τα-
νίσι, δηλαδὲ Πόλιν Ἰσιδος ἀρχαιοθῆν ἢ Τένεσος Πό-
λις δὲν ἔκειτο ἐπάνω τῆς νήσου, ἀλλ' ἐπάνω τῆς
ξησᾶς τοῦ Δέλτα, περιεχομένη ὅμως καὶ περικλυ-
ζομένη ἀπὸ ἑλος τελματώδεις, ἕως οὗ τὸ μέρος ὅλον
αὐτὸ ἐγένετο λίμνη, διὰ τὴν ῥύξιν τῆς ἰσοσταθμίας
τῶν τῆς θαλάσσης καὶ τῶν τοῦ Νείλου ὑδάτων.

ΤΜΗΜΑ Γ΄.

Πόλεις κείμεναι μεταξὺ τοῦ ἀνωτέρου μέ-
ρους τοῦ Πηλουσιακοῦ Κλάδου, τοῦ Φατ-
μετικοῦ, καὶ τοῦ κλάδου Σσετνούφι
(τοῦ Κανωδικοῦ).

Αἱ περιεχόμεναι Πόλεις εἰς αὐτὸ τὸ τμήμα εἶναι
τόσον πολλαί, ὥστε τὸ νὰ καθορισθῇ ἡ θέσις ἐκά-
στου τόπου εἶναι διὰ τοῦτο μᾶλλον δυσχερὲς, διό-
τι τὸ μέρος τοῦ Δέλτα, τὸ κείμενον μεταξὺ τοῦ
Κανωδικοῦ κλάδου καὶ τοῦ Φατμετικοῦ, εἶναι τὸ
ἥττον γνωστὸν τῆς κάτω Αἰγύπτου· διότι οἱ πε-
ριηγῆται οἱ διερχόμενοι διὰ τῆς κατωτέρας Αἰγύπ-

καὶ ὀχυρομένη ὑφίστατο κατὰ τὸν 18^ο αἰῶνα, ὅτε ἐκίω ὑπὸ τῶν
στρατευμάτων τοῦ Αὐτοκράτορος Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ ὡς προ-
εῖρήθη.

του και ἀπερχόμενοι εἰς τὴν Κάϊρον Πόλιν, ἀναπλέουσι τὸν Νεῖλον ἢ διὰ τοῦ κλάδου τοῦ Κανωβικοῦ (τοῦ Ῥαχητίου), ἢ δι' ἐκείνου τοῦ Φατμετικοῦ (τοῦ Δαμιατίου), διὸ και ἐσημείωσαν τὰς Πόλεις και κώμας μόνας ἐκεῖνας, τὰς κειμένας παρὰ τὴν μίαν και τὴν ἄλλην ὄχθην τῶν δύο τούτων Κλάδων τοῦ Νεῖλου· ἄλλοι δὲ ὁδοιποροῦντες ἀπὸ Συρίας και Παλαιστίνης, διέρχονται διὰ τῶν ἐπαρχιῶν, τανῶν καλουμένων Σσαλαχιέ και Πελπέι, και ἕτεροι ἀναπλέουσι τὸν Νεῖλον ἤδη ἀπὸ Ἀλεξανδρείας διὰ τῆς νέας διώρυγος κατ' εὐθείαν μέχρι τῆς Καΐρου· και ἐπειδὴ αὐταὶ εἶναι αἱ συνήθεις ὁδοὶ τῶν περιηγητῶν, ἐπεται, ὅτι τὰ ἐνδότερά τοῦ Δέλτα εἰς τὴν περιέρογίαν ἐκάστου εἶναι ὡς εἶπειν, ἄγνωστα ἐπ' ἀκριβείᾳ· ἔνεκα δὲ τούτου εἰς ὅλας τὰς ἐκδοθείσας χάρτας τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, φαίνονται σεσημειωμένοι πολλὰ ὀλίγα θέσεις πόλεων μεταξὺ τοῦ τε Φατμετικοῦ και τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου, ἐκτὸς τῶν παραποταμιῶν, ὡς προσφέρθη.

Αὐτὴ δὲ ἡ ἀπορία τῆς μετὰ βεβαιότητος πληροφορίας, διότι δὲν δύναται νὰ διαλυθῇ παρὰ τῶν μακρολόγων Ἀράβων Γεωγράφων, τῶν τὰς θέσεις ἀκαθορίστως γραφόντων, ἐπιφέρει τὴν δυσχέρειαν εἰς τὸ νὰ καθορισθῶσιν ἐν βεβαιότητι τελείᾳ αἱ θέσεις ἀρχαίων τινῶν Πόλεων τῆς Αἰγύπτου· διὸ και αἱ εἰς τὸ Τμήμα τοῦτο διαιρέσεις χρῆζουσιν ἀκρι-

βαστέρας ἑξιχνιάσεως· διαιρεῖται λοιπὸν τὸ Τμήμα αὐτὸ εἰς τοὺς ἐφεξῆς παραγράφους.

Ὁ μὲν πρῶτος περιλαμβάνει τὰς πόλεις τὰς μεταξὺ κειμένας τοῦ τε κλάδου Σιστηνούφι πρὸς δυσμᾶς, κατὰ τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου πρὸς Ἀνατολὰς, καὶ τοῦ ρείθρου τοῦ ἐξερχομένου ἀπὸ τοῦ Πηλουσιακοῦ πλησίον τῆς Καριναῖν, διερχομένου πλαγίως τὸ Δέλτα ἀπ' ἀνέμου εὐρονότου (Σοροκολεθάντου), πρὸς ἄνεμον Ἀργέστην (Μαγίστρον), καὶ εἰσβάλλοντος εἰς τὸν Κανωδικὸν κλάδον, ἐγγὺς Φαρστάκ.

Ὁ δὲ δεύτερος παράγραφος περιέχει τὰς Νόλεις, τὰς κειμένας· α', μεταξὺ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦ Πηλουσιακοῦ, ἢ Ἀθρειδικοῦ ποταμοῦ, κατὰ τὸν Πτολεμαῖον, καὶ τοῦ Φατμετικοῦ μέχρι θαλάσσης ἐξ Ἀνατολῶν· β', τὰς μεταξὺ τοῦ ῥέοντος ρείθρου εἰς Τχάντχα, καὶ θεωρουμένου ὡς κλάδου Θερμουθιακοῦ, ἢ τῆς Σεθέννυτου πρὸς Δυσμᾶς· καὶ γ'. τέλος, τὰς μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Ἄρκτον.

Εἰς δὲ τὸν τρίτον, κεῖνται αἱ πόλεις αἱ μεταξὺ τοῦ τε Θερμουθιακοῦ κλάδου, τοῦ ρείθρου τοῦ ῥέοντος εἰς Φερστάκ, τοῦ Κανωδικοῦ κλάδου καὶ τῆς θαλάσσης.

Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὸ μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου, τὸ εἰς τὸν δεύτερον παράγραφον τούτου τοῦ Τμήματος, εἶναι τὸ δεύτερον μικρὸν Δέλτα τοῦ Πτολεμαίου· ἢ δὲ νῆσος Προσωπίτις, εἶναι

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ ὑπόθεσις τοῦ πρώτου Πα-
ραγράφου.

§. Α'. Πόλεις αἱ κείμεναι μεταξὺ τοῦ
Καναδικοῦ καὶ τοῦ ἀνωτέρω μέρους
τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου.

Δέλτα χωρίου-Τερότ-Δαραουὲ τανῦν.

Ὅλοι οἱ τόποι τῆς νῦν Αἰγύπτου, οἱ καλούμενοι
Τερότ, Δαραουὲ, καὶ Ταραἶτ, δεικνύουσι τὰς ἀρ-
χαίας Αἰγυπτιακὰς θέσεις, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα
ἦτον Τερότ τουτέστι παραγωγή· διότι ὅλαι αἱ Κώ-
μαι αὗται εὐρίσκονται κείμεναι περὶ τὴν ὄχθην
τοῦ Ποταμοῦ, καθ' ὃ μέρος ὁ Νεῖλος διαιρεῖται ἢ
εἰς κλάδους, ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνὸς ἀπλοῦ ρύακος·
κατὰ δὲ τὴν κορυφὴν αὐτὴν τοῦ Δέλτα, ὅπου ὁ
ποταμὸς διαιρεῖται εἰς δύο κυριωτέρους κλάδους,
τόν τε Καναδικόν, ῥέοντα πρὸς τὸν μεταξὺ τῆς
Ἄρκτου καὶ Δύσεως ἄνεμον Ἀργέστην (Ματτρον),
καὶ τὸν Πηλουσιακόν, διευθυνόμενον πρὸς ἄνεμον
Καικίαν (Γρέγον), ὑπῆρχεν ἐν χωρίῳ, καλούμενον
παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων Τερότ, ὃ δὲ τόπος
αὐτὸς διαφυλάττει εἰσέτι τὰ ὄνομα, καλούμε-
νος διεφθαρμένως παρὰ τῶν Ἀράβων Δαραουὲ, ὅ-
που ἔκειτο καὶ ἡ Κώμη Δέλτα, ἢ παρὰ τοῖς Ἑλ-
λησιν ἐγνωσμένη, ὡς ὁ Στράβων τοῦτο ἐπιόδειοι

λέγων· «καὶ ἡ κόμη ἢ ἐπ' αὐτῷ (τῷ Δέλτα) καλεῖται Δέλτα»· οἱ Ἕλληνας οὕτως ὠνόμασαν αὐτὸ τὸ ἐπὶ κορυφῆς τοῦ Δέλτα μικρὸν χωρίον, διότι ἦτον ὁ πρῶτος κυρίως τύπος τοῦ Δέλτα παροδικῶς εἰς τοὺς καταπλέοντας ἀπὸ τῆς Μέμφεως εἰς τὴν κατωτέραν Αἴγυπτον.

Σσετνούφι·-Σσατνούφ τανῦν.

Ἡ καλουμένη Σσετνούφι παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, Κομόπολις, καὶ παρὰ τῶν Ἀράβων τανῦν Σσατνούφ, ἔκειτο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Δέλτα κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ὁ Νεῖλος διαχωρίζεται εἰς δύο κυριωτέρους κλάδους ἐγγὺς τοῦ Τερότ χωρίου τοῦ Δέλτα· ἡ λέξις Σσετνούφι δηλοῖ κατ' Αἰγυπτίους κλάδον καλόν, καλὴν διαίρεσιν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη· τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα κατὰ τὴν φυσικὴν θέσιν τῆς κομοπόλεως ταύτης, εἶναι κατάλληλον· ὁ δὲ Κανωβικός αὐτὸς Κλάδος ὠνομάσθη ἐπομένως καὶ Σσετνουφικός.

Σσχμούμι ἢ Σσεμούνι·-Ἄσχοῦμ τανῦν.

Ἡ Κομόπολις αὕτη ἔκειτο εἰς τὰ περίξ τῆς ῥηθείσης Σσετνούφι, ἀρισταμένη ταύτης τρεῖς λεύγαις πρὸς Ἀργέστην ἄνεμον, οὐχὶ ὅμως παρὰ τὸν ποταμὸν, ἀλλ' ἀπέχουσα τούτου μικρὸν τι διάστημα· ὁ περίφημος Γεωγράφος Ἄραφ Ἰσμαήλ Ἄ-

Βουλφίδα, ὁ περὶ τὸ 1200 ἔτος τὸ σωτήριον ἀκμά-
 σας, καθορίζει ἀπορασιστικῶς τὴν Αἰγύπτιον κω-
 μόπολιν ταύτην λέγων· ὅσον δὲ διὰ τὴν Ἄσχοῦμι
 τζορέϊσσ, εἶναι μία κωμόπολις κειμένη κατὰ τὸν
 δυτικὸν βραχίονα τοῦ Νείλου, κάτωθεν τῆς Σσετ-
 νοῦφ παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ
 εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μενοῦφ (1)». Αὕτη κεῖται
 ἐπάνω μιᾶς, ὡς εἶπαι, νήσου σχεδιαζομένης πα-
 ρά τε τοῦ Κανωδικοῦ κλάδου καὶ τοῦ Πηλουσια-
 κοῦ, καὶ τῆς διώρυγος γνωστῆς τὴν σήμερον ὑπὸ
 τὸ ὄνομα Μενοῦφ· οἱ Ἄραβες ὀνομάζουσι, τὴν μὲν
 νήσον ταύτην Κότχ, τὴν παρ' Αἰγυπτίους ποτὲ
 Πτιχότ, τὴν δὲ κωμόπολιν Ἄσχοῦμι, ἀπὸ τοῦ
 Σσχμούμι Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος.

Πανούφ Ρις-τουτέστι Μεσημβριὸν Πανούφ.

-Μενοῦφ τανῶν.

Ἡ ἀρχαία αὕτη πόλις γνωστὴ τὴν σήμερον ὑ-
 πὸ τὸ ὄνομα Μενοῦφ, κεῖται πρὸς Καικίαν ἀνεμον
 παρὰ μίαν μεγάλην διώρυγα, ἐξερχομένην ἀπὸ τοῦ
 Πηλουσιακοῦ κλάδου καὶ εἰσβάλλουσαν εἰς τὸν Κα-
 νωδικόν, ἥ ὅποια παραρέει τὴν Μενοῦφ ἀπὸ Μεσημ.

(1) Οὐκ ἄμα Ἄσχοῦμι τζορέϊσσ φάσκειν ἄλλια ἢ Νίλ ἀλ-
 γάρπι μὲν ἀλμανουριῆ, τάχτ Στατιούφ μὲν ἀλσάρι· ὁ Ἄβουλ-
 φίδα αὐτὸς ἐξεδόθη τῷ 1807 ἔτει ἐν Βιέννῃ, δαπάνῃ τῶν ἀειμνή-
 στων ἀδελφῶν Ζωσιμά.

θρίας πρὸς Δύσιν· τοιουτοτρόπως δὲ παράκειται αὐ-
τῇ κατ' ἀπόστασιν ἴσην τῶν τοῦ Κανωδικοῦ καὶ
Πηλουσιακοῦ Κλάδων, ἀφισταμένη περὶ τὰς ὀκτὼ
λεύγας ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα.

Μετὰ τὴν ἐφοδὸν τῶν Ἀράβων, ἡ Μενοῦφ κα-
τέστη ἡ ποιετεύουσα μιᾶς τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Αἴ-
γύπτου, καὶ ὠνομάσθη ἐξ αὐτῆς Μενοφυΐ· πιθανόν
δὲ ὅτι ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης,
ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων καὶ ἐπὶ τῶν Φαραῶ, διότι ἐπὶ
τῆς κατακτήσεως τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν Ἀράβων,
ἦτον, ἐνδεχόμενον, ἰκανῶς ἐπίσημος, ἄλλως δὲ δὲν
ἐδύνατο νὰ ὀνομασθῆ παρὰ τῶν Ἀράβων μία τῶν
κατὰ τὸ Δέλτα μεγάλων Ἐπαρχιῶν.

Ἔτι δὲ ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὴν ἐπικαιροτά-
την θέσιν τῆς, καὶ ἀπὸ τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα, ὅτι
ὑπῆρχε καὶ ἐπὶ τῶν Φαραῶ, διότι τὸ Μενοῦφ εἶναι
μικρὰ τις φθορὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Πανούφ· εἰς ἓν
ἀρχαῖον Αἰγυπτιακὸν χειρόγραφον, ἡ Πόλις αὕτη
Αἰγυπτιαστὶ μὲν ἐπωνυμεῖται Πανούφ· Ρίς, του-
τέστι Μεσημβρινὸν Ἀραβιστὶ δὲ, Μενοῦφ Ἐλ-ἄ-
λα, Μενοῦφ ἀνώτερον· ἡ ἐπωνυμία ἄλα ἢ ἄλῆ, ἀνώ-
τερον, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀράβες ἀπέδωκαν εἰς τὴν Με-
νοῦφ, εἶναι μετάφρασις πλησιάζουσα εἰς τὴν Αἴ-
γυπτιακὴν ἐπωνυμίαν· Ρίς ἢ Ρῆς, δηλοῦσαν Με-
σημβρίαν· διότι ὡς ὑψηλοτέραν ἐφρόνουσιν τὴν Με-
σημβρίαν ἀπὸ τῆς Ἀρκτου· ἔτι δὲ καὶ πρὸς διαφο-
ρὰν μιᾶς ἐτέρας Πόλεως τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου,

καλουμένης Πανούρ Κίτ, τούτέστιν Ἀρχικόν Πανούφ· ἡ Πανούρ ἦτον τετιμημένη με ἐπισκοπικόν θρόνον.

Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Μενούφ ἔκειτο μία κωμόπολις ἀρχαία καλουμένη Χανσσεΐ, τὴν ὁποίαν οἱ Γεωγράφοι Ἀραβες ὀνομάζουσιν Ἀπιάρ· τὸ Ἀραβικὸν ὄνομα αὐτὸ εἶναι ἀκριβοῦς μετὰφρασις τοῦ Αἰγυπτιακοῦ πληθυντικοῦ, δηλοῦντος πηγάδια, καθὼς τὸ μὲν Ἀπιάρ εἶναι τὸ Ἀραβικὸν πληθυντικόν, τὸ δὲ ἐνικόν Πιρ, πηγάδιον.

Ἐτι ἄλλη κώμη Αἰγυπτιακὴ καλουμένη Πιστζιζιβέρ, ἔκειτο παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Κανωδαίου κλάδου, ἀπέναντι τῶν κατὰ Διούην λιμνῶν τῆς Νιτρίας, ἡ ὁποία καλεῖται τανῦν παρὰ τῶν Ἀράβων Σχαπσίρ· ὡσαύτως καὶ ἄλλη κώμη ἔκειτο παρὰ τὴν αὐτὴν ὄχθην καλουμένη Πατανόν, τὴν σήμερον δὲ καλεῖται παρὰ τῶν Ἀράβων Ἀλπάτνουν.

Προσωπίτις·-φάτι·-Ἀπσσαδὶ τανῦν.

Ἡ Πόλις φάτι κατὰ τὰς τῶν Κοπτῶν βίβλους, ἦτον ἐκ τῶν πρωτίστων τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου· ἐπὶ τῶν Φαραῶ ὑπῆρχε πρωτεύουσα ἐνός Νομοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης καθέδρα Ἐπαρχοῦ· ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει περὶ τῆς νήσου Προσωπίτιδος, τῆς ὁποίας τὴν πρωτεύουσαν Στέφανος ὁ Βυζάντιος λέγει, ὅτι ἐκαλεῖτο καὶ Προσωπίς καὶ

Προσωπίτις· παρά τοῦ Στράβωνος ὁ Προσωπίτις Νομός τάττεται παρά τὸν Ἀθρειδίτην, ἀλλ' ὁ Πτολεμαῖος καθορίζει ὑπὲρ πάντας τὴν θέσιν ἀκριβέστατα, τάττων αὐτὴν μεταξὺ τοῦ Κανωδικοῦ καὶ τοῦ Θερμουθιακοῦ, ἢ Σεβεννυτικοῦ κλάδου, καὶ κατὰ Μεσημβρίαν τοῦ Σαῖτικοῦ Νομοῦ· ὁ αὐτὸς Γεωγράφος ὀριστικῶς προσέτι λέγει, ὅτι ἡ τοῦ Νομοῦ πρωτεύουσα Προσωπίτις, τὴν ὁποίαν καλεῖ καὶ Νικίην, ἔκειτο κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Κανωδικοῦ κλάδου.

Ἡ ψάτι, ἢ Προσωπίτις αὐτὴ Πόλις μετέδωκε τὸ ὄνομα αὐτῆς εἰς τὴν, ὡς εἰπεῖν, νῆσον, ἐπάνω τῆς ὁποίας ἦτον τεθεμελιωμένη, ἢ ὁποία σχεδιάζεται ἀπὸ μὲν Δυσμῶν παρά τοῦ Κανωδικοῦ κλάδου, ἀπὸ δὲ Ἀνατολῶν παρά τοῦ Σεβεννυτικοῦ, ἀπ' Ἀρκτου ἀπὸ μιᾶς διώρυγος, διευθυνομένης ἐξ ἑνὸς τῶν ῥηθέντων δύο κλάδων ἐπὶ τὸν ἄλλον, καὶ τέλος ἀπὸ Μεσημβρίας κατὰ μέρος ἀπὸ τῆς διώρυγος Μενοῦφ· ἢ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων λοιπὸν ψάτι ὀνομάσθη παρά τῶν Ἑλλήνων Προσωπίτις, καὶ ἐπομένως Νικίου, ἢ Νικίη, καὶ με αὐτὸ τοῦτο τὸ ὕστατον ὄνομα, καὶ ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Πόλεως ποτὲ ταύτης ὀνομάσθη Νικίου.

Ἀτάρβηχης - Ἀτάρ-βάκι

Εἰς τὴν ῥηθεῖσαν νῆσον Προσωπίτιν ἔκειτο καὶ ἡ Ἀτάρβηχης Πόλις, ἢ ὁποία ἦτον διάσημος ἐπὶ

τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἡρόδου, διὰ τὴν ἣν εἶχον συνήθειαν οἱ κάτοικοι τῆς Πόλεως ταύτης νὰ περιτρέχωσι τὴν Αἴγυπτον, νὰ ἀνορύττωσι τὰ διαλυθέντα πτώματα τῶν βοϊδίων, νὰ λαμβάνωσι τὰ κόκκαλα καὶ νὰ τὰ φέρωσιν εἰς Ἀτάρβηχιν· οἱ Αἰγύπτιοι ἐνταφίαζον τοὺς βόας τοιουτοτρόπως, ὥς ἐν τῶν κεράτων ἐφαίνετο ἔξω τῆς γῆς πρὸς ἐνδειξιν τοῦ τόπου· οἱ ἐξερχόμενοι τῆς Ἀτάρβως κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, καὶ περιτρέχοντες ἀπὸ Πόλεως εἰς Πόλιν, ἀνέσκαπτον, ἐξέφερον τὰ κόκκαλα τῶν ζώων τούτων, μετεκόμιζον αὐτὰ εἰς τὴν Ἀτάρβηχιν καὶ ἔθαπτον εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον.

Ἐὰν ἡ τοιαύτη συνήθεια ἦτον θρησκευτικῆ, ἀναμφιδόλως τότε τοῦτο ἐπράττετο, ὅτε ἡ θρησκεία τῶν Αἰγυπτίων διεφθάρη, διότι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἡρόδοτου πολλὰ τῶν θρησκευτικῶν ἐθίμων παρεχρωματίσθησαν ὑπὸ δεισιδαιμονίας, καὶ τῆς ἐνταῦθεν ἀμαθίας, εἰς τὴν ὁποίαν κατεβυθίσθη ἡ Αἴγυπτος μετὰ τὴν κατάκτησιν ταύτης ὑπὸ Περσῶν· ταύτης τῆς Πόλεως μνημονεύει ὁ Ἡρόδοτος καλῶν αὐτὴν Ἀτάρβηχιν, ὁ δὲ Στέφανος Ἀταρβίκην· τὸ Αἰγυπτιακὸν αὐτῆς ὄνομα ἦτον Ἀταρβάκι, καὶ οὐχὶ Ἀθῶρ-βηχίς (Ἀφροδιτόπολις), ὡς ὑποθετικῶς ἐνόμισαν τινές.

Τάουβα, ἢ Ταῦα-Ταουδάχ·

Ἡ ἀρχαία αὐτὴ Πόλις ἔκειτο πρὸς ἀνατολὰς

τοῦ Κανωδικοῦ κλάδου, εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον τὴν σήμερον Ταουούχ· ὁ μὲν Πτολεμαῖος τὴν ὀνομάζει Τάουα, ὁ δὲ Στέφανος Ταῦαν· αὐταὶ δὲ αἰ ὀνομασίαι παράγονται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος τῆς Πόλεως ταύτης Ταουβάχ· αὐτὴ ἀφίσταται μικρόν τι ἀπὸ τὴν ὄχθην τοῦ Κανωδικοῦ, ἢ Ραχιτίου κλάδου, τὰ δὲ ἐρείπια ταύτης, κείμενα κάτωθεν ὀλίγον τῆς νῦν Ἀραβικῆς κόμης Γραγνούς, ἐκτείνονται ἰκανὸν διάστημα, ὅπου θεωροῦνται Κίονες λίθου κοκκωτοῦ, ἄλλοι μὲν τούτων ἐρριμμένοι κατὰ γῆς καὶ συντριμμένοι, ἄλλοι δὲ ὀλομελεῖς εἰσέτι, στοαὶ μεγαλοπρεπεῖς ἐκ πλίνθων, καὶ ἄλλα ἐρείπια.

§. 2. Πόλεις ἐνδότεραι εἰς τὸ Δέλτα, κείμεναι μετὰ τοῦ Φατμετικοῦ ἢ Ταριαθικοῦ κλάδου τοῦ Νείλου, καὶ τοῦ Θερμουθιακοῦ.

Ὁ Θερμουθιακὸς κλάδος τοῦ Νείλου, ὁ παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων καλούμενος Θερμόουτ, διαιρεῖται εἰς δύο βραχίονας, οἱ ὅποιοι συνενούμενοι, σχηματίζουσι μίαν ἐκτεταμένην νῆσον, περιέχουσαν ἰκανὰς Πόλεις, τὰς ἐφεξῆς ῥηθησομένας· ἡ διαίρεσις τῶν δύο τούτων βραχιόνων τελευτᾷ κάτωθεν τοῦ ἤδη καλουμένου Μέχκ, ἡ δὲ συνέκωσις τούτων

πρὸς Ἄρκτον τοῦ Μχαλέτ-Ἑλ-Κιπίρ, πρωτεύου-
σης τανῦν πόλεως τῆς Ἐπαρχίας Γαρπιέ. αὐτὴ δὲ
ἡ διαίρεσις τοῦ Θερμουθιακοῦ κλάδου διαλύει τὴν
ἀπορίαν, διατί τινετῶν ἀρχαίων Γεωγράφων ἀ-
πέδωκαν δύο ὀνομασίας εἰς ταύτην τὴν διαίρεσιν,
καλέσαντες τὴν μετὰ Σαῖτικὴν, τὴν δὲ Σεθεννυτι-
κὴν, διότι αὐταὶ αἱ δύο ὀνομασίαι ἐλογίζοντο ὡς
ἀνήκουσαι εἰς τοὺς δύο ρηθέντας βραχίονας. ὅθεν
διὰ μὲν τοῦ Σαῖτικο ὀνόματος ἐσημείουν τὸν δυ-
τικὸν βραχίονα, τὸν ῥέοντα μικρὸν τι ἄποθεν τῆς
Σαῖος Πλευρῆς, διὰ δὲ τοῦ Σεθεννυτικοῦ, τὸν ἀνα-
τολικὸν τὸν ῥέοντα περὶ τῆς Σεθεννυτος πόλεως.
κατὰ πᾶντοι λοιπὸν θέλουσι σημειωθῆαι κείμεναι
Πόλεις μεταξὺ τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου, καὶ τῆς
ἀνατολεῆς διώρυγος τοῦ Θερμουθιακοῦ, ἐπομένως
οἱ κείμενοι τόποι εἰς τὴν σχεδιαζομένην νῆσον πα-
ρὰ τοῦ Θερμουθιακοῦ, καὶ τέλος ἡ περιγραφή τῶν
περιεχαιένων Πόλεων μεταξὺ τοῦ δυτικοῦ βραχί-
ονος ἢ Σαῖτικοῦ, καὶ τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου ἔσεται
ἡ τρίτη διαίρεσις.

Α'. Διαίρεσις.

Τιαμέριϊ.

Μία Πόλις ἀρχαία, καλουμένη Τιαμέριϊ, ἔκειτο
πρὸς δύσιν τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου, τὴν ὁποίαν οἱ

Ἄραβες καλοῦσι τανῦν Δαρὰχ· αὐτὴ ποτὲ συνηριθμῆτο μετὰ τῶν Ἐπισκακῶν θρόνων τῆς Αἰγύπτου.

Πανάοι

Ἄλλη Πόλις καλουμένη Ιανάου ἔκειτο μικρὸν περαιτέρω τῆς δυτικῆς ὀχθηστοῦ Φατμετκοῦ κλάδου, καὶ μακρὰν μίαν λεύγα τῆς Βουσίρεως· αὐτὴν ὀνομάζουσι τανῦν οἱ Ἄραβες Πάνα·

Τίφρε.

Ἐτέρα κωμόπολις Τίφρε, ταπτομένη κατὰ ποτὲ μετὰ τῶν Ἐπισκοπικῶν θρόνων, κεῖται εἰς τὴν νῦν Ἐπαρχίαν Γαρβιέ, καλουμένη παρὰ τῶν Ἀράβων Δέφρι.

Βούσιρις-Πουσίρι-Ἀπουσίρ τανῦν

Ἡ Πόλις τῆς Βουσίρεως ἦτον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις διάσημος, ὡς ἔχουσα μεγάλην τὴν σχέσιν μετὰ τῆς αὐτῶν μυθολογίας, τῆς σωζώσης ὅλην τὴν πίστιν τοῦ κοινοῦ πλήθους. αὐτὸ ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς τόπον, ὅπου ἐγεννήθη ὁ σύζυγος τῆς Ἰσιδος αὐτῶν Ὄσιρις, ὁ εὐεργέτης νομιζόμενος αὐτὸς καὶ φύλαξ τῆς Αἰγύπτου.

Αὐτὴ ἔκειτο ἐν μέσῳ τοῦ Δέλτα, ὡς λέγει ὁ Στέφανος, παρὰ τὴν δυτικὴν ὀχθὴν τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου, ὁ ὁποῖος διὰ τὸ προσεχὲς αὐτοῦ μετὰ τῆς Πόλεως ταύτης, ὠνομάσθη κατὰ τὸν Πτολε-

μαῖον, καὶ Βουσιρικὸς ἀφίστατο αὐτῇ εἴκοσι λεύ-
 γας ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα, καὶ κατ' ἴσην
 σχεδὸν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ στομίου καὶ τῶν ἐκβο-
 λῶν εἰς τὴν μεσόγειον τοῦ Φατμετικοῦ (Ταμιαθι-
 κοῦ) κλάδου· ἔκειτο δὲ εἰς τὸν τόπον τὸν καλού-
 μενον τὴν σήμερον παρὰ τῶν Ἀράβων Πουσίρ, καὶ
 κοινότερον Ἀπουσίρ.

Ἀρχαίῳθεν ἐτελεῖτο εἰς τὴν Βούσιριν μία κατ' ἔ-
 τος πάνηγυρις πρὸς τιμὴν τῆς Ἰτιδος καὶ ἐφόρου
 ταύτης Θεᾶς ὅλης τῆς Αἰγύπτου, τῆς ὁποίας ὁ Να-
 ὸς ἦτον μέγιστος κατὰ τὸν Στέφανον, συνέτρεχον
 δὲ ἕκασταχόθεν τῆς Ἐπικρατείας εἰς τὴν ἑορτὴν
 ταύτην πλῆθος ἄπειρον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. με-
 τὰ δὲ τὴν θυσίαν ἐνός βοός εἰς τὴν Ἰσην, ἔκοπτον
 τοῦ σφαγέντος ζώου τοὺς μηρούς καὶ τὴν ἐπιδερ-
 μίδα τῶν νώτων, καὶ ἐγέμιζον τὸ λαιπὸν τοῦ σώ-
 ματος ἀλεύρου, σταφιδῶν, μέλιτος καὶ ἀρωμάτων,
 καὶ οὕτως ἔκαιον αὐτὸ, ἐπιχέοντες ἔλαιον ἐπὶ τὴν
 πυρὰν· ἐν ᾧ δὲ ἐγένετο ἡ τοιαύτη τελετὴ, ὅλοι οἱ
 συνελθόντες εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ περιεστῶτες ἔτυ-
 πτον τὰ στήθη αὐτῶν καὶ ἐθρήνουν μεγάλως· ὁ
 Ἡρόδοτος ἐγίνωσκε μὲν τὴν αἰτίαν τοῦ τοιούτου
 κοπετοῦ, καὶ πρὸς μνήμην τίνος ἐγένετο, ἀλλὰ λέ-
 γει, ὅτι δὲν ἦτον συγκεχωρημένον γὰ ἀνακαλύψῃ
 τὸ αἴτιον (1).

(1) Ὁ Ἡρόδοτος πολλάκις ἐκφράζεται μετὰ τοιαύτης θρησκείας

Ἡ περίφημος ποτὲ Πόλις αὕτη τοῦ Δέλτα, παρὰ μὲν τοῦ Ἡροδότου καλεῖται Βούσιρις, παρὰ δὲ τοῦ Στράβωνος Βουσίρις· αἱ ἐξηγήσεις, ἢ μᾶλλον παραξηγήσεις τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου, βάσιν ἔχουσι τοὺς μύθους καὶ τὰς ψευδεῖς ὑποθέσεις· καὶ ἰδοὺ αἱ κυριώτεραι τῶν ἀρχαίων· ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ Ἰοιδος καὶ Ὀσίρειως, θεδαιοῖ, ὅτι Βούσιρις καὶ Ταφόσιρις δηλοῖ τὸ αὐτὸ· ἀλλὰ τὸ ὕστατον ὄνομα αὐτὸ κατὰ τὴν τῶν Αἰγυπτίων γλῶσσαν, δὲν σημαίνει τάφον Ὀσίρειως, ὡς ὑποθέτει ὁ Πλούταρχος, διότι Ταφόσιρις εἶναι λέξις καθαρὰ Αἰγυπτιακὴ περὶ ἧς ῥηθήσεται ἐπομένως· κατὰ τὸν Βυζάντιον Εὐστάθιον, καὶ τὸν Στέφανον, πεπαιδευμένοι τινὲς τῆς ἀρχαιότητος ἐδόξαζον, ὅτι ἡ Βούσιρις ὠνομάσθη οὕτω, παρὰ τινος διοικητοῦ διορισθέντος παρὰ τοῦ Ὀσίρειως, καλουμένου Βουσίρειως, ἀλλ' ὁ μῦθος αὐτὸς οὔτε χρήζει ἀνατροπῆς, ὡς αὐτεξέλεγκτος· ἄλλοι δὲ πάλιν, κατὰ τὸν αὐτὸν Συγγραφέα, ὑπέθετον, ὅτι ἡ Ἰσις κατέκλεισε τὸ σῶμα τοῦ Ὀσίρειως εἰς μίαν θήκην,

τικῆς συστολῆς· τὸ μυστικὸν ἦτον Νόμος προσταχγμένος ἀπαράβατος εἰς τοὺς μυσμένους τὰ τῶν Αἰγυπτίων μυστήρια· τοῦτο δὲ κατ' ἀρχὰς αὐστηρῶς ἐφυλάττετο, ἀλλ' ἐπομένως ὑπὸ ἀδιαφορίας ἐκφυλισθέντα τὰ τοιαῦτα μυστήρια, ἀπόλειπεν τὸ ἔαρὸς αὐτῶν· Πάντες ἤδη γινώσκουσιν, ὅτι ὁ θρῆνος καὶ ὁ κοπέτος τῶν μωρῶν Αἰγυπτίων ἀπεκαίνετο εἰς τὸν γελοῖωδον μῦθον τοῦ Ὀσίρειως καὶ τῶν αὐτοῦ δυστυχημάτων.

θεός ἔχουσαν ὁμοίωμα, τὴν ὁποίαν καὶ ἔθαψεν εἰς
 τὴν πόλιν ταύτην, ἐξ ἧς ὠνομάσθη Βουσόσιρις· ὁ-
 σον παράλογος καὶ ἄν εἶναι ἡ τοιαύτη ὑστάτη δο-
 ξασία, τόσον αὐτὴ ἐγένετο θάσις τῆς γνώμης τοῦ
 Ἀθανασίου Κιρκέρονος, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι Βούσιρις
 σημαίνει Βοῦν Ὀσίρεως· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦτης αὐτὸς μὲ
 ὄλην τὴν ἐπιδεικτικὴν παιδείαν του, κρίσιν μὴ με-
 ταχειριζόμενος συνεχῶς βαθυτάτην, μῆτε παρατή-
 ρησε καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἡ λέξις Βοῦς, ὡς Ἑλλη-
 νική, δὲν ἐδύνατο νὰ χωρισθῇ εἰς σύνθεσιν ὀνόμα-
 τος μιᾶς Πόλεως καθαρᾶς Αἰγυπτιακῆς· ὡσαύτως
 καὶ ἡ γνώμη αὐτοῦ περὶ τοῦ ὀνόματος Φατουρῆ (1)
 τῆς Ἰερᾶς Γραφῆς, τὸ ὁποῖον κατ' αὐτόν ἐδήλου
 τὴν Βούσιριν δῆθεν Πόλιν, δὲν ἔχει ἐπίσης κάμμι-
 αν θάσιν ὀρθότητος, ἢ ἀληθοῦς ἐξηγήσεως· Ἐτερος
 πάλιν Εὐρωπαῖος Ἑλληνιστής, Λαρσσέρ λεγόμενος
 προτείνει, ὅτι τὸ Βου σημαίνει κατ' Αἰγυπτίου τά-
 φον, καὶ μετὰ τοῦ Ὀσιρις, τάφον Ὀσίρεως· ἀλλὰ

(1) Ἡ λέξις Φατουρῆ ἢ εἰς τὴν θείαν γερὰν κειμένη, σημαί-
 νει τὴν ἄνωτέραν Αἴγυπτον, καλουμένην παρ' αὐτῆς Φατρεῖον
 Φαθουρέως καὶ γῆν Φαθωρῆς· ἡ λέξις αὕτη, τυχόν, παράγεται ἀ-
 πό τῆς Αἰγυπτιακῆς λέξεως Ητούρης, ἣτις δηλοῖ Μεσημβρίαν ἀπὸ
 τῆς, ὡς πρὸς τὴν κάτω Αἴγυπτον, θέσεώς της, ἢ ἀκριβέστερον,
 σημαίνει ἄνεμον μεσημβρινόν, κατὰ τὴν ἐφεξῆς περικοπὴν ἀπὸ
 τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Ἄσματος τῶν Ἀσμάτων Κεφ. Δ'. 16. « Τούνηγ
 Πέμητι, ἄμου ἐπτοῖρις »· ἐξεγέρθητι Βορρῆ, καὶ ἔρχου Νότο.

τὸ Βου εἰς καμμίαν Βίβλον, οὔτε εἰς Αἰγυπτιακῆς γλώσσης κεῖται, ὡς σημαῖνον δῆθεν τάφον· ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ πάντες οἱ πεπαιδευμένοι, οἱ ὑπολαβόντες τὴν λέξιν Βούσιρις ὡς δηλοῦσαν τάφον Ὀσίρεως, στηρίζονται ἐπὶ τὴν περικοπὴν τοῦ Πλουτάρχου, ὅπου αὐτὸς λέγει κατὰ τὸν Εὐδοξον, ὅτι ὁ Ὀσίρις ἐτάφη εἰς Βούσιριν « ἐν Βουσίριδι τὸ σῶμα κεῖσθαι »· ἔτι δὲ παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος μανθάνομεν, ὅτι κατὰ τὴν τῶν Αἰγυπτίων δοξασίαν, εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ἰδίαν Πόλιν ἐγεννήθη ὁ Ὀσίρις· « καὶ γὰρ πατρίδα ταύτην γεγονέναι Ὀσίριδος » πιθανὸν δὲ, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ μῦθοι ἐπλάσθησαν εἰς Αἴγυπτον πρὸ τῆς θεμελιώσεως τῆς Βουσίρεως, διὸ εἰς μάτην κοπιῶσι νὰ ἐξηγήσωσι τὴν παραγωγὴν τοῦ ὀνόματος ταύτης διὰ τῶν μύθων· ἐκτὸς δὲ τούτου, ὅλαι αἱ τοιαῦται ὑποθετικαὶ εἰκασίαι ἀνατρέπονται, διότι εἰς πάντα τὰ Αἰγυπτιακὰ χειρόγραφα, τὸ ἐνάληθες ὄνομα τῆς Βουσίρεως γράφεται Πουσίρι, τὸ ὁποῖον ἄνευ ἄλλης παρεξηγήσεως δηλοῖ, Ὀσιριν.

Σεβέννυτος-Σζεμνούτι-Σεμενούδ ταυῦν.

Ἡ θέσις τῆς ἀρχαίας Πόλεως Σεβέννυτου εἶναι ἡ αὐτὴ, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀραβες ὀνομάζουσι τὴν σήμερον Σεμενούδ. αὐτὴ κεῖται παρὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου, ὀλίγον περαιτέρω

τῆς Βουσίριδος πρὸς Ἄρχτον· ὁ ῥηθεὶς κλάδος τοῦ Νείλου τόσον ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Πόλιν ταύτην, ὥστε διὰ τοῦτο ὠνομάσθη καὶ Σεβέννυτικός. ἡ Πόλις αὕτη παριστᾷ τὴν σήμερον μικρά τινα ἵχνη τῆς ἀρχαίας αὐτῆς ὑπάρξεως· οἱ Ναοὶ καὶ τὰ ἄλλα αὐτῆς μνημεῖα κατηδαφίσθησαν καὶ ἀφανῆ ἐγένοντο· ἀλλὰ σκάπτοντες εὐρίσκουσιν ἐνίοτε θραύσματα καὶ λείψανα τῆς ἀρχαιότητος ἀξιοπεριέργα· ἐκ δὲ τούτων εἶναι καὶ τὸ ὠραῖον Αἰγυπτιακὸν θε-βλαμμένον κατὰ μέρος ἄγαλμα, ἐκ μαρμάρου μέλανος, τὸ ὁποῖον φυλάττεται εἰς τὸ ἐν Παρισίοις ταμεῖον τῶν ἀρχαιοτήτων.

Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Ντολεμαῖος καὶ ὁ Στέφανος γράφουσι τὸ ὄνομα τῆς Πόλεως ταύτης Σεβέννυτος, τὸ ὁποῖον εἶναι φθορὰ τοῦ ἀρχαίου Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Σζεμνούτι· οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἀπέδιδον εἰς τὸν Θεόν, ὡς παντοδύναμον, τὸ ἐπίθετον Σζέμ, ἢ Σζόμ, δηλοῦν ἰσχυρόν, διὸ καὶ τὸ Σζεμνούτι ἐξηγεῖται ὡς θεία δύναμις, ἢ Θεὸς ἰσχυρός. (1)

(1) Κάτωθεν τῆς Σεβέννυτου καὶ ἐπομένως ἐκεῖθεν τῆς Μαν-σούρας τὸ πρῶτον παρὰ τὸν ποταμὸν χωρίον Διάς, εἶναι ὁ τόπος ὅπου ἀποβαίνουν εἰ ἐκ πάντων τῶν μερῶν τῆς Αἰγύπτου συν-τρέχοντες Κόπται ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες εἰς τὴν ἐτήσιον ἐορτὴν κατὰ τὴν 15^{ην} μαΐου, μιᾶς ἐκυτῶν Ἐκκλησίας, εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ Δέλτα κειμένης, ἐπ' ὀνόματι ἁγίας τινος αὐτῶν Περιωνύμου· ὅσα ποτὲ ἐπὶ τῶν προγόνων αὐτῶν Αἰγυπτίων ἐτελοῦντο εὐλαβείας πρακτικῆς καὶ εὐθυμίας ὄργια ἐπὶ τῆς ἐτήσιου πανηγύρεως τῆς 15^{ης}.

Ἴσιον, Ἰσειον-Ναήσι-Παχπέιτ,
ἢ Ποχπάιτ τανῦν.

Εἰς τὸν τόπον, καλούμενον τανῦν παρὰ τῶν Ἀράβων Παχπάιτ, ἢ Παχπέιτ, ὅπου θεωροῦνται τὰ εἰρηπια ἐνός μεγαλοπρεπεσιάτου Ναοῦ, ἔκειτο ἡ Πόλις Ἰσειον, ἀρισταμένη τρεῖς λεύγας πρὸς Ἄρκτον τῆς Σεβέννυτου, καὶ μικρὸν ἀποθεν τῆς δυτικῆς ὄχθης τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου· τὰ τῶν πρώτων χριστιανῶν τῆς Αἰγύπτου χειρόγραφα μαρτυρολογία καὶ ὀσιολόγια ἀναφέρουσι περὶ μιᾶς ἀρχαίας Πόλεως εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον, καλουμένης Ναήσι· τὸ ὄνομα αὐτὸ ἔχει σχεδὸν τὴν αὐτὴν ταυτότητα μετὰ τοῦ ὀνόματος, καλουμένου παρὰ Εὐσταθίου τοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ Στεφάνου Ἰσειον, τὰ ὁποῖα δύο σημαίνουσι τόπον Ἰσιδος· οἱ Αἰγύπτιοι ἀείποτε ἔγραφον τὸ ὄνομα Ἰσιδος διὰ τοῦ Η, ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες καὶ Λατίνοι διὰ τοῦ Ι.

Τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα Ἰσι, συναντᾶται συνεχῶς εἰς τὰς τῶν Κοπτῶν βίβλους σύνθετον μετὰ πολλῶν κυρίων ὀνομάτων Πόλεων τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καθὼς προσέβηθη περὶ τοῦ ὀνόματος Ταβενήσι, ὅτι δηλαῖ τόπον Φοινίκων τῆς Ἰσιδος, ὡ-

---

σιδος, τὰ αὐτὰ καὶ οἱ ἀπόγονοι εἰσίνων Κόπτει τελεσιουργοῦσι τὴν σήμερον, συρρέοντες ἐκασταχόθεν τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν ἐπέτιμον πατήριον τῆς ἐκυτῶν ἁγίας Γερμάνης ἢ Ἰερμάνης.

σαύτως καὶ περὶ τῆς Τενεδίου Πόλεως, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα γράφεται Αἴγυπτιαστὶ Θανῆσι, καὶ σημαίνει Πόλιν Ἰσιδος· ἐτι δὲ περὶ ὀνομάτων πολλῶν μαρτύρων Αἴγυπτίων καὶ ἑσίων, καλουμένων Παῆσι, Παήσιοι, Ταῆσι, Ταησῖαι, τουτέστιν οἱ ἀνήκοντες, ἢ αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἰσην, ἢ Ἰσιακοί, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὸ τούτου σύνθετον Ἰσίδωρος, δῶρον Ἰσιδος.

Τὰ ἐρείπια τῆς Πόλεως Ναῆσι σώζονται εἰσέτι, ὅπου θεωροῦνται τὰ λείψανα ἑνὸς ὠραίου Αἴγυπτιακοῦ Ναοῦ, κατεσκευασμένου ἐκ λίθων παρμεγίστων καὶ κατὰ μῆκος αὐτῶν καὶ βάθος· οἱ κυριώτεροι, γεγλυμμένοι Πίνακες ἐπάνω τῶν ἐρειπίων τοῦ Ναοῦ, παριστῶσι διαφόρους προσφορὰς πρὸς τὰς ἀναγλύφους μορφὰς τῆς Ἰσιδος. Ταῦτα δὲ τὰ ἐρείπια κεῖνται κατὰ τὸ μέσον μιᾶς περὶ τοῦ Νάου περὶ 280 ὀργυίων μῆκος ἐχούσης, καὶ 80 εὖρος, ἢ ὁποία διόλου κατηδαφίσθη καὶ κατεχώθη εἰς τὴν γῆν.

Ὁ Ἡρόδοτος ἀναμφιδόλως ἐγίνωσκε τὴν Πόλιν ταύτην, τὴν ὁποίαν ὀνομάζει Ἄνουσιν· λέξις Αἴγυπτιακὴ Νήσι, δηλοῦσα Ἰσιακὴν· καὶ ταῦτα πρὸς ἔνδειξιν ἱκανὰ περὶ τῆς κατὰ τὸ Δέλτα Πόλεως τῆς Ἰσιδος.

Πανέφουσις-Πανεφόσι.

Ἡ Πόλις αὕτη ἔκειτο μεταξὺ τοῦ Βουδαστικοῦ, ἢ Πηλουσιακοῦ κλάδου καὶ τοῦ Βουσιριακοῦ, ἢ

Φατμετικοῦ, κατὰ τὸν Πτολεμαῖον. Οἱ Ἕλληνας ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος τῆς Πόλεως ταύτης Πανεφόσι, μετεποίησαν αὐτὸ Πανέφουσιν· καὶ αὐτὴ τὴν σήμερον ἐκαλύφθη ἀπὸ τὰ νερὰ τῆς λίμνης Μενζαλέ.

Βάρις·-Βάρι.

Ἡ κωμόπολις αὐτὴ ἔκειτο παρὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Φατμετικοῦ κλάδου, καλουμένου τὴν σήμερον τοῦ Ταμιαθίου, εἰς τὴν περαίαν τοῦ ποταμοῦ ἀντικρὺ τῆς Πόλεως ταύτης· ἡ λέξις Βάρις εἶναι καθαρὰ Αἰγυπτιακὴ, καὶ παράγεται ἀπὸ τοῦ Βάι, Φοίνιξ, ἢ κλάδος φοίνικος, καὶ τοῦ ιρις, ποιεῖν. κατ' Αἰγυπτίους τὴν Βάρκα, ἐκάλουν Βάρι, τὸν δὲ κάλαθον, Βαῖρι ἢ Βίρι, διότι ἐκ τῶν κλάδων τῶν φοινίκων ἔπλεκον οἱ Αἰγύπτιοι τὰς μικρὰς τοῦ ποταμοῦ βάρκας, ἐκ δὲ τῶν φύλλων τοὺς καλάθους· ταύτας δὲ τὰς βάρκας οἱ Ἕλληνας διὰ τῆς αὐτῆς Αἰγυπτιακῆς λέξεως ἐκάλουν Βάρις· ὅλοι λοιπὸν αἱ ῥηθεῖσαι λέξεις παράγονται ἀπὸ τῆς αὐτῆς πηγῆς, ἀπὸ τοῦ Βαῖ καὶ ιρι, καὶ κατὰ συγκοπὴν Βάρι καὶ Βίρι, τουτέστιν ἐκ τῶν φοινίκων πεποιημένας τὰς τε βάρκας καὶ τοὺς καλάθους.

Παχνάμουις·-Βακιναμούν.

Ὁ Πτολεμαῖος οἰαιρῶν εἰς δύο μέρη τὸν Νομόν,

τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα ἦταν ἡ Σεβέννυτος, τάττει ὡς δευτερεύουσαν Πόλιν, κατὰ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ Σεβεγνυτικοῦ τούτου Νομοῦ, τὴν Παχνάμουνιν, κειμένην, κατὰ τὸν αὐτὸν Γεωγράφον, αὐτὴν τε καὶ τὴν περιοχὴν της μεταξὺ τοῦ Θερμουθιακοῦ, ἢ Σεβεγνυτικοῦ κλάδου, καὶ τοῦ Ἀθριβιτικοῦ, ἢ Φατμετικοῦ· τὸ ὄνομα Παχνάμουνις εἶναι Αἴγυπτιακόν, καὶ πιθανόν φθορὰ τῆς λέξεως Βακιναμούν, ἢ ὁποία δηλοῖ Πόλιν Ἄμμωνος.

Πάραλος.-Νικετζόου.-Πούρλους.

Ἡ θέσις τοῦ τόπου καλουμένου παρὰ τῶν Ἑλλήνων Πάραλος, κεῖται ὅπου τὴν σήμερον ἡ τῶν Ἀράβων παράλιος κωμόπολις Πούρλους, τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα ἀναμφιβόλως ἐσχηματίσθη ἀπὸ τοῦ Πάραλος· ἡ κωμόπολις αὐτὴ κεῖται ἐπάνω τοῦ στενωτάτου ἰσθμοῦ, ἢ γλώσσης, ἣτις διαχωρίζει τὴν λίμνην τῆς Βουτοῦς (Λητοῦς), καλουμένην τὴν σήμερον λίμνην Πούρλους, ἀπὸ τῆς μεσογαίου, περὶ τὰς ἐκβολὰς εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Θερμουθιακοῦ κλάδου· τὸ Αἴγυπτιακόν ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα ἦτον Νικετζόου, μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Κόπται ἐκάλουν αὐτὴν Παράλου καὶ Ἀμπαράλου κατὰ φθορὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πάραλος.

Πόλεις, κείμεναι εἰς τὴν σχεδιαζομένην
 νῆσον παρὰ τοῦ Θερμουθιακοῦ
 κλάδου. Βύβλος.

Τὴν Πόλιν ταύτην Βύβλον ἀναφέρει Στέφανος ὁ
 Βυζάντιος ὡς Πόλιν ἀσφαλεστάτην, καὶ ὁ Κτησί-
 ας· αὐτὴ μὲν ἔκειτο εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ Δέλτα,
 ἀλλ' ἡ θέσις ταύτης μετὰ βεβαιότητος εἰσέτι δὲν
 καθωρίσθη.

Ταντάθω. - Τάνταχ τανῶν.

Ἡ Ταντάθω αὕτη τῶν Αἰγυπτίων, ἔκειτο εἰς τὴν
 νῆσον ταύτην τὴν σχεδιαζομένην ὑπὸ τοῦ Θερμου-
 θιακοῦ κλάδου, παρὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τούτου,
 ἀρισταμένη τῆς Μειρῶφ πρὸς Ἄρκτον δέκα λεύ-
 γας, καὶ ἔξ τῆς Σεβέννυτου (Σαμανοῦδ) πρὸς Με-
 σημβρίαν· οἱ Ἀραβῆς καλοῦσιν αὐτὴν Τάνταχ· ἡ
 θέσις αὐτῆς κεῖται κατὰ τὸ κέντρον σχεδὸν τοῦ
 Δέλτα· ἐπίσημος αὐτῇ τὴν σήμερον κωμόπολις καὶ
 πολυανθρωποτέρα τῶν λοιπῶν κατὰ τὸ Δέλτα, ἃ-
 που θεωρεῖται ἕν ἀξιόλογον Τέμενος· εἰς αὐτὴν τρεῖς
 τοῦ ἐνιαυτοῦ συντρέχει μέγα πλήθος πρὸς ἐπίσκε-
 ψιν τοῦ αὐτόσε τάρου τοῦ Σαῖδ Ἀχμέτ-Ἐλ-Πετα-
 οῦβί· καὶ ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης συγκροτοῦνται καὶ
 τρεῖς ἐμπορικαὶ πανηγύρεις· ἀλλ' ἡ κατὰ Ἀπρίλλιον
 ὑπερέχει.

Τισσάρι-Μαχαλét-Έλκιπίρ ταυῦν.

Περὶ τὰς ἑπτὰ λεύγας πρὸς Καικίαν ἄνεμον τῆς ῥηθείσης Ταντάθω, ὑπῆρχεν ἡ τῶν Αἰγυπτίων Κωμόπολις Τισσάρι· εἰς τὴν θέσιν ταύτης κεῖται ταυῦν ἡ γνωστὴ κωμόπολις τῶν Ἀράβων, καὶ πρωτεύουσα τῆς Ἐπαρχίας Ἐλ-Γαρπίε Μαχαλét-Έλκιπίρ, ἀφισταμένη δύο λεύγας πρὸς Μεσημβρίαν τῆς Σεβέννυτου. Κωμόπολις καὶ αὕτη ταυῦν ἐπίσημος καὶ διὰ τὰς τέχνας, καὶ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων τῆς, τῶν περὶ τὰς 15000.

Ξόης.-Σκόου.-Σάκχα ταυῦν.

Ἡ Ξόης ὑπῆρχε μία τῶν μεγάλων Πόλεων τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, ἣν ἀναφέρει ὁ Στράβων, ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὁ Στέφανος· αὕτη ἐκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων Σκόου, καὶ παρὰ τῶν Ἀράβων, ἤδη Σάκχα, ἣτις κεῖται κατ' ἴσην ἀπέχσιν τῶν δύο Ἀραβικῶν κωμοπόλεων τῆς τε ῥηθείσης Μαχαλét-Έλκιπίρ, καὶ τῆς Μαχαλét-ἀποῦ-ἄ-λί, καὶ κατὰ τὸ μέσον τούτων, ἀπέχουσα ἐπίσης ἕξ λεύγας τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης· ἡ θέσις ταύτης φάττεται εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς ῥηθείσης νήσου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος καὶ τοῦ Πτολεμαίου· τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα Ξόης, καὶ τὸ Ἀραβικὸν Σάκχα, παράγεται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Σκόου.

Αἱ καίμεναι Πόλεις μεταξύ τοῦ Θερμοῦ-
θιακοῦ καὶ Κωνωβικοῦ κλάδου.

Σαίς--Σαί-Σσά-'Ελ-Χαδτζάρ τανῦν.

Ἡ Σαίς ἦτον μία τῶν περιδόξων Πόλεων τῆς Αἰ-
γύπτου καὶ ἡ ἐπισημοτέρα τοῦ Δέλτα. αὐτὴ ἐγένε-
το περίκροτος, οὐ μόνον διὰ τὰ περιφανῆ αὐτῆς
μνημεῖα καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς τῆς, ἀλ-
λὰ καὶ διὰ τὸ εἰς αὐτὴν τὴν Πόλιν περίφημον συ-
νέδριον τῶν πεπαιδευμένων Ἱερέων· οἱ Ναοὶ αὐτῆς
ἦσαν καλλωπισμένοι διαπρεπέστατα παρὰ τῶν
Φαραῶ βασιλέων, οἵτινες ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Πό-
λιν ταύτην καὶ εἰς τὸν Νομὸν τῆς, καὶ τάττονται
εἰς τὴν εἰκοστὴν ἕκτην δυναστείαν τῆς Αἰγύπτου,
τὴν λεγομένην τῶν Σαϊτῶν Φαραῶ, καὶ πέρασ λα-
βοῦσαν εἰς τὸν Οὐαφρὲ ἢ Ἀπρίην (1) υἱὸν δυστυ-
χῆ τοῦ εὐτυχοῦς Ψάμμιος τοῦ Β'.

(1) Περὶ τούτου τοῦ Οὐαφρὲ ἢ Ἀπρίου, ὁ μὲν Ἰώσηπος ὁ
Φλάβιος λέγει· ὅτι ἐφρονείθη παρὰ τοῦ τὴν Αἴγυπτον καταστρεφ-
μένου Ναβουχοδονόσορος, ὁ δὲ Ἡρόδοτος καὶ ὁ Διόδωρος ἀναφέ-
ρουν, ὅτι μάχης συγκροτηθείσης, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ρή-
θίντος βασιλέως Βαβυλῶνος καὶ Χιλδαίων, μεταξὺ τοῦ Οὐαφρὲ
καὶ τοῦ ἀποστάτου καὶ ἄρκατος τῆς Βασιλείας Ἀμασίως, καὶ
νικηθεὶς ὁ δυστυχὴς Οὐαφρὲ ἢ Ἀπρίης, καὶ ζωγραφείσ, οἰκτρῶς
παρὰ τοῦ νικητοῦ ἀπεπνίγη· ἡ δὲ γνώμη αὕτη τῶν ῥηθέντων ἱ-
στορικῶν συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Προφήτου Ἱερμίου, λέγοντος Κερ.

Ὁ κυριώτερος Ναός τῆς Πόλεως ταύτης ἀνέκει-
το εἰς τὴν Θεότητα Νεῖτ ἢ Νεῖθ, ἡ ὁποία ἐτιμᾶτο
διαφερόντως ὡς τὸ ὑπέρτατον Ὄν, καὶ τὴν ὁποίαν
οἱ Ἕλληνες ἐδόξαζον διὰ τοῦ Κέκροπος, ὡς τὴν Ἀ-
θηναῖαν αὐτῶν, ὅπου ἐθεωρεῖτο καὶ ὁ τάφος τοῦ Ψαμ-
μούθεως ἢ Ψαμμιτίχου, πρώτου Βασιλέως τῆς τῶν
Σαϊτῶν δυναστείας. Ὁ Ναός αὐτὸς ἦτον καλλωπι-
σμένος μὲ ὑψηλοὺς Ὀβελίσκους, καὶ τούτων πλη-
σίον ἔκειτο μία μεγάλη Δεξαμενὴ πρὸς χρῆσιν τῶν
Ἰσραέλων, τὴν ὁποίαν ὁ Ἡρόδοτος ὀνομάζει λίμνην·
τὰ τοῦ Ναοῦ Προπύλαια κατασκευάσθησαν ἐπὶ Ἀ-

44. ταῦτα· “ οὕτως εἶπε Κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν Οὐαφρῆ
Βασιλεῖα Αἰγύπτου εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ εἰς χεῖρας ζητούν-
τος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καθὰ ἔδωκα τὸν Σεδεκίαν Βασιλεῖα Ἰούδα
εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ Βασιλέως Βαβυλωνίου,· αὐτὸς ὁ μέγας
διὰ τῆς πράξεως τοῦ βασιλεῦς τῆς Ἀσίας ἐπανακτίμας εἰς τὰ
Ἰούδα μετὰ πλῆθος λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων Αἰγυπτίων, Ἰουδαί-
ων, Φοινίκων καὶ Σύρων, κατοχύρωσε τὴν Βαβυλῶνα, ἐκόσμησεν
ἀπὸ τῶν λαφύρων τὸ ἐν τῇ Πόλει ταύτῃ ἱερὸν τοῦ Βήλου, ὠκο-
δόμησε νέα θυσίαια πολυτελεῆ, καὶ ἤγειρεν ἐπ’ αὐτὰ ὑψηλὰς σο-
ὰς καὶ ὁμοίωσιν τῶν Ὀρίων, καταφυτεύσας διάφορα δένδρα, κατὰ
θελήσιν τῆς γυναίκος του· τὸ δὲ τοιοῦτον ἔργον ὀνομάσθη κρεμα-
στὸς Παράδεισος· ὁ δὲ Χιλδαῖος ἱστορικός Βυρωσσός, ὁ παρὰ τοῦ
Φλαβίου ἀναφερόμενος, μέμφεται τοὺς Συγγραφεῖς τῶν Ἑλλήνων
ὡς μάτην φρονούντας, ὅτι ὑπὸ Σεμιράμιδος δῆθεν ἐκτίσθη ἡ Βα-
βυλὼν, καὶ ψευδῶς συγγράφοντας ὅτι τὰ τε ἄλλα θαυμαστά τῆς
Πόλεως ταύτης, καὶ οἱ κρεμαστοὶ κῆποι παρ’ ἐκείνης τάχα κατα-
σκευάσθησαν.

μάσιως, καὶ ἦσαν θαυμαστά διὰ τὸ ὕψος, τὴν ἔκτασιν αὐτῶν, καὶ διὰ τοὺς περὶ αὐτὰ ἀνδρόσφυγ-
 γας τοὺς ὑπερμεγέθεις· ὁ δὲ κυρίως, ὡς εἶπαι, Ναὸς
 ἐκτίσθη πρὸ τοῦ Ἀμάσιως, καὶ ἐπομένως παρ' αὐ-
 τοῦ ἀνεκαινίσθη, ὅστις πρὸς ἐπισκευὴν τούτου, μετα-
 κόμισεν ἀπὸ τῆς νήσου Ἐλεφαντίνης πέτρας με-
 γίστας, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐκτάκτων μνημεί-
 ων, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Ἄμασις ἐναπέδειξε τὴν κλί-
 σιν αὐτοῦ πρὸς τὰς τέχνας καὶ πρὸς τὴν θρησκείαν
 τῶν Πατέρων του, εἶναι ὁ μέγας ἐκεῖνος μονόλιθος
 Νησκος, τὸν ὁποῖον δι' ἐπιταγῆς αὐτοῦ ἐξήγαγον
 ὀλομελῆ ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν Ἐλεφαντίνην λατομεί-
 ων τοῦ σφυρίτου, ἢ κοκκωτοῦ λίθου, καὶ μετέφερον
 εἰς Σάϊν, ἀπὸ διαστήματος, εἰς ἐκείνης μέχρι ταύ-
 τῆς, λευγῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ ἐπέκκλινα, ἐρ-
 γαζόμενοι εἰς διάστημα τριῶν χρόνων 2000 ἄν-
 θρωποι.

Ὁ Ἄμασις ἔστησεν ὡσαύτως εἰς Σάϊν ἕνα Κολοσ-
 σὸν μέγιστον, ὕψος ποδῶν ἑβδομήκοντα πέντε, κα-
 θ' ὁμοίωσιν ἑνὸς ἑτέρου τοιούτου, τὸν ὁποῖον ἔστη-
 σεν εἰς Μέμφιν ἔμπροσθεν τοῦ Ναοῦ ἐκεῖσε τοῦ
 Ἡφαίστου· εἰς τὴν ἐκτεταμένην αὐλειον τοῦ Ναοῦ
 τῆς Ναῖτ, ὀπισθεν τούτου, ὅπου ἔκειτο ἡ μεγίστη
 οἰκοδομὴ ἑνὸς ἐξαισίου Κοινοταφείου, πρὸ τῆς εἰσό-
 δου τούτου δεξιόθεν, ἔκειτο ὁ τάφος αὐτοῦ τοῦ Ἀμά-
 σιως, ἀνακαινιστοῦ τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτον κατα-
 σκευασμένος ἐκ λίθων, καὶ καλλωπισμένος μετὰ

Κιόνων, τῶν ὁποίων τὰ κιονόκρανα ἦσαν λελαξευ-
 μένα κατὰ μίμησιν τῶν φύλλων τῶν φοινίκων· κα-
 τὰ δὲ τὸ βάθος τοῦ Μουσολείου, ἢ τῆς παστάδος,
 ὡς διηγεῖται ὁ Ἡρόδοτος, ἴσταντο διπλᾶ θυρώμα-
 τα, καὶ τούτων ἔνδον ἔκειτο ἡ νεκρική θήκη τοῦ
 Βασιλέως τούτου· ἀπέναντι δὲ πρὸ τῆς εἰς τὸ Κοι-
 νοταφεῖον εἰσόδου ἀριστερόθεν, ἔκειντο καὶ τάφοι
 τοῦ τε Οὐαφρέ ἢ Ἀπρίου, καὶ τῶν τούτου προπα-
 τέρων, καταγομένων πάντων ἀπὸ τῆς Πόλεως ταύ-
 τῆς Σαΐος.

Εἰς τὴν Πόλιν ταύτην ἐτελεῖτο, κατὰ τὸν Ἡρό-
 δοτον, ἑορτὴ ἐτήσιος λαμπροτάτης, καλουμένη λυ-
 χνοκατα, διότι αἱ θυσίαι ἐγίνοντο νυκτός, καὶ οἱ
 Ναοὶ καὶ οἶκoi αἱ οἰκίαι ἦσαν φωτισμένοι κύκλω
 περὶ τὰ δώματα καὶ ἐκεῖ, καὶ καθ' ὅλην τὴν Αἴγυ-
 πτον μέχρι πρωίας· συνέτραχον δὲ εἰς τὴν ἐτήσιον
 ταύτην ἑορτὴν τῆς θεότητος Ναϊτ ἢ Ναϊθ πλήθος
 Αἰγυπτίων ἑκασταχόθεν.

Ἐκ τῆς Σαΐος ταύτης κατήγετο ὁ Κέκροψ ὁ
 κληθεὶς Διφυῆς, ὡς εἰδήμων τῆς τῶν Αἰγυπτίων
 καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων διαλέκτου· ἐβασίλευσε τῆς
 Ἀττικῆς ἔτη πεντήκοντα· ὠκοδόμησε τὴν πρωταύ-
 ουσαν ταύτης Πόλιν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς (Νεῖτ)
 τὴν Πόλιν Ἀθήνας ὠνόμασεν· ἡ Γλαυξ ἐτιμᾶτο ὡς
 πετηνὸν ἱερόν εἰς τὴν Σαῖν καὶ καθιερωμένον εἰς τὴν
 πολιοῦχον τῆς Πόλεως ταύτης θεότητα· ταύτην δὲ
 κατὰ μίμησιν, ἀνέθηκε καὶ ὁ Κέκροψ εἰς τὴν Ἀθη-

νά, και ἐγένετο τῶν Ἀθηναίων ἐπίσημον παράσημον· τοῦτο δὲ φέρουσι κεχαραγμένον τὰ τῆς Σάτιος νομίσματα, καθὼς και τὰ τῆς τῶν Ἀθηνῶν θυγατρὸς αὐτῆς· ὁ Κέκροψ ὑπῆρξεν 1370 σχεδὸν ἔτη πρὸ Χριστοῦ (1), ἐπὶ Ὠρου Φαραῶ, Βασιλέως

(1) Ἡ τῶν τῆς Αἰγύπτου ἀρχαίων Φαραῶ χρονολογία εἶναι τόσον σκοτεινὴ, ὥστε λογίζεται ἀδύνατον ὁ καλύπτων αὐτὴν ζόφος νάδιασκεδασθῆ, και νὰ διαλευκανθῆ ἡ ταύτης ἀλήθεια ἐπ' ἀκριβεία.

Τὰ τοῦ Μανελῶνος, Ἡροδότου και Διοδώρου περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῶν Βασιλείων τῆς Αἰγύπτου διηγήματα, δὲν δύνανται νὰ διαχύσουν τὸ ἐκζητούμενον φῶς ἐπὶ τὴν χρονολογίαν ταύτην ὡς σκοτεινὰ, ἀβέβαια και μυθώδη, και μάλιστα εἰς τὰ ἔτη περὶ ὧν ὁ Παλαιφάτος ἐν τῷ περὶ ἀπίστων ἱστοριῶν, λέγει· “οὐ γὰρ ἔδεισαν οἱ Αἰγύπτιοι τότε ἢ ἄλλον τινὰ ἀριθμὸν ἐν τῷ ψηφίζειν, ἀλλὰ τὰς περιόδους τῶν ἡμερῶν εἰς ἔτη ἐψηφίζον· οἱ γὰρ τῶν 1Β' μηνῶν ἀριθμοὶ μετὰ ταῦτα ἐπενοήθησαν,· τὰ δὲ τῶν Βασιλείων τῆς Αἰγύπτου χρονικά (εἰάν πρέπει νὰ ὀνομασθῶσιν ὡς ὑπομνήματα) τὰ ὁποῖα ἀναφέρουσιν οἱ ῥηθέντες, εἶναι μίᾳ σειρά διηγημάτων ἐκ παραδόσεως ἀτακτος, ἀκαθόριστος και ἄνευ κρίσεως.

Τὰ τῆς δεκάτης ογδόης λεγομένης Φαραωντικῆς δυναστείας θρυμασμοῦ ἄξια μνημεῖα, εἶναι μὲν τῷ ὅτι τῶν Βασιλείων ταύτης ἔργα, κατὰ τὰς δι' Ἱερογλύφων φωνητικῶν ἐπ' αὐτὰ ἐπιγραφάς, ὡς προειπώθη, ἀλλ' ἡ ἐποχὴ τῶν χρόνων, καθ' οὓς αὐτοὶ ὑπῆρξαν, διαμένει συμπέρασμα ἀτακτὸς, ἀτέμμηκτον και ἀκαθόριστον· διὸ και ἡ παρὰ τῶν ἀρχαιολόγων σημειουμένη χρονολογία τῶν ἀρχαίων Φαραῶ, εἶναι μᾶλλον καθ' ὑποθετικὴν εἰκασίαν, ἢ κατ' ἀκριβείαν· οἱ δὲ τάττοντες κατὰ μόνην τὴν ἰδέαν αὐτῶν, τὴν τε ῥηθεῖσαν δυναστείαν, και ἐφεξῆς τὴν δεκάτην ἐνάτην, εἰκοστὴν, και τὴν δευτέραν, και τὰ διασωζόμενα αὐτῶν ἔργα εἰς ἔφε-

τῆς ΙΗ'. Αἰγυπτιακῆς δυναστείας ἐνδεκάτου. Τὴν τῶν Ἀθηνῶν θεμελίωσιν παρὰ τῶν Σαίτων ἀναφέρει τὸ τῆς Ἀλεξανδρείας χρονικόν, καὶ βεβαιοῦται παρὰ τοῦ Ἡροδότου, Ἀπολλοδώρου, Πausανίου, Στράβωνος, Εὐσεβίου, Ἰουστίνου, Συγκέλλου καὶ Κεδρινοῦ.

Ἡ θέσις τῆς Πόλεως ταύτης εἶναι τὴν σήμερον γνωστὴ· αὐτὴ ἀπέχει ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα δεκαοκτὼ σχεδὸν λεύγας, καὶ περὶ τὰς δύο πρὸς Ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ Κανωδικοῦ (Ῥαγητίου) Κλάδου εἰς τὸν τόπον τῶν ἐρειπίων ταύτης τῆς λαμ-

σθηκοτέρας ἐποχῆς χρόνων, τουτέστι περικιτέρῃ τῶν χιλιῶν ἄχρι τῶν χιλιῶν ἑξακοσίων καὶ μικρὸν ἐπέκεινα πρὸ χριστοῦ χρόνων, τραυματίζουσι τὴν ἀλήθειαν, βλάπτουσι τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὸ τῆς ἱστορίας πρέπον.

Ἡ μόνη βεβαία καὶ ἀναμφίβουλος χρονολογία τῶν Φαραῶν, ἀρχεται μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ κατακτητοῦ τῆς Αἰγύπτου Βασιλέως τῆς Αἰθιοπίας Σάββακου τῷ 722 ἔτει πρὸ χριστοῦ, καὶ μετὰ τὴν ὀλιγαρχίαν τῶν δώδεκα Βασιλέων, ἐπὶ τῆς μοναρχίας τοῦ Ψαμμίτιχου τῷ 671 ἔτει· ὅστις καὶ ὑποδέξατο τοὺς ἐλθόντας Ἕλληνας, Ἴωνας καὶ Κερκεῖς ὡς συμμάχους του· αὐτοὶ λοιπὸν εἰ κατοικήσαντες κατὰ τὸ Δέλτα Ἕλληνας, ἔδωκαν πρὸς τὸν Ἡρόδοτον, τὸν πρὸ 430 χρόνων τοῦ χριστιανικοῦ ἔτους ἀκμάσαντα, τὰς ἀκριβεστέρας πληροφορίας οὐχὶ περὶ τῶν πρὸ τῆς ἀποικίας αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον παρεληφότων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀπὸ Σάββακου Ψαμμίτιχου καὶ καθιζῆς συμβάντων ἄχρι τῆς καταπορεύσεως τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ Καμβύσου πρὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτη 525, ὡς ὁ Συγγραφεὺς αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ αὐτοῦ βιβλίῳ ἀναφέρει.

πρᾶς ποτὲ Πόλεως κείται ἤδη τὸ Ἀραβικὸν μηδαμηνὸν χωρίον, καλούμενον Σα'Ελ-Χαδτζάρ· τὸ δὲ Σά δηλοῖ πέτρας, ἀπὸ τῶν πολλῶν ἀναμφιβόλως ἐρειπίων· τὰ τσαῦτα μεγάλα καὶ θαυμαστά μνημεῖα αὐτῆς κατηδαφίσθησαν τὰ περισσότερα καὶ συνστρίβησαν, καὶ θεωροῦνται μόνα τὰ ἐξαισία λείφανα αὐτῶν, ὕψος ἔχοντα ποδῶν ὀγδοήκοντα, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς ἄλλαι ἀπότομοι πέτραι, διερρήγμέναι ὡσπερ ὑπὸ κεραυνοῦ ἢ κραταιοῦ σεισμοῦ, καὶ τινα ἀνάγλυφα καὶ Κίονες ἰστάμενοι ἔτι εἰς τὴν θέσιν των, τοὺς ὁποίους οἱ χωρεῖται (Φελάχιδες) ἔχουσιν ὡς στηρίγματα εἰς τὰς ἐλασινὰς αὐτῶν καλύδας.

Αἱ διαμετρήσεις τῆς ἐκτάσεως τοῦ μεγάλου τούτου Περιβόλου, τοῦ ἐμπεριέχοντος ποτὲ τὸ ῥηθὲν μέγα Κεινοταφεῖον, καὶ πρὸ πάντων τὸν πρὸς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ μεγαλοπρεπέστατον Ναὸν τῆς Νεῖτ, εἶναι τῷ ὄντι ἀπορίας ἀξίαι· τοῦ Παραλληλογράμματος αὐτοῦ ἐκάστη τῶν ἐλασσόνων πλευρῶν ἔχει πᾶδας 1440, τῶν δὲ μαιζόνων ἐκάστη 2160. ὅθεν ὅλης τῆς περιφερείας συνάγεται ὁ ἀριθμὸς ποδῶν 7200. ἔτι δὲ τὸ ὕψος τῶν τειχῶν ὑπάρχει ποδῶν 80, καὶ τὸ πάχος ποδῶν 54. συνίστανται δὲ τὰ τεῖχη καὶ αἱ λοιπαὶ οἰκοδομαὶ ἐκ πλίνθων ἑπτῶν, μῆκος ἔχόντων δακτύλους 15, εὖρος 7, καὶ πάχος 5. τὸ μέγα ῥηθὲν Κεινοταφεῖον διαλύει τὴν μέχρι τούτου ἀπορίαν καὶ δεικνύει τὸ μέρος, ὅπου αἱ τῆς κάτω Αἰγύπτου

μακρὰν τῶν ὀρέων κείμενα: Πόλεις, ἐνταφιάζον τοὺς βαλσαμωμένους νεκροὺς αὐτῶν· εἰς τὰ Κολοσσῶδη διασωζόμενα ἐρείπια καὶ μὴ κατεδαφισθέντα εἰσέτι τοῦ Κοινοταφείου, θεωροῦνται διάφορα ὑπερῶα, καὶ ἐπ' αὐτὰ κατασκευασμένοι οἰκίσκοι ἐπικήδειοι, ὅπου κατετίθεντο αἱ τῶν νεκρῶν μορφαί· καὶ κατὰ τὴν μεγίστην ἔκτασιν τοῦ Κοινοταφείου, τὴν ἔχουσαν μῆκος ποδῶν 1400, καὶ εὖρος 500, τὸ πλῆθος τῶν τοιούτων νεκρικῶν οἰκίσκων ἦτον ἄπειρον.

Τὸ ὄνομα Σάϊς καθ' Ἑλληνας εἶναι τὸ αὐτὸ Αἰγυπτιακὸν μετὰ μόνης διαφορᾶς τοῦ ς εἰς τὴν λήγουσαν· εἰς ὅλα τὰ Κοπτικὰ χειρόγραφα εἶναι γεγραμμένον Σάϊ· ἡ Πόλις αὕτη ἦτον τετιμημένη μὲ Ἐπισκοπικὸν θρόνον.

Σιούφ.

Τὴν μικρὰν ταύτην ποτὲ Πόλιν, εὐδαίς ἄλλος ἀναφέρει, εἰμὴ ὁ Ἡρόδοτος, εἰς τὴν ὁποίαν λέγει, ὅτι ἐγεννήθη ὁ Ἄμασις « ἐκ τῆς δεῖν Πόλιος, εὐνομα οἱ ἐστὶ Σιούτ » ἢ τοποθεσία ταύτης πιθανόν, ὅτι εἶναι ἡ αὕτη ἐνὸς Ἀραβικοῦ χωρίου, κειμένου κατὰ τὴν αὐτὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, ὅπου καὶ ἡ Σάϊς, καὶ ἀφισταμένου ταύτης λεύγας τρεῖς πρὸς Καϊκίαν ἄνεμον· τοῦτο δὲ τὸ χωρίον καλοῦσιν οἱ Ἀραβες Σάσι.

Ναύκρατις.

Ἡ Ναύκρατις συμπεριλαμβάνετο εἰς τὸν Νομὸν τῆς Σαΐος, καὶ ἔκειτο κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου. Πόλις αὕτη Ἑλληνίς κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον, κτίσμα Μιλησίων, τὴν ὁποίαν ὁ Βασιλεὺς Ἀμασις ἐν ὑπολήψει ἔχων τοὺς Ἕλληνας, πρὸς αὐτοὺς ἐχάρισεν, ἥτις ἐκτίσθη παρ' αὐτῶν καὶ συνωκίσθη αὕτη ὡς οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης κειμένη, κατέστη ἐπομένως διὰ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς περίφημος· εἶχε μέγαρα πρόνομια, δικαστήριον διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς δικαστικῆς, καὶ Ναὸν ὀνομαστότατον Ἑλλήνιον ἐπωνυμούμενον.

Ἐκ τῆς Ναυκράτειος ταύτης κατήγετο ὁ περίδοξος ἐκεῖνος Γραμματικὸς Ἀθηναῖος, ὁ γεγωνῶς ἐπὶ τῶν χρόνων Μάρκου Αὐρηλίου τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ γράψας βιβλίον ὄνομα Δειπνοσοφισταί· ἐκ ταύτης ἔτι ὠρμάτο καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ ῥηθέντος Ἰούλιος Πολυδεύκης, ὅστις ἐξέθετο Ὀνομαστικὸν διηρημένον εἰς βιβλία δέκα· τὸ Σύγγραμμα αὐτὸ περιέχει πολλὰς περιόδους μὴ σωζομένων Συγγραφέων.

Τεκεδί-Δεγούε τανῦν.

Ἡ ἀρχαία τῶν Αἰγυπτίων Πόλις αὕτη ἔκειτο ὀκτὼ λεύγας πρὸς Καικίαν ἄνεμον ἀπὸ τῆς Σαΐος παρὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Θερμουθιακοῦ κλάδου, ἥτις ἐκαλεῖτο καὶ Τεκεδί καὶ Τχόδι, καὶ ἦτον Ἐγ-

πισκοπικός ποτέ θρόνος ὑπὸ τὸν Ἀλεξανδρείας· οἱ Ἀραβες τανῦν ὀνομάζουσιν αὐτὴν Δεγού· μία Ἐκκλησία ἐπίσημος κειμένη εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Τεκεβι, ἐπ' ὀνόματι Τζεμιανέ, ἐγένετο σκοπὸς θρησκευτικοῦ προσκυνηματός παρὰ τοῖς Κόπταις, ὡς ἐρήθη.

Ἦ Ουουφίς.

Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὁ Στέφανος μὲ ὄλον τὸ ὅτι ἀναφέρουσι τὴν Πόλιν ταύτην ὡς οὐκ ἄγνωστον, ἀλλὰ τὴν θέσιν ταύτης οὐδὲ καθορίζουσι μετὰ πληροφορίας· τινὲς τῶν νεωτέρων ὑποθέτουσιν, ὅτι αὐτὴ ἔκειτο ὅπου ἢ τῶν Ἀράβων τανῦν κώμη Πανούβ, τουτέστι παρὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Σεβεννυτικοῦ κλάδου, ἀλλ' ἢ τοιαύτη αὐτῶν γνώμη ἀντίκειται εἰς ὅσα οἱ ῥηθέντες Ἕλληνες Συγγραφεῖς λέγουσι περὶ τῆς Πόλεως ταύτης, διὸ καὶ μένει εἰσέτι ἄγνωστος καὶ ἡ θέσις καὶ τὸ Αἰγυπτιακὸν αὐτῆς ὄνομα.

Βουτώ-Πτενατὸ ἢ Πτενετὸ.

Ὁ Πτολεμαῖος τάττει τὴν Πόλιν Βουτώ μεταξὺ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ, τουτέστι τοῦ Κανωδικοῦ κλάδου καὶ τοῦ Θερμουθιακοῦ ἢ Σεβεννυτικοῦ· ὁ δὲ Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι ἡ Πόλις αὕτη, τὴν ὁποῖαν ὀνομάζει Βουτώ, ἔκειτο πρὸς τὸ στόμιον τοῦ Σεβεννυ-

νυτικοῦ κλάδου, καὶ ὅτι αὐτὴν εὐρίσκουσιν οἱ ἀπὸ
θαλάσσης ἀναπλέοντες διὰ τοῦ κλάδου τούτου τοῦ
Ποταμοῦ· συνάγεται λοιπὸν ἐκ τούτου, ὅτι ἡ Βου-
τῶ ἔκειτο ἐπὶ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Σεβεννυτι-
κοῦ κλάδου, διότι ἂν αὐτὴ ἦτον εἰς τὴν ἀντικρὺ
περαίαν τοῦ κλάδου τούτου, δὲν ἤθελεν εὐρεθῆ κει-
μένη ἐν μέσῳ τοῦ Σεβεννυτικοῦ καὶ τοῦ Κανωδι-
κοῦ κλάδου, κατὰ τὴν ἰσχυρὰν μαρτυρίαν τοῦ Πτο-
λεμαίου.

Ἐπὶ τῶν Φαραῶ βασιλέων ἡ Βουτῶ ἦτον καλ-
λωπισμένη μὲ Ναῦς μεγαλοπρεπεῖς, καὶ πρὸς τοῖς
Ναῶσι τοῦ Ὄρου καὶ τῆς Βουβάστιως, τουτέστι
τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, ἴδρυτο καὶ ὁ
Ναὸς ὁ ἀνακείμενος εἰς τὴν Αἴγυπτιακὴν ταύτην
Θεότητα, τὴν ὁποίαν ὁ Ἡρόδοτος καλεῖ Ἑλληνιστὶ
Λητῶ τὰ Προπύλαια τοῦ Ναοῦ τούτου ἦσαν θαυ-
μαστὰ κατὰ τὸ ὕψος αὐτῶν καὶ τὴν ἔκτασιν, εἰς
τὴν περιοχὴν δὲ τοῦ Ναοῦ, ὁ ῥηθεὶς ἱστορικὸς εἶδεν
ὡς θαῦμα μέγιστον, ἓνα Ναττικὸν ἐξ ἑνὸς ὀλομελοῦς
λίθου, ὕψος μὲν ἔχοντα ποδῶν πεντήκοντα καὶ ἑ-
πέκεινα, μῆκος δὲ καὶ εὖρος ταυτόμετρον τοῦ ὕψους·
ὁ δὲ τεράστιος αὐτὸς μονόλιθος ἀναμφιβόλως μετε-
κομίσθη ἀπὸ Συήνης καὶ Ἐλεφαντίνης, ἐξ ἑνὸς τοι-
ούτου μακροῦ διαστήματος, μέχρι τοῦ τόπου τού-
του ὅπου ἐστήθη, καθότι καθ' ὄλον τὸ Δέλτα λα-
τομεῖα πετρῶν δὲν εὐρίσκονται.

Πλησίον τοῦ Ναοῦ τῆς Λητεῦς ἦτον μίαν νῆσον

διάφημος κατὰ τοὺς δημῶδεις μύθους τῶν Αἰγυπτίων· αὐτὴ ἔκειτο κατὰ μέσον μιᾶς εὐρυχώρου λίμνης, καὶ ὠνομάζετο Χέμις· εἰς αὐτὴν ἐδόξαζον, ὅτι ἡ Ἴσις ἔκρυψε τὸν υἱὸν αὐτῆς Ὄρον, διὰ νὰ τὸν διασώσῃ ἐκ τῆς ὀργῆς καὶ ἐρσύνης τοῦ Τυφῶνος· ὁ Ἡρόδοτος διηγεῖται, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐπίστεινον τὴν νῆσον ταύτην πλωτὴν· ἀλλ' αὐτὸς οὔτε πλέουσαν οὔτε κινουμένην εἶδε, καὶ ἐξεπλάγη ἀκούων ὅτι ἦτον πλωτὴ· εἰς αὐτὴν, λέγει, ὅτι ἦτον ἰδρυμένος Ναὸς μέγας τοῦ Ὄρου, καὶ κατάφυτος ὁ τόπος ἀπὸ Φοίνικας καὶ ἄλλα δένδρα.

Ὁ Πτολεμαῖος ὀνομάζει Φθένοθιν τὸν Νομόν, τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα ἦτον ἡ Βουτώ, τὴν ὁποίαν ὁ Πλίνιος καλεῖ Πτένοθιν· αἱ δύο αὐταὶ λέξεις εἶναι μικρὰ παραλλαγή τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος τοῦ τε Νομοῦ καὶ τῆς πρωτευούσης τούτου Πόλεως Πτενετό· μένει ἔτι νὰ διασαφισθῇ διὰ ποῖον λόγον οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν Βουτώ, ἢ Βούτον τὴν Πόλιν τῶν Αἰγυπτίων Πτενετό· ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει, ὅτι ἡ Βουτώ, τῆς ὁποίας ὁ κυριώτερος Ναὸς ἦτον ἐν Βουτῷ, ἐγένετο ἡ τροφὸς τοῦ Ὄρου, ὁ δὲ Πλούταρχος λέγει, ὅτι ὁ Ὄρος ἐντρέφετο ἐν Βουτῷ· ἔπεται λοιπὸν ὅτι κατὰ τὸν Στέφανον ἢ κατ' Αἰγυπτίους Βουτώ ἐκαλεῖτο Λητώ, καὶ ὅτι τὴν Πτενετό Πόλιν ταύτην ἐκάλεσαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς λατρευομένης εἰς αὐτὴν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων κυριωτέρας θεότητος, καθὼς καὶ τὰς Αἰγυ-

πριακὰς ἄλλας Πόλεις Σοχμοῦν, Τπίχ, Χνὲς, Ἄτ-
 βό, μετωνόμασαν Ἀπολλωνόπολιν, Ἑρμούπολιν,
 Ἀφροδιτούπολιν καὶ Ἡρακλεούπολιν, διότι ἐνόμι-
 σαν, ὅτι οἱ κάτοικοι αὐτῶν τῶν Πόλεων ἐτίμων
 τάχα δι' ἰδικῆς λατρείας τὰς τῶν Ἑλλήνων θεότη-
 τας, τουτέστι, τὸν Ἀπόλλωνα, Ἑρμῆν, Ἀφροδί-
 την καὶ Ἡρακλέα.

Καβασσά·-Χβέχη.

Κατὰ τὸν Πτολεμαῖον ἡ Πόλις Καβασσά ἔκειτο
 μεταξὺ τοῦ Θερμουθιακοῦ καὶ τοῦ Κανωδικοῦ κλά-
 δου. εὐρίσκεται εἰς τινα ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Κα-
 νωδικοῦ κλάδου μία κώμη, ἡ ὁποία καλεῖται πα-
 ρὰ τῶν Ἀράβων Καπὰς, ἀφισταμένη περὶ τὰς τέσ-
 σαραις λεύγαις τῆς Φούα πρὸς Νότον, καὶ αὐτόσε
 ἀναμφιδόλως ἔκειτο ἢ παρὰ τῶν Ἑλλήνων αὐτῇ
 Καβασσά, τῆς ὁποίας ἐν νόμισμα ἐπὶ τῶν Αὐτο-
 κρατόρων τῆς Ῥώμης τετυπωμένον ἐν Αἰγύπτῳ,
 φέρει τὸ ὄνομα.

Ψαραδόους.

Ἡ Ψαραδόους αὕτη περιείχετο εἰς τὴν περὶχω-
 ρον τῆς Πτενετὸ (Βουτοῦς). τὸ ὄνομα αὐτὸ φαί-
 νεται Ἑλληνικόν, διεφθαρμένον παρὰ τῶν Αἰγυπτί-
 ων· οἱ Ἄραβες προφέρουσιν ἤδη αὐτὸ Σαρδούς.

Πισινιέου-Νεστεραουέχ ταυῦν.

Τὸ χωρίον τὸ ὁποῖον οἱ Ἄραβες καλοῦσι Νεστεραουέχ, ὠνομάζετο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Πισινιέου, κατὰ τὰ τῶν Κοπτῶν χειρόγραφα· περὶ δὲ τῆς ἀληθοῦς θέσεως τῆς Πόλεως ταύτης, μόνος ὁ Γεωγράφος Ἄραψ Ἀβουλφέδα πληροφορεῖ μετὰ βεβαιότητος, λέγων, εἰάν τις ἐκπλεύσῃ ἀπὸ Ταμιάθι, καὶ παραπλεύσῃ διευθυνόμενος πρὸς Δύσιν, εὕρισκει τὴν λεγομένην Πούρλος, εἶτα τὸ Νεστεραουέχ, καὶ ἐπομένως τὸ Ῥαχίτ· ἔπεται λοιπὸν ἐκ τῆς περικοπῆς ταύτης, ὅτι ἡ Πισινιέου (Νεστεραουέχ) ἔκειτο ἐπάνω τοῦ στενωτάτου Ἰσθμοῦ, ἢ γλώσσης τῆς γῆς, ἣτις διαχωρίζει τὴν λίμνην τῆς Βουτοῦς (Πούρλος) ἀπὸ τῆς μεσογείου· προσῆβη, ὅτι ἡ Νικετζόου (ἢ κωμόπολις Πούρλος τῶν Ἀράβων), ἔκειτο ἐπὶ τῆς αὐτῆς γλώσσης τῆς γῆς, παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τῆς διατρήσεως ἢ τοῦ πόρου, διὰ τοῦ ὁποίου τὰ τοῦ Θερμουθιακοῦ κλάδου τοῦ Νείλου ὕδατα, εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ χωρίον Νεστεραουέχ ἔκειτο ἐκείθεν τῆς ῥηθείσης διατρήσεως πρὸς Δύσιν μεταξὺ Πούρλος καὶ Ῥαχητίου, πλησιάζον μᾶλλον εἰς ταύτην τὴν ὑστάτην κωμόπολιν.

Μέτηλις.

Ὁ προῤῥηθεὶς περιηγητῆς δ' Ἀνβίλ Γάλλος, λέ-

γει, ὅτι ἡ ἀρχαία Μέτῃλις εἶναι ἡ νῦν Φούα, κωμόπολις τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου, ἡ ὁποία κεῖται πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Κανωδικοῦ (Ραχητίου) κλάδου· ὁ δὲ Βανσλιέ (1) ὁ περιηγησάμενος τὴν Αἰγύπτου τῷ 1673 ἔτει, καὶ καταγράψας τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῆς τοιαύτης γνώμης, διότι λέγει εἰς τὴν ἱστορίαν του, ὅτι ὁ τόπος ὁ καλούμενος παρὰ τῶν Ἀράβων Μεσίλ, εἶναι ἡ Φούα, ἡ τῶν Ἑλλήνων Μέτῃλις, καὶ ἀναμφιδόλως, διὰ τὴν μικρὰν ὁμοιότητα τοῦ Ἀραβικοῦ ὀνόματος Μεσίλ μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μέτῃλις, ὑπέλαβον οἱ ῥηθέντες καὶ τὴν τούτων ὁμοιότητα· ἡ δὲ κυριωτέρα ἀντιφάσις τοῦ νὰ γνωμοδοτήσῃ τις, ὅτι ἡ τῶν Ἑλλήνων Μέτῃλις ἔκειτο εἰς τὸν τόπον τὸν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων καλούμενον Μελάτζι, καὶ παρὰ τῶν Ἀράβων Μεσίλ, εἶναι ἡ τοῦ Πτολεμαίου μαρτυρία, ὁποῖος τάττει τὴν Μέτῃλιν μετὰ τοῦ Κανωδικοῦ

(1) Αὐτὸς ἦεν Ἐρημίτης τοῦ τερπνοῦ χωρίου τοῦ οὐ μακρὰν τῶν Παρισίων κειμένου Φοντενεβλώ (Fontainebleau), ὅπου καὶ χαριστάτος βασιλικὸν παλάτιον τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος· ἡ τούτου θεωρία ἀναμνησκαί, ὅτι αὐτὸ τὸ παλάτιον κατήλθε μετὰ τὴν τοῦ θρόνου παρτίτησιν, ἡ πολυθρόνητος Βασιλεὺς ἐκείνη τῆς Σουηκίας Χριστινὴ ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΑ'. ἔτι αὐτὸ κατήλθε δεκαοκτὼ μῆνας καὶ ὁ εἰς αὐτὸ περιορισθεὶς Πάπας Πῖος ὁ Ζ' ἐπὶ Ναπολέοντος, ὅστις ἐπίσης εἰς αὐτὸ ὑπέγραψε καὶ ἀδουλῆτως, τὴν πρώτην ἀπὸ τοῦ τοῦ θρόνου παρτίτησιν τῷ 1814 ἔτει.

καὶ Βολβιτικοῦ κλάδου ἢ τειαύτη λοιπὸν θέσις ταύτης, εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀσύμφωνος μετὰ τῆς θέσεως τῆς Φούα, τὴν ὁποίαν μετὰ τῆς Μεσίλ συγχέουσι.

Βούα--Φούα ταυῖν.

Ἐν Κοπτικῶν χειρόγραφον τὴν κατ' Αἰγυπτίους Βούα τάττει εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου καὶ ἡ νῦν Φούα, ἢ ὑπολαμβάνομένη ὡς ἡ ἀρχαία Μέτηλις τῶν Ἑλλήνων· εἶδομεν δὲ, ὅτι καὶ εἰς τὴν Μελάτζι ἀπαδόθη ἡ Ἀραβικὴ ὀνομασία Μεσίλ, ἢ μᾶλλον Φούα· ἐκ δὲ τούτου ἔπεται, ὅτι ἡ νῦν Φούα ἐκαλεῖτο ποτὲ παρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων Μελάτζι καὶ συγχρόνως Βούα· πιθανὸν δὲ, ὅτι τὰ ὀνόματα ταῦτα ἦσαν δύο διαφορετικῶν Πόλεων, καὶ ἡ γειτνίασις τούτων συνέχεε τὴν μίαν μετὰ τῆς ἄλλης· τούτου δὲ δοθέντος, ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ ἡ θέσις τῆς Μελάτζι, καὶ κατ' Ἀράβας Μεσίλ εἰς τὰ περίεξ τῆς νῦν Φούα, ἢ ὁποία τῶ ὄντι κεῖται εἰς τὴν αὐτὴν περιφέρειαν τῆς Φούα, καλουμένη Τεμαλίτζι, καὶ παρὰ τῶν Ἀράβων ἤδη Μεχαλέτ-Μαλικ, ἀφισταμένη ἢ κώμη αὕτη μίαν λεύγαν τῆς Φούα, πρὸς Μεσημβρίαν, ὅπου ποτὲ ὑπῆρχεν ἡ τῶν Αἰγυπτίων Μελάτζι, καὶ μετὰ προσθήκης κατ' ἀρχὰς τῆς λέξεως τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἄρθρου τ, ἐσχηματίσθη Ταμελίτζι, ἢ Τεμελίτζι.

§. Πόλεις κείμεναι μεταξύ τοῦ Τάλου
κλάδου ἢ Βολβιτινου καὶ τοῦ
Κανωβικοῦ.

Βολβιτινή-Τιρασσίτ.

Ἡ Πόλις αὕτη τὴν ὁποίαν Στέφανος ὁ Βυζάντιος ὀνομάζει Βολβιτινήν, μετέδωκεν ἐπὶ Ἑλλήνων ἔτι τὸ ὄνομα αὐτῆς εἰς τὸν κλάδον τοῦ Νείλου, τὸν ὁποῖον οἱ Αἰγύπτιοι ἐκάλουν Τάλου· αὐτὴ ἔκειτο οὐ μακρὰν τῶν εἰσβολῶν τοῦ κλάδου τούτου εἰς τὴν Μεσόγειον.

Οἱ νεώτεροι τῶν πεπαιδευμένων περιηγητῶν ἐγνώρισαν, ὅτι ἡ νῦν Πόλις Ρασσίτ (Ραχήτιον) εἶναι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ἦτον ἡ ἀρχαία Βολβιτινή· εἶναι ὡσαύτως ἀποδεδειγμένον, ὅτι τὸ ὄνομα Ρασσίτ εἶναι τὸ ἀρχαῖον Αἰγυπτιακόν, τὸ ὁποῖον ἐδέχθησαν καὶ οἱ Ἄραβες· ἡ λέξις Τιρασσίτ, ἢ μάλλον Ρασσίτ, ἄνευ τοῦ θηλυκοῦ ἄρθρου Τι, παράγεται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Ράσσι, τουτέστιν εὐθυμον· τὸ δὲ τοιοῦτον ὄνομα ἀποδεικνύει τόπον εὐθυμον, εὐφρόσυνον· καὶ τῶ ὄντι οἱ περίεξ τόποι τῆς μικρᾶς Πόλεως ταύτης Ρασσίτ (Ραχητίου), εἶναι μέχρι τῆς σήμερον οἱ πλέον τερπνοὶ καὶ εὐφρόσυνοι ὅλης τῆς Αἰγύπτου.

Μετὰ τὴν ἀνάσκαψιν τῆς ἀπὸ Ἀλεξανδρείας μέ-

χρι τοῦ Νείλου παρὰ τοῦ ὑπερτάτου Κράντορος
 τῆς Αἰγύπτου αὐλακος Πλετμου, ὁ ἀριθμὸς τῶν κα-
 τείκων τῆς Βολβιτίνης (Ραχητίου), καὶ αὐτὸ ἔτι
 τὸ Ἐμπόριον ἠλαττώθη.

Τκόου.

Ὁ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τόπος Τκόου, καὶ πα-
 ρὰ τῶν Ἀράβων τανῦν Ἐτκο, κεῖται περὶ τὰς ὄχ-
 θας μιᾶς λίμνης τῆς σχηματισθείσης νεωστὶ κατὰ
 τὸ κάτω μέρος τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου, ἡ ὁποία
 διὰ τοῦτο ὠνομάσθη Ἐτκο, διότι ὁ τόπος αὐτὸς
 κεῖται περὶ τὰς ὄχθας ταύτης.

ΤΜΗΜΑ Δ΄.

Πόλεις τῆς κάτω Αἰγύπτου, κείμεναι
 μεταξύ τοῦ Κανωδικοῦ κλάδου καὶ
 τῆς Λιβύης. Νιφαιᾶτ.

Τὸ Τμήμα αὐτὸ ἐμπεριέχει τὰς κειμένας Πόλεις
 μεταξύ τοῦ Κανωδικοῦ, ἢ Ἡρακλεωτικοῦ κλάδου
 τοῦ Νείλου καὶ τῶν ὀρέων τῆς Λιβύης, τουτέστιν
 ὅλας ἐκεῖνας τὰς Πόλεις, τὰς εὐρισκομένας κατὰ
 τὸ δυτικὸν μέρος τῆς κατωτέρας Αἰγύπτου ἔξω τοῦ
 Δέλτα. Προεῖρήθη, ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ ἐκαλεῖτο πα-
 ρὰ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων Νιφαιᾶτ, ἢ μέρος Λι-
 βύης τῆς κάτω Αἰγύπτου διὰ τὸ προσεχὲς αὐτοῦ
 εἰς τὴν Λιβύην, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ πρὸς Ἀνα-
 τολάς μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου, ὠνομάσθη παρὰ
 τῶν Αἰγυπτίων Τιαβάρια, διὰ τὴν ἐγγύτητα αὐ-
 τοῦ μετὰ τῆς Ἀραβίας.

Τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου αὐτὸ, εἶχεν ἐπὶ τῶν Φα-
 ραῶ βασιλέων πλῆθος πόλεων καὶ χωρίων, κειμέ-
 νων εἰς πεδιάδας εὐφόρους, διότι ἄπειροι διώρυγες
 ἔφερον τὰ τοῦ Νείλου ὕδατα ἕως εἰς τοὺς πρόποδας
 τῶν ἐκ ψάμμου βουνῶν, εἰς τοὺς ὁποίους τελευτᾷ
 ὁ ζυγὸς τῶν Λιβυκῶν ὀρέων περίξ τῆς Μαρεώτι-
 δος λίμνης· τὴν σήμερον δὲ, ἐπειδὴ καὶ εἰ διώρυγες
 ἐναφράγησαν, τὸ δὲ ρεῖθρον τοῦ Δαμιαθίου κῆξῆσεν

ἀπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ Κανωδικοῦ, τὰ παραπόταμα
μόνα αὐτοῦ τοῦ μέρους εἶναι κατοικημένα, εἰς δὲ
τὰ ἐνδότερα μόλις εὐρίσκονται δυστυχέστατα τι-
νὰ χωρία, κείμενα ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῶν ἀρ-
χαίων Πόλεων· μεταξύ δὲ τούτων τῶν λυπηρῶν ἐ-
ρειπίων, ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ καὶ νὰ γνωρισθῇ ἡ
ἀρχαία θέσις τῶν ἀκμασασῶν Πόλεων κατὰ τὸ μέ-
ρος αὐτὸ ἐπὶ τῆς ἐνδόξου ἐποχῆς τῆς Αἰγύπτου.

Τερένουθις·-Τερενούτι·Τεράνα τανῦν.

Ἐννέα λεύγας μακρὰν τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα,
παρὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Κανωδικοῦ κλάδου,
ἔκειτο ἡ Πόλις ἡ παρὰ τῶν Ἑλλήνων καλουμένη
Τερένουθις πλησίον τῶν λιμνῶν τῶν ἐκφερουσῶν τὸ
νίτρον· αὐτὴ καθὼς ποτε, οὕτω καὶ τὴν σήμερον
εἶναι ἡ κυριώτερα ἀποθήκη τῆς πραιγματείας τοῦ
φυσικοῦ τούτου προϊόντος· τὸ ἄλλας αὐτὸ τοῦ νίτ-
ρου εἰσῆρχετο εἰς τὰ παριχέυματα (βαλσάματα)
τῶν νεκρῶν, καὶ εἰς ἄλλα, διὸ καὶ ἡ χρῆσις αὐτοῦ
ἦτον μεγάλη· αὐτὸς δὲ ὁ κλάδος τοῦ ἐμπορίου ἡῦ-
ξησεν ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα τὴν εὐτυχίαν ταύτης
τῆς Πόλεως.

Τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα Τερένουθις, παράγεται ἀπὸ
τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Τερενούτι, ἀπὸ δὲ τούτου ἐσχη-
ματίσθη καὶ τὸ Ἀραβικὸν Ταράνα ἢ ἄλ-Ταράνα·
τὰ ἐρείπια ταύτης τῆς ἀρχαίας Πόλεως θεωροῦν-

ται εἰσέτι εἰς τὰ περίξ ταύτης, καλούμενος ὁ τόπος τούτων Ἄπου-Πελού, ὅπου εὑρίσκονται ἐκ διαλειμμάτων θραύσματα ἀρχαῖα καὶ λείψανα ἀναγλύφων καὶ πετρῶν πεπληρωμένων ἱερογλυφικῶν· ἡ Πόλις αὕτη ἦτο τετιμημένη μὲ ἐπισκοπικόν θρόνον.

Λακάν-Ἀλκάν τανῦν.

Κατὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου, τρεῖς λεύγας πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τῆς Τερενούθως, ἔκειτο ἡ τῶν Αἰγυπτίων κοιμόπολις Λακάν, ὅπου τὸ χωρίον τανῦν τῶν Ἀράβων Ἀλκάν· ἡ ἀρχαιότης ταύτης δεικνύεται ἀπὸ τῶν περὶ τὸ χωρίον τοῦτο πολλῶν ἐρείπιων.

Σσλίμι-Ράμισι.

Μία ἐτέρα Αἰγυπτιακὴ κοιμόπολις ὑπῆρχεν εἰς τὴν αὐτὴν ὄχθην τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου, καλούμενη Σσλίμι, ἀφισταμένη ἐννέα λεύγας πρὸς Ἄρκτον τῆς ῥηθείσης Λακάν· αὕτη δὲ καλεῖται Ἀραβιστὶ Ἐσσυλιμὲ εἰς τὴν χάρταν τοῦ πολλάκις ῥηθέντος περιηγητοῦ δ' Ἀνβίλ· δύο λεύγας δὲ καὶ ἐπέκεινα τῆς Σσλίμι πρὸς Καικίαν ἄνεμον, κεῖται ἐν μικρὸν Ἀραβικὸν χωρίον καλούμενον Ῥάμισι, ὅπου θεωροῦνται ἐρείπια μιᾶς ἀρχαίας Πόλεως ἐπάνω εἰς τὴν ὄχθην μιᾶς μεγάλης διώρυγος· μάτην

δὲ τῶν νεωτέρων τινὲς ὑπολαμβάνουσιν, ὅτι ἐν-
ταῦθα ἔκειτο ἢ ὑπὸ τῶν δεδουλωμένων Ἑβραίων
οἰκοδομηθεῖσα, κατὰ τὸ Α'. κεράλαιον τῆς Ἐξόδου,
Πόλις Ῥαμεσσῆ· ἐκείνη ἔκειτο εἰς τὴν τῆς Αἰγύ-
πτου Ἀραβίαν ὅπου καὶ ἡ Ὠου (Ἡλιούπολις) καὶ
ἡ Πειθῶ, Πόλεις αἱ ὑπὸ τῶν Ἑβραίων οἰκοδομηθεῖ-
σαι, ὡς προεῖρήθη, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἡ χώρα ὅλη
Ῥαμεσσῆ ἐλέγετο καὶ γῆ Γεσεμ.

Ἑρμούπολις ἢ μικρὰ-Πτιμινχόρ,

Ταμανχούρ τανῦν.

Ὁ δ' Ἀνβίλ θέλει ὅτι ἡ μικρὰ Ἑρμούπολις αὕτη
ὑπῆρχεν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου τὴν σήμερον ἡ
Ταμανχούρ τῶν Ἀράβων· καὶ τῷ ὄντι ἡ Πόλις
αὕτη ἔκειτο μικρὸν περαιτέρω μιᾶς διώρυγος, ἡ
ὁποία ἐφέρτε ἀπὸ τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου καὶ εἰς-
έβαλλεν εἰς τὴν Μαρεώτιδα λίμνην, ἀλλ' ἡ διεύθυ-
σις τῆς διώρυγος ἐκείνης μετετέραπτη, διότι τὰ τοῦ
Νεῖλου ὕδατα φέρονται ἤδη δι' αὐτῆς εἰς Ἀλεξάν-
δρειαν.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἦσαν καὶ ἄλλαι πολλαὶ Πόλεις
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν δύο μόναι ἔση-
σαν τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχαίων Γεωγράφων· τού-
των ἡ μὲν μία ὀνομάσθη παρὰ τῶν Ἑλλήνων Ἑρ-
μούπολις ἢ μεγάλη, ἡ ὁποία, ὡς προεῖρήθη, ἔκειτο
κατὰ τὴν Μεσαίαν Αἴγυπτον, καλουμένη παρὰ

τῶν Αἰγυπτίων Σομόουν, ἡ δὲ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐν-
ταῦθα, ὠνομάσθη ἡ μικρὰ· ἡ δὲ σημασία τῆς κα-
τ' Αἰγυπτίους λέξεως τῆς Πόλεως ταύτης Πτιμιν-
χόρ, δηλοῖ Πόλιν τοῦ Ἰβρου, οἱ δὲ Ἕλληνας σφαλε-
ρῶς ὠνόμασαν αὐτὴν Ἐρμούπολιν· αὐτὴ ἦτον τε-
τιμημένη μὲ θρόνον Ἐπισκόπου.

Μώμεμφις-Πανούφ Κιτ-Πανούφ-Ἐλ-

σέφλι τανῦν.

Ἡ Πόλις καλουμένη παρὰ τοῦ Ἡροδότου, Στρά-
βωνος, Στεφάνου καὶ Εὐσταθίου Μώμεμφις, ἔκειτο
περὶ τὰς ἑπτὰ λούγας πρὸς δύσιν τῆς ῥηθείσης
Ἐρμουπόλεως παρὰ τὴν ὄχθην μιᾶς διώρυγος, τῆς
ἀπὸ τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου φερομένης εἰς τὴν Μα-
ρεώτιδα λίμνην· οἱ Μώμεμφῖται, κατὰ τὸν Στρά-
βωνα, ἐτίμων τὴν Ἀθῶρ (Ἀφροδίτην), εἰς τῆς ὁ-
ποίας τὸν Ναὸν ἐτρέφετο θηλεία βοῦς Ἰσραὴ· τὸ
Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τῆς Πόλεως ταύτης, κεῖται γε-
γραμμένον, κατὰ μὲν Κόπτας, Πανούφ Κιτ, κατὰ
δὲ Ἀραβας, Μανούφ-Ἐλ-Σέφλι, τουτέστιν ἡ κα-
τωτέρα Μενούφ, πρὸς διαφορὰν τῆς ῥηθείσης Με-
σημῶριότηρας, πρωτευούσης τῆς Ἐπαρχίας Μενου-
φιέ, καλουμένης Μενούφ ἀλόλια, τῆς ἀνωτέρας.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὸ κατὰ Λιβύην τῆς Αἰγύ-
πτου, τὸ ὅποιον οἱ Ἀραβες καλοῦσι Ποχαῖρε, ἔκειν-
το καὶ αἱ ἐφεξῆς κωμοπόλεις τῶν Αἰγυπτίων· ἡ

Σβουνχορ Θαλότ, (Σάνχορ τανῦν παρὰ τῶν Ἀράβων) τῆς ὁποίας ἡ σημασία δηλοῖ τοῦ λωτοῦ, καθότι ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Θαλότ, λαοῦτ, ἢ λῶτι ἐσχημάτισαν οἱ Ἕλληνες τὸ λωτός. ἢ Ἀρβάτ, τὴν ὁποίαν οἱ Ἄραβες καλοῦσι τανῦν Χαρθέτα, καὶ ἡ Θεροσσέ, Ταρουτζέ ἤδη παρὰ τῶν Ἀράβων.

Κατὰ Ἀνατολὰς τῶν ἐκβολῶν ποτὲ τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου, ὅπου ἡ παρὰ τῶν Ἀράβων καλουμένη τανῦν Μααδία, ἔκειτο τὸ τῶν Ἑλλήνων Ἡράκλειον κατὰ τὸν Στράβωνα, ἔχον Ναὸν τοῦ Ἡρακλέους, ἐξ ᾧ τὸ στόμιον τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου ὠνομάσθη καὶ Ἡρακλεωτικόν.

Κανώβος-Κάχι-άνούβι-Ἀπουκίρ τανῦν.

Ἡ Πόλις τῆς Κανώβου ἔκειτο περὶ τὸ στόμιον τοῦ Κανωβικοῦ ποτὲ κλάδου, μακρὰν ὀλίγον τῆς θαλάσσης κατὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τούτου τοῦ κλάδου τοῦ Νείλου· φαίνεται δὲ, ὅτι αὐτὴ δὲν ἦτο ἐπὶ τῶν Φαραῶ ἐπίσημος, ἀλλ' ἐπομένως κατέστη λαμπρὰ διὰ τὴν λατρείαν καὶ αὐτόθι τοῦ Σεράπιδος, τὸν ὁποῖον ἐτίμων οἱ δεισιδαίμονες μὲ πολλὴν ἀγιστίαν· ταύτης δὲ τῆς ψευδοθεότητος οἱ Ἰερεῖς ἐνταῦθα ἐπαγγέλλοντο οὐ μόνον τὰ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς Ἰατρείας, καὶ συνέγραφον τὰς θεραπείας, τὰς ὁποίας ἐπίστευον ὡς προερχομένας παρὰ τοῦ Σεράπιδος, οὐ μόνον οἱ δημοτικοί, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἐλλογμώτατοι κατὰ τὸν Στράβωνα· τὰ

θέλγητρα τῆς θέσεως τῆς Κανώβου, ἐχούσης μὲν ἐξ ἑνὸς μέρους τὴν παραθαλασσίαν, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου τὴν διώρυγα τοῦ Νείλου, ἢ καλλονὴ καὶ λαμπρότης τῶν Ναῶν, καὶ πρὸ πάντων τὰ τῆς ἀκολασίας ἐπαγωγὰ δειλεάσματα, εἴλκυον καὶ παρέσυρον τοὺς τε κατοίκους τῆς Αἰγύπτου, καὶ αὐτοὺς τοὺς ξένους εἰς αὐτὴν τὴν ἄσωτον Πόλιν, ὅπου ἡ διαφθορὰ καὶ λαγνεία ἐνεργεῖτο μὲ τὴν ἀναισχυντίαν ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς θρησκείας, ὥστε εἰς τοὺς φρονίμους καὶ εὐτάκτους μομφὴ ἐλογίζετο ὁ εἰς Κανώβον πλοῦς· ἀλλ' ἐπ' ἅπασιν τούτοις, καὶ ὁ Νεῖλος, καὶ ἡ ἀπ' Ἀλεξανδρείας μέχρι Κανώβου διώρυξ, κατ' αὐτὸν τὸν Γεωγράφον, καὶ κατ' ἄλλους ἔτι Συγγραφεῖς, ἡμέραν καὶ νύκτα ἦτον πλήρης πλοιαρίων κομιζόντων εἰς τὰ τῆς Αἰσχροτήτος καταγώγια τῆς Πόλεως ταύτης ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἀναμίξ, ψάλλοντας καὶ ψαλλούσας ἀναιδῶς, καὶ χορεύοντας καὶ χορευούσας μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀσελγείας.

Εἰς τὴν Πόλιν ταύτην ἐπὶ προφάσει παραδόσεως τῶν Ἱερατικῶν Αἰγυπτιακῶν ἀρχαίων γραμμάτων, κατὰ τὸν Ῥουφῖνον, παρέδιδον τὴν μαγικὴν τέχνην· καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἀριθμεῖται Ἀντωνῖνός τις υἱὸς μιᾶς μάγου διαδοῆτου ὀνόματι Σωσιπάτρας, διδάσκαλος καὶ αὐτὸς τῆς μαντικῆς χρηματίσας αὐτόσε· αὐτοὶ δὲ δυνάμει τῶν ἐναερίων πνευμάτων, γοητείας ἐτέλουν καὶ τέρατα ἐνώπιον

τῶν δεισιδαιμόνων καὶ κούφων, διό καὶ ἐθάμβουν
 αὐτούς· ὅτι δὲ ὑπῆρξαν τοιοῦτοι, οἱ δὲ ἐπικλήσεως,
 θαυμάτων καταχρηστικῶς λεγομένων, τελεσιουργοί,
 ὁ τὴν θεῖαν πιστεύων Γραφὴν, πῶς ἤθελεν ἀρνηθῆ-
 τὰς ὑπὸ τῶν Μάγων ἐπὶ Φαραὼ γενομένης γοη-
 τείας, τὸ ἐπὶ Σαοῦλ ὑπὸ τῆς ἐγγαστριμύθου τελε-
 σθέν τεράστιον, τὰ τοῦ Ἑλύμα τοῦ μάγου κατὰ
 Πάφον, καὶ τὰ κατὰ τοὺς Φιλίππους τῆς παιδί-
 σκης, τῆς ἐχούσης τὸ πνεῦμα τοῦ Πύθωνος; Κατὰ
 δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τῆς καταστροφῆς τῶν ἐν Ἀ-
 λεξανδρείᾳ εἰδωλείων, κατεβλήθησαν καὶ κατηδα-
 φίσθησαν καὶ τὰ εἰς Κάνωβον, καὶ οὕτω διεκόπη-
 σαν καὶ κατέπαυσαν αἱ εἰς τὰ εἰδωλεῖα γερόμεναι
 ὄδελυραὶ ἀβήρητοποιταὶ ὑπὸ τῶν Ἰερῶν τῆς αἰσχύ-
 νης, καὶ σὺν αὐταῖς καὶ ὁ ἔσχατος βαθμὸς τῆς δι-
 αφθορᾶς καὶ κακοηθείας· πρὸς δὲ ἀντικατάστασιν
 παραδειγμάτων ζωῆς τῆς κατὰ Θεόν, καὶ πράξεων
 χριστιανικῶν ἐναρέτων, ὁ τηνικαῦτα Ἀρχιεπίσκο-
 πος τῆς Ἀλεξανδρείας, ῥέκτης καὶ θερμουργός, Θε-
 ὄφιλος ἐκεῖνος, ἀνήγειρε καὶ εἰς Κάνωβον καὶ κα-
 θ' ὅλα τὰ πέριξ μέρη, Ἐκκλησίας καὶ μοναστῶν
 καταγώγια, ἀλλὰ τὸ ἐν Κανώβῳ μοναστήριον ἐγένε-
 ντο ἐξάκουστον, διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ, ἀσκήσει πολλῆς
 βίου καθαρότητι, καὶ πάσῃ ἄλλῃ ἀρετῇ καὶ παι-
 δεῖα διαπρέψαντας· Οἱ δὲ Ἐθνικοὶ θεωροῦντες τοὺς
 μοναστὰς αὐτοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τὰ τῶν σεβασ-
 μάτων αὐτῶν ἐρείπια, διέδολλον αὐτοὺς ὑπ' ὀργῆς

μὲ διαφόρους λοιδορίας καὶ σκώμματα· «ἀνθρώπους μὲν κατὰ τὸ εἶδος, ὁ δὲ βίος αὐτοῖς συώδης» ἐξιμεῖ κατ' αὐτῶν ὁ Συώδης τῷ ὄντι Ἑλλην Ἱστορικός Εὐνάπιος.

Τὰ Ἐρείπια τῆς Κανώβου ὑφίστανται μικρὸν περαιτέρω τῆς Ἀραβικῆς κόμης Ἀπουκίρ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ περιλαμβάνουσιν ἰκανὸν διάστημα, ὅπου θεωροῦνται λείψανα καὶ θραύσματα πολυπληθῆ τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ Αἰγυπτιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐκτεινόμενα μέχρι θαλάσσης.

Κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἑλλήνων Συγγραφέων, αὐτὴ ὠνομάσθη Κάνωβος ἀπὸ τοῦ κυβερνήτου τοῦ πλοίου τοῦ Βασιλέως Μενελάου, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ ἐνταῦθα παράλια διήθην ἐτελεύτησεν· ἀλλ' ἡ τοιαύτη δοξασία τῶν Ἑλλήνων εἶναι προφανῆς μῦθος, διότι ἐφαντάσθησαν νὰ εὕρωσι τὰ τῶν Ἡρώων ἶχνη καὶ εἰς τοὺς πλέον ἀφυστηκότας τόπους τῆς Ἑλλάδος· Ἡ λέξις Κάνωβος εἶναι φθορὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Κάχι·Ανουβ, δηλοῦντος χρυσοῦν ἔδαφος.

Ὁ ἤδη διοικῶν τὰ τῆς Αἰγύπτου Μεχμέτ·Αλῆ·Πασᾶς, τὸ 1818 ἔτος ὅτε πρὸς ὠφέλειαν μεγίστην τοῦ ἐμπορίου, δι' 80000 ἐργατῶν ἔσκαπτε καὶ ἐκαθάριζε τὴν ἀρχαίαν διώρυγα τῆς Κλεοπάτρας λεγομένην, τὴν δεχομένην ἀπέναντι τῆς νῦν Φούα τὰ τοῦ Νεῖλου ὕδατα, καὶ μετοχετεύουσαν αὐτὰ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, οἱ διορισμένοι τεχνῖται ἐργαζόμενοι εἰς τὸ νὰ κατασκευάσωσιν ἐν πρόχωμα μεταξὺ

τῆς θαλάσσης καὶ τῆς Μαριώτιδος λίμνης, καὶ ζη-
τοῦντες πέτρας εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Κανώβου ταύ-
της, εὔρον ἐπάνω μιᾶς τῶν ἐκ θεμελίων πετρῶν,
μεταξὺ δύο κεράμων ὑλοθέντων ἐκ τοῦ μακροῦ χρό-
νου, μίαν πλάκην ἐκ χρυσοῦ λεπτοτάτην, ἐξ μὲν δα-
κτύλων καὶ τεσσάρων γραμμῶν ἔχουσαν μῆκος, δύο
δὲ δακτύλων καὶ δύο γραμμῶν πλάτος, ἐπὶ τὴν ὁ-
ποίαν ἦτον ἐγκυκλογραφήμενη ἡ ἐπιγραφή αὕτη.

Βασιλεὺς Πτολεμαῖος Πτολεμαίου καὶ Ἄρσι-
νόης, θεῶν ἀδελφῶν, καὶ Βασίλισσα
Βερενίκη ἡ ἀδελφή καὶ γυνὴ αὐτοῦ.
τὸ Τέμενος Ὀσίρει.

ταύτην δὲ τὴν ἐκ χρυσοῦ πλάκην ὁ Σατράπης
αὐτὸς ἐπεμψεν ὡς δῶρον φιλίας πρὸς τὸν Ἄγγλον
Σαρ. Σιδνέτι. Σμίτ.

Ὁ Πτολεμαῖος αὐτὸς ἦτον Εὐεργέτης ὁ Α'. υἱὸς
Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου ἐκ τῆς Ἄρσινόης τοῦ
Λυσιμάχου πρώτης γυναικὸς αὐτοῦ γεννηθεῖς· ἡ δὲ
γυνὴ αὐτοῦ Βερενίκη ἦτον θυγάτηρ τοῦ Μάγα ἀ-
δελφοῦ τοῦ Φιλαδέλφου, ὅθεν καὶ αὐτοῦ ἑξαδέλφη·
οἱ Βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαῖοι μὲ ὅλον τὸ
ὄτι, κατὰ τοὺς Μακεδονικοὺς νόμους, ἐλάμβανον
εἰς γυναῖκας τὰς τε ἑξαδέλφους, ἀνεψιάς καὶ αὐτὰς
τὰς ἀδελφάς των, ὅλαι ὁμῶς ἐπίσης ὠνομάζοντο
γυναῖκες καὶ ἀδελφαί. Τὸ Τέμενος αὐτὸ ἀνηγέρθη
ἐνδον τῆς Κανώβου εἰς τὸν Ὀσίριν παρὰ τοῦ Εὐ-
εργέτου καὶ τῆς Βερενίκης, μεταξὺ τοῦ 247, καὶ

222 πρὸ Χριστοῦ ἔτους, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸ διάστημα τῶν 25 χρόνων διήρκεσε Βασιλεύων ὁ Εὐεργέτης αὐτός.

Μένουθις-Μανούτι.

Κατὰ τὸν Βυζάντιον Στέφανον, ἔκειτο περίξ τῆς Κανώβου μία κώμη καλουμένη, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Μένουθις· αὐτοὶ καθὼς ἐδόξαζον, ὅτι ἡ Αἰγυπτιακὴ Πόλις Καχιανούβ, καὶ κατὰ συγκοπὴν Καχνοῦβ, ὠνομάσθη Κάνωβος ἀπὸ τοῦ κυβερνήτου τῆς νηὸς τοῦ Μενελάου· οὕτως ἐνόμιζον ὅτι καὶ ἡ Μένουθις ἐκλήθη ἀπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ ῥηθέντος Κανώβου· ἀλλὰ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐγράφετο καὶ ἐλέγετο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Μανούτι, καὶ δηλοῖ τόπον ἱερόν, ἢ τόπον Θεοῦ.

Θῶνις.-Θῶνι-Ταπόσειρις-Ταπούσιρι-καὶ Νικόπολις.

Αἱ καίμεναι ποτὲ Πόλεις, κατὰ τὸν Στράβωνα, παρὰ τὴν θάλασσαν μεταξὺ Κανώβου καὶ Ἀλεξανδρείας ἦσαν αἱ ἐφεξῆς· πρώτη ἐπάνω ἐνός Ἀκρωτηρίου ἡ Πόλις Θῶνις, ἡ Θῶνι τῶν Αἰγυπτίων, ὅπου μετὰ ταῦτα ἐπὶ Πτολεμαίων ἐκτίσθη εἰς μικρὸς Ναὸς ἐπ' ὀνόματι Ἀρσινόης Ἀφροδίτης· δευτέρα ἡ μικρὰ Ταπόσειρις, πρὸς διαφορὰν τῆς μεγάλης κειμένης κατὰ τὴν Λιθύνην· καὶ τρίτη ἡ πλη-

σίον τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀφ' ἧς διέχει εἴκοσι στα-
δίους, Νικόπολις, ἡ ὁποία ἠικοδομήθη καὶ ἐτιμήθη
παρὰ τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου, διότι ἐνταῦθα ἐνί-
κησε τὸν ἐξεληθόντα ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας κα-
τ' αὐτοῦ Ἀντώνιον, ἐραστὴν τῆς ὑστάτης διαβο-
ήτου Κλεοπάτρας.

Ῥακῶτις-Ἀλεξάνδρεια-Σκενδεριέ.

Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, τὸν ὁποῖον ἐξελέξατο Ἀ-
λέξανδρος ὁ μέγας διὰ τὴν κτίσιν τὴν ἐπ' ὀνόματι
αὐτοῦ Πόλιν, ἔκειτο μία ἄσσημος τῶν Αἰγυπτίων
κώμη καλουμένη Ῥακῶτις· οἱ ἀρχαῖοι τῶν Αἰγυ-
πτίων βασιλεῖς, πρὸ τοῦ Ψαμμίτιχου, διότι ἀπεμ-
πόδιζον τὴν κοινωνίαν τῶν ὑπηκόων των μετὰ τῶν
ξένων, διώρισαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν παράλιον καὶ
λιμένα ἔχουσαν Πόλιν στρατιώτας φύλακας ἐπὶ
τούτῳ εἰς τὸν ἐπικαιρότατον λοιπὸν τόπον τοῦτον,
τὸν περιεχόμενον ὑπὸ τῆς Μαρεώτιδος λίμνης ἀπὸ
Μεσημβρίας, καὶ τοῦ σχηματιζομένου λιμένος κα-
τ' Ἄρκτον ὑπὸ τῆς νήσου Φάρου, ἠικοδόμησεν ὁ
Μακεδὼν μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου τὴν
ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ Πόλιν διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος
Λεινοχάρους εἰς ἓνα ἐνιαυτὸν.

Αὕτη ἐκαλλωπίσθη κατὰ συνέχειαν ἐπὶ Πτολε-
μαίων μάλιστα, μὲ Νεῦς πολυτελεῖς, μὲ οἰκίας
πολλὰς καὶ λαμπρὰς, μὲ ἰκανοὺς θαυμασίους ὄβει-

λίσκους, καὶ ἄλλας δημοσίους κατασκευὰς μεγαλοπρεπεῖς· τὰ πολλὰ αὐτῆς μνημεῖα, τῶν ὁποίων λείψανά τινα μετὰ εἴκοσι αἰῶνας καὶ ἐπέκεινα, μαρτυροῦσι τὴν παλαιὰν αὐτῆς δόξαν καὶ λαμπρότητα· περιεῖχεν αὐτὴ τὸ πάλαι 3,000,000 κατοίκους Αἰγυπτίους, Ἕλληνας καὶ Ἑβραίους· πολλὰς εὐρυχώρους πλατείας, καὶ πλήθος λουτρῶν καὶ κήπων. ὁ ὁμώνυμος τῇ νήσῳ πολυόροφος ἐκ λίθου λευκοῦ θαυμαστῶς κατασκευασμένος Φάρος, καὶ λογιζόμενος ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμαζομένων ἔργων τῆς ἀρχαιότητος κατηδαρίσθη καὶ ἠφανίσθη.

Θεωροῦνται εἰσέτι μεταξὺ τῶν ἐρειπίων καὶ λειψάνων τῶν καλλωπιζόντων τὴν Πόλιν ἀξιοθεάτων ποτὲ μνημείων, δύο μονόλιθοι ἐκ κοκκωτοῦ (Γρανίτου) λίθου Ὀβελίσκοι παρὰ τὴν θάλασσαν τοῦ πρὸς βορρᾶν λιμένος, πλήρεις ἱερογλυφικῶν, ὧν ὁ εἷς εἶναι εἰς τὴν θέσιν του, ὁ δ' ἄλλος κεῖται κατὰ γῆς καὶ ὑπὸ τὴν ψάμμον κεχωσμένος· αὐτοὶ μετεκομίσθησαν ἀπὸ Ἡλιουπόλεως παρὰ τῶν Πτολεμαίων, καὶ ἐστήθησαν πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν βυσιλείων, τῶν οὐ μακρὰν τῆς Λοχιᾶδος καλουμένης ἄκρας κειμένων κατὰ σειρὰν ἐνδον τοῦ πρὸς βορρᾶν λιμένος, καὶ πολλὰ καὶ διάφορα ἔχοντων λαμπρὰ οἰκήματα, καὶ δάση τερπνὰ λειμώνων· οἱ δύο αὐτοὶ Ὀβελίσκοι οἱ καλλωπίζοντες μετὰ καὶ ἄλλων τὰ πρόθυρα τῶν Πτολεμαϊκῶν Παλατίων, καλοῦνται ἐκ παραδόσεως τῆς Κλεοπάτρας, ἴσως ἀπὸ τῶν

(*) ἐν. 300,000

τοσοῦτων τῶν ἔχουσῶν τὸ αὐτὸ ὄνομα μιᾶς βασι-
 λίσσης καὶ γυναικός, ὡς προσεφῆθη, Πτολομαίου τι-
 νός· Οἱ Ὀβελίσκοι ἔχουσιν ἐφ' ἐκάστην πλευρὰν
 τρεῖς σειρὰς Ἱερογλυφικῶν χαρακτήρων· αὐτοὶ κα-
 τ' ἀρχάς, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἐπ' αὐτοὺς φωνη-
 τικῶν Ἱερογλυφικῶν, ἀνηγέρθησαν παρὰ τοῦ Φα-
 ραῶ Μοίριδος, ἢ Τουθμώσεως τοῦ τρίτου, ἔμπρο-
 σθεν τοῦ ἐν Ἡλιουπόλει μεγάλου Ναοῦ τοῦ Ἡλίου,
 καὶ δὲ κατὰ τὰ πλάγια σειραὶ τῶν Ἱερογλυφικῶν
 κατεγράφησαν εἴτα παρὰ τοῦ Σεσώστριως· δύο ὡ-
 σαύτως κατὰ ἀνατολὰς Ἱερογλυφικαὶ βραχύταται
 ἐπιγραφαὶ δηλοῦσιν, ὅτι ἐχαράχθησαν ὑπὸ τοῦ δια-
 δόχου τοῦ Σεσώστριως· τρεῖς λοιπὸν ἐποχαὶ φέρον-
 ται σημειωμέναι ἐπάνω αὐτῶν τῶν δύο μνημείων.
 Ἐκ τούτων δὲ ὁ μὲν ἱστάμενος εἰς τὴν θέσιν του,
 προσεφῆθη εἰς τὴν Γαλλικὴν διοίκησιν, ὁ δὲ κεί-
 μενος ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν· ἐπὶ δὲ τούτοις πέν-
 τε μόναι μονόλιθοι στῆλαι ἐκ κοκκωτοῦ λίθου πρὸς
 ἀνατολὰς τῆς Πόλεως ἔσω τῆς Κανωθικῆς πύλης
 ἱστάμεναι, λείψανα τοῦ μετὰ πολλῶν στοῶν ἐφ' ὡ-
 ραίων τοιοῦτων πολλῶν στηλῶν περιδρόπτου γυ-
 μνασίου.

Τὸ ἐπιστημότερον δὲ πάντων τῶν ἐναπολειφθέν-
 των μνημείων, εἶναι ὁ ἐκ κοκκωτοῦ ἐρυθροῦ λίθου
 μονόλιθος Κίων, ὁ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν πα-
 χύτητα τοῦ κορμοῦ αὐτοῦ (ἐκτὸς τοῦ στυλοπάτου
 καὶ τοῦ ἐπικρανίου, ὡς ἐξ ἄλλων τμημάτων), λο-

γυζόμενος μεταξύ τῶν τῆς Κορινθίου τάξεως, ἢ εἰ-
δους ἄλλων ἀρχαίων, ὡς ὑπερέχων (1). ὁ τούτου
κορμὸς εἶναι κατὰ τὸ ὕψος ποδῶν 70, ἢ δὲ περι-

(1) Ἐκ τῶν κόλπων τῆς γῆς τῆς Φιλανδίας, ἐπαρχίας Ῥωσι-
κῆς παραλίου τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, ἀνεπιπάθη λατομηθεῖσα
καὶ ἐξήχθη ὀλομελής ἢ ἐκ κοκκιωτοῦ λίθου τῆς χώρας ἐκείνης Κο-
λοσσώδης τὸ μέγεθος Στήλη, ἣτις μετακομίσθη διὰ θαλάσσης εἰς
Πετρούπολιν, καὶ ἐστήθη ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ χειμερινοῦ καλουμέ-
νου Πλαταίου, πρὸς μνήμην αἰδίων τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου
τοῦ Α', πρὸς τὸ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Αὐτοκράτορος ἤδη πίσης
Ῥωσσίας Νικολάου τοῦ Α'. τῷ 1832 ἔτι Αὐγούστου 30. μετὰ
δὲ τὴν συμπλήρωσιν ὄλων τῶν καλλιπεριτῶν καὶ τῶν περὶ
τὸ στολόπατον λαξευθέντων ἀναγλύφων, ἐγκαινιάσθη μετὰ λαμ-
προτάτης μεγαλοπρεποῦς Ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ στρατιωτικῆς
παρατάξεως, καὶ κρότῳ πυροβόλων πολλῶ τῷ 1834 ἔτι, Αὐγού-
στου πάλιν τῇ 30, καθ' ἣν ἡμέραν τελεῖται ἡ τοῦ ἁγίου Ἀλε-
ξάνδρου μνήμη· ἡ Στήλη ἡ τεράστιος αὕτη ἔστιν ἀπαραδειγμάτι-
στος καὶ ἀπαραμίλλος, διότι ἔχει ὕψος ποδῶν 154, καὶ ὑπέρκει-
ται πάντων τῶν ὄσων οἱ ἀρχαῖοι χρόνοι ἀνύψωσιν μεγάλουργῶν
τοιούτου εἶδους μνημείων, καὶ διαμενόντων εἰσέτι ἐπὶ τὴν καὶ ἡ-
μᾶς σφαῖραν. ὑπερέχει λοιπὸν πολλῶ τῷ μέτρῳ τὴν τε ἐν Ἀλε-
ξανδρείᾳ ταύτην τοῦ Διοκλητιανοῦ λεγομένην Στήλην, τοὺς τῆς
Κλεοπάτρας ἐκεῖσε δύο ὀβελίσκους, τοὺς κατὰ τὰς Θήβας ἐν τῷ
Ἀραβικῷ τανῦν χωρίῳ Λούξορ δύο ποτὲ παμμεγίστους ὀβελίσκους
τοὺς Κολοσσαίους ἐκεῖσε ὠταύτως κατὰ τὸ Μερονόειον δύο μονο-
λίθους ἀνδριάντας Ἀμνὸρ τοῦ Γ', καὶ τῆς γυναικὸς του. τὸν ἐν
τῇ Ῥώμῃ κατὰ τὴν πλατείαν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἱστέμενον Αἰγυ-
πτιακὸν ὀβελίσκον, πύδας ἔχοντα κατὰ τὸ ὕψος 80, καὶ ἄλλους
ἔτι.

φέρεια 25· αὐτὸς κοινῇ φωνῇ, δοξάζεται ὡς τοῦ Πομπητου, ἀνηγέρθη δὲ ὡς εἰπώθη ἐσχάτως, ἀνευ ὁμως βεβαίας πληροφορίας εἰσέτι καὶ στερεᾶς, πρὸς τιμὴν τοῦ Διοκλητιανοῦ ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρέων, διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ συμβάντος τότε λιμοῦ γενομένην παρ' αὐτοῦ διανομήν σίτου καὶ ἄρτων· καὶ ὅτι τοῦτο ἐγνώσθη δῆθεν ἀπὸ τῆς πρὸ χρόνων ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας ἐκείνης τῶν Γάλλων περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μόλις παρατηρηθείσης ἀμυδρῶς κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ στυλοπάτου ἐπιγραφῆς, ἐκτετριμμένης ὑπὸ τοῦ μακροῦ χρόνου· ταύτης δὲ ἡ ἔννοια ἔχει οὕτω·

Πρὸς

Τὸν Ὀσιώτατον Αὐτοκράτορα τὸν Πολιοῦχον
Ἀλεξανδρείας Διοκλητιανὸν τὸν Σεβαστὸν· Πο... (1)
Ἐπαρχος Αἰγύπτου· ἀνέθηκεν, ἢ ἀνέστησε κατ'
τ' ἔλλειψιν.

(1) Οἱ ἄρχαῖοι Ῥωμαῖοι εἶθιζον κατ' ἐπιτομὴν νὰ προτάττωσιν εἰς τὰ ὀνόματα τὰ πρῶτα μόνον ψηφίᾳ· ὁ δὲ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν Ἐπαρχος ἐκαλεῖτο Πόβλιος, ἢ πιθανώτερον Πομπόνιος· διότι προτοῦ ὁ χρόνος νὰ ἐκτρέψῃ τὴν ἐπιγραφὴν, ἀναμφιβόλως εἰς τὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἐπάρχου πρῶτα στοιχεῖα Πο εἶπετο καὶ, Μ, καὶ ἐκ τούτου ἀπατηθέντες οἱ τότε ἐπίστευσαν, ὅτι ταῦτα τὰ ΠΟΜ, εἰδήλου κατ' ἐπιτομὴν ΠΟΜΠΗΙΟΥΣ· ἡ δὲ παρεξήγησις αὕτη ἀπέδωκεν, ἐπὶ τῶν αἰώνων ἐκείνων τῆς ἀμαθείας, εἰς τὸν Κίωνα τούτου ἐσφαλμένως τὴν ἐπικρατοῦσαν μέχρι ταύτης ψευδῆ κοινὴν ὀνομασίαν, Κολόνην ΠΟΜΠΗΙΟΥ.

Οὐδείς μέχρι τούτου μετὰ βεβαιότητος ἐλάλησε
 περὶ τοῦ μεγίστου κίονος τούτου, τὸ δὲ ἀληθέστερον,
 ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ἔργον τῶν Αἰγυπτίων, διότι
 οὐδείς Αἰγυπτιακὸς Κίων ὑπάρχει μονόλιθος (ἐκτὸς
 τῶν Ὀβελίσκων), ἀλλὰ πάντες σύγκεινται ἐκ τμη-
 μάτων συνηρμοσμένων, μήτε τὸ ὅτι ἐλαξεύθη καὶ
 μετεσχηματίσθη ἀπὸ τινος Ὀβελίσκου, ἀλλ' οὔτε
 καὶ ὡς ἔργον τῶν Ἑλλήνων, διότι διὰ τὸ τοσοῦτον
 ὕψος αὐτοῦ καὶ πάχος, ἀναμφιδόλως κατεσκευάσθη
 πρὸς μόνην χρῆσιν ἑνὸς μνημείου· καὶ ἐπειδὴ τῆς
 θριαμβευτικῆς στήλας εἰθίζον οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι,
 ἄρα μόνοι αὐτοὶ ἐπεχειρίσθησαν νὰ ἐκβάλωσιν ἀ-
 πὸ τῶν λατομείων καὶ τὸν τοιοῦτον ὀλομελῆ κορ-
 μὸν τῆς στήλης ταύτης· τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἐκδο-
 τον ὄν εἰς μεγαλουργίας, καὶ ὄργον πρὸς κατα-
 σκευὴν θεᾶς ἀξίων ἔργων, ἀνεκάλυψε τῷ 205-209
 ἔτει μετὰ Χριστόν, νέα λατομεῖα κατὰ τὴν ἀνω-
 τέραν Αἴγυπτον, ἐκ τῶν ὁποίων κόπτοντες μετὰ
 βαρείων σφυρῶν καὶ κοπιδίων τὸν κοκκωτὸν ἐρυ-
 θρὸν λίθον, ἐξέβαλον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταύτην
 τὴν ὀλομελῆ στήλην, τὴν ἐγερωθεῖσαν (ἔσιω) εἰς
 τὸν Διοκλητιανόν· ἢ πρὸ ὀλίγων χρόνων ἀνακαλυ-
 φθεῖσα λατινιστὶ ἐπιγραφῇ, ἢ καταγεγραμμένη ἐ-
 πάνω τῶν ῥηθέντων λατομείων, κειμένων μεταξὺ
 Σύνης καὶ τῆς νήσου τῶν Φιλῶν, διαλαμβάνει,
 ὅτι ταῦτα εὗρέθησαν ἐπὶ Αὐτοκρατορίας τοῦ Ῥω-
 μαϊκοῦ δήμου, καὶ ἐπὶ τοῦ εὐτυχεστάτου αἰῶνος

τῶν ἀνικῆτων Αὐτοκρατόρων Σεβήρου, Ἀντωνίνου καὶ Γέτα τῶν θειοτάτων Σεβαστῶν.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, διέφερε καὶ τὸ, διὰ τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ τὸ κάλλος, καὶ διότι ἔκειτο ἐφ' ἐνὸς λόφου πεποιημένου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέβαινον διὰ βαθμίδων, περίβλεπτον Σεράπειον ὁ λόφος αὐτὸς ἐστηρίζετο ἐπὶ ἀψίδων, διηρημένων εἰς πολλὰ ὑπόγεια διαχωρίσματα, κοινωγυῖντα πρὸς ἀλλήλα, ὅπου ἐτελέοντο τὰ φρίκης πολλῆς μυστήρια, τῶν ὁποίων τὴν αἰσχύνην καὶ τὴν ὀμότητα ἐκάλυπτεν ἡ εἰδωλολατρεία εἰς τὰ βάθη τοιούτων κρυπτήρων κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν Λατῖνον Συγγραφεῖα Ρουφίνου, καὶ τὸν Σωζόμενον· τὸ δὲ ἐπάνω τοῦ λόφου ἐπίπεδον περιεστοιχείτο ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων οἰκοδομῶν πρὸς κατοικίαν τῶν Ἰερέων, τῶν ὑπουργῶν, τῶν φυλάκων, καὶ ἐνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ Φανηγιῶντων, τῶν ὑποκρινομένων θίου καθαρότητα· αὐτόθι ἔκειτο καὶ ἡ οἰκοδομὴ τῆς περιζήμου βιβλιοθήκης, τῆς ἐκ νέου συστηθείσης μετὰ τὸν πυρπολισμὸν τῆς πρώτης ἐπὶ τοῦ πολέμου Ἰουλίου τοῦ Καίσαρος· μετὰ τὰς οἰκοδομὰς ταύτας ἔκειτο στοᾶ τις ἐκτεταμένη πέραξ μιᾶς τετραγώνου πλατείας, καὶ κατὰ τὸ μέσον ταύτης Ἰδρυτο ὁ Ναὸς τοῦ Σεράπειδος, ἐδραζόμενος ἐπὶ στηλῶν ἐξ ἐπισήμου λαμπροῦ μαρμάρου, ἰκανῶς εὐρύχωρος καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν μεγαλοπρέπειαν κατασκευασμένος· οἱ τοῖχοι τούτου ἔσω-

θεν ἦσαν περιβεβλημένοι με πλάκας χρυσᾶς, ἀργυρᾶς καὶ χαλκᾶς τεθειμέναις ἀλλεπαλλήλως· ἀπεσκέπαζον δὲ καὶ ἀνεκάλυπτον ποτὲ μὲν τὰς ἀργυρᾶς, ποτὲ δὲ τὰς χρυσᾶς κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων.

Ὁ δὲ Σέραπις ἐδοξάζετο ὡς Σεπτότερος πασῶν τῶν ἄλλων ψευδοθεότητων, τῶν ὧν ἐλάτρευεν ἡ Ἀλεξάνδρεια, εἰς τὴν ὁποίαν μετέβη ἡ λατρεία αὐτῆ ἀπὸ τῆς Μέμφεως, ὅπου εἶχε συστηθῆ ἀρχαίῳθεν αὐτὸς κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπρασβεύετο ὡς βασιλεὺς τοῦ ἄδου, οἷος ὁ παρ' Ἑλλησι Πλούτων, ἐπομένως δὲ περιέβαλον αὐτὸν καὶ ἐκόσμησαν καὶ μετὰ προσηγορικὰ ὄλων σχεδὸν τῶν θεοτήτων, τοῦ Διὸς, Ποσειδῶνος, Ἥλιου, Νείλου καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ· τουτέστιν ὄλον τὸν ἐθνικὸν μυθώδη οὐρανὸν αὐτῶν συνένωσαν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ οἱ ἐς ἄκρον δεισιδαίμονες Αἰγύπτιοι· τὸ ἄγαλμα ἴσατο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ μέγα καὶ φοβερόν, ἐκατέραι αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐκταίνοντο μέχρι τῶν ἐκατέρων ἀντιπροσώπων τοιχῶν, καὶ περὶ τὰ πλάγια αὐτοῦ ἔκειτο ὁ τρικάρηνος Κέρβερος, εἰς τοῦ ὁποίου τὰς κεφαλὰς ἦτον περιπεπλεγμένον εἰς ὑπερμεγέθους ὄφεις· τὸ ἄγαλμα αὐτὸ δὲν ἦτον ἐκεῖνο τὸ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος μετακομισθὲν ἀπὸ Σινώπης εἰς Ἀλεξάνδρειαν· αὐτὸ μὲν, ὡς ἐβρέθη, μετηνέχθη ἀπὸ τῆς Μέμφεως, τὸ δὲ ἀπὸ Σινώπης μσταπεμπτον ἄγαλμα, διότι ἐνομίσθη παρὰ τῶν Αἰ-

γυπτίων, ὡς ἔχον ὁμοιότητα μὲ τὰ ἀναφορικῶς, τὰ ἀποδιδόμενα παρ' αὐτῶν εἰς τὴν ψευδοθεότητα ταύτην, ἔστησαν εἰς τὸν αὐτὸν Ναὸν τοῦ Σεράπιδος κατὰ τὸν Πλούταρχον καὶ τὸν Τάκιτον· οἱ Αἰγύπτιοι εἶχον καὶ ἀλλαχοῦ Ναοὺς τῆς θεότητος αὐτῶν ταύτης, περὶ ὧν ὁ Πausanίας ἐν τοῖς Ἄττικαῖς λέγει· « Αἰγυπτίοις δὲ ἱερά Σαράπιδος, ἐπιφανέστατον μὲν ἐστὶν Ἀλεξανδρεῦσιν, ἀρχαιότατον δὲ ἐν Μέμφει »·

Μετὰ δὲ τὴν ἐν κρότῳ πολλῇ συντριβὴν τοῦ ξυλίνου αὐτοῦ ἀγάλματος καὶ κατάρλεξιν τούτου, ἔτι δὲ καὶ τὴν καταστροφὴν πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰδωλείοις καὶ αὐτοῦ τοῦ Ναοῦ, ἀνηγέρθη ἐπὶ τοῦ ἰδίου τόπου ἱερὸν περικαλλῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἐπωνυμούμενον Ἀρκαδίου, υἱοῦ τοῦ Αὐτοκρατοροῦντος τότε Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου τῷ 389 ἔτει· καὶ τοιοῦτοτρόπως κατὰ τὸν Ἀλεξανδρέα Κλήμεντα ἐν τῷ πρὸς τοῦς Ἕλληνας προτρεπτικῷ, ἐπληρώθησαν τὰ τῆς Σιβύλλης ταῦτα·

» Καὶ Σὺ Σάραπι, λίθοις ἐπικείμενε, πολλὰ μογήσεις,
» Κείσῃ πτώμα μέγιστον ἐν Αἰγύπτῳ τριταλαίνῃ.

Τὸ πρὸς πᾶν εἶδος παιδείας καὶ μαθήσεως Μουσεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἔσθια τῶν Σοφῶν, διέφερε τῶν μέχρι ταύτης Ἀκαδημιῶν κατὰ τοῦτο, διότι τὰ μέλη ταύτης συνῶκον ὁμοῦ εἰς ἓν μεγαλοπρεπὲς οἶκημα μὲ ἀδρᾶν δαπάνην πρὸς ὅλα τὰ

αὐτῶν χρεϊώδη παρά τε τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου Ἱτολεμίων πρότερον, καὶ παρὰ τῶν Αὐτοκράτορων τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Βυζαντίου ὕστερον. Ὡς τὸ ἴδρυμα αὐτὸ τῆς Σοφίας ἀφίλει ἢ Ἀλεξάνδρεια τὸ δευτέρως διὰ τσοῦτων αἰώνων τὸ κέντρον τοῦ πολιτισμοῦ τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν τοῦ μεσαιῶνος, καὶ ἐξηγεῖται τσοῦτους ἐπιστήμους περικλεῖς ἀνδρας κατὰ τὰς μαθήσεις καὶ τὰς ὥραιας τέχνας βραδύτερον δὲ τὸ Νεουαῖον αὐτὸ κατέστη ἄλλη πολύκρουνη πηγή τῆς Σοιστιανικῆς ἱεραῆς διδασκαλίας καὶ θεολογίας, ἐξ ἧς ἀνέβλυσαν οἱ τσοῦτοι καὶ τηλοῦτοι ἐπ' ἀρετῇ καὶ πολυμαθείᾳ θεσπέσιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας.

Αἰ εἰς τὴν Ἱόλην ταύτην δύο ποτὲ πλοῦσαι βιβλιοθήκαι ἐγένοντο πολύκροτοι καὶ περιλάλητοι καὶ ἡ μὲν πρώτη ἀρχὴν λαβούσα τῆς συστάσεώς τῆς παρὰ τοῦ ἱεραστοῦ τῆς παιδείας Ἱτολεμίου τοῦ Φιλadelphου, πολλὰ πλάσιόσθη ἐπομένως καὶ ἠξέθη ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλληνικῶν, Αἰγυπτιακῶν, Χαλδαϊκῶν καὶ Ἑβραϊκῶν μεταφρασθέντων χειρογράφων μέχρι 700,000. ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἔκειτο κατὰ τὸ μέρος τῆς Πόλεως, λεγόμενον, ἐγγὺς τῶν Βασιλείων Βρούχιον ἄλλ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεταξὺ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ τοῦ Ἱτολεμίου, ἀδελοφῶ τῆς ὑστάτης ἐκείνης διαφύμῃ Κλεοπάτρας, συγκροτηθέντες ἐν τῷ λιμένι τῆς Ἀλεξανδρείας, ἡ τοῦ καιομένου στόλου φλοῦς διαδοθεῖσα εἰς τοὺς πέ-

ριξ τῆς βιβλιοθήκης οἴκους, κατὰ δυστυχίαν κατέ-
καυσε καὶ ταύτην.

Ἡ δὲ δευτέρα βιβλιοθήκη ἔκειτο εἰς τὸν αὐτὸν
τόπον, ὅπου τὸ Σεράπειον κατὰ τὴν ἄκραν τῆς
Πόλεως καλουμένην Ρακῶτιν, πρὸς μνήμην τοῦ
Αἰγυπτιακοῦ αὐτόσε γωρίου, ὅπου μετὰ ταῦτα ἐ-
θεμελιώθη ἡ Ἀλεξάνδρεια· αὕτη συνεστήθη μετὰ
τὸν πυρπολισμὸν τῆς πρώτης, παρὰ τῆς ῥηθείσης
Βασιλίσσης τῆς Αἰγύπτου κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τῶν
200,000 χειρογράφων τῆς ἐν Περγᾶμῳ τῶν Ἀττα-
λιτῶν Βασιλέων ἐπισήμου βιβλιοθήκης, τὴν ὅποιαν
μετακομίσας ἐκεῖθεν ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, προσέ-
φερον εἰς τὴν Κλεοπάτραν, ὡς τιμαλφές δῶρον τῶν
πρὸς αὐτὴν ἐρώτων αὐτοῦ, ἐπομένως δὲ προσεπηυ-
ξήθη καὶ αὕτη μέχρι τῶν 500,000 χειρογράφων.

Μὲ ὅλον τὸ ὅτι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀλεξαν-
δρείας τῷ 641 ἔτει παρὰ τῶν Ἀράβων, ἡ κατά-
φλεξις τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἀποδίδεται εἰς τὸν
Ἄμερ-Ἐποῦ Ἐλ-Ἀς, στρατηγὸν τοῦ Καλίφου Ὁ-
μερ Χατὰπ, καὶ τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται ἀδιακό-
πως καὶ εὐρίσκεται εἰς τὰ στόματα πάντων, ἀμ-
φιβάλλεται ὅμως παρὰ τινῶν πεπαιδευμένων ἐν τῇ
Εὐρώπῃ, καὶ διαφιλονεικεῖται οἱ μὲν δυσπιστοῦν-
τες προτείνουσιν, ὅτι περὶ τοῦ πυρπολισμοῦ ταύ-
της ὁ συγγραφεὺς Ἀραβιστὶ πεντακοσίου χρόνου
καὶ ἐπέκεινα μετὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο, εἶναι ὁ
κατὰ τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα χριστιανὸς Ἱατρός

τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Πόλεως Μαλάσιαις Ἀποῦ-Ἰλ φαρὰτζ, καὶ ὅτι ἄλλοι Συγγραφεῖς ἀρχαιότεροι αὐτοῦ, οὐδὲ ἀναμιμνήσκουσι τοῦ τοιοῦτου συμβάντος, τουτέστιν, οὔτε ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας Πατριάρχης Εὐτύχιος (Σατδ-ἔπν-Πατριχ), (1) ὁ κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα συγγράφας Ἀραβιστὶ καὶ τὸς περὶ τῆς Πόλεως ταύτης, καὶ ἐξιστορήσας τὴν ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἀλωσιν· οὔτε καὶ ὁ γραφεὺς τῶν Καλιφιδων, ὁ κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα γενόμενος Ἐλμασίμ, ὅστις καίτοι ἀναφέρων εἰς τὴν περὶ Σαρακηνῶν ἱστορίαν του τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ὁ Ἄμερ ἔγραψε πρὸς τὸν Ὅμερ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁμοίως οὐδὲν λέγει περὶ τῆς βιβλιοθήκης, ἐν ᾧ διεξοδικῶς ἀναφέρει περὶ πολλῶν ἄλλων ἀξιοπεριέργων τῆς Ἀλεξανδρείας, τὴν ὁποίαν κατεπόρθησεν.

Οἱ δὲ τῆς ἐναντίας γνώμης καὶ ἀντιμαχόμενοι κατὰ τῶν δυσπιστούντων, προβάλλουσι καὶ αὐτοὶ παρὰ τὸν ῥηθέντα Ἰατρὸν Ἀποῦ-Ἰλ φαρὰτζ, καὶ ἄλλον Συγγραφεῖα Ἀραβὰ Μουσουλμάνον, τὸν κατ' αὐτὸν τὸν αἰῶνα τοῦ Ἐλμασίμ, καθ' ὃν ἦνθη ἡ τῶν Ἀράβων φιλολογία, ὑπάρξεντα, ἱστορικὸν μετὰ κρίσεως ὀρθῆς καὶ θαυμάσιας (μνημονευθέντα καὶ παρ' ἡμῶν ἐν τῷ περὶ τῶν βρεπιίων τῆς

(1) Τὰ χρονικὰ τοῦτου ἐξεδόθησαν Ἀραβιστὶ καὶ Λατινιστὶ εἰς τὴν κατὰ τὴν Ἀγγλίαν ὠρμίαν Πόλιν Ὁξφορτ, τὴν διὰ τὴν εἰς αὐτὴν περίκροτον Ἀκαδημίαν, ἐπισημοτάτην.

Μέμφρεως), τὸν Ἀπδαλατίφ, τὸν ἐν τῷ περὶ τῆς Αἰγύπτου Συγγράμματί του ἀνακηρύττοντα μετὰ βεβαιότητος τὸν πυρπολισμὸν ταύτης τῆς βιβλιοθήκης παρὰ τοῦ ῥηθέντος στρατηγοῦ· καὶ τέλος, ὅτι ἡ μαρτυρία τοιοῦτου πεπαιδευμένου γυναιχοῦς ἀνδρός, λέγουσιν, οὐδένα δισταγμὸν παραλείπει ἀμφιβολίας περὶ τοῦ διὰ πυρὸς αὐτῆς ἀφαισμοῦ, τῆς ὁποίας ἡ φθορὰ ἐγένετο, καὶ ἔστι καὶ ἔσται παρὰ ἴτιον πένθους διηνεκοῦς, ὡς δυστύχημα τῆς παιδείας μέγιστον.

Τὰ παλαιὰ τεῖχη τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ ἡ πληθὺς τῶν μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν κατηδαφίσθησαν ὑπὸ τῶν πρώτων πορθητῶν Ἀράβων, καὶ ἀντ' ἐκείνων τῶν τειχῶν, εἰς μίαν ἑκτασιν ἐκ διαμέτρου μικρὰν καὶ περιορισμένην τῆς πρώτης ἐκείνης ἐκτάσεως τῆς μεγαλοπόλεως, ἠγέρθησαν νέα τεῖχη (τὰ ἤδη θεωρούμενα ἐρείπιον μέγα) ὑπὸ τοῦ Ἄμερ στρατηγοῦ τοῦ Καλίφου Ὁμερ Χατάπ, ὅστις μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς τότε πρωτεύουσας Πόλεως τῆς Αἰγύπτου Βαβυλῶνος (ἔσκι Μίσιρ), ἐκστρατεύει καὶ πολιορκεῖ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ μετὰ δεκατέσσαρας μῆνας ἐκπορθεῖ ταύτην τῷ 642 ἔτει, Δεκεμβρίου 11· οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ῥωμαίων μετὰ τοῦ στρατοῦ ἐπιβάντες εἰς τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν, καὶ διεσώθησαν· Ὁ Ἄμερ ἀσφαλῆ νομίσας τὴν τῆς Πόλεως κατάκτησιν, ἀφῆκεν εἰς τὴν Πόλιν ὀλίγους στρατιώτας καὶ ἐξῆλθε πρὸς κατα

δίωξιν τῶν λοιπῶν ἀνά τὴν Αἴγυπτον στρατιωτικῶν Ῥωμαϊκῶν σωματίων· οἱ δὲ τοῦ στόλου οὐ μακρὰν ὄντες, καὶ μαθόντες τὴν ἀναχώρησιν τοῦ στρατηγοῦ Ἄραβος, παλινδρομοῦσιν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐπανακτῶσιν αὐτὴν· ἐπιστρέφει ὁ Ἄμερ, καὶ καθιάζει αὖθις τοὺς Ῥωμαίους εἰς ἀναχώρησιν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὁμερ, ὁ μετ' αὐτὸν Καλιφεύσας Ὀσμὰν καθαιρεῖ τῆς διοικήσεως τῆς Αἴγυπτου τὸν Ἄμερ· Ἐποῦ· Ἐλ· Ἄς, καὶ ἀποστέλλει ἀντ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν του Ἀπδάλλαχ· προσπλέει πάλιν ὁ Ῥωμαϊκὸς στόλος μετὰ βαρυτέρας δυνάμεως εἰς Ἀλεξάνδρειαν· οἱ δὲ πολῖται ταύτης λαβόντες τὰ ὄπλα καὶ συνενωθέντες μετὰ τῶν βασιλευσίων, κυριεύουσιν αὐτῆς· ἢ περὶ τοῦ συμβάντος τούτου εἶδῃσις ἔφθασεν εἰς Μεδίνην μετ' ἐπιπόνου παρακλήσεως πρὸς τὸν Καλίφην τῶν Κοπτῶν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ἄμερ εἰς Αἴγυπτον ὡς μόνου δυναμένου νὰ καταπολεμήσῃ τοὺς βασιλικούς, καὶ νὰ προστατεύσῃ καὶ αὐτούς, οἱ ὅποιοι, διότι ἐφάνησαν πολυειδῶς προδόνται, ἐφοβοῦντο τὴν τοῦ Ἀυτοκράτορος ὀργὴν· τῇ ἐπιταγῇ λοιπὸν τοῦ Καλίφου ἐπιστρέφει ὁ Ἄμερ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ὑποδέχεται αὐτὸν ὁ πολλάκις ῥηθεὶς ἀρχικώπτης Μοκαύτας μετὰ χαρᾶς μεγάλης· ὁ στρατηγὸς συνενώσας μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ καὶ πλῆθος Κοπτῶν παρεμβάλλει εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ πολιορκεῖ αὐτήν· οἱ Ῥωμαῖοι ἀντεκαρτάττοντο κατὰ τῶν

ἀδιακόπων προσβολῶν μετὰ τρυφῆς ἀνδρείας,
 ὥστε ὁ Ἄμερ ἀγανακτῶν διὰ τὴν πολλὴν πεισμο-
 νὴν τῶν πολιορκουμένων, ὤμοσεν, ὅτι ἂν ὁ Θεὸς
 δώσῃ αὐτῷ τὴν νίκην καὶ καταδαίρῃ τὰ τείχη
 καὶ κατὰστρέψῃ τὴν Πόλιν· τέλος δὲ μετὰ πολ-
 λὰ κυριεύει ταύτης τὸ δεύτερον ἐξ ἐρόδου τῷ 616
 εἶπαι· εἰς δὲ τὸν τόπον, ὅπου ἐστῆσε τὴν τῶν πο-
 λιτῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν σφραγὴν, ἔκτισεν ἑ-
 πιεῖτα Τέμενος, ὀνομάσας αὐτὸ Ἰζαμί ἀλ' Ῥαχμῆτ,
 τουτέστιν ἐλέους· πρὸς δὲ συμπλήρωσιν τοῦ ὄρκου
 αὐτοῦ ἐκρήμισσε τὰ τείχη τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ
 κατηδάρισεν ὅλην τὴν Πόλιν· καὶ ἔκτοτε αὕτη
 ἀπογομνωθεῖσα ὅλας τῆς διέξεως αὐτῆς καὶ λαμπρό-
 τητος, περιωρίσθη εἰς μίαν μικρὰν ἔκτασιν περιτε-
 τειχισμένην, καὶ πλήρη ταύτην ἐρείπειον, ὡς ὁρᾶ-
 ται τὴν σήμερον, ἣ ὅποια τῷ ὄντι δὲν εἶναι ἄλλο,
 εἰμὴ ὁ τάφος τῆς ἀρχαίας· ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ νῦν
 ποτὶ Πόλις τῶν Ἀράβων ἐπὶ τῶν τῆς Αἰγύπτου
 ὑστάτων δυναστιῶν Τουλούνιδων, Βαχάριδων, Σιρ-
 κασίων καὶ καθιζῆς, ἔμεινεν ἀκατοίκητος, καὶ ἀν-
 τ' αὐτῆς ἐκτίσθη νῦν ἄλλη Πόλις ἐπάνω τοῦ προ-
 χώματος, τὸ ὅποιον ποτὲ ἤνωνε τὴν νῆσον τῆς
 Φάρου μετὰ τῆς Ἠπειροῦ, καὶ οὕτω διεχωρίσθη
 ὁ πρὸς δύσιν λιμὴν Εὐνότης ἀπὸ τοῦ πρὸς βορρᾶν
 λιμένος, οἵτινες συνεκοινῶνουν τὸ πάλαι διὰ μιᾶς
 γέφυρας, ἣ ὅποια συνήνωνε τὸ πρόχωμα μετὰ τῆς
 Πύλειος· ἣ δὲ γέφυρα κατασκευασμένη οὕσα ἐφ' ὅ-

ψηλῶν στηλῶν ἀφίενεν ἐλευθέραν τὴν διάβασιν τῶν πλοίων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἕως τοῦ ἄλλου λιμένος· ἡ ὑπαρξίς τῆς νέας Ἀλεξανδρείας ἀλλῶς πως οὐκ ἐπισώθη, εἰμὴ διὰ τε τὸν λιμένα τῆς, καὶ διὰ τὴν ὠφέλιμον καὶ ἐπικερδῆ ἕνεκα τοῦ ἐμπορίου θέσιν τῆς· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τὰ τῆς Αἰγύπτου ἤδη διοικοῦντος Κράντορος Μεχμέτ Ἀλή, ἡ νέα Πόλις αὕτη ἐκτάθη μεγάλως, ἐκαλλωπίσθη μὲ διαφόρους λαμπρὰς οἰκοδομὰς, μὲ ἐξαιρετὰ θαλάσσια καταστήματα, καὶ τέλος, διὰ τῆς ἀνορυχθείσης, ἐργασία πολλῇ καὶ δαπάνῃ οὐ μικρᾷ, καὶ καθαρισθείσης παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου κράντορος παλαιῆς ἐκείνης διώρυγος, πλοίου γενομένης ἀπ' Ἀλεξανδρείας μέχρι τοῦ Νείλου, καὶ Μιαχμουδὶς ἐπωνομασθείσης πρὸς μνήμην τοῦ εὐτυχῶς Σουλτανεύσαντος Μιαχμουτ, ὑπερευκολύνθησαν πάντα καὶ ἐξαιρέτως τὰ τοῦ ἐμπορίου· οὕτω δὲ ἡ Ἀλεξανδρεία μετὰ αἰῶνας δεκατρεῖς ἐπανέλαβεν αὐτὴ ἐπίσημον ὑπαρξίν.

Ἐκ τῆς Πόλεως ταύτης ἐξήνθησαν ἄνδρες Ἀλεξανδρινοὶ ἀξιόλογοι· ὁ κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην γεννηθεὶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ πατὴρ τῆς Γεωμετρίας Εὐκλείδης· ὁ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου υἱοῦ τοῦ Λάγου ἀκμάσας, Ἀπολλώνιος ὁ πολιτογραφηθεὶς εἶτα Ῥόδιος καὶ Συγγραφεὺς τῶν Ἀρχοναυτικῶν· Ἐρων Κτησιβίου ὁ μαθηματικός· Αἰδύμος ὁ Γραμματικός, ὁ διὰ τὴν μεγίστην αὐτοῦ φιλοπονίαν ἐπικληθεὶς Χαλκέντερος· Φίλων ὁ Ἰου-

δαῖος : Μενέλαος ὁ Μαθηματικός : Πτολομαῖος ὁ
 ἐπωνυμιούμενος Χῆνος ὁ Γραμματικός : Ἀπολλών-
 νιος ὁ δῦσκολος : Ἀπιανός ὁ Συγγραφεὺς τῶν Ῥω-
 μαϊκῶν πολέμων : Διόφαντος ὁ μαθηματικός : Ἡ-
 ρωδιανός Ἀπολλωνίου Γραμματικός : Ἀρπακρατί-
 ων ὁ Συγγραφεὺς τοῦ Ῥητορικοῦ Λεξικοῦ : Ἡραι-
 στίων ὁ Γραμματικός : Ὑψικλῆς ὁ Μαθηματικός :
 Ποτάμων ὁ Ἐκλεκτικός : Ἀμμώνιος ὁ Πικλὴν Σακ-
 κᾶς, ὁ ἀγωνισθεὶς ἐπὶ τῷ ἐνώσει τὴν τοῦ Πλάτω-
 νος καὶ Ἀριστοτέλους φιλοσοφίαν : Ἀνατόλιος ὁ
 Περιπατητικός : Κλήμης ὁ Στρωματεὺς : Ωρυγένης
 ὁ Ἀδαμάντινος : Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρείας Ἐπί-
 σκοπος : Δίδυμος ὁ τυφλός, Φιλόσοφος καὶ Γεωμέ-
 τρης : Ἀχιλλεὺς ὁ Γάτιος : Ἠσύχιος ὁ Λεξικογρά-
 φος : Πέτρος ὁ Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος καὶ μάρ-
 τυς : Θεών ὁ Μαθηματικός, περίφημος ἕνεκα τῶν
 μαθηματικῶν καὶ ἀπτρονομικῶν του γυμνασείων,
 καὶ μᾶλλον διότι ἦν πατὴρ τῆς πολυμαθεστάτης
 Ὑπατίας : Ἀθανάσιος ὁ Μέγας : Πάππος ὁ Μαθη-
 ματικός : Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας : Ὑπατία ἡ φι-
 λόσοφος (1) : Συριανός ὁ Νεοπλατωνικός : Ἀμμώ-

(1) Ἡ εἰς πᾶν εἶδος μαθήσεως καὶ ἐπιστήμης ὑπερέχουσα τοῦς
 ἐπ' αὐτῆς σώφρων αἷτη Φιλόσοφος, ἐκόσμησε τὴν ἐν τῷ Μουσεῖῳ
 τῆς Ἀλεξανδρείας διδασκαλικὴν καθεδρὰν, μετὰ τοῦς τῶν Πλατωνι-
 κῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων παραδόσεις· τὴν ἐκείνης ἐπὶ
 μέγα ἀρετὴν, διέδραμε πανταχοῦ· διὰ τὴν μόνον ἀφ' ὅλης τῆς Αἰ-
 γύπτου, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν, ὅσοι φιλοσοφίας ἐρωτοῦ τῆς

νιος Ἑρμείου ὁ Πλατωνικοπεριπατητικός: Ἰωάννης ὁ Φιλόπονος, περίφημος Γραμματικός, ὁ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ἐπιπόνως φροντίσας, καὶ θερμότερα παρακαλέσας τὸν ἀμειλικτον στατηγὸν Ἀμερ-Ἰπνου-Ἄς, καὶ μηδὲν καταπράξας ὑπὲρ σωτηρίας τῆς πολυτίμου βιβλιοθήκης: Νικόλαος ὁ Μυρσεψός, ὁ τελευταῖος Ἀλεξανδρινὸς Ἰατρός Ἕλληνας, καὶ ἄλλοι.

Μαρέα-Μάρι Νιραϊάτ-Μαριούτ ταυῶν.

Τέσσαρας λεύγας τῆς Ἀλεξανδρείας πρὸς δύσιν, ἐπάνω ἐνὸς στενωτάτου Ἰσθμοῦ, καλουμένου παρὰ τοῦ Πτολεμαίου ταινία, ὁ ὁποῖος διαχωρίζει τὴν

φυλὴν ἐρπύγοντο, συνότρχει πάντες εἰς Ἀλεξανδρίαν ἐπ' ἀκροῖασι αὐτῆς. φοιτητῆς δὲ ταύτης ἐγένετο καὶ ὁ μεγάλως τιμῶν αὐτὴν ὡς αὐτοῦ διδασκαλόν, Συνέσιος ὁ Θαιμάσιος· ἡ δὲ ζωογραφὴ τῆς ἱστορίας διακηρύττει καὶ ταύτην τὴν περὶ αὐτῆς μαρτυρίαν, ὅτι μὲ ὄλον τὸ ὅτι περικυκλεῖτο ἰσημέρι ὑπὸ τισούτων νέων σφριγόντων ἀκρατιῶν, ἀλλ' ἡ σεμνότης τῶν ἡτῶν αὐτῆς ὤρθη ἄνωτέρα πάσης ἐμπιθῆς σχέσεως, ἄχρι καὶ φιλῆς αὐτῆς ὑπονοίας· τελευταῖον δὲ, εὖλει τοῦ εἴου ἐχρήσατο οἰκονομικῶ καὶ τῆ ταύτης ἀρειῆ καὶ πολλῇ παιδείᾳ μὴ πρέποντι· διότι ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας φηνητιώδης ὄχλος προκκεκληρηθεὶς ὑπὸ φθόνου κατ' αὐτῆς, κατασπᾶ αὐτὴν τοῦ οὐ ἐποχεῖτο δέφρου, ἀποδίδει καὶ διασχίζει ἀνακιδῶς τὰ ἱμάτια αὐτῆς διασκορπάττει ὑπὸ λύτση ἀπανθρώπως τὸ γυμνὸν αὐτῆς σφρίκιον, κατατέμνει αὐτὸ ὠρότατα, τὰ δὲ μέλη συνόρας πῶς ὁ ὄχλος ἐν ἡτάκτω ἀλλελαγγῶ, κυρὶ κατηγάσας τῆ 415 ζῆται.

Μαρεώτιδα λίμνην ἀπὸ τῆς Μεσογείου, ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων μία Πόλις, γνωστὴ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐπ' ὀνόματι Μαρέα, καὶ κατὰ τὸν δαινοσοφιστὴν Ἀθηναίων, πρωτεύουσα ἑνὸς Νομοῦ· ὁ πολλακίς ῥηθεὶς δ' Ἀνδρὶλ καθώρισε κατὰ πάντα λόγον, τὴν ἀρχαίαν ταύτην βάσιν εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον τὴν σήμερον Μαριούτ.

Ὁ Ἡρόδοτος ὀνομάζει αὐτὴν Μαρέα, ὁ Διόδωρος Μαρία, καὶ ὁ Στέφανος Μάρεια· τὰ διάφορα ὀνόματα ταῦτα φαίνεται, ὅτι εἶναι μεταφορὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Μαρέ, ἢ Μαρί, τὰ ὁποῖα δηλοῦσι δῶρον ἡλίου, καὶ τυχὸν ὁ πρῶτος αὐτῆς θεμελιωτῆς ὠνομάζετο εὖτω· τὴν χώραν ταύτην Νικηφόρος ὁ Κάλλις, Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας βιβλ. Η', ὀνομάζει Μαρεώτιν, εἰς τὴν ὁποίαν, λέγει, ὅτι ἦσαν παμπληθεῖς κῶμαι, καὶ Ἐκκλησίαι ἐπὶ χριστιανῶν πολλάι.

Ἄπις - καὶ Τακόσειρις.

Μία μικρὰ Πόλις ἔκειτο εἰς τὰ πέραξ τῆς Μαρέας Πόλεως, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, λέγοντα εἰς τὸ β'. βιβλίον αὐτοῦ ταῦτα· « ἐκ Μαρέης τε πόλις, καὶ Ἄπις οἰκίοντες Αἰγύπτου τὰ Πράσουρα Λιθὴν »· τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶναι Αἰγυπτιακόν, ἀναφερόμενον εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς ἱερόν Ταῦρον, τὸν τρεφόμενον ἐν Μέμφει.

Κατὰ δὲ τὴν δυτικὴν ἄκρην τῆς Μαρεώτιδος

λίμνης, εἰς τὰ παράλια τῆς μεσογείου, ἔκειτο ποτὲ ἡ μεγάλη Ταπόσειρις, ἢ Ταρόσειρις· τὰ ἀσήμαντα ταύτης ἐρείπια θεωροῦνται ἔτι εἰς τὸν τόπον τὸν παρὰ τῶν Ἀράβων καλούμενον Ἀπουσίρα καὶ κοινῶς Πύργος τῶν Ἀράβων· περὶ δὲ τῆς σχημασίας τούτου τοῦ ὀνόματος προσέφθη, ὅτι δηλοῖ πόλιν Ὀσιρείως, καὶ ἦτον ἐσχάτη καὶ αὐτὴ τῆς κυρίως λεγομένης Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Λιβύης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Οἱ τῆς κάτω Αἰγύπτου Νομοί.

Παρὰ τοῦ Στράβωνος πληροφορούμεθα, ὅτι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἡ κάτω Αἴγυπτος διαιρεῖτο εἰς δέκα Νομοὺς, ἀλλ' ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων Γεωγράφων ἀριθμοῦσι περισσοτέρους. παρατηρητέον ὅμως, ὅτι ὁ Στράβων ἀναφέρειν περὶ τῆς διαίρεσεως τῆς Αἰγύπτου κατὰ Νομοὺς ἐπὶ τῶν Φαραῶ βασιλέων, τάττει τοὺς δέκα Νομοὺς τῆς κάτω Αἰγύπτου εἰς τὸ Δέλτα, τούτέστι μεταξύ τῶν τοῦ Κανωδικοῦ καὶ Πηλουσιακοῦ ρεΐθρων τοῦ Νεῖλου· ὅθεν ὁ ἔξω τοῦ Δέλτα μεταξύ τοῦ Κανωδικοῦ ρεΐθρου καὶ τῆς Λιβύης πρὸς νότον, καὶ ὁ μεταξύ τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου καὶ τῆς Ἀραβίας πρὸς ἀνατολὰς κείμενος, δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς ταύτην τὴν διαίρεσιν.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐθεώρουγ τῶ ὄντι τοὺς δύο αὐταὺς

πάπουσ' τῆς κατώου Αἰγύπτου, ὡς ἀνήκοντας, τὸν μὲν εἰς τὴν Λιβύην, τὸν δὲ εἰς τὴν Ἀραβίαν· διὸ καὶ τὸν μὲν πρῶτον ἐκάλουον Νιφραῖάτ, μέρος Λιβύης, τὸν δὲ Γαράβια, μέρος Ἀραβίας.

§. 4. Περὶ τῶν ἐν Δέλτῳ Νομῶν.

Ἐπιπέδων Ἑλλήνων καὶ Λατίνων Γεωγράφοι τάττουσιν εἰς τὸ Δέλτα πέντε δεκαεξέ εφεξῆς Νομούς οὕτως· Νομός Μετηλικός, Φθιωτικός, Καδασικός, Σαΐτικός, Ναυκρατικός, Φθεδούτικός ἢ ὁ τῆς Γαύας, Προσωπίτης, ἀνώτερος Σεδεννυτικός, κατώτερος Σεδεννυτικός, Ὀνουριτικός, Βουσιρικός, τῆς Ἐπης, Μειδήσιος, τῆς Νεούτ, Γανίτης, καὶ Φαρβαθικός· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων βασιλείων τῆς Αἰγύπτου οἱ εἰς τὸ Δέλτα Νομοὶ ἦσαν μόνον δέκα, ὡς προειπώθη, οἱ προστεθέντες μετὰ ταῦτα Νομοὶ διασαφρύνονται ὡς ἀκολουθαί.

Αἱ Αἰ Πόλεις Μέτηλις καὶ Ναύκρατις ἀφείλουσι τὴν αὐξήσιν αὐτῶν καὶ λαμπρότητα εἰς τὸ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόριον τῶν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ χρόνος τῶν τοιούτων ἐμπορικῶν συναλλαγμάτων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ μὴν καὶ τῆς συμμαχίας τῶν δύο αὐτῶν Ἐθνῶν συμπίπτει εἰς τὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας τοῦ Ψαμμίτιχου, ἔτη πρὸ Χριστοῦ 670, τουτέστιν εἰς μίαν ἐποχὴν ὑπερόχρονον τῆς εἰς δέκα Νομοῦς διαιρέσεως τοῦ Δέλ-

τα συνάγεται λοιπόν ἐκ τούτου, ὅτι ἡ τε Μέτῃλις καὶ Ναυκρατις πρὸ τοῦ νᾶ συνοικισθῶσιν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, δὲν ἦσαν τόποι τόσο ἐπίσημοι, ὥστε νᾶ ὀνομασθῶσι Πόλεις πρωτεύουσαι Νομῶν.

Β'. Ἡ Πόλις Ἑοῆς καθωρίσθη πρωτεύουσα Νομοῦ μετὰ τὸν Στραδῶνα, διότι ἀρχαιόθεν, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ τοῦ Γεωγράφου ἦτον ὑπάλληλος εἰς τὸν Σεβεινυτικὸν Νομὸν, ὡς αὐτὸς ῥητῶς λέγει: «Ἑοῖς ἐστὶ νῆσος καὶ Πόλις ἐν τῷ Σεβεινυτικῷ Νομῷ».

Γ'. Ὅσα ἂν οἱ ἀρχαῖοι Γεωγράφοι γράφωσι διὰ τὴν Πόλιν Πανέρυσιν, εἶναι τόσο ἀδηλα καὶ ἀόριστα, καὶ ἡ θέσις αὐτῆς τόσο ἀγνωστος, ὥστε ἀμφιβάλλεται ἂν ἦτον πόλις ἐπίσημος, καὶ ἂν αὐτὴ ὑπῆρξε πρωτεύουσα τοῦ καλουμένου Νομοῦ Νεοῦτ, ὡς λέγει ὁ Πτολεμαῖος, τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐν ὑστέρῳ μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τοῦ Καμβύσου υἱοῦ τοῦ Κύρου.

Δ'. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὴν Ταύαν, Πόλιν μιᾶς περιορισμένης ἐκτάσεως, ἡ ὁποία ἐπομένως κατέστη συνάριθμος μετὰ τῶν ἐπισήμων Πόλεων καὶ πρωτεύουσα Νομοῦ, ὅτε οἱ Ἑλληνομακεδόνες ὑπέταξαν τὴν Αἴγυπτον, διαίρεσαντες αὐτὴν εἰς Νομοὺς περισσοτέρους.

Κατὰ τὴν τοιαύτην παρατήρησιν, ἐξαιρουμένων τῶν ῥηθέντων πέντε Νομῶν τοῦ τε Μετῃλικοῦ, Ναυκρατικοῦ, τοῦ τῆς Ἑοῆς, Πανερυστικοῦ ἢ Νεοῦτ,

καὶ τοῦ τῆς Ταύας, μένουσι, κατὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν καταγραφὴν, εἰσέτι ἔνδεκα· ἀλλ' ὡς προσῆρέθη, κατὰ τὴν ῥητὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος, ἦσαν δέκα μόνοι Νομοὶ εἰς τὸ Δέλτα, ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν μενόντων ἔνδεκα εἶναι ἴσος τῶν δέκα, διότι ὁ Σεβεννυτικὸς Νομὸς ὁ ἀνώτερος καὶ ὁ κατώτερος ἐλογίζετο εἰς μόνον Νομὸς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων βασιλέων τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ Φαραῶν βασιλέων, πρωτεύουσῶν Πόλεων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς Νομῶν τοῦ Δέλτα εἶναι ὁ ἀκόλουθος· Φάρβαιθος, Τάνις, Μένδης, Προσωπίς, Σαῖς, Βούσειρις, Σεβέννυτος, Ὀνουφίς, Βουτῶ, Κάβασα, καὶ αἰγυπτιασὶ Φαρβάτ, Σζάνι, Σμόουν-Ἀνερμάν, Πσάτι, Σαί, Πουσίρι, Τζεμνούτι, Οὐνούφι, Πτενετὸ, Χβέχι.

§. 2. Τὸ κατὰ Ἀραβίαν μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου.

Τὸ κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου δὲν ἦτον ἀρχαιότεν διηρημένον εἰς Νομοὺς, ἀλλ' εἰς Κύκλους· τούτων δὲ ἕκαστος περιεῖχε μίαν Πόλιν μετὰ τινων χωρίων· ἐπομένως ἐπὶ Πτολεμαίων ὠνομάσθησαν αὐτοὶ οἱ Κύκλοι Νομοί, ὅθεν καὶ ἠϋξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὴν κάτω Αἰγύπτου Νομῶν.

Πόλις μὲν πρωτεύουσα τοῦ πρώτου Κύκλου ἦ-

τον ἢ Ἰδου, ἢ περίφημος Ἡλιούπολις, τοῦ δευτέρου Κύκλου πρωτεύουσα ἢ Ἀθρειβίς, τοῦ τρίτου ἢ Βούβαστις, τοῦ τετάρτου, τοῦ τῆς Ἀραβίας, ὡς εἰπεῖν, Νομοῦ ἢ Φακοῦσα, καὶ τοῦ πέμπτου, Σέθρον ἢ Ψάριον ἢ πρωτεύουσα· τούτους δὲ οἱ Ἕλληνες τοὺς Κύκλους μεταβαλόντες εἰς Νομούς, ἐκάλεσαν Ἡλιουπολίτην Νομν, Ἀθρειβίτην, Βουβαστικόν, Ἀραδικόν καὶ Σεθρίτην Νομόν.

§. 3. Τὸ κατὰ Λιβύην μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου.

Καὶ τὸ κατὰ Λιβύην μέρος τῆς κάτω Αἰγύπτου, ἦτον ὡσαύτως ἀρχαίῳθεν διηρημένον κατὰ Κύκλους, καὶ οὐχὶ κατὰ Νομούς· τοὺς δὲ Κύκλους αὐτοὺς ἐπομένως οἱ Ἕλληνες μετέβαλον εἰς Νομούς, καθὼς καὶ εἰς τὸ τῆς Ἀραβίας μέρος, καὶ τούτων πρωτεύουσαι πρὸς ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἦσαν αἱ ε-φιξῆς· ἢ Τέρνουβις (Τερανούτι), Ἐρμούπολις ἢ μικρὰ (Πτιρινχόρ), ἢ Μώμενβις (Πανούρ-Κέτ), ἢ Κάνωβος (Καχανούβ), καὶ ἡ Μάρεια ἢ Μαρειώτις (Μάρι Νιφαϊάτ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ τῶν μερῶν τῶν ἐξηρητημένων τῆς Αἰγύπτου.

Ὅλων ἐκείνων τῶν Πόλεων αἱ γαῖαι, αἱ ὁποῖαι

ἐκαρποφόρου ἐπὶ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νείλου, ἢ ἐποτιζοντο διὰ διωρύγων ἀπὸ τοῦ Ποταμοῦ τούτου, ἐλογίζοντο μέρος τῆς Αἰγύπτου· οἱ δὲ τόποι οἱ κείμενοι ἐκείθεν τῶν Λιβυκῶν, ἢ τῶν Ἀραβικῶν ὄρειων δὲν ἐτάττοντο μετὰ τῶν τῆς Αἰγύπτου· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς αὐτὰ τὰ ἐκείθεν μέρη εὐρίσκοντα: Πόλεις, τῶν ὁποίων ἢ ἐξ Αἰγύπτου καταγωγή μαρτυρεῖται, οὐ μόνον παρὰ τῶν ἀρχαίων Συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομασιῶν αὐτῶν, τῶν παραγομένων ἀπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς γλώσσης, καὶ ἀπὸ τῶν εἰς αὐτὰς τὰς Νόλεις Ναῶν, τῶν ἀνακειμένων εἰς τὰς αὐτὰς θεότητας τῶν Αἰγυπτίων, διὰ δὲ τοῦτο καὶ ταῦτα τὰ μέρη ἀναμφιβόλως ἐξήρτηντο τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν βασιλείων αὐτῆς ἀρχαιοῦθεν τὸ ἀναφερόμενον ἐφεξῆς παρὰ τοῦ Μανιθῶνος πληροφορεῖ ἀποχρόντως, ὅτι τὸ μέρος τῆς Λιβύης τὸ πλησιάζον εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἦτον ἀνέκαθεν κληρὸς ἴδιος τῶν Φαραῶ δικαίωματι κατακτήσεως· ὁ Τερεὺς αὐτὸς τῆς Ἡλιουπόλεως λέγει, ὅτι ἐπὶ Φαραῶ Νεχερόχιος (1) οἱ ἐν τῇ Λιβύῃ ἀποστατήσαντες κατὰ τοῦ ρηθέντος βασιλέως, ὑπετάγησαν πάλιν

(1) Ἐκ τῆς τρίτης ὑποτιθεμένης δυναστείας τῶν Μεμεριτῶν Βασιλέων Ἡ. Νεχερόχις ἢ Νεχερόφης, ἐρ' οὗ, λέγει ὁ συντάκτης αὐτοῦ χρονικοῦ τῶν Αἰγυπτιακῶν, Λίβυες ἀπέστησαν Αἰγυπτίων, καὶ τῆς Σελήνης παρὰ λόγον ἀληθείας, διὰ δίας ἐαυτοὺς παρέδωκαν. Ἰδοὺ καὶ ἐπιπέθη ὁ ρηθεὶς ἀναμαρτὰ τὰ αὐτοῦ μυσθόματα.

μετ' ὀλίγον εἰς αὐτόν· τοιοῦτοτρόπως δὲ δυνάμει
 τῶν ὀπλων οἱ Αἰγύπτιοι ὑπέταξαν πολλοὺς τόπους
 τῆς ὁμόρου γῆς καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Λιβύ-
 ης, ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τῆς Ἀραβίας καὶ
 Συρίας.

Διαιρεῖται τὸ Κεφάλαιον αὐτὸ εἰς δύο τμήματα,
 τὸ μὲν πρῶτον δεικνύει τὰ ἐξηρητημένα ποτὲ μέρη
 τῆς Αἰγύπτου τὰ κατὰ Λιβύην, τὸ δὲ δεύτερον
 τὰ κατὰ τὴν Ἀραβίαν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Τὰ κατὰ Λιβύην ἐξηρητημένα μέρη τῆς

Αἰγύπτου. Ὀάσεις· Οὐαχέ· Οὐα-

χάτ τανῶν.

Πρὸς δυσμὰς τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὴν Λιβύην, εἰς τὸ μέσον τῆς ἐρήμου εὐρίσκονται Κύκλοι ποτιζόμενοι ὑπὸ ἀναβλυζουσῶν ἀενάως πηγῶν, διὰ τῶν ὁποίων καλιεργεῖται καὶ σπείρεται ἡ πέριξ γῆ, καὶ εἶναι πλήρης ὁ τόπος φυτῶν καὶ διαφόρων καρποφόρων δένδρων καὶ ἐλαιῶν· οἱ εὐφοροὶ αὐτοὶ Κύκλοι περικυκλούμενοι ὑπὸ ξηροτάτων ἄμμων ἐκαλοῦντο Ὀάσεις ἢ Αὐάσεις, καὶ κεῖνται κεχωρισμένοι καὶ ἀπωκισμένοι τοῦ λοιποῦ κόσμου, ὡς νῆσοι ἐν μέσῳ μεγάλων ἐρημιῶν, εἰς τοὺς ὁποίους μετὰ μίαν ὁδοιπορίαν μακρὰν καὶ πολύπονον δι' ἐρήμου γεγυμνομένης πάσης χλόης, ἐστερημένης πάσης ὑγρότητος καὶ κατεξηραμένης ὑπὸ τῶν φλογερῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, καταντᾷ ὁ ὁδοιπόρος μετὰ μεγάλης ταλαιπωρίας.

Αὐτοὶ οἱ τόποι τῶν κατοικιῶν οἱ διακεχωρισμένοι μεταξὺ ἀλλήλων διὰ μακρῶν διαστημάτων, ἐξαρτῶντο μὲν ἀνέκαθεν τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' ἄγνωστος ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν κατήκισαν αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι· ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει μόνον περὶ τῆς μιᾶς

Ἰθάσεως, τὴν ὁποίαν κατώκου, λέγει, οἱ Σάμιοι τῆς Αἰσχρινωνίας φυλῆς, μακρὰν τῶν Θηβῶν ἑπτὰ ἡμερῶν ὁδόν, ἥτις ἦτον ἡ νοτιοτέρα τῶν ἄλλων δύο· ὁ δὲ Πτολεμαῖος καθορίζει τὴν θέσιν τῶν κατοικιῶν τούτων, καὶ τὴν μὲν πρώτην τὴν τοῦ Ἀμμωνος, καὶ βορειώτεραν τῶν ἄλλων δύο, ὅτι καίται μεταξὺ τῆς 29 καὶ 30 μοίρας, τὴν δὲ δευτέραν, καὶ μικρὰν ὑπὸ τὴν 28 μοίραν καὶ τὴν τρίτην, τὴν μεγάλην καὶ νοτιωτέραν ὑπὸ τὴν 26 μοίραν.

Ὁ Ἡρόδοτος ὀνομάζει αὐτὰς Ἰθάσεις, ὁ Στράβων καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος Ἀθάσεις, οἱ δὲ Ἄραβες Γεωγράφοι ἀναφέρουσι καὶ περὶ τῶν τριῶν, καὶ καλοῦσι πληθυντικῶς μὲν αὐτὰς Οὐαχάπ, ἐνικῶς δὲ Οὐάχ· ἡ δὲ Ἀραβικὴ αὐτῆ λέξις εἶναι μετὰ φράσις ὀρθωτάτη τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Οὐαχέ· ἡ σημασία τῆς λέξεως ταύτης δηλοῦται αὐτῆ ἐξ αὐτῆς ἀπὸ τῶν δύο περικοπτῶν τοῦ Στράβωνος· « Ἀθάσεις δὲ οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσι τὰς οἰκουμένας χώρας, πεπληρωμένας κύκλῳ μεγάλαις ἐρημίαις »· καὶ αὖθις ὁ αὐτὸς ἀλλαχθεὶς αὐταὶ δὲ κατοικίαι εἰσὶν ἀξιόλογοι »· τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα τῶν Ἰθάσεων, Οὐαχέ, σημαίνει κατὰ Κόπτας διαμονὴν, κατοικίαν, παραγόμενον ἀπὸ τοῦ ῥήματος ἀχέ, διαμένειν, καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου ου, σχηματίζεται Οὐαχέ.

Περὶ τῆς μεγάλης Ὀάσεως.

Ὀυαχὲ Ψοῖ-Ἐλ-Χαργὲ τανῦν.

Προεβρέθη, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει μόνον περὶ τῆς μεγάλης Ὀάσεως, ἣτις λέγει ὅτι ἀπέχει ἀπὸ Θηβῶν πρὸς τὴν Λιβύην ἑπτὰ ἡμέρας διὰ τῆς ψάμμου, καὶ προστίθουσιν, ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς καλεῖται κατὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, Μακάρων νῆσος· ὁ δὲ Στράβων λέγει, ὅτι ἡ μεγάλη Αὔασις, τὴν ὁποίαν καλεῖ πρώτην, κεῖται κατὰ τὴν Ἄβυδον (Ἐλ-Πιρπέ), ἀπέχουσα ἕξ αὐτῆς ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτὰ δι' ἐρημίας· κατὰ δὲ τὰς νεωτέρας πληροφορίας, δεικνύεται, ὅτι ὁ Στράβων καθορίζει ἀκριβέστερον τοῦ Ἡροδοτοῦ τὴν θέσιν τῆς μεγάλης Ὀάσεως, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν κατοίκων τανῦν ταύτης, κεῖται αὐτὴ ἀνωθεν τῆς κατὰ τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον πρωτευούσης τὴν σήμερον Πόλεως Γιρζέ, τῆς πλησίον τῆς Ἀβύδου, ὑπὸ τὸν αὐτὸν παράλληλον τῆς 26 καὶ ἡμισείας μοίρας, τουτέστι κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀκριβῶς τῆς Ἀβύδου, ὡς λέγει ὁ Στράβων.

Ὁ Κύκλος αὐτὸς τῆς μεγάλης Ὀάσεως περιεῖχε Πόλεις ἐπισήμους, ἀγνώστους εἰς ἡμᾶς διὰ τὴν ἀγνοίαν τῶν ἀρχαίων Γεωγράφων. Εἰς τὴν Ὀασιν ταύτην ἀνεφάνησαν κατὰ τὸ 1818 ἔτος ἐρείπια τριῶν ἐπισήμων εἰδωλείων, καὶ ἐν Ταφεῖον· τὸ μέγα εἰδωλεῖον περιέχει τρεῖς αὐλάς, ὡς ἐκείνο τὸ

κατὰ τὰς Θήβας εἰδωλείον τοῦ Ἀμμωνος· ἡ σέγη τούτου, τῆς ὁποίας μέρος ἔτι διασώζεται, ἦτον κεκαλυμμένη ἀπὸ παμμεγίστας πέτρας 35 ποδῶν μῆκος, 19 εὖρος, καὶ βάθος $2 \frac{1}{2}$ ἐχούσας· θεωροῦνται εἰς αὐτὸ Κολοσσῶδεις ἀνδριάντες καὶ ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαί· εἰς δὲ τὸ Ταφεῖον θεωροῦνται μέχρι τῶν 300 οἰκοδομῶν ἐκ πλίνθων κατασκευασμένων· ἐπάνω δὲ τῶν τοίχων αἱ εἰκονογραφίαι ἀγίων, δεικνύουσιν ὅτι αὐταὶ αἱ οἰκοδομαὶ ἐχρησίμευσαν καὶ ὡς κατοικίαι ποτὲ χριστιανῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιγραφή ἢ ἀναγινωσκομένη ἀναθεν τοῦ Προτύλου αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου ἐκεῖσε Εἰδωλείου ἢ Ναοῦ, πληροφορεῖ εἰς ἡμᾶς Πόλιν τινα καλουμένην Κύσιν, ἢ ὁποία τυχὸν εἶναι ἢ ὀνομαζομένη τανῦν παρὰ τῶν Ἀράβων Δούκ-Ἐλ-Καλάκ· ἐπὶ δὲ τὸ ἐπιστύλιον τοῦ Προτύλου, ὑποκάτω τῆς πτερωτῆς σφαίρας συμβολικῆς, τῆς γεγλυμμένης συνήθως ἐπὶ τῶν Πυλώνων τῶν Αἰγυπτιακῶν Εἰδωλείων, ὁρᾶται καταγεγραμμένη ἢ ἐπιγραφή αὕτη.

Ἐπὲρ τῆς Αὐτοκρατορίας Καίσαρος Νερουῖα Τραϊανοῦ Ἀρίστου, Σεβαστοῦ, Γερμανικοῦ Δακικοῦ τύχης·

Ἐπὶ Μάρκου Ρουτιλίου Λούπου Ἐπάρχου Αἰγύπτου,

Σεράπιδι καὶ Ἰσιδι Θεοῖς Μεγίστοις

οἱ ἀπὸ Κύσειος οἱ γράψαντες τὴν οἰκοδο-

μὴν τοῦ Πυλῶνος Εὐσεβείας χάριν ἐποίησαν·

Ἔτσι ΙΘ'. Αὐτοκράτορος Καίσαρος,

Νερούα, Τραϊανοῦ Ἀρίστου, Σεβαστοῦ,

Γερμανικοῦ, Δακικοῦ Παχῶν Λ.

Ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν οἱ κάτοικοι τῆς Κύσεως ἔγραψαν καὶ ἐψηφίσαντο τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Πυλῶνος, καὶ ἀνέθηκαν αὐτὸν εἰς τὸν Σέραπιν καὶ εἰς τὴν Ἰσιν, συμπίπτει εἰς τὸ 116 μετὰ Χριστὸν ἔτος, τῇ 24 Μαΐου, καὶ τῷ ΙΘ'. ἔτει τῆς βασιλείας Τραϊανοῦ.

Μία ἑτέρα ἀξιοπερίεργος ἐπιγραφή, ἀνακαλυφθεῖσα ὡσαύτως κατὰ τὴν μεγάλην Ἰασιν, ἀνωθεν τῆς Πύλης τοῦ Εἰδωλείου τῆς Πόλεως, καλουμένης τανῦν παρὰ τῶν Ἀράβων Κάσρ-Ζεγιάν εἰς Κουνακχ, δεικνύει μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν Κύσιν, καὶ δευτέραν ἐκεῖσε ἐπίσημον Πόλιν, τῆς ὁποίας τὸ, τε Αἰγυπτιακὸν καὶ Ἑλληνικὸν ὄνομα εἶναι ἄγνωστον· Ἐχει δὲ ἡ ἐπιγραφή οὕτως·

Ἀμενήβι Θεῷ μεγίστῳ Ἰχονεμύρω καὶ τοῖς

Συννάοις Θεοῖς, ὑπὲρ τῆς αἰῶνα διαμονῆς

Ἀντωνίνου Καίσαρος τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ σύμπαντος αὐτοῦ οἴκου· ὁ Σηκός τοῦ Ἰεροῦ καὶ τὸ

Πρόναον ἐκ καινῆς κατεσκευάσθη ἐπὶ

Δουϊδίου Ἡλιοδώρου Ἐπάρχου Αἰγύπτου,

Σεπτιμίου Μάκρωνος Ἐπιστρατήγου,

Στρατηγοῦντος Παινίου Καιπίωνος·

Ἔτους τρίτου Αὐτοκράτορος Καίσαρος Τίτου

Αίλιου Ἀδριανοῦ Ἀντωνίνου,
 Σεβαστοῦ, Εὐσεβοῦς. Μεσορὶ ὀκτῶ καὶ δεκάτῃ.

Ἡ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην θεότης Ἀμμένη-
 βις, καὶ ἄνευ τῆς Ἑλληνικῆς ληγοῦσης ις, Ἀμμένιβς,
 εἶναι μία συναρμογὴ τῶν δύο ὀνομάτων, διὰ τῶν
 ὁποίων ὀνομάζετο παρ' Αἰγυπτίοις ἀδιαφόρως ἢ
 κροικέφαλος αὐτῶν Θεότης AMN καὶ NB, τουτέ-
 σιν Ἀμμων-Νήβ, Νούφ καὶ Κνούφ ἐπίσης· τὸ δὲ
 Τυχομεύρος, πιθανόν, ὅτι εἶναι ἐν δευτέρον ὄνομα,
 ἢ ἐπιθετόν τῆς τῶν Αἰγυπτίων θεότητος ταύτης.
 Ἡ ἐποχὴ τῆς ἐπιγραφῆς συμπίπτει εἰς τὸ 140 με-
 τὰ Χριστὸν ἔτος, τῇ 12 Αὐγούστου, καὶ τῷ Γ' ἔ-
 τει τῆς Αὐτοκρατορίας Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς.

Τὸ μὲν γενικὸν ὄνομα τῶν τριῶν Ὁάσεων ἔκα-
 λείτο ὡς εἶδομεν, κατ' Αἰγυπτίους Οὐαχέ, ἢ δὲ Οὐ-
 αχέ Ψώϊ, τουτέστιν Ὁάσις τῆς Ψώϊς, ἢ διότι πε-
 ριεῖχεν αὐτὴ μίαν Πόλιν ἐπ' αὐτῷ τῷ ὀνόματι, ἢ
 διότι ἔκειτο (ὃ καὶ πιθανώτερον), εἰς τὴν ἔρημον
 ἀντικρὺ παραλλήλως τῆς Ψώϊς, τῆς κατὰ τὴν ἀ-
 νωτέραν Αἰγυπτὸν Πόλεως ταύτης, τῆς μετὰ ταῦ-
 τα ἐπὶ Πτολεμαίων κληθείσης Πτολομαίδος, πρω-
 τεύουσας ἐνός Νομοῦ καὶ γείτονος Ἀβύδου.

Εἰς τὴν Ὁάσιν ταύτην, ὁ ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτο-
 ρος Ἀρκαδίου τὰ τῆς βασιλείας ἄγων καὶ φέρων
 Πρσιπόσιτος τὴν ἀξίαν, εὐνοῦχος Εὐτρόπιος, κα-
 ταδικάζει, ἐπ' ἐγκλήματι δῆθεν ἀνταρσίας, ὑπερο-
 ρίαν ἰσίδιον τὸν ἐν στρατηγείοις διαπρέποντα Τιμάτ

σιον, ὅπου τέως ὁ κακότροπος ῥηθίς διώκτης δο-
λοφονεῖ αὐτὸν· ἡ δὲ τούτου Σύζυγος περικλεῆς
Πενταδία, μετὰ τῆς ἐκ λαμπροῦ οἴκου καταγομέ-
νης ἐκείνης ἀξιόγαστου Ὀλυμπιάδος, Συζύγου τοῦ
ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου Ἐπάρχου Κωνσταντι-
νουπόλεως Νεβριδίου, ὑπέστησαν ἐπηρείας πολλὰς
καὶ καταδρομὰς παρὰ τῆς Βασιλίσσης Εὐδοξίας
ὑπὲρ Χρυσοστόμου, ὡς εὐλαδία πολλῇ, προθυμία
διακινῶν, καὶ ἐλευθερίῳ τῇ προαιρέσει, προσκείμεναι
πρὸς τὸν θεῖον Ἄνδρα, παραμυθεῖσθαι αὐτὸν καὶ
περιθάλπουσai ἐπὶ τῆς ἀδίκου αὐτοῦ ἐξορίας.

Εἰς αὐτὴν ὡσαύτως τὴν Ὀασιν, τῆς οἰκείας ἐπα-
ράτου βλασφημίας, μὴ παραιτούμενος οὐδὲ ἡρεμῶν
ὁ Νεσόριος, δόγματι τοῦ Αὐτοκράτορος Θεοδοσίου
τοῦ μικροῦ, ἐξορίζεται ὅπου πολλοῖς ὀμιλήσας δει-
νοῖς, τέλος ἐπὶ τὰ ἀθάνατα κατ' αὐτοῦ δικαιοσύνην
μετεχώρησε. (1)

(1) Μειὰ δὲ τῆς ζωῆς τοῦ Νεστορίου κατατροφὴν, διεδό-
θη ἡ λύπη τῆς ἀσεβείας τοῦ παρὰ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ εἰς Μισο-
ποταμίαν, Περσίαν, καὶ ἐρχώμενη καὶ ἔως εἰς αὐτὰς τὰς ἐσχ-
τιὰς τῆς Ἀσίας μέχρι Σινῶν τῷ 636 ἔτει, καθ' ὃν χρόνον ἀπὸ
τῆς κατὰ Περσίαν Ἐπαρχίης Χιρατάν, τῆς πάλαι Σογδιανῆς, ἐ-
πιστάλησαν παρὰ τοῦ τότε ἀιέρου τῆς δυσσεβεῦς αἰρέσεως, καὶ
ἑθνάρχου Ἰσοὐάδ κήρυκες ταύτης εἰς Σίνην (Κίναν), καὶ ὅπου
ἐπομένως ἐστάλησαν αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς τῆς Χορασάν, καὶ παρὰ
τοῦ Ἀρχιερέου τῷ τότε Ἀναξίμου τῷ 781 ἔτει, καὶ χωρεπί-
σκοπὸς τις ὀνόματι Ἰεζδπουζίτ, κήριξ καὶ αὐτὸς τῆς μακεδονίας,
ὡς τοῦτο ἐγένετο ἄλλο, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ 1625 ἔτος, εὐραβείσης

Μικρόν ἄποθεν ταύτης τῆς μεγάλης Ὀάσεως πρὸς βορρᾶν κεῖται εἰς μέγιστος λόφος ἢ βουνός, ὅστις διὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ὠνομάσθη πα-

παρὰ τῶν Ἰησοῦιτῶν γεγλυμμένης ἐπὶ μιᾷς πέτρας Σινισί ἐπιγραφῆς, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Αὐτοκρατορίας ἐκείνης Χενσί, πλησίον τῆς Σι-Γάν-Φού.

Ἡ κακίστη αὕτη φυτεία δὲν ἐρίζωθη εἰς Σίνην, (ὅπου οὐδὲν κόμμα Χριστιανικὸν εἶναι ἀνεκτὸν μέχρι τῆς σήμερον (α)) μῆτε ἐκαρποφόρησεν, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τῆς ἀναμιξεως μετὰ τῆς τῶν Σινῶν εἰδωλολατρείας διασθρεῖσα, ἐγένετο ἀφανὴς διόλου.

Ἡ κακόνοια αὕτη ὑπάρχει μέχρι τούτου, καὶ ὁ τόπος, ὅπου ἐμφωλεύουσι Νεστοριανοὶ περισσότεροί εἶναι ἢ πρὸς Μεσημβρίαν Ἀρμενία, κατὰ τὰς Ἐπαρχίας ἐκείνας τὰς ἐξουσιαζομένας παρὰ τῶν ἀνεξαρτήτων Ἡγεμόνων Κούρτιδων λεγομένων τὴν σήμερον, Γορδιαίων ἢ Καρδούχων καλουμένων παρὰ τῶν παλαιῶν, οἱ Νεστοριανοὶ αὐτοὶ διοικοῦνται ἀριστοκρατικῶς δι' ἰδίων δημογερόντων, τῶν καὶ ἀσυνόμων, ὁ δὲ τούτων Ἀρχιανίστρος καθέδραν ἔχει πλησίον τῆς Δζουλαμίρκι, κειμένης ἐν μέσῳ τῶν ὄρεων τῶν Κούρτιδων αὐτῶν εὐρίσκονται προσέτι ἐκ τούτων καὶ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν κατὰ τοὺς Κύκλους τοῦ Κουρδιστάν, τοῦ κειμένου πρὸς Νότον τῆς Ἀρμενίας, ἐκείθεν τοῦ Τίγρεως.

(α) Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Σίνης (Κίνας) πρὸς μόνους τοὺς Ἀνατολικούς Ὀρθοδόξους Ῥώσους Ἰερεῖς, τοὺς παρὰ τῷ εἰς Πεκίν Πρέσβει τῆς Ῥωσσίας, συγκατένευσε νὰ κηρύττωσι τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ νὰ διδάσκωσι τὸ Ἀνατολικὸν δόγμα πρὸς τοὺς θεολογτας τῶν Κινέζων προαιρετικῶς νὰ δεχθῶσι τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν· οἱ δ' ἄλλοι διαφόρων δογμάτων κήρυκες, ὡς μετελθόντες πρὸς προσηλιτισμὸν τρόπου μὴ ἀρέσκοντας εἰς τοὺς Σίνας, διάφορον διωγμὸς ἐπέστησαν.

ρὰ τῶν Ἑλλήνων Βουνὸς θινώδης, καὶ παρὰ τῶν Ἀράβων Ῥαμπλιέ, βουνὸς ἀμμώδης· τὸ δὲ Αἴγυπτιακὸν ὄνομα τούτου ἀναμφισβόλως ἦτον Πτόου-ἀμπσσό, ὄρος ἀμμώδες.

Ἡ μεγάλη αὐτὴ Ὀασις εἶναι τὴν σήμερον κατὰ πολλὰ γνωστὴ, διότι κεῖται εἰς τὴν ὁδὸν τῶν καρπῶν τῆς Δαρ Φούρ Κορδοφάν καὶ Ἀβυσσινίας, εἶναι πολυάνθρωπος, καὶ ὑπόκειται εἰς τὸν διοικητὴν τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου, καρποφορεῖ σῖτον, ρίζι, ἔλαιον καὶ ἄλλα, οἱ ἐκεῖθεν τῆς Νοβίης τῶν ῥηθεισῶν ἐπαρχιῶν κάτοικοι καὶ οἱ Ἀβυσσινοὶ διαβαίνοντες δι' αὐτῆς, λαμβάνουσι τὰ χρειώδη πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ταξειδίου των.

Περὶ τῆς μικρᾶς Ὀάσεως

Οὐαχὲ Πέμσζε· Μεδινέ-Ἐλ-Κάσρ τανῦν.

Ἡ μικρὰ Ὀασις ἢ πρὸς βορρᾶν τῆς μεγάλης, κεῖται ὑπὸ τὴν 28 μοίραν, παραλληλιζομένη κατὰ γραμμὴν εὐθείαν μετὰ τῆς κατὰ τὴν μεσαίαν Αἰγυπτὸν Ὀξυρύγχου ποτὲ πόλεως, τανῦν Παχνέζε. Ὁ Στράβων καθορίζει ταύτην εἰς τὴν αὐτὴν σχεδὸν θέσιν, λέγων ὅτι κεῖται περὶ τὴν Μοίριδος λίμνην.

Ταύτης τῆς Ὀάσεως (Μεδινέ-Ἐλ-Κάσρ) ἡ κωμόπολις συνοικεῖται παρὰ 2000 κατοίκων, ὅπου καὶ θερμὰ θειώδη ἱαματικά ὕδατα. τὸ δὲ Κάσρ χωρίον

καὶ Ἐλ-Οὐάγ- Ἐλ- Παχοῖε κελούμενον, ὡσαύ-
τως περιέχει 800 κατοίκους· πέρα δὲ τούτου θεωροῦν-
ται ἐρείπια λουτρῶν τῶν Ῥωμαίων, καὶ μιᾶς ἐκ-
κλησίας.

Ὁ τόπος ταύτης τῆς Ὀάσεως εἶναι τῆς αὐτῆς
φύσεως τῆς μεγάλης, κατάφυτος, εὐφρορ, καὶ δρο-
σερός, διὰ τὰς ἀναβλυζούσας καὶ αὐτοῖσι ἀεινίους
πηγὰς· ἀλλ' ἐν ἅπασι τούτοις ἀμφιβάλλεται τὸ,
ἐὰν ἢ εἰς τὰς Ὀάσεις διητριβῆ εἶναι τόσον τερπνὴ
καὶ εὐφρόσυτος, ὡς νὰ ὀνομασθῶσι παρὰ τῶν Ἐλ-
λήνων νῆσοι τῶν Μακάρων.

Περὶ τῆς Ὀάσεως τοῦ Ἄμμωνος.

Οὐαχέ- Ἄμμουν-Σιουάχ τανῦν.

α Ἐπιφανέστατον ἐλογίζετο τὸ κατὰ Λιθύην μαν-
τεῖον τοῦ Ἄμμωνος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔτρεχον ποτὲ
πανταχόθεν οἱ προκατειλημμένοι τῇ δεισιδαιμονίᾳ,
ὑποφέροντες τσσαύτας ἀπείρους δυσκολίας καὶ κα-
κουχίας διὰ τῆς ἀμμώδους καὶ ἀνύδρου ἐρήμου τῆς
Λιθύης· ἐκεῖ δὲ ἔδιδε τοὺς χρησμοὺς ὁ ἱερεὺς νεύων
τὰς ὄφρὺς μόνον, τὸν Ἄμμωνα ἢ Δία ὑποκρινό-
μενος. τὸ χρηστήριον αὐτὸ ἐπισκεύθη διὰ πολιτι-
κοὺς σκοποὺς καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, τὸν ὁποῖον ἢ
εὐτελής καλακεία τῶν χρησμοδοτούντων ἱερέων ἐ-
κήρυξεν ἀνευθριάστως υἱὸν Ἄμμωνος.

Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον βιβ. Β'. ἢ τοῦ χρηστηρίου

τούτου μυθολογία ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ μιᾶς ἱερσίας καταγομένης ἐκ Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου, συμβουλῆ τῆς ὁποίας, οἱ Λίβυες ἀπεκατέστησαν τὸ εἰς τὴν Ὀασιν ταύτην μαντεῖον.

Περὶ δὲ τῆς θέσεως ταύτης ὁ Στράβων βιβ. ΙΖ' λέγει, ὅτι ἡ Ὀασις αὕτη ἢ τρίτη καίται κατὰ τὸ μαντεῖον αὐτὸ τὸ ἐν Ἄμμωνι, καὶ οὐχὶ περίξ ταύτης, καθὼς τινὲς τῶν νεωτέρων ὑπέθεντο· πληροφορούμεθα ἔτι παρὰ τοῦ νεωτέρου φυσικοῦ Πλινίου, ὅτι τὸ Μαντεῖον αὐτὸ ἀφίσταται τῆς Μεμφεως ἡμέρας δώδεκα, καὶ τοσοῦτον εἶναι τῷ ὄντι τὸ τῆς ὁδοπορίας διάστημα ἀπὸ τοῦ τόπου, ὅπου ἔκειτο ποτὲ ἡ Μέμφις μέχρι ταύτης τῆς Ὀάσεως, μετρούμενον αὐτὸ λεύγας 84, ἀνὰ ἑπτὰ λεύγας τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν νεωτέρων περιηγητῶν.

Ἡ Ὀασις αὕτη ἢ καλουμένη τὴν σήμερον Σιου-ἀχ, ἐλογίζετο ἀναμφιβόλως μέρος ἐξαρτώμενον τῆς Αἰγύπτου, διότι θεωρεῖται εἰσέει αὐτὸς εἰς ναὸς ἡμιφθαρῆς Αἰγύπτιας κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ περιηγητοῦ Ἄγγλου Βρόδνου. « οἱ ὁδηγοί μου λέγει « ὁ ῥηθεις ἔφερόν με διὰ μιᾶς ὁδοῦ κατασκίου, καὶ « διὰ διαφόρων περιβολίων, καὶ μετὰ μίαν ὁδοίπο- « ρίαν δύω σχεδὸν μιλίων, ἐφθάσαμεν εἰς τὸν τόπον « καλούμενον Πιρπέ· ὁμολογῶ ὅτι μεγάλως ἠπόρη- « σα ἰδὼν μίαν τοιαύτην οἰκοδομὴν ἀρχαιότητος, ἢ « ὁποία μὲ ὄλον τὸ ὅτι μικρά, ἦτον ὅμως προσοχῆς « ἀξία· τοῦ οἰκοδομήματος τούτου οἱ τοῖχοι ἦσαν

κατασκευασμένοι ἐκ παρμεγίστων πετρῶν, ὁμοίων
 α με ἐκείνας τὰς τῶν Πυραμίδων· τὸ μὲν μῆκος τοῦ
 κτιρίου τούτου ἦτον ποδῶν 32, τὸ δὲ εὖρος 15
 καὶ τὸ ὕψος 18. ἡ σκέπη τούτου συνίστατο ποτὲ
 ἐκ πέντε μεγίστων πετρῶν, διϊκνουμένων ἀπὸ
 τοῦ ἐνὸς τοίχου ἕως τοῦ ἄλλου· μία πύλη ἵστα-
 μένη εἰς ἓν τῶν ἄκρων ἐσχημάτιζε τὴν κυρια-
 τέραν εἴσοδον, καὶ πλησίον τούτου τοῦ ἄκρου,
 ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἵστατο μία ἑτέρα πύλη
 παράλληλος, τὸ δὲ ἄλλο ἄκρον τοῦ κτιρίου ἦτον
 διόλου κρημνισμένον· τὸ ἔξωθεν τῶν τοίχων ἦτον
 πλήρες ἀναγλύφων, ὅπου ἐθεωροῦντο τρεῖς σειραὶ
 μορφωμάτων, παριστόντων πομπεῖαν τινά. τὰ
 δὲ μεταξὺ διαστήματα ἦσαν πλήρη ἱερογλυφικῶν
 χαρακτήρων· ὡσαύτως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον
 ἦτον καὶ ὁ ὄροφος τοῦ οἰκοδομήματος καλλωπι-
 σμένος· τὰ δὲ ἀνάγλυφα εὐκόλως διεκρίνοντο,
 καὶ αὐτὰ τὰ χρώματα τῶν ζωγραφιῶν κατὰ δι-
 αφόρους ἔτι τόπους διατηροῦντο ἀμετάβλητα·
 οὐ μόνον ὁ Ναὸς αὐτὸς διὰ τὰ ῥηθέντα, μαρτυρεῖ-
 ται Αἰγυπτιακός, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ὄνομα Πιρπέ,
 ὡς ὀνομάζουσιν οἱ κάτοικοι τῆς Σιουάχ· τὸ κτίριον
 αὐτὸ ἀνήκει εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν γλῶσσαν, διότι
 ἡ λέξις κατὰ Ἄραβας μὲν Πιρπέ, κατὰ δὲ Αἰγυπ-
 τίους Περπέ ἢ Παρπά, σημαίνει· Ναόν.

Ἄλλ' ὁ Αἰγυπτιακὸς αὐτὸς Ναὸς τῆς Σιουάχ,
 ἦτον ἄρα μέρος τῶν οἰκοδομῶν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἄμ-

μῶνος; ὁ στοχασμὸς αὐτὸς ὅσον τολμηρὸς καὶ ἀν-
 φαίνεται, ἔχει ὁμῶς τὰς ἐφεξῆς πιθανότητας· πρῶ-
 τον, ἢ ἀπόστασις, τὴν ὁποίαν ὁ Πλίνιος ἀποδίδει
 εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Μέμφεως καὶ τοῦ Μαντείου τοῦ
 Ἄμμωνος διάστημα, εἶναι, καθὼς ἀνωτέρω ἐρρήθη,
 ἢ αὐτὴ καὶ τὴν σήμερον· δεύτερον, Διοδώρος ὁ Σι-
 κελιώτης βιβλ. ΙΖ'. λέγει, ὅτι ἡ τῆς Ὁάσεως ταύ-
 τῆς (ὅπου τὸ Μαντεῖον) περίμετρος ἦτον πεντή-
 κοντα σταδίων κατὰ μῆκος καὶ πλάτος· παρὰ δὲ
 τοῦ περιηγητοῦ Βρόβνου μανθάνομεν, ὅτι ἡ τῆς
 Σιουάχ περίμετρος εἶναι περὶ τὰ ἕξ μίλλια· ταῦτα
 δὲ παραλληλιζόμενα μετὰ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ-
 ςαδίων, μετρούμενων ἑξακοσίων καὶ ἑνὸς εἰς ἑκά-
 στην μοῖραν, ἰσομετροῦνται σχεδὸν μετὰ τῶν πεν-
 τήκοντα σταδίων τοῦ Διοδώρου· τρίτον, ὁ αὐτὸς
 ἱστορικός μετὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ τριπλοῦ περι-
 βόλου τῶν Ἄμμωνίων, προσθέτει, ὅτι οὐ μακρὰν
 τούτου κεῖται « Ἐτερος Ναὸς Ἄμμωνος πολλοῖς
 » καὶ μεγάλοις δένδροις σύσκιος· τούτου δὲ πλησί-
 » ον ὑπάρχει κρήνη, διὰ τὸ συμβεβηκὸς ὀνομαζο-
 » μένη Ἥλιου κρήνη, αὐτὴ δὲ τὸ ὕδωρ ἔχει συμμε-
 » ταβαλλόμενον ταῖς τῆς ἡμέρας ὥραις παραδόξως·
 » αἱμ' ἡμέρα γὰρ ἐξίησι τὴν πηγὴν χλιαρὰν, προῖ-
 » ούσης δὲ τῆς ἡμέρας, τῇ προσθέσει τῶν ὠρῶν
 » ἀνάλογον καταψύχεται, τοῦ μεσημβρινοῦ δὲ καύ-
 » ματος ἀκμάζει τῇ ψυχρότητι· πάλιν δὲ ἀνάλο-
 » γον ἀπολείγει πρὸς τὴν ἑσπέραν, καὶ τῆς νυκ-

» τὸς ἐπιλαβούσης ἀναθερμαίνεται μέχρι μεσονυκ-
 » τίου, καὶ τὸ λοιπὸν ἀπολείγει, μέχρις ἂν ἄμα
 » τῷ φωτὶ πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀποκατασταθῆ τά-
 » ξιν ».

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο τοῦ Ἱστορικοῦ ἀναντιρρήτως
 ἀνήκει εἰς τὰ ἐρειπία τὰ περιγραφόμενα παρὰ τοῦ
 περιηγητοῦ Βρόβνου· τὸ μὲν δάσος, περὶ οὗ λέγει
 ὁ Διόδωρος, εἶναι τὸ τῶν φοινίκων ὑπὸ τῶν ὁποίων
 ἡ Σιουάχ εἶναι κατάφυτος· ὁ δὲ ἕτερος Νάος Ἀμ-
 μωνος ὁ πλησίον τοῦ πρώτου, εἶναι ὁ αὐτὸς ὁ κα-
 λοῦμενος τανῦν Πιρπέ· τὸ δὲ περιπλέον μαρτυροῦν
 τὴν ἀλήθειαν εἶναι ἡ πηγὴ, περὶ ἧς ἀναφέρει ὁ
 Διόδωρος, ἡ ὁποία ὑφίσταται μέχρι τούτου πλησί-
 ον τῶν περιγραφομένων ἐρειπίων παρὰ τοῦ ρηθέν-
 τος περιηγητοῦ· καὶ ἰδοὺ οἱ αὐτοῦ λόγοι· « εὗρί-
 σκονται εἰς Σιουάχ ἐν ἀφθονίᾳ ὕδατα γλυκέα καὶ
 ἀλμυρὰ, ἀλλ' αἱ πηγαὶ τῶν πρώτων εἶναι ὡς ἐπὶ
 τὸ πλεῖστον θερμαί· μία δὲ τῶν πηγῶν πλησίον τῶν
 ὑπ' ἐμοῦ περιγραφομένων ἐρειπίων, γίνεται, κατὰ
 τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐντοπίων, ποτὲ μὲν ψυχρὰ,
 ποτὲ δὲ θερμὴ »· οὐδεμίᾳ λοιπὸν ἀμφισβολία ὑπολεί-
 πεται περὶ τῆς ταυτότητος τῆς νῦν Σιουάχ καὶ
 τῆς τοῦ Ἀμμωνος ἀρχαίας Ὀάσιος· καὶ ἄπορον τῷ
 ὄντι, πῶς ὁ περιηγητὴς Βρόβνος δὲν ἐξεπλάγη ὑ-
 π' ὄψιν τῆς καθ' ὅλα συμφώνου ὁμοιότητος τῆς με-
 ταξὺ τῆς περιγραφῆς τοῦ Διοδώρου περὶ Ὀάσιος,

καὶ τῆς ἥς εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν θέσεως, ἀλλ' ἐζήτει ἀλλαγῆναι τὴν τοῦ Ἄμμωνος Ὅασιν.

Κατὰ τὸν Διόδωρον βιβλ. ΙΖ'. ὁ Ναὸς τοῦ Ἄμμωνος, ὅπου ἐδίδοντο οἱ χρησμοί, συμπεριελαμβάνετο εἰς τὸν δεύτερον ἐκ τῶν τριῶν περιβόλων· ἡ ἀναβλύζουσα πηγὴ ἐγγὺς τοῦ ἐτέρου μικροῦ Ναοῦ τούτου, ἐκαλεῖτο κατ' αὐτὸν τὸν ἱστορικόν, Κρήνη Ἡλίου, τὸ δὲ Αἴγυπτιακὸν αὐτῆς ὄνομα ἦτον ἀναμφισβόλως Ἰμούμε-Ἄμπρι.

» Νεώτεροι ἐξιχνιάσεις τῶν ῥηθαισῶν τοῦ Βρόβου, γενόμεναι παρὰ τοῦ χρηματήσαντος εἰς Αἴγυπτον Γαλλικοῦ Προξένου κυρίου Δροβέτη, καὶ ἄλλων ἀρχαιολόγων, δεικνύουσιν ὅτι ἀμέσως περὶ τὴν Σιου-ἀχ ἀνεκάλυψαν εἰς τὸν τόπον Κόουμ-Ἄλ Πείδα, τὰ ἐρείπια τοῦ διαφήμου Ναοῦ τοῦ Διὸς Ἄμμωνος, καὶ ἐγνώρισαν τὰ ἴχνη καὶ λείψανα τῶν τριῶν Περιβόλων, καὶ περαιτέρω μικρὸν τούτων τῶν ἐρείπιων, εὔρον ἔσω ἐνὸς θάσους φοινίκων τὴν περικροτον ποτὲ Κρήνην τοῦ Ἡλίου, ἔχουσαν εἰσέτι κατὰ τὸν Διόδωρον, τὰς αὐτὰς ἀμοιβαίας τροπὰς καὶ τὰ αὐτὰ συμβεβηκότα, δι' ὧν κατέστη τοσοῦτον διαβόητος· ἐκεῖθεν δὲ τῆς κρήνης εἰς ἓνα λόφον καλούμενον παρὰ τῶν Ἀράβων Ἰζέπελ-Δάρ-Ἀπουπέκερ, θεωροῦνται ἐκτεταμένα ὑπόγαια, τῶν ὁποίων ἢ κατασκευὴ ἀποδίδεται κατὰ μέρος εἰς τοὺς Αἴγυπτίους, καὶ κατὰ μέρος εἰς τοὺς Ἕλληνας, κατοικούμενα τὴν σήμερον παρὰ τῶν Ἀράβων.

οί τῆς Σιουάχ κάτοικοι ἀριθμοῦνται περί τὰς 2000, ἐλεεινοί, καὶ αἱ τούτων κατοικίαι, κατασκευασμέναι ἀλλόκοτα ὡς ἄλλα σκοτεινὰ μελισσοτροφεῖα, ἐλεεινότεραι.

Σκυθικὴ χώρα - Σχιχάτ.

Ὁ Γεωγράφος Πτολεμαῖος ἀναφέρει περὶ ἐνὸς τόπου τῆς Αἰγυπτιακῆς Λιβύης, κειμένου κατὰ Μισσημβρίαν τῆς λίμνης Μαραιώτιδες, καὶ καλουμένου παρ' αὐτοῦ Σκυθικὴ χώρα· ὁ τόπος αὐτὸς εἰς τὴν τῆς Αἰγύπτου τοπογραφίαν τοῦ ἀνωτέρω πολλάκις μνημονευθέντος περιηγητοῦ Γάλλου δ' Ἀνβιλ, σημειοῦται Ἀραβιστὶ Παρρόϊ-Στζιαχιάτ, ἢ μᾶλλον Παριάχ-Σχιχιάτ, τουτέστιν ἡ ἔρημος Σχιχιάτ· αὐτὴ δὲ ἡ ἔρημος εἶναι ἐκείνη ἢ τῆς Σκήτης, περίφημος ποτὲ διὰ τὴν πληθὺν αὐτόσε τῶν Ὀσίων ἀναχωρητῶν.

Παρατηρητέον δὲ, ὅτι ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ὁ Πτολεμαῖος ὀνομάζει Σκυθικὴν χώραν, δὲν συμπεριλαμβάνει τὴν τῶν Ἀράβων Παριάχ-Σχιχιάτ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ὀνομασίας, καθότι ἡ παρὰ τοῦ Πτολεμαίου Σκυθικὴ χώρα περιορίζεται εἰς μόνην τὴν μεγάλην ἐκείνην κοιλάδα, ὅπου κεῖνται αἱ λίμναι τοῦ νίτρου· ἡ δὲ ἔρημος ἢ περιβάλλουσα καὶ περικυκλοῦσα πανταχόθεν ταύτην τὴν κοιλάδα, συνιστᾷ τὴν τῶν Ἀράβων τανῦν Παριάχ-Σχιχιάτ.

Τὸ ὄνομα Σκυθική, καὶ τὸ Ἀραβικὸν Σχιχάτ, εἶναι φθορὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Σσχίτ, τοῦ ἀποδιδόμενου εἰς τὸν τόπον αὐτὸν κατὰ τὰ τῶν Κοπτῶν βιβλία· τὸ Σσχίτ παράγεται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ῥήματος Σσχιάϊ, τουτέστιν ἐκτείνειν, παρ' οὗ ἐσχηματίσθη τὸ Σσχίτ, δηλοῦν κοιλάδα ἐκτεταμένην καὶ στενὴν καὶ τοιαύτη εἶναι τῷ ὄντι ἢ κοιλὰς αὐτῆ, ὅπου κεῖνται αἱ λίμναι τοῦ νίτρου.

Σκύαθις·-Σσχίτ.

Εἰς τὴν χώραν ταύτην τῆς Σσχίτ, ἔκειτο ποτὲ μία κωμόπολις, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Πτολεμαῖος σημειοῖ ὑπὸ τὸ ὄνομα Σκύαθις, ὁ δὲ δ' Ἀνβίλ τάττει τὴν θέσιν ταύτης πρὸς Εὐρόνοτον τῆς κοιλάδος τῶν λιμνῶν τοῦ νίτρου· τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα Σκύαθις παράγεται ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Σσχίτ· ταύτην δὲ τὴν κωμόπολιν Εὐσάθιος ὁ Βυζάντιος καλεῖ Σκυθόπολιν.

Νομὸς Νιτρίτης·-Πμά-ἀμπιχόσεμ.

Ὁ Στράβων τάττει τὸν Νομὸν αὐτὸν ἄνωθεν τῆς Μωμέμφεως, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τὸ ὄνομα Νιτρίτης ἢ Νιτριώτης, ἀπὸ δύο τόπων ἐκδιδόντων μίαν μεγάλην ποσότητα νίτρου· ἐν τῷ περὶ Μωμέμφεως λέγει ὁ Γεωγράφος αὐτός· « εἰσὶ δύο Νιτρίαι, πλείστον νίτρον ἔχουσαι, καὶ Νομὸς Νιτριώτης ».

Ἡ κοιλάς τῶν λιμνῶν τοῦ νίτρου ἐκαλεῖτο, ὡς προσῆρθε, Σσχίτ, τουτέστι κοιλάς ἐπιμήκης, ἢ ἐκτεταμένη, ἀλλὰ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς κοιλάδος ὅπου αἱ λίμναι, ἀναμφιβόλως ἐκαλεῖτο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Πηδ-ἀμπιχόσεμ, τόπος Νίτρου, ἢ Νιτριώτης καθ' Ἑλληνας.

Ὅρος Νιτρίας.—Πτόου—ἀμπιχόσεμ.

Ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Νικηφόρος ἀναφέρουσι περὶ τοῦ ὄρους τῆς Νιτρίας « ἀμφὶ δὲ τὴν Σκήτην, ὄρος ἐστίν, ὃ Νιτρία ἐγχωρίως καλεῖται »· καὶ τὰ Ὁσιολόγια ὡσαύτως τῶν Κοπτῶν ἀναφέρουσι τὸ ὄρος αὐτὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα Πτόου-ἀμπιχόσεμ (ὄρος Νιτρίας)· παρέλαβε δὲ τὸ ὄρος αὐτὸ τὸ ὄνομα, διότι παρέκειτο εἰς τὰς λίμνας τοῦ Νίτρου.

Νιτρία—Φαπιχόσεμ.

Περίξ τοῦ ὄρους τῆς Νιτρίας ὑπῆρχε μία κώμη (1) καλουμένη παρὰ τῶν Αἰγυπτίων Φαπιχόσεμ (Πόλις Νίτρου)· εἰς αὐτὴν δὲ κατέθετον τὸ εξαγόμενον ἀπὸ τῶν λιμνῶν νίτρον, μετέφερον εἶτα αὐτὸ εἰς τὴν παραποτάμιον Πόλιν ποτὲ Τερένουθιν (Τερενούτι - καὶ τανῦν Ταράνα), καὶ ἐκ ταύ-

(1) Κώμη τις τῆ Νιτρία ταύτη ὄμορος ἐστίν, ἐν ἣ τὸ Νίτρον συλλέγουσι. Νικ. Κάλλ. Ἐκκλησιασ. ἱστορίας Βιβλ. ΙΔ'.

της ἀπεστέλλετο καὶ ἐπωλεῖτο καθ' ὅλην τὴν Αἴ-
 γυπτον, πρὸς χρῆσιν κυριωτέρως τοῦ τῶν νεκρῶν
 βαλσαμώματος μετὰ καὶ ἄλλων διαφόρων ἀρω-
 μάτων.

Εἰς τὴν Νιτρίαν ταύτην κατὰ τὸν τέταρτον καὶ
 πέμπτον Ἐκκλησιαστικὸν αἰῶνα, κατῴκει πλῆθος
 ἀναχωρητῶν, καὶ μονήδρια ἦσαν αὐτόθι· περὶ τὰ
 πεντήκοντα κατὰ τὸν Κάλλιστον· εἰς δὲ τὸ ἐνδό-
 τερον τῆς ἐρήμου, σάδια ἐβδομήκοντα ἀπὸ τῶν μονη-
 δρίων ἀπέχον, τούτων ἦτον ἕτερος τόπος· Κελλία πο-
 τὲ καλούμενος, ὅπου τὰ τῶν μοναστῶν οἰκήματα δὲν
 ἦσαν κατὰ συνοικίαν, ἀλλὰ σποράδην, καὶ το-
 σοῦτον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου ἀπέιχεν, ὥστε ὁ εἰς ἐρη-
 μόσιος τὸν ἄλλον δὲν ἔβλεπεν. Ἄπαξ δὲ τῆς ἐβδο-
 μάδος τῇ Κυριακῇ συνήρχοντο εἰς ἓν, καὶ ἐκκλη-
 σιάζοντο· τίς κατὰ τὴν Νιτρίαν Σκήτης καὶ τῆς
 ταύτης ἐρήμου, δύο πρὸς τοῖς ἄλλοις περίφημοι ἡ-
 γεμόνες ἐγένοντο Μακάριοι· τὸ ὄνομα, ὧν ὁ μὲν ἐξ
 Αἰγύπτου κατήγατο, ὁ δὲ ἐξ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀ-
 σὸς καλούμενος· τούτοις δὲ συγχρόνως συνήκμα-
 ζον καὶ συνηγωνίζοντο, Ἀμούν, Παήσιος, Παφνού-
 τιος, Πουτουδάστης, Σεράπιον, Πιτυρίων καὶ ἄλλοι,
 πάντες Αἰγύπτιοι.

Τανῦν εἰς τὴν ἐρημον ταύτην τῆς Νιτρίας κείν-
 ται τέσσαρα μονήδρια κατοικούμενα παρὰ Κοπ-
 τῶν μοναχῶν, καὶ καλούμενα, τὸ μὲν Ἀμβὰ Μον-
 γὰρ (τοῦ Ἀβδᾶ Μακαρίου), τὸ δὲ Ἀμβὰ Πισσόϊ

{ τοῦ Ἀββᾶ Πισσοῦ), τὸ τρίτον Ζαῖδι-ἑλ-Σουριαν
 (Μοναστήριον τῶν Συρίων), καὶ τὸ τέταρτον τὸ
 παρὰ τὴν λίμνην τοῦ νίτρου καὶ δυτικώτερον πρὸς
 τὴν ἔρημον, Ζαῖδι-Ἑλ-Παραμούς.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ τῶν Ἀνατολικῶν μερῶν τῶν ἐξηρη-
τημένων τῆς Αἰγύπτου.

Παρὰ τῆς Ἱστορίας πληροφορούμεθα περὶ πολ-
λῶν κατὰ καιροὺς πολεμικῶν ἐκστρατειῶν τῶν
Αἰγυπτίων εἰς Συρίαν· καὶ πρῶτον μὲν ὁ Σέσωρις
1330 χρόνους πρὸ Χριστοῦ, ἐφόρμησε κατὰ τῆς
Φοινίκης καὶ Συρίας, καὶ εἰσεχώρησε καὶ εἰς ἄλλα
μέρη τῆς Ἀσίας· Δεύτερον δὲ, ὁ Σουσακείμ ἢ Σέσ-
σωνγίς (περὶ οὗ ὁ Ἡρόδοτος πλανᾶται τὰς πρά-
ξεις τούτου εἰς τὸν Σέσωστριν προσάπτων), εἰς τὸ
πέμπτον ἔτος τῆς βασιλείας Ἱεροβοάμ υἱοῦ Σολο-
μῶντος 990 περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ, μετὰ πολλοῦ
στρατοῦ παρεμβαλὼν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἐκυρίευσεν
ὅλων τῶν πόλεων ταύτης, καὶ αὐτῆς τῆς Ἱερου-
σαλήμ, συλῆσας τὸ ἱερόν καὶ ἀφελὼν ὅλους τοὺς
θησαυροὺς τούτου καὶ τοὺς βασιλικούς· ὁ ὁποῖος
ἐκτάνθη διὰ τῆς Παλαιστίνης, ἔπειτα καὶ μέχρι τῆς
Συρίας, καὶ ἐδουλώσατο ταύτην· τρίτον, ὁ Φαραὼ
Ψάμμουθις ἢ Ψαμμίτιχος ὁ Α΄, ἐκστρατεύσας 660
ἔτη πρὸ Χριστοῦ, μετὰ μίαν μακροὰν πολιορκίαν,
εἶλε τὴν Ἀζωτον μεγάλην Πόλιν τῆς Συρίας, (1)

(1) Ἀζωτος, μία ἀπὸ τῶν πέντε Φιλιστιαίων Πόλεων, ὅπου τὸ
εἶδωλον τοῦ Ἰχθυοκεφάλου Δαγῶν, καὶ ὅπου ὁ Σαμάρων εἶψας τοὺς

κατὰ τὸν Ἡρόδοτον βιβλ. Β'. τέταρτον, ὁ Φαραὼ Νεχαὼ, ἢ Νεκὼ υἱὸς τοῦ ῥηθέντος, ἐκστρατεύων εἰς τὸν Εὐφράτην κατὰ τῶν Βαβυλωνίων καὶ Μήδων, ἀπεμποδίζετο παρὰ τοῦ Ἰωσίου Βασιλέως Ἰούδα ὑπὸ κενοδοξίας, μὴ ἐπιτρέπων εἰς αὐτὸν νὰ διέλθῃ διὰ τῆς οἰκείας αὐτοῦ βασιλείας· ἡ δὲ τοιαύτη αὐτοῦ ἀντίστασις κατηνάγκασε τὸν Νεχαὼ νὰ πολεμήσῃ καὶ νὰ νικήσῃ τὸν τοῦ Ἰωσίου Ἰουδαϊκὸν στρατὸν· ἀλλ' εἰς τὴν μάχην τραυματισθεὶς θανασίμως ὁ Ἰωσίας ἀπέθανε· διεδέχθη αὐτὸν ὁ νεώτερος ἀδελφός του Ἰωάχαζ· μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἐπιστρέφων ὁ Νεχαὼ ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου, ἔλαβεν αὐτὸν αἰχμάλωτον μετ' αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀντεκατέστησε μὲν εἰς Ἱερουσαλὴμ Βασιλέα τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν τοῦ ῥηθέντος Ἐλιακείμ, ἢ Ἰωακείμ, ἀλλ' ὑποταγῇ πρὸς αὐτὸν καὶ ὅλην τὴν Ἰουδαίαν ὑπόφορον τῷ 612 ἔτει πρὸ Χριστοῦ· Πολλοὶ τῶν κατ' Εὐρώπην πεπαιδευμένων φρονοῦσιν, ὅτι ἡ κατὰ τὴν Σύρο-Παλαιστίνην Πόλις ἀξιόλογος Κάδυτις, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας του ὁ Νεχαὼ ἐξουσίασεν,

---

κίονας τοὺς βασιλεύοντας τὸ ἐπὶ τῆς στοᾶς προσκύνιον τοῦ Τεμένους Δαχῶν, ἀπέθανε καὶ αὐτὸς ὑποκάτω τῶν ἀπωλοσθέντων, ἐν αὐτῇ ἐτελεύτησεν Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖας, οὗ ὁ ἀδελφὸς Ἰωνάθαν, ἐξεπόρθησεν αὐτὴν καὶ κατέκτισεν. Εἰς αὐτὴν μετέφερε πνεῦμα Κυρίου τὸν Φίλιππον μετὰ τὸ διδάξαι καὶ ἑκπύσαι τὸν Εὐνοῦχον ταύτης μνημονοῦσι καὶ ὁ Στέφανος.

εἶναι ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ ὁποία εἰς τὴν τῶν Ἀράβων διάλεκτον μέχρι ταύτης καλεῖται Ἐλ Κούτους· πέμπτον, ὁ Οὐαφρὲ ἢ Ἀπρίης υἱὸς Ψαμμίτιχου τοῦ Β', καὶ ἑγγονος τοῦ Νεχαῶ, ἐφορμᾷ κατὰ τῆς Σιδῶνος, κακαπολεμῆι τοὺς Τυρίους, καὶ καταστρέφει τὸν στόλον τῶν Κυπρίων συμμάχων τῶν Φοινίκων τῷ 578 ἔτει πρὸ Χριστοῦ, καὶ 12 τῆς τῶν Ἰουδαίων ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίας· καὶ Ἐκτον, ὁ μετὰ τὸν Ἀπρίην ἀρπαξ τῆς βασιλείας Ἀμασις, ἐκπλεύσας κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, καὶ τὸν Διόδωρον, κυριεῦει τῆς Κύπρου καὶ καταστρέφει τὰς αὐτῆς Πόλεις ἔτη πρὸ Χριστοῦ 554, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τῷ δεκάτῳ ἀπὸ δὲ τῶν διαφόρων τούτων ἐκστρατειῶν τῶν Φαραῶ βασιλέων, παρέμεινον μνημεῖά τινα ἀποδεικνύοντα, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐγένοντο κύριοι καὶ τινων τόπων τῆς Ἀραβίας κατὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἡ ὁποία ἐπληρώθη Αἰγυπτιακῶν τριήρων ἐπὶ τοῦ ῥηθέντος Νεχαῶ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον.

Περὶ τῶν ἐξηρητημένων τῆς Αἰγύπτου Ἀνατολικῶν μερῶν αἱ ἰδέαι εἶναι συγκεχυμέναι, ὅθεν καὶ συμπεραίνεται, ὅτι τὰ ἐξηρητημένα αὐτὰ μέρη δὲν ἦσαν τοσοῦτον ἐπίσημα, ὅσον ἦσαν τὰ κατὰ τὴν δύσιν τῆς Αἰγύπτου. Εἶναι δὲ βεβαίον ὅτι ἡ τῶν Φαραῶ ἐξουσία εἰς Συρίαν δὲν διήρκεσε διὰ πολλοῦ· εἰς δὲ ταύτας τὰς συνεχεῖς ἐκστρατείας τῶν ὑσάτων μάλιστα βασιλέων τῆς Αἰγύπτου εἰς Συρίαν,

καὶ εἰς τὴν μετὰ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Βασιλέων τοῦ Ἰούδα συμμαχίαν, πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν τὰς πρώτας αἰτίας τῶν μετὰ Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων πολέμων τῶν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ τῆς Περσίας Καμβύσης ἐπομένως, τόσον πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς φιλοτιμίας του, ὅσον καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν τῆς Συρίας βασιλίσκων συμμάχων αὐτοῦ καὶ σχεδὸν ὑποφόρων, ὤρμησε, κατεπόρθησα τὴν Αἴγυπτον καὶ διέσεισε μέχοι ἱερμελίων τὸν θρόνον τῶν Φαραῶ Βασιλέων.

Οἱ ἐκ μέρους τῆς Συρίας ἐξαρτώμενοι τῆς Αἰγύπτου τόποι, ἦσαν ἐς ἄκρον περιορισμένοι (1) τὸ δὲ Κάσιον ὄρος, ἢ κακὰ τὸν Στράβωνα μᾶλλον ἀμμόωδης λόφος, ἐπειδὴ καὶ ἦτον τὸ ἐκ μέρους τούτου φυσικὸν ὄριον τῆς Αἰγυπτιακῆς βασιλείας, ἔπεται,

(1) Μεταξὺ τοῦ Πηλουσίου καὶ τοῦ Κασίου ὄρους ἔκειτο ποτὲ ἡ παράλιος Πόλις τὰ Γέρρα, τῆς ὁποίας οὐδὲ ἔχρη φαίνονται τὴν σήμερον καλυφθέντα ὑπὸ τῆς φάρμου· ἡ θέσις ταύτης πιθανὸν εἶναι αἰ νῦν ἀμμόωδης ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ἀπέχοντες τῆς Φαράμα (Πηλουσίου) λόφοι καλούμενοι παρὰ τῶν Ἀράβων Ἀπού-Ἀσού.

„ Περὶ δὲ τοῦ ὄρους Κασίου ὁ Στέφανος λέγει, Κάσιον Πόλις Αἰγύπτου πρὸς τῷ Πηλουσίῳ „ αὕτη ἔκειτο εἰς τὰς παραθαλάσσιους ὑπωρείας τοῦ ἀμμόωδους τούτου Βουνοῦ, τετιμημένη ἐπὶ Χριστιανῶν μεθ' ἄριστον ἐπισκόπου ὑπὸ τὸν Ἀλεξανδρείας· ἐπίσημον τὸ μέρος αὐτό, διὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Μάγνου Πομπηίου αὐτοῦ, καὶ αἱ δύο ῥηθείσαι πόλεις φηθήσαν ἐπὶ Πτολεμαίων· τὰ τε Γέρρα καὶ τὸ Κάσιον ἀναφέρει καὶ ὁ Στράβων Βιβλ. Ιε'.

ὅτι ἡ Ὀστρακκινή καὶ ἡ Ῥινοκόλουρα ἦσαν αἱ μό-
ναι Πόλεις τῆς Συροπαλαιστίνης αἱ ἀνήκουσαι εἰς
τὴν Αἴγυπτον.

Ὀστρακκινή.

Ἡ κωμόπολις αὕτη ἦτον παραθαλάσσιος, καὶ ἔ-
κειτο εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὰς ἄκρον τῆς Συρῶνίδος
ἐνταῦθα ποτὲ ἀλατώδους λίμνης, ἀφισταμένης τοῦ
μὲν Πηλουσίου 26 λεύγας, τοῦ δὲ Κασίου θινώδους
λόφου (ἐπὶ κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἦτον ἰδρυμένον ἱε-
ρόν τοῦ Διὸς) δι' ὁδοῦ ἀνύδρου, σταθμὸν ἓνα, ἦτοι
λεύγας 13. Τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα ταύτης εἶναι
ἄγνωστον, καὶ ἴσως οὐδὲ ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν Φαραῶ,
ἀλλ' ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ αὐτῆς ὀνόματος δῆλον, ὅτι
συμφέσθη καὶ ἡ παρὰ τὴν Μισσόγειον κώμη αὕτη
ἐπὶ Πτολεμαίων, ἣ ὁποία εἶχε καὶ θρόνον Ἐπισκό-
που ὑπὸ τὸν Ἀλεξανδρείας.

Οἱ Ἀραβες τὸν ἐνταῦθα εἰς Ὀστράκκινήν πα-
ραθαλάσσιον Κόλπον ὀνομάζουσι Πιρκέτου Παρ-
δούλ, ἦτοι λίμνην Βαλδουίνου· τοῦτο δὲ ἀνάγεται
εἰς μνήμην τῆς τῶν Σταυροφόρων ἐκστρατείας ἐ-
κείνης, καὶ τῆς τοῦ δευτέρου βασιλέως τῆς Ἱερου-
σαλήμ Βαλδουίνου, τοῦ ὁποίου ὁ κρότος τῶν ὄπλων
ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας του κατὰ τοῦ Ἑλεμίου-
Πιάχκια - Ἐλ - Μανσοῦρ δυνάστου τῆς Αἰγύπτου
καὶ Μαυριτανίας, τοῦ ἀπὸ τοῦ Δεβλὲτ Φατιμιγὲ
καταγομένου δεκάτου, περιήχησε καθ' ὅλα τῆς

ἐρήμου ταύτης Ἀραβίας τὰ παράλια, ὅστις νικη-
τῆς ἐπανερχόμενος ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, ἀπέθανε
τῷ 1118 ἔτει ἐν μέσῳ τῆς ψάμμου τῶν Ῥινοκου-
ρούρων (Ἑλ-Ἀρίσσ).

Ῥινοκούρουρα ἢ Ῥινοκόλουρα.

Σταθμὸν ἓνα ἀπὸ τῆς ῥηθείσης Ὀστρακκίνης
πρὸς Ἀνατολὰς, ἦτοι λεύγας 13, δι' ὁδοῦ ἀμμώ-
δους καὶ ἀνύδρου, ἔκειτο καὶ ἡ παράλιος κωμόπο-
λις Ῥινοκούρουρα. Ἐὰν δὲ εἶναι πίστεως ἄξια τὰ
παρὰ τοῦ Διοδώρου σημειούμενα, ἡ Κωμόπολις αὐ-
τῇ συνείχετο ὡσαύτως καὶ αὐτὴ εἰς τὴν τῆς Αἰ-
γύπτου Ἱστορίαν· ὁ Συγγραφεὺς αὐτὸς διηγεῖται
ὅτι ὁ τῆς Αἰθιοπίας βασιλεὺς Ἀκτισάνης κατα-
πολεμήσας τὸν Ἄμασιν ἐξουσίασε τῆς Αἰγύπτου,
καὶ ὅτι ἀντὶ αὐτοῦ νὰ καταδικάσῃ εἰς θάνατον
τοὺς τῶν Αἰγυπτίων ὑπευθύνους, ἔκοπτε τὰς ρίνας
αὐτῶν, καὶ ἀπέπεμπαν αὐτοὺς εἰς τὰ ὄρια τῆς Συ-
ρίας νὰ κατοικήσωσι μίαν Πόλιν ὀνομασθεῖσαν πα-
ρ' αὐτῶν Ῥινοκούρουρα· ὁ δὲ Ἡρόδοτος, ὡς ἀρχαι-
ότερος τοῦ Διοδώρου, καὶ πλησιέστερος εἰς τὰς ἐ-
ποχὰς τῶν ὑστάτων Φαραὼ βασιλέων, μήτε ἀνα-
φέρει τοιοῦτόν τι περὶ τοῦ βασιλέως Σαβδάκου, τὸν
ὁποῖον ὁ Διόδωρος καλεῖ Ἀκτισάνην· διὸ καὶ συ-
νάγεται ὅτι τὴν τοῦ Διοδώρου διήγησιν, τὴν ὁποί-
ων ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ μετὰ Διόδωρον Γεωγράφος

Στράβων λέγων· « τῶν γὰρ Αἰθιοπῶν τις ἐπιθῶν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀντὶ τοῦ ἀναιρεῖν τοὺς κακούργους, ἀποτέμνων τὰς ρίνας ἐνταῦθα κατώκησεν » εἶναι προφανῆς μῦθος πεπλασμένος παρὰ τῶν Ἑλλήνων· τὸ δὲ ἄδηλον τῆς γνησίας ὀρθογραφίας τοῦ ὀνόματος, ποτὲ μὲν γραφόμενον Ῥινοκούρουρα καὶ Ῥινοκόρουρα, ποτὲ δὲ Ῥινοκόλουρα, καὶ Ῥινοκούλουρα, εἶναι τῆς τοῦ μύθου ἀληθείας προφανῆς ἐνδείξεις.

Ὁ θεῖος Ἐπιφάνειος Ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, Αἰρέσεως Ξς'. λέγει· ὅτι ὁ Νῶε διαιρῶν τὴν γῆν εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ, ἔβαλε τοὺς κληῖρους ἐν Ῥινοκουρούροις, καὶ ἐπιφέρει ὅτι « οὐδὲν κενόφωνον, οὐδὲ παραπεποιημένον, Ῥινοκούρουρα γὰρ ἐρμηνεύεται Νέετλ ἢ Νέγετλ, οἱ κληῖροι ἀπὸ τῆς Ἑβραϊδος· τὰ αὐτὰ καὶ Ἀναστάσιος ὁ Σιναίτης ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν· ὁ δὲ περὶ τὰ Ῥινοκούρουρα ῥέων χειμαρῶς καὶ εἰσβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν εἶναι ὁ κατὰ τὸ ΙΕ'. Κεφάλ. Σελ. 4. Ἰησοῦ Ναυῆ, καλούμενος χειμαρῶς Αἴγυπτου· καὶ ἐνταῦθα ἦσαν τὰ ὄρια τῶν υἱῶν Ἰούδα ἀπὸ Νότου. (1)

(1) Τῶν Ῥινοκουρούρων μέμνηται καὶ ὁ πρὸ 700 χρόνων πρὸ Χριστοῦ Προφητείας Ἡσαΐας Περ. ΚΖ'. 12. ἀλλὰ κατὰ μὲν τοὺς Ο'·· ἀπὸ διώρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως Ῥινοκουρούρων, κατὰ δὲ τὴν ἐξήγησιν τοῦ Ἀκύλα, Συμμάχου, καὶ τοῦ Θεοδοτίωνος, « ἕως τοῦ χειμαρῶτος Αἴγυπτου, ἰσοδυναμοῦ ἢ ὀνομασία, διότι καὶ ὁ χειμαρῶς

Οὐδ' αὐτῆς τῆς κωμοπόλεως τὸ Αἰγυπτιακὸν ὄνομα εἶναι γνωστὸν· οἱ Ἀραβες ὀνομάζουσιν αὐτὴν Ἐλ' Ἀρίσσ· πιθανὸν δὲ ὅτι τὸ γνήσιον αὐτῆς ὄνομα ἦτον Ἀρίσσ, τὸ ὁποῖον παρέλαβε παρὰ τῶν θεμελιωσάντων αὐτὴν Σύρων.

Ἡ κωμόπολις αὕτη ἦτον ἡ ὑστάτη ἢ εἰς τοὺς Αἰγυπτίους ὑποτεταγμένη ἐκ μέρους τῆς Παλαιστυρίας, ὡς μεθόριος μεταξὺ τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας, καὶ ὡς ὄριον πρὸς Νότον τῆς γῆς Χαναάν κατὰ τὸ ΔΔ'. Κεφ'. τῶν Ἀριθμῶν. Ἐπὶ Χριστιανῶν ἦτον τετιμημένη μὲ θρόνον Ἐπισκόπου, καὶ κατ' ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ πολλοῦ διήρκεσε χρωμένη ταῖς ἰδίαις τάξεσι, καὶ εὐφορίαν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πηγάζουσα κατὰ τὸν Κάλλιστον· ἡ αὐτόθι δὲ ἐκκλησία εἶχε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο τὸ ἐπίσημον, ὅτι εἰς τοὺς κληρικοὺς αὐτῆς κοινὴ ἦτον ἡ οἴκησις, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ ἀγωγὴ, καὶ ἡ διαίτα μία.

Περὶ τῶν ἐξηρητημένων τῆς Αἰγύπτου μερῶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ.

Οὐδεμίαν πληροφορίαν ἔχομεν βεβαίαν περὶ τῶν

ρας εἰς τὰ Ἐνοκόρουρα, οἱ δὲ Ο' ἀντὶ χειμάρρου ἔγραφον τὴν γνωστὴν ἐπὶ Πτολεμαίων ταύτην τὴν μεθόριον τῆς Αἰγύπτου καὶ Συροπαλαιστίνης Κωμόπολιν, ἣν ἀπερρεῖ καὶ ὁ Στέφανος.

ἀποικιῶν τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὸ πέραν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης τῆς πετραίας Ἀραβίας μέρος, μὲν ὅλον τὸ ὅτι εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐκτάθησαν καὶ κατόικησαν καὶ αὐτὰ τὰ πέρατα τοῦ Ἀραβικοῦ Κόλπου κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ἡ τῶν βασιλέων διώρυξ, ἢ ἀπὸ τοῦ Νείλου ἀρχομένη, εἰσέβαλλεν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν. Τὰ τῆς Ἀραβίας παράλια τὰ μεταξὺ τῶν περάτων τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τοῦ Ἐλαιίτου μυχοῦ (Ἄϊλά τανῦν) κείμενα, κατοικήθησαν ἀναμφισβότως παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, διότι τὰ σωζόμενα εἰσέτι αὐτόθι μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος εἶναι τῆς ἀληθείας ταύτης ἀπόδειξις. Προεβρέθη εἰς τὰ προλεγομένα περὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐκείνων λίθων τῶν εὐρεθέντων παρὰ τοῦ περιηγητοῦ Νισβούρ εἰς τὸ τζέπελ (ὄρος) Μοκχέτεπ.

Ταύτην δὲ τὴν τῶν Πετρῶν συνένωσιν πάντες δοξάζουσιν ὡς ταφεῖον τῶν Αἰγυπτίων· καίται δὲ τὸ ἀρχαῖον αὐτὸ μνημεῖον εἰκοσιοκτὴ λέύγας ἀπὸ τοῦ Σουεσίου πρὸς Εὐρόνοτον ἐκείθεν τοῦ Κόλπου, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀφίσταται ἑπτὰ λέύγας εἰς τὸ ἐνδοτερον τῆς Πετραίας Ἀραβίας, ἐπάνω τῆς κορυφῆς ἑνὸς ὄρους λίαν ἀποτόμου· ἡ δὲ περὶ τούτου περιγραφή τοῦ Νισβούρ ἔχει οὕτως· « ἀφ' οὗ μετὰ κόπου πολυλοῦ καὶ πόνου ἀνέδοχμεν εἰς τὸ ὄρος ἐπ' ἐλπίδι, » ὅτι θέλομεν εὖρη ἐπιγραφὰς γεγλυμμένας ἐπι τὰς ἀποτόμους πέτρας, ἀδοκῆτως ἐξεθαμβήθημεν ἰδόντες ἐν μεγαλοπρεπῆς Αἰγυπτιακὸν Ταφεῖον ἐν

» μέσω τῆς ἐρήμου, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐνός τοι-
 » ούτου ἀποτόμου δυσβάτου ὄρους· ὀνομάζω δὲ αὐ-
 » τὸ Αἴγυπτιακὸν ταφεῖον, διότι εἶμαι πεπεισμένος,
 » ὅτι μὲ τοιοῦτον ὄνομα θέλει ὀνομάσωσιν αὐτὸ οἱ
 » Εὐρωπαῖοι μὲ ὄλον τὸ ὅτι δὲν εἶδασιν αὐτοὶ τοι-
 » οῦτον παρόμοιον εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ὁ μα-
 » κρὸς χρόνος κατέχωσεν εἰς τὴν ἄμμον τὸ περισ-
 » σότερον μέρος τῶν ἀρχαίων μνημείων. Θεωροῦν-
 » ται εἰς αὐτὸ τὸ ταφεῖον πληθὺς στηλῶν, τῶν μὲν
 » ἰσταμένων, τῶν δὲ ἀνατετραμμένων καὶ ἄλλων
 » τετριμμένων, οἵτινες ἔχουσιν, αἱ μὲν μῆκος πο-
 » δῶν πέντε, καὶ μέχρι τῶν ἑπτὰ, πλάτος δὲ δύο
 » ποδῶν, πλήρεις σύμπασαι ἱερογλυφικῶν, καὶ ἀ-
 » ναμφιδόλως ἦσαν στήλι ἐπιτάφιοι». Πλησίον δὲ
 τούτων ἴσταται εἰσέτι ἓν οἰκοδόμημα, τοῦ ὁποίου
 παρέμειναν οἱ τοῖχοι, ἀλλὰ καὶ τούτων τὸ ἥμισυ
 κατεχώθη εἰς τὴν γῆν, καὶ ὅπου πολλαὶ πέτραι
 τῶν τοίχων εἶναι πλήρεις ὡσαύτως ἱερογλυφικῶν·
 τὸ κατὰ τὴν ἄκραν τούτου τοῦ οἰκοδομήματος μι-
 κρὸν δωμάτιον ὑπὸστηρίζεται ὑπ' ἐνός στύλου πε-
 πληρωμένου καὶ αὐτοῦ ἱερογλυφικῶν, ἐνθα θεωροῦν-
 ται ἀνάγλυφα Αἴγυπτιακῶν μορφῶν· ὁ δὲ τρόπος
 τῆς κατασκευῆς εἶναι καθ' ὅλην ὁμοίος μὲ τοὺς κατὰ
 τὴν ἀνωτέραν Αἴγυπτον Ναοὺς.

Παρατηρητέον, ὅτι εἰν θεωρηθῶσι τὰ εἰρηπια ταῦ-
 τα τὰ ἐπὶ τοῦ Τζέπελ Μουκχέτεπ (ὄρους γεγραμ-
 μένου), ὡς κοιμητήριον Αἴγυπτιακόν, καὶ αἰτῆ-

λαι ὡς ἐπιτάφιοι, δὲν ἀρκεῖ ὁμως αὐτὸ, ὅτι καὶ ἐκεῖνοι, πρὸς μνήμην τῶν ὁποίων ἠγέρθησαν αὐταὶ αἱ στήλαι, ἐταριχεύθησαν τῷ ὄντι καὶ ἐκηδεύθησαν ὑποκάτω τούτων· ἐνδεχόμενον μὲν ὅλον τοῦτο ὅτι ὑπὸ τὰς στήλας ταύτας εὑρίσκονται ὑπόγειοι κρυπτήρες, καὶ ἔνδον τούτων κεῖνται κατάκλεσα βεβαλσαμωμένα πτώματα (μωμῖαι), ἀλλὰ περὶ τούτου ὁ ῥηθεὶς περιηγητῆς Νισβούρ, οὔτε ιδέαν συνέλαβεν, ἀλλ' οὔτε καιρὸν εἶχε διὰ νὰ τὸ ἐξετάσῃ.

Τὸ μνημεῖον αὐτὸ καθὼ Αἰγυπτιακὸν ἀποδεικνύει (ἂν δὲν ἐκλάβῃ τις αὐτὸ κατὰ τὸν Νισβούρ, ὡς τῷ ὄντι κοιμητήριον), ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι διὰ μακροῦ χρόνου κατώκησαν τοὺς ὁμόρους ἐκ γειτόνων τῆς Αἰγύπτου αὐτοῦς τόπους· τὰ δὲ αἷτια, ἀπὸ τῶν ὁποῖα παρεσύθησαν εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τῆς πετραίας Ἀραβίας, δὲν ἦσαν ἀναμφιβόλως ἄλλα, εἰμὴ ὁ ἐπίσημος σκοπὸς τοῦ ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου κέρδους· καὶ τῷ ὄντι καθὼ ἄλλο αἷτιον φυσικῶς θεωρούμενον, δὲν ἔχει τόσον λόγον πιθανότητος τῆς ἀποικίας τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἀραβίας, ὅσον τὸ περὶ ἐμπορίου. (1)

(1) Ὅλον τὸ πρὸς ἄρκτον μέρος τῆς Πητριῆς Ἀραβίας καθιστομένη καὶ ἐξοχιάσθη παρὰ τῶν νεωτέρων Περιηγητῶν, οἵτινες χορηγοῖσι διὰ τῶν περιγραφῶν αὐτῶν ιδέας πλήρεις τῶν διασωζομένων ὑπολειμμάτων τῶν ἐγεσθέντων εἰς ταύτην τὴν χώραν μνημείων παρὰ τοὺς Αἰγυπτίους, Ἕλληνας, Ῥωμαίους καὶ Ἀράβους.

Ἔτι μία περίστασις συντρέχει πρὸς πίστιν τῶν
 ρηθέντων, ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ τῆς Πετραίας Ἀρα-
 βίας ἦτον μιᾶς μεγάλης ἀξολόγου ἐμπορικῆς ὠφε-
 λείας, διότι οἱ Φοίνικες οἱ διαπλέοντες καὶ διατρέ-
 χοντες πανταχοῦ πρὸς ἐκζητήσιν τοῦ κερδῶ οὐ Ἰερ-
 μοῦ. βεβαίως δὲν ἴθελον ἄλλως πρὸς συναικῆσαι πρῶ-
 τοι τὴν παραλίον τῆς Ἰερυθρᾶς Ραῖθῶ, τὴν ὁποίαν
 αὐτοὶ μὲν ἐκάλουν Τόρ, οἱ δὲ Ἀραβες Τούρ, ἣτις
 καίται μικρὸν περαιτέρω τῶν Αἰγυπτιακῶν ρηθέν-
 των Ἰερειπίων, κατοικουμένη τὴν σήμερον ὑπὸ
 Χριστιανῶν Ἀράβων, πνευματικῶς ἐπισκεπτομέ-
 νων παρὰ τῶν Συναϊτῶν Πατέρων (1). τὸ παραλι-

(1) Διόσημος ἡ Ραῖθῶ ἀρχαίως, ἣτις παρὰ τῆς Ἰερῆς Γραφῆς
 καλεῖται (Ἠξ. β. Κεφ. ΙΕ΄) Ἐλαίμ, ὅπου ἦσαν δύοκι Πηγάι
 ὕδατος ποτίμου, καὶ ἐβλοήκοντα στικτοὶ Φοινίκων, καὶ ὅπου οἱ
 υἱοὶ Ἰσραὴλ μετὰ τὰ πικρότατα ὕδατα τῆς Μὲρῆς, παρεμπύ-
 σκοντο τὴν οἴψαν αὐτῶν· αἱ πηγαὶ ὑπάρχουσι ἕως τῆς σήμερον,
 εἰ δὲ Φοίνικες ἐπολλήθη ἀποδείξασιν εἰς αὐτὴν, ὡς εἰς τὸν ἐπι-
 κριστάτον, ἕνεκα τῶν φλοκῶν ὕδατος, τῶν ἐπὶ τῶν ὑπερῖσται
 ἔσαν τὸ ἔσχατον τοῦτο μέρος τοῦ Ἀραβικοῦ Κόλπου, καὶ τῶν
 ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου ὠφελεῖν, κατόλητον ἕνεκα μιᾶς ἀπικαῖς Φοινί-
 κων, οἱ ὁποῖοι καθῶ, διεπλέον ὅλην τὴν Μεσογείον καὶ αὐτῶν τῶν
 Γαδεῖρων τὰ ἔξω. εὐθὺ καὶ τὴν ἐρυθρὴν θάλασσαν, καὶ ἔργον ἀπὸ
 τῆς εὐδαίμονα, Ἀραβίας, τῆς Αἰουπίας, καὶ τῶν ἔξω τοῦ σφοῖου
 τοῦ Ἀραβικοῦ Κόλπου πρὸς ἑρῶ ἔτι μετὰ τὰς πραγματικὰς
 τῶν εἰς τὴν Ἰαῖθῶ, ὡς εἰς ἄλλην ἀποθλαπῆ, καὶ ἐνταῦθα μετε-
 κόμιζον αὐτὰς διὰ ξηρῆς, καὶ ἐπώλουν εἰς Αἴγυπτον, Ἰουδίαν
 καὶ Συρίαν· αὐτοὶ μὲν ὠνόμαζαν αὐτὴν Τόρ, οἱ δὲ Ἀραβες μέχρι

ον αὐτὸ μέρος τοῦ Ἀραβικοῦ Κόλπου ἐχορήγει πο-
 τὲ τοσαῦτα ἐμπορικὰ συμφέροντα, τῶν ὁποίων εἶ-
 ναι δύσκολον καὶ ἴσως ἀδύνατον, νὰ παραβάλῃ τις
 τὴν ὠφέλειαν τὴν σήμερον, καθ' ἣν τὸ τῆς Εὐρώ-
 πης ἐμπόριον μετὰ τῆς Περσίας, τῶν Ἰνδιῶν, καὶ
 ὅλης τῆς Ἀσίας, ἔλαβε μίαν ἄλλην δευθουνσιν δια-
 φορητικὴν διόλου ἐκείνης, τῆς ἧς ἠκολούθει εἰς τοὺς

τῆς σήμερον καιροῦ αὐτῶν Τουρῶν τῆς Ραϊῶ καὶ ὁ Ἰσραήλ
 ὁβλ. 12. Φοινικῶν, δὲ τὴν πηρὸν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ
 τῶν Φοινικῶν, τῶν ὁποίων ἡ εὐκαρπία ἦτο, λέγει, Ἰσραήλ ἔτι
 δὲ καὶ ὡς ἔχουσιν ὕδατα καλὰ, ἐτέρω αὐτῶν μεγάλως, διότι τὰ
 περὶ ταῦτα ἦσαν κενεὴ, ἀνὴρ καὶ ἄσκια.

Αὕτη κεῖται εἰς μίαν πεδιάδα παρὰ τὴν ἀνατολικὴν παρθυ-
 λασσίαν τῆς Ἐρυθρῆς, ἐκτεινομένην πρὸς Νεσηθρίαν μίλια δώ-
 δεκα, ἕως εἰς τοὺς πρόποδας τῶν πρὸ τοῦ ὄρους τοῦ Σιῶ βουνῶν
 τῶν ὑψουμένων ὡς περὶ τείχος, καὶ φαινομένων εἰς τοὺς ἀγροῦν-
 τας τῶν τόπων ὡς ἀδικάτα· τὸ πέρας πρὸς ὁ ῥῖῶν τοῦ Ἀραβι-
 κοῦ Κόλπου σχεδιάζει δύο μυχούς, τὸ μὲν πρὸς Ἀσίαν, Ἑλλάδα,
 καὶ Αἴθια (ὅταν ἀπέπλευσεν ἡ ναὺς τοῦ Σολομῶντος κατὰ τὴν
 θείαν Γραφήν), τὸ δὲ πρὸς Ἄραβον καὶ Αἴγυπτον, ὅπου ταυτῶν
 ἢ τῶν Ἀράβων κόμη Σουίξ· κατὰ δὲ τὸ μέσον τῶν δύο τούτων
 μυχῶν καὶ κόλπων, κεῖται τὸ Σίναϊον, ὡς ἐπ' ἄλλην κερτόνησον·
 τὰ πλοῖα τῶν Φοινικῶν ἔβρον τοὺς φόρους τῶν περιγματοῦν,
 τοὺς μὲν εἰς Ἑλλάδα (Ἰσραήλ-Ἐλ-Μάρε ταυτῶν), καὶ ἐκείθεν διὰ
 ξηρᾶς εἰς Γάζαν, τοὺς δὲ εἰς Τυρὸν, καὶ ἐξ αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον,
 ὅπου ἐξ αὐτῶν ἐπόλουον μολίστα τὰ ἀνγκυροῦντα εἰς τοὺς Αἴγυ-
 πτίους ἀρωμάτια καὶ θύλασμα πρὸς ταρῖχυσιν τῶν νερῶν αὐτῶν.

Ἡ Ραϊῶ καὶ ὁ περὶ αὐτῆς χώρος κατέστη περὶ τὰ τέλη τῆς
 τρίτης, κατ' ἀρχὰς τῆς τετάρτης δεκάτου αἰωνοῦ καὶ ἐφεξῆς

ἀφυστηκότας χρόνους (1) καθ' οὓς οἶτε Φοίνικας καὶ οἱ Αἰγύπτιοι κατώκησαν εἰς τὰ παραθαλάσσια ταῦτα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

ἔτι ἐπισημοτάτη ἀναχωρητῶν, ἐκ τούτων οἱ μὲν εἰς αὐτὴν τῆς Ῥαίθου μεγίστην Μονήν, τὴν καὶ λαύραν καλουμένην, οἱ δὲ εἰς σπῆλαια καὶ ὄπας τῶν παραθαλασσίων τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας τὰ ἀσκητικὰ ἤλιον σκάμματα δις δὲ αὐτοὶ πικρανάλωμα μαχαίρας ἐγένοντο τῷ τε 373 ἔτει, καὶ αὖθις περὶ τὰ τέλη τοῦ πέμπτου αἰῶνος, παρὰ τοῦ διαπεραιωθέντος ἀπὸ τῶν ἀντικρῶ μερῶν, καὶ ἐφορμήσαντος ἐπ' ἐλπίδι λείας, καὶ κατ' αὐτῶν τῶν ἐρημοσίων Οσιῶν, νομαδικῶν, ληστρικοῦ καὶ πολεμικοῦ ἔθους, τῶν ἀγρίων Βλεμμύων, τῶν ποτὲ μὲν μεταξὺ Συήνης καὶ Ἐλεφαντίνης καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς, ποτὲ δὲ μετεξὺ Νουβίης καὶ τῶν πορρωτέρω πρὸς Μεσημέριον κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μερῶν καὶ τῆς θάλασσης, νομαδικῶς περιφερομένων.

(1) Ἡ διαχωρητικὴ αὕτη διεύθυνσις τοῦ ἐμπορίου συνέβη κατὰ τὸ 1486 ἔτος, ἐπὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Λουσιτανίας (Πορτογαλίας) Ἰωάννου τοῦ Β', μετὰ τὴν ἀνκίλυσιν πρὸς τοῦ Λουσιτανοῦ ἀρχικυβερνήτου Βαρθολομαίου Διάζ, τοῦ τελευταίου πρὸς διέλευσιν τῆς Ἀφρικῆς μεγιστοῦ Ακρωτηρίου τῆς καλῆς Ἐλπίδος, καὶ τὴν μετὰ τῆσθε ἀπὸ τούτου δώδεκα, θηλαιστοπλασίαν τοῦ τῆς Λουσιτανίας ἐτέρου ναυάρχου Βίσου δὲ Γάμα μέχρι τῆς κατὰ τὴν ἀνατολικῆς Ἰνδίας Καλικούτας· αὕτη, λοιπὸν ἢ διὰ θηλαιστῶν τῶν Λουσιτανῶν πρόοδος ἔφερεν ἐπίσημον μεταβολὴν εἰς τὰ τοῦ ἔμπορίου, καὶ ἔκτοτε μετεφέροντο τὰ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν καὶ τῶν ἐκεῖσε νήσων προϊόντα διὰ τοῦ Ακρωτηρίου τῆς καλῆς Ἐλπίδος, καὶ εὐθείαι, εἰς τὴν Εὐρώπην· διότι πρὸ τούτου δι' ἐμπόρων Μουσουλμάνων, Ἀράβων καὶ Ἑβραίων μετεκομίζοντο τὰ τε ἀρωματώδη ἰθύνματα τῶν καρυκευμάτων καὶ τὰ ἄλλα τῶν προϊόντων ἐκ

Ἐφ' ἅπασιν τούτοις δεικνύεται καὶ ἀπὸ τῆς γινομένης συνεχῶς εἰς τοὺς κατὰ τῆς Θίβας τῆς Αἰγύπτου τάφους τῶν τῆς ΙΗ' δυναστείας Φαραὼ βσιλέων, ἀνακαλύψεις τῶν τε Ἰνδικῶν λιπῶν ὑφασμάτων, τῶν ἐκ ξύλων ὡσαύτως Ἰνδικῶν σκευῶν, καὶ τῶν σκληρῶν ἐξαιργασμένων πετραδίων, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων εἶχον κοινωνίας ἐμπορικᾶς μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, πρὸ τῆς ὑπάρξεως ἔτι τῶν θαλασσεμπορίων Φοινίκων· ἐσχάτως δὲ οἱ Ῥωμαῖοι δεδεχθησαν τὸ μέγα γειόμενον ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον μετὰ τοῦ Φοίνικας, οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες ὁμοῦ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ τῶν Πτολεμαίων ὑπήκοοι μετήρχοντο ποτε καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς Ἑρυ-

---

καΐην, διὰ τε τοῦ Περσικοῦ Κόλπου εἰς Συρίαν, καὶ διὰ τοῦ Ἀραβικοῦ εἰς Αἴγυπτον· τὰ ὅποια ἔ. Ἀ. ἐξαιρέτως καὶ ἐν Βηρυτῷ ἀγοραζόμενα ἀπολιθιστικῶς παρὰ τῶν Ἑνετῶν, ἀπετετέλλοντο πανταχοῦ παρ' αὐτῶν πωλούμενα· ἀλλὰ ταύτην τὴν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Ἀκροτηρίου τῆς καλῆς Ἑλπίδος ὁδόν, συνέτεμεν ἤδη τὰ μέγιστα ἢ ἐξαίσιος ἐφεύρεσις τῶν Ἀτμοπλοῶν, ἧν ὁ πλοῦς ἀπὸ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν μέχρι Σουδεσίου, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς Μεσογείου μέχρι Ἀγγλίας δι' ἡμερῶν 30 περαιοῦται· ὁ δὲ ταχύτερος αὐτὸς πλοῦς τὸ γε νῦν εἰς μόνην τὴν τῶν εἰδήσεων καὶ τῶν ἀγγελιῶν περιορίζεται διακρόθμευσιν, ἕως οὗ πραγματοποιηθῆ παρὰ τῶν Ἀγγλῶν, διὰ τε τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τοῦ Εὐφράτου, καὶ ἢ τῶν προϊόντων τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν μετακόμισις· ταύτης δὲ τῆς διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τοῦ Σουδεσίου, αἱ συμφωνίαι ἤδη ἐγένοντο, καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν προϊόντων ἤρξατο.

θρας θαλάσσης, και κατά τὰ δύο μέρη ταύτης τῆς τε Ἀραβίας και τῆς Ἀφρικῆς μέχρι τοῦ στομίου τοῦ Ἀραβικοῦ αὐτοῦ Κόλπου, και τούτου ἐξ ἕθεν και ταύτης ἕνεκα τῆς ἐμπορικῆς ὠφελείας, ἐξεζήτου νὰ ἔχωσι πάντοτε κοινωνίας φιλικῆς μετὰ τῶν Ἐθνῶν και Βασιλείων τῶν μερῶν ἐκείνων.

Οἱ εἰς τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν κατά Μεσημβρίαν κατοικοῦντες, ὅπου ἤδη τὸ Γεμένι, ἐπωνυμοῦντο τότε καταχρηστικῶς ὡς Ἴνδοι ἐνδότεροι, οἱ δὲ ἀντικρὺ κατά τὴν Ἀφρικὴν, ὡς Αἰθίοπες ἢ Ἀβυσσινιοὶ· εἰ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίης ἦσαν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἀσιανούς γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Χαμῶν, τοὺς ὁποίους οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν Ὀμηρίτας και Σιβαίους· ἡ τούτων χώρα ὡς εὐφορος και πλουσία, ἦτον ἀληθῶς διὰ τοῦ ἐμπορίου εὐδαίμων μητρόπολις δὲ ταύτης ὑπῆρχεν ἡ Ταφάρ, μία τῶν κυριωτέρων μέχρι τῆς σήμερον Πόλεων τοῦ Γεμενίου, καλουμένη και ὑπὸ τῶν Ἀράβων Ταχφάρ.

Τὸ δὲ ἀντιπεραν τῆς Ἀφρικῆς μέρος ἐκαλεῖτο τὸ βιαιεῖον τῶν Αἰθίοπων, ἢ Ἀβυσσινῶν και Χαμπέσιων τανῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπαρξίς παρεταθῆ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν· αὐτοὶ ἐλέγοντο και Αὐξωμίται ἀπὸ τῆς βιαιεούσης ποτῆ Πόλεως οἷης τῆς Αἰθιοπίας Αὐξωμίδος ἢ Αὐξούρης, κειμένη εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας· οἱ ὅποιοι εἶχον παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν διάσημον λιμένα τὴν Ἀδουλιν, και ἦσαν οἱ πρῶτοι ἐνεργοὶ και ῥέκται ὄλου τοῦ

τῶν ἐνδοτέρων Ἰνδιῶν, μεταξὺ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων ἐπὶ Πτολεμαίων, καὶ ἐπομένως ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων Ῥωμαίων, γενομένου ἐμπορίου διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς, διὰ τῆς Ἀφρικῆς καὶ διὰ τοῦ Νείλου.

Τὴν Πόλιν Αὐξωμιν ἀναφέρει ὁ, τε Γεωγράφος Πτολεμαῖος εἰς τὸν περίπλου τῆς Ἐρυθρᾶς, τὸν ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Ἀρρίανόν, καὶ εἰς τὸ περὶ Πόλεων ὁ Στέφανος, ὅστις καλεῖ αὐτὴν Ἀξουμίτιν (1). διὰ δὲ τὰς μετὰ τῶν Πτολεμαίων πρότερον, καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τῶν τῆς Ῥώμης Αὐτοκρατόρων καὶ τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔπειτα, ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ συμμαχίας τῶν Αὐξωμιτῶν Αἰθίοπων, ἐσπούδαζον αὐτοὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐμάνθανον αὐτὴν, καὶ περιπλέον οἱ Βασιλεῖς αὐτῶν, καθὼς αἱ ἐπὶ τῶν ἀνεγνηγεργμένων δημοσίων μνημείων παρ' αὐτῶν Ἑλληνιστὶ ἐπιγραφαί, ὡς δεῖγμα τῶν κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν νικῶν καὶ τροπαίων, εἶναι τῆς ἀληθείας μαρτυρία περίτρανος· μίαν δὲ ἐπίσημον ἐπιγραφὴν εἰς τὰ μεγάλα ἐρείπια ταύτης τῆς μεγάλης καὶ ἐπισήμου ποτὲ βασιλευούσης Πόλεως Αὐξώμιδος ἢ Αὐξούμης, εὐρεθεῖσαν

(1) Περὶ ταύτης καὶ ὁ Καισαρεὺς Προκόπιος ἐν τῇ περὶ Περσικοῦ πολέμου Βιβλ. Α'. Κεφ. 10'. λέγει "Ὀμηρητῶν δὲ καταντικρὺ ἐν τῇ ἀντιπέρας Ἠπειρῷ Αἰθίοπες οἰκοῦσιν, οἱ Αὐξωμίται ἐπικαλοῦνται, ὅτι δὲ αὐτοῖς τὰ Βασιλεία ἐστὶν ἐν Αὐξώμιδι Πόλει".

παρὰ τοῦ Λόρδου Βαλένσια, ἀνέγνωμεν καὶ ἡμεῖς ὡς 1805 ἔτει ἐν Καῖρῳ τῆς Αἰγύπτου τότε διατρίβοντες, δοθεῖσαν ἡμῖν πρὸς μετάφρασιν παρὰ τοῦ ρηθέντος εὐγενοῦς ἀνδρός, τοῦ ἐκ τῆς περιηγήσεως του διὰ τῆς Αἰγύπτου ἐπανερχομένου εἰς Ἀγγλίαν.

Τὴν ἐπὶ τὰ δημόσια ὑπομνήματα χρῆσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης οὐ μόνον διεφύλαξαν οἱ τῆς Αἰθιοπίας Βασιλίσκοι καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ, καὶ οἱ τῆς Νουβίης, ὡς τοῦτο δῆλον ἀπὸ τῆς ἐφεξῆς ἐπιγραφῆς τῆς εὐρεθείσης παρὰ τοῦ περιηγητοῦ Γὰν πρό τινων χρόνων εἰς τὴν κατὰ τὴν κατωτέραν Νουβίην Τάλμην, ἣ ὁποία ἐμφαίνει τὸ ὄνομα καὶ τὸν τίτλον τοῦ Βασιλίσκου οὕτω « Σελκῶ Βασιλίσκος Νουβάδων καὶ ὄλων τῶν Αἰθιόπων » ὁ ρηθείς, κατὰ τὴν ἀκριβοῦς παρατήρησιν τοῦ σοφοῦ Ἑλληνιστοῦ Γάλλου Δετρώνη, ὑπῆρξε κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα, καὶ ἦτον Χριστιανός. τὸ δὲ μνημεῖον αὐτὸ κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς διεξοδικῆς ἐπιγραφῆς, ἠγέρθη πρὸς μνήμην τῶν ὧν ἔστησε τροπαίων ὁ ρηθείς Βασιλίσκος κατὰ τῶν ἀγρίων Βλεμμίων καὶ ἄλλων πέριξ τῆς Νουβίης καὶ τῆς Ἀβυσσινίας βαρβάρων Ἑθνῶν.

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας διὰ τὴν συνενώσιν στενώτερον τὰς πολιτικὰς σχέσεις καὶ τὰς ἐμπορικὰς ὠφελείας τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ὑπηκόων του μετὰ τῶν κατὰ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν καὶ τῶν κατὰ τὴν

Ἄβυσσινίαν κατοίκων διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίσεως, ἀπέστειλε Φιλόσοφόν τινα Μητροδώρον ὡς Πρέσβυν πρὸς αὐτὰ τὰ Ἔθνη, ὁ ὁποῖος ἀφ' οὗ περιῆλθε τὴν ἐνδοτέραν καλουμένην Ἰνδίαν, τουτέστι τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν, ἀπέπλευσε καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην λεγομένην Ἰνδίαν τὴν κατὰ Ἀνατολὰς (ὅπου τανῦν ἢ Καλκοῦτα), πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Βραχμάνων, καὶ παρατήρησιν τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων αὐτῶν, καὶ ἐπανέστρεψε μετὰ πολυτίμων δώρων παρὰ τῶν ἐκεῖσε Ἐθνῶν πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον.

Κατὰ ζῆλον τοῦ Μητροδώρου ἀπῆλθε καὶ ἕτερος Φιλόσοφος πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μερῶν ἐκείνων, ὁ ἐκ Τύρου Μερόπιος μετὰ δύο νέων πεπαιδευμένων συγγενῶν αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ διαστήματι τῆς ἐν Ἄβυσσινίᾳ διατριβῆς του, ῥήξεως γενομένης τῆς μετὰ Ῥωμαίων εἰρήνης, αὐτὸν μὲν ἐθανάτωσαν, τοὺς δὲ δύο νέους Αἰδέσιον καὶ Φρουμέντιον κατ' εὐσπλαγχνίαν τῆς νεότητος αὐτῶν ἀφῆκαν ζῶντας· καὶ τὸν μὲν Αἰδέσιον ὁ τῆς Αἰθιοπίας Βασιλίσκος κατέστησε, κατὰ τὸν Σωζόμενον βιβλ. Β', μείζονα τῆς οἰκίας καὶ τῶν χρημάτων ἐπίτροπον, τὸν δὲ Φρουμέντιον, ὡς δεινότερον τὴν μάθησιν, κατέστησε, κατὰ τὸν Σωκράτην βιβλ. Α', φροντιστὴν τῶν Βασιλικῶν γραμματοφυλάκων· ἀποθανόντος τοῦ Βασιλίσκου αὐτοῦ, ἡ χήρα Βασίλισσα διὰ τὸ ἀνήλικον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ἐνεχείρησεν εἰς τὸν Φρουμέντιον.

τιον τὴν τῆς Βασιλείας ὅλην διοίκησιν· φθάσαντος δὲ τοῦ διαδόχου εἰς ἡλικίαν νόμιμον, ὁ ἐπίτροπος τῆς βασιλείας Φρουμέντιος παρέδωκεν εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὰς ἡνίας τῆς διοικήσεως· καὶ μετὰ λύπης μεγάλης τῆς τε Βασιλίσσης, τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν πάντων, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν μετὰ τοῦ Αἰδείου, καὶ αὐτὸς μὲν ἀπῆλθεν εἰς Τύρον τὴν πατρίδα του, ὁ δὲ Φρουμέντιος εἰς Ἀλεξάνδρειαν πρὸς τὸν ἰθύνοντα τὸ τῆς Ἐκκλησίας τηρικαῦτα τῷ 328 ἔτει πνευματικὸν σκάφος, πολὺτλαν Ἀθανάσιον, εἰς τὸν ὁποῖον διηγηθεὶς τὰ τῆς διατριβῆς του εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ τὴν ἣν ἔχει μεγάλην ἐλπίδα περὶ τοῦ κηρύγματος ἐκεῖσε καὶ τῆς προόδου τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, ὅταν ἀποσταλῆ εἰς τὰ ἐκεῖ Ἀρχιερεὺς καὶ Ἱερεῖς, ἐξελέγη ἀντὶ ἄλλου εἰς τὴν ἀποστολικὴν ταύτην ὑπουργίαν παρὰ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου αὐτὸς ὁ Φρουμέντιος, ὡς μόνος ἄξιος καὶ πρόσφορος καθὰ γνωστὸς εἰς τοὺς Αἰθιοπίας, τὸν ὁποῖον χειροτονήσας Ἐπίσκοπον Αὐξώμιδος Μητροπόλεως τῆς βασιλείας ἐκείνης (1), ἀπέπεμ-

(1) Εἰς τὴν Αὐξωμιν ἔλαβον τὰς ἀρχὰς τὰ ὁποσοῦν φῶτα καὶ ὁ πολιτισμὸς διὰ τῶν Ἑλληνικῶν τεχνῶν ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης καὶ τῶν τοῦ Βυζαντίου, ὡς τοῦτο ἐμφαίνουσι τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖσε ἐρεπίαι, αἱ Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαί, καὶ οἱ ἀνευ Ἱερογλύφων Ὀβελίσκοι· ἐκ τούτων δύο μὲν ἴστανται εἰσέτι εἰς τὴν θῆσιν των, ἕξ δὲ ὧν ὁ εἰς καὶ μονόλιθος, ὕψος ἔχει ποδῶν 60, οἱ δὲ πολλοὶ ἄλλοι κεῖνται κατὰ γῆς· ἡ νῦν Αὐξωμιν συνοικεῖται.

φεν εἰς τὰ ἐκείσε μετὰ τοιούτου ἀποστολικοῦ χα-
ρακτῆρος· τὸ κήρυγμα αὐτοῦ ἐλαμπρύνθη διὰ θαυ-
μάτων, ἠγέρθησαν πολλαὶ Ἐκκλησίαι, καὶ ἡ εἰς
Χριστὸν πίστις ἐφηπλώθη μεταξὺ τῶν βαρβάρων·
εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν χρεωστεῖται ὁ ὀλί-
γος ἐκεῖνος πολυτισμὸς ὁ εὐρισκόμενος εἰσέτι ἐν
μέσῳ τῶν ἀγρίων Ἐθνῶν, τῶν κατοικούντων τὴν
Αἰθιοπίαν.

Οἱ Ἀβυσσινοὶ μετὰ τὴν τετάρτην οἰκουμενικὴν
Σύνοδον, πολλαπλασιασθείσης κατ' Αἴγυπτον τῆς
τῶν Μονοφυσιτῶν αἵρέσεως, ὑπαχθέντες καὶ αὐτοὶ
ἀπεδέχθησαν τὴν κακοφροσύνην ταύτην, μίαν φύ-
σιν καὶ θέλησιν ἐν τῷ Χριστῷ δοξάζοντες, τὴν ὁ-
ποίαν κρατοῦσι μέχρι τῆς σήμερον, καὶ ἐπὶ τῇ αἰ-
ρέσει ταύτῃ προσέθεντο καὶ ταύτην, περιτέμνοντες
πάντα τὰ ἄρρενα ἐπὶ προφάσει, ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς
περιετμήθη, ὡς καὶ οἱ Κόπται.

ἀπὸ οἴκου 600, ἡ δὲ αὐτὰς Ἐκκλησία ἀνεκαινίσθη τῷ 1657 ἔ-
τει, ὅπου φυλλάττεται ἡ καταγεγραμμένη συνέχεια τῆς Ἱστορίας
τῆς Ἀβυσινῆς μονοθελήτου τὴν αἴρεσιν Ἐκκλησίας, ἐπ' ὀνόματι
Αὐξώμιδος χρονικῶν· Περὶ δὲ ταύτης τῆς Πόλεως κεῖται ἓν μο-
ναστήριον λεγόμενον τοῦ Ἀββᾶ Παντελεήμονος, ἐπίσημον διὰ τὸν
αὐτόσε Ὀβελίσκον, ἰστάμενον περὶ τοὺς πρόποδας ἐνὸς λόφου, καὶ
διὰ τὴν ῥηθεῖσαν γεγλυμμένην ἐπὶ μιᾷ Πέτρῳ ἐκτεταμένην Ἑλ-
ληνικὴν ἐπιγραφὴν, ἀνοῦσαν εἰς τὸ 330 ἔτος Χριστοῦ καὶ ἐμ-
περιέχουσαν τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ βασιλέως τῶν Αἰθίοπων Ἀειζάνα,
τὴν ὁποίαν ἀγέγνωμεν ἐν Κεῖρῳ, ὡς προερέθη.

Μετὰ τὸν Ἱερὸν Φρουμέντιον, τὸν χειροτονηθέντα παρὰ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου, τοὺς ἐφεξῆς αὐτοῦ διαδόχους ἀπέστελλον οἱ Ἀβυσσινῶι καὶ ἐλάμβανον τὴν χειροτονίαν τῆς Ἀρχιερατείας παρὰ τῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀλεξανδρείας· ἀφ' οὗ δὲ παρασυρέντες ὑπὸ τῶν κατ' Αἴγυπτον μονοφυσιτῶν Κοπτῶν ὑπέπεσον εἰς τὴν κακόνοιαν αὐτῶν, πέμπουσι μὲν ζητοῦντες μετὰ θάνατον ἐνός, ἕτερον Ἀρχιερέα τῆς Ἀβυσσινίας, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ αὐλιζομένου καὶ οὕτω δὴ λεγομένου Πατριάρχου τῶν Κοπτῶν ὁμόφρονος αὐτῶν. (1)

(1) Ἐάν τις παρατηρήσῃ μετὰ προσοχῆς τὰ συμβαίνοντα τὴν σήμερον κατὰ τὰς ἀνατολικὰς καὶ δυτικὰς παραλίαις τῆς Ἐρυθρᾶς πληροφορεῖται περὶ τῆς διατρεχούσης αὐτόσε ἐν μέσῳ Γάλλων καὶ Ἀγγλῶν ζηλοτυπίας· καὶ μὲ ὅλον τὸ ὅτι δὲν φανεροῦται δι' ὀπλων πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν σκοπῶν αὐτῶν, ἀναπληροῦσιν ὅμως τὸ σκοπούμενον διὰ Μισσιοναρίων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ περιηγητῶν κοσμικῶν, οἵτινες εἰδικῶς ἐκλεξαν τὴν Ἀβυσσινίαν ὡς ἐκυτῶν εἰς τὸν ἀμιλλόμενοι, ποῖοι ἄρα ἐκ τούτων δύνανται νὰ φανῶσιν ἐπικρατέστεροι πρὸς προσηλυτισμὸν τοῦ τε Βασιλείσκου τῆς χώρας τούτης καὶ τῶν Ἀβυσσινῶν εἰς τὸ ἐκυτῶν θρησκευμα· ὁ δὲ εἰς Κάϊρον ἀδούνας καὶ ἀγγελάρχης τῶν Κοπτῶν, καὶ τοι ὡς ἄλλος ἀντιζήλος γρηγορῶν ζηλοτύπως εἰς τοὺς ἐρηίντας ἰσχυροὺς ἐναντίους του, εἶναι ὅμως ἔντρομος ὑπὲρ καὶ τῆς εἰς Ἀβυσσινίαν ὁμοφρόνου ἀγέλης του.

Ἐν δὲ τῶν διπλωματικῶν παράδοξων τοῦ 10' αἰῶνος ὑπάρχει καὶ ὁ ζῆλος ὃν ἐζήλωσαν οἱ δυτικοὶ ὑπὲρ διαδόσεως τῶν θρησκευτικῶν ἰδίων φρονημάτων πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν, τὸν διαφέροντα ἀπὸ τοῦ αὐτῶν Χριστιανισμοῦ.

Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως καὶ τὸ ταυτόχρονον
 τοῦτο, ὅτι πρό τινων ἐτῶν τῆς ὅλης Μοναρχίας
 τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, μετὰ τὴν κατατρό-
 πωσιν τῶν λοιπῶν συμβασιλέων καὶ συμεριστῶν
 τῆς ἐκτεταμμένης Ῥωμαϊκῆς Ἀυτοκρατορίας, καὶ
 οἱ Ἀρμένιοι ἐπὶ τοῦ Βασιλέως αὐτῶν Δερτάρδ, ἦ-
 τοι Τηριδάτου τοῦ Β'. δεχθέντες πάντες τὴν εἰς
 Χριστὸν πίστιν, ἀπέστειλαν τὸν ἱερὸν Γρηγόριον
 εἰς Καισάρειαν, ὅπου αὐτὸς παιδιόθεν ἀνετράφη
 καὶ ἐδιδάχθη τὴν εὐσέβειαν, καὶ ἐχειροτονήθη παρὰ
 τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
 Λεοντίου, Ἀρχιερεὺς τῆς μεγάλης Ἀρμενίας· ὅθεν ἡ
 Καισάρεια ἐλογίζετο παρ' Ἀρμενίοις δικαίως, ὡς μή-
 τηρ πνευματικῆ αὐτῶν· μετὰ δὲ τὴν κατ' ἀρχὰς
 τοῦ τετάρτου αἰῶνος εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς με-
 τάσασιν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, Λουζαβορίτζχ, ἦτοι
 φωταγωγοῦ ἐπωνυμουμένου παρὰ τῶν Ἀρμενίων
 καὶ Μέδζχ, ἦγουν μεγάλου, οἱ πέντε χρηματίσαν-
 τες μετ' αὐτὸν Ἀρχιεπίσκοποι τῆς μεγάλης Ἀρ-
 μενίας, ἐδέξαντο καὶ αὐτοὶ πάντες τὴν τῆς Ἀρ-
 χιερατίας χάριν εἰς Καισάρειαν παρὰ τοῦ Καισα-
 ρείας, μέχρι Νερσῆ ἢ Νορσέση τοῦ μεγάλου καὶ
 ἐναρέτου, ὅστις ἐν διαστήματι τριάκοντα καὶ τεσ-
 σαράκοντα χρόνων, θεοφιλῶς ἰθύνας τὸν ὀρθόδοξον
 τότε τῆς Ἀρμενίας λαόν, τὸν θνητὸν ἀπέλιπε
 βίον διὰ δηλητηρίου, καταρτισθέντος αὐτῷ παρὰ
 τοῦ βασιλέως τῆς Ἀρμενίας Φάρμη τρῦ καὶ Πάπ,

υιού Ἀρσάκου τῷ 374 ἔτει, ὡς μὴ ἀνεχομένου τὰς συμβουλὰς καὶ τοὺς ἐλέγχους τοῦ ὀσίου τούτου ἀνδρός, διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν ἡθῶν του. κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον, ὁ μέγας Βασίλειος τῇ ποιμαντικῇ τῶν Καισαρέων διαπρέπων ἐπιστάσι, μισαχθεὶς τὴν ποιαύτην μαιφωνίαν, ἀπεβάλετο τὸ νὰ χειροτονήσῃ τὸν παρὰ τοῦ Ἀρχιεροκτόνου Βασιλέως προβληθέντα διάδοχον τοῦ θρόνου Ἡσύχιον ἢ Ἰσακοκὴν. καὶ οὕτως ἀπὸ τούτου ἔπαυσαν οἱ μετὰ τὸν θεῖον Βασίλειον διάδοχοι τοῦ θρόνου τῆς Καισαρείας τοῦ νὰ χειροτονῶσι τοὺς τῆς μεγάλης Ἀρμενίας Καθολικοὺς λεγομένους.

Εἰπόντες ἱκανὰ ἐν τῇ παρούσῃ Βίβλῳ περὶ τῶν ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Νουβίην ἐξαισίων ἔργων, τῶν ὑψωθέντων παρὰ τῆς δεκάτης ὀγδόης λεγομένης Φαραωνιτικῆς Δυναστείας καὶ καθεξῆς, μέχρι τῆς τῶν Περσῶν ἐφόδου καὶ τέλους τῆς τῶν Αἴγυπτίων βασιλείας, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν διασωζομένων ἀπείρων ἱστορικῶν ἀναγλύφων, καὶ τῶν ἐπ' αὐτὰ βαφῶν καὶ ζωγραφιῶν, καὶ τῶν κατὰ τὰς τέχνας μαθήσεων τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ἔθνους, οὐκ ἔξω σκοποῦ κρίνομεν καὶ τὴν περὶ τούτων πάντων ἐφεξῆς ἀνάκρισιν.

Τὰ τῶν Αἴγυπτίων ἔργα εἶναι τῷ ὄντι ἀρχαιότερα τῶν Ἑλληνικῶν ἀλλὰ μὲ ὅλον τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ἐκπληξιν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ θέα τῶν Αἴγυπτιακῶν μνημείων, καὶ μὲ ὅλον τὸν ἀποδο-

καὶ τὸ ἐκ παραλλήλου ἀσύμφωνον ἔτι τῶν Ἀπελλῶν, τῶν Φειδίων, τῶν Πραξιτέλων, καὶ τῶν τῆς λιθογλυφικῆς, καὶ τῶν τῆς ζωγραφικῆς ἀγνώστων τεχνητῶν Αἰγυπτίων, εἰς τῶν ὁποίων τὰ ἔργα ἢ μετὰ τῆς φύσεως ὁμοιότης δὲν εἶναι καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν, καὶ ὅπου ἡ τέχνη ἐφ' ἅπαντα θεωρεῖται ἢ αὐτῇ, τουτέστι ταυτοειδῆς καὶ ταυτόμορφος.

Πρέπει γὰρ ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἰς τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν οἱ Αἰγύπτιοι ἐφύλαξαν ἐντεχνα σχέδια συμμετρίας, καὶ μάλιστα εἰς τὴν κατασκευὴν μιᾶς τῶν Πυραμίδων παρετητήθη ἡ ἀναλογία ἑνὸς συστήματος βασίμου καθ' ὅλα τὰ μέτρα, καθὼς καὶ ἐπ' ἄλλας οἰκοδομὰς ἐμφαίνονται αἱ αὐταὶ κατὰ Γεωμετρίαν ἐκτεταμέναι αὐτῶν γνώσεις· ἀλλὰ μὲ ὅλον τὸ ὅτι εἶναι ἀναμφίβολον, ὅτι ἡ τῶν Αἰγυπτίων πρόοδος κατὰ τὴν πρακτικὴν Γεωμετρίαν, ἢ ὁποῖα ἐφευρέθη παρ' αὐτῶν κατὰ τὸν Ἡρόδοτον Βιβλ'. Β', ὑπερτεροῦσε πολλῶ τῷ μέτρῳ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν αὐτῶν, ἄπορον ὅμως, πῶς αὐτοὶ δυνάμει τῶν τοιούτων Γεωμετρικῶν γνώσεων αὐτῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἠγνόουν διόλου τὴν τέχνην, καὶ δὲν ἔξευρον γὰρ κατασκευάσωσιν οὔτε θόλους, οὔτε καμάρας, ἀλλ' οὔτε γεφύρας· πρὸς δὲ οἰκοδομὴν τῶν θόλων, μετῆρχοντο τὰς πέτρας ταθειμένας κυκλικῶς.

Ἡ δὲ στάσις, ὡς εἶπεῖν, τῶν τεχνῶν, ἢ ἐπιδεικνύουσα τὴν ὁμοειδῆ ἀμετάβλητον ταυτότητα τοῦ

μορφώματος τῶν ἐγεργέντων κατὰ διαφόρους περιέδους μνημείων, ἀρχομένων αὐτῶν ἀπὸ τῆς δεκάτης ὀγδόης Δυναστείας τῶν Φαραῶ (καθότι πρὸ ταύτης δὲν ὑπάρχουσι μνημεῖα ἀρχαιότερα, ἀλλ' οὔτε εὑρέθησαν Ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαὶ παλαιότερων βασιλέων), καὶ παραταθέντων μέχρι Ἀμάσιως, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1400, καθ' οὗ χρόνους ὑπῆρξεν ὁ περιδοξὸς Μαιρις ἢ Τοῦθμωσις ὁ Γ'. (τέταρτος Φαραῶ τῆς ῥηθείσης δυναστείας), ὁ καὶ ἀρχηγὸς καὶ πρόβουλος τῶν ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Νουβίην τεραστῶν ἔργων καὶ μεγαλουργῶν ἐπιχειρημάτων, ἄχρι τοῦ 525 πρὸ Χριστοῦ ἔτους, ὅτε ὁ Καμβύσις τὴν Αἴγυπτον ἐδουλώσατο, ἡ στάσις λέγομεν ἢ αὐτὴ τῶν μνημείων καὶ οἰκοδομῶν, ἡ ἀπαράλλακτος, ἀμετάβλητος καὶ καθ' ὅλα ὁμοειδῆς ἐν ὅλῳ τούτῳ τῷ διαστήματι τῶν χιλιῶν σχεδὸν χρόνων, προήλθε βέβαια ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Αἴγυπτίων, καθὰ λυπηρῶν τούτου ἐπόμενον· διότι ἦτον δύσκολον, ἔθνος, τὸ ἔχον τοιοῦτον σύστημα θρησκευτικὸν καὶ πολιτικόν, νὰ προοδεύσῃ εἰς τὰς τέχνας, διότι δὲν ἐδύνατο νὰ παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὴν γραμμὴν τοῦ περιορισμοῦ, καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἐκεῖθεν τῶν τετραγμῶν καθεστῶτων ὀρκῶν, πρὸς αὐξήσιν τῶν γνώσεων αὐτοῦ, καὶ πρὸς ζήτησιν μαθήσεων ἄλλων, εἰμὴ μόνων τῶν χρειωδῶν ἐκείνων τῶν εἰθισμένων καὶ καθορισμένων ἐν τῇ πατρίδι· του· παρὰ δὲ τοῦτο εἶπετο καὶ ἡ ἀφο-

θέντα εἰς αὐτὰ πρέποντα ἔπαινον, δὲν δύναται ὁμῶς, ἀληθείας δικαζούσης, νὰ συγκριθῆ τὸ ἀμίμητον τῶν τε τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν μεγαλοπρεπῶν Προπυλαίων, καὶ τοῦ ἐπάνω τῆς Ἀκροπόλεως ταύτης περιφανοῦς Παρθενίου, τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Ναοῦ, ἐπίσης δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἀνά τὴν Ἑλλάδα κλεινῶν περιδόξων Ναῶν τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ παραβληθῶσι ταῦτα, πρὸς ἐκεῖνα τὰ τῶν Αἰγυπτίων μέγιστα, ὀγκῶδη, βαρύτατα καὶ τερατώδη πετρώδη σώματα (1) τὰ εἰς τέλος ἀχθέντα ματὰ μίαν

(1) Παρατηρήσεως ἄξιον, ὅτι καὶ οἱ Ἑβραῖοι κατὰ μίμησιν τῶν Αἰγυπτίων, ἐκ τῆς πολυχρονίου μετ' αὐτῶν συμβιώσεως ἐν Αἰγύπτῳ, τὸν αὐτὸν ἀπεμιμήθησαν πρὸς οἰκοδομὰς τρόπον, κατὰ τε τὰ ὀγκῶδες, σκιῶδες διὰ τὸ σεβάσιμον, καὶ μεγαλοπρεπές, κατὰ τοὺς κομφοῦς καλλωπισμοὺς τῆς τῶν πετρῶν γλυφῆς, τῆς τῶν ξύλων τορσίας, καὶ κατὰ τοὺς ἐκ χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ ὀρακτισμοὺς, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, κατὰ τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ Φλαβίου, Β.βλ. Η'. Ἰουδαϊκ. Ἀρχαιολ. ἀπὸ δὲ τῶν τοσοῦτων πρὸ χιλίων, ἢ καὶ ὀκτακοσίων χρόνων Χριστοῦ, ἀρχαίων Ἑβραϊκῶν οἰκοδομῶν, οὐδὲν ἄλλο εἰς Ἱεροσόλυμα ἐναπολείφθη, εἰμὴ τὰ εἰρηπια τῆς Προβατικῆς Κολυμβήθρας, εἰς τὴν ὁποίαν πλύνοντες οἱ Αἰεῦται ἐκαθάριζον τὰ προσφερόμενα θυσίᾳ πρόβατα. Τὰ δὲ κατὰ τὸν χεῖμαρρον Κέδρων ἢ Κέδρον (Λέξις Ἑβραϊκὴ σημαίνουσα κατήφειαν), καὶ κοιλάδα Ἰωασαφὰτ καὶ φέρυγγα Σιλωᾶ, μεταξὺ τῶν ἀπείρων αὐτὸτε συντριμμάτων τῶν Ἑβραϊκῶν παλαιῶν τάφων, θεωροῦνται τρία μνημεῖα, καλούμενα, τὸ μὲν τοῦ Ἀδελφῶν, ὅστις ἔτι ζῶν (Βασιλ. Β'. Κεφ. ΙΙΙ.), ἔστησεν ἐκυτῷ στήλην εἰς τὴν Κοιλιάδα πύλην· τὸ δὲ τοῦ Ἰωασαφὰτ, πρὸς μνήμην τῆς τοῦ Βασιλέως

μακρὰν, πολυχρόνιον καὶ πολύπονον ἐργασίαν, τῶν ὁποίων τὸ μεγαλεῖον συνίσταται εἰς τὰς γιγαντιαίας διαμετρήσεις αὐτῶν καὶ διαστάσεις, καὶ εἰς τὰς νικηθείσας μεγάλας δυσκολίας· ἐπὶ δὲ τούτοις

τούτου νίκης κατὰ τῶν εἰῶν Ἀμμόν καὶ Μωάβ, διότι εἰς τὴν Κοιλιάδα ταύτην συναχθέντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐδοξολόγησαν καὶ εὐχαρίστησαν τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῆς νίκης ταύτης : τὸ δὲ τρίτον τοῦ Ζαχαρίου ἄλλὰ τίνοσ ; τοῦ Προφήτου, καὶ ἐκ τῶν ἐλασσόνων Προφητῶν ἐνδεκάτου ; ἢ τοῦ Ζαχαρίου εἰοῦ τοῦ Βασιλέως Ἰούδα Ἰωασαφάτ ; ἢ τοῦ διωνύμου Ἀζαρίου καὶ Ζαχαρίου Ἰερῶσ, εἰοῦ Ἰωδαὶ Ἰερῶσ, λιθοβοληθέντος ἐν αὐτῇ Κυρίου κατὰ προσταγὴν Ἰωλῶ Βασιλέως Ἰούδα ; ἢ τέλος τοῦ φονεθέντος ἐκείνου μεταξὺ τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ Θεουσιστηρίου εἰοῦ Βαραχίου ; ὃ καὶ βεβλιότερον, διὰ τὸ οὐαὶ τοῦ Θεοσθρόπου ἡμῶν Σωτῆρος πρὸς τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους, ὡσ περὶ φόνου ἀνδρός δικαίου, πραχθέντος μετὰ τὴν εἰς γῆν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν· ὃ δὲ φονεθεὶς αὐτός, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πάλαι Θεῶν Πατέρων καὶ αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἐστὶν ὁ γενέτης τοῦ Προδρόμου· τούτων δὲ τῶν μνημείων ἢ τῆς κατασκευῆς ἢ τῆς ἀνοικοδομῆς ἢ ἀρχαιότης δὲν ἀνέρχεται πύρρω τῶν ἡμερῶν τῶν Μακκαβαίων, καλῶσ καὶ τῶν περὶ τῆς Πόλεως Ἰερουσαλήμ λελατομημένων ὑπογαίων κρυπτήρων, τῶν κειμένων ἔξω τῆς πύλης τῆς εἰς Δαμασκὸν φερούσης, πρὸς βορρῶν τοῦ Σπηλαίου τοῦ Ἰερεμίου, καὶ διαφημιζομένων ὡσ τάφοι Βασιλέων. αἱ ῥηθεῖσαι πᾶσαι κατασκευαὶ δὲν δύνανται εἶναι ἀρχαιότεραι τῶν διακοσίων χρόνων πρὸ Χριστοῦ, ὡσ ἀποδεδειγμένως ἐκ τῆς κατὰ Δωρικὴν ἄρμονίαν κατασκευῆς αὐτῶν μαρτυρεῖται, ἢ ὁποία ἦτον ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἰσραηλίτας· πιθανὸν δὲ ὅτι κατὰ τὴν τοιαύτην Ἑλληνικὴν Δωρικὴν ἄρμονίαν, ἢ ἐπὶ τῶν Μακκαβαίων, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεκαινίσθησαν.

δου τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὰς γνώσεις καὶ τὰς τέχνας, ἢ σύγκρισις ὁμῶς τῶν ἀπείρων ἐκείνων βημάτων, καὶ ὡς εἰπεῖν Γιγαντιαίων, τῶν γενομένων παρὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς ἀνθρωπίνους γνώσεις καὶ μαθήσεις, εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀπαράμιλλος καὶ ἀπαράβλητος.

Οἱ πεπαιδευμένοι περισσοτέρας ἰδέας καὶ γνώσεις προσφάτως προσεπορίσαντο ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως μᾶλλον, τῶν ἐπὶ τὰ ἄπειρα διασωζόμενα κατὰ τὰς Θήβας καὶ τὴν Νουβίην ἀνάγλυφα, καταγεγραμμένων ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν, ἢ ἀπὸ τὰ ἱστορούμενα παρὰ τοῦ Ἡροδότου περὶ τῶν γνώσεων τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὸ δευτέρον βιβλίον αὐτοῦ· οἱ δὲ μετὰ τοῦτον Ἱστορικοὶ, οἷον ὁ Μανσθῶν, Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, Πλίνιος ὁ φυσικὸς, Ίούλιος ὁ Ἀφρικανός, καὶ ἄλλοι, οὐδὲν περὶ νεωτέρων ἄλλων γνώσεων τῶν Αἰγυπτίων προσέθηκαν.

Περὶ Συστήματος κατ' ἐπιτομὴν

τῶν Ἱερογλυφικῶν.

Ἡ μὲν Αἴγυπτος συνέκρυπτεν ὑπὸ πέπλον τὴν μυστικὴν γραμματογραφίαν τῆς τε Ἱστορίας, θεολατρίας, Ψυχολογίας καὶ τῶν τεραστίων ἔργων τῶν Φαραῶ αὐτῆς Βασιλέων, ἣ δὲ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν γενομένη ἀνακάλυψις τῆς Ἱερογλυφικῆς φω-

νητικῆς ταύτης γραμματογραφίας, ἀφείλεν ἐν μέρος τοῦ καλύμματος, καὶ διέχυσεν ἰκανὸν φῶς γνώσεων ἐπὶ τὰ ἄδηλα καὶ ἀμφίβολα.

Ἡ τῶν φωνητικῶν σημείων ἀνακάλυψις, καὶ κλείς τῷ ὄντι τῆς τῶν Ἱερογλυφικῶν μεθόδου, συνανεκάλυψε καὶ δύο ἔτι γραφικὰς μεθόδους τῶν Αἰγυπτίων, τουτέστι τό, τε δημοτικὸν κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, τὸ ἐπιστολογραφικὸν κατὰ τὸν Ἀλεξανδρέα Κλήμεντα, καὶ ἐγχώριον κατὰ τὰ εὐρεθὲν εἰς Ῥαχήτιον τρίγλωσσον ψήφισμα· ἔτι δὲ καὶ τὴν Ἱερατικὴν μέθοδον, περὶ ἧς μόνος ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας Χριστιανὸς αὐτὸς Φιλόσοφος ἀναφέρει (Στρῶμ. Ε΄.) « Τὴν Ἱερατικὴν, ἣ χρῶνται οἱ Ἱερογραμματεῖς »· ὅς τις διαχωρίζει τὴν Ἱερογλυφικὴν φωνητικὴν, καλῶν αὐτὴν διὰ τῶν πρώτων στοιχείων Κυριολογικὴν, τουτέστι διὰ τοῦ Ἀλφαθηταρίου· ἀπὸ δὲ τὴν κυριολογικὴν ταύτην προῆλθεν ἢ κατὰ μίμησιν, ἤγουν ἢ εἰκονικῆ, ἢ μετερχομένη χαρακτῆρας συμβολικοῦς, καὶ καλουμένη κατὰ τὸν Κλήμεντα, Συμβολικὴ κατὰ μίμησιν· ὁ ῥηθὲς Συγγραφεὺς ἀναφέρει καὶ ἑτέραν μέθοδον, Ἱερογλυφικὴν πρὸς σαφήνειαν τῶν ἰδεῶν διὰ τῶν αἰνιγμῶν, Κατὰ τινὰς αἰνιγμοῦς· ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ σημεῖα καὶ γνωρίσματα ἀνεξαιρέτως συμπεριλαμβάνονται πάντα, ὡς ῥηθῆσεται, εἰς τὴν Συμβολικὴν μέθοδον.

σίωσις ἔτι ἡ παιδαριώδης εἰς τὰ παλαιὰ ἔθιμα, ἢ ἐπιβρῶνουμένη παρὰ τῶν Ἰερῶν, οἱ ὅποιοι φυλάττοντες δι' ἑαυτοὺς μόνον τὰς τότε γνώσεις, ἀτενῶς ἐφρόντιζον νὰ κρύψωσιν αὐτὰς μᾶλλον, ἢ νὰ προσθέσωσι νεωτέρας· ὡσαύτως καὶ ἡ κατὰ συντάγματα διαίρεσις τῆς Αἰγυπτιακῆς πολιτείας, ἡ ὁποία ἀπεμποδιζουσα αὐστηρῶς τοὺς τεχνίτας, κατὰ τὸν Διόδωρον βιβλ. Α'. ἀπὸ πᾶν ἄλλο ἐπιτήδευμα ἢ ἐφεύρεμα, πλὴν τῆς ἀπὸ τῶν νόμων ὠρισμένης, καὶ παρὰ τῶν γονέων παραδιδομένης τέχνης, ἐνέκρωνε τοιοῦτοτρόπως τὴν περὶ τὰς προόδους τῶν μαθήσεων ἐπαινετὴν ἀμιλλαν καὶ φιλοτιμίαν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἀπασι συνέτρεχε καὶ ἡ τετυφλωμένη δυσειδαιμονία καὶ τὸ ἀναίσθητον σέβας καὶ πρὸς αὐτὰ ἔτι τὰ ζῶα· ταῦτα δὲ πάντα ὁμοῦ συνεπισηρευόμενα ἐνέφραττον τοιοῦτοτρόπως τὰς πηγὰς, καὶ ἐξήρανον τὰς ἀρχὰς κατὰ δυστυχίαν, τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς ἀναπτύξεως.

Ἀπ' ἐναντίας δὲ οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ὑπὸ ἐλευθέρων νόμων διοικούμενοι, ὑπερήλασαν τοὺς Αἰγυπτίους διὰ τῆς ταχυτάτης αὐτῶν κατὰ τὰς μαθήσεις προόδου, καὶ πρὸ πάντων ἡ ταχύτης αὐτῆ ἐγνώσθη ἐκδηλότερον καὶ ἀπὸ τὰς Ἀστρονομικὰς αὐτῶν παρατηρήσεις· οἷον ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ ἀπὸ τῆς Νικαίας Ἰππάρχου, τοῦ πρώτου καταβαλόντος τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἐπιστήμης ταύτης, μέχρι τοῦ ἀπὸ Πηλουσίου καταγομένου Κλαυ-

δίου τοῦ Πτολομαίου, ἐν διαστήματι διακοσίων σχεδὸν χρόνων ἀπὸ τῆς ὑπάρξεώς της, ἔλαβεν αὐτὴ μεγάλας προόδους καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν Πτολομαίων, καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὅπου τέως καθωρίσθη ῥητῶς ὁ Ἡλιακὸς ἐνιαυτὸς εἰς 365 ἡμέρας καὶ ὥρας θ, εἰ καὶ οὐ κατ' ἀκρίβειαν, ὡς δῆλον, τελείαν· αἱ ἐπιστημαὶ καὶ τέχναι οὐδέποτε αὐξάνουσιν, οὐδὲ τελειοποιοῦνται διὰ τῆς βραδυπόρου τῶν αἰώνων προόδου, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐλευθέρας παρορμήσεως καὶ τοῦ κέντρου τῆς ἀμίλλης καὶ φλογερᾶς φιλοτιμίας, διὰ τῆς ὁποίας τὰ πνεύματα διεγείρονται, καὶ μάλιστα ὅταν τύχωσι καὶ συνδρομῆς εὐτυχῶν περιστάσεων· ἢ δὲ ταχυτάτη πρόοδος τῶν κατ' Εὐρώπην ἐπιστημῶν καὶ μαθήσεων καὶ θαυμασίων καθ' ἐκάστην ἐφευρέσεων, παριστᾷ εἰς ἡμᾶς ἀριδῆλως ταύτην τὴν ἀλήθειαν· ἐκ τούτων λοιπὸν πάντων συνάγεται, ὅτι οὐδέποτε διὰ τῆς ἀρχαιότητος ἐνὸς ἔθνους πρέπει νὰ κρίνη τις καὶ τὴν ἣν αὐτὸ ἔλαβεν ἐπιρροὴν εἰς τὰ πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος ἀναγόμενα· ἢ Ἑλλάς μὲ ὅλον τὸ ὅτι βραδύτερον ἐφάνη εἰς τὸ τοῦ Κόσμου θέατρον, ἔλαβεν ὁμῶς τὸν πρῶτον τόπον, διὸ καὶ εἰς αὐτὴν δικαίως ἀνήκει ὁ τίτλος, τῶν Ἑθνῶν διδάσκαλος.

Οὐδὲν γένος ἀρχαιότερον καὶ πεπολιτισμένον δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν τῆς Ἑλλάδος ταύτην δόξαν, καὶ μὲ ὅλα τὰ φαινόμενα θήματα τῆς προέ-

Περὶ φωνητικῶν Ἱερογλυφικῶν.

Τὰ φωνητικὰ Ἱερογλυφικὰ συνίστανται εἰς Σχήματα καὶ Ἐκτυπώματα φυσικὰ, τῶν ὁποίων τὸ ἕκ παρχδόσεως σημεῖον, ἦτοι ἡ λέξις, περιέχει τὸν ἤχον καὶ φθόγγον τῆς γλώσσης καὶ φωνῆς τῶν Αἰγυπτίων.

Τοιοιουτρόπως ὁ τύπος ἐνός Ἄετοῦ, κατ' Αἰγυπτίους Ἀχὼμ ἢ Ἀκχὼμ, ἐγένετο τὸ φωνῆεν Α, ὁ τύπος ἐνός μικροῦ δοχείου (Βέρβε), τὸ Σύμφωνον Β. μία χεὶρ (Τὸτ), τὸ σύμφωνον Τ. ὁ πέλεκυς (Κελεδίν), τὸ σύμφωνον Κ. ὁ Λέων (Δάδο), τὸ σύμφωνον Λ. ὁ Νυκτικόραξ (Μουλάτζι), τὸ σύμφωνον Μ. ὁ αὐλὸς (Σιδιάντζο), τὸ σύμφωνον Σ. τὸ σχῆμα στόμα (Ῥὸ) ὡς χαρακτήρ Ρ. τὸ τετρημένον σχῆμα ἐνός κήπου (Σονί), ὡς ψηφίον σσ δασύ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἱερογλυφικῶν ψηφίων ὑπέρκειται τῶν ἑκατὸν, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ψηφία ἢ σημεῖα μ' ὄλον τὸ ὅτι μεταβάλλουσι κατὰ τὰ γραφικὰ κείμενα τὸ σχῆμά των, δὲν προξενούσιν ὁμῶς κ' αἰμίαν σύγχυσιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, διότι ἡ ἀρχή, ἐξ ἧς ἡ πληθὺς τῶν τοσοῦτων χαρακτήρων, ὑπάρχει ἀμετάδλητος, ὡς στερεῶς καθορισμένη· ἐν λοιπὸν σύμφωνον ἢ φωνῆεν δύναται νὰ ἐκφράσῃ διάφορα πράγματα, ἀρκεῖ δὲ μόνον αἱ εἰθισμέναι ὀνομασίαι τούτων τῶν πραγμάτων, νὰ ἔχωσιν εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν γλῶσσαν τὴν αὐτὴν φωνὴν καὶ τὸν αὐτὸν

ἤχον· εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ σχῆμα στόμα προ-
εφέρετο ὡς Ρ σύμφωνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχόμενον
ἀπὸ τοῦ Ρ δάκρυον (Ῥμεῖε) προφέρεται ὡσαύτως
ὡς Ρ, ἐπίσης δὲ ὡς τοιοῦτον σύμφωνον καὶ τὸ ἄν-
θος τῆς Ῥοιᾶς (Ῥομᾶν)· ἔτι δὲ καθὼς τὸ σχῆμα
Πέλεκυς, λαμβάνεται ὡς τὸ σύμφωνον Κ, οὕτω
καὶ τὸ κάλυμμα τῆς Κεφαλῆς (Κλάφτ), καὶ τὸ γό-
νατον (Κέλι), ἀλλαχοῦ λαμβάνεται παρομοίως ὡς Κ.

Οἱ Αἰγύπτιοι μετεχειρίζοντο κατὰ θέλησιν ἕνα
τινα ἀριθμὸν χαρακτήρων, πρὸς δήλωσιν τοῦ αὐτοῦ
ἤτε συμφώνου ἤτε φωνήεντος, διὸ καὶ τὰ ἐκφρασι-
κὰ ταῦτα σημεῖα τοῦ τελούντος τὸν αὐτὸν ἤχον
καὶ φθόγγον καλοῦνται ὁμόφωνα.

Οἱ τῶν Αἰγυπτίων φωνητικοὶ χαρακτῆρες τῶν
ψηφίων ἦσαν μὲν κατὰ τὴν μέθοδον ἐνὸς Ἀλφαθη-
ταρίου, καθὼς τοῦ τῶν Ἑβραίων, τῶν Σύρων, τῶν
Φοινίκων καὶ τῶν Ἀράβων, ἀλλὰ κατ' οὐδένα τρό-
πον δὲν δύναται νὰ ἐκλάβῃ τις αὐτὸ καὶ κατὰ
Σύλλαβην, διότι εἰς τούτων χαρακτῆρ σχηματίζε-
ται κατὰ πολλὰς διαφοροὺς σημασίας.

Τὰ μεταξὺ τῶν Συμφώνων σπανίως πολλὰ κεί-
μενα φωνήεντα διαφέρουσι κατὰ τὴν προφορὰν, κα-
θὼς καὶ εἰς τὴν τῶν Ἑβραίων καὶ Φοινίκων γραμ-
ματογραφίαν, διὰ τὸ ἀσύμφωνον πολλάκις τῆς τῶν
Θηδῶν καὶ τῆς διαλέκτου τῆς Μέμφεως, προφερο-
μένου τοῦ Ε, Η καὶ τοῦ Ι, κατὰ διαφοροὺς περι-
στάσεις ἀντὶ Α, Ε, καὶ Ο.

Περὶ Εἰκονικῶν χαρακτήρων

κατὰ μίμησιν.

Διὰ τῶν Εἰκονικῶν χαρακτήρων ἐννοοῦνται Σημεῖα, τῶν ὁποίων τὸ ὑλικὸν σχῆμα εἶναι τύπος πραγμάτων σαφηνιζόντων τὰς ιδέας εἰς τὴν γραφικὴν μέθοδον.

Ὅλα τὰ ὀνόματα τὰ ἱερογλυφικῶς καταγραφόμενα, ἐξ ὧσι γένους Ἀρσενικοῦ, ἔχουσιν ἐπὶ τέλους ἱστορούμενον ἢ γεγλυμμένον ἄνδρα, ὡσαύτως καὶ τὰ τοῦ Θελυκοῦ, γυναῖκα.

Εἰς τὰ τοῦ κατὰ τὰς δυτικὰς Θήβας Παλατίου (Μεδινὴ Ἀποῦ) ἀνάγλυπτα, τὰ ἐμφαίνοντα τὴν νίκην τοῦ Φαραῶ Ῥαμσσή-Μεϊ-Μιαμοῦν, κατὰ Ἐθνῶν ξένων, θεωρεῖται πλήθος αἰχματῶτων, ἔτι δὲ εἰς μὲν τῶν Αἰγυπτίων ἀριθμῆ ἑνώπιον τοῦ ῥηθέντος Φαραῶ τὰς κεκομμένας χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, δεύτερος δὲ σημεῖοι τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἰς τρίτος τὸν διακηρύττει ἢ ἐπὶ τῶν τριῶν αὐτῶν ὑποκειμένων ἄνωθεν ἐπιγραφῆ παριστᾶ ὡς εἰκονικὸν χαρακτήρα μίαν χεῖρα, δεικνύουσαν τὸν ἀριθμὸν τριῶν χιλιάδων χειρῶν κεκομμένων, ὡσαύτως καὶ τὸν ἀριθμὸν χιλίων μετὰ τοῦ εἰκοστοῦ σημείου ἑνὸς ἀνθρώπου, τοῦ καὶ δηλοῦντος χιλίους αἰχμαλώτους.

Παρατηρεῖται συνεχῶς εἰς τὰ βεβαμμένα Αἰγυπτιακὰ χειρόγραφα τὰ εἰς Πάπυρον, διάφορα πλοῖα,

ἐπὶ τῶν ὁποίων θεωροῦνται ποικίλα ἐμβλήματα τῶν ὧν ἐλάτρευον εἰδώλων, ἢ καὶ αὐτὰ τὰ ἐκτυπώματα αὐτῶν· αἱ ἐπὶ τῶν πλοίων τούτων ἐπιγραφαὶ σημειοῦσι τὸν Εἰκονικὸν χαρακτῆρα οὕτω, Πλοῖον τοῦ Φρέ, Πλοῖον Ὀσίρεως, καὶ ἄλλων, πρὸς οὓς αὐτὰ τὰ πλοῖα ἦσαν ἀνατεθειμένα.

Λανθάνονται ὅσοι ὑπέλαβον ὅτι τὰ Εἰκονικὰ ταῦτα ἦσαν τὰ πρῶτα γράμματα τῶν Αἰγυπτίων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπλοῦς μόνον τύπος παραστατικὸς πραγμάτων, τῶν ὁποίων οἱ Αἰγύπτιοι ἠθέλησαν διὰ τοῦ τοιούτου εἰκονικοῦ τρόπου νὰ διαφυλάξωσι τὴν μνήμην.

Περὶ συμβολικῶν χαρακτήρων.

Περὶ τῶν χαρακτήρων τούτων οἱ τῶν Ἑλλήνων Συγγραφεῖς ὅ,τε Διόδωρος, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς καὶ ὁ Ὠραπόλλων χορηγοῦσι πρὸς ἡμᾶς ἰδέας ἐπισήμους, τῶν ὁποίων τὸ κῦρος βεβαιοῦσι τὰ ἐν Αἰγύπτῳ διασωζόμενα μνημεῖα καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Εἰς τὴν τοῦ ἰδεογραφικοῦ τῶν Ἰερογλύφων Συμβολικὴν μέθοδον οἱ Αἰγύπτιοι ἀπέιδον, διότι διὰ τοῦ τοιούτου τρόπου ἠναγκάσθησαν νὰ σαφηνίσωσιν ἰδέας πραγμάτων νοσητικῶν, χωρὶς αἰσθητῶν σχημάτων, δι' ἐκτυπωμάτων σηματικῶν παρισόντων ἀναφορὰς καὶ σχέσεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πραγματιώδεις μετὰ τοῦ εἶδους ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἠθέλησαν νὰ παραστήσουν· κατὰ δὲ ταύτην

τὴν μέθοδον τὰ ἐπινοηθέντα σημεῖα ἠύξησαν τὴν τῶν Ἱερογλύφων γραμματογραφίαν διὰ μιᾶς νέας τάξεως χαρακτῆρων, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουσιν οἱ ἀρχαῖοι, χαρακτῆρας Συμβολικοὺς ἢ τροπικοὺς.

Κατὰ μὲν Συνεκδοχὴν, ἐνεχάραττον τὸ μέρος πρὸς σαφήνειαν τοῦ ὄλου, οὕτω· Δύω χεῖρες κρατοῦσαι τόξον καὶ βέλος, ἐδήλουν Πόλεμον· δύο ἔτι χεῖρες ὑψούμεναι εἰς τὰ ἄνω, ἐδήλουν προσφορὰν· ἐν ὕδρειον ὑπερχειλὲς καὶ ἐκχυνόμενον, σπονδὴν· ἐν θυμιατήριον, Λατρείαν· ὁ ῥίπτων τόξα, ταραχὴν καὶ ἀναστάτῳσιν.

Κατὰ δὲ Μετωνυμίαν, παρίστων τὸ αἰτιατὸν ἀντὶ τοῦ αἰτίου, καθὼς τοῦτο θεωρεῖται εἰς τὰ Αἰγυπτιακὰ μνημεῖα· ἡ ἰδέα τοῦ μηνός (Ἄβὸτ ἢ Ἐβὸτ), ἐσαφηνίζετο, ὡς λέγει ὁ Ὀραικόλλων, διὰ τοῦ ὁμοιώματος τῆς Σελήνης ἐπιστραμμένης εἰς τὰ κάτω·

Κατὰ δὲ μεταφορὰν, παριστῶντες οἱ Αἰγύπτιοι τὸ σχῆμα ἐνὸς πράγματος, παρεδήλουν ἕτερόν τι ἀντὶ ἄλλου, ἢ αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα· τοιοῦτοτρόπως ἡ Μέλισσα ἐδήλου Λέον, ὑπήκουον πρὸς τὸν αὐτοῦ βασιλέα· τὰ ἔμπροσθεν τοῦ Λέοντος, ἀλκὴν καὶ ῥώμην· ἢ τοῦ Ἰέρακος πτησίς, τὸν ἄνεμον· ἢ Ἀσπίς, τὴν δύναμιν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου· ὁ Κροκόδειλος, τὴν ἀναίδειαν καὶ ἀρπαγὴν· καὶ ὁ Ἴππος, ἀνδρείαν καὶ παρρησίαν.

Πάντα ἐν γένει τὰ Συμβολικὰ ἦσαν καθαρὰ αἰ-

νίγματα· τὰ δὲ ἀντικείμενα τῶν ὁποίων παρίστων τὰ σχήματα ὑπῆρχον πολλά μακρὰν ἀπὸ τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν πρὸς αὐτὰ ἀπέδιδον· τοιοῦτοτρόπως ὁ Κάνθαρος ἐφρονεῖτο παρ' αὐτοῖς, ὡς σύμβολον τῆς ἐν τῷ Κόσμῳ φύσεως ἀρρένου, Πατρότητος· ὁ δὲ Ἰέραξ, τῆς Μητρότητος· ἡ λοξὴ κίνησις τῶν ἄστρον ἐδηλοῦτο διὰ σώματος ὄψεως· ὁ δὲ Κλήμης καὶ ὁ Ὠραπόλλων σαφηνίζουσι τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὅποια οἱ Αἰγύπτιοι ἐκλεξαν τοιαῦτα ὄντα, ὡς σημεῖα ἰδεῶν τόσον διαφορετικῶν, ἀσυμφώνων καὶ ἀπομεμακρυσμένων ἀπὸ τὴν αὐτῶν φύσιν· ὁ Κλήμης (Στρωμ. Ε΄.) ἀναφέρει πρὸς τοῖς ἄλλοις Συμβόλοις τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τὸ ἐφεξῆς· Ἐπὶ τοῦ Ἰεροῦ καλουμένου Πυλῶνος ἐνός κατὰ τὰς Θήδας Ναοῦ, ἦσαν διατετυπωμένα· Παιδίον, Γέρων, Ἰέραξ, Ἰχθύς καὶ Κροκόδειλος, σημαίνοντα τὸ μὲν Παιδίον, γενέσεως Σύμβολον, ὁ δὲ Γέρων, θανάτου καὶ φθορᾶς, ὁ Ἰέραξ ὡς ὑψιπέτης, Θεοῦ, ὁ Ἰχθύς, μίσους, καὶ ὁ Κροκόδειλος, ἀναιδεΐας· τὸ δὲ οὕτω συντεθειμένον πᾶν Σύμβολον ἐδήλου. Ὡς Σεις οἱ γενόμενοι ἐν τῷ Κόσμῳ καὶ ἀπογενομένοι, μάθετε, ὅτι ὁ Θεὸς μισεῖ τὴν ἀναίδειαν.

Μεταξὺ τῶν Συμβολικῶν αὐτῶν καὶ αἰνιγματωδῶν σημείων, συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων Αἰγυπτιακῶν Θεοτήτων, διαιρουμένων εἰς δύο εἶδη· τούτων δὲ αἱ μὲν θεωροῦνται μὲ σῶς

μα ἀνθρώπινον καθήμεναι, καὶ τῶν ὁποίων αἱ κεφαλαὶ παριστῶσι ποτὲ μὲν κεφαλὴν τετραπόδου τινος, ποτὲ δὲ ὀρνέου, καὶ ἄλλοτε ἐντόμου· αὐταὶ δὲ αἱ ζώοδεις κεφαλαὶ τοιοῦτοτρόπως συνηρμοσμέναι πρὸς τὸ σῶμα ἐνός ἀνδρός ἢ γυναικὸς χαρακτηρίζουσιν ἰδικῶς ἐκάστην Αἰγυπτιακὴν θεότητα· ὁ Κριοκέφαλος ἦτον πάντοτε ὁ κατ' ἰδέαν Ἄμμων-Κνούφης : ὁ Ἰερακοκέφαλος μεθ' ἐνός δίσκου ἄνωθεν, ὁ Φρὲ (Ἥλιος) : ὁ Θεοκέφαλος (Τζακαλοκέφαλος) ὁ Ἄναυβις : ὁ Ἰσηοκέφαλος, ὁ Θῶθ (Ἑρμῆς ὁ Αἰγύπτιος) : ὁ Ἰέραξ μητροφόρος (1), ἐδήλου τὸν Χαρσοῦρη ἢ Ἀρωῖτη (Ἀπόλλωνα), καὶ ἄλλοτε τὸν Ὄρον.

Τὴν τερατώδη ταύτην συνένωσιν αἰτιολόγησαν οἱ Αἰγύπτιοι ὑπολαβόντες, ὅτι εὔρον ὁμοιότητας

(1) Εἰς τοὺς κατὰ τὴν Αἴγυπτον διασωζομένους Ὀβελίσκους, εἰς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δύο, εἰς τοὺς ἐν Ῥώμῃ καὶ εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, θεωρεῖται κατὰ τὸ ἄνω μέρος τῶν τεσσάρων πλευρῶν γεγλυμμένος ὁ μητροφόρος αὐτὸς Ἰέραξ, ὁ τῶν Αἰγυπτίων Χαρσοῦρη (Ἀρωῖτης καὶ Ἀπόλλων), καὶ μετ' αὐτὸν τὰ καταγεγραμμένα ἐπόμενα· εἰς Βοῦς, μία χεὶρ ἠπλωμένη, ἐν σημεῖον ὡς δίκελα, καὶ ἐν πτερόν· καὶ ὁ μὲν μητροφόρος Ἰέραξ, ἦτον τὸ σύμβολον τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ δὲ Βοῦς καὶ ἡ χεὶρ, σύμβολον ἰσχύος καὶ δυνάμεως, ἡ δὲ δίκελα καὶ τὸ πτερόν, ἐδήλου στοργὴν καὶ ἀγάπην, ἐκφραζόμενα ταῦτα πάντα οὕτως· Ἀπόλλων Κρατερός, στέργει καὶ φιλεῖ τὸν (ὁ δεῖνα) Φαραῶ, τὸν ὑψώσαντα τὸν δε τὸν Ὀβελίσκον· οἶαν· Χαρσοῦρι Δτζὸμ μάζι . . . .

δήθεν μετὰ τῶν Θεῶν αὐτῶν καὶ τινων ζώων, τῶν ὁποίων αἱ ιδιότητες καὶ ἕξαις ἐνόμισαν ὅτι συμφωνοῦσι κατὰ τινα τρόπον μὲ ἐκείνας τῶν μυθωδῶν αὐτῶν Θεοτήτων.

Τὸ δεύτερον εἶδος τῶν Συμβολικοαινιγματικῶν χαρακτήρων τὸ σαφηνίζον τὰ Ἱερά παρ Αἴγυπτίοις ὀνόματα, συνίσταται ἀπλῶς εἰς τὴν παράστασιν τῶν ζώων ἐκείνων τῶν ἀνατεθειμένων εἰς ἐκάστην μυθώδη αὐτῶν Θεότητα, τῆς ὁποίας φέρουσιν, ὡς γνώρισμα τὰ παράσημα· τουτέστιν ὁ Ἱεραξ ἔχων ἐπὶ κεφαλῆς δίσκον ἐδήλου συμβολικῶς τὸν Αἴγυπτιον Θεὸν Φρὲ (Ἥλιον)· ὁ Κριὸς ἔχων ἐπὶ τῶν κεράτων πτερὰ ἢ δίσκον ἐδήλου τὸν Ἀμμωνα-Κνίφ ἢ Κνούφιν· ὁ Ἱεραξ μετὰ μήτρας ἐπὶ κεφαλῆς, ποτὲ μὲν τὸν Ὄρον, ποτὲ δὲ τὸν Απόλλωνα· ὁ Θῶς (Τζάκαλος) κρατῶν μάλιστα, ἐσήμαινε τὸν Ἀνουβιν· ὁ Κροκόδειλος δίσκον φέρων ἐπὶ κεφαλῆς, τὸν Σούχ ἢ Σούχιν· ἡ δάμαλις δίσκον ὡσαύτως φέρουσα ἐπὶ τῶν κεράτων, τὴν Ἀθῶρ (Ἀφροδίτην).

Τοιοιυτοτρόπως οἱ τῶν Αἴγυπτίων Θεοὶ συμβολικῶς διεσημαίνοντο διὰ τοιούτων ἐμφύχων ὄντων, ἐπίσης δὲ καὶ δι' ἀψύχων φυσικῶν πραγμάτων, τουτέστιν ὁ ὀφθαλμὸς ἦτον σύμβολον τοῦ τε Ἥλιου καὶ τοῦ Ὀσίρειος· τὸ Νειλόμετρον, τοῦ Φθα (Ἡφαίστου), καὶ ὁ Ὄβελ(σκος τοῦ Ἀμμωνος).

Δείξεις τῶν ἀρχῶν τῆς Ἱερογλυ-
φικῆς Γραμματογραφίας.

Τὸ Γραφικὸν Σύστημα τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτί-
ων συνίστατο ἀπὸ τρία εἶδη.

- A. Σημεῖα ἢ ψηφία Ἱερογλυφικά.
- B. Σημεῖα Ἱερατικά.
- Γ. Σημεῖα δημοτικά.

A 1. Τὰ Ἱερογλυφικά συνίστανται συγχρόνως ἀπὸ
τρία εἶδη σημεῖων διαχωριζόμενα καὶ διακρινό-
μενα καλῶς πρὸς ἄλληλα.

α. Ἀπὸ Εἰκονικοῦ χαρακτῆρας, παρῶρσιάζοντας
αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐξηγοῦντας τὴν σημασίαν
αὐτοῦ.

β. Ἀπὸ χαρακτῆρας Συμβολικοῦ, τροπικοῦ ἢ αἰ-
νεματικοῦ, οἱ ὅποιοι ἐξηγοῦσι μίαν ἰδέαν διὰ
τοῦ σχήματος ἑνὸς πράγματος φυσικοῦ, ἀναλο-
γίαν ἔχοντος ἀληθῆ ἢ ψευδῆ, ἀμεσον ἢ ἔμμεσον,
ἐγγυτάτην ἢ ἀφεστηκείαν μετὰ τῆς ἰδέας, τὴν
ὁποίαν ἐκφράζουσιν.

γ. Ἀπὸ χαρακτῆρας φωνητικοῦ, σαφηνίζοντας
τοὺς ἤχους διὰ σχημάτων φυσικῶν πραγμάτων.

A 2. Τὰ εἰκονικά σημεῖα καὶ Συμβολικά κατατάτ-
τονται εἰς ὄλα τὰ κείμενα καθ' ἥττονα ἀναλο-
γίαν, ἢ οἱ φωνητικοὶ χαρακτῆρες.

A 3. Οἱ φωνητικοὶ χαρακτῆρες εἶναι ἐνάληθα. Ἄλ-

φαβηταρίου σημεία, σαφηνίζοντα τούς ἤχους τῶν τῆς καθομιλουμένης Αἰγυπτιακῆς γλώσσης λέξεων.

- A 4. Ὅλα τὰ Ἱερογλυφικὰ φωνητικὰ ὑπάρχουσι τύπος ἐνός πράγματος φυσικοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἰς τὴν καθομιλουμένην Αἰγυπτιακὴν γλῶσσαν, ἄρχεται δι' ἐνάρθρου φωνῆς, τὴν ὁποίαν τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ ὠρισμένως σαφηνίζει.
- A 5. Οἱ φωνητικοὶ χαρακτῆρες συνάπτονται μεταξὺ αὐτῶν πρὸς σχηματισμὸν τῶν λέξεων, καθὼς τὰ γράμματα ἐκάστου ἄλλου Ἀλφαβηταρίου· ἀλλ' ἡ θέσις αὐτῶν παραλλάττεται συνεχῶς καθ' ἓνα τρόπον διάφορον, κατὰ τὴν χρείαν τοῦ κειμένου, ἢτε εἰς σειρὰς κατὰ κάθετον, ἢτε εἰς γραμμὰς ὀριζόντιους.
- A 6. Τὰ διὰ μέσου φωνήεντα τῶν εἰς τὰ Ἱερογλυφικὰ φωνητικὰ λέξεων συνεχῶς παραλείπονται, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν, Φοινικικὴν, καὶ τὴν νῦν Ἀραβικὴν γλῶσσαν.
- A 7. Πᾶς φθόγγος φωνῆς δύναται κατὰ τὸν προτεθέντα ὀρισμὸν (A. 4.) νὰ σαφηνισθῆ διὰ πολλῶν μὲν καὶ διαφόρων φωνητικῶν σημείων, ἀλλ' ὁμοφώνων ὄλων.
- A 8. Ἡ χρῆσις τοιοῦτου χαρακτῆρος φωνητικοῦ, μᾶλλον ἢ τοιοῦτου ἄλλου ἤχου ὁμοφώνου, συνεχῶς καθορίζεται κατὰ τὰς ποριζομένας πα-

ρατηρήσεις ἀπὸ τὸ ὕλικόν σχῆμα τοῦ σημειωθέντος σημείου, καὶ ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς ιδέας, τῆς ἐκφραζομένης διὰ τῆς γραφομένης λέξεως μὲ χαρακτῆρας φωνητικούς.

- A 9. Τὰ καθωρισμένα διάφορα φωνητικὰ Ἱερογλυφικὰ πρὸς παράστασιν τῶν φωνῶν, τουτέστι τῶν φωνηέντων, δὲν ἔχουσι φθόγγον ὑπερῶν καὶ καθωρισμένον, καθὼς καὶ τὸ ἄλεφ ρ τὸ Ἰὸδ ρ καὶ τὸ θάου ρ τῶν Ἑβραίων, τὸ Ἐλίφ ι τὸ Βάβ ρ, καὶ τὸ ὕιλ ρ τῶν Ἀράβων.
- A 10. Τὰ κείμενα τῶν Ἱερογλυφικῶν παριστῶσι συνεχῶς τὴν συντομίαν, καὶ φωνητικὰ ἀθροίσματα.
- A 11. Οἱ φωνητικοὶ χαρακτῆρες, στοιχεῖα ἀναγκαῖα καὶ ἀδιαχώριστα ἀπὸ τὴν Ἱερογλυφικὴν Αἰγυπτιακὴν γραμματογραφίαν, ὑπάρχουσιν εἰς τὰ κείμενα τῶν Αἰγυπτίων ἐξ ἀρχαιοτάτης καὶ νεωτέρας ἐπίσης ἐποχῆς.
- A 12- Περισσότεροι τῶν ἑκατὸν Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν χαρακτῆρων μέχρι τούτου καθωρίσθησαν, καὶ μεταξὺ τούτων εὐρίσκονται τοιοῦτοι, ἀνιόντες εἰς πολλοὺς αἰῶνας.
- A 13. Ὅλαι αἱ ἐπὶ τῶν μνημείων καταγεγραμμέναι ἱερογλυφικῶς ἐπιγραφαὶ, ἀναφέρονται εἰς τὸ αὐτὸ καὶ μόνον σύστημα τῆς Σημειογραφίας, συνταθειμένον, ὡς προεῖρήθη, ἀπὸ τρεῖς τάξεις ση

μείων, διαχωριζομένων τούτων καλῶς καὶ διακρινομένων πρὸς ἄλληλα.

- A 14. Ἐγνώσθη διὰ μιᾶς συνεπειᾶς τῶν δημοσίων μνημείων, ὅτι τὰ Ἱερογλυφικά, πάντα ὁμοῦ Εἰκονικά, Συμβολικά καὶ Φωνητικά, ἦσαν ἐν ἀδιακόπῳ χρήσει εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ δεκαεπτὰ αἰώνων πρότερον μέχρι τῆς τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὸν δεῦτερον καὶ τρίτον Ἐκκλησιαστικὸν αἰῶνα ὀλοσχεροῦς θρησκευτικῆς μεταβολῆς αὐτῶν καὶ ἐπιγνώσεως τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἱερᾶς Πίστεως, καθ' ἣν ἐποχὴν ὅλα τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἀρχαῖα γράμματα διεδέχθησαν ἐκεῖνα τὰ τῶν Κοπτῶν, συνιστάμενα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Ἀλφαβητάριον, τὸ ὁποῖον ηὐξήθη διὰ τινων ἔτι ψηφίων, πρὸς εὐχερῆ προφορικὴν ἔκφρασιν Αἰγυπτιακῶν τινῶν φθόγγων, ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα Αἰγυπτιακὰ δημοτικὰ γράμματα.
- A 15. Ποικιλότης ἰδεῶν θεωρεῖται ἐνίοτε εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κείμενον τῶν Ἱερογλυφικῶν, ποτὲ μὲν δι' ἑνὸς εἰκονικοῦ χαρακτῆρος, ποτὲ δὲ δι' ἑνὸς Συμβολικοῦ, καὶ τέλος δι' ἑνὸς ἀθροίσματος σημείων φωνητικῶν, σαφηνιζόντων τὴν λέξιν τοῦ σημείου ταύτης τῆς ἰδίας ἰδέας εἰς τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν τῶν Αἰγυπτίων.
- A 16. Ἄλλαι πάλιν ἰδέαι σημειοῦνται ἢ δι' ἑνὸς ἀθροίσματος σχηματιζομένου ἐξ ἑνὸς εἰκονικοῦ σημείου καὶ ἑνὸς Συμβολικοῦ, ἢ διὰ τῆς ἐνώσε-

ως ἐνὸς σημείου Εἰκονικοῦ καὶ Συμβολικοῦ με-
τὰ χαρακτήρων Φωνητικῶν.

A 17. Ἀνάγλυφά τινα Αἰγυπτιακὰ ἢ ζωγραφίαι
συνιστάμεναι ἀπὸ ἐκτυπώματα φυσικὰ, καὶ
μίλις ἀπὸ τερατώδη σχήματα, ταῦτα δὲ
πάντα δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν γραμματογραφίαν
τῶν Ἱερογλυφικῶν, ἀλλ' εἶναι καθαροὶ ἀλληγο-
ρικαὶ ἢ Συμβολικαὶ, ἢ Ἱστορικαὶ σκηναί.

A 18. Ἀριθμὸς ὁμοίως τις ἐκτυπωμάτων καὶ μορ-
φῶν ἦτον κοινὸς καὶ εἰς αὐτὰ τὰ Ἱερογλυφικὰ,
καὶ εἰς τὸ τῆς Ζωγραφίας γραφικὸν σύστημα,
ἐξ οὗ τὰ ἀνάγλυφα.

A 19. Τὰ ἀνάγλυφα φαίνονται ὡς Σελίδες τῆς μυ-
στικῆς Ἱερογραφίας, περὶ τῆς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι
Συγγραφεῖς Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι λέγουσιν, ὅ-
τι ἦτον μόνον γνωστὴ εἰς τε τοὺς Ἱερεῖς καὶ εἰς
τοὺς μουυμένους τὰ τούτων μυστήρια· ὅσον δὲ
περὶ τῶν Ἱερογλυφικῶν, αὐτὰ δὲν ἦσαν ἀπό-
κρυφα πώποτε, καὶ ὅλοι οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, οἱ λαμ-
βάνοντες ἀγωγὴν τινα παιδεύσεως καὶ μαθήσε-
ως, ἦσαν ἐγκρατεῖς τούτων.

A 20. Δύω νέα συστήματα γραμμάτων παρήχθη-
σαν μετὰ καιρὸν ἀπὸ τῶν Ἱερογλυφικῶν, τὰ
ὁποῖα διὰ τοῦτο ἐπενοήθησαν, διὰ νὰ καταστή-
σουν τὴν τέχνην τοῦ γράφειν πλέον ταχεῖαν
καὶ συνήθη.

B 21. Τὰ Ἱερατικὰ γράμματα εἶναι μία ἀπλή τα-

χυγραφία τῶν Ἱερογλυφικῶν ἐκ τῶν ὁποίων παράγονται· εἰς αὐτὸ δὲ τὸ δεῦτερον σύστημα, τὸ τῶν σημείων σχῆμα εἶναι συντομώτατον.

B 22. Ταῦτα συνίστανται ἐτι ἀπὸ σημεία Εἰκονικὰ καὶ συμβολικὰ, καὶ ἀπὸ σημεία φωνητικὰ· ἀλλ' αἱ δύο πρῶται τάξεις τῶν χαρακτήρων συνεχῶς μεταλλάττονται ἢ διὰ συναθροίσματος φωνητικῶν, ἢ ἀνθυπάρκτων χαρακτήρων, μὴ φυλαττόντων πλέον τὸ τῶν αὐτῶν σημείων εἶδος, τὸ συμφωνοῦν μετὰ τοῦ Ἱερογλυφικοῦ συστήματος.

B 23. Ὅλα τὰ διασωζόμενα Ἱερατικὰ χειρόγραφα ἀπ' αὐτῆς τῆς τε φαραωνικῆς ἐποχῆς, καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων, ἔπειτα καὶ Ῥωμαίων, ἀνήκουσιν ἀναφερόμενα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σύστημα, μὲ ὄλην τὴν ἐκ πρώτης ὄψεως φαινομένην διαφορὰν εἰς τὴν σχεδίασιν τῶν διαφόρων χαρακτήρων.

B 24. Ἡ χρῆσις τῶν Ἱερατικῶν γραμμάτων περιορίζετο εἰς τὴν μεταγραφὴν τῶν Ἱερῶν βιβλίων, ἐπικηδίων εὐχῶν καὶ τινων θρησκευτικῶν ἐπιγραφῶν.

Γ 25. Τὰ δημοτικά, Ἐπιστολογραφικὰ καὶ Ἐγχώρια γράμματα, εἶναι ἓν σύστημα διαφορετικὸν τοῦ Ἱερογλυφικοῦ, καὶ τοῦ Ἱερατικοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τούτου παράγεται ἀμέσως.

Γ 26. Τὰ ἐν χρήσει σημεία εἰς τὴν δημοτικὴν γραφ

φήν συνίστανται ἀπὸ χαρακτῆρας ἀπλοῦς ληφθέντας ἀπὸ τῶν Ἱερατικῶν.

- Γ 27. Ἡ δημοτικὴ γραφὴ ἀποκλείει σχεδὸν ὅλους τοὺς Εἰκονικοὺς χαρακτῆρας.
- Γ 28. Αὐτὴ παραλαμβάνει μὲν ἐνίοτε ἀριθμὸν τινα Συμβολικῶν χαρακτῆρων, ἀλλὰ πρὸς σαφῆναι-αν τῶν οὐσιωδῶς σχέσιν ἔχουσῶν ἰδεῶν ὡς πρὸς τὸ θρησκευτικὸν σύστημα.
- Γ 29. Τὸ περισσότερον μέρος ἐκάστου κειμένου δημοτικοῦ συνίσταται εἰς χαρακτῆρας φωνητικούς, ἤτοι σημεῖα φθόγγων.
- Γ 30. Οἱ εἰς τὴν δημοτικὴν γραμματογραφίαν ἐν χρήσει χαρακτῆρες εἶναι τὸν ἀριθμὸν ὀλιγότεροι ἀπὸ τῶν λοιπῶν δύο συστημάτων.
- Γ 31. Εἰς τὴν δημοτικὴν, τὰ μεταξὺ τῶν λέξεων φωνήεντα τόσον Αἰγυπτιακῶν, ὅσον καὶ ξένων ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τῶν Αἰγυπτίων λέξεων, συνεχῶς παραλείπονται, καθὼς καὶ εἰς τὰ τῶν Ἱερατικῶν καὶ Ἱερογλυφικῶν κείμενα.
- Γ 32. Καθὼς αἱ δύο γραμματογραφίαι, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ δημοτικὴ παράγεται, οὕτω καὶ αὐτὴ ἐκφράζει ἕκαστον σύμφωνον ἢ φωνῆεν διὰ μέσου πολλῶν σημείων, διαφερόντων μὲν κατὰ τὸ σχῆμα, ἀλλ' ὁμοφώνων· μ' ὅλον τοῦτο ὁ τῶν ὁμοφώνων δημοτικῶν αὐτῶν ἀριθμὸς δὲν εἶναι τόσον μέγας, ὅσον ὁ εἰς τὴν τῶν Ἱερογλυφικῶν καὶ τῶν Ἱερατικῶν γραφὴν.

Γ 33. Ἡ γραμματογραφία καὶ τῶν τριῶν ῥηθέντων εἰδῶν ἦτον ταυτοχρόνως ἐν χρήσει διὰ πολλῶν αἰώνων καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον.

Ἀπάντησις κατὰ τῶν ἐυστάσεων νεωτέρων τινῶν, τῶν τὴν τῆς ψυχῆς Ἀθανασίαν ἀρνούμενων, καὶ ὡς ἐκ τρίποδος τὴν ταύτης ὑπαρξίν ἀθετούντων· (1)

Ἐυστασις Πρώτη.

Ἡθέλησαν ἄνευ ἀποχερόντος λόγου, νὰ ἀναβιβάσωσι τὸ περὶ Ἀθανασίας ψυχῆς Δόγμα μέχρι τῶν πρώτων Αἰγυπτίων, κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, καθ' ἣν προσθεύεται τὴν σήμερον.

Ἀπάντησις.

Οὔτε γυμνὴ λόγου θέλησις, οὔτε ἀπλήρῃ ἰδέα ἀ-

(1) Καρποὶ καὶ ταῦτα τῆς ἀνειχριστιανικῆς φιλοσοφίας τοῦ ΙΗ. αἰῶνος, αὐτῆς τῆς Φιλοσοφίας, ἥτις ἀποδίδουσα τὰ πάντα εἰς τὴν κτίσιν, ἐνέκρωσεν ἀήλιως εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν ἀνθρώπων πᾶν ὀφειλόμενον αἶσθημα πρὸς τὸν κτίστην· τὰ ἰσχυρὰ αὐτῆς φιλοδοξίας πνεύματα ἐθροκύνθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐνόμισαν ὅτι δύνανται νὰ διασειώσωσι καὶ αὐτὰς τὰς τῆς θρησκείας βάσεις διὰ τῆς Σοφιστικῆς ἀπάτης· ἀλλὰ δὲν ἴσχυσαν νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ἀνθρώπινον αὐτὸ σαθρὸν βούλευμα, ὡς ἀντιμαχόμενον εἰς τὰς βουλὰς τῆς θείας αἰωνίου Σοφίας, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐπιτοφαλὴς ἐπίνοια πίπτει καὶ συντρίβεται ὡς σκεῦος κεραμίσ.

νήγαγε τὸ Ἱερὸν Δόγμα αὐτὸ ἄχρι τῶν πρώτων Αἰγυπτίων· ὅτι δὲ τοῦτο παρ' αὐτοῖς ἐπιστεύετο κατ' αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἐγνοιαν, καθ' ἣν καὶ τὴν σήμερον, μάρτυρα προβάλλομεν, πρῶτον μὲν τὸν φιλοτιμώτερον τοῦ πρὸ αὐτοῦ Ἡροδότου καὶ τῶν ἄλλων Ἱστορικῶν, ἐξέτάσαντα καὶ πολυπραγμονήσαντα τὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἱερέων ὑπομνήματα, ὡς αὐτὸς τοῦτο βεβαίωσι Βιβλ. Α'. Διόδωρον τὸν Σικελιώτην· ὃς τις ὁμολογουμένως λέγει· ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς ἐξηρημένους ἄνδρας κατὰ τὴν εὐσεβειαν, δικαιοσύνην, ἐγκράτειαν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, πρὸ τῆς κηδείας καὶ ταφῆς αὐτῶν, ἐγκωμιάζοντες καὶ ἐπευφημοῦντες, παρεκάλουν τοὺς θεοὺς αὐτῶν νὰ συντάξωσι καὶ νὰ συνοικήσωσι μετὰ τῶν εὐσεβῶν εἰς τερπνοὺς λειμῶνας, καὶ ὅτι ἐφιλοτιμοῦντο μεγάλως, ὅπως φανῶσι διὰ μεγαλοπρεπεστέρως ταφῆς τετιμημένοι οἱ εἰς τὴν αἰώνιον οἴκησιν μεταστάντες γονεῖς αὐτῶν καὶ πρόγονοι· τί τούτων περισσότερον εἰπεῖν ἐδύναντο περὶ τῆς αἰδίου διαμονῆς τῶν ψυχῶν μετὰ θάνατον Ἐθνικοὶ ἄνδρες; δεύτερον δὲ, καὶ τὰ ὑφιστάμενα πράγματα ἤδη αὐτὰ (χάρις εἰς τὰς νεωτέρας ἀνακαλύψεις, τὰς διὰ τῆς ἀναγιώσεως τῶν Ἱερογλυφικῶν φωνητικῶν σημείων γενομένας), διακηρύττουσιν ἐκπεφασμένως τὰς ἐν τῷ ἅδῃ ποινὰς τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ τὰ βραβεῖα τῶν ἐναρέτων, εἰκονικῶς καταγεγραμμένα δι' ἐκτεταμένων σειρῶν ἀναγλύφων, εἰς τοὺς

κατὰ τὰς Θήβας τάφους τῶν Φαραὼ βασιλέων. ἔθαν ἐκ τούτων τῶν ἀναντιρρήτων ἀποδείξεων δεικνύεται, ὅτι τὸ περὶ Ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, στερεὸν ἦτον Δόγμα οὐ μόνον παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Χαλδαίοις, τοῖς Ἄραψι καὶ τοῖς Σύροις.

Ἐνστάσις Δευτέρα.

Τὸ Δόγμα αὐτὸ ἦτον εἰς τοὺς πρώτους Ἰουδαίους πάντῃ ἄγνωστον ἔλαβε δὲ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν Πλατωνικῶν κόλπων, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, ὅπου αὐτὸ καὶ ἐτελειοποιήθη κατὰ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐννοοῦμεν τοῦτο τὴν σήμερον. Οἱ δὲ Ἕλληνισταὶ Ἑβραῖοι καὶ οἱ ἐκ τῆς Αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων ἐνηγκαλίσθησαν αὐτό.

Ἀπόκλιση.

Ἄπορον τῇ ἀληθείᾳ πῶς ἐδυνήθησαν νὰ φαντασθῶσιν, ὅτι τὸ δόγμα αὐτὸ προῆλθεν ἐκ τῶν Πλατωνικῶν κόλπων, ἢ μᾶλλον ἐκ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, καὶ ὅτι τοῦτο ἦτον πάντῃ ἄγνωστον εἰς τοὺς πρώτους Ἰουδαίους, οἵτινες κατήγοντο μὲν ἐκ τῶν Χαλδαίων, κῦθησαν δὲ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις. Ἐὰν δὲ ἡ μετὰ θάνατον ὑπαρξίς τῆς ψυχῆς ἄγνωστος ἦτον ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐπὶ Σαοῦλ, τουτέστι χίλια ἔτη καὶ ἐπέκεινα πρὸ τῶν διαλέξεων μεταξὺ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, προέτρεπεν ἄ-

ρα ὁ Σαοὺλ τὴν ἐγγαστρίμυθον νὰ φωνήσῃ τὸν πρὸ δύω ἐτῶν τελευτήσαντα Σαμουὴλ; ἡ ἐμφάνεια λοιπὸν τούτου, καὶ ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Σαοὺλ μετῆλθε τὴν ἐν Ἐνδῶρ μάγον, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἐν ταῖς κατὰ τὸν Σαοὺλ χρόνους, ἡ τῶν ἀοράτων πνευμάτων ὑπαρξίς, καὶ ἡ μετὰ θάνατον τῶν ψυχῶν ὑφίστασις, στερεὰ ἦσαν παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις δόγματα· ἄλλως δέ, οὐδὲ ὁ Σαοὺλ ἐζήτει παρὰ τῆς μάντιως τὴν τοῦ Σαμουὴλ ἀνάκλησιν, οὐδὲ ἡ μάντις ἀπεπειρατο ταύτης τὴν ἐκτέλεσιν, ἐὰν δὲν ἦσαν καὶ οἱ δύω πεπεισμένοι, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ Σαμουὴλ ὑπάρχει· καὶ οὐδὲ ἤθελον αὐτοὶ καταφύγη ἐπὶ τὴν μαντικὴν τέχνην, εἰμὶ διότι ἐπίστευον, ὅτι πνεύματα κατώτερα μὲν τοῦ ὑπερτάτου ὄντος, ἀνώτερα δὲ τοῦ ἀνθρώπου, ἠδύναντο νὰ διδάξωσιν αὐτοὺς τὴν γνῶσιν τοῦ ποθουμένου.

Ἐυστασις τρίτη.

Οἱ Σαδδουκαῖοι μετὰ τὸν χωρισμὸν ἀπ' αὐτῶν τῶν Φαρισαίων, προσέχοντες ἀκριδῶς καὶ ἀμεταβλήτως εἰς τὸ τῶν Γραφῶν κείμενον, οὐδὲν εὖρον ἐν αὐτῷ πρὸς δικαιολογίαν τοῦ τοιοῦτου νεωτερισμοῦ τῶν Φαρισαίων.

Ἀπάντησις.

Οὐδὲν εὖρον εἰς τὸ τῶν Γραφῶν κείμενον πρὸς

δικαιολογίαν τοῦ τῶν Φαρισαίων νεωτερισμοῦ δῆθεν οἱ Σαδδουκαῖοι; ἢ μᾶλλον αὐτοὶ οἱ νεώτεροι, οἱ προβάλλοντες τὴν Παλαιὰν γραφὴν ὡς σιωπῶσαν, καὶ μὴ λαλοῦσαν περὶ τοῦ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς Δόγματος; ἀλλὰ τί βούλεται ἐν πρώτοις τὸ Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν; τὸ σῶμα; ἀλλ' ὁ Θεὸς οὐκ ἀνθρωπόμορφος· τὸ ζῶον; ἀλλὰ τὰ λόγια ταῦτα περὶ οὐδενὸς τῶν ζώων, περὶ δὲ μόνου τοῦ ἀνθρώπου ἐρρήθησαν· τί δὲ σημαίνει ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς ἢ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐμφυσθεῖσα; τὸ σῶμα; ἀλλ' αὐτὸ ἐπλάσθη ὑπὸ χροῦς κατὰ τὸ Ἱερὸν λόγιον· τί λοιπὸν ἐμφαίνει ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς; τὴν ζωὴν; ἀλλὰ πάντα τὰ ζῶα ἔχουσι ζωὴν, καὶ ὅμως εἰς αὐτὰ δὲν ἐνεφύθησαν ὁ Θεὸς Πνοὴν ζωῆς· ταῦτα δὲ ἀναγινώσκοντες οἱ πρῶτοι Ἰβραῖοι εἰς τὸ κείμενον τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου Κεφαλαίου τῆς Γενέσεως, καὶ βλέποντες εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τουτέστιν εἰς τὸν ἀνθρωπον, τὴν ὁμοιότητα τῶν χαρακτήρων τοῦ Θεοῦ, δηλαδή τὸ λογικόν, τὸ προνοητικόν, τὸ πάσης ἀρετῆς καὶ ἐπιστήμης ἐπιδεκτικόν, ἐγνώριζον καὶ ἐπείθοντο ὅτι τὸ νοερόν καὶ τὸ ἀτδιον, ἰδιότητες ὄντα τοῦ Θεοῦ φύσει, ἐνυπάρχουσι καὶ εἰς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, εἰς τὸν ἀνθρωπον κατὰ χάριν, καὶ ἐπομένως ἐπίστευον, ὅτι ἡ ὑπὸ Θεοῦ ἐμφυσθεῖσα εἰς αὐτὸν Πνοὴ, ἐγένετο αὐτῷ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, νοεράν καὶ ἀθάνατον.

ἡ δὲ τοιαύτη πίστις τῶν πρώτων Ἑβραίων εἶναι φανερά, καὶ ἐκ τῶν ὄσων ἡ θεία Γραφή λέγει περὶ τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ· ε καὶ ἐκλείπων ἀπέθανεν Ἀβραάμ ἐν γῆρα καλῶ Προσδύτης, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ· οὐδὲ ἤθελε νοήσῃ τις τὸ, Προσετέθη, ὅτι ἐβρέθη περὶ τοῦ σώματος τοῦ Ἀβραάμ, διότι τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ ἐτάφη εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν τὸ ἀπέναντι Μαμβρῆ, τῶν δὲ σωμάτων τῶν πατέρων αὐτοῦ, τὰ μὲν εἰς τὴν Χαλδαίαν, τὰ δὲ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν ἐτάφησαν· Τὸ δὲ περὶ Ἀθανασίας τοῦτο Δόγμα ἐκήρυξε καὶ ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ, ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰωσήφ ὀδυρόμενος καὶ λέγων· ε καταθήσομαι πρὸς τὸν υἱόν μου πενθῶν εἰς ἄδου· τὸ δὲ, εἰς ἄδου δὲν σημαίνει τὸν τάφον αὐτοῦ, διότι ὁ Ἰακώβ ταφὴν τοῦ Ἰωσήφ ἐνόμιζε τὰ σπλάγχχνα τοῦ θηρίου, τοῦ καταφαγόντος αὐτόν· τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ὁ αὐτὸς Ἰακώβ ἐδίδαξε καὶ περὶ ἑαυτοῦ λέγων· ε ἐγὼ προσίθεται πρὸς τὸν ἐμὸν λαόν, θάψατέ με μετὰ τῶν Πατέρων μου ἐν τῷ σπηλαίῳ· ἰδοὺ δὲ πῶς διαστέλλει τὸ, προσίθεται, ἀπὸ τοῦ, θάψατέ με· δηλῶν διὰ τούτου, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ αὐτοῦ θέλει προστεθῆ μετὰς ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ζώσας ψυχὰς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, διότι οὐδεὶς προστίθεται εἰς τοὺς μὴ ὄντας, τὸ δὲ σῶμα θέλει ταφῆ μετὰ τῶν σωμάτων τῶν πατέρων αὐτοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ εἰς τὸ ῥηθὲν κατὰ τὴν Μαμβρῆ διπλοῦν σπήλαιον.

Ἐυστασις τετάρτη.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὑπέθεντο (τουτέστιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ πρῶτοι εἰς Χριστὸν πιστεύσαντες), ὅτι ἔβλεπον εἰς τὰ τῆς Γραφῆς, ὅσα οὐκ ἔβλεπον περὶ τοῦ Δόγματος τούτου, τοῦ συγχρόνου ὄντος τῇ τῶν Χριστιανῶν θρησκείᾳ, ἣτις προελθοῦσα ἀπὸ τῆς τῶν Ἰουδαίων, ἀπεδέχθη καὶ αὐτὴ τὸ περὶ Ἀθανασίας τῆς ψυχῆς Δόγμα, ὅπερ οἱ Φαρισαῖοι ἀρυσάμενοι ἀπὸ τῆς πηγῆς τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, προσέθεντο εἰς αὐτὸ, ὡς παράρτημα, καὶ τὸ περὶ τῆς τῶν σωμάτων ἀναστάσεως.

Ἀπάντησις

Οἱ τὰ τοιαῦτα προβάλλοντες, ἢ δὲν κατανοοῦσι τὴν τῶν θείων γραφῶν ἔννοιαν, ἢ ἐθελουσίως κακεντρεχοῦσιν· οἱ Ἑβραῖοι, καὶ σὺν αὐτοῖς οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, οὐδέποτε ἠρύσαντο τὰ περὶ Ἀθανασίας τῆς ψυχῆς νάματα ἐξ ἀλλοτριῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων τῆς θείας γραφῆς Πηγῶν· ἔβλεπον αὐτοὶ, ἔβλεπον ναί, οὐχὶ ὑποθετικῶς, ἀλλ' ἐκ πρώτης ὀψεως ἐν τῷ τῆς Γενέσεως πρώτῳ καὶ δευτέρῳ Κεφαλαίῳ ἐναργῶς, τὰ ὄντα, τὰ γεγραμμένα, καὶ ὁρώμενα, τὰ διαρρήδην καταγγέλλοντα τὸν μὲν Ἀδάμ, ὡς προεῤῥέθη, συγκείμενον ἐκ ψυχῆς αὐλοῦ καὶ διανοητικῆς, ἣν διὰ τοῦ ἐμφυσήματος ὁ Θεὸς εἰς αὐτὸν δέδωκε, καὶ σώματος, ὅπερ ἐκ χοῦς ἐστίν.

πλασειν, (1) ἐκ δὲ τῶν Πατριαρχῶν μάλιστα τὸν Ἰακώβ, διὰ τῶν πρὸ τῆς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ διαταγῶν περὶ κηδείας, πιστεύοντα αὐτὸν καὶ ἀνακηρύττοντα τὸ περὶ Ἀθανασίας ψυχῆς Δόγμα· ἔβλεπον ἔτι αὐτοὶ καὶ ἐν μὲν τῇ Ἐξόδῳ Κεφ. ΙΕ', τὸ, « Εἰσαγαγὼν, καταφύτευσον εἰς ὄρος κληρονομίας σου, εἰς ἔτοιμον κατοικητηρίου σου, ὃ κατειργάσω Κύριε ἀγίασμα, ὃ ἠτοίμασαν αἱ χεῖρες σου· Κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι »· καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐννόουν αὐτοὶ διὰ τοῦ ὄρους τῆς κληρονομίας, καὶ τοῦ ἐτοιμοῦ κατοικητηρίου, καὶ τοῦ ἀγιάσματος, τοῦ ἐτοιμασθέντος ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλεύοντος τὸν αἰῶνα, καὶ ἐπ' αἰῶνα, καὶ ἔτι, εἰμὴ τὴν ἐπουράνιον καὶ αἰώνιον, καὶ ἀγίαν κληρονομίαν καὶ βασιλείαν, τὴν ἀπ' αἰῶνος ἐτοιμασθεῖσαν ὑπὸ Θεοῦ εἰς κατοίκησιν τῶν πιστευόντων εἰς αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλασσόντων· ἐν δὲ τῷ Δευτερονομίῳ Κεφ. ΙΒ'. ἔβλεπον αὐτοὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ, « Πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου, καυθήσεται ἕως αἴθου κατωτάτου »· καὶ ἐπίστευον, ὅτι διὰ μὲν τοῦ ἐκκέκαυται, τὴν πρόσκαιρον παιδείαν, διὰ δὲ τοῦ ἐκ-

(1) Ἡ τῶν προτεθέντων πρὸς ἀνασκευὴν ἀνάπτυξις, καθὼς προσφυῆς καὶ σύμφωνος πρᾶπάντως τῷ σκοπῷ τῶν Θείων τῆς Βραφῆς λογίων οὖσα, ἐλήφθη ἐκ τῶν περὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων διδασκαλίας περὶ φύσεως ψυχῆς σημειώσεων τοῦ ἀοιδίου Σαφοῦ Ν. τοῦ Θεοτόκου

καυθήσεται ἕως ἄδου κατωτάτου, τὴν μέλλουσαν αἰώνιον κόλασιν ἐσήμαινεν. Ἐπὶ δὲ ταύταις ταῖς ἐκ τῆς Πεντατεύχου λαμπροτάταις μαρτυρίαις, ἐπληροφοροῦντο αὐτοὶ περὶ τοῦ Παλαιοτάτης ἀρχαιότητος ἱεροῦ Δόγματος τούτου, τοῦ ἐξ αὐτοῦ τοῦ γενάρχου ἀρχομένου, ὡς ἐρρέθη, κατὰ τὸ ἱερὸν λόγιον, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ τοῦ πρὸ Χριστοῦ ἔτη χίλια, καὶ ἀπὸ τοῦ τῆς Σοφίας, ὑπάρχαντος καὶ αὐτοῦ ἔτη τετρακόσια πρὸ τοῦ Χριστιανικοῦ ἔτους (1), καὶ καθαρᾷ ἐκφράσει, ἐν τῷ, « ψυχαὶ δικαίων ἐν χειρὶ Θεοῦ, συγγράφοντος τὴν ἐν τῷ μέλλοντι βίω τῶν δικαίων μακαριότητα, καὶ τὸν ἀπελπισμὸν τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν Μακαβαίων, καὶ τῆς πρὸς Ἀντίοχον λαμπρᾶς μαρτυρίας περὶ ἀναστάσεως καὶ αἰωνίου ἀναβιώσεως, τῶν ἀθλησάντων ἑπτὰ ἀδελφῶν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν. Τέλος δὲ ἠκούσαμεν καὶ τὴν σαθρὰν ταύτην ἔνστασιν περὶ τοῦ Δόγματος τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως, ὅπερ οἱ ἀρνού-

---

(1) Ὁ προσεκτικῶς ἀναγινώσκων τὰ πρῶτα δέκα Κεφάλαια τῆς Σοφίας Σολομῶντος, δὲν ἀμφισβᾷ παντελῶς περὶ τοῦ ὅτι ταῦτα συνεκροτήθησαν ἐκ διαφόρων λόγων τοῦ Βασιλέως αὐτοῦ, ληφθέντων ἀπὸ τῶν πολλῶν αὐτοῦ βιβλίων, περὶ τῶν ὁποίων αἱ βίβλοι τῶν Βασιλειῶν λαλοῦσι· ταῦτα δὲ τὰ ἐκ τῶν πολλῶν γνωμικῶν τοῦ Σολομῶντος, συνέλεξεν Ἰουδαῖος τις πρὸ τῆς τοῦ Σειράχ Σοφίας, καὶ τῶν βιβλίων τῶν Μακαβαίων, ἔτη ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα, καὶ προσέθετο ὁ Ποιητὴς αὐτὸς καὶ τὰ ἐνθά ἔτι Κεφάλαια.

μενοι αὐτοὶ καὶ τὴν τούτου ὑπαρξίν, πλάττουσιν, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ὄηθεν ἐπινοήσαντες, προσέθεντο εἰς τὸ περὶ Ἀθανασίας τῶν ψυχῶν ὡς παράρτημα· ἀλλὰ τί σημαίνουσι τὰ μετὰ ἔτη τινα τῆς τοῦ Μαυσέως τελευτῆς μεταγενεστέρως βίβλου τοῦ εἰς τὸν Θεὸν δι' ὑπερτάτης ἀρετῆς εὐκρεστήσαντος δικαίου Ἰωὺ ἐφεξῆς λόγια, τὰ στιχρῶς περιεχόμενα ἐν τῷ MB'. Κεφαλαίῳ ταύτης; « Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωὺ Πρεσβύτερος, καὶ πλήρης ἡμερῶν. Γέγραπται δὲ πάλιν ἀναστήσεται αὐτὸν μεθ' ὧν ἀνίστησιν ὁ Κύριος; » ῥήματα, τὰ πολὺ φῶς χορηγοῦντα εἰς ἡμᾶς, ὡς τὸν τῆς Ἀναστάσεως λόγον διαῤῥῆδην ἀνακηρύττοντα· τί δὲ δηλοῦσι καὶ τὰ πρὸ Χριστοῦ περίπου ὀκτακόσια ἔτη ῥήματα ταῦτα τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου, Κεφ. ΚΖ'. « Ἀναστήσονται οἱ νεκροί, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῆ; » εἰμὴ τὴν τῶν εὐσεβῶν καὶ ἀσεβῶν, τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων Ἀνάστασιν· καὶ τούτων οἱ μὲν εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι ἀναστήσονται εἰς ζωὴν δόξης καὶ εὐφροσύνης, οἱ δὲ ἀσεβεῖς καὶ ἄδικοι εἰς Ἀνάστασιν ἀτιμίας καὶ αἰωνίου κολάσεως· τὰ αὐτὰ δὲ οὐ προφητείας ῥήματα, ἀλλ' εὐαγγελικῶν ῥήσεων, καὶ ὁ Προφήτης Δανιὴλ Κεφ'. ΙΒ' συνείρει. « Καὶ πολλοὶ (τουτέστι πάντες) τῶν καθευδόντων ἐν γῆς χώματι ἐγερθήσονται· οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὄνειδισμόν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον. Ἀλλὰ τὸ μέγα αὐτὸ καὶ ἀξιά- »

γαστον τῆς τῶν νεκρῶν Ἀναστάσεως Δόγμα ἐγένετο ἐκδηλότερον καὶ σαφέστερον ἀπὸ τῶν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ῥημάτων, ὅτε οἱ ἀρνούμενοι τὴν ἀνάστασιν Σαδδουκαῖοι, μετερχόμενοι τοὺς ὑπόβλους ὑποκριτικούς τρόπους, ὅσους ἢ πονηρία αὐτοὺς ἐδίδασκεν, ἐπερώτησαν αὐτὸν περὶ τῆς γυναικὸς τῶν ἐπτὰ ἀδελφῶν ἀνδρῶν αὐτῆς, τοὺς ὁποίους ἐφίμωσεν ἀπὸ τῶν τῆς παλαιᾶς Γραφῆς λογίων, εἰπὼν πρὸς αὐτούς· «ὅτι πλανῶνται μὴ εἰδότες τὰς Γραφὰς, μηδὲ ἀναγνῶντες περὶ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, κατὰ τὸ πρὸς Μαυτὴν ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς βίβλου, «Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ, οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς, Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων»· διότι πάντες οἱ εὐσεβεῖς πιστεύουσιν ἀδιστακτικῶς, ὅτι ἐν αὐτῷ μετὰ θάνατον ζῶσιν αἰωνίως, ὡς κατὰ χάριν υἱοὶ Θεοῦ, καὶ τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ.

Ἐνστασις Πέμπτη.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἠγνέουν τὸ περὶ Ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν Δόγμα, καὶ οὔτε παρέλαβον αὐτὸ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, ἐξ ὧν προσέλαβον τόσα ἄλλα· Ποινὰὶ δὲ καὶ βραβεῖα, ἀπειλαί, ἐπαγγελίαι καὶ ἄλλα, κατὰ τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν Σύστημα, ἀνήγοντο προσκαιρῶς εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν.

Ἀπάντησις.

Ἡ δὲ ὅλον τὸ ὅτι παρὰ τα τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ τοῖς

Ἑβραίοις ἦτον γνωστὴ καὶ δεκτὴ, ὡς πολυειδῶς ἀπεδείχθη, ἢ περὶ τῆς μετὰ θάνατον ὑπάρξεως τῆς ψυχῆς διδασκαλία, ἀλλ' αὐτὴ ἢ ἐξ ἀδιακόπου ἀλληλοδιαδόχου παραδόσεως μεταδίδουσα ἀρχαιοτάτη σωτηριώδης ἀλήθεια, ἐφθασεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν παρὰ τοῖς πρώτοις, ὥστε συνεφύρθη μετὰ πολλῶν ἄλλων δεισιδαιμονιῶν (1) τῶν ὁποίων μιμηταὶ ἀκριβοῦς ἐγένοντο οἱ δευτέροι· πρὸς δὲ ἀπόσπασιν ἀπὸ τῶν τοιούτων δεισιδαιμονιῶν, ἀναγκαῖα ἦσαν τότε πράγματα αἰσθητὰ, καὶ ἱκανὰ νὰ πλήξωσι καὶ νὰ φοβίσωσι τὰς καρδίας τῶν Ἑβραίων· διότι τὰ παρόντα ἀγαθὰ καὶ κακὰ προξενούσι περισσοτέραν ἐντύπωσιν, ἢ τὰ μέλλοντα, ἐπειδὴ καὶ αἱ τοῦ σώματος ἐπιθυμίαι δὲν ἀφίνουσι νὰ ἰδῇ τις τὰ μέλλοντα, εἰμὴ μακρόθεν τοιοῦτος λοιπὸν ἦτον ὁ τρόπος, τὸν ὅποιον ὁ Μωϋσῆς μετέηλε προτείνων εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ποινὰς καὶ βραδεία πρόσκαιρα, ὥσπερ νομοθεσίαν τοῦ κοινοῦ δικαιοῦματος· ἀλ-

(1) Οὐ μόνον ἡ ἱερὰ ἀλήθεια αὕτη τῆς τῶν ψυχῶν ἀθανασίας ἐγενετο θαφιλὴς πηγὴ τῆς πολλῶν δεισιδαιμονιῶν, ἀλλὰ καὶ παρεφράσθη δι' ἄλλοδαπῶν τοιούτων ἐθνικῶν, ὥστε ἐδόξαζον κατὰ τοὺς λόγους τῶν Αἰγυπτίων ὑστεροχρόνων ἱερέων πρὸς τὸν Ἡρόδοτον βιβλ. β'. τὴν, μετὰ 3000 χρόνους, τουτέστι μετὰ τὴν, ἐν δὲ τούτῳ τῷ μακρῷ χρόνῳ τελείαν διάλυσιν τῶν ἐχλοσχυμένων πτωμάτων, μετενσωμάτωσιν ταύτης δὲ τῆς περὶ ζωῆς ζωῆδος μεταβάσεως ἀπὸ ζῶου εἰς ζῶον τερατώδους δεξιάς, καὶ ὁ Πυθαγόρας, ἀκρατάμενος παρὰ τοῖς ἱερεῶσιν ἐν Αἰγύπτῳ, ἐπαδὸς ἐγένετο.

λά τούτο παντελῶς δὲν ἀπεμπόδιζε τὴν τῆς μελλούσης ζωῆς προσδοκίαν, καὶ τὴν τῆς συνειδήσεως φωνὴν, ὡς κανόνα ἀμετάβλητον τῆς ἐκάστου καρδίας· ἄλλως δὲ τί δηλοῦσι καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα τοῦ συνετωτέρου τῶν Βασιλέων τῶν Ἑβραίων, τὰ ὁποῖα ἐρρήθησαν (ὡς προειπώθη) χίλια ἔτη καὶ ἐπέκεινα πρὸ τοῦ Χριστιανικοῦ ἔτους, πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἱερουσαλήμ; Καὶ εἶδον ἐπι ὑπὸ τὸν Ἥλιον τόπον τῆς Κρίσεως, ἐκεῖ ὁ ἀσεβῆς, καὶ τόπον τοῦ δικαίου, ἐκεῖ ὁ εὐσεβῆς· καὶ εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, σὺν τῷ δικαίῳ καὶ τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ Θεός, ὅτι καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι, καὶ ἐπι παντὶ τῷ ποιήματι ἐκεί· ἐπι δὲ τούτοις καὶ ταῦτα, τὰ τὴν νοθεσίαν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ περατοῦντα· « τὸν Θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ φύλασσε, ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος, ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα ὁ Θεὸς ἄξει ἐν κρίσει ἐν παντὶ παρωραμένῳ, ἐὰν ἀγαθόν, καὶ ἐὰν πονηρόν ».

Μετὰ τοσοῦτον νέφος τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς ἐκπερασμένων ἱερῶν ῥήσεων, τῶν ἀνακηρυττουσῶν λαμπρᾶ τῆ φωνῇ δι ἀκαταβλήτων μαρτυριῶν καὶ ἀναντιρρήτων ἀποδείξεων, τὸ περὶ Ἀθανασίας ψυχῆς, τὸ περὶ τῆς τῶν νεκρῶν Ἀναστάσεως, καὶ τὸ περὶ τῶν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ποινῶν καὶ βραβείων Δόγμα, ὡς παλαιοτάτης Ἀρχαιότητος στερεὰν διδασκαλίαν, ἦν καὶ ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐμφαντικώτερον διεκήρυξε, καὶ τοῖς οὐρανίοις λόγοις

αὐτοῦ ἐστήριξεν, ἔπεται, ὅτι αἱ τοιαῦται ἐνστά-
 σεις τῶν νεωτέρων, κακῇ τύχῃ Σαδδουκαίων, εἴ-
 σιν εἰκασίαι γυμναί, μηδεμιᾶ ἀληθεῖ ἐρειδόμεναι ἀ-
 ποδειξεί, καὶ πλήρωμα αὐταὶ πᾶσαι παραλογίας.
 Ἐν πόσον ματαιοῦνται ἐν τοῖς τοιοῦτοις διαλογισ-
 μοῖς αὐτῶν οἱ φιλόσοφοι οὗτοι, οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι
 σοφοὶ τῷ ὄντι ἐμωράνθησαν!

Περὶ δόξασίας ἡμαρτημένης τοῦ ὅτι ἡ
 Αἴγυπτος ὑπάρχει πρόβολος τῆς
 Πανώλους νόσου.

Ἡ Ἱατρικὴ Ἐπιστήμη μετὰ τὸν Ἱπποκράτην καὶ ἐφεξῆς, μὲ ὄλην τὴν αὐτῆς Πρόσοδον ἐπὶ Ἑλλήνων, Ῥωμαίων καὶ ἐπὶ τοῦ Μεσαιῶνος, διὰ τὴν ἀτέλειαν ὅμως αὐτῆς περὶ πολλῶν, οὐδὲ παρατήρησε τὴν ἕκτακτον καὶ παράδοξον διὰ τὴν ὀρμὴν τῆς θραύσεως, νόσον τῆς Πανώλους, διὰ δὲ τοῦτο οὐδὲ μίαν διατριβὴν περὶ τε τῶν ἀρχῶν, ὅπου αὐτὴ τὸ πρῶτον ἀνεφάνη, τοῦ ἀπὸ τῆς προσεγγίσεως μολυσμοῦ, καὶ τῆς διὰ μεταδόσεως τοῦ χαλεπωτέρου τῶν λοιπῶν ἐπιδημιῶν καὶ ὀλεθριωτέρου τούτου πάθους διαδόσεως, εἰς ἡμᾶς ἀφήκεν.

Ὁ τοῦ Ἡροδότου νεώτερος ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα χρόνους συγγραφεὺς Θουκυδίδης (βιβλ. Β.) εἶναι ὁ ἀρχαιότερος ὁ περὶ τοῦ εἶδους τῆς λοιμώδους νόσου γράψας, ὅστις ἐξιστορεῖ, ὅτι αὐτὴ ἤρξατο ἀπὸ τῆς Λιβυοπίας, μετέβη εἰς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην, διεδόθη καθ' ὄλην τὴν ὑπὸ τοῦ Πέρσας ἐπικρατείαν, καὶ διαπορθμευθεῖσα ἐνέπεσε διὰ τοῦ Πειραιῶς εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. διὰ σημείων ὡσαύτως χαρακτηριστικῶν τῶν συμπτωμάτων τῆς πανώλους μετὰ τὸν Θουκυδίδην συνέγραψε καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεὺς περὶ τῆς ἐν Ῥώμῃ συμβάσεως

κατὰ διαφόρους ἀρχαίους ἐποχὰς λοιμώδους ταύτης νόσου, καὶ ὁ ἐκ τῶν Βυζαντινῶν ἐπομένως Ἱστορικῶν περὶ τὸ 550 ἔτος Χριστοῦ, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος συγγράφας Προκόπιος ὁ Κεσσαρεὺς, ὁ ὁποῖος ἐπίσης λέγει, ὅτι ἡ λοιμώδης νόσος ἤρξατο ἐξ Αἰθιοπίας καὶ Αἰγύπτου (διαδοθεῖσα ἀναμφιβόλως ἀπὸ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀφρικῆς) καὶ διεξτεπλώθη μετὰ μεγάλης ὀρμῆς καὶ θραύσεως καθ' ὅλον τὸν ἐγνωσμένον τότε κόσμον. Περιγράφει ὁ ῥηθεὶς ἐπ' ἀκριβεῖα ὅλα τὰ συμπτώματα, τὴν ὑπερβάλλουσιν φλόγωσιν, τοὺς κατὰ τὰ ὦτα, τὰς μασχάλας καὶ τοὺς μηροὺς βουβῶνας, τὴν παραφροσύνην, τὰς καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὅσον φακῆς μέγεθος, θανατηφόρους φλυκταίνας.

Ὅτι δὲ τὰ θερμὰ κλίματα ἐγένοντο τὰ σπάργανα, ὡς εἰπεῖν, διαφόρων ἐπιδημιῶν καὶ αὐτῆς τῆς Πανώλους, τοῦτο εἶναι ὁμολογούμενον ἀλλὰ θετικῶς ποῖον ἄρα μέρος τῶν θερμῶν κλιμάτων ὑπάρχει μετὰ βεβαιότητος ὁ γεννήτης ὡς πρόοδος τοῦ μεταδοτικοῦ ὀλεθρίου αὐτοῦ πάθους, ἢ περὶ τούτου ἀλήθεια, μὲ ὅλην τὴν συνῦρομὴν διδομέων τινῶν, λογίζεται ὑποθετικῆ.

Οἱ μνησθέντες δὴ συγγραφεῖς λέγουσι ναί, ὅτι ἡ Πανώλης ἤρξατο ἀπὸ Αἰθιοπίας καὶ Αἰγύπτου, καὶ ἐκείθεν μετεδόθη πανταχοῦ, ἀλλὰ τὸ πορ' αὐτῶν λεγόμενον περὶ τῶν ἀρχῶν, ἐξ ὧν ἐπήγασε τὸ θανατηφόρον κακόν, εἶναι μᾶλλον ὑποθετικῆ εἰκα-

σία, ἢ πραγματιώδης ἀπόδειξις. δὴν ἀρνούμεθα, ὅτι ἢ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἱστορικῶν αὐτῶν λοιμώδης νόσος ἐβίβη ὡς ἀρξάμενη ἐξ ἐκείνων τῶν μερῶν, ἀλλὰ πρέπει τάχα εὐκόλως νὰ πεισθῶμεν, ὅτι ἢ Αἰθιοπία καὶ ἢ Αἴγυπτος εἶναι τῶ ὄντι ἢ Ἑστία τῆς Πιλόου; καὶ διατί ὡσαύτως νὰ μὴ παραδεχθῶμεν τὸ ὅτι αὐτὴ μεταδόθη ἀπὸ θερμότερου κλίματος τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀφρικῆς;

Ἡ λοιμώδης αὕτη νόσος ἀνέρχεται εἰς ἀφεστηκεῖν ἀρχαιότητα, ἔχουσα τὰς ἀρχὰς εἰς τὰ θερμὰ κλίματα ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων τῶν τὴς παλαιστάτης ἀρχιότητος Ἱερῶν τῆς Γραφῆς Βιβλίων ἐδέχθη τινὰ παρέχουσιν ἀφορμὰς εἰς τὸ νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μακροχρόνων ἐκείνων χρόνων ὑφίστατο ἢ τοῦ λοιμοῦ τούτου μάστιξ· (1) διότι τί ἄλλο σημαίνουσιν αἱ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ ἐπαπειλούμεναι ἀρχὴ τοῦ Μωϋσῆως κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν διὰ τῆς πονηρᾶς νόσου καὶ τοῦ Αἴγυπτίου ἐλκου; εἰμὴ τὴν ἐπιδημοῦσαν καὶ τότε

(1) Περὶ τῆς ματιζούσης καὶ ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἐκείνοις χρόνοις τὴν Αἴγυπτον λοιμώδους ἐπιδημικῆς νόσου ὁ Σικελιώτης Διοδώρος ἐν τοῖς διασηθεῖσι, ἀπιστικαῖσι τοῦ ἐκκλησιότου πρὸς τοὺς ἄλλοις, τετρακαιστέου ὑστάτου βιβλίου τῆς αὐτοῦ Ἱστορίας, λέγει ταῦτα: «κατὰ τὴν Αἴγυπτον τὸ παλαιόν, λοιμικῆς περιστάσεως γενομένης, ἀνέπεμπον εἰ πολλοὶ τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ ἐπὶ τὸ θεμόεν» 229

εἰς Αἴγυπτον καὶ θραύσιν ποιούσαν μεταδοτικὴν πονηρὰν ταύτην νόσον, γνωστὴν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας.

Παρ' αὐτῶν τῶν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς βιβλίων εἰσέτι πληροφορούμεθα περὶ τῆς γενομένης εἰς τὴν Ἄζωτον πρὸς τοὺς Φιλιστιαίους ὑπὸ θανατηφόρου νόσου θραύσεως, περὶ τοῦ ἐπὶ Δαβὶδ συμβάντος ὑπὸ ὄξυτάτης λοιμώδους νόσου ὀλέθρου. Ἐπὶ Ἐζεκίου, ὑπὸ τῆς καταλαβούσης ὑπὸ λοιμοῦ ταχυτάτης φθορᾶς τοὺς Ἀσσυρίους, τὸ δὲ πρᾶγμα, κἄν ἀνάγεται εἰς τὸ ἀόρατον αἷτιον, δὲν ἀποκλείεται ὅμως τὸ αἰσθητὸν μέσον, τουτέστιν, ἡ ὄξυτάτη καταστρεπτικὴ τοῦ λοιμοῦ τούτου νόσος, διὰ τῆς ὁποίας καὶ οἱ Φιλιστιαῖοι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ἀσσύριοι τὴν θανατηφόρον πληγὴν ἐδοκίμασαν.

Ἀποδειχθείσης, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαιοτέρων τοῦ κόσμου Ἱερῶν βιβλίων, τῆς ὑπάρξεως τῆς ὀλεθριωτάτης λοιμώδους νόσου, ἡ ζήτησις ποσάκις αὕτη ἄρα μετὰ τὰς ῥηθείσας τρεῖς θραύσεις, ἐπεδήμησεν ἔτι μαστιξάσα καὶ τὴν Συροπαλαιστίνην, κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους, διὰ τὴν σιωπὴν τῆς Γραφῆς, ὡς περὶ δαινῆς μὲν ἐπιδημικῆς νόσου, ἀλλὰ κοινῆς καὶ κατὰ περιόδους ἀναφαινομένης, καὶ μὴ ἀναγομένης πάντοτε εἰς τὸ ἀόρατον αἷτιον, εἰς ἡμᾶς τοῦτο μένει ἄδηλον, καθὼς ἐπίσης ἐστὶ σκοτεινὴ καὶ ἡ διάσκηια τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐκείνων περιόδων, καθ' ὅς διέμεινεν ἡ

Αἴγυπτος ἀπηλλαγμένη τῆς θανατηφόρου ταύτης μεταδοτικῆς νόσου, διὰ τὰ δυστυχῆ εἰς τὴν σπουδὴν καὶ μάθησιν συμβεβηκότα, τὰ ἐξαφανίσαντα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ πολλὰς τῶν Αἴγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων τῶν συγγραφιστῶν παρὰ τῶν Αἴγυπτίων Ἱερῶν, ἐξ ὧν ἀποσπασμάτια τινὰ τοῦ Μανεθῶνος διεσώθησαν, αἱ ὁποῖαι διελάμβανον, τυχόν, καὶ περὶ τῆς ὀξυτάτης καὶ ἀνιάτου ταύτης νόσου καὶ τῶν ἀρχῶν αὐτῆς, ὡς περὶ φαινομένου ἐκτάκτου καὶ φρικτοῦ, εἰμὴ τοῦ πυρὸς ἐγένοντο παρανάλωμα. Ἄπορον, πῶς τὸ μὴ ἀποδειχθέν αὐτὸ καὶ ἄδηλον περὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τῆς ὀλεθρίου νόσου, ὅθεν κατ' ἀρχὰς καὶ ἐκ ποίων αἰτίων ἐναλήθως προέκυψε καὶ ὑφίσταται μέχρι τούτου, ἀνανεουμένη κατὰ περιόδους αὐτὴ καὶ καταθραύουσα τὴν ἀνθρωπότητα μετὰ τοσαύτης ἀπερινοήτου ὀξύτητος, παρέσυρε συγγραφεῖς τινὰς καὶ μετὰ Χριστὸν εἰς τὸ νὰ ὑπολάβωσιν τὸ ὅτι ἡ Αἴγυπτος ὑπῆρξε τὸ σπάργανον ταύτης, ἴσως διὰ τὴν προληπτικὴν δοξασίαν τῶν τότε χρόνων, καὶ ἀλληλοδιαδόχως τῶν ἐφεξῆς μέχρι τούτου, τὴν φρονοῦσαν ὅτι μετὰ τὴν παῦσιν τῆς πλημμύρας τοῦ Νείλου, τὰ ἐναπομένοντα εἰς λάκκους καὶ χθαμαλοὺς τόπους ὕδατα γίνονται τὰ αἷτια τῆς πανώλους διὰ τῆς σήψεως τῶν πολυειδῶν ἐντόμων, καὶ ὅτι ἡ γειτνιαζούσα Συροπαλαιστίνη καὶ ἄλλα μέρη, κατὰ τὸν περιηγητὴν Θεβενότον καὶ ἄλλους,

οὐδέποτε σχεδὸν ἤθελεν εἶσθαι ὑποκείμενα εἰς τὴν νόσον ταύτην, ἐὰν δὲν μετέδιδον αὐτὴν, οἱ ἐκ τῆς κατὰ πᾶσαν πενταετίας, (ἀστειὸν) μολυνομένης Αἰγύπτου ἐξερχόμενοι ὁδοιπόροι. Τὸ κλίμα τῆς Αἰγύπτου ὅτι ὑπῆρξεν εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, ἀρκούντως πληροφοροῦμεθα περὶ τούτου παρὰ τοῦ Β'. βιβλίου τοῦ Ἡροδότου, ὡς διατρίψαντος ἐν Αἰγύπτῳ καὶ αὐτόπτου τῆς εὐκρασίας τῆς χώρας, τῆς τοῦ ἀέρος καθαρότητος καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ὑγείας, διὰ τὸ ἦττον ἀμετάβλητον, ὡς λέγει, τῶν τεσσάρων ὥρῶν τοῦ χρόνου (α). τὰ αὐτὰ δὲ περὶ τούτου συνείρει καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ βιβλίῳ, καὶ ὁ Στράβων ἐν τῷ ΙΖ'. εἰς τὴν εὐκρασίαν τοῦ κλίματος συνεισέβαλε τὰ μέγιστα καὶ ἡ ἄοκνος φροντίς καὶ προμήθεια τῶν τοσοῦτων Φαραῶν καὶ σοφῶν Ἱερῶν περὶ αὐξήσεως ἔτι μάλλον τῆς καθαρότητος τοῦ ἀέρος καὶ τῆς τῶν κατοίκων ὑγιεινῆς προφυλάξεως, οὐ μόνον διὰ πεποιημέ-

---

(α) Ὁ ἀήρ πανταχοῦ ἀπεδείχθη πειραματικῶς, ὅτι ἐστὶ σύνθετος ἀπὸ ὀξυγόνου καὶ ἀζώτου, μετ' ὀλίγης ποσότητος ἀνθρακικοῦ ὀξέως, ἀλλ' ὁ τῆς Αἰγύπτου περιέχει καὶ μόρια ἀμμωνικοῦ ἁλατος, διὰ τοῦτο καὶ προξενεῖ εἰς τοὺς ἐπιδημοῦντας ξένους μάλλον τὸν ὀφθαλμότηπον. Πικρατηρητέον δὲ, τὸ, ὅπου πλεονάζουσι τὰ μόρια τοῦ κινδυνώδους ἀνθρακικοῦ ὀξέως προξενούσιν ἁμίσως τὸν θάνατον, ὡς δῆλον, ἀπὸ τε τῶν κλεισθέντων εἰς δομάτια μετὰ καιομένων ἀνθράκων, καὶ τῶν καταδάντων ἀπροσέκτως εἰς κελεῖμα ἐμένα πρὸ χρόνων πολλῶν ὑπόγαια.

νων γαιολόφων κατὰ τοὺς χθαμαλωτέρους τόπους, πνιγώδεις καὶ δεισαέρους, πρὸς ὑγιεινὴν κατοίκισιν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ πρὸς καταφυγὴν αὐτῶν τε καὶ τῶν ζώων ἐπὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως καὶ πλημμύρας, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῶν τοῦ ποταμοῦ κατεσκευασμένων διωρύγων, πρὸς τεράδιαν κοινω- νίαν, μετακομιδὴν τῶν προϊόντων, ῥοὴν ἐλευθέραν τῶν ὑδάτων τοῦ Νείλου, καὶ προφύλαξιν διὰ τὴν στάσιν αὐτῶν καὶ σήψιν, ἀπὸ δυσωδῶν ἀποφορῶν καὶ τοῦ ἐντεῦθεν μολυσμοῦ τοῦ ἀέρος.

Ἄλλ' ἄραγε οἱ τιοῦτοι προφυλακτικοὶ τρόποι, ἴσχυσαν ν' ἀπεμποδίσουν διόλου καὶ ἐπὶ τῶν Φα- ραῶ βασιλέων, καὶ ἐπὶ τῶν Περσῶν, καὶ ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων τὴν ὑπάρχουσαν πρὸ αἰώνων εἰς τὸν κόσμον ἐπιδημικὴν θανατηφόρον ταύτην νόσον ἐν Αἰγύπτῳ; ἀμφιβάλλομεν ἐὰν ἡ ἀναφερομένη παρὰ τοῦ Ὀμήρου ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῆς Τρωάδος 1200 χρόνους πρὸ Χριστοῦ λοιμώδης νόσος, ἦν ἡ Πανώ- λης, ἐδύνατο ἄρα ἢ ὑπὸ τῆς ΙΘ'. φαραωνικῆς τό- τε δειναστείας διοικουμένη Αἴγυπτος ὑπὸ τῆς ὑ- παρχούσης καὶ ἐπιπολαζούσης ἐπιδημικῆς ταύ- τῆς ὀλαθρίου νόσου νὰ παραμείνῃ ἐξηρημένη καὶ πε- φυλαγμένη; δύσκολον τῷ ὄντι πρᾶγμα. Ἐν ἐνδό- σιμον παρέχει τὴν ἐφεξῆς παρατήρησιν. Οἱ Αἰγύπ- τιοι, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, μετ' ἄκρας φροντίδος κα- ταγινόμενοι εἰς τὸ νὰ φυλάττωσιν ἀνεξαλείπτως τὴν μνήμην τῶν συμβασῶν συμφορῶν μετερχόμε-

νοι αὐστηρὰν δίαιταν, καθαριζόμενοι καθ' ἕκαστον μῆνα δι' ἐμετικῶν, κλυσμάτων καὶ λουτρῶν, μήπως ἐπραττον τὰ προφυλακτικὰ ταῦτα, ὑπὸ προσοχῆς μὲν τῶν ἄλλων ἀσθενειῶν, ἀλλ' ὑπὸ φόβου μᾶλλον τῆς δεινῆς καὶ καταστρεπτικῆς ταύτης νόσου; καθότι αὐτοὶ ἦσαν πεπεισμένοι ὅτι ὁ ὑπὸ τῆς ἀκρασίας πεφορτισμένος στόμαχος ἦν ὁ τῶν ἀσθενειῶν παραίτιος, καὶ ἐξ ἐναντίας ἡ διαίτα καὶ καθαρότης ἀντιπαρατατικὴ πρὸς τὰ μολύσματα. (α)

Τῶν διασωθέντων εἰς ἡμᾶς ἀρχαίων Συγγραφέων παράδοξον μὲν τὸ αἴτιον τῆς σιωπῆς περὶ τοῦ ὀξυτάτου, φλογιστικοῦ μεταδοτικοῦ τούτου πάθους, τοῦ προσβάλλοντος μετὰ τοσούτης σφοδρᾶς ὀσμῆς, κατακαίοντος, φθείροντος καὶ διαλύοντος μετὰ πολλῆς ταχύτητος δι' ὀλίγου τὸν ἔνδον ὄργανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῆς χώρας ἐκείνης μετὰ βεβαίας πληροφορίας, ὅθεν τὸ κακὸν αὐτὸ κατὰ πρῶτον ἐφάνη καὶ διεδόθη, ἀλλὰ παραδοξότερον τὸ, διατί καί οἱ σοφοὶ ἄνδρες τῶν Ἑλλήνων οἱ κατελθόντες εἰς Αἴγυπτον ἐπ' αὐξήσει τῶν γνώσεων αὐτῶν εἰς τὰς σχολὰς τῶν ἐκεῖσε σοφῶν Ἰερῶν, οἱ ἐξετάσαντες τοσαῦτα

(α) Τὰ τοικῦτα προφυλακτικὰ μέσα μετέρχονται καὶ τὴν σήμερον, ἐπιπολεζούσης τῆς πανώλους, οἱ προφυλαττόμενοι, τουτέστιν τὴν καθαρότητα, τὸ τοῦ σώματος πλύσιμον, τὴν μεταλλαγὴν τῶν ἐνδυμάτων, τὴν δέουσαν δίαιταν καὶ μετριότητα εἰς τὰ πρὸς τροφήν, καὶ τὴν ἀποχὴν τῶν πνευματωδῶν ποτῶν, ὡς τονικῶν, ἐρεθιστικῶν καὶ προδιαθετικῶν εἰς τὴν πανώλην.

φυσικά και ἠθικά, δὲν ἀφῆκαν εἰς ἡμᾶς οὐδὲν ὑπόμνημα περὶ τοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτῶν ὑφισταμένου καὶ διαδιδόμενου πανταχοῦ θανατηφόρου τούτου φαινομένου. Ἴσως διὰ τὴν μὴ συνεχῆ ἐμφάνειαν τότε τῆς νόσου καὶ τὴν ἄγνοιαν, ὑπολαμβάνοντες ὡς μίαν καὶ ταύτην τῶν λοιπῶν κατὰ περιόδους βαρυτάτων ἐπιδημιῶν, ἢ τυχόν δὲν εἶχον τὰ φυσικά αὐτῆς ιδιώματα τότε τοσαύτην δραστήριον ὀρμὴν, οἶαν, διὰ τὰς τῆς ἀτμοσφαιρας ποικίλας μεταβολὰς καὶ τὴν ἐν διαφόροις καιροῖς ἀτμῶν καὶ ἀναθυμιάσεων διαφορὰν, ἐπομένως προσελάβοντο, καὶ τοι βεβαίως εἰπεῖν, δὲν δυνάμεθα, διὰ τὸ ἄδηλον, εἰάν αἱ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους συμβᾶσαι ἐπιδημιαὶ ἦσαν πᾶσαι ὀλέθριοι νόσοι πανώλους.

Εἰσὶ μὲν καὶ τὴν σήμερον οἱ φρονοῦντες, ὅτι ὁ Νεῖλος ἐκτὸς τῶν περὶ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ βάλτων καὶ τῶν λιμνῶν, μετὰ τὴν πλημμύραν, ὅταν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κοίτην, τὸ ἐναπολειφθὲν μέρος τῶν ὑδάτων αὐτοῦ εἰς τοὺς λακκώδεις τόπους περιλιμνάζον, γεννᾷ πλῆθος ἐντόμων, ἢ δὲ ἀνάλυσις τούτων καὶ σῆψις, καὶ ἡ ἀνάξεισις τῶν μιαρῶν μορίων, καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν δυσώδης ἀποφορὰ μολύνουσα τὸν ἀέρα, γεννᾷ τὴν Πανώλην. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Νεῖλος ἐτησίως τακτικῶς πλημμυρεῖ καὶ πάντοτε ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐναβάσεων αὐτοῦ ἀφήσῃ κατ' ἔτος εἰς λακκώδεις

τόπους ὕδατα ἀκίνητα καὶ σηπόμενα, ἄρα ἀφεύ-
 κτως εἶπετο, δοθείσης τοιαύτης γελοίας προλήψεως,
 νὰ γεννᾶται ἀνεξαλείπτως ἐκαῖς κατὰ πᾶν ἔτος
 ἢ Πανώλης. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι οἱ δοξάζοντες ὅτι ἡ
 Πανώλης ἀνεπήγασεν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀναπηγάξει
 πανταχοῦ, ὅπου βαλτώδη ἰστάμενα ὕδατα, σῆψις
 καὶ δυσωδία ἢ τὸν ἀέρα μολύνουσα. ἀλλ' ἡμεῖς ἀπο-
 δεδειγμένως γνωρίζομεν πολλοὺς τοιοῦτους, μάλιστα
 εἰς τὸ Ὄθωμανικὸν κράτος, ἡμελημένους, ἀνεργά-
 στους καὶ ἀκαλλιεργήτους τόπους, ὅπου συναζόμε-
 να, ἢ ὑπὸ πλημμύρας ποταμῶν, ἢ λιμνῶν ἄλατος,
 ἢ βροχῶν, ὕδατα, καὶ ἀνευ δεούσης ἀρχικῆς προ-
 νοίας, διὰ τὸ ἀκίνητον αὐτῶν σηπόμενα καὶ φθει-
 ρόμενα, ἐξατμίζουσι βρωμερὰς ἀναθυμιάσεις, μολύ-
 νουσι τὸν ἀέρα, καὶ προξενοῦσι μὲν ἐπιδημικὰς, ἀλλ'
 ἄλλου εἴδους ἀσθενείας, καὶ πρὸ πάντων ὀλεθρίους,
 κακοήθεις λοιμῶδεις πυρετοὺς, οὐχὶ ὅμως πανώλην.
 Ἡ ὀλέθριος αὕτη νόσος, ὅπου καὶ ἂν ἀνεφάνη εἰς τὰ
 θερμὰ κλίματα κατὰ πρῶτον, ὡς μεταδοτικὴ διεξ-
 πλώθη πανταχοῦ εἰς τὸν κόσμον, πατάξασα κατὰ
 περιόδους Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, Ἄρκτον καὶ Μεσημ-
 βριαν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἡμισφαιρίου, καὶ θανατώσασα
 πληθὺν ἄμετρον ἀνθρώπων, ἕως οὗ περὶ τὸ μέσον τοῦ
 ΙΕ' αἰῶνος, ἐγνώρισεν ἢ Εὐρώπῃ τὰ ἰδιώματα τοῦ
 φρικτοῦ τούτου πάθους, καὶ προέλαβε διὰ τῶν συσ-
 τηθέντων λοιμοκαθαρητηρίων τὴν διὰ τῆς κοινωνίας
 τοῦ κακοῦ εἰς τὰ τῆς Δύσεως μέρη μετάδοσιν.

Εἰς δὲ τὰς Ἀνατολάς ἐμφωλεύσασα, καὶ διαδομένη ἐξακολουθεῖ διὰ τὰς φθοροποιὰς ιδέας τῆς προλήψεως, καὶ τὴν μὴ προφύλαξιν, τὴν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους θανατηφόρον αὐτῆς θραῦσιν.

Ἡ φύσις, τὰ διάφορα ἰδιώματα, τὰ ἀποτελέσματα τῆς φρικτῆς ταύτης νόσου εἰσὶν ἀκατάληπτα, διότι ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας ὕψιστος Θεὸς ἀφῆκεν αὐτὴν ἑαυτὴν διατρέχουσαν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν, ἣν πανσόφως ἐποίησεν, εἰς δὲ τὴν πορείαν τῆς καθορισθείσης ἐναρμονίου ὁρωμένης τάξεως τὰς συμβαινούσας τῶν φαινομένων αἰτίας, τίτινι λόγῳ αὐταὶ γίνονται, καὶ ποία δυνάμει, γὰρ κατανοήσωμεν δὲν δυνάμεθα· μὲ ὅλον τὸ ὅτι ὁ ἐρευνητικὸς ἀνθρώπινος νοῦς ἀνέκλεψε τῆς φύσεως τινὰ αἰτία, ἀλλὰ καθὼς εἰσέτι αὐτὸς δὲν ἐγνώρισε τὸ τελικὸν ἀληθὲς αἷτιον, οὔτε τῆς πρὸς τοὺς πόλους ῥοπῆς καὶ διευθύνσεως τοῦ μάγνητος, οὔτε τῆς ἐφελκτικῆς ἄμα καὶ ὠθιστικῆς ἠλεκτρικῆς ὕλης τὴν δύναμιν, οὔτε τοσούτων ἄλλων ὁρωμένων ἀποτελεσμάτων τὸ αἷτιον, οὔτω καὶ τὸ τῆς φρικτῆς ὄξυτάτης καὶ καταστρεπτικῆς ταύτης νόσου, ἐκ ποίας ἄρα δυνάμεως προέρχεται ἡ τοσαύτη ἀνυπόστατος ὁρμῆ, δι' ἣς προσβάλλει εἰς τὰς ζωτικὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας, σήπει καὶ καταστρέφει δι' ὀλίγου ἀθεραπεύτως τὴν τοῦ ἀνθρώπου διάπλασιν, πόθεν ἢ ποτὲ μὲν προδιάθεσις, ποτὲ δὲ ἀντιδιάθεσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ κολλητικὸν

τοῦ μιάσματος, καὶ τὶς ὁ λόγος τοῦ νὰ προσεπικ-
 τᾶται αὐτὴ διάφορα ἰδιώματα κατὰ τὴν τῶν κλι-
 μάτων διαφορὰν, καὶ ἐν μὲν τοῖς συγκερασμένοις
 κλίμασι νὰ λαμβάνη νομὴν ἰσχυροτέρας θραύσεως,
 ἐν δὲ τοῖς θερμοῖς καὶ ἐν τοῖς κταψύχοις, ἐπὶ τῆς
 ἀκμῆς τῆς τε καύσεως καὶ τοῦ ψύχους διακοπὴν
 καὶ παῦσιν, δὲν εἶναι τάχα καὶ τοῦτο πρὸς ἡμᾶς
 ἐν ἀποτέλεσμα τῶν ἀκαταλήπτων καὶ ἀνεξηγήτων
 αἰτίων τῆς ποικίλης τὰς δυνάμεις φύσεως;

Προεβρέθη ὅτι τὸ κλίμα τῆς Αἰγύπτου δὲν εἶναι
 παράγωγον, ἀλλὰ δεκτικὸν τῆς Πανώλους διὰ τῆς
 ἀλλαχόθεν εἰς αὐτὴν μεταδόσεως, καὶ ἐὰν ἐκείσε
 τὴν σήμερον μετήρχοντο αὐστηροτέρας διὰ τῶν
 λοιμοκαθαρηθρίων προφυλάξεις, ἤθελε καταφανῶς
 ἀποδειχθῆ τὸ σφαλερὸν τῆς προλήψεως τῶν φρο-
 νούντων τὴν χώραν ἐκείνην πηγὴν ἀνεξάντλητον
 τῆς πανώλους. Οἱ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων Συγγραφέων
 τοῦ Θουκυδίδου διασωθέντες εἰς ἡμᾶς, οὐδὲ ὑπεμνη-
 μάτισαν, ὡς προειπώθη, ἰδιαιτέρον τι, οὔτε περὶ τῆς
 φύσεως τῆς ὀλεθρίας ταύτης νόσου, πρὸς διαφορὰν
 τῶν ἄλλων ἐπιδημικῶν ἀσθενειῶν, οὔτε περὶ τῶν
 ἐποχῶν, καθ' ἃς ἐκ διαλειμμάτων κατέλαβεν αὐτὴ
 τὴν τε Αἴγυπτον καὶ ἄλλας χώρας.

Τὸ ἐξ Αἰθιοπίας λεγόμενον, πρὸ 430 χρόνων Χρισ-
 τοῦ, παρὰ τοῦ Θουκυδίδου, ὡς προκαταρκτικὸν τῆς
 λοιμώδους ταύτης νόσου, δίδωσι συμπερασμὸν τινα
 ὁμοιαληθείας, ὅτι ἀπὸ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀφρικῆς

ἐπήγασε, πιθανόν, κατὰ πρῶτον τὸ λαοκτόνον αὐ-
 τὸ νόσημα (α). κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Γεωγρά-
 φου Ἀρτεμιδώρου, τὴν ἀναφερομένην παρὰ τοῦ
 Στράβωνος, (βιβλ. ΙΖ) μέρη τινὰ τῶν ἐνδοτέρων
 τῆς Ἀφρικῆς ὡς μὴ κατομβρούμενα, ὑπόκεινται εἰς
 λοιμῶδεις νόσους διὰ τε τὴν ξηρασίαν καὶ τὰς βορ-
 βορώδεις λίμνας ἐκεῖσε. Πρὸς δὲ ἐπιβεβαίωσιν τού-
 του ἔχομεν ὡσαύτως καὶ τὰς πληροφορίας τῶν νεω-
 τέρων, τῶν δυνηθέντων νὰ παρεισδύσωσιν εἰς τινὰ
 μέρη τῶν ἐνδοτέρων τῆς ἀγνώστου ἔτι ὀλοσχερῶς
 εἰς ἡμᾶς Ἀφρικῆς, οἵτινες λέγουσιν, ὅτι ὑπὸ τὸν
 Ἰσημερινὸν τῆς Ἀφρικῆς κεῖται λίμνη τις μεγάλης
 ἐκτάσεως ἀσφαλτίτις καὶ δυσώδης, περὶ τὴν ὁποί-
 αν τὰ κείμενα ὄρη ἀποπέμπουσι καὶ αὐτὰ βρωμε-
 ρὰς ἐκθυμιάσεις, ἀφορήτους ἀνθρώποις τε καὶ ζώοις,
 μολυνούσας τὸ περιέχον τοῦ ἀέρος τῆς ἐκεῖσε χώ-
 ρας. Ἐνδεχόμενον λοιπὸν ἀπὸ τῆς τοσαύτης τῶν
 λιμνῶν ἐκεῖ δυσωδίας καὶ τοῦ μολυσμοῦ, ἀντὶ ἄλ-
 λης φλογώδους ἀσθενείας, ὅτι ἐγεννήθη διὰ τὸ ὑ-
 περβάλλον τῆς καύσεως τοῦ κλίματος, αὐτὴ ἡ ὁ-

(α) Φαινόμενον παράδοξον, ὅτι οἱ τοῦ τῆς Αἰθιοπίας καὶ Ἀ-
 θουσιῆς γένους, καὶ αὐτοὶ οἱ μαῦροι, ἐπικρατούσης τῆς πανώ-
 λους, λαμβάνουσι τὸ μίασμα μὲ περισσοτέραν εὐκολίαν καὶ ταχύ-
 τητά, ἀπεθνήσκοντες δὲ ὀλίγου. Πόθεν λοιπὸν τὸ τοσοῦτον παρατη-
 ρούμενον δεκτικὸν τῆς θανατηφόρου νόσου πρὸς αὐτοὺς πρὸ πάντων;
 μήπως ὡς σχετικὸν τοῦ κλίματος, ἐξ οὗ ἐπήγαγεν ἡ πανώλης;

λεθρίας φύσεως νόσος, καὶ μεταδοθεῖσα ἀλλαχοῦ προσελάβετο ἄλλα συμπτώματα καὶ ἀποτελέσματα χαλεπώτερα, διότι παρατηρεῖται, ὅτι τὸ ὁμοειδὲς νόσημα προσεπικτᾶται διάφορα ἰδιώματα κατὰ τὴν τῶν κλιμάτων διαφορὰν.

Ἄλλος τις νεώτερος περιηγητὴς κατ' Αἴγυπτον, Ἰατρός, καὶ συγγραφεὺς, Γάλλος τὸ γένος, Κύριος Παριζὲ (M^r. Pariset) τῆς αὐτῆς δοξασίας ἐχόμενος τοῦ ὅτι ἡ Αἴγυπτος ἐστὶν ἡ γεννέτης τῆς Πανώλους, διῶσχυρίζεται ἀποφαινόμενος, ὅτι, ἐφ' ὅσον ἐν Αἰγύπτῳ διεκράτει τὸ ἔθνος τῆς τῶν σωμάτων ταριχεύσεως (βαλσαμώματος), οὐδὲ ὑπῆρξε πανώλης· ἂν δὲ τοῦτο ἦν ἀληθές, ἀναμφιδόλως οὔτε ὁ Ἡρόδοτος, οὔτε ὁ Σικελιώτης Διόδωρος οἱ τοσαῦτα περὶ τῶν ἡθῶν καὶ νομίμων τῶν Αἰγυπτίων διηγούμενοι ἤθελον καὶ τὸ σημαντικὸν τοῦτο τὸ περὶ ὑγείας τῆς χώρας ἐκείνης σιωπήσει· καὶ ὁ μὲν Διόδωρος τὰ πρὸς τοὺς τεθνεῶτας τῶν Αἰγυπτίων νόμιμα διὰ τριῶν τάξεων ταριχευμάτων (βιβλ. Α΄.) εἰς τὴν τῶν ἀρχαίων αὐτῶν ἐθῶν ἰδιότητα ἀποδίδωσιν, οἷτινες διὰ τῆς διατηρήσεως τῶν σωμάτων τῶν Πατέρων αὐτῶν καὶ προγόνων εἰς τάφους πολυτελεῖς, ἤθελον δι' οὗ νὰ βλέπωσι τοὺς προτετελευτηκότας ἀκεραίους οὐ μόνον κατὰ τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς χαρακτῆρας τῆς μορφῆς, ὅποιοι αὐτοὶ ἦσαν, καὶ οὕτω νὰ μιμῶνται τὰς πράξεις αὐτῶν. Ο' δὲ Ἡρόδοτος (βιβλ. Β΄.) ἀποδίδωσι τὸ

τῶν σωμάτων ταρίχευμα εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν τῶν Αἰγυπτίων, τῶν δοξαζόντων, κατὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς διδασκαλίαν, (τὴν ἀλλοιωθεῖσαν καὶ παραφρασεῖσαν ὡς προεῖρήθη) τῶν ὑστεροχρόνων Ἰερρέων, τὴν μετὰ παρέλευσιν τριῶν χιλιάδων δῆθεν χρόνων, καὶ τὴν τελείαν τότε διάλυσιν τῶν σωμάτων, τερατώδη μετενσωμάτωσιν· ὅθεν καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο περιπαθῶς κατεγίνοντο διὰ τοσοῦτων τελετῶν, βαλσάμων, ἐνταφιασμῶν, καὶ τοσαύτης ὑπὲρ τούτων ἐξαισίου δαπάνης, ἵνα διαφυλάξωσι τὰ πτώματα κρείττονα φθορᾶς καὶ διαλύσεως, καὶ μὴ ταχέως γένηται ἡ τούτων μετενσωμάτωσις. Ἴδου τὸ πραγματιῶδες αἴτιον τῆς τῶν σωμάτων ἐν Αἰγύπτῳ ταριχεύσεως, καὶ οὐχὶ τὸ παρὰ τοῦ ῥηθέντος Ἰατροῦ Γάλλου, κατὰ τὴν ἰδιοπλαστίαν αὐτοῦ, παριστάμενον!

Τ Ε Λ Ο Σ :

ΠΙΝΑΞ.

Τῶν Κεφαλαίων καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τῶν Αἰγυπτιακῶν.

Προλεγόμενα	φύλ. α.
Κεφάλαιον Α΄.	
Περὶ Αἰγύπτου, καὶ τῶν φυσικῶν καὶ Πολιτικῶν αὐτῆς διακρίσεων	Σελ. 1
Κεφάλαιον Β΄.	
Περὶ ὀνόματος τῆς Αἰγύπτου.	10.
Κεφάλαιον Γ΄.	
Περὶ Νείλου.	23.
Κεφάλαιον Δ΄.	
Περὶ Νουβίας τῆς κατωτέρας.	37.
Κεφάλαιον Ε΄.	
Περὶ τῆς ἀνωτέρας Αἰγύπτου.	47.
Θήβαις.	56.
Θήβαι.	102.
Κεφάλαιον ΣΤ΄.	
Αἴγυπτος Μεσαία.	182.
Λαβύρινθος.	239.
Μέμφις.	245.
Περὶ Πυραμίδων.	262.
Σοῖξ μεγίστη.	272.
Περὶ Νειλομέτρων.	277.
Κεφάλαιον Ζ΄.	
Κατωτέρα Αἴγυπτος.	290.
Περὶ διαφόρων στομίων τοῦ Νείλου.	293.
Τμῆμα Α΄.	
Αἰγυπτιακὴ Βαβυλῶν.	315.

Λιούτ, τὸ νῦν Κάϊρον.	323.
Ἡλιούπολις.	330.
Φακούσα, καὶ περὶ τῆς ἀρχαίας ἐντεῦθεν διώρυγος μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσης.	346.
Πηλοῦσιον.	355.

Τμήμα β'.

Περὶ τῶν κειμένων Πόλεων μεταξὺ τοῦ Πηλουσιακοῦ καὶ Φατμετικοῦ κλάδου τοῦ Νείλου.	375.
Τάνις.	377.
Ταμιάθις — Ταμιάτι	400.

Τμήμα γ'.

Περὶ τῶν κειμένων Πόλεων μεταξὺ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦ Πηλουσιακοῦ, Φατμετικοῦ καὶ Κανωβικοῦ κλά- δου τοῦ Νείλου.	408.
--	------

Τμήμα δ'.

Πόλεις κείμεναι μεταξὺ τοῦ Κανωβικοῦ κλάδου τοῦ Νείλου καὶ τῆς Διούης.	450.
Ἀλεξάνδρεια	461.

Κεφάλαιον Η'.

Οἱ τῆς κάτω Αἰγύπτου Νομοί.	480.
-----------------------------	------

Κεφάλαιον Θ'.

Περὶ τῶν μερῶν τῶν Ἐξηρητημένων τῆς Αἰγύπτου.	484.
---	------

Τμήμα Α'.

Περὶ τῶν Ὁάσεων.	487.
------------------	------

Τμήμα Β'.

Περὶ τῶν Ἀνατολικῶν μερῶν τῶν Ἐξηρητημένων τῆς Αἰγύπτου.	507.
Περὶ Συστήματος τῶν Ἰερογλυφικῶν.	537.
Ἀπάντησις κατὰ τῶν Ἐνστάσεων νεωτέρων τινῶν.	554.
Περὶ δοξασίας ἡμαρτημένης τοῦ ὅτι ἡ Αἴγυπτος ὑπάργχει πρόβαλος τῆς Πανώλους.	568.

ΠΙΝΑΞ

τῶν σφαλμάτων μὲν ἐκείνων, τῶν δυνατέων γὰ ἀλλοιώ-
σωσι τὴν ἔννοιαν, τὰ δὲ τούτων λοιπὰ, τὰ σιγμαίς,
κόμμασι, τόνοις, πνεύμασι καὶ λοιποῖς μὴ καθαρῶς τυ-
πωθεῖσι, ὡς πολλὰ, καὶ δυνάμενα γὰ καταροθῶσι, κατε-
λείφθησαν εἰς τὴν τῶν ἀναγιγνωσκόντων διάκρισιν.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Σελίδι	Σφάλματα	—	Διορθώσεις.
ΣΤ΄.	ἠβξήθη	—	ἠβξήθη.
ΒΔ΄.	Ἄρχεα	—	ἀρχαῖα.
ΚΣ΄.	ὕπῳ	—	ὑπό.
ΚΖ΄.	Ἰκονῶς	—	Ἰκσῶς.
ΚΗ΄.	Ἄναρι	—	αὔαρι.
ΛΔ΄.	Εἰρηναίας	—	Εἰρηναίας.
Σελ. 19.	ἢ αὐτο	—	ἢ αὐτοί.
—	ἦσαν	—	ἦσαν.
54.	καταρχὰς	—	κατ' ἀρχὰς.
58.	κοιόνων	—	κιδόνων.
59.	ἀδελφῆ	—	ἀδελφή.
61.	Ἀθατον	—	Ἄθατον.
—	Οσιρι	—	ἌΟσιρι.
72.	Ἐμεῖ	—	Ἐρμεῖ.
—	μειμελημένος	—	μειμελημένος.
76.	Λουκίου	—	Λουκίου.
82.	ἄξωνα	—	ἄξωνα.
101.	εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ	—	εἰς τὴν γυναῖκά του.
122.	κατὰ μὲν τὴν εἰσο- δον ὑπάρδον ὑπάρχειν	—	κατὰ μὲν τὴν εἴσοδον ὑπάρχειν . . .
—	ἀνάγλυφον	—	ἀνάγλυφον
125.	ὁ Μήφοις	—	ὁ Μήφοις
151.	μελαγχρόσος	—	μελαγχρόσου,
165.	λεόντων	—	λεόντων.
215.	περὶ σου	—	περὶ σοῦ.
236.	προξενουσί	—	προξενουσεν.
248.	Σημ. θεμελιοῦ τ.	—	θεμελιοῦ τῶ.
260.	Σημ. ἡμικεκαλυμμένα	—	ἡμικεκαλυμαμένα.
267.	Σημ. ἐνδοτέρω	—	ἐνδοτέρω.

ισλ.	σφάλματα.	Διορθώσεις.
279.	Μέλεα	Μέλεα.
296.	δ' αὐλαξ	ἡ αὐλαξ.
350.	δι' ενός αὐλακος κοινωνούστος	διὰ μιᾶς αὐλακος κοινωνούσης
351.	τοῦ	τῆς αὐλακος.
358.	Ἄσσάν	Ἄσουάν.
386.	ἑφεστηκότες	ἄφεστηκότες.
392.	ὡς βαστάζουσαι	αἱ βαστάζουσαι.
405.	διαγωγίου	διαγωνίου
410.	Νόλεις	Πόλεις.
423.	νά χωρισθῆ	νά χωρηθῆ.
425.	Πτολεμ. . .	Πτολεμαῖος.
437.	Σημ. . . Καριεῖς	Κᾶρας.
438.	ἀπορίας ἀξίαι	ἀπορίας ἀξίαι.
440.	Ἀθηναῖος	Ἀθήναιος.
450.	Τιαβάρια	Τιαράβια.
470.	πλούσιαι	πλουσίαι.
473.	μετά	μετά.
484.	Νομν	Νομόν.
492.	Ἰσίδιον	Ἰσίδιον
493.	Σημ. . . καταστροφήν	καταστροφήν.
—	Σημ. . . τῆς ἀσεβείας τοῦ	τῆς ἀσεβείας του.
505	Σεράπιον	Σεραπίων.
—	Ἀμβα	Ἄμβα
507.	Σημ. Εἰδῶλον	Εἰδῶλον.
510.	κατὰ	κατὰ
—	ᾧ	τῷ
529	τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα	τριάκοντα καὶ τεσσαράκων καὶ χρόνων.
530.	μιαιφονίαν	μιαιφονίαν.
531.	Σημ. θυσία	εἰς θυσίαν.
533.	παρητητήη	παρητηρήθη.
541.	αἰχματώτων	αἰχμαλώτων.
—	αὐτόθι. μετὰ τοῦ εἰκοστοῦ	μετὰ τοῦ εἰκονικοῦ.
562.	Μακαβαίων	Μακκαβαίων.
569.	ὡς πρόβολος	καὶ πρόβολος.
574.	ἀμφιβάλλομεν ἐάν	ἀμφιβάλλομεν ἐάν κτλ.
—	αὐτόθι δεικαστείας	δυναστείας.

